ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

Διεύθυνση Αναπτυξιακού
Προγραμματισμού
Περιφέρειας Κρήτης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κρήτης 2020 - 2023

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Ιούλιος 2020

Περιεχόμενα

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ....4
1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ....7
1.1. ΘΕΣΗ & ΡΟΛΟΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ....7
1.1.1. Εθνική Χωρική Στρατηγική (ΦΕΚ 128/Α/03.07.2008)....7
1.1.2. Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για την Βιομηχανία....11
1.1.3. Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ....14
1.2. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ....15
1.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ 2014 - 2019....18
1.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ....22
2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ....24
2.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ....24
2.1.1. Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι....29
2.1.2. Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες....40
2.1.3 Υποδομές Μεταφορών Επικοινωνιών....51
2.1.4 Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή....56
2.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019....70
2.2.1. Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι....70
2.2.2. Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες....70
2.2.3. Υποδομές Μεταφορών Επικοινωνιών....71
2.2.4. Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή....71
2.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019....74
2.3.1. Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι....74
2.3.2. Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες....74
2.3.3. Υποδομές Μεταφορών, Επικοινωνιών....75
2.3.4. Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή....76
2.4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ....78
2.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ....80
2.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ....89
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΥΓΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ....91
3.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ....91

3.1.1. Υγεία – πρόνοια 93
3.1.2. Παιδεία, αθλητισμός 97
3.1.3. Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία 101
3.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019 104
3.2.1. Υγεία – πρόνοια 104
3.2.2. Παιδεία, αθλητισμός 105
3.2.3. Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία 105
3.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019 106
3.3.1. Υγεία – Πρόνοια 106
3.3.2. Παιδεία, αθλητισμός 107
3.3.3. Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία 107
3.4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ 108
3.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 109
3.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 113
4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 116
4.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 116
4.1.1. Δομή Περιφερειακής Οικονομίας - Απασχόληση 117
4.1.2. Α΄ γενής τομέας 137
4.1.3. Β΄ γενής τομέας 140
4.1.4. Τουρισμός - Υπηρεσίες 144
4.1.5. Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση 150
4.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019 152
4.2.1. Δράσεις υποστήριξης Περιφερειακής Οικονομίας 152
4.2.2. Ενίσχυση απασχολουμένων 152
4.2.3. Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων 153
4.2.4. Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση 153
4.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019 155
4.3.1. Δράσεις υποστήριξης Περιφερειακής Οικονομίας 155
4.3.2. Ενίσχυση απασχολουμένων 155
4.3.3. Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων 155
4.3.4. Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση 156
4.4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ 160

4.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 161
4.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 173
5. ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 175
5.1. ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ 175
5.1.1. Οργανογράμματα - Περιγραφή των Γενικών Διευθύνσεων 175
5.1.2. Οργανογράμματα - Περιγραφή των Αυτοτελών Τμημάτων 182
5.1.3. Ανθρώπινο δυναμικό 184
5.2. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 187
5.3. ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ 191
5.3.1. Κτιριακή υποδομή 191
5.3.2. Εξοπλισμός και Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών 193
5.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 195
5.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 196
5.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 196
6. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 198
6.1. ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 198
6.2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ 199
6.2.1. Πεδία Πολιτικής – Στρατηγικές Επιλογές 199
6.2.2. Συσχέτιση πεδίων πολιτικής με προγράμματα και στρατηγικές σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο 201
6.3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ 202
Παράρτημα Ενότητας : Μεθοδολογία και διαδικασίες προσέγγισης 207
Παράρτημα Ενότητας 2.1.1 :Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι 216
Παράρτημα Ενότητας 2.1.2 : Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες 227
Προϊόντα ΠΟΠ ΠΓΕ 228
Χαρακτηρισμοί Οικισμών μικρότερων των 2000 κατοίκων με Απόφαση Νομάρχη 229

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Το 4ετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) της Περιφέρειας Κρήτης 2020-2023 εκπονείται σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» (ΦΕΚ 87/Α/07.06.2010), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 176 του ν. 4555/2018 «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι» (ΦΕΚ 133/Α/19.07.2018) και όπως ισχύουν σήμερα.

Τον συντονισμό της κατάρτισης και την ευθύνη υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος έχει η Εκτελεστική Επιτροπή (άρθρο 174 του ν. 3852/2010) και την ευθύνη συλλογής στοιχείων & σύνταξης των σχετικών σχεδίων του ΕΠ έχει η Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού (ΔΙΑΠ) της Περιφέρειας.

Με την έναρξη της εκπόνησης του συγκροτήθηκε η Ομάδα Εργασίας για την εκπόνηση και παρακολούθηση του 4ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης με την υπ. αριθμ. 2319/17.09.2019 απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης, όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ. 2873/28.11.2019 όμοια, που επισυνάπτονται στο Παράρτημα.

Οι διαδικασίες και η μεθοδολογία προσέγγισης προσδιορίζονται με βάση τον Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών, που συντάχθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ).

Το μεσοπρόθεσμο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας αποτυπώνεται μέσα από ένα 4ετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που εμπεριέχει τρεις (3) ενότητες:

1. τον Στρατηγικό Σχεδιασμό
2. τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό και
3. τους Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το προϊόν μιας διαδικασίας, η οποία με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕΤΑΑ οργανώνεται σε 9 βήματα:

- Βήμα 1: Προετοιμασία και Οργάνωση
- Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης
- Βήμα 3: Καθορισμός της Στρατηγικής της Περιφέρειας – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου
- Βήμα 4: Συνεργασία με τους Δήμους της εδαφικής επικράτειας της Περιφέρειας
- Βήμα 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και υλοποίηση των διαδικασιών διαβούλευσης
- Βήμα 6: Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου
- Βήμα 7: 5ετής προγραμματισμός δράσεων και οικονομικός προγραμματισμός του ΕΠ
- Βήμα 8: Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Βήμα 9: Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τελικές ενέργειες

Η παρούσα Α΄ φάση εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος περιλαμβάνει τον Στρατηγικό Σχεδιασμό που αναφέρεται στην περιοχή της Περιφέρειας και τις κάθετες υπηρεσίες για τους θεματικούς τομείς:

- Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής
- Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση & Αθλητισμός
- Οικονομία & Απασχόληση

Η επόμενη Β΄ φάση εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος περιλαμβάνει τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, στον οποίο προσδιορίζονται ανά μέτρο και στόχο οι κατηγορίες ομοειδών έργων και δράσεων που προωθούν την υλοποίησή του Στρατηγικού Σχεδιασμού, οι αρμόδιες υπηρεσίες για την υλοποίηση, η εκτίμηση των δαπανών ανά κατηγορία δράσεων και έργων και το χρονοδιάγραμμά τους, οι ενδεικτικές πηγές χρηματοδότησης των κατηγοριών έργων και δράσεων και τέλος, ορίζονται οι δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΕΠ

για την επίτευξη των στόχων & την παρακολούθηση της υλοποίησης (δείκτες αποτελεσμάτων, εισροών και εκροών).

Η Α΄ φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος – Στρατηγικός Σχεδιασμός, συντάσσεται με βάση τα τυποποιημένα έντυπα της ΕΕΤΑΑ, όπως αυτά έχουν προσαρμοστεί μετά από συνεργασία με στελέχη της ΕΕΤΑΑ, ώστε να ανταποκρίνονται στις σημερινές συνθήκες.

Ειδικότερα έχουν χρησιμοποιηθεί τα έντυπα του Οδηγού:

- ΕΠ 01: Βασικά Χαρακτηριστικά της Περιφέρειας και των Περιφερειακών Ενοτήτων
- ΕΠ 02: Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής
- ΕΠ 03: Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός
- ΕΠ 04: Οικονομία & Απασχόληση
- ΕΠ 08: Στρατηγικός Σχεδιασμός (Όραμα/ Κατευθυντήριες πολιτικές επιλογές που περιλαμβάνουν τα πεδία πολιτικής και την συσχέτισή τους με Προγράμματα και Στρατηγικές σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο/Άξονες και μέτρα ανά θεματικό τομέα)

Για κάθε επιμέρους θεματικό τομέα με βάση τα προαναφερόμενα έντυπα υπάρχουν διακριτές ενότητες που αφορούν:

- Στην αποτύπωση και περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης
- Στην περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων/δράσεων, που έχει υλοποιήσει η Περιφέρεια για τον θεματικό τομέα το διάστημα 2014-2019
- Στην περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων/δράσεων, που έχουν υλοποιήσει άλλοι φορείς πλην της Περιφέρειας για τον θεματικό τομέα το διάστημα 2014-2019
- Στις βασικές συνεργασίες της Περιφέρειας με άλλους φορείς για τον θεματικό τομέα
- Στην αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης για τον θεματικό τομέα μέσα από SWOT analysis ανά Περιφερειακή Ενότητα και για το σύνολο του θεματικού τομέα
- Την συνθετική διάγνωση και την ανάδειξη των κρίσιμων ζητημάτων Περιφερειακής ανάπτυξης για τον θεματικό τομέα

Η προσέγγιση ανά θεματικό τομέα γίνεται με βάση επιμέρους τομείς και υποτομείς, που προσδιορίστηκαν σε συνεργασία με στελέχη της ΕΕΤΑΑ και είναι:

- **Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής**
  - ✓ Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι
  - ✓ Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες
  - ✓ Υποδομές Μεταφορών Επικοινωνιών
  - ✓ Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή
- **Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση & Αθλητισμός**
  - ✓ Υγεία – Πρόνοια
  - ✓ Παιδεία - Αθλητισμός
  - ✓ Ευάλωτες ομάδες – Κοινωνική Καινοτομία
- **Οικονομία & Απασχόληση**
  - ✓ Δομή Περιφερειακής Οικονομίας – Απασχόληση
  - ✓ Α΄ γενής τομέας
  - ✓ Β΄ γενής τομέας

- ✓ Τουρισμός – Υπηρεσίες
- ✓ Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση

Για την αποτύπωση και την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης με βάση τις αποτυπωμένες φόρμες, προηγείται στην αρχή κάθε επιμέρους τομέα και υποτομέα η διαχρονική εξέλιξη των τιμών για επιλεγμένους κατά περίπτωση δείκτες. Επισημαίνεται ότι, στο επίπεδο της Περιφέρειας υπάρχουν διαθέσιμα σχετικά πρόσφατα στοιχεία από επίσημες πηγές, ενώ στο επίπεδο των ΠΕ κατά κανόνα είναι διαθέσιμα στοιχεία προγενέστερων περιόδων. Στη λογική αυτή, κωδικοποιούνται και καταγράφονται οι πρόσφατες τιμές των δεικτών, προκειμένου να αξιολογηθεί η σημερινή κατάσταση των θεματικών τομέων στο επίπεδο της Περιφέρειας και παράλληλα καταγράφονται τιμές προηγούμενων χρονικών περιόδων (κατά κανόνα απογραφών 2001 & 2011) προκειμένου να εκτιμηθούν οι διαφοροποιήσεις ανά θεματικό τομέα για τις 4 Περιφερειακές Ενότητες.

Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά την εκπόνηση της Α΄ φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος – Στρατηγικός Σχεδιασμός ήταν:

- Η συγκρότηση της Ομάδας Εργασίας για την εκπόνηση και παρακολούθηση του 4ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης, που συνεδρίασε δυο φορές και στη συνέχεια υπήρξαν τηλεδιασκέψεις και λόγω των ειδικών συνθηκών που διαμορφώθηκαν από την πανδημία του COVID 19
- Η αποστολή ειδικά σχεδιασμένου ερωτηματολογίου (που παρατίθεται στο Παράρτημα) προς όλους τους Δ/ντές των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών της Περιφέρειας Κρήτης
- Επεξεργασία και κωδικοποίηση των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων από τους Δ/ντές
- Κωδικοποίηση και αποδελτίωση εγκεκριμένων χωροταξικών πλαισίων ή και θεματικών Στρατηγικών σε σχέση με τις κατευθύνσεις και τις προβλέψεις αναφορικά με την περιοχή της Περιφέρειας Κρήτης
- Κωδικοποίηση πιθανών προσαρμογών του υφιστάμενου Θεσμικού Πλαισίου σε κρίσιμους για την Περιφέρεια τομείς (όπως, το Θεσμικό Πλαίσιο για την Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών του Φυσικού Περιβάλλοντος, τον προσδιορισμό των επιτρεπόμενων χρήσεων γης σε προστατευόμενες περιοχές, την προσαρμογή του Θεσμικού Πλαισίου σε ότι αφορά στον πολεοδομικό σχεδιασμό στο επίπεδο των Δήμων)
- Συγκέντρωση και κωδικοποίηση ανά θεματικό τομέα, επιμέρους τομέα και υποτομέα όλων των σχετικών δεικτών που αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση και την διαχρονική δυναμική
- Συγκέντρωση και κωδικοποίηση ανά θεματικό τομέα, επιμέρους τομέα και υποτομέα όλων των δράσεων που υλοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Κρήτης στο διάστημα 2014-2019 από την Περιφέρεια και άλλους φορείς με αναφορά στην πηγή χρηματοδότησης, στον φορέα υλοποίησης και στον Π/Υ
- Δημιουργία βάσης δεδομένων με όλες τις προαναφερόμενες δράσεις που κωδικοποιούνται ανά θεματικό τομέα, επιμέρους τομέα και υποτομέα και αποτυπώνονται με τα κατάλληλα στατιστικά διαγράμματα
- Κωδικοποίηση αναπτυξιακών στόχων, στόχων πολιτικής άλλων προγραμματικών πλαισίων που βρίσκονται σε φάση σχεδιασμού στην παρούσα χρονική στιγμή (Στόχοι Πολιτικής ΕΣΠΑ 2021-2027, Αναπτυξιακοί Στόχοι Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης-ΕΠΑ)

1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ:	**ΚΡΗΤΗΣ**
ΕΔΡΑ:	**Ηράκλειο**

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΔΡΑ
1.	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	Ηράκλειο
2.	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	Άγιος Νικόλαος
3.	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	Ρέθυμνο
4.	ΧΑΝΙΩΝ	Χανιά

1.1. ΘΕΣΗ & ΡΟΛΟΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Η θέση και ο ρόλος της Περιφέρειας και των Περιφερειακών Ενοτήτων προσεγγίζονται μέσα από τις προβλέψεις και κατευθύνσεις του Γενικού και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων για την Βιομηχανία και τις ΑΠΕ.
Επισημαίνεται ότι το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό έχει καταργηθεί με απόφαση του ΣτΕ και οι κατευθύνσεις για τον τουρισμό προσεγγίζονται μέσα από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο, στην ενότητα 2.2.2.

1.1.1. Εθνική Χωρική Στρατηγική (ΦΕΚ 128/Α/03.07.2008)

Στους κύριους άξονες ανάπτυξης περιλαμβάνεται ο άξονας Κρήτης, που αναπτύσσεται κατά μήκος του βόρειου οδικού άξονα του νησιού, από τη Σητεία έως το Καστέλι Κισσάμου και σε αυτόν συναρθρώνεται ολόκληρη η αναπτυξιακή ενότητα της Κρήτης και των πλησίον αυτής νησιών. Συνδέεται λειτουργικά με άξονες ανάπτυξης της ηπειρωτικής χώρας (Δυτικός και χερσαίος Ανατολικός), με το αναπτυξιακό νησιωτικό σύμπλεγμα Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και με διεθνείς θαλάσσιους άξονες.

Χάρτης 3.2: Η Ελλάδα στο Βαλκανικό χώρο.

Από το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, στους Πρωτεύοντες εθνικούς πόλους περιλαμβάνονται το Ηράκλειο και τα Χανιά, όπου επιλέγεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων και υπηρεσιών διεθνούς και εθνικής ακτινοβολίας, καθώς και η συμμετοχή τους στην ανάπτυξη διεθνών δικτύων συνεργασίας.

Ειδικότερα προβλέπεται:

- Ενίσχυση τους στους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης, της έρευνας − τεχνολογίας, του αθλητισμού και της υγείας
- Ανάδειξη τους σε κέντρο ανάπτυξης μιας ευρύτερης δυναμικής περιοχής, στην οποία περιλαμβάνονται και οι ΠΕ Ρεθύμνης και Λασιθίου, ιδίως στους τομείς:
  α) του τουρισμού, σε συνδυασμό με την ανάδειξη των σημαντικών τοπικών, φυσικών και πολιτιστικών πόρων,
  β) των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα (ιδιαίτερα σε ότι αφορά στην παραγωγή προϊόντων με βιολογικές μεθόδους, ονομασίας προέλευσης, κ.ά.),
  γ) της μεταποίησης και της διακίνησης προϊόντων,
  δ) των μεταφορών, με την ανάπτυξη αερολιμενικών και λιμενικών υποδομών εθνικής ή και υπερεθνικής σημασίας
- Ενίσχυση της διασύνδεσης του Ηρακλείου και των Χανίων με το μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας, με τα δυναμικά νησιωτικά αστικά κέντρα (Ερμούπολη, Μυτιλήνη, Χίο, Ρόδο), την Καλαμάτα, ως απόληξη του δυτικού άξονα της χώρας, καθώς και με τη Θεσσαλονίκη

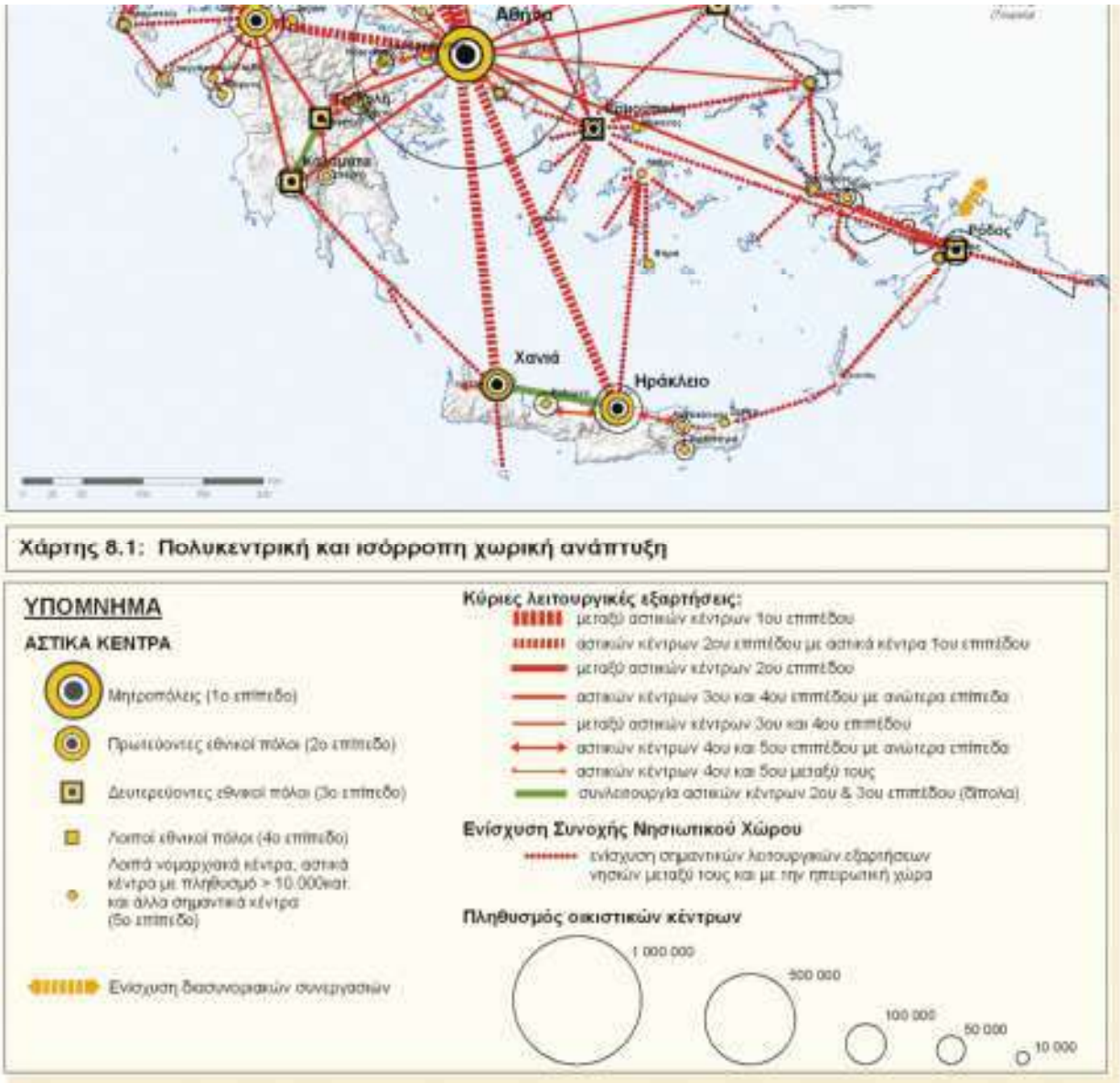

Χάρτης 8.1: Πολυκεντρική και ισόρροπη χωρική ανάπτυξη

Στις Ειδικές κατευθύνσεις για τις μεταφορές, δίνεται η κατεύθυνση για ολοκλήρωση και αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών, με ειδική αναφορά στην ολοκλήρωση του Βόρειου Οδικού Άξονα της Κρήτης (ΒΟΑΚ) από τη Σητεία έως το Καστέλι Κισσάμου, καθώς και αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών στον Νότιο–ανατολικό Άξονα της Κρήτης, με παράλληλη πρόβλεψη για σύνδεσή του με τον ΒΟΑΚ.

Ως προς τις θαλάσσιες μεταφορές – λιμενικές υποδομές και υπηρεσίες δίνονται οι εξής κατευθύνσεις:

- για ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του λιμένα του Ηρακλείου, σε συνδυασμό με αυτό της Σούδας, με σκοπό την ανάδειξη και εδραίωσή τους ως κύριων θαλάσσιων πυλών της χώρας
- για ενίσχυση των λιμένων διεθνούς ενδιαφέροντος και εθνικής σημασίας, καθώς και των εξειδικευμένων λιμένων εμπορευματοκιβωτίων της Νότιας Κρήτης
- ο λιμένας του Ηρακλείου, στο χρονικό ορίζοντα εφαρμογής του Πλαισίου, κρίνεται σκόπιμο να επενδύσει περαιτέρω στην ανάπτυξη υποδομών ακτοπλοΐας, φιλοξενίας κρουαζιέρας (κυρίως) και θαλάσσιου τουρισμού. Η εμπορευματική του δραστηριότητα εξαρτάται από τη δημιουργία εξειδικευμένου κομβικού λιμένα εμπορευματοκιβωτίων (hub) στη νότια Κρήτη, την ενεργοποίηση του Αδριατικού/Ιόνιου Θαλάσσιου Αυτοκινητόδρομου των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών και από την αύξηση του όγκου αλλά και την αλλαγή του τρόπου διάθεσης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων της Κρήτης. Συμπληρωματικό ρόλο προς αυτόν του λιμένα του Ηρακλείου, στις επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές, μπορεί να επιτελέσουν οι λιμένες της Σούδας, του Ρεθύμνου και της Σητείας. Υπηρεσία (hub) για εμπορευματικές μεταφορές προτείνεται να υποστηριχθεί και από νέο σύνθετο εμπορικό–επιβατικό λιμένα, στο νότιο−κεντρικό ή νότιο−ανατολικό άξονα της Κρήτης, που θα λειτουργήσει ως νότια πύλη της χώρας
- ειδικό ρόλο μπορεί να αναλάβουν οι λιμένες Καστελίου και Σούδας για την αναβάθμιση -μεταξύ άλλων- των συνδέσεων της Κρήτης με τους λιμένες Καλαμάτας, Διακόφτι Κυθήρων, Γυθείου και Νεάπολης. Επίσης, το λιμάνι της Σητείας για την αναβάθμιση -μεταξύ άλλων- των συνδέσεων της Κρήτης με την Κάρπαθο, Κάσο και τη Ρόδο
- κατασκευή νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων, εξειδικευμένων και μη, λιμενικών υποδομών που ενισχύουν (σε συνδυασμό με εξειδικευμένες υπηρεσίες) την τουριστική ανάπτυξη της χώρας, μέσω του κλάδου της κρουαζιέρας (κρουαζιερόπλοια, mega yacht κ.ά.). Μεταξύ των πλέον πρόσφορων για την παροχή των πιο πάνω υπηρεσιών λιμένων προτεραιοτήτων συγκαταλέγονται ο κεντρικός λιμένας του Ηρακλείου, των Χανίων, του Ρεθύμνου

Για την αερολιμενική υποδομή και αεροπορικές υπηρεσίες οι κατευθύνσεις είναι:

- απαιτείται η ενίσχυση των υποδομών (χωρητικότητας, τεχνολογίας, τηλεπικοινωνιών, ραδιοβοηθημάτων κ.ά.) και των υπηρεσιών των αερολιμένων Ηρακλείου (με την κατασκευή του νέου διεθνούς αερολιμένα στο Καστέλι Πεδιάδος σε αντικατάσταση του ήδη υπάρχοντος) σε συνδυασμό με τους αερολιμένες των Χανίων και της Σητείας, οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά για την εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού της νησιωτικής Ελλάδας. Οι αερολιμένες αυτοί μπορεί να λειτουργήσουν ως διεθνή τουριστικά αεροδρόμια περιοδικής κίνησης και ως κέντρα εξυπηρέτησης τακτικών αερογραμμών και παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών σε ελαφρά ιδιωτικά αεροσκάφη, ενδεχομένως δε, εφόσον εξοπλισθούν και με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και ως σταθμοί των υδροπλάνων που εξυπηρετούν τα μικρότερα νησιά. Κυρίως, προτείνεται η προώθηση, σε πρώτη φάση, τακτικών αεροπορικών συνδέσεων του Ηρακλείου και των Χανίων με ευρωπαϊκές χώρες (ενδεικτικα το Βέλγιο και τη Γερμανία, κ.λπ.). Οι αερολιμένες αυτοί μπορεί να αναλάβουν, παραλλήλως προς τους αερολιμένες της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, μερίδιο από τη διερχόμενη διεθνή αεροπορική κίνηση. Η ανάληψη ενός τέτοιου ρόλου μπορεί να συνδυαστεί με την προώθηση εξειδικευμένων προγραμμάτων σύντομης τουριστικής ξενάγησης των διερχόμενων επιβατών στα σημαντικά αυτά τουριστικά κέντρα
- διαρκής αναβάθμιση των υφιστάμενων και κατασκευή νέων αερολιμενικών υποδομών και ελικοδρομίων σε όλη την κατοικημένη νησιωτική επικράτεια, συμπεριλαμβανομένης και της Κρήτης, καθώς και στις πολύ απομακρυσμένες και ορεινές περιοχές. Κεντρικό ρόλο στις αεροπορικές υπηρεσίες στο Αιγαίο μπορούν να αναλάβουν οι αερολιμένες της Κρήτης

Για τις υποδομές ενέργειας προβλέπεται κατασκευή σταθμού υγροποιημένου ή και συμπιεσμένου αερίου (πέραν της Ρεβυθούσας) στην περιοχή Ηρακλείου Κρήτης.

Ιδιαίτερη πρόβλεψη αποτελεί η προώθηση ολοκληρωμένου προγράμματος ενεργειακής εξοικονόμησης (ενεργειακή διαχείριση, βιοκλιματικός σχεδιασμός κτιρίων, ανακύκλωση). Στο πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνεται κατά περίπτωση, η παροχή οικονομικών κινήτρων για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Για τον αγροτικό τομέα γίνεται ιδιαίτερη αναφορά για την διατήρηση της γεωργίας και της εντατικής κτηνοτροφίας, με παράλληλη προστασία της γεωργικής γης, ιδιαίτερα στις γόνιμες πεδινές περιοχές Ηράκλειο – Μεσσαρά − Ιεράπετρα στην Κρήτη. Επίσης δίνεται κατεύθυνση για δραστικό περιορισμό της διάχυσης αστικών χρήσεων στη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Τυχόν απόδοσή της σε άλλες χρήσεις πρέπει να γίνεται με φειδώ, ύστερα από στάθμιση των παραγόντων κόστους–ωφέλειας σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, λαμβανομένων υπόψη των επιλογών ανάπτυξης που απορρέουν από το παρόν πλαίσιο.

Σε ότι αφορά στη διαχείριση φυσικού και πολιτιστικού πλούτου, γίνεται ειδική αναφορά στην Κρήτη *«Ολοκλήρωση και εφαρμογή της οριοθέτησης και των διαχειριστικών σχεδίων για τις 27 φυσικές περιοχές με Φορέα Διαχείρισης. Εξασφάλιση της καλής λειτουργίας των Κέντρων Ενημέρωσης για το περιβάλλον, που υπάρχουν ήδη σε αυτές. Σε περίπτωση γειτνίασης των εν λόγω περιοχών με κάποιες από τις ως άνω περιοχές πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. Κρήτη), ευνοείται η δημιουργία από τους συναρμόδιους φορείς συνδυασμένων λειτουργικών τοπικών ενοτήτων για την αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων, με κατάλληλη οργάνωση των φυσικών και πολιτιστικών χώρων, με συμπληρωματικές διαδρομές και επισκέψεις, καθώς και με συντονισμένες ενέργειες ανάδειξης και πληροφόρησης».*

1.1.2. Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για την Βιομηχανία

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για την Βιομηχανία, (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.09), για την Περιφέρεια Κρήτης η Βιομηχανία δεν αποτελεί τομέα προτεραιότητας. Ειδικότερα αναφέρεται «*....Η δυναμική της οικονομίας στηρίζεται στον τουρισμό και τη γεωργία, τομείς που βασίζονται σε αντίστοιχα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η μεταποίηση έχει δευτερεύοντα ρόλο, και ο αυξανόμενος διεθνής ανταγωνισμός μειώνει τα περιθώρια κλάδων που παλαιότερα βασίζονταν στη «γεωγραφική προστασία»*.
Η αναπτυξιακή στρατηγική για την προγραμματική περίοδο 2007−2013 διατηρεί αυτόν το διτομεακό προσανατολισμό, ενώ δίνει πολύ μεγάλη έμφαση στην ανάδειξη του Ηρακλείου σε εμπορευματικό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή και στην ενίσχυση των τηλεπικοινωνιών στην Περιφέρεια, της ερευνητικής δραστηριότητας και των Α.Π.Ε. Η βελτίωση του οδικού δικτύου και των λιμανιών έχουν επίσης προτεραιότητα.

Ιδιαίτερη σημασία έχει, ενόψει των κατευθύνσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020, η πρόβλεψη του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για την Βιομηχανία ότι, *«...οι προοπτικές της βιομηχανίας είναι σχετικά περιορισμένες αλλά υπαρκτές, βασισμένες στην τοπική αγορά, στα αγροτικά προϊόντα, και στην Ε.Τ.Α. Προτεραιότητες σε επίπεδο κλάδων ή κατηγοριών βιομηχανίας: Από κλαδική άποψη, η μεταποίηση δεν εμφανίζει ισχυρές εξειδικεύσεις, αν και μια αυξημένη παρουσία μονάδων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων είναι υπαρκτή. Η ενθάρρυνση της τελευταίας αποτελεί εύλογη επιλογή, εφόσον συνδυαστεί με έμφαση στην ποιότητα και την εξωστρέφεια. Η διατήρηση ενός ιστού μονάδων εξυπηρέτησης της τοπικής αγοράς παραμένει αναγκαία και δυνατή, με δεδομένα το γεωγραφικό χαρακτήρα της Περιφέρειας. Στις πιο συμβατικές αυτές δραστηριότητες μπορεί να προστεθεί ένας αριθμός εξωστρεφών μονάδων υψηλής προστιθέμενης αξίας που θα δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής, βασιζόμενες στην οικονομία της γνώσης και την Ε.Τ.Α., ιδιαίτερα στην περίμετρο των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Η ύπαρξη μεγάλων αστικών κέντρων διευκολύνει μια τέτοια στρατηγική, που γενικά απαιτεί αστικό περιβάλλον»*.

Πέραν των προαναφερομένων γενικών κατευθύνσεων, προβλέπεται ότι οι κύριες ζώνες ανάπτυξης της μεταποίησης θα είναι οι ευρύτερες περιοχές Ηρακλείου (άξονας Γούβες–Καστέλι) (περιοχή εντατικοποίησης) και Χανίων (περιοχή επέκτασης) και, με σαφώς μικρότερα μεγέθη, Ρεθύμνου και Αγίου Νικολάου. Η μεταποίηση αγροτικών προϊόντων με μονάδες μικρότερης κλίμακας, μπορεί να έχει πιο πολυκεντρικό χαρακτήρα, εστιασμένη σε διάφορα τοπικά κέντρα.

Οι αναλυτικές κατευθύνσεις ανά Περιφερειακή Ενότητα παρουσιάζονται στον πίνακα 1.1.2. Η παρουσίαση των κατευθύνσεων στον πίνακα γίνεται με κωδικούς ανά κατηγορία περιοχής και με χωρική αναφορά στις περιοχές που αφορούν οι κατευθύνσεις, έτσι ώστε να μπορεί να γίνεται εύκολα η συσχέτιση με επιμέρους διαφοροποιημένες ζώνες, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους.

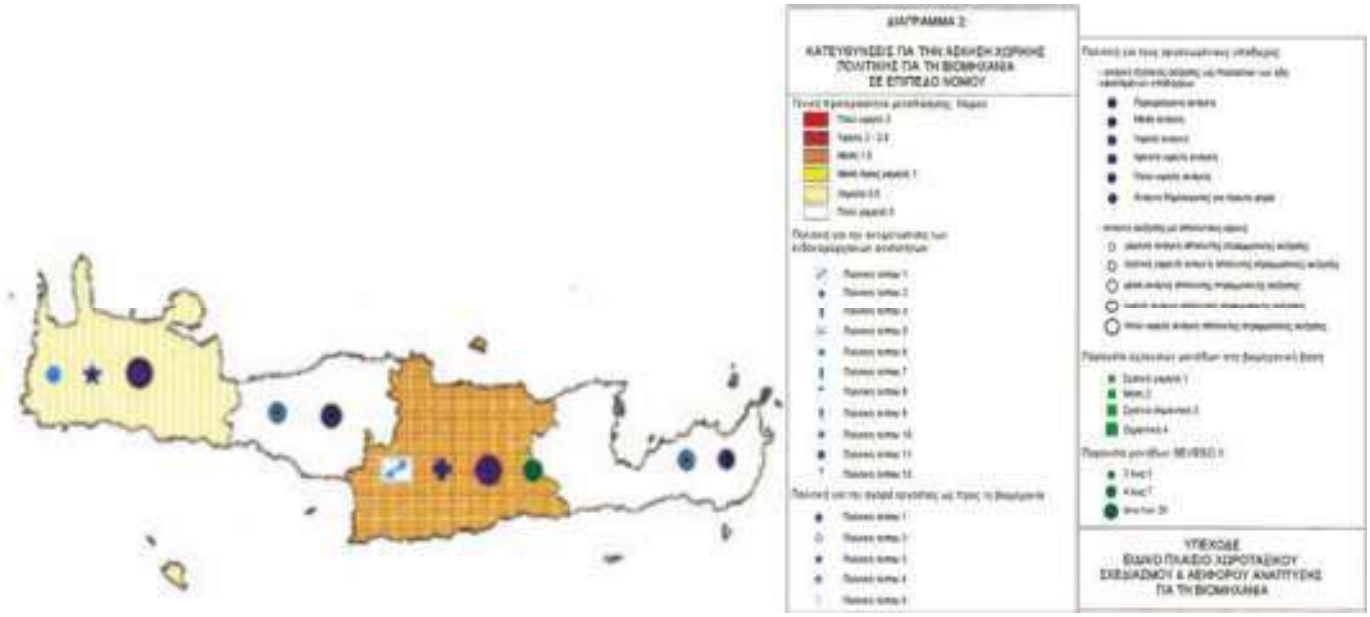

Πίνακας 1.1.2 Κατευθύνσεις από το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για την Βιομηχανία (ΦΕΚ151ΑΑΠ/13.04.09)

Α/Α	Κατευθύνσεις-Προτάσεις Ανάπτυξης	Χωρική Αναφορά
ΕΒ.01	**Χωροταξικό πρότυπο βιομηχανίας ΠΕ**: • Προσπάθεια αποσυμφόρησης της έντονης τουριστικής ανάπτυξης του βορείου τμήματος της ΠΕ και προσανατολισμού της μεταποίησης και σε άλλες περιοχές και προς το νότο • Περιοχές κατάλληλες για τη χωροθέτηση οργανωμένων υποδοχέων εντοπίζονται στη ΔΕ Ν. Καζαντζάκη και στην ευρύτερη περιοχή Μοιρών – Τυμπακίου και ΔΕ Αρκαλοχωρίου. **Οργανωμένη χωροθέτηση της βιομηχανίας:** • Δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων τόσο για νέες ιδρύσεις όσο και για μετεγκαταστάσεις. • Επιλεκτική διατήρηση της υφιστάμενης χωροθέτησης μέρους των υπαρχουσών μονάδων είναι δεκτή με βάση τις περιφερειακές κατευθύνσεις • Προτεραιότητα είναι η σημαντική αύξηση του μεριδίου της οργανωμένης χωροθέτησης. **Χρήσεις γης και σχέση με άλλες δραστηριότητες:** • Η ΠΕ έχει χαρακτήρα τουριστικής ενότητας, με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης στο βόρειο τμήμα του και επιτάχυνσης της ανάπτυξης στο νότιο τμήμα. • Απαιτείται λεπτομερής σχεδιασμός χρήσεων γης στον παράκτιο χώρο και στην ευρύτερη περιοχή Ηρακλείου (στην οποία πρέπει να παρέχονται επαρκείς δυνατότητες βιομηχανικής χωροθέτησης). **Περιβαλλοντικές επιπτώσεις της βιομηχανίας:** • Απαιτούνται μέτρα αντιρρύπανσης. (Αν και δεν υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση οχλουσών μονάδων, η συνθετότητα της χωρικής φυσιογνωμίας της ΠΕ υποδεικνύει ότι οι πιθανότητες περιβαλλοντικών παρενεργειών είναι αυξημένες) • Ανάγκη αποτελεσματικής προετοιμασίας Σ.Α.Τ.Α.Μ.Ε.), καθώς στην ΠΕ υπάρχουν και αρκετές μονάδες Σεβέζο. **Πολιτική για τις περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλή παρουσία βιομηχανίας (ανισότητες εντός της ΠΕ):** • Πολιτική διεύρυνσης της γεωγραφικής βάσης της μεταποίησης με αφετηρία τα υφιστάμενα ισχυρά σημεία, και προορισμό τις περιοχές με μη αξιοποιημένα ή δυνητικά συγκριτικά πλεονεκτήματα για τη βιομηχανία και έλλειψη άλλων αναπτυγμένων τομέων, που θα λάβει όμως σοβαρά υπόψη την εξειδίκευση διαφόρων περιοχών της ΠΕ σε δυναμικούς τομείς εκτός βιομηχανίας. Απαιτεί στήριξη γεωγραφικά εντοπισμένη.	ΠΕ Ηρακλείου
ΕΒ.02	**Περιοχή εντατικοποίησης της βιομηχανίας:** • Μέση ενίσχυση από τον αναπτυξιακό νόμο. • Συμπληρώσεις (ιδίως τοπικής εμβέλειας) των υφιστάμενων υποδομών. • Υποστήριξη της ανάπτυξης διακλαδικών (ενδο− και δια− τομεακών) σχέσεων της βιομηχανίας. • Ισχυρή προώθηση οργανωμένων υποδοχέων της βιομηχανίας. • Σχεδιασμός χρήσεων γης και άμεσος περιορισμός των δυνατοτήτων διάσπαρτης χωροθέτησης νέων μονάδων με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 5. • Επιλεκτική διεύρυνση της γεωγραφικής βάσης της βιομηχανίας. • Κάλυψη αναγκών μετασχηματισμού μέρους της βιομηχανικής βάσης σε υφιστάμενες θέσεις. • Ισχυρά διορθωτικά και προληπτικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.	Ευρύτερη περιοχή Ηρακλείου, και ειδικότερα ο άξονας Γούβες − Καστέλι
ΕΒ.03	**Κλαδικές προτεραιότητες:** • Στήριξη των κλάδων που αφορούν τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, από αντίστοιχες χωρικές πολιτικές **Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας:** • Η χωρική διάρθρωση της πολύ περιορισμένης μεταποίησης χαρακτηρίζεται από μεμονωμένες εστίες που δεν συγκροτούν κάποια ευρύτερη ζώνη. Δεν υπάρχουν εντοπισμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα που θα επέτρεπαν κάποια συγκεκριμένη στρατηγική για τη χωρική κατανομή της βιομηχανίας. **Οργανωμένη χωροθέτηση της βιομηχανίας:** • Απαιτείται η βελτίωση της ελκυστικότητας του από το 2003 ΒΙΟ.ΠΑ. **Χρήσεις γης και σχέση με άλλες δραστηριότητες:** • Προτεραιότητα ανάπτυξης για την ΠΕ αποτελούν ο τουρισμός, και σε ορισμένες περιοχές ο ποιοτικός, με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης στο βόρειο τμήμα του και επιτάχυνσης της ανάπτυξης στο δυτικό και νότιο τμήμα • Απαιτείται λεπτομερής σχεδιασμός χρήσεων γης στο σύνολο σχεδόν του παράκτιου χώρου. **Πολιτική για τις περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλή παρουσία βιομηχανίας (ενδοπεριφερειακές ανισότητες):** • Ήπια πολιτική, για τη διατήρηση ενός βασικού βιομηχανικού ιστού για την κάλυψη τοπικών αναγκών και για την αποφυγή των κινδύνων της υπερβολικής εξάρτησης από λίγους ή έναν τομέα. Δεν πρέπει, όμως, να υπάρξει έντονη τεχνητή στήριξη της βιομηχανίας, που μπορεί να οδηγήσει σε μη βιώσιμες μονάδες, στο βαθμό που υπάρχουν εναλλακτικοί τομείς ανάπτυξης των περιοχών. Η εν λόγω πολιτική πρέπει να λάβει υπόψη τη δυνατότητα ανάπτυξης σε τομείς εκτός μεταποίησης	ΠΕ Λασιθίου

Α/Α	Κατευθύνσεις-Προτάσεις Ανάπτυξης	Χωρική Αναφορά
ΕΒ.04	**Κλαδικές προτεραιότητες:** • Στήριξη των κλάδων που αφορούν τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, από αντίστοιχες χωρικές πολιτικές **Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας:** • Η περιορισμένη μεταποίηση εστιάζεται στην ευρύτερη περιοχή του Ρεθύμνου και το σχήμα αυτό διατηρείται **Οργανωμένη χωροθέτηση της βιομηχανίας:** • Απαιτείται η βελτίωση της ελκυστικότητας του από το 1993 ΒΙΟ.ΠΑ. **Χρήσεις γης και σχέση με άλλες δραστηριότητες:** • Προτεραιότητα ανάπτυξης για την ΠΕ αποτελούν ο τουρισμός, και σε ορισμένες περιοχές ο ποιοτικός, με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης στο βόρειο τμήμα του και επιτάχυνσης της ανάπτυξης στο νότιο τμήμα • Απαιτείται λεπτομερής σχεδιασμός χρήσεων γης στο σύνολο σχεδόν του παράκτιου χώρου. **Πολιτική για τις περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλή παρουσία βιομηχανίας (ενδοπεριφερειακές ανισότητες):** • Ήπια πολιτική, για τη διατήρηση ενός βασικού βιομηχανικού ιστού για την κάλυψη τοπικών αναγκών και για την αποφυγή των κινδύνων της υπερβολικής εξάρτησης από λίγους ή έναν τομέα. Δεν πρέπει, όμως, να υπάρξει έντονη τεχνητή στήριξη της βιομηχανίας, που μπορεί να οδηγήσει σε μη βιώσιμες μονάδες, στο βαθμό που υπάρχουν εναλλακτικοί τομείς ανάπτυξης των περιοχών. Η εν λόγω πολιτική πρέπει να λάβει υπόψη τη δυνατότητα ανάπτυξης σε τομείς εκτός μεταποίησης	ΠΕ Ρεθύμνης
ΕΒ.05	**Κλαδικές προτεραιότητες:** • Ισχύουν σε γενικές γραμμές οι περιφερειακές κατευθύνσεις, με κάποια έμφαση στις μονάδες υψηλής τεχνολογίας και προστιθέμενης αξίας. **Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας:** • Η μεταποίηση στην ΠΕ συγκεντρώνεται στην ευρύτερη περιοχή των Χανίων. Με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα δεν υπάρχουν περιθώρια γεωγραφικής διεύρυνσης της χωρικής βάσης της μεταποίησης. • Μια πιο πολυκεντρική οργάνωση των κλάδων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων είναι εφικτή, αλλά με χαμηλά μεγέθη. **Οργανωμένη χωροθέτηση της βιομηχανίας:** • Η παρουσία μεγάλης πόλης υπογραμμίζει την ανάγκη ενίσχυσης της οργανωμένης χωροθέτησης, στο πλαίσιο των περιφερειακών κατευθύνσεων. **Χρήσεις γης και σχέση με άλλες δραστηριότητες:** • Προτεραιότητα ανάπτυξης για την ΠΕ αποτελούν ο τουρισμός, και σε ορισμένες περιοχές ο ποιοτικός, με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης στο βόρειο τμήμα του και επιτάχυνσης της ανάπτυξης στο νότιο τμήμα • Απαιτείται λεπτομερής σχεδιασμός χρήσεων γης στο σύνολο σχεδόν του παράκτιου χώρου. **Πολιτική για τις περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλή παρουσία βιομηχανίας (ανισότητες εντός της ΠΕ):** • Γεωγραφική επιλεκτική πολιτική μερικής διεύρυνσης της βιομηχανικής βάσης στην ευρύτερη ζώνη των Χανίων • Στις υπόλοιπες περιοχές της ΠΕ: εφαρμογή ήπιας πολιτικής για τη διατήρηση ενός βασικού βιομηχανικού ιστού για την κάλυψη τοπικών αναγκών και για την αποφυγή των κινδύνων της υπερβολικής εξάρτησης από λίγους ή έναν τομέα. Δεν πρέπει, όμως, να υπάρξει έντονη τεχνητή στήριξη της βιομηχανίας, που μπορεί να οδηγήσει σε μη βιώσιμες μονάδες, στο βαθμό που υπάρχουν εναλλακτικοί τομείς ανάπτυξης των περιοχών.	ΠΕ Χανίων
ΕΒ.06	**Περιοχή επέκτασης της Βιομηχανίας:** • Ισχυρή ενίσχυση από τον αναπτυξιακό νόμο. • Κάλυψη των ελλείψεων των υφιστάμενων υποδομών (ιδίως υπερτοπικής εμβέλειας). • Προώθηση οργανωμένων υποδοχέων της βιομηχανίας. • Σχεδιασμός χρήσεων γης και σταδιακός περιορισμός των δυνατοτήτων διάσπαρτης χωροθέτησης νέων μονάδων. • Πολύ ισχυρά προληπτικά και διορθωτικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.	Ευρύτερη περιοχή Χανίων

1.1.3. Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ΑΠΕ (ΦΕΚ 2464/Β/03.12.08) η Περιφέρεια Κρήτης ανήκει στην κατηγορία «γ. Κατοικημένα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους», όπου δεν προβλέπεται περαιτέρω διάκριση σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας ή Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας. Στην λογική αυτή τα κριτήρια χωροθέτησης είναι αυτά που περιγράφονται γενικά στα επί μέρους άρθρα του Ειδικού Πλαισίου. Οι γενικές προβλέψεις του ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ για τις περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας ανά κατηγορία ΑΠΕ, παρουσιάζονται κωδικοποιημένες στον πίνακα 1.1.3

Σε σχέση με τις αιολικές εγκαταστάσεις, αναφέρεται επιπρόσθετα ότι επιτρέπεται η χωροθέτηση τους εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας, μετά από σύνταξη Ειδικής Ορνιθολογικής Μελέτης και έγκριση περιβαλλοντικών όρων, καθώς και εντός δασών, δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 58 του Ν. 998/1979 και του άρθρου 13 του Ν. 1734/87, όπως ισχύουν πλην των προστατευόμενων περιοχών. Ορίζονται επίσης ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων, που αναφέρονται σε ποσοστό κάλυψης εδαφών σε σχέση με την έκταση των Δημοτικών Ενοτήτων, σύμφωνα με τα οποία το μέγιστο ποσοστό κάλυψης εδαφών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% ανά Δημοτική Ενότητα, δηλαδή 0,53 τυπικές ανεμογεννήτριες/1000 στρέμματα. Ένα δεύτερο ειδικό κριτήριο αφορά το τοπίο, όπου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η οπτική παρεμβολή από τα σημεία «ιδιαίτερου ενδιαφέροντος», τα οποία βρίσκονται εντός κύκλου, που ορίζεται με κέντρο τη μονάδα και ακτίνες, που διαφοροποιούνται ανάλογα με τη σημασία και την ποιότητα του σημείου «ιδιαίτερου ενδιαφέροντος», σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Σε σχέση με τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, οι περιοχές αξιοποίησης υδατικού δυναμικού, εντοπίζονται κυρίως σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές, που όμως με βάση τις εκτιμήσεις για το υδροηλεκτρικό δυναμικό της χώρας ανά υδατικό διαμέρισμα, η Περιφέρεια Κρήτης δεν παρουσιάζει μεγάλη πυκνότητα εκμεταλλεύσιμου δυναμικού.

Σε σχέση με την ηλιακή ενέργεια, ως περιοχές προτεραιότητας μπορεί ενδεικτικά να θεωρηθούν οι περιοχές που είναι άγονες ή δεν είναι υψηλής παραγωγικότητας και κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους, με δυνατότητες διασύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα, εφόσον οι εδαφικές εκτάσεις που καλύπτουν οι ήδη αδειοδοτημένοι Φ/Β σταθμοί ανά ΠΕ δεν υπερβαίνουν το 1% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων της. Εξαιρούνται οι περιοχές που έχουν καθοριστεί ως γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας από εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια/Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ) και Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ). Σε σχέση με την βιομάζα ή βιοαέριο, προνομιακές περιοχές, θεωρούνται ενδεικτικά οι χώροι που βρίσκονται πλησίον γεωργικών εκμεταλλεύσεων παραγωγής πρώτης ύλης, ΧΥΤΑ, εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, μεγάλων κτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών μονάδων, μονάδων παραγωγής χαρτοπολτού, μονάδων παραγωγής χυμών και τοματοπολτού, πάσης φύσεως γεωργικών ή κτηνοτροφικών βιομηχανιών, ζωοτροφών, κλπ.

Πίνακας 1.1.3. Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας ανά κατηγορία ΑΠΕ (ΦΕΚ 2464/Β/03.12.08)

Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας	Αιολικά	Μικρά υδροηλεκτρικά	Ηλιακά	Βιομάζα / βιοαέριο
Κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλα μνημεία μείζονος σημασίας και οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες σύμφωνα με το Ν.3028/2002	√	√	√	√
Ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης σύμφωνα με το Ν. 1650/1986,	√	√	√	√
Υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας (Ramsar)	√	√		√
Πυρήνες εθνικών δρυμών και αισθητικών δασών	√	√	√	√
Οικότοποι προτεραιότητας του δικτύου NATURA2000	√	√	√	√
Τα δάση και οι γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 56 του ν. 2637/98 όπως ισχύουν			√	
Παραδοσιακοί οικισμοί και ιστορικά κέντρα και τμήματα πόλεων		√		
Περιοχές εντός σχεδίου πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2000 κατοίκων	√			√
ΠΟΤΑ του άρθρου 29 του Ν. 2545/97, ΠΟΑΠΔ του τριτογενούς τομέα του άρθρου 10 του Ν. 2742/99, Θεματικών πάρκων και Τουριστικών λιμένων, όπως κάθε φορά ισχύουν	√			√
Ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών που συντονίζεται από το Υ.Π.Ε.Κ.Α.	√			√
Τμήματα λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά	√	√		√
Άλλες περιοχές που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης	√	√	√	√

1.2. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
Έκταση (Km2):	2.641	1.827	1.496	2.349	8.313	131.981,80
% αναλογία[1]	31,77%	21,98%	17,99%	28,26%	6,30%	
Πυκνότητα Πληθυσμού						
2001	110,76	41,77	54,78	64,01	72,31	83,07
2011	128,02	41,59	64,89	66,65	80,32	82,90
Πραγματικός πληθυσμός						
2001	292.489	76.319	81.936	150.387	601.131	10.964.020
% αναλογία[1]	48,66%	12,70%	13,63%	25,02%	5,48%	
2011	338.052	75.995	97.059	156.585	667.691	10.940.777
% αναλογία[1]	50,63%	11,38%	14,54%	23,45%	6,10%	
% μεταβολή 2001 - 2011						
	15,58	-0,42	18,46	4,12	11,07	-0,21

Μεταβολή Πληθυσμού κατά Περιφέρεια NUTS 2 – Ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής, φυσικής μεταβολής και καθαρής μετανάστευσης συν προσαρμογή [TGS00099]
Ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής πληθυσμού (EUROSTAT)

Περιγραφή: Ο ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής είναι ο λόγος της μεταβολής του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έτους (η διαφορά μεταξύ των μεγεθών του πληθυσμού την 1η Ιανουαρίου των δύο διαδοχικών ετών) σε σχέση με τον μέσο όρο του πληθυσμού εκείνου του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Ο ακαθάριστος ρυθμός φυσικής μεταβολής είναι ο λόγος της φυσικής αλλαγής κατά τη διάρκεια του έτους (γεννήσεις ζώντων μείον θάνατοι) σε σχέση με τον μέσο πληθυσμό εκείνου του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Ο ακαθάριστος ρυθμός καθαρής μετανάστευσης συν προσαρμογή ορίζεται ως ο λόγος της καθαρής μετανάστευσης (συμπεριλαμβανομένης της στατιστικής προσαρμογής) κατά τη διάρκεια του έτους στον μέσο όρο του πληθυσμού αυτού του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Η καθαρή μετανάστευση συν προσαρμογή υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της συνολικής μεταβολής και της φυσικής μεταβολής του πληθυσμού.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2017			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	260	4	8,4	59	265	2,4	3,5	101	281	2,4	1	160	281	2,5	1,4	150	281	2,1	1,3	156
Ελλάδα	13	3,31		1	13	-1,6		1	13	-4		1	13	0,72		3	13	0,25		3

Μεταβολή Πληθυσμού κατά Περιφέρεια NUTS 2 – Ακαθάριστοι συντελεστές συνολικής μεταβολής, φυσικής μεταβολής και καθαρής μετανάστευσης πλέον προσαρμογής [TGS00099]
Ακαθάριστος συντελεστής καθαρής μετανάστευσης συν στατιστική προσαρμογή (EUROSTAT)

[1] Για τις ΠΕ υπολογίζεται επί του αντίστοιχου μεγέθους της Περιφέρειας και για την Περιφέρεια επί του αντίστοιχου μεγέθους της Ελλάδας

Περιγραφή: Ο ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής είναι ο λόγος της μεταβολής του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έτους (η διαφορά μεταξύ των μεγεθών του πληθυσμού την 1η Ιανουαρίου των δύο διαδοχικών ετών) σε σχέση με τον μέσο πληθυσμό του ίδιου έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Ο ακαθάριστος ρυθμός φυσικής μεταβολής είναι ο λόγος της φυσικής αλλαγής κατά τη διάρκεια του έτους (γεννήσεις ζώντων μείον θάνατοι) σε σχέση με τον μέσο πληθυσμό εκείνου του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1 000 άτομα. Ο ακαθάριστος συντελεστής καθαρής μετανάστευσης συν προσαρμογή ορίζεται ως ο λόγος της καθαρής μετανάστευσης (συμπεριλαμβανομένης της στατιστικής προσαρμογής) κατά τη διάρκεια του έτους στον μέσο όρο του πληθυσμού αυτού του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Η καθαρή μετανάστευση συν προσαρμογή υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της συνολικής μεταβολής και της φυσικής μεταβολής του πληθυσμού.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2017			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	291	2,9	4,4	96	296	1,6	1,5	144	312	3	0,1	191	313	2,4	1,3	199	281	2,6	1,5	173
Ελλάδα	13	3,25		5	13	-0,4		4	13	-1,8		4	13	3,55		7	13	3,95		8

Μεταβολή Πληθυσμού κατά Περιφέρεια NUTS 2 – Ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής, φυσικής μεταβολής και καθαρής μετανάστευσης συν προσαρμογή [TGS00099]
Ακαθάριστος ρυθμός φυσικής μεταβολής πληθυσμού

Περιγραφή: Ο ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής είναι ο λόγος της μεταβολής του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έτους (η διαφορά μεταξύ των μεγεθών του πληθυσμού την 1η Ιανουαρίου των δύο διαδοχικών ετών) σε σχέση με τον μέσο όρο του πληθυσμού εκείνου του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Ο ακαθάριστος ρυθμός φυσικής μεταβολής είναι ο λόγος της φυσικής αλλαγής κατά τη διάρκεια του έτους (γεννήσεις ζώντων μείον θάνατοι) σε σχέση με τον μέσο πληθυσμό εκείνου του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Ο ακαθάριστος ρυθμός καθαρής μετανάστευσης συν προσαρμογή ορίζεται ως ο λόγος της καθαρής μετανάστευσης (συμπεριλαμβανομένης της στατιστικής προσαρμογής) κατά τη διάρκεια του έτους στον μέσο όρο του πληθυσμού αυτού του έτους. Η τιμή εκφράζεται ανά 1.000 άτομα. Η καθαρή μετανάστευση συν προσαρμογή υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της συνολικής μεταβολής και της φυσικής μεταβολής του πληθυσμού. (EUROSTAT)

Έτος	2008				2011				2014				2016				2017			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	291	1	4	45	296	0,6	2	93	312	0,4	0,9	123	313	0,1	1	98	281	-0,5	-0,2	119
Ελλάδα	13	0,07		1	13	-1		1	13	-2,5		2	13	-2,9		2	13	-3,7		2

	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
ΑΕΠ						
κατά κεφαλή σε ευρώ 2017	13.977	15.754	14.011	14.676	14.366	16.757
ΑΕΠ 2017	4.362	1.171	1.226	2.336	9.095	180.218
% αναλογία[1]	47,96%	12,88%	13,48%	25,69%	5,05%	
Διάρθρωση ΑΠΑ 2017						
% Α΄ γενής	5,62%	15,18%	7,26%	6,36%	7,26%	4,24%
% Β΄ γενής	14,05%	14,09%	12,95%	12,38%	13,48%	17,20%
% Γ΄ γενής	80,34%	70,73%	79,79%	81,26%	79,26%	78,56%

Οικονομικά Ενεργοί										
2001		129.062		33.583		33.298		63.098	259.041	4.614.499
2011		133.666		33.005		35.641		67.561	269.873	4.586.636
Μεταβολή		3,57		-1,72		7,04		7,07	4,18	-0,60
Άνεργοι										
2001		13.834		3.577		3.618		6.679	27.708	512.410
2011		24.039		4.412		5.142		10.562	44.155	859.003
Μεταβολή		73,77		23,34		42,12		58,14	59,36	67,64
Δομή απασχόλησης										
Σύνολο	2001	115.228		30.006		29.680		56.419	231.333	4.102.089
	2011	109.627		28.593		30.499		56.999	225.718	3.727.633
	2017[2]	119.399		32.056		33.552		63.944	248.951	
	Μεταβολή 2001-11	-4,86		-4,71		2,76		1,03	-2,43	-9,13
	Μεταβολή 2011-17	8,91		12,11		10,01		12,18	10,29	
Α' γενής	2001	26.061		9.699		7.341		11.069	54.170	591.669
	2011	14.660		7.015		5.139		6.444	33.258	372.209
	Μεταβολή	-43,75		-27,67		-30,00		-41,78	-38,60	-37,09
Β΄ γενής	2001	18.403		3.882		5.270		9.658	37.213	892.187
	2011	16.642		3.355		4.358		8.385	32.740	654.377
	Μεταβολή	-9,57		-13,58		-17,31		-13,18	-12,02	-26,65
Γ΄ γενής	2001	65.295		14.658		15.643		32.946	128.542	2.401.168
	2011	78.325		18.223		21.002		42.170	159.720	2.701.047
	Μεταβολή	19,96		24,32		34,26		28,00	24,26	12,49
Α γενής Κύκλος Εργασιών /	2011	32,96		40,16		44,32		41,23	39,22	80,48
	2016	6,12		10,52		8,63		8,05	7,58	16,01
Β΄ γενής Κύκλος Εργασιών /	2011	150,28		81,58		167,65		112,22	135,31	380,34
	2016	214,11		126,36		261,80		164,76	197,58	536,75
Γ΄ γενής Κύκλος Εργασιών /	2011	191,54		126,80		153,96		171,50	173,53	270,02
	2016	206,38		149,71		166,51		177,93	186,45	267,39

[2] Εκτίμηση με βάση την εξέλιξη του ΑΕΠ

1.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ 2014 - 2019

Στο διάστημα 2014-2019 υλοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Κρήτης 6.301 δράσεις με συνολικό Π/Υ 2,2 δις €. Η αναλογική συμμετοχή και τα ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης αποτυπώνονται στο διάγραμμα 1.3.2 και αφορούν:

- **Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής**
  - ✓ Φυσικοί – Ιστορικοί- Πολιτιστικοί Πόροι (429 δράσεις / 89,3 εκ €)
  - ✓ Οικιστικό περιβάλλον- Παραγωγικές ζώνες (310 δράσεις / 82,3 εκ €)
  - ✓ Υποδομές Μεταφορών-Επικοινωνίες (722 δράσεις / 392,3 εκ €)
  - ✓ Ενέργεια, Υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή (723 δράσεις / 952,4 εκ €)
- **Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση & Αθλητισμός**
  - ✓ Υγεία & Πρόνοια (109 δράσεις / 99,7 εκ €)
  - ✓ Παιδεία, Αθλητισμός (414 δράσεις / 77,4 εκ €)
  - ✓ Ανεργία, Ευάλωτες Ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία (390 δράσεις / 43,5 εκ €)
- **Οικονομία & Απασχόληση**
  - ✓ Δράσεις υποστήριξης Περιφερειακής Οικονομίας (74 δράσεις / 9,7 εκ €)
  - ✓ Ενίσχυση απασχολουμένων (507 δράσεις / 17,4 εκ €)
  - ✓ Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων (2.114 δράσεις / 260,6 εκ €)
  - ✓ Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση (407 δράσεις / 139,4 εκ €)
  - ✓ Εφαρμογές ΤΠΕ (11 δράσεις / 2,8 εκ €)

Στις προαναφερόμενες δράσεις περιλαμβάνονται και 44 δράσεις στο πλαίσιο των INTERREG, για τις οποίες όμως δεν υπήρχε διαθέσιμος ο Π/Υ που αντιστοιχεί στους συμμετέχοντες φορείς της Κρήτης, ενώ υπάρχει και μια επιπλέον δράση ψηφιακής συνδεσιμότητας, χωρίς επιμερισμένο Π/Υ για την Περιφέρεια Κρήτης.
Στις προαναφερόμενες δράσεις συμπεριλαμβάνονται ανά θεματικό τομέα και δράσεις ωρίμανσης, καθώς και συντήρησης που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από πόρους της Περιφέρειας.
Στα διαγράμματα 1.3.1α και 1.3.1β παρουσιάζεται η αναλογική κατανομή του Π/Υ για δράσεις συντήρησης και ωρίμανσης ανά τομέα.

Διάγραμμα 1.3.1α : Αναλογική κατανομή του Π/Υ της Περιφέρειας για συντηρήσεις ανά τομέα	Διάγραμμα 1.3.1β : Αναλογική κατανομή του Π/Υ της Περιφέρειας για δράσεις ωρίμανσης ανά τομέα
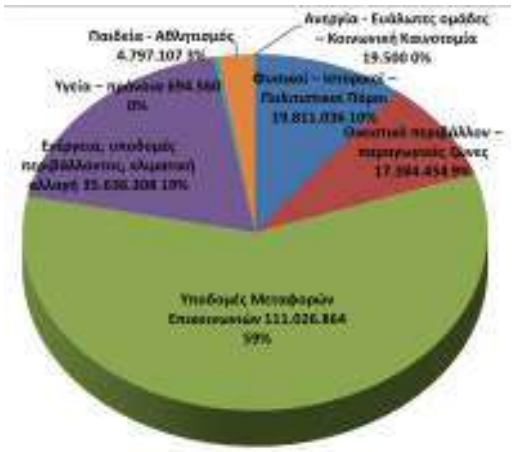	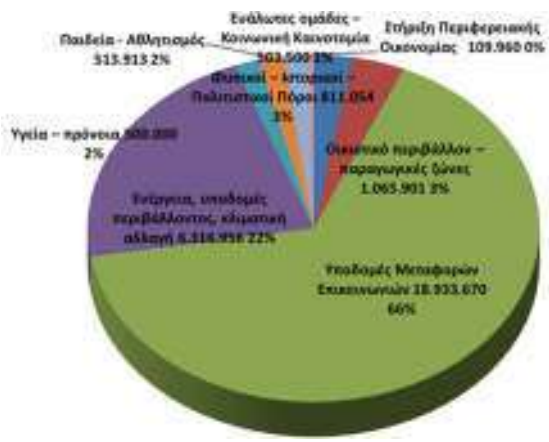

Επιπλέον ως οριζόντιες δράσεις (χρηματοδοτούμενες αποκλειστικά από πόρους της Περιφέρειας Κρήτης) για το σύνολο των θεματικών τομέων, κωδικοποιούνται 90 δράσεις με Π/Υ 16.9 εκ € που αφορούν διοικητική υποστήριξη & εξοπλισμό (στις δράσεις διοικητικής υποστήριξης έχουν κωδικοποιηθεί μελέτες, δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης & δράσεις ωρίμανσης που έχουν οριζόντιο χαρακτήρα και δεν μπορούν να επιμεριστούν στους θεματικούς τομείς). Στο διάγραμμα 1.3.2 αποτυπώνονται ανά τομέα και υποτομέα οι διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης ενώ στο διάγραμμα 1.3.3 αποτυπώνεται η αναλογική συμμετοχή και τα ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης για τις δράσεις που υλοποιεί η Περιφέρεια ανά τομέα & υποτομέα

Διάγραμμα 1.3.2 : Αναλογική συμμετοχή και ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης ανά τομέα & υποτομέα[3]

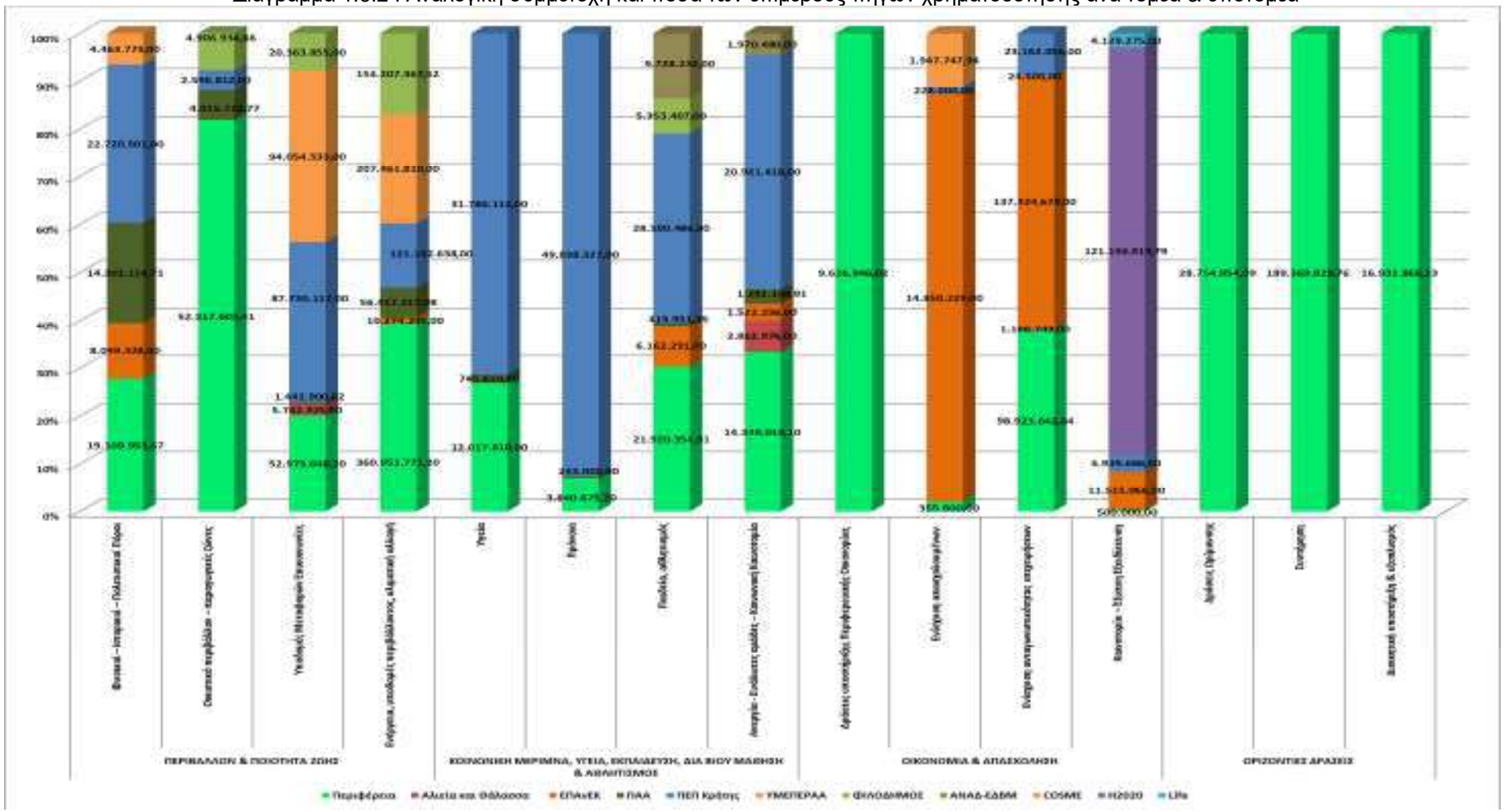

[3] Η % αναλογική συμμετοχή λογίζεται επί της αντίστοιχης συνολικής χρηματοδότησης του κάθε υποτομέα

Διάγραμμα 1.3.3 : Αναλογική συμμετοχή και ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης για τις δράσεις που υλοποιεί η Περιφέρεια ανά τομέα & υποτομέα[4]

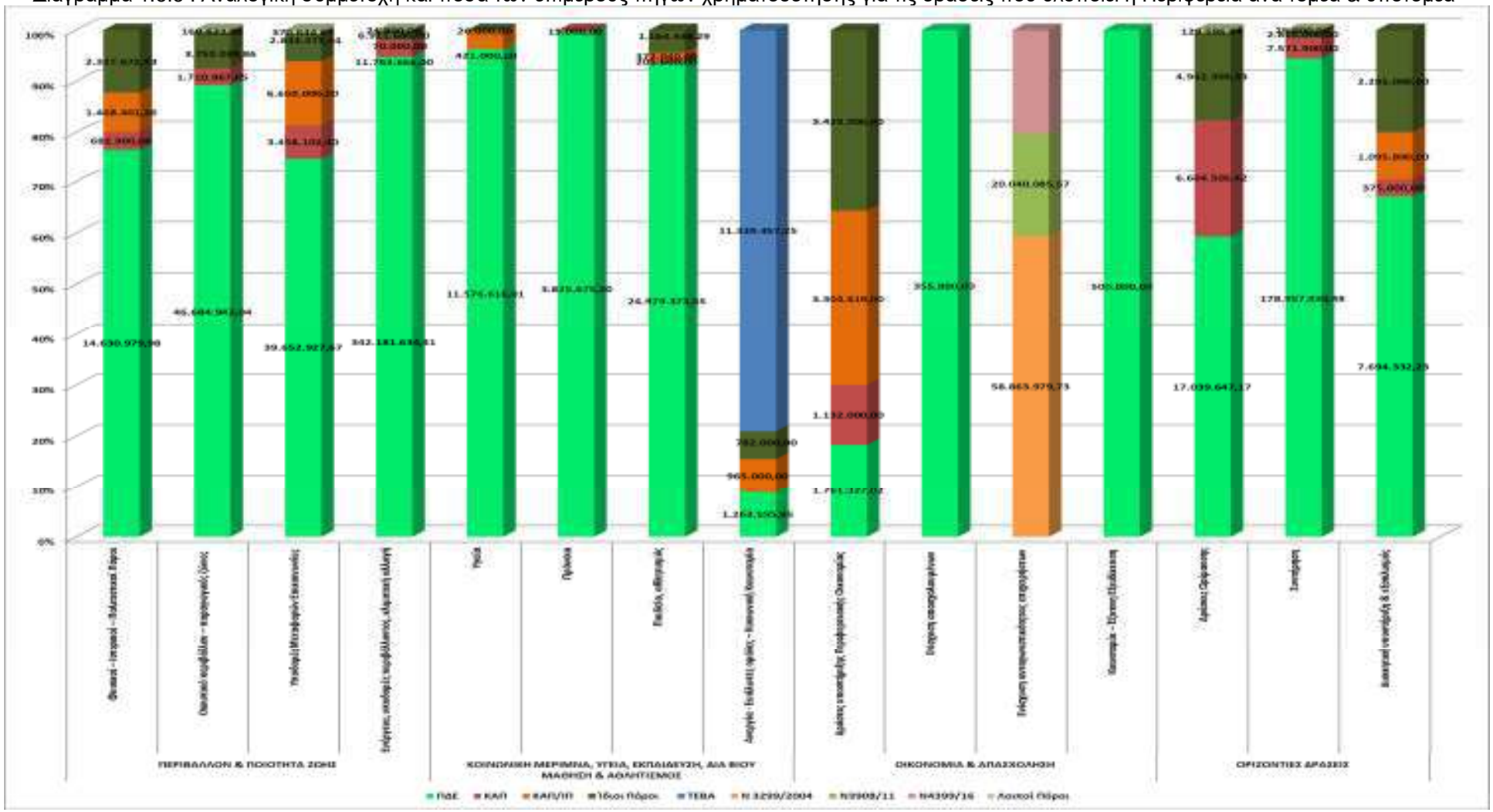

[4] Η % αναλογική συμμετοχή λογίζεται επί της αντίστοιχης συνολικής χρηματοδότησης του κάθε υποτομέα

1.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η Περιφέρεια Κρήτης αύξησε τον πληθυσμό της κατά 11,07% από το 2001 στο 2011, τη στιγμή που στο επίπεδο της χώρας καταγράφηκε μείωση του πληθυσμού κατά 0,21%. Η μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού καταγράφεται στην ΠΕ Ρεθύμνης (18,46%) και η αμέσως επόμενη στην ΠΕ Ηρακλείου (15,58%), ενώ στην ΠΕ Χανίων υπάρχει μικρή αύξηση (4,12%) και στην ΠΕ Λασιθίου μείωση κατά 0,42%. Σύμφωνα όμως με πρόσφατα στοιχεία της EUROSTAT, η Περιφέρεια Κρήτης παρουσιάζει σχετική κάμψη στο διάστημα 2014-2018 με αύξηση 0,41% στην τετραετία και είναι η τρίτη κατά σειρά Περιφέρεια στη χώρα, με την Ελλάδα στο ίδιο διάστημα να καταγράφει μείωση κατά -0,8%.

Ειδικότερα με βάση τα στοιχεία της EUROSTAT για το 2017:

- Ο ακαθάριστος ρυθμός συνολικής μεταβολής του πληθυσμού για την Κρήτη είναι 1,3 ανά 1.000 άτομα και είναι η 3η κατά σειρά Περιφέρεια στη χώρα, με αντίστοιχο μέγεθος της Ελλάδος 0,25 και της ΕΕ 2,1 (η Κρήτη είναι 156η μεταξύ 281 ευρωπαϊκών περιφερειών έχοντας υποχωρήσει από την 101η θέση το 2011 ανάμεσα σε 265 περιφέρειες)
- Ο ακαθάριστος ρυθμός καθαρής μετανάστευσης, συν στατιστική προσαρμογή, για την Κρήτη είναι 1,5 ανά 1.000 άτομα και είναι η 8η κατά σειρά Περιφέρεια στη χώρα, με αντίστοιχο μέγεθος της Ελλάδος 3,95 και της ΕΕ 2,6 (η Κρήτη είναι 173η μεταξύ 281 ευρωπαϊκών περιφερειών έχοντας υποχωρήσει από την 144η θέση το 2011 ανάμεσα σε 296 περιφέρειες)
- Ο ακαθάριστος ρυθμός φυσικής μεταβολής πληθυσμού για την Κρήτη είναι -0,2 ανά 1.000 άτομα και είναι η 2η κατά σειρά Περιφέρεια στη χώρα, με αντίστοιχο μέγεθος της Ελλάδος -3,7 και της ΕΕ -0,5 (η Κρήτη είναι 119η μεταξύ 281 ευρωπαϊκών περιφερειών έχοντας υποχωρήσει από την 93η θέση το 2011 ανάμεσα σε 296 περιφέρειες)

Με βάση τους προαναφερόμενους δείκτες, φαίνεται ότι η Κρήτη καταγράφει το 2017 για 1η φορά υπεροχή των θανάτων έναντι των γεννήσεων, ωστόσο είναι σε καλύτερη θέση συγκριτικά με την Ελλάδα. Η ομάδα ηλικιών άνω των 65 εμφανίζει αυξητικές τάσεις και το προσδόκιμο ζωής ανέρχεται στα 82 χρόνια, με μικρές διακυμάνσεις από το 2013 έως το 2017. Επίσης, από το 2011 έως το 2017, η Κρήτη εμφανίζει κάμψη σχετικά με την δυνατότητα προσέλκυσης νέων κατοίκων.

Στον τομέα της οικονομίας, η Περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2008-17, απώλεσε το 23% του ΑΕΠ (€2,7 δις.), το 7% του διαθέσιμου εισοδήματος και το 12% της απασχόλησης. Όμως, η κάμψη των βασικών οικονομικών μεγεθών ήταν μικρότερη στην Κρήτη, σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα και ως εκ τούτου η περιφερειακή οικονομία ενισχύει τη σχετική της θέση σε επίπεδο χώρας μετά το 2012, με αποτέλεσμα το 2017 να βρίσκεται στο ισχυρότερο σημείο από το 2000 και μετά. Συνεπώς, η Κρήτη εξέρχεται της μεγάλης κρίσης με καλύτερες προοπτικές, σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.

Εντός της Περιφέρειας διαφοροποιημένες εμφανίζονται οι ΠΕ, με δεδομένο ότι σε περιόδους κρίσης και αναδιάρθρωσης εμφανίζονται χωρικά διαφοροποιημένες τάσεις, ανάλογα με την δομή των δραστηριοτήτων και των πιέσεων που αυτές δέχονται από τις αγορές. Από την ανάλυση των τάσεων προκύπτει ότι το Ηράκλειο έχει υποστεί τη μεγαλύτερη υποχώρηση σε ΑΕΠ κατά κεφαλή (-28,5%) με αποτέλεσμα να εξέλθει από την κρίση σε σχετικά μειονεκτική θέση, κάτω από το μέσο όρο της Περιφέρειας. Σχετική υποχώρηση εμφανίζει και η ΠΕ των Χανίων, αλλά παραμένει πάνω από το μέσο όρο της Περιφέρειας. Το Ρέθυμνο κινείται πτωτικά, αλλά η σχετική του θέση δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά. Αντιθέτως, το Λασίθι εμφανίζει αφενός μικρότερη πτώση την περίοδο της κρίσης και αφετέρου ταχύτερη ανάκαμψη και ως εκ τούτου βελτιώνει σημαντικά τη θέση του στην Περιφερειακή Οικονομία, με κατά κεφαλή ΑΕΠ πάνω από το μέσο της Περιφέρειας.

Την περίοδο 2008-2017 η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΑΠ) συρρικνώθηκε κατά 23,8% (€2,5 δις.). Τρεις κλάδοι, Εμπόριο, Δημόσιες Υπηρεσίες και Κατασκευές είναι υπεύθυνοι για το 89% των απωλειών σε ΑΑΠ. Η περιφερειακή οικονομία συνέχισε να στηρίζεται στον τουρισμό, την παραγωγή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, τα ακίνητα, τη μεταποίηση, τη γεωργία και την αναψυχή με σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με το παρελθόν. Οι ισορροπίες μεταξύ των κλάδων άλλαξαν. Ειδικότερα, την περίοδο 2008-17 σε όρους ΑΑΠ, ενισχύθηκε μόνο ο κλάδος ενέργειας και διαχείρισης υδάτων και αποβλήτων, η μεταποίηση παρέμεινε στάσιμη, ενώ όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι υποχώρησαν. Μεγαλύτερες απώλειες κατέγραψαν οι κατασκευές, οι δημόσιες υπηρεσίες και η ενημέρωση -

επικοινωνία. Σημαντική κάμψη εμφάνισε και ο κλάδος Εμπόριο – Τουρισμός, που κύρια εντοπίζεται στις εμπορικές δραστηριότητες, καθώς στοιχεία αφίξεων για τον τουρισμό δείχνουν σημαντική ανάκαμψη μέσα στην κρίση.

Με την επίτευξη της σταθεροποίησης το 2014, αρκετοί τομείς εισήλθαν σε τροχιά ανάκαμψης. Οι κατασκευές, οι επαγγελματικές επιστημονικές δραστηριότητες, η γεωργία και η μεταποίηση άρχισαν να ανακάμπτουν με ταχύτερους ρυθμούς την περίοδο 2014-2017. Αντίθετα, φθίνουσα πορεία συνέχισαν να καταγράφουν οι χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, οι τέχνες και η ψυχαγωγία, καθώς και οι δημόσιες υπηρεσίες.

Η απασχόληση παρουσίασε μια σημαντική υποχώρηση την περίοδο 2008-2017 κατά 12% (απώλεια 34,9 χιλιάδων θέσεων), αλλά ανακάμπτει από το 2014 και μετά, χωρίς όμως να έχει επανέλθει στα προ της κρίσης επίπεδα.

Οι επενδύσεις εμφανίζουν μεγάλη και παρατεταμένη πτώση και παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα εικοσαετίας, με περιορισμένες τάσεις ανάκαμψης. Η πτώση στις επενδύσεις επικεντρώνεται στα ακίνητα και είναι αναμενόμενη, καθώς η πτώση της αποταμίευσης και η αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση, σε συνδυασμό με την φορολογική επιβάρυνση, τους οδήγησαν στην αποσταθεροποίηση της συγκεκριμένης αγοράς.

Επίσης, ο πρωτογενής, το εμπόριο και ο τουρισμός, σημαντικοί κλάδοι της περιφερειακής οικονομίας, καταγράφουν μεγάλη μείωση των επενδύσεων. Οι επενδύσεις σε δημόσια αγαθά και υπηρεσίες παραμένουν μέσα στην κρίση στα ίδια επίπεδα. Η ανάκαμψη που επήλθε μετά το 2014 είναι περιορισμένη.

Παρά την γενικότερη κάμψη των επενδύσεων, νέες επενδυτικές πρωτοβουλίες κλίμακας έχουν αναληφθεί όπως το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι, ενώ ωριμάζουν και σημαντικά επενδυτικά σχέδια στον τουρισμό, που συνδυαστικά και με τις δράσεις ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου, αναμένεται να εδραιώσουν την Κρήτη ως τουριστικό προορισμό παγκόσμιας εμβέλειας.

Η διαδικασία ανάκαμψης δεν έχει ολοκληρωθεί, καθώς δεν έχουν προσεγγιστεί τα μεγέθη πριν από την μεγάλη κρίση. Με δεδομένο ότι η περιφερειακή οικονομία εξαρτάται κατά περίπου 50% από τον τουρισμό, η μελλοντική της πορεία συναρτάται άμεσα από τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία και κυρίως στις οικονομίες από τις οποίες προέρχονται οι επισκέπτες. Την περίοδο της ανάκαμψης ενισχύθηκαν οι διασυνδέσεις με τις διεθνείς αγορές και η εξωστρέφεια, αλλά υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης των διασυνδέσεων και πρόσβασης σε νέες αγορές. Ωστόσο με δεδομένη την πανδημία του COVID 19 θα πρέπει να υπάρξει νέα προσέγγιση των διασυνδέσεων με τις διεθνείς αγορές.

Επίσης η Περιφέρεια κατατάσσεται στη 250η θέση στην Ευρώπη σε ότι αφορά στην ανταγωνιστικότητα (RCI-2019), διαθέτει όμως ισχυρά πλεονεκτήματα στον τουρισμό, τους φυσικούς πόρους, τη μεταποίηση και την έρευνα και ως εκ τούτου με καλύτερο συντονισμό πολιτικών και με την αναμενόμενη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, μπορεί να αξιοποιήσει καλύτερα το δυναμικό που διαθέτει, καθώς και τις ευκαιρίες που διαφαίνονται.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την έκθεση αποτελεσμάτων περιφερειακής καινοτομίας για το 2019 (Regional Innovation Scoreboard 2019) της ΕΕ, η Κρήτη αποτελεί τη μοναδική Ελληνική Περιφέρεια που ανήκει στην ομάδα των ισχυρών της καινοτομίας στην Ευρώπη (strong innovators), κατατασσόμενη στην «95η» θέση της γενικής κατάταξης των 238 περιφερειών, ενώ κατά περίπτωση δύναται να κατατάσσεται σε ακόμη υψηλότερες θέσεις. Αν και η έκθεση διαπιστώνει ότι οι καινοτόμες περιφέρειες χωροθετούνται κατά κανόνα στις πρωτοπόρες στην καινοτομία χώρες, εν τούτοις η Κρήτη αποτελεί την εξαίρεση. Η Περιφέρεια Κρήτης διαθέτει ένα ισχυρό επιχειρηματικό και ερευνητικό υπόβαθρο, καθώς συγκεντρώνει σημαντικές παραγωγικές μονάδες στον τουρισμό, την αγροδιατροφή και τη μεταποίηση με υψηλή ροπή στην καινοτομία, ενώ παράλληλα διαθέτει μια διεθνούς επιπέδου ερευνητική κοινότητα που διακρίνεται σε 86 πεδία αριστείας. Βασική αδυναμία του οικοσυστήματος καινοτομίας παραμένει η περιορισμένη συνεργασία των δύο κοινοτήτων που επηρεάζει το επίπεδο ανάπτυξης και αξιοποίησης καινοτομιών. Η ανάπτυξη συνεργασιών δεν υποστηρίζεται επαρκώς, λόγω και των διαφορετικών προσανατολισμών εξειδίκευσης μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων. Στις αιτήσεις για πατέντες η Περιφέρεια Κρήτης κατατάσσεται μεν 2η στην Ελλάδα (11,3 ανά 1 εκατ. κατοίκων το 2012), αλλά μόλις 190η μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Η απουσία αξιόπιστων ενδιάμεσων μηχανισμών στήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας (σε συνδυασμό με το γενικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον που επικρατεί στην χώρα), δεν υποστηρίζει επαρκώς την ίδρυση και ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων και την προσέλκυση κεφαλαίων εκκίνησης και ανάπτυξης.

2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

2.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

Σύνολο εκτάσεων[5] (χλ στρ.)		Περιφέρεια Κρήτης	Ηρακλείου	Λασιθίου	Ρεθύμνης	Χανίων
Δάση Ημι-φυσικές Εκτάσεις (ΕΛΣΤΑΤ)	Δάση	3,09%	1,14%	4,67%	0,98%	5,37%
	Μεταβατικές δασώδεις - θαμνώδεις εκτάσεις	4,70%	3,52%	3,89%	2,25%	8,22%
	Συνδυασμοί θαμνώδους ή / και ποώδους βλάστησης	14,50%	5,66%	14,01%	15,86%	23,97%
	Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	4,79%	2,44%	6,34%	3,46%	7,07%
Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά (ΕΛΣΤΑΤ)	Χερσαία ύδατα	0,03%	0,03%	0,07%	0,01%	0,03%

	Περιφερειακή Ενότητα	χλμ	Πηγή άντλησης στοιχείων
Ακτές	Ηρακλείου	229,574	Μέτρηση GIS
	Λασιθίου	400,966	
	Ρεθύμνης	136,840	
	Χανίων	422,515	

	Ονομασία	κωδικός	Έκταση (στρ.)	% της Έκτασης της ΠΕ
Περιοχές Natura	ΠΕ Ηρακλείου			
	1. Γιούχτας - Φαράγγι Αγίας Ειρήνης	GR4310002	7.160,50	24,34%
	2. Νήσος Δια	GR4310003	11.880,20	
	3. Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)	GR4310004	26.507,90	
	4. Αστερούσια (Κοφινάς)	GR4310005	161.738,90	
	5. Δίκτη: Ομαλός Βιάννου (Σύμη - Ομαλός)	GR4310006	39.396,80	
	6. Κρούσωνας - Βρωμόνερο Ίδης	GR4310009	78.770,20	
	7. Όρος Γιούχτας	GR4310010	4.119,40	
	8. Κορυφή Κούπα (Δυτική Κρήτη)	GR4310011	19.931,60	
	9. Εκβολή Γεροπόταμου Μεσαράς	GR4310012	6.845,20	
	10. Αστερούσια Όρη (Κόφινας)	GR4310013	286.484,70	
	ΠΕ Λασιθίου			
	1. Δίκτη: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σέλενα, Κρασί, Σελεκάνος, Χαλασμένη Κορυφή	GR4320002	343.641,60	69,64%
	2. Νήσος Χρυσή	GR4320003	5.465,40	
	3. Μονή Καψά (φαράγγι Καψά και γύρω περιοχή)	GR4320004	9.744,30	
	4. Όρος Θριπτής και γύρω περιοχή	GR4320005	85.285,60	
	5. Βορειοανατολικό άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερος (Άκρα Μαύρο Μούρι – Βάι – Άκρα Πλάκας) και θαλάσσια ζώνη	GR4320006	393.007,00	
	6. Νήσος Κουφονήσι και παράκτια θαλάσσια ζώνη	GR4320008	8.049,40	

[5] Υπολογίζεται επί του αντίστοιχου μεγέθους της Περιφέρειας για την Περιφέρεια και για τις ΠΕ επί του αντίστοιχου μεγέθους των ΠΕ

	7. Βορειοανατολικό άκρο Κρήτης	GR4320009	37.603,60	
	8. Λάζαρος κορυφή –Μαδάρα Δίκτης	GR432001 0	131.579,30	
	9. Διονυσάδες Νήσοι και θαλάσσια ζώνη	GR432001 1	174.822,20	
	10. Φαράγγι Σεληνάρι - Βραχάσι	GR432001 3	23.135,00	
	11. Νοτιοδυτική Θρυπτή (Κουφωτό)	GR432001 4	16.172,90	
	12. Όρη Ζάκρου	GR4320016	39.140,00	
	13. Νήσος Κουφονήσι, γύρω νησίδες και νησίδες Κάβαλλοι	GR432001 7	4.801,60	
	ΠΕ Ρεθύμνης			
	1. Όρος Κέδρος	GR4330002	47.002,70	59,41%
	2. Κουρταλιώτικο φαράγγι – Μονή Πρέβελη – ευρύτερη περιοχή	GR4330003	36.427,30	
	3. Πρασσανό φαράγγι –Πατσός - Σφακορύακο ρέμα - παραλία Ρεθύμνου και εκβολή Γεροπόταμου, ακρωτήρι Λιανός Κάβος -Περιβόλια	GR4330004	131.214,20	
	4. Όρος Ίδη (Βορίζια, Γερανοί, Καλή Μαδάρα)	GR4330005	399.130,60	
	5. Σωρός - Αγκάθι - Κέδρος	GR4330006	81.289,30	
	6. Κουρταλιώτικο φαράγγι, φαράγγι Πρέβελη	GR4330007	75.952,10	
	7. Πρασσανό φαράγγι	GR4330008	11.215,00	
	8. Όρος Ψηλορείτης (νοτιοδυτικό τμήμα)	GR4330009	106.322,40	
	ΠΕ Χανίων			
	1. Ήμερη και άγρια Γραμβούσα – Τηγάνι και Φαλάσαρνα - Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι - Βίγλα	GR4340001	57.813,20	72,07%
	2. Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη	GR4340002	2.717,50	
	3. Χερσόνησος Ροδωπού –παραλία Μάλεμε –Κόλπος Χανίων	GR4340003	161.402,70	
	4. Έλος - Τοπόλια - Σάσαλος – Άγιος Δίκαιος	GR4340004	73.519,50	
	5. Όρμος Σούγιας - Βάρδια – Φαράγγι Ιλισσού μέχρι Άνυδρους και παράκτια ζώνη	GR4340005	30.398,70	
	6. Λίμνη Αγιάς -Πλατανιάς – ρέμα και εκβολή Κερίτη - Κοιλάδα Φασά	GR4340006	13.148,30	
	7. Φαράγγι Θερίσσου	GR4340007	4.977,30	
	8. Λευκά Όρη και παράκτια ζώνη	GR4340008	553.066,40	
	9. Δράπανο (βορειοανατολικές ακτές) – παραλία Γεωργιούπολης – Λίμνη Κουρνά – Σπήλαιο Ψιμάκι	GR4340010	51.371,30	
	10. Φρε- Τζιτζιφιές - Νίπος	GR4340011	12.176,00	
	11. Ασφένδου –Καλλικράτης και παράκτια ζώνη	GR4340012	140.230,40	
	12. Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα	GR4340013	62.905,70	
	13. Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς -Φαράγγι Τρυπητής - Ψιλάφι -Κουτσογέρακο	GR4340014	139.797,60	
	14. Παραλία από Χρυσοσκαλίτισσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός	GR4340015	22.025,30	
	15. Μετερίζια Άγιος Δίκαιος -Τσουναρά - Βιτσίλια Λευκών Όρεων	GR4340016	68.750,10	
	16. Χερσόνησος Γραμβούσας και Νησίδες Ήμερη και Άγρια Γραμβούσα, Ποντικονήσι και θαλάσσια ζώνη	GR4340017	126.945,60	
	17. Νησίδα Άγιοι Θεόδωροι	GR4340018	815,20	
	18. Φαράγγι Καλλικράτης -Αργουλιανό φαράγγι -Οροπέδιο Μανικά	GR4340019	42.325,30	
	19. Λίμνη Αγιάς (Χανιά)	GR4340020	667,10	
	20. Χερσόνησος Ροδωπού	GR4340021	29.202,40	
	21. Λίμνη Κουρνά και εκβολή Αλμυρού	GR4340022	1.997,00	

	22. Νοτιοδυτική Γαύδος και Γαυδοπούλα και θαλάσσια περιοχή	GR4340023	96.937,30
	23. Θαλάσσια περιοχή δυτικής και νοτιοδυτικής Κρήτης	GR4340024	1.642.000,00

	Ονομασία	*Κωδικός*
Υγρότοποι	ΠΕ Ηρακλείου	
	1. Εκβολή ρύακα Καρτερού	Y431KRI107
	2. Εκβολή Ξηροποτάμου	Y431KRI109
	3. Εκβολή Φοδελιανού ποταμού	Y431KRI125
	4. Εκβολή Γεροποτάμου	Y431KRI135
	ΠΕ Λασιθίου	
	1. Αλυκή Χρυσής	Y432HRY001
	2. Κουρεμένος	Y432KRI004
	3. Έλος Καρουμών	Y432KRI008
	4. Εκβολή ρύακα Κάτω Ζάκρου	Y432KRI009
	5. Χιόνα	Y432KRI012
	6. Πυργιολίκι Ζήρου	Y432KRI015
	7. Εκβολή ρύακα Σκαφιδαρά	Y432KRI017
	8. Πηγή Βρέικου	Y432KRI020
	9. Εκβολή ρύακα Ανδρόμυλου	Y432KRI026
	10. Εκβολή Καλαμαυκιανού	Y432KRI051
	11. Εκβολή Στόμιο	Y432KRI052
	12. Εκβολή ρύακα Καλός Ποταμός	Y432KRI055
	13. Πηγή και Έλος Αλμυρού Αγίου Νικολάου	Y432KRI056
	14. Λυγερή Κριτσάς	Y432KRI058
	15. Εποχιακό τέλμα Λιβάδι	Y432KRI063
	16. Εποχιακό τέλμα Δρήρου	Y432KRI069
	17. Εκβολή Αμουδάρες	Y432KRI075
	18. Εκβολή ρύακα Μύρτου	Y432KRI085
	19. Λιμνίο Ζίρου	Y432KRI267
	ΠΕ Ρεθύμνης	
	1. Εποχιακό τέλμα Γαρύπας	Y433KRI136
	2. Εκβολή Γεροποτάμου (Ρεθύμνου)	Y433KRI138
	3. Εκβολή παραλίας Σταυρωμένου	Y433KRI139
	4. Εκβολή Πλατανέ	Y433KRI142
	5. Εκβολή ρύακα Πλατύ	Y433KRI148
	6. Εκβολή ρύακα Ακουμιανού	Y433KRI150
	7. Εκβολή ποταμού Πετρέ	Y433KRI154
	8. Λιβάδι Βουρβουρέ	Y433KRI167
	9. Εκβολή Κουρταλιώτη (λίμνη Πρέβελης)	Y433KRI169
	10. Εκβολή ρέματος Ελληνικό	Y433KRI171
	11. Εκβολή ρέματος Κατσάρι	Y433KRI172
	12. Εκβολή Κοτσυφού ποταμού	Y433KRI173
	13. Εκβολή ποταμού Φοινικιά	Y433KRI174
	14. Λίμνη Κλησιδίου	Y433KRI280
	ΠΕ Χανίων	
	1. Αλυκή Γαύδου	Y434GAV001
	2. Εκβολή ποταμού Μουοέλα	Y434KRI156
	3. Εκβολή ποταμού Καβρού	Y434KRI157
	4. Εκβολή ποταμού Δέλφινα	Y434KRI158
	5. Έλος Γεωργιούπολης	Y434KRI161
	6. Εκβολή Μεσοπόταμου	Y434KRI177
	7. Εκβολή ποταμού Κοιλιάρη	Y434KRI178
	8. Σταυρός	Y434KRI182
	9. Λίμνη Τερσανά	Y434KRI184
	10. Εκβολή Καλαθορέματος	Y434KRI187
	11. Εκβολή ποταμού Κλαδισού	Y434KRI188
	12. Εποχιακό τέλμα Ομαλού Χανίων	Y434KRI196
	13. Εκβολή Πλατανιά (Ιάρδανος ποταμός)	Y434KRI200
	14. Εκβολή παραλίας Γερανιού	Y434KRI201
	15. Εκβολή ρύακα Σφακορύακο	Y434KRI202
	16. Εκβολή και έλος Ταυρωνίτη	Y434KRI203
	17. Εκβολή παραλίας Ραπανιανών	Y434KRI204
	18. Εκβολή ρύακα Σπηλιανού	Y434KRI205

	19. Εκβολή ρύακα Αζογυριανού	Y434KRI206
	20. Εκβολή ποταμού Κακοδικιανού	Y434KRI207
	21. Εκβολή Πελεκανιώτικου ποταμού	Y434KRI208
	22. Λιβάδι Κουντούρας	Y434KRI209
	23. Άσπρη Λίμνη	Y434KRI214
	24. Αλμυρό λιμνίο Χρυσοσκαλίτισσας	Y434KRI215
	25. Λίμνη	Y434KRI218
	26. Εκβολή ρέματος Αράπη	Y434KRI219
	27. Εκβολή ρέματος Βαθύρεμα	Y434KRI220
	28. Εκβολή ρέματος Μηλιά	Y434KRI221
	29. Εκβολή ρέματος Καμαριανού	Y434KRI222
	30. Φαλάσαρνα	Y434KRI225
	31. Εκβολή Τζούγκαρη	Y434KRI227
	32. Βλυχάδα Γεωργιούπολης	Y434KRI228

		% έκταση στην ΠΕ UNESCO Σαμαριά	% έκταση στην ΠΕ UNESCO Ψηλορείτης	% έκταση στην ΠΕ UNESCO Σητεία
Περιοχές UNESCO	Ηρακλείου		17,38%	
	Λασιθίου			27,92%
	Ρεθύμνης		56,12%	
	Χανίων	22,68%		

	Τίτλος	Περιοχή
Τοπία Ιδιαίτερης Σημασίας	Τοπίο Ενότητας 1 - Ανατολικές Ακτές	Υποενότητα Β.Α. Άκρου (Δήμος Σητείας) Υποενότητα Ν.Α. παραλία (Δήμος Σητείας)
	Τοπίο Ενότητας 2 - Κόλπος Μεραμπέλου και ευρύτερη περιοχή	Δήμοι: Αγίου Νικολάου, Οροπεδίου Λασιθίου, Ιεράπετρας και ανατολικό τμήμα Χερσονήσου
	Τοπίο Ενότητας 3 – Ηράκλειο, Δίας, Κνωσός, Γιούχτας	Δήμος Ηρακλείου
	Τοπίο Ενότητας 4 – Αστερούσια, Γόρτυνα	Ανατολικά Αστερούσια (Δήμοι Γόρτυνας και Αρχανών/Αστερουσίων) Δυτικά Αστερούσια (Δήμοι Φαιστού και Αρχανών/Αστερουσίων)
	Τοπίο Ενότητας 5 - Ρέθυμνο και περιβάλλουσα περιοχή	Δήμοι: Ρεθύμνης, Αγίου Βασιλείου, Αμαρίου
	Τοπίο Ενότητας 6 – Μυλοπόταμος, Ίδη	Υποενότητα Μυλοποτάμου (Δήμου: Μυλοποτάμου, Ανωγείων, Φαιστού) Υποενότητα Ίδη (Δήμοι: Μυλοποτάμου, Ανωγείων, Φαιστού)
	Τοπίο Ενότητας 7 – Χανιά, Ακρωτήρι, Βάμμος	Δήμοι: Χανίων, Πλατανιά, Αποκορώνου
	Τοπίο Ενότητας 8 - Δυτικές Ακτές έως Ακρωτήρι Κριός	Δήμοι: Πλατανιά, Κισσάμου, Καντάνου-Σελίνου
	Τοπίο Ενότητας 9 - Νότιες Ακτές έως Φραγκοκάστελο	Δήμοι: Καντάνου-Σελίνου, Σφακίων, Αγίου Βασιλείου

	Ονομασία	Επισκέπτες 2014	Επισκέπτες 2018	Μεταβολή
	ΠΕ Ηρακλείου			
Αρχαιολογικοί χώροι (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Αγία Τριάδα 2. Γόρτυνα 3. Κνωσός 4. Μάλια 5. Μάταλα 6. Τύλισος 7. Φαιστός 8. Φρούριο Κούλε 9. Ηρακλείου	670.499	*855.663*	
	Σύνολο	938.232	1.410.383	50,32%
Μουσεία (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Ηρακλείου 2. Αρχαιολογική Συλλογή Αρχανών			

	Σύνολο	198.942	555.031	178,99%
	Σύνολο ΠΕ	1.137.174	1.965.414	72,83%
	ΠΕ Λασιθίου			
Αρχαιολογικοί χώροι (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Αρχαιολογικός χώρος Πέτρας Λασιθίου 2. Γουρνιά 3. Ανάκτορο Ζάκρου 4. Λατώ 5. Αρχ. Χώρος Παλαίκαστρου 6. Σπήλαιο Ψυχρού (Δικταίο άντρο) 7. Σπιναλόγκα 8. Φρούριο Καζάρμα Σητείας			
	Σύνολο	626.863	628.356	0,24%
Μουσεία (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Αγίου Νικολάου 2. Ιεράπετρας 3. Ναός Παναγίας Κεράς Λασιθίου 4. Σητεία			
	Σύνολο	34.574	46.526	34,57%
	Σύνολο ΠΕ	661.437	674.882	2,03%
	ΠΕ Ρεθύμνης			
Αρχαιολογικοί χώροι (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Αρχ. Χώρος Αρμένων[6] 2. Αρχαία Ελεύθερνα [7] 3. Μοναστηράκι[8]			
	Σύνολο		19.318	
Μουσεία (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Μουσείο Αρχ. Χώρου Ελεύθερνας[9] 2. Ρεθύμνου			
	Σύνολο	17.611	92.222	423,66%
	Σύνολο ΠΕ	17.611	111.540	533,35%
	ΠΕ Χανίων			
Αρχαιολογικοί χώροι (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Άπτερα			
	Σύνολο	2.829	65.583	2218,24%
Μουσεία (ΕΛΣΤΑΤ)	1. Κισάμου 2. Βυζαντινό Χανίων 3. Αρχαιολογικό Χανίων			
	Σύνολο	46.442	73.483	58,23%
	Σύνολο ΠΕ	49.271	139.066	182,25%
Περιφέρεια Κρήτης		1.865.493	2.890.902	54.97%
Πολιτιστικές Δραστηριότητες (πλήθος)				
Περιφέρεια Κρήτης		105		

[6] Τα πρώτα στοιχεία είναι διαθέσιμα από το 2015
[7] Τα πρώτα στοιχεία είναι διαθέσιμα από το 2017
[8] Τα πρώτα στοιχεία είναι διαθέσιμα από το 2016
[9] Τα πρώτα στοιχεία είναι διαθέσιμα από το 2017

2.1.1.Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

Στην Περιφέρεια Κρήτης επικρατούν οι εκτάσεις με θαμνώδη και ποώδη βλάστηση (14,50%) και η ίδια περίπου εικόνα επικρατεί και στις ΠΕ Λασιθίου, Ρεθύμνης και Χανίων, με εξαίρεση την ΠΕ Ηρακλείου, όπου το αντίστοιχο μέγεθος είναι (5,6%). Τα δάση στο επίπεδο της Περιφέρειας καλύπτουν το (3,9%), με σημαντικότερη παρουσία στις ΠΕ Λασιθίου και Χανίων (της τάξης του 5%) και σημαντικά χαμηλότερη στην ΠΕ Ηρακλείου (1,14%).

Ιδιαίτερο όμως γνώρισμα του φυσικού περιβάλλοντος, είναι η παρουσία 53 εκτεταμένων Ζωνών Natura 2000 που καλύπτουν το 34% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας (χάρτης 2.1.1α). Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των Ζωνών Natura 2000 καταγράφεται στις ΠΕ Χανίων και Λασιθίου (72,07% & 69,64% επί της συνολικής τους έκτασης αντίστοιχα), με τα αντίστοιχα μεγέθη να είναι στην ΠΕ Ρεθύμνης 59,41% και στην ΠΕ Ηρακλείου 24,34%.

Σημειώνεται ότι σε χωρική επικάλυψη με τις περιοχές Natura 2000, καταγράφονται τρείς περιοχές ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους, με χαρακτηριστικά αυθεντικότητας στον τρόπο ζωής και τις συνήθειες και παραδόσεις των κατοίκων τους, που έχουν εγγραφεί σε καταλόγους της UNESCO και αφορούν ένα από τα δύο αναγνωρισμένα Ανθρώπινα και Βιοσφαιρικά Αποθέματα, τον δρυμό της Σαμαριάς και δύο από τα πέντε Παγκόσμια Γεωπάρκα, τον Ψηλορείτη και τη Σητεία. Ειδικότερα:

- Ο Ορεινός όγκος του Ψηλορείτη που χαρακτηρίζεται ως Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη έχει εγγραφεί στον κατάλογο των Παγκόσμιων Γεωπάρκων της UNESCO και καλύπτει πάνω από την μισή επιφάνεια της ΠΕ Ρεθύμνης και το 17 % της ΠΕ Ηρακλείου
- Η περιοχή του Φυσικού Πάρκου στο ανατολικό άκρο της Σητείας έχει εγγραφεί στον κατάλογο των Παγκόσμιων Γεωπάρκων της UNESCO και καλύπτει πάνω από το 1/4 της επιφάνειας της ΠΕ Λασιθίου
- Ο Εθνικός Δρυμός της Σαμαριάς και ο Ορεινός όγκος των Λευκών Ορέων (ΕΔΛΟ) έχουν εγγραφεί στον κατάλογο Άνθρωπος και Βιόσφαιρα της UNESCO και καλύπτει κάτι λιγότερο από το 1/4 της επιφάνειας της ΠΕ Χανίων

Όπως προαναφέρθηκε οι δυο ΠΕ Χανίων και Λασιθίου, έχουν να επιδείξουν την μεγαλύτερη επιφάνεια περιοχών Natura 2000, ταυτόχρονα όμως και το μεγαλύτερο μήκος ακτών (423 & 401 χλμ περίπου), ενώ στο Ηράκλειο οι ακτές φτάνουν τα 230 χλμ και στο Ρέθυμνο τα 134 χλμ. Κατά μήκος των ακτών καταγράφονται 69 υγρότοποι, κυρίως στο βόρειο παράκτιο μέτωπο της Περιφέρειας, με την πλειοψηφία τους (32) να συγκεντρώνονται στην ΠΕ Χανίων. Η αμέσως επόμενη συγκέντρωση υγροτόπων καταγράφεται στην ΠΕ Λασιθίου (19) και Ρεθύμνης (14), ενώ στην ΠΕ Ηρακλείου καταγράφονται μόνο 4 υγρότοποι.

Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο προσδιορίζονται οι περιοχές με «φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου», οι οποίες περιλαμβάνουν τις εκτεταμένες περιοχές Natura 2000 αλλά και μεμονωμένα στοιχεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Στον χάρτη 2.1.1.α αποτυπώνονται τα τοπόσημα που κατατάσσονται σύμφωνα με την λειτουργία τους (αντιπροσωπευτικότητα) στο επίπεδο της Κρήτης, τη σημασία τους (μοναδικότητα, αναγνωρισιμότητα, αξιόλογη ποιότητα) αλλά και την επισκεψιμότητά τους (μεγάλος αριθμός αλλοδαπών και Ελλήνων επισκεπτών) ως εξής:

- Διεθνούς σημασίας: Περιπατητικό μονοπάτι Ε4, Φαράγγι Σαμαριάς, η εντός των τειχών Πόλη των Χανίων, η Παλαιά Πόλη Ρεθύμνου, Μονή Αρκαδίου, Κνωσός, Φρούριο Λιμένος (Κούλες) και τείχη της πόλεως του Ηρακλείου, Φαιστός, Ανάκτορο Μαλίων, Σπιναλόγκα, Ανάκτορο Ζάκρου και Φοινικόδασος στο Βάι
- Εθνικής σημασίας: Σπήλαιο Ψυχρού, Μονή Τοπλού και ευρύτερη περιοχή (κτήμα), Ερημούπολη, Οροπέδιο Λασιθίου - Δικταίον Άντρον, Όρος Ίδη – Ίδαιον Άντρον – Ζώμινθος, Γόρτυς, Τύλισος, Αγία Τριάδα Φαιστού, Κουρταλιώτικο φαράγγι – Μονή Πρέβελης και ευρύτερη περιοχή, Ελεύθερνα, Παραδοσιακοί οικισμοί ενότητας (ζώνης τοπίου) Ρέθυμνο και ευρύτερη περιοχή, Μονές Αγία Τριάδα

Τσαγκαρόλων – Γουβερνέτου - και Αγ. Ιωάννη Ερημίτη (καθολικού), Νήσος Γραμβούσα, Ασφέντου – Καλλικράτης και Παράκτια Ζώνη, Οροπέδιο Ομαλού, Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα, Λευκά Όρη και παράκτια ζώνη

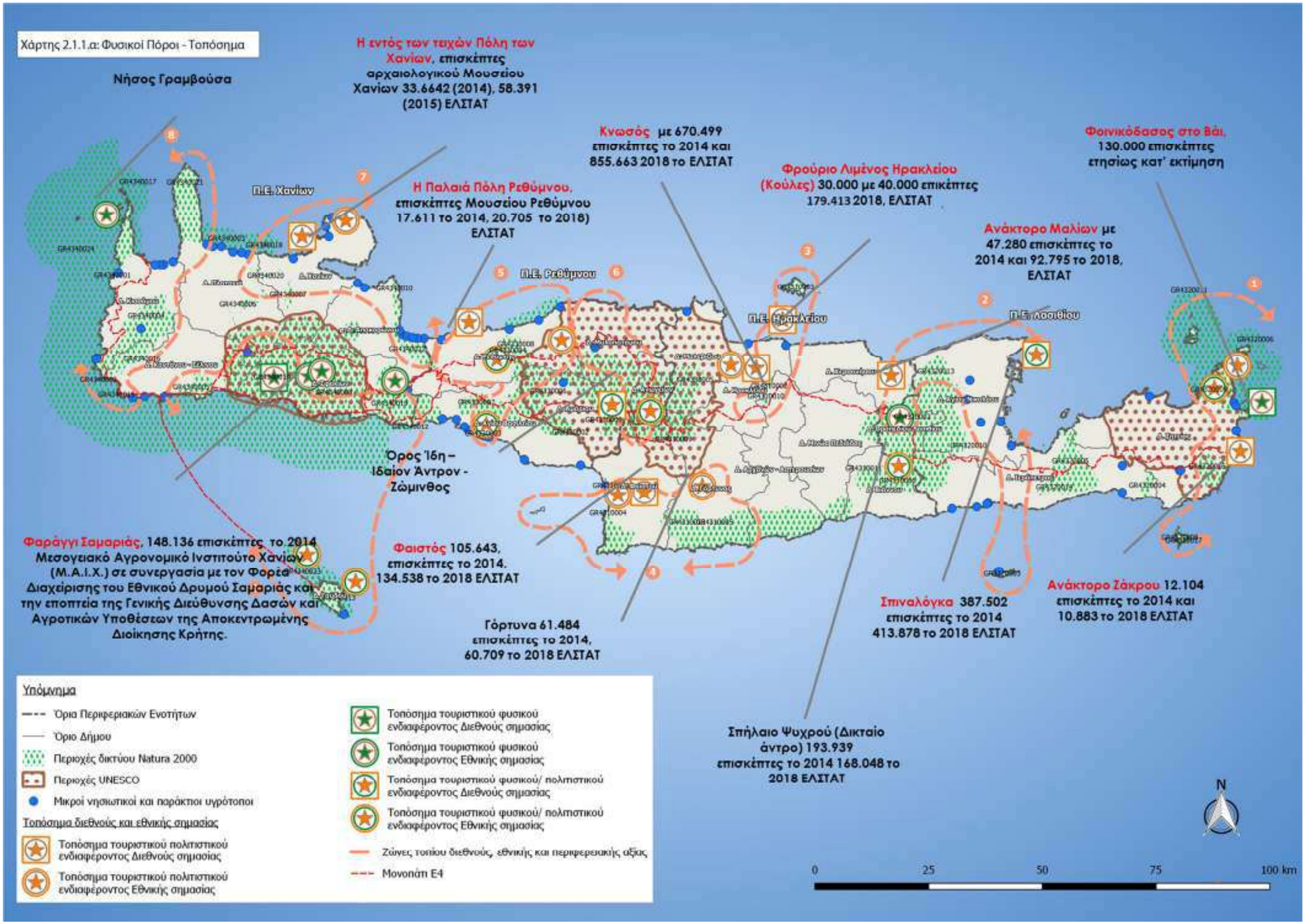
Χάρτης 2.1.1.α: Φυσικοί Πόροι - Τοπόσημα
Νήσος Γραμβούσα
Η εντός των τειχών Πόλη των Χανίων, επισκέπτες αρχαιολογικού Μουσείου Χανίων 33.6642 (2014), 58.391 (2015) ΕΛΣΤΑΤ
Π.Ε. Χανίων
Η Παλαιά Πόλη Ρεθύμνου, επισκέπτες Μουσείου Ρεθύμνου 17.611 το 2014, 20.705 το 2018) ΕΛΣΤΑΤ
Π.Ε. Ρεθύμνου
Κνωσός με 670.499 επισκέπτες το 2014 και 855.663 2018 το ΕΛΣΤΑΤ
Φρούριο Λιμένος Ηρακλείου (Κούλες) 30.000 με 40.000 επικέπτες 179.413 2018, ΕΛΣΤΑΤ
Π.Ε. Ηρακλείου
Ανάκτορο Μαλίων με 47.280 επισκέπτες το 2014 και 92.795 το 2018, ΕΛΣΤΑΤ
Π.Ε. Λασιθίου
Φοινικόδασος στο Βάι, 130.000 επισκέπτες ετησίως κατ' εκτίμηση
Όρος Ίδη – Ιδαίον Άντρον - Ζώμινθος
Φαράγγι Σαμαριάς, 148.136 επισκέπτες το 2014 Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (Μ.Α.Ι.Χ.) σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς και την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.
Φαιστός 105.643, επισκέπτες το 2014. 134.538 το 2018 ΕΛΣΤΑΤ
Γόρτυνα 61.484 επισκέπτες το 2014, 60.709 το 2018 ΕΛΣΤΑΤ
Σπιναλόγκα 387.502 επισκέπτες το 2014 413.878 το 2018 ΕΛΣΤΑΤ
Ανάκτορο Ζάκρου 12.104 επισκέπτες το 2014 και 10.883 το 2018 ΕΛΣΤΑΤ
Σπήλαιο Ψυχρού (Δικταίο άντρο) 193.939 επισκέπτες το 2014 168.048 το 2018 ΕΛΣΤΑΤ
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο Δήμου
Περιοχές δικτύου Natura 2000
Περιοχές UNESCO
Μικροί νησιωτικοί και παράκτιοι υγρότοποι
Τοπόσημα διεθνούς και εθνικής σημασίας
Τοπόσημα τουριστικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος Διεθνούς σημασίας
Τοπόσημα τουριστικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος Εθνικής σημασίας
Τοπόσημα τουριστικού φυσικού ενδιαφέροντος Διεθνούς σημασίας
Τοπόσημα τουριστικού φυσικού ενδιαφέροντος Εθνικής σημασίας
Τοπόσημα τουριστικού φυσικού/ πολιτιστικού ενδιαφέροντος Διεθνούς σημασίας
Τοπόσημα τουριστικού φυσικού/ πολιτιστικού ενδιαφέροντος Εθνικής σημασίας
Ζώνες τοπίου διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής αξίας
Μονοπάτι Ε4
N
0 25 50 75 100 km

Εντός του ενιαίου δικτύου των περιοχών με «φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου», στο πλαίσιο του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου (Ν.3827/2010) επιχειρείται, μια πρώτη αναγνώριση των τοπίων ιδιαίτερης αξίας. Ειδικότερα εντοπίζονται 9 ζώνες τοπίων ιδιαίτερης σημασίας, με τοπόσημα διεθνούς και εθνικής σημασίας, ως μικρότερα χωρικά σύνολα τους, που απεικονίζονται στον χάρτη 2.1.1α και είναι:

- Τοπίο Ενότητας 1 - Ανατολικές Ακτές (ΠΕ Λασιθίου)
- Τοπίο Ενότητας 2 - Κόλπος Μεραμπέλου και ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή (ΠΕ Λασιθίου)
- Τοπίο Ενότητας 3 – Ηράκλειο, Δίας, Κνωσός, Γιούχτας (ΠΕ Ηρακλείου)
- Τοπίο Ενότητας 4 – Αστερούσια, Γόρτυνα (ΠΕ Ηρακλείου)
- Τοπίο Ενότητας 5 - Ρέθυμνο και περιβάλλουσα περιοχή (ΠΕ Ρεθύμνης)
- Τοπίο Ενότητας 6 – Μυλοπόταμος, Ίδη (ΠΕ Ρεθύμνης)
- Τοπίο Ενότητας 7 – Χανιά, Ακρωτήρι, Βάμμος (ΠΕ Χανίων)
- Τοπίο Ενότητας 8 - Δυτικές Ακτές έως Ακρωτήρι Κριός (ΠΕ Χανίων)
- Τοπίο Ενότητας 9 - Νότιες Ακτές έως Φραγκοκάστελο (ΠΕ Χανίων)

Στο Παράρτημα παρατίθενται καρτέλες για τις 9 ενότητες τοπίου, με τις αντίστοιχες κατευθύνσεις και τα χαρακτηριστικά τους, κατά περίπτωση.

Πέραν όμως των τοπόσημων διεθνούς και εθνικής σημασίας, είναι πολυάριθμα τα τοπόσημα περιφερειακής σημασίας, τόσο του φυσικού όσο και του ιστορικού περιβάλλοντος, με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό την συνύπαρξή τους σε όλη σχεδόν την έκταση της Περιφέρειας.

Στην Κρήτη καταγράφονται 36 φαράγγια, με πρώτο το μεγαλόπρεπο και υποβλητικό φαράγγι της Σαμαριάς και περισσότερα από 5.000 σπήλαια, με πιο γνωστά το «Ιδαίον Άντρο» στον Ψηλορείτη και το «Δικταίον Άντρο» στο Οροπέδιο Λασιθίου. Επίσης καταγράφονται 88 προορισμοί, με πολυάριθμες παραλίες, οργανωμένες και μη, εκ των οποίων 2 (Ελαφονήσι και Μπάλλος) κατατάσσονται στις 25 κορυφαίες παραλίες στην Ευρώπη. Μοναδικό χαρακτήρα προσδίδουν 10 μικρά νησιά, που έχουν χαρακτηριστεί από το ΥΠΕΝ «ευαίσθητα οικοσυστήματα» με πιο γνωστά την Γαύδο, το Ελαφονήσι και τη Σπιναλόγκα. Η πλούσια χλωρίδα της Κρήτης με τα διαφορετικά οικοσυστήματα, είναι επίσης στοιχείο μοναδικότητας. Σε μια έκταση 8.700 τμ, υπάρχουν 1.624 αυτόχθονα αυτοφυή είδη, εκ των οποίων τα 170 είναι ενδημικά της Κρήτης, με τα 114 να απαντώνται στα Λευκά Όρη, που είναι μία από τις πλουσιότερες βοτανολογικά περιοχές. Ανάλογη σε ποικιλία και ενδιαφέρον, είναι και η πανίδα του νησιού, με σήμα κατατεθέν τον Κρητικό Αίγαγρο (Κρι-κρι) υπό εξαφάνιση είδος, που απαντάται στον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς και στα νησάκια Θοδωρού, Άγιοι Πάντες και Δίας. Τέλος καταγράφονται 9 σημαντικές περιοχές, που εμφανίζουν μεγάλο ενδιαφέρον για πτηνοπαρατήρηση.

Όπως προαναφέρθηκε τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, συνυπάρχουν, με εκείνα του ιστορικού / πολιτιστικού (χάρτης 2.1.1β). Στην Κρήτη καταγράφονται 501 διατηρητέα κτίσματα, 99 παραδοσιακοί οικισμοί, 123 μνημεία και 60 αρχαιολογικοί χώροι, 50 μουσεία και 52 ιστορικές εκκλησίες και μονές.

Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μουσεία της Κρήτης αποτελούν σημαντικούς πόλους έλξης επισκεπτών με διαχρονικά αυξανόμενη επισκεψιμότητα. Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τους χώρους με εισιτήρια, οι επισκέπτες από το 2014 έως το 2018 αυξάνονται κατά 55% (από1,9 εκ επισκέπτες το 2014, σε 2,9 εκ το 2018). Ας σημειωθεί ότι οι πραγματικά μεγάλες αυξήσεις και η εκτίναξη των επισκεπτών στις ΠΕ Ρεθύμνης και Χανίων, οφείλονται κυρίως στο γεγονός νέων χώρων που εντάχθηκαν διαχρονικά στο δίκτυο, μετά από παρεμβάσεις που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων. Η σταθερή διαχρονική αύξηση καταγράφεται στην ΠΕ Ηρακλείου, η οποία συγκεντρώνει το 68% των επισκεπτών της Περιφέρειας το 2018 (1,9 εκ. επισκέπτες, εκ των οποίων οι 856 χιλιάδες είναι επισκέπτες της Κνωσού). Στον χάρτη 2.1.1.α αποτυπώνεται η διαχρονική μεταβολή των επισκεπτών σε διάφορες περιοχές που λειτουργούν ως τοπόσημα διεθνούς και εθνικής σημασίας στις 9 ζώνες τοπίου. Η παρατηρούμενη ανισοκατανομή επισκεπτών μεταξύ των διαφόρων πόλων ιστορικού και φυσικού περιβάλλοντος, αναδεικνύει την ανάγκη δημιουργίας ενός οργανωμένου δικτύου ξενάγησης επισκεπτών, που προκύπτει συνθετικά από επιμέρους υφιστάμενες θεματικές διαδρομές και εμπλουτίζεται με νέες, για παράδειγμα μια ειδική διαδρομή / σύστημα ανάδειξης των περιοχών UNESCO της Κρήτης ή και ειδικές διαδρομές σε χώρους και μνημεία επιμέρους ιστορικών περιόδων της Κρήτης.

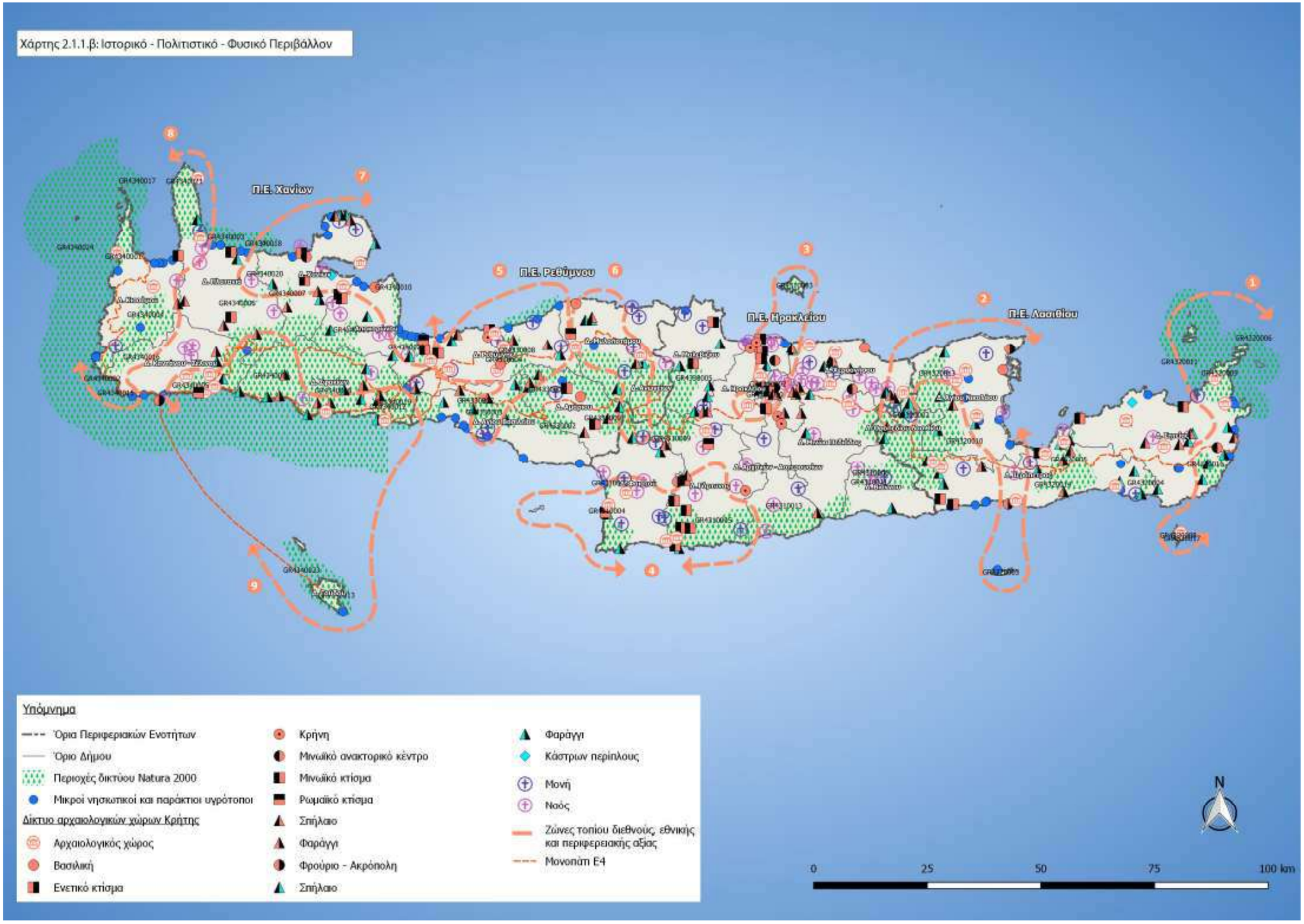
Χάρτης 2.1.1.β: Ιστορικό - Πολιτιστικό - Φυσικό Περιβάλλον
Π.Ε. Χανίων
Π.Ε. Ρεθύμνου
Π.Ε. Ηρακλείου
Π.Ε. Λασιθίου
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο Δήμου
Περιοχές δικτύου Natura 2000
Μικροί νησωτικοί και παράκτιοι υγρότοποι
Δίκτυο αρχαιολογικών χώρων Κρήτης
Αρχαιολογικός χώρος
Βασιλική
Ενετικό κτίσμα
Κρήνη
Μινωϊκό ανακτορικό κέντρο
Μινωϊκό κτίσμα
Ρωμαϊκό κτίσμα
Σπήλαιο
Φαράγγι
Φρούριο - Ακρόπολη
Σπήλαιο
Φαράγγι
Κάστρων περίπλους
Μονή
Ναός
Ζώνες τοπίου διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής αξίας
Μονοπάτι Ε4
N
0
25
50
75
100 km

Είναι σημαντικό, ότι με βάση μελέτη του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων, υπάρχει ειδικά σχεδιασμένη παρόδια σήμανση, για το «Ενιαίο Δίκτυο Αρχαιολογικών Χώρων της Κρήτης» που περιλαμβάνει μνημεία όλων των εποχών, σε 4 θεματικές διαδρομές και 1 ειδική:

- Η «Μεγάλη ιστορική διαδρομή της Κρήτης», περιλαμβάνει όλους τους κόμβους του δικτύου, από την πρώτη οργανωμένη εμφάνιση ανθρώπινης ζωής (σπήλαια), μέχρι τα μεταβυζαντινά χρόνια και την πιο σύγχρονη εποχή (παραδοσιακοί οικισμοί)
- Η «Διαδρομή Νεολιθικών και Μινωικών χρόνων», περιλαμβάνει χώρους από την αρχαιότερη εποχή κατοίκησης, έως τις αρχές της πρώτης χιλιετίας με τις πόλεις κράτη
- Η «Διαδρομή ιστορικών χρόνων», περιλαμβάνει χώρους της Ρωμαϊκής εποχής, μέχρι τη διάδοση του Χριστιανισμού στην Κρήτη από τον Απόστολο Παύλο
- Η «Διαδρομή Χριστιανικών χρόνων», περιλαμβάνει κυρίως μοναστήρια, κάστρα, παραδοσιακούς οικισμούς και αρχιτεκτονικά / ιστορικά σύνολα πόλεων
- Η «Ειδική Διαδρομή», περιλαμβάνει χώρους προσβάσιμους, από άτομα με κινητικά προβλήματα

Επισημαίνεται επίσης ότι, στον τελευταίο αναθεωρημένο ενδεικτικό κατάλογο της Ελλάδας με 15 μνημεία μεμονωμένα ή σειριακές εγγραφές, προτεινόμενα για ένταξη στον κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, περιλαμβάνονται από την Κρήτη 2 μεμονωμένα και 8 σε σειριακές εγγραφές:

- Μινωικά ανακτορικά κέντρα στην Κνωσό, Φαιστό, Μάλια, Ζάκρο και Κυδωνία, με δεδομένο ότι ο μινωικός πολιτισμός έχει το προνόμιο να είναι παγκοσμίως μοναδικός και να έχει αναπτυχθεί σχεδόν αποκλειστικά στο νησί της Κρήτης
- 9 οχυρώσεις προμαχωνικού τύπου, όπου περιλαμβάνονται τα νέα ενετικά τείχη του Ηρακλείου και οι Βενετσιάνικες οχυρώσεις των Χανίων
- Φρούριο Σπιναλόγκας
- Εθνικό πάρκο δρυμού Σαμαριάς
- 15 αρχαία ελληνικά θέατρα όπου περιλαμβάνεται το θέατρο της Απτέρας

Πέραν όμως των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων, σημαντικό στοιχείο του πολιτιστικού περιβάλλοντος της Κρήτης είναι η Κρητική διατροφή, που αποτελεί το πρότυπο της μεσογειακής διατροφής και έχει αναγνωριστεί διεθνώς για τις θετικές επιπτώσεις της στην υγεία και τη μακροζωία των ανθρώπων. Η Μεσογειακή Διατροφή έχει χαρακτηρισθεί και ως «άυλη πολιτισμική κληρονομιά της ανθρωπότητας» από την UNESCO (Νοέμβριος 2011), όμως δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στην Κρήτη. Το Κρητικό Σύμφωνο Ποιότητας και μετέπειτα η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης, που δημιουργήθηκαν με σκοπό τη διάσωση, προβολή και διάδοση της κρητικής διατροφής, αποτελούν σημαντικές πρωτοβουλίες, αλλά πρέπει να επιτελεστεί ακόμη πολύ μεγάλο έργο, ώστε το «πρότυπο» της κρητικής διατροφής να περάσει μαζικά στην εστίαση και στο τουριστικό προϊόν της Κρήτης. Στη λογική των θεματικών δικτύων που προαναφέρθηκαν, σημαντική πρωτοβουλία αποτελούν τα «επισκέψιμα οινοποιεία» της Περιφέρειας, τα οποία προωθούν τον Κρητικό αμπελώνα και τον οικοτουρισμό στο νησί και μπορεί να χαρακτηριστεί ως «καλή πρακτική» (χάρτης 2.1.2.α).

Με δεδομένη την προαναφερόμενη πυκνότητα της παρουσίας των στοιχείων φυσικού/πολιτιστικού περιβάλλοντος στην Κρήτη, στο πλαίσιο του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου, επιλέγεται ως ραχοκοκαλιά και ενοποιητικό στοιχείο των 9 ζωνών τοπίου ιδιαίτερης σημασίας, το Ευρωπαϊκό Περιπατητικό Μονοπάτι Ε4. Η διαδρομή φυσικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος του Ευρωπαϊκού Περιπατητικού Μονοπατιού Ε4, η οποία διατρέχει από άκρου εις άκρον το νησί, έχει μήκος περίπου 500 χλμ. από το Καστέλι Κισσάμου έως τη Ζάκρο, αποτελεί πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας (προσελκύοντας κάθε χρόνο χιλιάδες αλλοδαπών και Ελλήνων περιπατητών) και συνιστά, τόσο λόγω της κεντροβαρικής του θέσης όσο και λόγω της αξίας του, στοιχείο χωρικής ολοκλήρωσης τόσο των περιοχών με φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου, όσο και των ζωνών τοπίου της. Κατά τη διαδρομή του διασχίζει επτά από τις εννέα προτεινόμενες ζώνες τοπίου (πλην αυτών της ενότητας 7 «Χανιά – Γεωργιούπολη» και της ενότητας 4 «Γόρτυνα – Δυτικά Αστερούσια»).

Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο προτεραιότητα για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της ενιαίας φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι:

- η συγκρότηση και η εφαρμογή προγράμματος στοχευμένων χωρικών δράσεων που αναδεικνύουν την άρρηκτη σχέση φυσικής και πολιτιστικής ταυτότητας και ιστορικότητας του κάθε χώρου
- ο σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων συνθετικού χαρακτήρα, που να συνδέονται και με την παραγωγική ανασυγκρότηση των ορεινών όγκων και των πολυπληθών παραδοσιακών οικισμών, οι περισσότεροι εκ των οποίων δεν είναι καν χαρακτηρισμένοι
- η άμεση προώθηση πιλοτικών εφαρμογών, χωρίς παράλληλα να εγκαταλείπονται οι προσπάθειες ανασυγκρότησης του συνολικού χώρου
- η ενιαία αντιμετώπιση του Ευρωπαϊκού Περιπατητικού Μονοπατιού Ε4 σε συνδυασμό και με τις ζώνες ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού και πολυδραστηριοτήτων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους και στους οικισμούς
- η έγκριση Μελετών Ειδικών Σχεδίων Διαχείρισης, που έχουν ήδη εκπονηθεί για την Περιφέρεια, καθώς και η εκπόνηση και έγκριση Σχεδίων Διαχείρισης και Σχεδίων Προστασίας, για το σύνολο των περιοχών του Δικτύου Φύση 2000, καθώς και η σύσταση Φορέων Διαχείρισης, σύμφωνα με την σχετική προωθούμενη πολιτική του αρμόδιου υπουργείου
- η συνέχιση με έμφαση και ένταση της πολιτικής για χαρακτηρισμό, ανάδειξη και προστασία νέων παραδοσιακών και αξιόλογων οικισμών, καθώς και για οριοθέτηση νέων αρχαιολογικών χώρων και μνημειακών – ιστορικών συνόλων και στοιχείων
- η λειτουργική ενσωμάτωση - στο συνολικό πλέγμα των Ενοτήτων Τοπίου και των επιμέρους στοιχείων τους - των ήδη κηρυγμένων ή των προς κήρυξη Γεωπάρκων και η δημιουργία γεωπολιτιστικών διαδρομών, με τη συγκρότηση τοπικών δικτύων προορισμών επίσκεψης σε αναφορά με το Ε4 και τις λοιπές περιπατητικές διαδρομές
- η θέσπιση ειδικών χρηματοδοτικών κινήτρων για τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων, με οικολογική προσέγγιση και διαχείριση και
- η λήψη ειδικών μέτρων για την μη συνέχιση της αποψίλωσης των δασών και η άσκηση πολιτικών για τη φυσική επέκταση και ανανέωσή τους, όπως η άμεση θεσμική προστασία της «φυσικής» κληρονομιάς -δάση, χλωρίδα, πανίδα- και των τοπίων, καθώς και η ανάληψη δράσεων αναβάθμισης και αποτελεσματικών μέτρων προστασίας (διάβρωση εδαφών, αποψίλωση δασών, φαινόμενα ερημοποίησης, υφαλμύρωσης, κλπ), τα οποία παραμένουν αναποτελεσματικά και εκτός της αναγκαίας κλίμακας παρέμβασης

Στην κατεύθυνση της ενιαίας προβολής και ανάδειξης στοιχείων φυσικού πολιτιστικού κεφαλαίου, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι διαμορφώνεται ένα Σύστημα Διακυβέρνησης Προστατευόμενων Περιοχών σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, με την ίδρυση του «Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής» (ΟΦΥΠΕΚΑ) και 24 «Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» (ΜΔΠΠ). Στην Περιφέρεια Κρήτης συστήνονται 2 ΜΔΠΠ, Ανατολικής και Δυτικής Κρήτης και είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Κρήτη, όπως όλες οι Περιφέρειες, κατά την κατάρτιση του 5ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης θα πρέπει να συνεργάζεται με τις 2 ΜΔΠΠ Ανατολικής και Δυτικής Κρήτης, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμβατότητα και με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών.

Στο πλαίσιο όμως του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου πέραν των «τοπίων ιδιαίτερης σημασίας», εντοπίζονται και οι χωρικές ενότητες «ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων», προς ανάταξη που απεικονίζονται στον χάρτη 2.1.1γ και αφορούν:

- Περιοχή των ΔΕ Σητείας και Ιτάνου
- Παράκτια ζώνη υψηλής επισκεψιμότητας, με μεγάλης κλίμακας ανατροπές στην ευρύτερη περιοχή της Ιεράπετρας
- Παράκτια ζώνη υψηλής επισκεψιμότητας, με μεγάλης κλίμακας ανατροπές στη γραμμική βόρεια παραλιακή ζώνη και με ιδιαίτερα ισχυρή πίεση αστικοποίησης, από Αγία Πελαγία, στα δυτικά, έως Μάλια, στα ανατολικά
- Κάτω κοιλάδα της Μεσσαράς (Άγιοι Δέκα, Μοίρες, Τυμπάκι)
- Κάτω (και μερικώς στην Άνω) κοιλάδα του Μυλοπόταμου
- Παράκτια ζώνη υψηλής επισκεψιμότητας στον Κόλπο της Σούδας (στην ευρύτερη περιοχή του Λιμανιού) και
- Παράκτιες γραμμικές ζώνες Παλαιόχωρας - Κουντούρας και Φαλάσαρνας

Χάρτης 2.1.1.γ: Τοπία με σημαντικής κλίμακας ανατροπή ή υποβάθμιση - Ζώνες εκτεθειμένες σε κινδύνους
Π.Ε. Χανίων
Π.Ε. Ρεθύμνου
Π.Ε. Ηρακλείου
Π.Ε. Λασιθίου
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο δημοτικής ενότητας
Περιοχές δικτύου Natura 2000
Μικροί νησιωτικοί και παράκτιοι υγρότοποι
Χωρικές ενότητες ιδιαιτέρως υποβαθμισμένων τοπίων
Παράκτιες περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας με σημαντικής κλίμακας ανατροπή του τοπίου
Ευρείες ζώνες εκτεθειμένες σε κινδύνους (δυνητικά υψηλού κινδύνου πλημμύρας)
N
0
25
50
75
100 km

Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες						
Σύνολο εκτάσεων[10]		Περιφέρεια	Ηρακλείου	Λασιθίου	Ρεθύμνης	Χανίων
Τεχνητές Περιοχές (ΕΛΣΤΑΤ)	Αστική οικοδόμηση	1,04%	1,45%	0,54%	0,82%	1,11%
	Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	0,08%	0,11%	0,02%	0,12%	0,06%
	Δίκτυα συγκοινωνιών	0,15%	0,20%	0,04%	0,01%	0,28%
	Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια	0,07%	0,06%	0,09%	0,04%	0,08%
	Τεχνητές, μη γεωργικές ζώνες πρασίνου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	0,01%	0,02%	0,01%	0,01%	0,00%
	Γεωργική γη	43,15%	58,07%	36,18%	41,91%	32,59%
	Βοσκότοποι	28,39%	27,30%	34,15%	34,53%	21,24%

Κρητική διατροφή (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης)

Περιφερειακή Ενότητα	Ελαιόλαδα ΠΟΠ	Φρούτα – Λαχανικά – Ξηροί Καρποί ΠΟΠ	Φρούτα – Λαχανικά – Ξηροί Καρποί ΠΓΕ[11]	Ελιές ΠΟΠ	Τυριά ΠΟΠ[12]	Αρτοποιΐα ΠΓΕ[13]	Λοιπά Προϊόντα Ζωικής Προέλευσης ΠΟΠ[14]
Ηρακλείου	5						
Λασιθίου	1				1		
Ρεθύμνης	1			1			
Χανίων	4	1			1		
Περιφέρεια Κρήτης	11	1	1	1	4	1	1
Λοιπές Περιφέρειες	10	15	10	8	38	1	1

		Περιφέρεια	Ηρακλείου	Λασιθίου	Ρεθύμνης	Χανίων
Ορεινές περιοχές	% Πληθυσμού ΠΕ. 2011 σε υψόμετρα έως 100μ.		72,08%	65,97%	59,67%	81,69%
	% Πληθυσμού ΠΕ. 2011 σε υψόμετρα 101-399μ.		18,28%	25,83%	23,23%	15,25%
	% Πληθυσμού ΠΕ 2011 σε υψόμετρα 400-499μ.		6,84%	2,13%	7,09%	1,68%
	% Πληθυσμού ΠΕ 2011 σε υψόμετρα άνω των 500μ.		2,81%	6,06%	10,01%	1,38%
Ορεινοί Οικισμοί			20,34%	24,53%	20,96%	34,17%
Αστικές περιοχές	% Πληθυσμού σε αστικές περιοχές	62.16%	67,39%	55,09%	45,95%	64,22%
	% Πληθυσμού σε αστικές περιοχές >50.000 κατοίκων	31.24%	46,07%	0,00%	0,00%	34,43%

Περιοχές Εφαρμογής Πολεοδομικού Σχεδιασμού	
Σχέδιο - Πρόγραμμα	
ΓΠΣ	Ηρακλείου, Χανίων, Βιάννου, Ζάρου, Ηρακλείου, Ιεράπετρας, Ιτάνου, Ν. Αλικαρνασσού, Ρεθύμνου, Σητείας, Τυμπακίου
ΣΧΟΑΠ	Αγ. Νικολάου, Αρμένων, Βιάννου, Γεωργιουπόλεως, Γουβών, Ζάρου, Ιτάνου, Κρουσώνα, Λάμπης, Λαππαίων, Λεύκης, Μακρύ Γιαλού, Νεάπολης & Βραχασίου, Νεάπολης & Βραχασίου, Πλατανιά, Σητείας, Τυμπακίου
ΣΟΑΠ	Ηρακλείου

[10] Υπολογίζεται επί του αντίστοιχου μεγέθους της Περιφέρειας για την Περιφέρεια και για τις ΠΕ επί του αντίστοιχου μεγέθους των ΠΕ

[11] Στην Κρήτη Σταφίδα Σουλτανίνα Κρήτης (ΠΓΕ)

[12] Στην Κρήτη Γραβιέρα Κρήτης (ΠΟΠ) Ξυνομυζήθρα Κρήτης (ΠΟΠ)

[13] Στην Κρήτη Κρητικό Παξιμάδι (ΠΓΕ)

[14] Στην Κρήτη Πευκοθυμαρόμελο Κρήτης (ΠΟΠ)

Οικιστικό Δίκτυο						
ΠΕ		Επίπεδα				
		Οικιστικά κέντρα 2ου ή 3ου επιπέδου	Οικιστικά κέντρα 4ου	Οικιστικά κέντρα 6ου επιπέδου ενισχυμένου και μη	Οικιστικά κέντρα 7ου επιπέδου ενισχυμένου	Οικιστικά κέντρα 7ου επιπέδου
Ηρακλείου	Οικισμοί:	1. Ηράκλειο		1. Ν. Αλικαρνασσός 2. Γάζι 3. Λιμάνι Χερσονήσου 4. Μάλια 5. Αρκαλοχώρι 6. Μοίρες 7. Τυμπάκι	1. Γούρνες 2. Πεζά 3. Ευαγγελισμός 4. Άνω Βιάννος 5. Άγιοι Δέκα	1. Προφήτης Ηλίας 2. Βενεράτο 3. Άγιος Μύρων 4. Κρουσώνας 5. Τύλισος 6. Γούβες 7. Επισκοπή 8. Σταυρωμένο 9. Ελαία 10. Μοχός 11. Μελέσες 12. Αρχάνες 13. Καστέλι 14. Θραψανό 15. Γαρίπα 16. Σκινιάς 17. Πόμπια 18. Καμάρες 19. Πύργος 20. Μεσοχώρι 21. Τεφέλι 22. Χάρακας 23. Ζαρός 24. Αγία Βαρβάρα 25. Βαγιονιά 26. Γέργερη 27. Ασήμι
Λασιθίου	Οικισμοί:		1. Άγιος Νικόλαος 2. Ιεράπετρα 3. Σητεία	1. Νεάπολη	1. Τζερμιάδο	1. Κουτσουράς 2. Ζίρος 3. Παλαίκαστρο
Ρεθύμνης	Οικισμοί:	1. Ρέθυμνο		1. Πέραμα 2. Σπήλι	1. Αγία Φωτεινή 2. Ανώγεια	3. Επισκοπή 4. Αθάνατος 5. Άδελε 6. Φουρφουράς 7. Γαράζο 8. Πλακιάς
Χανίων	Οικισμοί:	1. Χανιά		1. Σούδα 2. Βάμος/Βρύσες 3. Καστέλι Κισσάμου	1. Χώρα Σφακίων 2. Γεράνι 3. Παλαιόχωρα 4. Καστρί Γαύδου	1. Καβρός 2. Καλύβες 3. Φρες 4. Πιθάρι 5. Κουνουπιδιανά 6. Γερολάκκος 7. Μουρνιές 8. Βαμβακόπουλο 9. Νέα Κυδωνία 10. Πλατανιάς 11. Αλικιανός 12. Βουκολιές 13. Κολυμπάρι 14. Ταυρωνίτης 15. Δραπανιάς 16. Κάντανος, 17. Έλος 18. Καμπανός

Χαρακτηρισμός Οικισμών					
Κατηγορία Οικισμών		ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων
Περιαστικός		28	0	1	0
Μη περιαστικός		287	0	19	0
Παραλιακός		41	37	4	0
Μη παραλιακός		284	0	19	0
Τουριστικός		39	1	4	0
Μη τουριστικός		287	0	18	0
Παραδοσιακός		1	5	60	10
Αξιόλογος		12	3	8	55
Ενδιαφέρων		101	40	58	216
Αδιάφορος		266	217	50	157
Συνεκτικός		360	0	109	0
Διάσπαρτος		10	0	6	0
Δυναμικός		43	15	9	0
Μικρός		137	0	5	0
Μεσαίος		94	0	4	0
Μεγάλος		3	0	1	0
Στάσιμος	Μικρός	57	184	64	0
	Μεσαίος	77	53	15[15] 35	0
	Μεγάλος	9	1	1	0
Κατολισθαίνων		0	3	0	0
Φθίνων		191	3	4	0

Μικρά νησιά	Ονομασία	Πλήθος	Πηγή άντλησης στοιχείων	Ημερομηνία Καταγραφής
Κατοικημένα Νησιά	1.Γαύδος	2	ΕΛΣΤΑΤ	2011
	2. Χρυσή			
Ακατοίκητα Νησιά	1. Μακρονήσι	21	ΕΛΣΤΑΤ	2011
	2. Μικρονήσι			
	3. Τράφος			
	4. Δία			
	5. Άγιοι Πάντες			
	6. Μικρονήσιον			
	7. Καλυδών			
	8. Βρυονήσι			
	9. Αυγό			
	10. Κουφονήσιον			
	11. Γιανυσάδα			
	12. Δραγονάδα			
	13. Παξιμάδα			
	14. Παξιμάδια δύο			
	15. Παξιμάδια ένα			
	16. Γαυδοπούλα			
	17. Άγρια Γραμβούσα			
	18. Ημερη Γραμβούσα			
	19. Άγιοι Θεόδωροι			
	20. Σούδα			
	21. Μακρονήσι			

[15] Υπάρχει χαρακτηρισμός ως στάσιμος αλλά δεν υπάρχει αναφορά σε μέγεθος (μικρός, μεσαίος, μεγάλος)

2.1.2.Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες

Το μεγαλύτερο ποσοστό της έκτασης της Περιφέρειας φαίνεται να καταλαμβάνεται από την γεωργική δραστηριότητα (43,15%), ενώ η κτηνοτροφία με τους βοσκότοπους καταλαμβάνει το 28,39% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Η εικόνα είναι παρόμοια με αποκλίσεις βέβαια στα επιμέρους μεγέθη για τις ΠΕ Ηρακλείου, Ρεθύμνης και Χανίων, ενώ στην ΠΕ Λασιθίου η γεωργία με την κτηνοτροφία καταλαμβάνουν περίπου τις ίδιες επιφάνειες (36,18% η γεωργία & 34,15% η κτηνοτροφία). Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο ορίζονται ζώνες αναζήτησης της «γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας», οι οποίες περιλαμβάνουν εκτάσεις με αρδευτικά δίκτυα και θερμοκήπια, τις αρδευόμενες με άλλα μέσα εκτάσεις αλλά και τις μη αρδευόμενες, τους αμπελώνες, τους ελαιώνες, τις εκτάσεις με σύνθετα συστήματα καλλιέργειας, τις εκτάσεις με οπωροφόρα δέντρα, καθώς και τις φυτείες με σαρκώδεις καρπούς. Στον χάρτη 2.1.2α αποτυπώνονται οι προαναφερόμενες ζώνες συνδυαστικά με τις «Περιοχές προϊόντων προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ)» και τις «Περιοχές προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ)». Οι ΠΓΕ και ΠΟΠ, είναι ιδιαίτερα σημαντικές, με δεδομένο ότι, η Κρητική διατροφή (όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 2.1.1) αποτελεί σημαντικό τμήμα του πολιτιστικού κεφαλαίου της Κρήτης και η Κρήτη κατέχει σημαντική θέση ανάμεσα στις υπόλοιπες Περιφέρειες της Ελλάδας, σε ότι αφορά τα προϊόντα ΠΓΕ και ΠΟΠ (σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, βλ. Παράρτημα).

Διάγραμμα 2.1.2α : Προϊόντα ΠΓΕ και ΠΟΠ

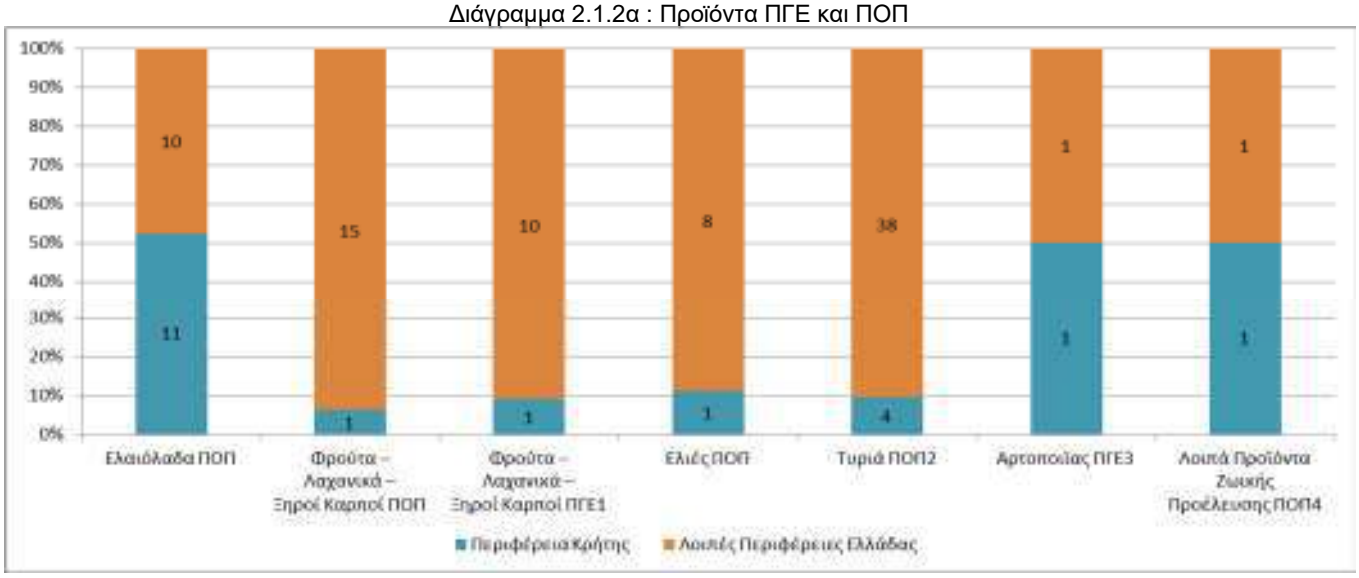

Σε ότι αφορά στην κτηνοτροφία, προτείνεται από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο η θεσμοθέτηση ζωνών ελεγχόμενης και εναλλασσόμενης βόσκησης και δίνεται ως κατεύθυνση ο εκσυγχρονισμός των σημαντικών κτηνοτροφικών μονάδων, για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις από την ανεπαρκή διαχείριση των αποβλήτων τους. Επίσης επιδιώκεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων παραδοσιακής αλιείας, αλλά και η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών με περιβαλλοντικά συμβατές μεθόδους.

Οι βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες, τόσο στο σύνολο της Περιφέρειας όσο και στις τέσσερις ΠΕ, καταλαμβάνουν πολύ μικρή έκταση της τάξης του 0,1%. Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο δίνεται η κατεύθυνση μετεγκατάστασης διάσπαρτων μονάδων, αλλά και η εγκατάσταση νέων μονάδων προς υφιστάμενους ή νεοϊδρυόμενους υποδοχείς «οργανωμένης μεταποιητικής δραστηριότητας». Στη λογική αυτή δίνεται και η κατεύθυνση για πιθανή περαιτέρω ενίσχυση των ποσοστών που δίνονται σε επιχειρήσεις όταν εγκαθίστανται σε Επιχειρηματικά Πάρκα. Στην ίδια πάντα λογική δίνεται η κατεύθυνση για μετεξέλιξη των υφιστάμενων ΒΙΠΑ/ ΒΙΟΠΑ/ ΒΙΠΕ και ΒΕΠΕ (χάρτης 2.1.2.β) σε Επιχειρηματικά Πάρκα τύπου Β. Παράλληλα επιδιώκεται η ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων ειδικού τύπου με έμφαση στις Τεχνοπόλεις για την εγκατάσταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων νέας και υψηλής τεχνολογίας, ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, σε συνέργεια με τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα της Κρήτης και της χώρας.

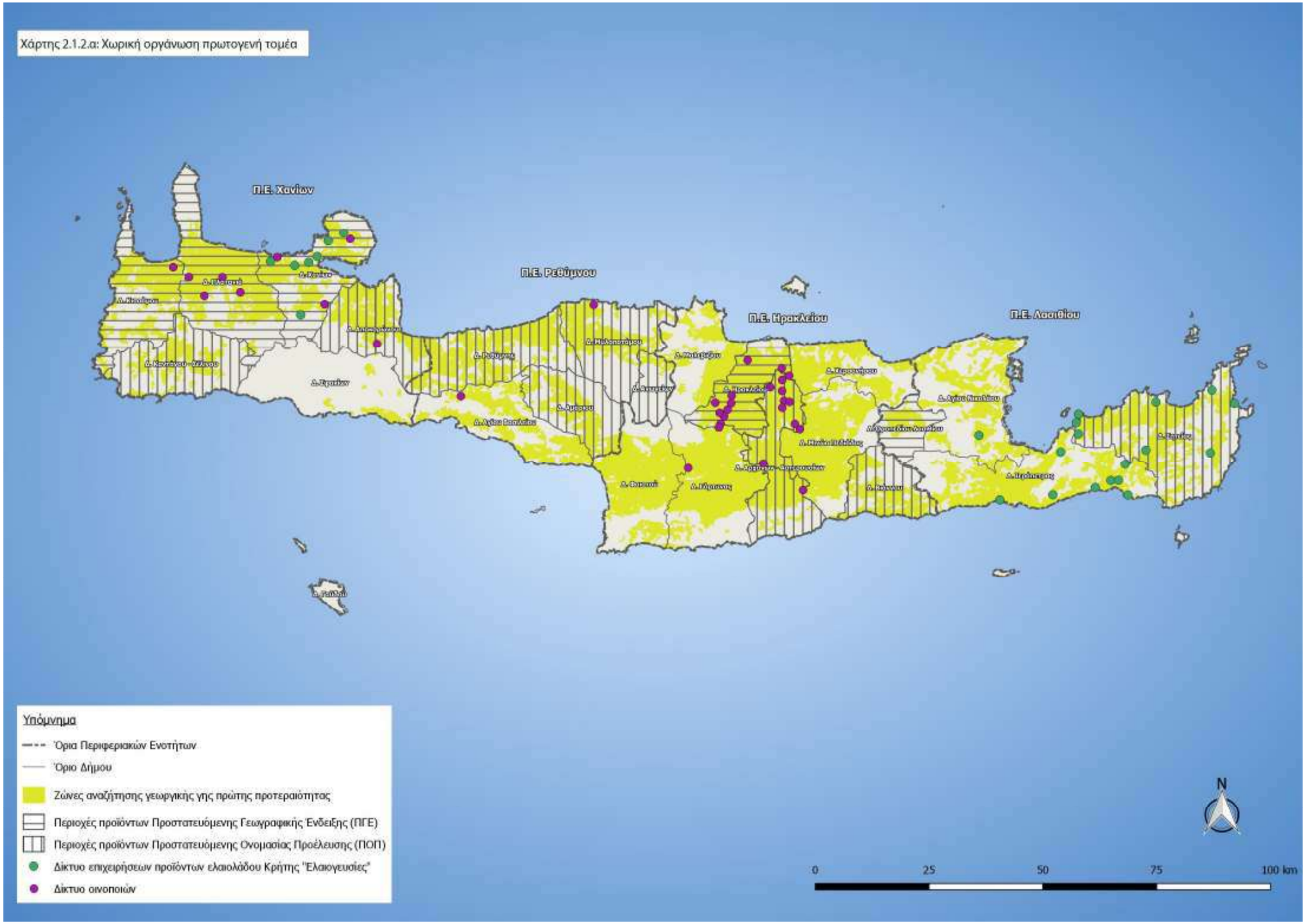
Χάρτης 2.1.2.α: Χωρική οργάνωση πρωτογενή τομέα
Π.Ε. Χανίων
Π.Ε. Ρεθύμνου
Π.Ε. Ηρακλείου
Π.Ε. Λασιθίου
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο Δήμου
Ζώνες αναζήτησης γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας
Περιοχές προϊόντων Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ)
Περιοχές προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ)
Δίκτυο επιχειρήσεων προϊόντων ελαιολάδου Κρήτης "Ελαιογευσίες"
Δίκτυο οινοποιών
N
0
25
50
75
100 km

Χάρτης 2.1.2.β: Χωρική οργάνωση δευτερογενή τομέα και τουρισμού
Π.Ε. Χανίων
Π.Ε. Ρεθύμνου
Π.Ε. Ηρακλείου
Π.Ε. Λασιθίου
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο Δήμου
Παράκτιες ζώνες ήπιας οικιστικής/τουριστικής ανάπτυξης, ποιοτικής/περιβαλλοντικής αναβάθμισης και προστασίας/ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων
Παράκτιες ζώνες αστικής/τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/ περιβαλλοντικής αναβάθμισης
Παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής/τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/ περιβαλλοντικής αναβάθμισης
Περιοχές ήπιας τουριστικής ανάπτυξης/οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους
Ευρείες ζώνες αναζήτησης για ανάπτυξη δραστηριοτήτων ΑΠΕ
Σημαντικές μονάδες παραγωγικών δραστηριοτήτων
ΒΙΠΑ
ΒΙΟΠΑ
ΒΙΠΕ
ΒΕΠΕ
ΕΠ
Θεσμοθετημένες περιοχές για αναζήτηση υποδοχέων βιομηχανίας -βιοτεχνίας, κυρίως γεωργικής, αλλά και γενικής δραστηριότητας
Περιοχές αναζήτησης υποδοχέων βιομηχανίας-βιοτεχνίας, κυρίως γεωργικής, αλλά και γενικής δραστηριότητας
Περιοχές αναζήτησης υποδοχέων βιομηχανίας-βιοτεχνίας, για μονάδες υψηλής όχλησης
N
0
25
50
75
100 km

Στον χάρτη 2.1.2.β αποτυπώνονται οι ευρείες ζώνες τουριστικής ανάπτυξης που προβλέπονται από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο:

- παράκτιες ζώνες αστικής / τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής / περιβαλλοντικής αναβάθμισης, οι ζώνες: (1) από Παχιά Άμμο έως Σέλλες περί τον Άγιο Νικόλαο, (2) από Ανώγεια Μιλάτου έως Φόδελε περί το Ηράκλειο - Χερσόνησο, (3) από Μπαλί έως Σέλια περί το Ρέθυμνο - Γεωργιούπολη και (4) από Αλμυρίδα έως Κολυμπάρι περί τα Χανιά
- παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής / τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής / περιβαλλοντικής αναβάθμισης οι ζώνες: (1) από Καλυβιανή έως Ναυπήγεια περί το Καστέλι, (2) στην ευρύτερη περιοχή του Μόχλου Σητείας, (3) από Διόνυσο έως Παπαδόκαμπο περί την Σητεία, (4) από Ασπρόλιθο Γούδουρα έως και Βάτο Μύρτου περί την Ιεράπετρα, (5) από Μάταλα έως Φραγκοκάστελο, στη νότια ακτή των ΠΕ Ηρακλείου, Ρεθύμνης και Χανίων και (6) από Αγία Κυριακή έως και Ανύδρου, ανατολικά της Παλαιόχωρας
- παράκτιες ζώνες ήπιας οικιστικής/τουριστικής ανάπτυξης, ποιοτικής/ περιβαλλοντικής αναβάθμισης και προστασίας/ ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων οι ζώνες της ανατολικής και της δυτικής ακτής του νησιού, καθώς και η ζώνη στην ευρύτερη περιοχή της Σούγιας Χανίων, διότι διαθέτουν προϋποθέσεις ανάδειξης του τοπίου και των πλούσιων φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- περιοχές ήπιας τουριστικής ανάπτυξης/ οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους, οι περιοχές:

✓ στην Π.Ε. Λασιθίου, (1) ανατολικά της Σητείας και δυτικά του Παλαίκαστρου, (2) περί τον Ζίρο, Χανδρά, Άγιο Γεώργιο, Καλαμαύκη, Κατσιδώνιο, Επισκοπή (3) περί το Ορεινό, Καβούσι, (4) περί τον Κριτσά, την Κρούστα – Πρίνα και (5) περί τις Μάλες, στις ΝΑ παρυφές της Δίκτης,

✓ στην Π.Ε. Ηρακλείου, (1) στις ΝΑ παρυφές του Ψηλορείτη, από Φανερωμένη έως Κρουσώνα, (2) στα Αστερούσια, από δυτικά από τον Λέντα έως τις Τρεις Εκκλησιές (3) στα Αστερούσια, περί τον Τσούτσουρα και (4) περί την Άνω Βιάννο, στις ΝΔ παρυφές της Δίκτης,

✓ στην Π.Ε. Ρεθύμνης, (1) από Σπήλι έως Γερακάρι, Βαθιακό και Φουρφουρά, στον Κέδρο και στις ΝΔ πλαγιές του Ψηλορείτη, (2) από Μονή Αρκαδίου έως Ανώγεια, στις ΒΔ παρυφές του Ψηλορείτη και (3) στους ημιορεινούς όγκους από Επισκοπή έως Σέλια με ενσωματωμένο πλήθος κηρυγμένων παραδοσιακών οικισμών και στον ορεινό όγκο Ασή Γωνιά, Καλλικράτη, Μυριοκέφαλα, στην Π.Ε. Χανίων, και

✓ στην Π.Ε. Χανίων, (1) στις ανατολικές παρυφές των Λευκών Ορέων, από Σφακιά έως και δυτικά του διδύμου Βάμμος - Βρύσες, στις βόρειες από Θέρισο και Κεραμιά και στις δυτικές παρυφές των Λευκών Ορέων, από Σούγια - Οροπέδιο Ομαλού έως και Μεσκλά, (2) στους ορεινούς όγκους της Κισσάμου, στην ευρύτερη περιοχή Έλος, Βλάτος, Σηρικάρι και (3) της νήσου Γαύδου

Από τη σύγκριση της χωρικής αποτύπωσης των ζωνών (που αποτυπώνονται στον χάρτη 2.1.β με βάση τον χάρτη Π.2.α ΦΕΚ 260/ΑΑΠ/08.11.2017) και την προαναφερόμενη περιγραφή τους (όπως προκύπτει από τις σελίδες 2607 έως 2609 ΦΕΚ 260ΑΑΠ/08.11.2017) προκύπτουν αναντιστοιχίες, που πρέπει να αντιμετωπιστούν από το Υπ.Π.ΕΝ.

Για τις ευρείες ζώνες τουριστικής ανάπτυξης, που εμπίπτουν στο παράκτιο μέτωπο αστικής, οικιστικής, τουριστικής ανάπτυξης και παραθεριστικής κατοικίας, οι γενικές κατευθύνσεις είναι:

- η ολοκληρωμένη διαχείριση μέσα από εξειδικευμένο φυσικό, χωροταξικό / πολεοδομικό σχεδιασμό, με σαφή κατεύθυνση την καταλληλότητα και την συμβατότητα των χρήσεων
- η απόκτηση χώρων για κοινόχρηστους και κοινωφελείς σκοπούς
- η προστασία και ανάδειξη στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- η υιοθέτηση των αρχών της συμπαγούς πόλης
- η ανάληψη δράσεων για την αντιμετώπιση της νόμιμης εκτός σχεδίου και της αυθαίρετης δόμησης

Οι προαναφερόμενες γενικές κατευθύνσεις εξειδικεύονται από υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού ενώ ισχύουν και οι κατευθύνσεις του εκάστοτε ισχύοντος Ειδικού Χωροταξικού Σχεδίου για τον τουρισμό. Οι ειδικές κατευθύνσεις για τις επιμέρους ευρείες ζώνες τουριστικής ανάπτυξης αποτυπώνονται στον πίνακα 2.1.2.α.

Πίνακας 2.1.2.α.: Κατευθύνσεις Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 260ΑΑΠ/08.11.2017)

Παράκτιες ζώνες αστικής / τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής / περιβαλλοντικής αναβάθμισης	**Παράκτιες ζώνες ελέγχου οικιστικής / τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής/ περιβαλλοντικής αναβάθμισης**	**Παράκτιες ζώνες ήπιας οικιστικής/ τουριστικής ανάπτυξης, ποιοτικής/ περιβαλλοντικής αναβάθμισης και προστασίας/ ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων**	**Περιοχές ήπιας τουριστικής ανάπτυξης/ οργάνωσης πολυδραστηριοτήτων και ανάδειξης πολιτιστικών και φυσικών πόρων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους**
Ως προς τη μορφή της τουριστικής δραστηριότητας, απαιτείται αλλαγή του τρόπου μεταχείρισης των συγκεκριμένων κρίσιμων ζωνών, με ανάληψη δράσεων αποφόρτισης των υψηλών πιέσεων και αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με εργαλεία τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού και τις ειδικές ρυθμίσεις, ώστε να επιτευχθεί η εξυγίανση και η περιβαλλοντική / ποιοτική αναβάθμισή τους. Ταυτόχρονα, αποφεύγεται στο μέτρο του δυνατού η έγκριση νέων αιτημάτων για ανάπτυξη μορφών μονοθεματικού μαζικού τουρισμού. Η στοχευμένη διαχείρισή τους θα επιδιωχθεί με εξειδικευμένο φυσικό σχεδιασμό, με όρους και περιορισμούς στη δόμηση και με έλεγχο της καταλληλότητας και συμβατότητας των χρήσεων. Ειδικότερα, προωθούνται κατά προτεραιότητα, μεταξύ άλλων, η αναβάθμιση και μετατροπή υφισταμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετες και ολοκληρωμένες τουριστικές υποδομές και κατά περίπτωση η κατασκευή νέων καταλυμάτων 3, 4 και 5 αστέρων. Η κατασκευή τους θα οδηγείται κατά προτεραιότητα εντός σχεδίων πόλεων, ορίων οικισμών και ζωνών χρήσεων γης που επιτρέπουν τη χωροθέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε ό,τι αφορά στους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, ορίζονται ελάχιστη απαιτούμενη επιφάνεια γηπέδου τα είκοσι (20) στρέμματα και μέγιστη πυκνότητα 8, 9 και 10 κλινών/ στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως.	Επιδιώκεται η ανάπτυξή τους με ήπιους και ποιοτικούς όρους, κυρίως ως προς τον βαθμό χωρικής συγκέντρωσης, ώστε να λειτουργήσουν συμπληρωματικά με τις τουριστικές δραστηριότητες του βόρειου άξονα. Λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη των σημερινών κακών πρακτικών του μονοθεματικού μαζικού, μη ολοκληρωμένου τουρισμού και επιδιώκεται η παροχή υπηρεσιών υψηλού ποιοτικού επιπέδου. Ειδικότερα, προωθούνται κατά προτεραιότητα, μεταξύ άλλων, οι σύνθετες και ολοκληρωμένες τουριστικές υποδομές, η παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων, ο περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων. Η κατασκευή τους θα οδηγείται κατά προτεραιότητα εντός σχεδίων πόλεων, ορίων οικισμών και ζωνών χρήσεων γης που επιτρέπουν τη χωροθέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων. Σε ότι αφορά στους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, ορίζονται ελάχιστη απαιτούμενη επιφάνεια γηπέδου τα δέκα (10) στρέμματα και μέγιστη πυκνότητα 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως. Η ανάπτυξή τους θα επιδιωχθεί με εργαλεία τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού, με οριοθέτηση των ζωνών ανάπτυξης της παραθεριστικής κατοικίας και με εξειδικευμένο φυσικό σχεδιασμό, όρους και περιορισμούς στη δόμηση και έλεγχο της καταλληλότητας και συμβατότητας των χρήσεων.	Προωθείται η ανάπτυξη διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος υψηλών προδιαγραφών καθώς και ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού (αγροτουρισμού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.λπ.), με παροχή υπηρεσιών που να διαφοροποιείται από το κυρίαρχο μοντέλο μαζικού τουρισμού ως προς τους πόρους που αξιοποιούνται, το βαθμό χωρικής συγκέντρωσης, καθώς και τη χρονική περίοδο ανάπτυξής τους. Ταυτόχρονα, προωθείται η προστασία και ανάδειξη της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς και η εξυγίανση της υπάρχουσας κατάστασης. Η ανάπτυξή τους θα επιδιωχθεί με εργαλεία τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού και με εξειδικευμένο φυσικό σχεδιασμό, όρους και περιορισμούς στη δόμηση και έλεγχο της καταλληλότητας και συμβατότητας των χρήσεων. Ειδικότερα, επιδιώκεται: η προσαρμογή της τυπολογίας των υφισταμένων καταλυμάτων σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιοχών και των ειδικών εναλλακτικών μορφών που τις υποστηρίζουν, η αναβάθμιση και μετατροπή υφισταμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετες και ολοκληρωμένες τουριστικές υποδομές ήπιας ανάπτυξης (οργανωμένοι υποδοχείς ήπιας ανάπτυξης, σύνθετα καταλύματα ήπιας ανάπτυξης), και ο περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων μονοθεματικού τουρισμού σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων. Σε ό,τι αφορά στους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, ορίζονται ελάχιστη απαιτούμενη επιφάνεια γηπέδου τα δεκαπέντε (15) στρέμματα και μέγιστη πυκνότητα 8, 9 και 10 κλινών/ στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως.	Προωθείται η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και των σχετικών με την ανάπτυξη του τομέα πολυδραστηριοτήτων (πολιτιστικός, συνεδριακός, εσωτερικός, ορεινός, διατροφικός, χειμερινός, κοινωνικός, αγροτικός και αθλητικός, κλπ), με στόχο την επέκταση της τουριστικής περιόδου και τη μείωση των εντάσεων που ασκούνται από την σημερινή μορφή ανάπτυξης των δραστηριοτήτων κατά τη θερινή περίοδο και μόνον στον παράκτιο χώρο. Προωθείται ολοκληρωμένη προγραμματική παρέμβαση στο συνολικό χωρικό πλέγμα, με ενοποιητικό στοιχείο το ευρωπαϊκό περιπατητικό μονοπάτι Ε4, πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας και σε αναφορά με τους υπαρκτούς σήμερα εν δυνάμει οικιστικούς πόλους πολυδραστηριοτήτων (Καστέλι Κισσάμου, Παλαιόχωρα, Χώρα Σφακίων, παραδοσιακοί οικισμοί στον ορεινό όγκο του Ρεθύμνου, Ανώγεια, Ζαρός, Αρχάνες, Οροπέδιο Λασιθίου, Ζίρος, Κάτω Ζάκρος). Προτείνεται η ένταξη στις «περιπατητικές» διαδρομές του Ε4, προκειμένου να επωφεληθούν του δικού του brand name, του δικτύου «επισκέψιμοι οικισμοί» σε ενιαία πορεία από τη θάλασσα Παλαιόχωρα, Σούγια, Αγιά Ρουμέλη, Χώρα Σφακίων/Γαύδος, Φραγκοκάστελο, Πλακιάς. Ειδικά, ως προς την τουριστική δραστηριότητα, ισχύουν οι κατευθύνσεις για το φυσικό – πολιτιστικό κεφάλαιο και ειδικότερα, προωθείται η προσπάθεια ανάταξης των τοπίων, εμπλουτισμού των ορεινών όγκων, πληθυσμιακής τόνωσης και παραγωγικής ανασυγκρότησης με πολυδραστηριότητες των πολυπληθών παραδοσιακών οικισμών, καθώς και προστασίας και ανάδειξης των στοιχείων της φυσικής και πολιτισμικής προσωπικότητας του κάθε εκάστου χώρου.

Η έκταση που καταλαμβάνουν οι αστικές περιοχές στο σύνολο της Περιφέρειας είναι της τάξης του 1% με παρόμοια εικόνα και στην ΠΕ Χανίων, ενώ στην ΠΕ Ηρακλείου το αντίστοιχο μέγεθος είναι υψηλότερο (1,45%) και στις ΠΕ Λασιθίου και Ρεθύμνης χαμηλότερο (0,54% & 0,82% αντίστοιχα). Ωστόσο, στις μικρές αυτές εκτάσεις συγκεντρώνεται η πλειοψηφία του πληθυσμού της Περιφέρειας (62,16%) με το μεγαλύτερο μέρος (31,24%) να αφορά σε οικιστικά κέντρα με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων. Το μεγαλύτερο ποσοστό αστικού πληθυσμού καταγράφεται στην ΠΕ Ηρακλείου (67,39%) με την πόλη του Ηρακλείου να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος (46.07% ως οικιστικό κέντρο με πληθυσμό μεγαλύτερο των 50.000 κατοίκων), ενώ στην αμέσως επόμενη θέση είναι η ΠΕ Χανίων (64,22% αστικός πληθυσμός με την πόλη των Χανίων να συγκεντρώνει το 34,43%).

Σημειώνεται ότι τα μεγάλα και μεσαία αστικά κέντρα καταγράφονται κυρίως στο βόρειο και νότιο τμήμα της Περιφέρειας και συχνά συνυπάρχουν με ανεπτυγμένες τουριστικά ζώνες και γενικότερα ζώνες ανάπτυξης του τριτογενή τομέα.

Με βάση το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο, οι σημαντικότερες αστικές συγκεντρώσεις της Περιφέρειας ιεραρχούνται ως οικιστικά κέντρα 2ου επιπέδου το Ηράκλειο και 3ου επιπέδου το Ρέθυμνο και τα Χανιά, ενώ ο Άγιος Νικόλαος, η Ιεράπετρα και η Σητεία ιεραρχούνται ως οικιστικά κέντρα 4ου επιπέδου. Οικιστικά κέντρα 6ου επιπέδου (ενισχυμένου και μη) χαρακτηρίζονται άλλοι 13 οικισμοί, ενώ η πλειοψηφία των οικισμών είναι 7ου επιπέδου, ενισχυμένου και μη. Σε ότι αφορά στον πολεοδομικό σχεδιασμό από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο καταγράφονται 11 Δήμοι με Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) και 16 Δήμοι με Σχέδια Χωρικής/Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΑΠ) για το σύνολο της έκτασης των Δήμων ή σε επιμέρους ΔΕ, ενώ μόνο η πόλη του Ηρακλείου έχει θεσμοθετημένη Στρατηγική Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων. Οι μικρότεροι οικισμοί έχουν οριοθετημένα όρια με απόφαση των τότε Νομαρχών.

Διάγραμμα 2.1.2α : Οριοθετημένοι οικισμοί μικρότεροι των 2000 κατοίκων

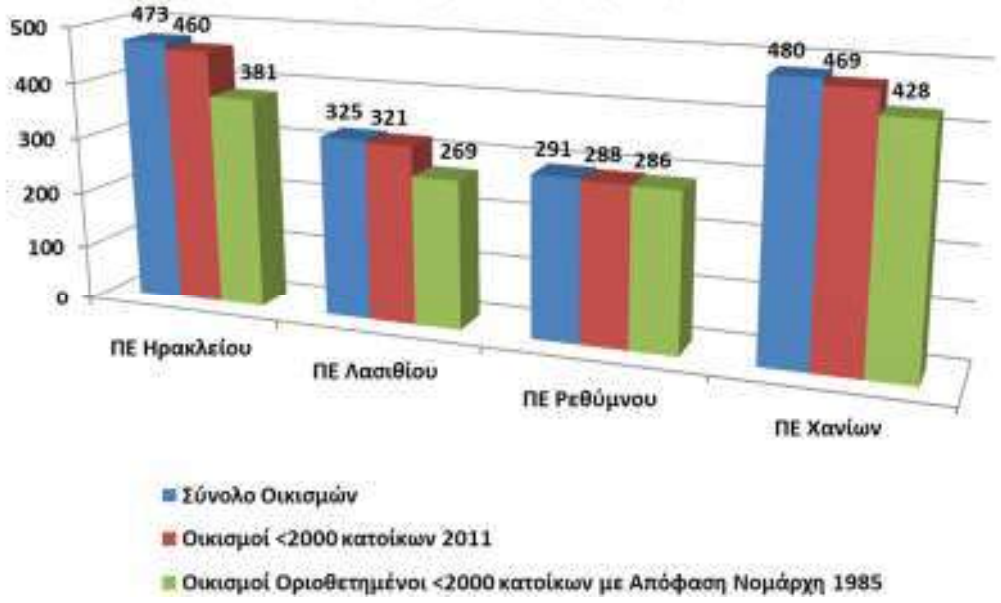

Στο διάγραμμα 2.1.2α αποτυπώνεται το πλήθος των οικισμών μικρότερων των 2000 κατοίκων που έχουν οριοθετηθεί με απόφαση Νομάρχη σε εφαρμογή του Διατάγματος του ’85 και οι οποίοι μετά από πρόσφατη απόφαση του ΣτΕ χρήζουν επαναοριοθέτησης.

Όπως φαίνεται συγκριτικά με το σύνολο των οικισμών ανά ΠΕ επικρατούν οι οικισμοί με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων (97,3% επί του συνόλου των οικισμών στην ΠΕ Ηρακλείου, 98,8% στην ΠΕ Λασιθίου, 98,9% στην ΠΕ Ρεθύμνης και 97,7% στην ΠΕ Χανίων).

Ενδιαφέρον έχουν και τα επιμέρους χαρακτηριστικά πληθυσμιακού μεγέθους στους οικισμούς μικρότερους των 2000 κατοίκων. Όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 2.1.2β υπάρχουν οικισμοί που αγγίζουν τους 2000 κατοίκους, ωστόσο ο μέσος όρος πληθυσμού είναι κάτω από 250 άτομα και στις 4 ΠΕ. Σημειώνεται επίσης ότι σημαντικό ποσοστό των οικισμών έχει από 1 έως 50 κατοίκους (28,5% επί του συνόλου των οικισμών στην ΠΕ Ηρακλείου, 45,2% στην ΠΕ Λασιθίου, 30,9% στην ΠΕ Ρεθύμνης και 50,6% στην ΠΕ Χανίων). Καταγράφονται επίσης οικισμοί με μηδενικό πληθυσμό, 62 στο σύνολο της Περιφέρειας με την πλειοψηφία να συγκεντρώνεται στην ΠΕ Λασιθίου.

Πίνακας 2.1.2.β Χαρακτηριστικά οικισμών μικρότερων των 2000 κατοίκων

	Μέγιστο	**Μέσος όρος**	**Οικισμοί με μηδενικό πληθυσμό (ΕΛΣΤΑΤ 2011)**	**Οικισμοί με πληθυσμό 1 έως 50 κατοίκους (ΕΛΣΤΑΤ 2011)**
ΠΕ Ηρακλείου	1.755	228	13	135
ΠΕ Λασιθίου	1.730	123	35	147
ΠΕ Ρεθύμνης	1.545	167	3	90
ΠΕ Χανίων	1.724	120	11	243

Το μεγάλο πλήθος μικρών οικισμών έχει σαν συνέπεια τη σημαντική χωρική διασπορά του πληθυσμού, που κατά κανόνα έχει ως συνεπακόλουθο αυξημένες απαιτήσεις σε υποδομές (κυρίως εκτεταμένο οδικό δίκτυο, υποδομές εκπαίδευσης, υγείας, πρόνοιας), διαπίστωση που αποκτά ακόμη μεγαλύτερο βάρος, αν ληφθεί υπόψη ότι οι μικροί οικισμοί καταγράφονται κυρίως στην ενδοχώρα της Περιφέρειας.

Στον ορεινό όμως χώρο, πέραν των αυξημένων αναγκών σε υποδομές είναι σημαντική η ανάγκη για προστασία του φυσικού / πολιτιστικού κεφαλαίου, αλλά και ενίσχυση των τοπικών οικονομιών. Στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο οι κατευθύνσεις που δίνονται για τον ορεινό χώρο της Περιφέρειας είναι:

- προσπάθειες για την συγκράτηση και την καλύτερη ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού στους πολυπληθείς ορεινούς οικισμούς, με αύξηση της ελκυστικότητάς τους και διεύρυνση των δυνατοτήτων συμπληρωματικής απασχόλησης με πιλοτικές ενέργειες αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης (ορεινή κτηνοτροφία, προϊόντα, χειροτεχνία, αγροτοτουρισμός, χειμερινός τουρισμός, ορεινός, κοινωνικός, κ.λπ.) σε ζώνες με ιδιαίτερα σημαντικούς φυσικούς, πολιτιστικούς και ιστορικούς πόρους
- δράσεις για τη διαφύλαξη και την αναβάθμιση του τοπίου και για την επέκταση των δασικών εκτάσεων, με θεσμική προστασία της φυσικής κληρονομιάς (δάση, χλωρίδα, πανίδα / διάβρωση εδαφών, αποψίλωση δασών, φαινόμενα ερημοποίησης)
- προσεκτικές ενέργειες για δημιουργία κατάλληλων οδικών και λοιπών υποδομών, ώστε να είναι προσπελάσιμος και να λειτουργεί ως χώρος αναψυχής (π.χ. στα Λευκά Όρη και τον Ψηλορείτη)

Πέραν όμως των μικρών ή και ακατοίκητων οικισμών της ενδοχώρας στην Περιφέρεια υπάρχουν και δυο κατοικημένα νησιά η Γαύδος και η Χρυσή και 21 ακατοίκητα νησιά, που προσδιορίζονται ως «μικρός νησιωτικός χώρος» από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο με κατευθύνσεις:

- Προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Προώθηση προσεκτικών παρεμβάσεων ήπιας τουριστικής ανάπτυξης, συνδεδεμένες με εφαρμογές ΑΠΕ προκειμένου να συγκρατηθεί εκεί και να επανέλθει ο πληθυσμός
- Αποκατάσταση παραδοσιακών κτισμάτων και κάστρων
- Δημιουργία μονοπατιών και μικρών υποστηρικτικών υποδομών για κίνηση και εξυπηρέτηση επισκεπτών
- Ειδικά για τη Γαύδο, προκρίνεται να ενταχθεί σε ειδική διαδρομή του περιπατητικού μονοπατιού Ε4, με θέμα «επισκέψιμοι οικισμοί» σε ενιαία πορεία από τη θάλασσα, μαζί με τους οικισμούς της νότιας ακτής των Λευκών Ορέων Παλαιόχωρα, Σούγια, Αγία Ρουμέλη και Χώρα Σφακίων.

Μια βασική παράμετρος διαφοροποίησης του οικιστικού περιβάλλοντος είναι τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά και κυρίως το υψόμετρο. Στον χάρτη 2.1.2γ αποτυπώνονται διαφοροποιημένες ζώνες με βάση την πληθυσμιακή

συγκέντρωση/ πυκνότητα και τα υψόμετρα σε συνδυασμό με ζώνες αναζήτησης της «γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας», όπως αυτή προσδιορίζεται από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο.

Στο διάγραμμα 2.1.2β αποτυπώνεται η πληθυσμιακή κατανομή ανά ζώνη υψομέτρων, ξεκινώντας από τα παράκτια τμήματα σε υψόμετρα έως 100 μέτρων και φτάνοντας έως τα ορεινά με υψόμετρα άνω των 500 μ.

Διάγραμμα 2.1.2β : Κατανομή πληθυσμού σε υψομετρικές ζώνες

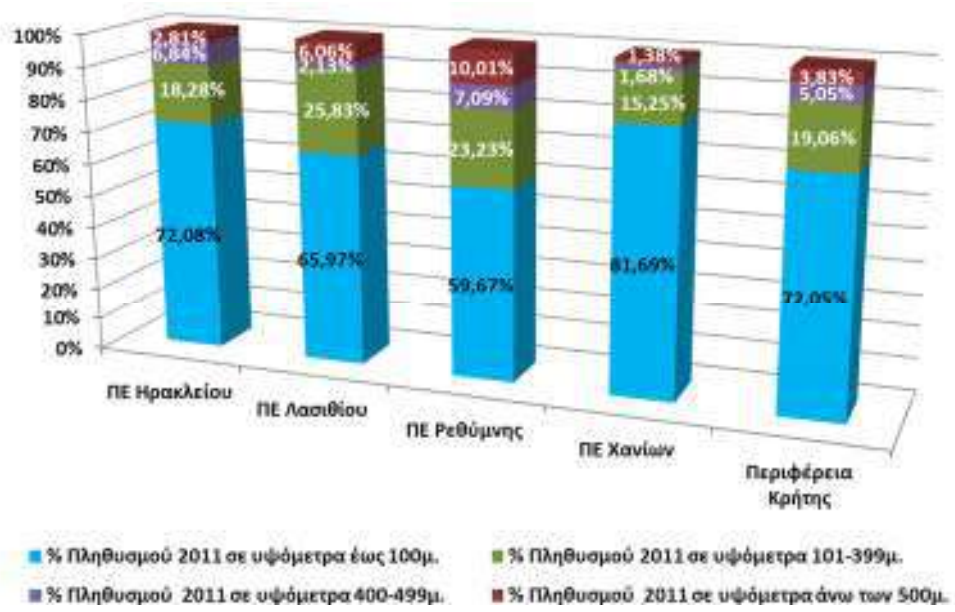

Είναι σαφής η διαφοροποίηση της βόρειας παράκτιας ζώνης της Περιφέρειας, σε υψόμετρο έως 100 μ, που συγκεντρώνει και την πλειοψηφία του πληθυσμού (72%), σε οικιστικές συγκεντρώσεις αστικού χαρακτήρα, μεσαίου και μεγάλου μεγέθους και με ένταση της απασχόλησης στον τουρισμό και το εμπόριο.

Μια δεύτερη διαφοροποιημένη ζώνη είναι εκείνη των υψομέτρων από 100 μ έως 400 μ, που συγκεντρώνει το 9% του πληθυσμού της Περιφέρειας σε οικιστικές συγκεντρώσεις μεσαίου και μικρού μεγέθους, κατά κύριο λόγο αγροτικού χαρακτήρα και μεικτό χαρακτήρα της τοπικής οικονομίας, στον πρωτογενή τομέα και στον τουρισμό – εμπόριο.

Οι 2 επόμενες ζώνες είναι με υψόμετρα από 400 μ έως 500 μ και πάνω από 500 μ, που συγκεντρώνουν το 5% και 4% του πληθυσμού της Περιφέρειας, αντίστοιχα, με μικρούς οικισμούς και σημαντική συγκέντρωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Στις ζώνες αυτές κατά κανόνα συγκεντρώνονται οι ορεινές – μειονεκτικές περιοχές (κωδικοποίηση ανά Δημοτική – Τοπική Κοινότητα με βάση την Οδηγία 85/148/ΕΟΚ) ενώ καταγράφονται και οι υψηλότεροι δείκτες γήρανσης. Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο οι ζώνες αυτές προτείνονται ως ζώνες ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριοτήτων στους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους. Πρόκειται για περιοχές, γενικά με «μειονεκτικά» χαρακτηριστικά, λόγω δυσμενούς προσπελασιμότητας, αλλά μεγάλου ενδιαφέροντος, κυρίως λόγω της πληθώρας των στοιχείων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Στον πίνακα 2.1.2β κωδικοποιούνται οι κατευθύνσεις και προτάσεις ανάπτυξης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για τον αναπτυξιακό ρόλο των σημαντικότερων αστικών κέντρων, τον ειδικό ρόλο μικρότερων οικιστικών κέντρων και τις ανάγκες συνέργειας των οικιστικών κέντρων στο πλαίσιο βιώσιμων αναπτυξιακών ενοτήτων. Γενική κατεύθυνση για τις αστικές περιοχές αποτελεί η αναβάθμιση του δομημένου και φυσικού αστικού περιβάλλοντος με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπλασης (πίνακας 2.1.2β), συνδυαστικά με την προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας. Οι δράσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας θα πρέπει να προκύψουν τεκμηριωμένα μέσα από τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) που εκπονούνται στο επίπεδο των Δήμων. Με χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο, ΣΒΑΚ εκπονούνται από τους Δήμους Ηρακλείου, Χανίων, Ρεθύμνης, Ιεράπετρας, Χερσονήσου, Φαιστού, Αγίου Νικολάου και Σητείας.

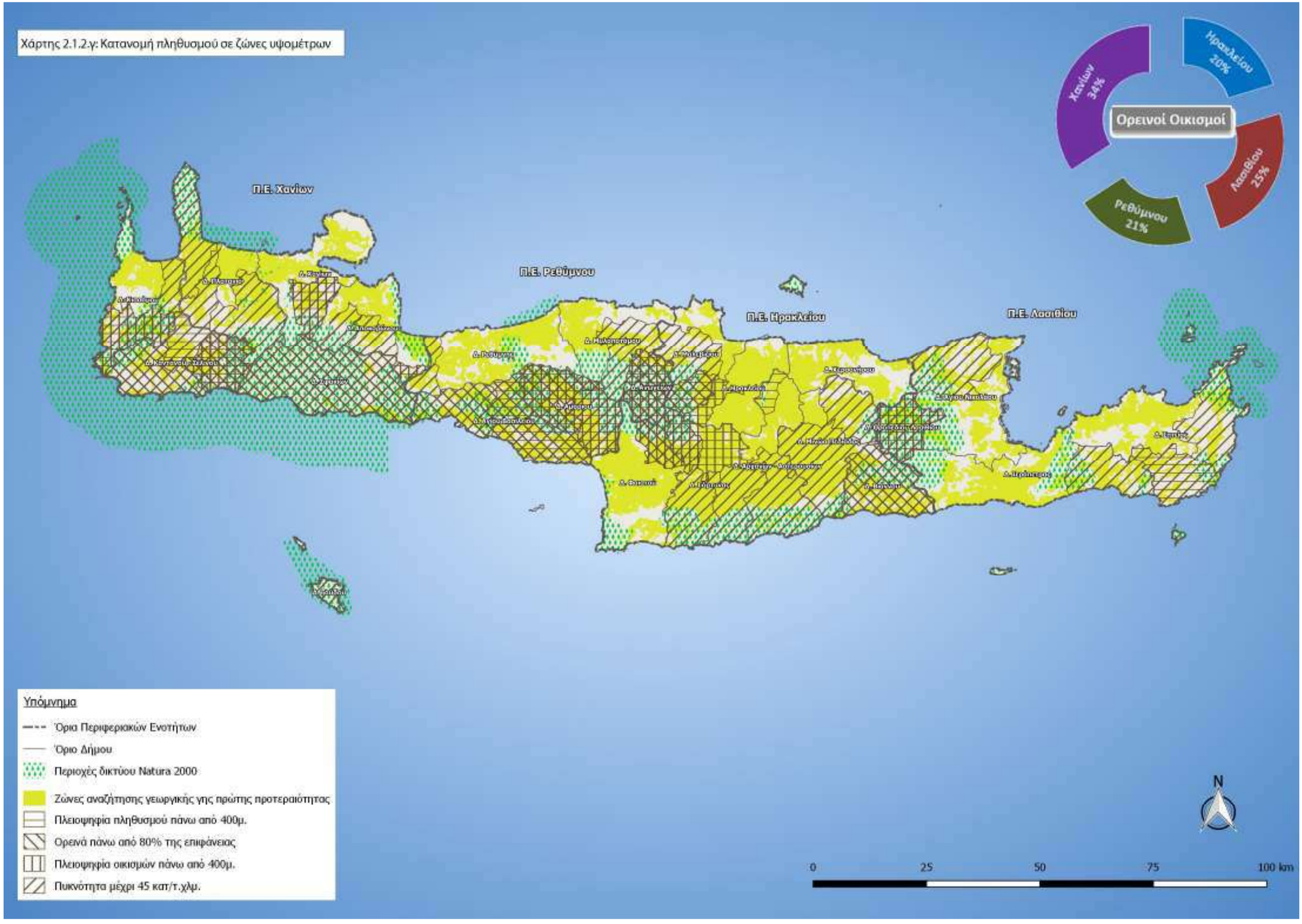
Χάρτης 2.1.2.γ: Κατανομή πληθυσμού σε ζώνες υψομέτρων
Π.Ε. Χανίων
Π.Ε. Ρεθύμνου
Π.Ε. Ηρακλείου
Π.Ε. Λασιθίου
Ορεινοί Οικισμοί
Χανίων 34%
Ηρακλείου 20%
Λασιθίου 25%
Ρεθύμνου 21%
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο Δήμου
Περιοχές δικτύου Natura 2000
Ζώνες αναζήτησης γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας
Πλειοψηφία πληθυσμού πάνω από 400μ.
Ορεινά πάνω από 80% της επιφάνειας
Πλειοψηφία οικισμών πάνω από 400μ.
Πυκνότητα μέχρι 45 κατ/τ.χλμ.
N
0
25
50
75
100 km

Πίνακας 2.1.2.β.: Κατευθύνσεις Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για το οικιστικό περιβάλλον (ΦΕΚ 260/ΑΑΠ/08.11.2017)

Κατευθύνσεις – Προτάσεις Ανάπτυξης	Χωρική Αναφορά
Ο ρόλος των πόλεων σε προοπτική δεκαπενταετίας, με άξονες αναφοράς την έρευνα και τεχνολογία, τον πολιτισμό, την παραγωγή και πιστοποίηση γεωργοπεριβαλλοντικών προϊόντων, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, τον ποιοτικό τουρισμό,	
Πρωτεύων εθνικός πόλος διεθνούς, ευρωπαϊκής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα την έρευνα - τεχνολογία και τον πολιτισμό. Προβλέπεται να αποτελέσει, μαζί με την Αθήνα, την Πάτρα και τη Θεσσαλονίκη, τον κορμό της ανάπτυξης ερευνητικής δραστηριότητας στη Χώρα, με κατεύθυνση τη βιοτεχνολογία και την πληροφορική με δεδομένη την σημαντική συγκέντρωση Πανεπιστημιακών και Ερευνητικών Φορέων (Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας - ΙΤΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΛΜΕΠΑ, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου - ΠΑΓΝΗ). Διαθέτει την τεχνογνωσία να αναπτύξει δραστηριότητες στους τομείς της τηλεματικής, των δικτύων ΑΤΜ, των οπτικών ινών και να λειτουργήσει ως διεθνής τηλεπικοινωνιακός κόμβος και κόμβος τηλεϊατρικής στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο ρόλος του επομένως προσδιορίζεται επακριβώς, ως κέντρου με εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή ακτινοβολία, με άξονα την προηγμένη τεχνολογία, σε όλους τους τομείς. Προφανώς, το πολιτιστικό του πρόσωπο, ως κέντρο του Μινωικού πολιτισμού και κέντρο αρχείων, βιβλιοθηκών και μουσειακών συλλογών, με ιδιαίτερη αναφορά στη Μεσόγειο, οφείλει να το διατηρήσει και να το αναπτύξει.	Ηράκλειο
Πρωτεύων εθνικός πόλος ευρωπαϊκής, μεσογειακής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα τις επιστήμες, τις εφαρμογές και το περιβάλλον. Διαθέτει τις Σχολές του Πολυτεχνείου Κρήτης, με το ιδρυθέν στο μεταξύ διάστημα Τμήμα Αρχιτεκτόνων, το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο (Μ.Α.Ι.Χ.) που προτείνεται να εμπλουτιστεί με συμπληρωματικές δραστηριότητες για αναβάθμιση του έργου του στον τομέα έρευνας και εφαρμογής της αγροτικής οικονομίας (σύγχρονοι τρόποι καλλιεργειών), και άλλα κέντρα τα οποία αποτελούν θεσμούς εν λειτουργία και προσανατολίζονται με αναφορά τις εφαρμογές, τις επιστήμες και την προβολή των περιβαλλοντικών ιδιαιτεροτήτων του μεσογειακού χώρου.	Χανιά
Δευτερεύων εθνικός πόλος ευρωπαϊκής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό. Είναι έδρα του Πανεπιστημίου Κρήτης και μεταξύ άλλων σημαντικών Σχολών και Ιδρυμάτων, διαθέτει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, καθώς και την έδρα του Διεθνούς Ερευνητικού Κέντρου Φυσικής Πλάσματος και Laser που αποτελεί περιφερειακή ευρωπαϊκή εγκατάσταση. Χωροθετικά βρίσκεται ανάμεσα στους σημαντικούς ορεινούς όγκους των Λευκών Ορέων και της Ίδης, κέντρο ευρείας χωρικής ενότητας, με πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Κέντρο ανάδειξης των ολοκληρωμένων και πολλαπλών παρελθόντων, με άξονα την έρευνα (ιστορία και φυσικό - πολιτιστικό περιβάλλον), με την συνδρομή του Τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου και του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, τα οποία λειτουργούν στο Ηράκλειο.	Ρέθυμνο
Ένα από τα τρία οικιστικά κέντρα του αστικού τριπόλου, δευτερεύων εθνικός πόλος, κέντρο προώθησης του ποιοτικού τουρισμού, με προτεινόμενη συν-λειτουργία και υψηλή συμπληρωματικότητα δραστηριοτήτων και υποδομών, στα πλαίσια του αστικού τριπόλου της Π.Ε. Σημαντικός τουριστικός πόλος με παράδοση και κέντρο παροχής υπηρεσιών, είναι σε θέση να παραλάβει τις υποδομές και το αντιστοιχούν ανθρώπινο δυναμικό, που απαιτείται για την προώθηση του ποιοτικού τουρισμού στην Κρήτη, με άξονα αναφοράς και συνεργασίας τις Περιφέρειες του Νότιου και του Βόρειου Αιγαίου. Δημιουργήθηκε το προβλεπόμενο Τμήμα του ΕΛΜΕΠΑ, στον τομέα της Διοίκησης Επιχειρήσεων, καθώς και η Ανώτερη Σχολή Τουριστικής Εκπαίδευσης Κρήτης, αλλά χρειάζεται επιστημονική και υλικοτεχνική υποστήριξη, ώστε να ανταποκρίνεται στην απαίτηση για παραγωγή στελεχών υψηλών απαιτήσεων, που έχει ανάγκη ο επιδιωκόμενος ποιοτικός τουρισμός.	Άγιος Νικόλαος
Ένα από τα τρία οικιστικά κέντρα του αστικού τριπόλου, δευτερεύων εθνικός πόλος, με προτεινόμενη συν-λειτουργία και υψηλή συμπληρωματικότητα δραστηριοτήτων και υποδομών, στα πλαίσια της Π.Ε. και κέντρο έρευνας των συνθηκών φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στη λεκάνη της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Η πόλη έχει σαφή αναφορά στις ανατολικές ακτές του νησιού, στις περιοχές των οποίων διατηρείται ακόμη η μνήμη του «άθικτου» φυσικού και του πλούσιου πολιτιστικού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στον αρχαιολογικό τομέα και έχει ήδη αναπτύξει συνεργασία η οποία πρέπει να ενισχυθεί και να διευρυνθεί, τόσο με τον τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Κρήτης, όσο και με το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών του ΙΤΕ. Εδώ είναι δυνατό να χωροθετηθεί, σε μόνιμη λειτουργία, Ερευνητικό Ινστιτούτο / παράρτημα του ΙΤΕ, το οποίο θα συνεργάζεται με τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά και ερευνητικά κέντρα του Ηρακλείου και του Ρεθύμνου καθώς και Εκπαιδευτικό Κέντρο για την χρήση και λειτουργία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, λόγω του ενεργειακού κέντρου Αθερινόλακκου και της παρουσίας μεγάλου μέρους των εγκατεστημένων ΑΠΕ της νήσου.	Σητεία
Ένα από τα τρία οικιστικά κέντρα του αστικού τριπόλου, δευτερεύων εθνικός πόλος, με προτεινόμενη συν-λειτουργία στα πλαίσια της Π.Ε. με υψηλή συμπληρωματικότητα δραστηριοτήτων και υποδομών, κέντρο δημιουργίας γεωργοπεριβαλλοντικής συνείδησης, με άξονα αναφοράς την Κρήτη και εκπαιδευτικό κέντρο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με άξονα αναφοράς και μεταφοράς της τεχνογνωσίας και στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου. Ο ρόλος της πόλης είναι διακριτός και, πέραν του Τμήματος Εμπορίας του ΕΛΜΕΠΑ και Διαφήμισης που ιδρύθηκε εδώ και ήδη λειτουργεί, επιδιώκεται να δημιουργηθεί Παραγωγική Σχολή στραμμένη στην εκμάθηση παραγωγών για παραγωγή γεωργοπεριβαλλοντικών προϊόντων. Σημειώνεται ότι θα πρέπει να εξασφαλιστεί η λειτουργία του Τμήματος Εμπορίας και Διαφήμισης του ΕΛΜΕΠΑ πέραν του 2018, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να ληφθούν πρόνοιες για τη λειτουργία του νεοϊδρυθέντος Τμήματος Τεχνολόγων Τροφίμων του ΕΛΜΕΠΑ, η έναρξη του οποίου προβλεπόταν το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και δεν πραγματοποιήθηκε. Πέρα από τις, μικρότερης κλίμακας, υποδομές προσανατολισμένες σε πολιτιστικές και παραγωγικές δραστηριότητες, επιδιώκεται να δημιουργηθούν σε ολόκληρο τον χώρο της νήσου και να αποδοθούν και σε μικρότερα αστικά κέντρα ειδικοί ρόλοι εμβέλειας, που να συνδυάζονται βέβαια και με συμπληρωματικές προτάσεις χωροθετήσεων.	Ιεράπετρα
Προσδιορισμός ειδικών ρόλων εμβέλειας μικρότερων αστικών κέντρων	
Στο πλαίσιο της προώθησης της εκμετάλλευσης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και στα νότια της Κρήτης είναι κρίσιμη, η επιλογή του χώρου για τις χερσαίες εγκαταστάσεις της δραστηριότητας, που πιθανότατα τοποθετούνται στις ευαίσθητες ακτές της Νότιας ή της Δυτικής Κρήτης, τόσο κατά τη διάρκεια των εργασιών όσο και για την οριστική τους θέση. Είναι καίριας σημασίας και κρίνεται σκόπιμο η χωροθέτηση των συνοδών χερσαίων εγκαταστάσεων να συνδυαστεί με χώρους που συνορεύουν με τα υφιστάμενα αστικά κέντρα Τυμπάκι, Καστέλι Κισσάμου, Ιεράπετρα.	Τυμπάκι, Καστέλι Κισσάμου, Ιεράπετρα
Στον εσωτερικό χώρο της Κρήτης επιδιώκεται η διάχυση και η δημιουργία νέου άξονα ανάπτυξης διαπεριφερειακής εμβέλειας, από Ρέθυμνο - Τυμπάκι - Μοίρες - Αγ. Δέκα και από Ηράκλειο - Μοίρες - Αγ. Δέκα προς Ιεράπετρα- Παχιά Άμμο. Το πλέγμα αυτό υποστηρίζεται από τα στρατηγικά δίκτυα οδικών μεταφορών και υποδομών και διασυνδέεται με τις διεθνείς και διαπεριφερειακές λιμενικές και αερολιμενικές πύλες της Κρήτης.	Τυμπάκι - Μοίρες - Αγ. Δέκα - Παχιά Άμμος
Η υλοποίηση του έργου του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι, πρέπει να γίνει με προγραμματικές προϋποθέσεις που θα διασφαλίζουν την μεγαλύτερη δυνατή προστασία της γεωργικής γης, καθώς και την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών για την κατασκευή και λειτουργία του αερολιμένα, όπως αναλυτικά οι τελευταίοι προβλέπονται από την ΜΠΕ. Απαιτείται να καθοριστούν όρια, να μελετηθούν και να θεσμοθετηθούν άμεσα χρήσεις γης για το σύνολο της περιβάλλουσας περιοχής και να δρομολογηθεί η κατασκευή και λειτουργία του ΒΙ.ΠΑ Καστελίου στα ΒΔ όρια του Δήμου Μινώα – Πεδιάδας.	Καστέλι Ηρακλείου
Χωρικός προσδιορισμός 12 βιώσιμων αναπτυξιακών ενοτήτων: • Καθορισμός κεντρικών αστικών πόλων με διακεκριμένο ρόλο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό και τα οποία οργανώνουν τις περιοχές επιρροής τους. Επιχειρείται ο σταδιακός μετασχηματισμός του αστικού συστήματος της περιφέρειας σε πολυκεντρικό πρότυπο χωρικής ανάπτυξης.	**1.** Άγιος Νικόλαος (Αγ. Νικόλας, Οροπέδιο Λασιθίου) / **2.** Ιεράπετρα (Ιεράπετρα) / **3.** Σητεία (Σητεία) / **4.** Αρκαλοχώρι (Μίνωα Πεδιάδας, Βιάννου) / **5.** Ηράκλειο (Ηράκλειο, Βόρειο τμήμα Αρχανών/ Αστερουσίων, Μαλεβιζίου, Χερσονήσου) / **6.** Μοίρες (Γόρτυνας, Φαιστού, Νότιο τμήμα Αρχανών /Αστερουσίων, / **7.** Πέραμα (Μυλοπόταμου, Ανωγείων) / **8.** Ρέθυμνο (Ρεθύμνου, Αμαρίου) / **9.** Σπήλι (Αγ. Βασιλείου) / **10.** Βρύσες (Αποκορώνου, Σφακίων) / **11.** Χανιά (Χανιά, Πλατανιά) / **12.** Καστέλι Κισσάμου (Κίσσαμος, Καντάνου Σελίνου)
Κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ), οι οποίες και θα πρέπει να προωθηθούν με τα εργαλεία του Ν.2508/97 και ειδικότερα τις διατάξεις για τις αστικές αναπλάσεις (Ν. 2742/99).	Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ), σε περιοχή της Πόλης του Ηρακλείου, στις διασταυρούμενες ζώνες: (1) κατά μήκος του διερχόμενου διευρωπαϊκού άξονα, της σύνδεσής του με το αεροδρόμιο Ηρακλείου και της περί το αεροδρόμιο περιοχής και (2) του εμβληματικού τοπίου ιδιαίτερης σημασίας της ενότητας 3 «Ηράκλειο - Δίας - Κνωσός - Γιούχτας», διότι πρόκειται για περιοχή που παρουσιάζει κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής. Το σύνολο του περιαστικού χώρου των σημαντικών αστικών κέντρων της Κρήτης απαιτεί την κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων, τα οποία πρέπει να προωθηθούν με τα εργαλεία του ν. 2508/1997 και ειδικότερα με τις διατάξεις για τις αστικές αναπλάσεις

Υποδομές Μεταφορών

Υποδομές

ΠΕ	Διευρωπαϊκό – Διαπεριφερειακό οδικό δίκτυο	Πρωτεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας (Πρωτεύον βασικό Περιφερειακό οδικό δίκτυο)	Δευτερεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας (βασικό Περιφερειακό οδικό δίκτυο)
Ηρακλείου	234,697	24,460	166,099
Λασιθίου	110,071	68,479	163,362
Ρεθύμνης	133,875	36,760	190,609
Χανίων	92,518	129,426	176,822

Τροχαία ατυχήματα ανά κατηγορία οδικού δικτύου 2013 (Στρατηγικό Σχέδιο για τη βελτίωση της Οδικής Ασφάλειας στην Περιφέρεια Κρήτης)

ΠΕ	Σύνολο Ατυχημάτων	ΒΟΑΚ	Ποσοστό (%)	Επαρχιακοί Οδοί	Ποσοστό (%)	Αστικές Οδοί	Ποσοστό (%)
Ηρακλείου	23	2	8,70%	14	60,87%	7	30,43%
Λασιθίου	12	4	33,33%	7	58,33%	1	8,33%
Ρεθύμνης	10	3	30,00%	6	60,00%	1	10,00%
Χανίων	21	8	38,10%	6	28,57%	7	33,33%
Κρήτη	66	17	25,76%	33	50,00%	16	24,24%

Απόθεμα οχημάτων ανά κατηγορία και Περιφέρεια επιπέδου NUTS 2 Ανά χίλιους κατοίκους (EUROSTAT)

Περιγραφή: Επιβατικά αυτοκίνητα

Έτος	2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	302	497	410	257	302	507	417	256				
Ελλάδα	13	356		2	13	356		2				

Αερολιμένες		Διεθνείς αφίξεις αεροδρομίων 2018
ΠΕ Ηρακλείου	Κρατικό Αεροδρόμιο Ηρακλείου «Ν.ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ»	3.330.492
ΠΕ Λασιθίου	Δημοτικό Αεροδρόμιο Σητείας «Βιτσέντζος Κορνάρος»	
ΠΕ Ρεθύμνης		
ΠΕ Χανίων	Αεροδρόμιο Χανίων «Ι. Δασκαλογιάννης»	1.141.589

Λιμάνια		Επιβάτες Κρουαζιέρας 2016
ΠΕ Ηρακλείου	Ηρακλείου / Τυμπακίου / Αγίας Γαλήνης / Άρβη / Κερατόκαμπος / Κόκκινος Πύργος / Μάλια / Μίλατος / Χερσόνησος / Λέντας / Ντία / Πλατειά Περάματα / Ρογδιά /Τσούτσουρας	238.780
ΠΕ Λασιθίου	Αγ. Νικόλαος / Ιεράπετρα / Παχειά Άμμος / Σητεία / Μακρύ Γιαλού / Μόχλος/ Μύρτος / Σίσι / Καλό Χωριό / Κάτω Ζάκρος / Πλάκα (Σπιναλόγκα) / Στόμιο (Ανατολής)	0[16]
ΠΕ Ρεθύμνης	Ρέθυμνο / Άγιος Παύλος (Σαχτούρια) / Μπαλί / Πάνορμο / Πλακιάς / Σκαλέτα / αλιευτικό καταφύγιο Σίσες	400
ΠΕ Χανίων	Σούδα Χανίων / Καστέλι Κισσάμου / Αγία Ρουμέλη / Γαύδος / Γεωργιούπολη / Καλύβες / Κολυμπάρι / Πλατανιάς / Σούγια / Σφηνάρι / Φόδελε / Χρυσοσκαλίτισσα / Παλαιόχωρας / Χώρα Σφακίων	147.915

[16] το 2013: 910, το 2014 : 2.802 και το 2015 : 444

2.1.3 Υποδομές Μεταφορών Επικοινωνιών

Με βάση το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας διακρίνεται σε δυο λειτουργικές κατηγορίες, στο Διευρωπαϊκό και Διαπεριφερειακό Δίκτυο και στο Περιφερειακό με δυο υποκατηγορίες, το πρωτεύον βασικό περιφερειακό οδικό δίκτυο (ή πρωτεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας) και το δευτερεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας (ή βασικό περιφερειακό οδικό δίκτυο).

Το Διευρωπαϊκό και Διαπεριφερειακό Δίκτυο έχει ένα συνολικό μήκος 571 χλμ εκ των οποίων τα 305 χλμ είναι ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΒΟΑΚ) και το μεγαλύτερο τμήμα του καταγράφεται στην ΠΕ Ηρακλείου. Η ολοκλήρωση του Διευρωπαϊκού και Διαπεριφερειακού Δικτύου σε συνδυασμό με τα λιμάνια και αεροδρόμια αποτελεί μια βασική παράμετρο για την ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής της Περιφέρειας. Οι κατευθύνσεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για το Διευρωπαϊκό και Διαπεριφερειακό Δίκτυο είναι:

- η ολοκλήρωση του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ) από Καστέλι Κισσάμου έως Σητεία (με την παράκαμψή της προς Πετρά), με την κατάλληλη διατομή ανά οδικό τμήμα, δηλαδή τετράιχνη διατομή με μεσαία διαχωριστική νησίδα, εκτός των ορεινών και των καταληκτικών τμημάτων που διατηρούνται με βελτιωμένη χάραξη, σε δίιχνη διατομή και με ΛΕΑ
- η σύνδεση του αερολιμένα Χανίων με τον ΒΟΑΚ και με το λιμάνι της Σούδας
- η επίσπευση της υλοποίησης του Νότιου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΝΟΑΚ) από Παχιά Άμμο μέχρι Ρέθυμνο, με διατομή δίιχνης εθνικής οδού (με ΛΕΑ)
- η ολοκλήρωση ή εκκίνηση (όσων δεν έχουν ήδη μελετηθεί/κατασκευασθεί) των κύριων εγκάρσιων συνδέσεων μεταξύ ΒΟΑΚ-ΝΟΑΚ:
  - ✓ Ηράκλειο - Αγ. Δέκα
  - ✓ Ηράκλειο - Αρκαλοχώρι - Καραβάδος και
  - ✓ συνδέσεις του ΒΟΑΚ και του ΝΟΑΚ με το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι, όταν αυτό κατασκευαστεί.

Από το Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ) 2014-2025 (1η Αναθεώρηση 2019), βασική προτεραιότητα για την Περιφέρεια Κρήτης είναι ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (ΒΟΑΚ) και η κάθετη σύνδεση του ΒΟΑΚ Ηράκλειο – Καστέλι. Στο πλαίσιο της σύμβασης παραχώρησης για το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι, προβλέπονται ως συνοδά οδικά έργα Χερσόνησος – Αεροδρόμιο (18km περίπου) και Αεροδρόμιο – Αρκαλοχώρι (6km περίπου) καθώς και παρεμβάσεις στο τοπικό οδικό δίκτυο με αποκατάσταση επικοινωνίας εκατέρωθεν των οδικών συνδέσεων του νέου αεροδρομίου με σκοπό τη σύνδεση με το εν λειτουργία οδικό δίκτυο της περιοχής μέσα από την κατασκευή ανισόπεδων κόμβων.

Οι διαδικασίες για την δυνατότητα χρηματοδότησης της αναβάθμισης του ΒΟΑΚ, ως τμήμα του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, έχουν δρομολογηθεί, ενώ έχει ξεκινήσει η δημιουργία του νέου διεθνούς αεροδρομίου στο Καστέλι μαζί με τα συνοδά οδικά έργα. Με δεδομένες τις προαναφερόμενες διαπιστώσεις είναι αναγκαίες επιπλέον παρεμβάσεις βελτίωσης και συμπλήρωσης του οδικού δικτύου που θα επιτρέψουν την καλύτερη σύνδεση του νέου αεροδρομίου Καστελίου, με τον ΒΟΑΚ και το ΝΟΑΚ. Στην ίδια λογική σημαντική είναι και η ανάγκη για αναβάθμιση του Νότιου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΝΟΑΚ) και των Καθέτων Αξόνων.

Παράλληλα η δημιουργία του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι και η αναβάθμιση του διεθνούς λιμένα Ηρακλείου καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για αναβάθμιση του οδικού δικτύου στην είσοδο της πόλης του Ηρακλείου και προς το λιμάνι. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του ΣΠΕΜ 2014-2025 το λιμάνι του Ηρακλείου εντάσσεται στο Βασικό Θαλάσσιο Δίκτυο (ΒΘΔ) των Διευρωπαϊκών Δικτύων και το λιμάνι των Χανίων αναφέρεται για υλοποίηση κατάλληλων υποδομών για υποδοχή κρουαζιερόπλοιων. Αυτή η πρόβλεψη σε συνδυασμό και με την αναβάθμιση του διεθνούς αερολιμένα Χανίων δημιουργεί ανάγκες για βελτίωση της διασύνδεσης με το λιμάνι της Σούδας.

Το Περιφερειακό Οδικό Δίκτυο έρχεται να καλύψει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο για τη διασύνδεση υπερτοπικών και τοπικών πόλων ανάπτυξης, βασικές πύλες εισόδου της Περιφέρειας αλλά και σημαντικούς πόλους έλξης περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Στη λογική αυτή θα πρέπει να επιδιωχθεί η συμπλήρωση τμημάτων και αναβάθμιση υφισταμένων τμημάτων ως προς τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά τους αλλά και τις συνθήκες ασφάλειας. Το θέμα της ασφάλειας στις μετακινήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το σύνολο του οδικού

δικτύου της Κρήτης με δεδομένους και τους εποχικούς επισκέπτες κυρίως κατά τους θερινούς μήνες. Σημειώνεται ότι η Κρήτη το 2016 είναι η 2η κατά σειρά Περιφέρεια της Χώρας με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα και 256η ανάμεσα σε 417 Ευρωπαϊκές Περιφέρειες, λόγω και της ύπαρξης των ενοικιαζομένων ΙΧ.

Με βάση στοιχεία του 2013 το 50% των ατυχημάτων καταγράφεται στο επαρχιακό δίκτυο και από το σύνολο των ατυχημάτων το 35 % αφορά στην ΠΕ Ηρακλείου και το 32% στην ΠΕ Χανίων. Τα ατυχήματα στον ΒΟΑΚ το 2013 αντιπροσωπεύουν το 25% των συνολικών ατυχημάτων, αυξάνουν έως το 2015 με τάσεις μείωσης έως το 2018 και σημαντική αύξηση το 2019.

Διάγραμμα 2.1.3 Διαχρονική εξέλιξη ατυχημάτων στον ΒΟΑΚ

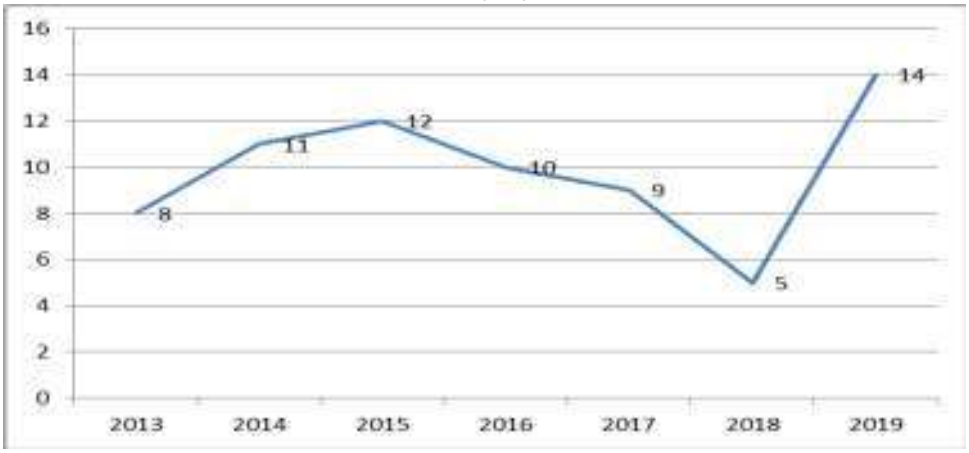

Στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο γίνεται αναφορά στο αναβαθμιζόμενο αεροδρόμιο Σητείας, αλλά και στην ανάγκη συγκρότησης ενός οργανωμένου δικτύου ελικοδρομίων που θα εξυπηρετήσει αφενός ανάγκες για δυσπρόσιτα οικιστικά κέντρα αλλά και ανάγκες που συναρτώνται με την ανάπτυξη της κρουαζιέρας, ενώ δίνεται η κατεύθυνση για εκπόνηση ειδικής μελέτης σκοπιμότητας για την ανάπτυξη υδατοδρομίων. Αναδεικνύεται επίσης η ανάγκη για αξιοποίηση και ανάδειξη ενός ενιαίου δικτύου που περιλαμβάνει τα λιμάνια, τις μαρίνες και τα αλιευτικά καταφύγια και επισημαίνεται η προοπτική ανάπτυξης εμπορευματικού λιμένα στο Τυμπάκι με αναπροσανατολισμό προς την τροφοδοσία πλοίων (bunkering) και την υποστήριξη των προβλεπόμενων εγκαταστάσεων άντλησης και μεταφοράς φυσικού αερίου και πετρελαίου από τα οικόπεδα της νότιας Κρήτης.

Πέραν όμως του Διευρωπαϊκού Διαπεριφερειακού και Περιφερειακού Δικτύου μεταφορών σημαντικός είναι και ο ρόλος του τοπικού (επαρχιακό, δημοτικό, αγροτικό) οδικού δικτύου. Όπως αναδείχτηκε στην προηγούμενη ενότητα για το Οικιστικό Περιβάλλον, υπάρχει σημαντική διασπορά του πληθυσμού σε πολυάριθμους μικρούς οικισμούς, με αποτέλεσμα ένα μεγάλο μήκος οδικού δικτύου για τη σύνδεση των επιμέρους οικιστικών κέντρων και σημαντικό επίσης μήκος αγροτικών δρόμων για την εξυπηρέτηση αναγκών κυρίως των ελαιοκαλλιεργειών, που είναι διασπαρμένες σε όλη την έκταση της Περιφέρειας από τα πεδινά έως τα ορεινά τμήματα της ενδοχώρας.

Τέλος μια σημαντική παράμετρος είναι η αύξηση της χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών για υψηλότερη ποιότητα στις παρεχόμενες υπηρεσίες στον τομέα των μεταφορών. Με βάση το ΣΠΕΜ 2014-2025 θα πρέπει να προωθηθούν επενδύσεις που αφορούν στην εφαρμογή ευφυών συστημάτων μεταφορών κατά προτεραιότητα στις αστικές συγκοινωνίες, σε συνδυασμό με την ανανέωση του στόλου των λεωφορείων.

Υποδομές τηλεπικοινωνιών

Με βάση το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο θα πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια για τον εμπλουτισμό της Περιφέρειας με λειτουργίες υπερεθνικής εμβέλειας (διεθνής τηλεπικοινωνιακός κόμβος μεγάλων δυνατοτήτων, τεχνολογία δικτύου οπτικών ινών και ψηφιακών ασυρματικών ζεύξεων, δίκτυα τηλεϊατρικής, στον ευρύτερο Χώρο του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, με έμφαση στην ιατρική στήριξη των ευρισκομένων εν πλω τουριστών, καθώς και στην εξυπηρέτηση των επιχειρήσεων εμπορικών συναλλαγών), ώστε ο τομέας των τηλεπικοινωνιών να υποστηρίζει αξιόπιστα τις αναπτυξιακές επιλογές της Κρήτης.

Ενέργεια					
	Μονάδες Μέτρησης				
	Σύνολο	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων
Παραγωγή Ενέργειας	Θερμική Παραγωγή				
	Ισχύς μικρότερη των 0.5 MW (πλήθος)				
	0	0	0	0	0
	Ισχύς μεγαλύτερη των 0.5 MW (πλήθος)				
	824,8MW	279,1MW (Λινοπεράματα)	211,2MW (Αθερινόλακος)		334,5MW (Ξυλοκαμάρα)
	Σύνολο (Πλήθος)				
	3				
	Υδροηλεκτρική				
	Ισχύς μικρότερη των 10 MW (πλήθος)				
	0,3 MW				0,3 MW
	Ισχύς μεγαλύτερη των 10 MW (πλήθος)				
	0				
	Σύνολο (Πλήθος)				
	1				
	Αιολική				
	Ισχύς μικρότερη των 100 KW (πλήθος)				
	0				
	Ισχύς μεγαλύτερη των 100 KW (πλήθος)				
	34	7	18	4	5
	Σύνολο (Πλήθος)				
	34 (Συνολική ισχύς 200,9MW)				
	Ηλιακή				
	Ισχύς μικρότερη των 1 MWp (πλήθος)				
	78,29MW (φ/β σε γήπεδα με ισχύ ≤80KW)) 17,40MW (φ/β σε στέγες με ισχύ ≤10KW) 3,60MW (φ/β από net-metering)				
	Ισχύς μεγαλύτερη των 1 MWp (πλήθος)				
	0	0	0	0	0
	Σύνολο (Πλήθος)				
	Άλλη ΑΠΕ				
	Ισχύς μικρότερη των 10 MW (πλήθος)				
	1MW	1MW Βιοαέριο			
	Ισχύς μεγαλύτερη των 10 MW (πλήθος)				
	0	0	0	0	0
	Σύνολο (Πλήθος)				
	1	1	0	0	0

Ευρείες ζώνες αναζήτησης για ΑΠΕ (στρ)	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων
	99.366,82	74.960,69	74.380,02	75.073,40

Διαχείριση Υδάτινων πόρων								
Ζήτηση για νερό (ΣΔΛΑΠ)	Άρδευση		Ύδρευση		Κτηνοτροφία		Βιομηχανία	
	83%		16%		0,8%		0,15%	
ΠΕ	Ηρακλείου		Λασιθίου		Ρεθύμνης		Χανίων	
Πλήθος Δήμων / κατηγορία παρόχου ύδρευσης / αποχέτευσης (ΣΔΛΑΠ)	ΔΕΥΑ	Χωρίς ΔΕΥΑ	ΔΕΥΑ	Χωρίς ΔΕΥΑ	ΔΕΥΑ	Χωρίς ΔΕΥΑ	ΔΕΥΑ	Χωρίς ΔΕΥΑ
	5	3	2	2	2	3	3	4

Φράγματα – Ταμιευτήρες		
ΠΕ	Υφιστάμενα	Νέα
Ηρακλείου	Αποσελέμη / Φανερωμένης / Ιν΄ίου / Πλακιώτισσας	
Λασιθίου	Μπραμιανών	
Ρεθύμνης	Ποταμών	Πλατύ Ποταμού
Χανίων	Βαρσαμιώτη	Δίδυμου Ταυρωνίτη (Σεμπρωνιώτη-Ντεριανού)

Υγρά – στερεά απόβλητα			
ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ	Πλήθος	ΕΜΑΚ / Μονάδα προεπεξεργασίας απορριμμάτων	Πλήθος
	6 / 1		1 / 1
ΣΜΑ	Πλήθος	ΕΕΛ	Πλήθος
	4		59
ΚΔΑΥ	Πλήθος	ΦΟΣΔΑ	Πλήθος
	2		4
ΠεΣΔΑ	Πλήθος		
	1		

Κίνδυνοι από φυσικές καταστροφές – κλιματική αλλαγή			
Πολιτική Προστασία	Πλήθος	Περιγραφή	Πλήθος για λοιπούς φορείς (κατά προσέγγιση)
Υποδομές - Εξοπλισμός	49	Μηχανήματα έργου ιδιοκτησίας Περιφέρειας, δηλαδή εκσκαφείς, εκσκαφείς – φορτωτές, ισοπεδωτές (γκρεϊντερ), καλυκοφόρα, φορτωτές, προωθητικές, περονοφόρα, πολυμηχανήματα, αλατοδιανομείς (αλατιέρες), τρακτέρ-αεροσυμπιεστές	150
	20	Βαρέα οχήματα ιδιοκτησίας περιφέρειας, δηλαδή φορτηγά ανατρεπόμενα και μη, ελκυστήρας με πλατφόρμα μεταφοράς, λοιπά βαρέα οχήματα ειδικής χρήσης (μαστογράφος, οδοντιατρική μονάδα, κ.λπ.)	200
	50	Επιβατηγά και ελαφρά φορτηγά ιδιοκτησίας περιφέρειας	200
	600	Σκηνές καταυλισμού πληθυσμού χωρητικότητας 10 ατόμων	
	950	Κουβέρτες	
	80	Ράντζα	
	750	Φανοί θυέλλης	
	100	Διάφορος εξοπλισμός (ηλεκτρογεννήτριες, αλυσοπρίονα, συσκευές και τεχνικά εργαλεία φορητά κ.λπ.)	
	50	Συσκευές ασύρματης τηλεπικοινωνίας tetra	

	% Νοικοκυριά σε κατοικίες χωρίς θέρμανση	% Νοικοκυριά σε κατοικίες χωρίς καθόλου μόνωση
ΠΕ Ηρακλείου	11,87%	46,87%
ΠΕ Λασιθίου	22,01%	51,69%
ΠΕ Ρεθύμνης	6,35%	45,19%
ΠΕ Χανίων	9,77%	47,81%
Περιφέρεια Κρήτης	11,85%	47,48%

2.1.4 Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή

Ενέργεια.

Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικούς φυσικούς πόρους που ευνοούν την ανάπτυξη πολλών μορφών ΑΠΕ ενώ ήδη υπάρχει αξιοσημείωτος αριθμός και μέγεθος εγκατεστημένων επενδύσεων, όμως, η Κρήτη εξακολουθεί να έχει υψηλή εξάρτηση από το πετρέλαιο (86% έναντι του εθνικού μέσου όρου 58%) και εποχικότητα στη ζήτηση με αιχμή την τουριστική περίοδο.

Για την Περιφέρεια έχει εκπονηθεί ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης βιώσιμης ενεργειακής ανάπτυξης στο πλαίσιο του «συμφώνου των νησιών (ISLE PACT)», με στόχο την μείωση περισσότερο από 20% των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα το 2020, ωστόσο υπάρχει ανάγκη για την διατύπωση μίας περιφερειακής στρατηγικής για τις ΑΠΕ.

Η ενεργειακή αναβάθμιση της Κρήτης συναρτάται άμεσα με την διασύνδεση με το ηπειρωτικό σύστημα μεταφοράς. Με βάση το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, η διασύνδεση της Κρήτης προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το 2023, με άμεση συνέπεια την επέκταση της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και σημαντική μείωση στο κόστος των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Με βάση το Χωροταξικό Περιφερειακό Πλαίσιο η αναμενόμενη διασύνδεση θα αυξήσει την ισχύ ΑΠΕ στην Κρήτη και θα περιορίσει την λειτουργία των θερμικών σταθμών (προβλέπεται εντός 15ετίας ο ΑΗΣ Ξυλοκαμάρας Χανίων και ο ΑΗΣ Λινοπεραμάτων Ηρακλείου να κλείσουν οριστικά). Ο πιο πρόσφατα εγκατεστημένος ΑΗΣ στον Αθερινόλακκο Λασιθίου θα μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες για περιβαλλοντική αναβάθμιση και δημιουργία των απαραίτητων υποδομών ώστε να χρησιμοποιεί και καύσιμο φυσικό αέριο. Σημαντική επίσης είναι και η πρόβλεψη για τη δημιουργία των εγκαταστάσεων του νέου Ενεργειακού Κέντρου στον Κορακιά με εγκαταστάσεις φυσικού αερίου, πρόβλεψη δυνατότητας κατασκευής νέου σταθμού ηλεκτροπαραγωγής και εγκαταστάσεις για την ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης.

Η οριοθέτηση των «ευρέων ζωνών αναζήτησης» για την χωροθέτηση ΑΠΕ στο πλαίσιο του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου λειτουργεί επίσης θετικά για την εκμετάλλευση του αιολικού και του ηλιακού δυναμικού της Περιφέρειας. Προβλέπεται επίσης η ενεργειακή αξιοποίηση των νερών στα μεγάλα φράγματα καθώς και επενδύσεις παραγωγής ενέργειας από βιομάζα-βιοαέριο - βιορευστά που θα χρησιμοποιούν αποκλειστικά πρώτη ύλη που παράγεται στην Κρήτη, με σύγχρονη εφαρμογή των προβλέψεων του εγκεκριμένου ΠΕΣΔΑ της Περιφέρειας, αλλά και του νέου ΕΣΔΑΚ.

Επίσης στην Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030, αναδεικνύεται η συμμετοχή της Κρήτης σε 2 σημαντικές εμβληματικές παρεμβάσεις και ειδικότερα της Περιφέρειας Κρήτης στο υπό εξέλιξη έργο «Ενεργειακά Νησιά», που υλοποιείται με την στήριξη της Γραμματείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Γαύδου στο πιλοτικό έργο «Πράσινη Υψηλή Τεχνολογία» για την εκμετάλλευση της αιολικής, ηλιακής, γεωθερμικής και κυματικής ενέργειας.

Στον τομέα της ενέργειας πέραν της στροφής προς «καθαρή ενέργεια» θα πρέπει να ενισχυθεί και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Μια βασική διαπιστωμένη ανάγκη εντοπίζεται στην εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου εξοικονόμησης ενέργειας στις μεταφορές, στη διαχείριση υδάτων και λυμάτων, σε άλλες ενεργοβόρες οικονομικές δραστηριότητες καθώς και στα κτίρια.

Στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο δίνονται οι εξής κατευθύνσεις:

- Ερευνητικά προγράμματα- δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος στις εξελισσόμενες συνθήκες υποθαλάσσιων ερευνών της Ν. Α. Μεσογείου
- Δημιουργία Ενεργειακού Κόμβου στον Κορακιά και αναβάθμιση Ενεργειακού Κέντρου Αθερινόλακκου
- Έργα για την ενεργειακή αξιοποίηση των ταμιευτήρων που υλοποιήθηκαν και αυτών που πρόκειται να υλοποιηθούν (αιολικά πάρκα και συστήματα άντλησης /ταμίευσης, τα οποία βελτιώνουν την εφεδρεία και την ευστάθεια του συστήματος)

- Μονάδες παραγωγής ενέργειας από βιομάζα-βιοαέριο – βιορευστά

Στην Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030 και το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα προσδιορίζονται ως αναγκαίες νέες παρεμβάσεις:

- Στοχευμένες δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης με την ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων / δημοτικών κτιρίων και κατοικιών
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ΜΜΕ
- Υποχρεωτική ποσόστωση με πιο αποδοτικά, από ενεργειακή άποψη, οχήματα στο δημόσιο τομέα
- Αντικατάσταση όλων των παλαιών μετρητικών διατάξεων ηλεκτρικής ενέργειας με «έξυπνους» μετρητές (μέχρι το 2030)

Διαχείριση υδάτινων πόρων

Με βάση την 1η αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Κρήτης (2017), το μέγιστο μέρος των ετήσιων απολήψεων υδάτων αφορά στην άρδευση (83%), με την ύδρευση στο 16%, την κτηνοτροφία στο 0,8% και την βιομηχανία στο 0,15%. Την ευθύνη για την ύδρευση στους 24 Δήμους, έχουν 12 ΔΕΥΑ ενώ οι υδρευτικές ανάγκες κοινοτήτων και μικρών Δήμων καλύπτονται από τους ΟΤΑ. Βασικά προβλήματα παραμένουν οι μεγάλες απώλειες των δικτύων και η παρεχόμενη ποιότητα νερού ύδρευσης, κυρίως λόγω παλαιότητας ή και ακατάλληλων υλικών των δικτύων. Από την εγκεκριμένη 1η αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Κρήτης (2017), οι βασικές ανάγκες για την προώθηση της αποδοτικότητας και της αειφόρου χρήσης του νερού αφορούν:

- στη σύνταξη γενικών σχεδίων ύδρευσης
- στην καταγραφή, έλεγχο
- στη μείωση των διαρροών και εγκατάσταση
- στη λειτουργία συστημάτων τηλεελέγχου και τηλεχειρισμού
- στην ενίσχυση δυναμικότητας
- στην αποκατάσταση
- στην επέκταση δικτύων ύδρευσης
- στα μέτρα διασφάλισης ποιότητας νερού
- καθώς και στην οικονομική βιωσιμότητα των υπηρεσιών ύδατος

Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο μετά την ολοκλήρωση της δημιουργίας των μεγάλων ταμιευτήρων Βαρσαμιώτη, Αποσελέμη, Ποταμών, Φανερωμένης, Ινίου, Μπραμιανών και Πλακιώτισσας και προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα επάρκειας νερού για τις επόμενες δεκαετίες, δίνονται οι εξής κατευθύνσεις:

- να προωθηθεί η κατασκευή των ήδη μελετημένων φραγμάτων Δίδυμου Ταυρωνίτη (Σεμπρωνιώτη- Ντεριανού) και Πλατύ Ποταμού, αλλά και όποιων άλλων συμπληρωματικών ταμιευτήρων απαιτηθεί, από το Διαχειριστικό Σχέδιο του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης
- η προώθηση συστημάτων ελέγχου και εξοικονόμησης υδατικών πόρων
- η ενεργειακή αξιοποίησή των νερών των φραγμάτων
- η αξιοποίηση των δυνατοτήτων για διαχείριση του υδάτινου δυναμικού σε μικρότερα χωρικά σύνολα, στην κλίμακα του τόπου και του τοπίου, με κατασκευή των προβλεπόμενων από το Σχέδιο Διαχείρισης μικρών ταμιευτήρων και λιμνοδεξαμενών ή και με εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων, από τους οποίους αντλείται σήμερα αρδευτικό νερό.

Μια επιπλέον κατεύθυνση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου είναι εκείνη που αφορά στην ανάταξη των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος, γύρω από μεγάλα έργα περιβαλλοντικών υποδομών ή και υποδομών μεταφορών. Ειδικότερα προτείνεται να χαρακτηριστούν Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ), δηλαδή περιοχές που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και συντονισμένο πρόγραμμα μέτρων και έργων, οι χωρικές ενότητες (1) του φράγματος Αποσελέμη, του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι και της μονάδας διαχείρισης Αποβλήτων της Χερσονήσου και (2) της ανατολικής περιοχής των Χανίων και του Ακρωτηρίου (Λιμάνι Σούδας, ενεργειακό κέντρο, οχλούσες βιομηχανικές δραστηριότητες, επέκταση του αερολιμένα, προσπελάσεις του αερολιμένα και του ενεργειακού κέντρου, κ.ά.).

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο αυτής της γενικής κατεύθυνσης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου, η αναβάθμιση των στοιχείων του περιβάλλοντος για μεγάλα έργα που συνδέονται με διαχείριση ενός φυσικού πόρου όπως το νερό και με την στήριξη της γεωργίας, δημιουργούν ευκαιρίες ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάπτυξης, στις ευρύτερες ζώνες επιρροής τους. Η ανάταξη του περιβάλλοντος, γύρω από τα φράγματα μπορεί να ενταχθεί σε μια διευρυμένη χωρικά ολοκληρωμένη προσέγγιση στο πλαίσιο:

- Των πολιτικών αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και
- Διατήρησης της βιοποικιλότητας της περιοχής

Στο πλαίσιο αυτής της ολοκληρωμένης χωρικής προσέγγισης, μπορεί να διαμορφωθεί, σύμφωνα και με την διεθνή εμπειρία, μια συνολική στρατηγική αξιοποίησης των φραγμάτων και των ευρύτερων ζωνών επιρροής τους, με παρεμβάσεις για τη διαχείριση των υδάτινων υποδομών έτσι ώστε να επιτευχθούν βιώσιμες χρήσεις στήριξης της γεωργίας, παραγωγής ενέργειας και αναψυχής που συνάδουν με τις αρχές της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και τις διεθνώς αποδεκτές βέλτιστες πρακτικές.

Κεντρικές επιδιώξεις στις διευρυμένες ζώνες επιρροής των φραγμάτων μπορούν να είναι η:

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας
- Ανάπτυξη αναψυχής
- Παράγωγη ενέργειας

Ειδικές επιδιώξεις μπορούν να είναι :

- Ελαχιστοποίηση των κινδύνων για την ποσότητα και ποιότητα του νερού
- Διασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας υπό συνθήκες κλιματικής αλλαγής
- Αξιοποίηση για παραγωγή ενέργειας και έργων επίδειξης
- Ενίσχυση της πολυμορφίας των δραστηριοτήτων ψυχαγωγίας στην περιοχή με τις κατάλληλες ρυθμίσεις
- Διευκόλυνση της βιώσιμης αναψυχής και ένταξη στα τουριστικά δίκτυα της ευρύτερης περιοχής
- Διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των σχεδίων και έργων
- Δημιουργία διατηρήσιμων θέσεων απασχόλησης

Διαχείριση υγρών αποβλήτων

Στη 1η αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ Κρήτης (2017) διαπιστώνεται η κάλυψη των αναγκών διαχείρισης υγρών αποβλήτων που εμπίπτουν στις διατάξεις της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, για 30 οικισμούς (8 Β και 22 Γ προτεραιότητας). Συγκεκριμένα 28 οικισμοί εξυπηρετούνται από 25 ΕΕΛ που βρίσκονται σε πλήρη λειτουργία ή σε αρχικό στάδιο λειτουργίας. Επιπλέον 36 ΕΕΛ βρίσκονται ήδη σε λειτουργία και εξυπηρετούν ισάριθμους μικρότερους οικισμούς, ενώ 2 επιπλέον οικισμοί θα καλυφθούν από 2 ΕΕΛ που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2014 – 2020. (Πίνακας 2.1.4α)

Παραμένει όμως ως προτεραιότητα η ενίσχυση δράσεων για επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και ιλύος στους υφιστάμενους ΕΕΛ, αλλά και η δημιουργία νέων υποδομών συλλογής και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων σε παράκτιες τουριστικές περιοχές ή και ευαίσθητες οικολογικά (NATURA 2000, γεωπάρκα UNESCO).

Πίνακας 2.1.4.α.: Υποδομές διαχείρισης υγρών αποβλήτων

ΕΕΛ Οικισμών Β και Γ προτεραιότητας

Περιφερειακή Ενότητα	Οικισμός	Προτεραιότητα Οικισμού	Ονομασία Ε.Ε.Λ.	Δυναμικότητα	Κατάσταση ΕΕΛ	
EL1339 - Ρεμάτων Βορείου Τμήματος Χανίων-Ρεθύμνου-Ηρακλείου						
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΡΧΑΝΕΣ	Γ	1. ΑΡΧΑΝΕΣ	10.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΖΑ	Γ	2. ΠΕΖΩΝ	7.840	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΚΑΤΩ ΓΟΥΒΕΣ	Γ	3. ΓΟΥΒΕΣ	9.797	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Συλλογή – Μεταφορά και Επεξεργασία Β' φάση ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΕΤΠΑ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΓΟΥΡΝΕΣ	Γ				
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΚΡΟΥΣΣΩΝΑΣ	Γ	4. ΚΡΟΥΣΣΩΝΑ	3.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΚΑΣΤΕΛΛΙ	Γ	5. ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	5.500	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΑΝΩΓΕΙΑ	Γ	6. ΑΝΩΓΕΙΑ	5.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΜΠΑΛΙ	Γ	7. ΜΠΑΛΙ	4.666	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΠΑΝΟΡΜΟΣ	Γ	8. ΠΑΝΟΡΜΟΣ	5.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Ολοκλήρωση – Βελτίωση ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ
ΧΑΝΙΩΝ	ΚΑΛΥΒΕΣ	Γ	9. ΑΡΜΕΝΟΙ	2.900	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΧΑΝΙΩΝ	ΚΙΣΣΑΜΟΣ	Γ	10. ΚΙΣΣΑΜΟΣ	10.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Ολοκλήρωση ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΕΤΠΑ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	Β	11. ΗΡΑΚΛΕΙΟ	177.567	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Αναβάθμιση ΠΕΠ 2014 – 2020
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΓΑΖΙ	Β				
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟ	Β	12. ΡΕΘΥΜΝΟ	74.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Αναβάθμιση – Επέκταση ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΕΤΠΑ
ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΑ	Β	13. ΧΑΝΙΑ	115.433	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Επέκταση εγκαταστάσεων ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΕΤΠΑ
ΧΑΝΙΩΝ	ΝΕΑ ΚΥΔΩΝΙΑ	Β	14. ΝΕΑ ΚΥΔΩΝΙΑ	60.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
EL1340 - Ρεμάτων Νοτίου Τμήματος Χανίων-Ρεθύμνου-Ηρακλείου						
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΜΑΤΑΛΑ	Γ	15. ΜΑΤΑΛΑ	10.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΤΥΜΠΑΚΙ	Γ	16. ΤΥΜΠΑΚΙ	10.700	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΜΟΙΡΕΣ	Γ	17. ΜΟΙΡΕΣ	8.500	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Επεξεργασία και διάθεση ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΕΤΠΑ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ	Γ	18. ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	7.500	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	Γ	19. ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	-	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΖΑΡΟΣ	Γ	20. ΖΑΡΟΥ	3.000	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ	Επεξεργασία ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΕΤΠΑ
ΧΑΝΙΩΝ	ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ	Γ	21. ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑΣ	-	ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	Εγκατάσταση ΕΕΛ ΠΕΠ 2014 - 2020
EL1341 - Ρεμάτων Ανατολικής Κρήτης						
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΜΑΛΙΑ	Γ	22. ΜΑΛΙΑ	26.500	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΣΤΑΛΙΔΑ	Γ				
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΣΧΙΣΜΑ (ΕΛΟΥΝΤΑ)	Γ	23. ΕΛΟΥΝΤΑ	5.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΣΗΤΕΙΑ	Γ	24. ΣΗΤΕΙΑ ΚΡΗΤΗ	20.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΝΕΑΠΟΛΗ	Γ	25. ΝΕΑΠΟΛΗΣ	-	ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	Εγκατάσταση επεξεργασίας ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ	Β	26. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ	40.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Αναβάθμιση – Επέκταση ΠΕΠ 2014 - 2020
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Β	27. ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	25.000	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	Αναβάθμιση – Επέκταση ΠΕΠ 2014 – 2020
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ	Β	28. ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ	25.700	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	

Έχει ολοκληρωθεί και βρίσκεται σε αρχικό στάδιο λειτουργίας

Κατασκευάζεται και αναμένεται η λειτουργία

Είναι σε λειτουργία και καταχωρούν στοιχεία στην διαδικτυακή Εθνική βάση δεδομένων

ΕΕΛ μικρότερων οικισμών

Ονομασία	Δυναμικότητα (ΙΚ)	
EL1339		
1. ΒΟΥΤΕΣ - ΣΤΑΥΡΑΚΙΑ	1.800	
2. ΑΓ. ΜΥΡΩΝΑ - ΠΥΡΓΟΥΣ	1.400	
3. ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ	1.600	
4. ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ	1.000	Εγκατάσταση επεξεργασίας ΠΕΠ 2014 – 2020
5. ΘΡΑΨΑΝΟΥ	3.000	
6. ΧΑΡΑΚΑΣ	1.050	
7. ΜΕΣΟΧΩΡΙΟ	850	
8. ΠΥΡΓΟΣ	1.600	
9. ΜΟΝΗΣ	875	
10. ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	550	
11. ΦΟΔΕΛΕ	800	
12. ΡΟΔΙΑ	1.000	
13. ΚΑΒΡΟΧΩΡΙΟΥ	700	
14. ΚΑΛΕΣΩΝ	1.100	
15. ΤΥΛΙΣΟΥ	1.000	
16. ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	6.000	
17. ΠΑΛΙΑΝΗ	4.000	
EL1340		
18. ΜΕΛΑΜΠΩΝ	2.000	
19. ΜΥΡΘΙΟΥ - ΣΕΛΛΙΟΥ	455	
20. ΣΙΒΑΣ	850	
EL1341		
21. ΠΑΧΕΙΑ ΑΜΜΟΣ - ΒΑΣΙΛΙΚΗ	600	
22. ΖΑΚΡΟΥ	1.550	
23. ΑΡΜΕΝΩΝ	1.500	
24. ΧΑΜΕΖΙΟΥ	300	
25. ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ	3.500	
26. ΕΞΩ ΜΟΥΛΙΑΝΩΝ	500	
27. ΛΙΜΝΩΝ	1.300	
28. ΚΡΟΥΣΤΑ	650	
29. ΠΡΙΝΑΣ	200	
30. ΜΥΡΤΟΥ	1.700	
31. ΚΑΤΩ ΧΩΡΙΟ	2.000	
32. ΚΑΛΑΜΑΥΚΑΣ	2.000	
33. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ	250	
34. ΑΝΑΤΟΛΗΣ	290	
35. ΜΕΣΕΛΕΡΩΝ	250	
36. ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ	250	
37. ΣΧΙΝΟΚΑΨΑΛΑ	200	
38. ΜΑΚΡΥΛΙΑΣ	100	
39. ΚΑΒΟΥΣΙΟΥ	963	
ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ - ΖΩΝΙΑΝΑ		Αποχέτευση και εγκατάσταση επεξεργασίας ΠΕΠ 2014 – 2020
ΠΛΑΚΙΑΣ		Συλλογή, μεταφορά και επεξεργασία ΠΕΠ 2014 – 2020
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΞΟΝΑ ΝΟΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ		Προμήθεια και εγκατάσταση φυγόκεντρου διαχωριστή αφυδάτωσης ιλύος της ΕΕΛ ΠΕΠ 2014 – 2020

Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο δίνονται οι εξής κατευθύνσεις:

- δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων σε όλα τα λοιπά οικιστικά κέντρα των αναπτυξιακών ενοτήτων και υποενοτήτων και στις αναπτυσσόμενες οικιστικά παραλιακές περιοχές, και κατά προτεραιότητα σε: Νεάπολη, Μίλατο, Παλαίκαστρο, Κουτσουρά, Αρκαλοχώρι/Ευαγγελισμό, Άνω Βιάννο, Μοίρες, Λέντα, Κερατόκαμπο, Πέραμα, Κουλούκωνας, Σπήλι, Γεωργιούπολη - Επισκοπή, Βάμμο /Βρύσες, Χώρα Σφακίων, Κολυμπάρι, Κάντανος, Παλαιόχωρα, Λουτρό και Σούγια.
- αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων των περίπου 550 διάσπαρτων ελαιουργείων, που διοχετεύουν στο περιβάλλον σημαντικές ποσότητες ετησίως, με την προώθηση της έρευνας για εφαρμογή εναλλακτικών τρόπων αξιοποίησής τους, κατά το δυνατόν πλησιέστερα στις περιοχές παραγωγής ή και για τυχόν επεξεργασία τους στις εγκαταστάσεις των στερεών αποβλήτων.

Στην διαχείριση υδάτινων πόρων και υγρών αποβλήτων είναι σημαντικό να υιοθετηθούν οι αρχές της κυκλικής οικονομίας. Στην Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, αναδεικνύεται το Περιβαλλοντικό Πάρκο Κυκλικής Οικονομίας Δήμου Ηρακλείου (UIA) που υλοποιείται με πρωτοβουλία του ΕΣΔΑΚ. Επίσης κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο, φορείς της Περιφέρειας Κρήτης συμμετέχουν σε διακρατικά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα υλοποιώντας δράσεις που αφορούν στην Κυκλική Οικονομία. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή της Περιφέρειας Κρήτης και του Δήμου Ρεθύμνης σε έργα στο πλαίσιο του 2014 - 2020 Interreg Europe και η συμμετοχή του Πανεπιστημίου Κρήτης σε έργο στο πλαίσιο του Horizon 2020.

Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Η διαχείριση στερεών αποβλήτων καθορίζεται από τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑΚ) / 2013 που επικαιροποιήθηκε το 2016 με την ενσωμάτωση των Τοπικών Σχεδίων Απορριμμάτων των Δήμων. Με βάση τον ΠΕΣΔΑΚ η παραγωγή ΑΣΑ μειώνεται από 610 tn/κάτοικο το 2011 σε 588 tn/κάτοικο/ έτος το 2015, η εκτροπή βιοαποδομήσιμου κλάσματος από τελική διάθεση σε ΧΥΤΑ υπερβαίνει το 80%, η ανακύκλωση επί του συνόλου της παραγόμενης ποσότητας ΑΣΑ είναι 1%-10% και η ανακύκλωση και ανάκτηση επί του συνόλου της παραγόμενης ποσότητας αποβλήτων συσκευασίας είναι 5%-25%.

Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο υιοθετείται η στρατηγική κατεύθυνση του ΠΕΣΔΑΚ για μείωση αποβλήτων με στόχο την αύξηση της ανακύκλωσης και τη μείωση του υπολείμματος προς τελική διάθεση, προκρίνοντας παράλληλα δίκτυο συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών και ειδικών αποβλήτων.

Αναφερόμενοι στις υποδομές περιβάλλοντος είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στην Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030 και την Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία προσδιορίζονται ως κατευθύνσεις :

- Δράσεις για την μείωση απώλειας τροφίμων και ειδικά προγράμματα ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης κατά της σπατάλης τροφίμων
- Επαναχρησιμοποίηση νερού και αξιοποίηση ιλύος ΕΕΛ
- Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και τεχνολογιών αιχμής για τη διαχείριση αποβλήτων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS3Crete
- Δημιουργία αστικών χώρων ως «δημιουργικών κέντρων επαναχρησιμοποίησης», με αξιοποίηση των Πράσινων Σημείων/ ΚΑΕΔΙΣΠ και μετατροπή τους σε «Πράσινα Κέντρα»
- Προώθηση χρήσης αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων στη βιομηχανία
- Παραγωγή βιομεθανίου (green gas) από οργανικά απόβλητα και την έγχυσή του στο δίκτυο φυσικού αερίου ή τη χρήση του ως καύσιμο κίνησης και αναβάθμιση και ενίσχυση των κλάδων της Βιοοικονομίας
- Αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου ν.4513/2018 για τις Ενεργειακές Κοινότητες σε τοπικό επίπεδο μέσω τεχνολογιών ΑΠΕ και βελτίωσης της Ενεργειακής Αποδοτικότητας
- Διαχείριση, αξιοποίηση και επανάχρηση αποβλήτων προϊόντων – ΑΕΚΚ – επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών
- Προώθηση και ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας στους λιμένες

Πίνακας 2.1.4.β.: Υποδομές διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Προτεινόμενες από ΠΕΣΔΑΚ υποδομές τοπικής διαχείρισης αποβλήτων ανά Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης

(με κόκκινο χρώμα επισημαίνονται οι υφιστάμενες υποδομές και με μπλε τα έργα που χρηματοδοτούνται στην Προγραμματική 2014 – 2020)

Π.Ε. / Δήμος	Οικιακοί - Συνοικιακοί Κομποστοποιητές	Κοινοτικοί Κομποστοποιητές [17]	Μεγάλα Πράσινα Σημεία	Δορυφορικά Πράσινα Σημεία / ΚΑΕΣΔΙΠ	ΣΜΑ/Υ	Μονάδα επεξεργασίας πράσινων αποβλήτων - γεωργικών υπολειμμάτων	ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ	Μονάδες κεντρικού ενδιαφέροντος			
								Ονομασία	Προδιαλεγμένα οργανικά	Προδιαλεγμένα *ανακυκλώσιμα* απόβλητα	Σύμμεικτα ΑΣΑ
ΧΑΝΙΩΝ											
ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	*50 - 100*	*1*	*1*	*3*	*1*						
ΓΑΥΔΟΥ	*-*	*2*	*-*	*1 (υπο κατασκευή)*	*1 (υπο κατασκευή)*						
ΚΑΝΤΑΝΟΥ-ΣΕΛΙΝΟΥ	*150*	*3*	*1*	*1*	*1*[18]	*1 (Κουντούρα)*					
ΚΙΣΣΑΜΟΥ	*200-350*	*1*	*1*	*2*	*1*	*1 (προς διερεύνηση)*					
ΠΛΑΤΑΝΙΑ	*100 - 200*	*3 - 4*	*1*	*4*	*1*[19]						
ΣΦΑΚΙΩΝ	*40-80*	*1*		*2*	*1*[20]						
ΧΑΝΙΩΝ	*100*	*6*	*1*	*7*	*1*		ΧΥΤΥ Ακρωτηρίου[21] **Δημιουργία ενός λειτουργικού Χώρου Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων – ΧΥΤΥ ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ**	*ΕΜΑΚ - ΚΔΑΥ*	*15,5χιλ τν*	*28,5 χιλ τν*	*49.500 χιλ τν*
ΡΕΘΥΜΝΗΣ											
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	*50 - 100*	*2*	*2*	*8*	*1*						
ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	*40 - 100*	*1*	*2*	*4*	*1*		ΧΥΤΑ Πέρα Γαλήνων[22]				
ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	*50 - 100*	*1*	*1*	*4*	*1*						
ΑΜΑΡΙΟΥ	*40 - 80*	*-*	*1*	*2*			ΧΥΤΑ Αμαρίου[23]	*Μονάδα Αμαρίου* **Μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων και ΧΥΤΥ Αμαρίου ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ**	*8,5χιλ τν*	*15,7 χιλ τν*	*27,2 χιλ τν*
ΑΝΩΓΕΙΩΝ	*-*	*-*	*-*	*1*							
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ											
ΒΙΑΝΝΟΥ	*70- 100*		*1*	*1*	*1*	*1*					
ΓΟΡΤΥΝΑΣ	*50-100*	*1*	*1*	*5*	*1*						
ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	*40-50*	*-*	*4*	*8*	*1*						
ΦΑΙΣΤΟΥ	*200-400*	*-*	*2*	*2*	*2 ΣΜΑ Ζαρού / Μοιρών*[24]	*1*					
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	*3.000*	*2*	*1*	*6*	1 ΣΜΑ			*ΚΔΑΥ Ηρακλείου* **«Επικοινωνιακό Σχέδιο (Ε.Σ.) για την Ανακύκλωση & Επαναχρησιμοποίηση (ΣΒΑΑ Δήμου Ηρακλείου 2014-2020» ΠΕΠ ΕΤΠΑ**		*Συνολικά 54,1χιλ τν από τα οποία 0,46 από Δ. Οροπέδιο Λασιθίου και 6.54 από Δ. Αγίου Νικολάου*	

[17] Θα μπορούσε να διερευνηθεί η δυνατότητα εγκατάστασης και άλλης τεχνολογίας (π.χ. παραγωγή βιοκαυσίμων), η οποία θα καλύπτει της ανάγκες του Δήμου

[18] Έχει ήδη πραγματοποιηθεί από τη ΔΕΔΙΣΑ Α.Ε. (ΟΤΑ) η παραχώρηση του κινητού εξοπλισμού

[19] Στο Δήμο υπάρχει μικρός σταθμός μεταφόρτωσης για τα πράσινα και τα ογκώδη απορρίμματα. Κρίνεται σκόπιμο όπως υπάρξει συνεργασία μεταξύ των Δήμων Πλατανιά και Χανίων ώστε ο σταθμός να επεκταθεί για να δέχεται και τις υπόλοιπες ροές ΑΣΑ. Εναλλακτικά, πάλι συνεργατικά μεταξύ των δύο όμορων Δήμων, προτείνεται η εύρεση και χωροθέτηση νέου κατάλληλου χώρου για ΣΜΑ, στα όρια των Δημοτικών Ενοτήτων Πλατανιά και Νέας Κυδωνίας

[20] Έχει ήδη πραγματοποιηθεί από τη ΔΕΔΙΣΑ Α.Ε. (ΟΤΑ) η παραχώρηση του κινητού εξοπλισμού

[21] Θα δέχεται τα υπολείμματα της ΕΜΑΚ, που θα καλύπτει όλο την Π.Ε. Χανίων. Τονίζεται ότι χρίζει άμεσης επέκτασης η οποία έχει δρομολογηθεί και είναι στη φάση της απαλλοτρίωσης

[22] Έχει δρομολογηθεί η επέκταση του ΧΥΤΑ σε ΧΥΤΥ

[23] Έχει δρομολογηθεί η επέκταση του ΧΥΤΑ , με προοπτική να δέχεται ΑΣΑ (πλην των προδιαλεγμένων αποβλήτων) μέχρι να γίνει η μονάδα, και τα υπολείμματα της προτεινόμενης μονάδας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο νέος χώρος όπου θα εγκατασταθεί η Μονάδα και ο ΧΥΤΥ είναι ήδη περιορισμένος, πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να διερευνηθεί άλλη θέση χωροθέτησης του επόμενου ΧΥΤΥ των υπολειμμάτων της Μονάδας, η οποία θέση δεν θα έχει σχέση υδρολογικά και οπτικά με τη Δ.Ε. Αρκαδίου, λόγω προστασίας του ιστορικού τοπίου

[24] *προς αναβάθμιση*

Π.Ε. / Δήμος	Οικιακοί - Συνοικιακοί Κομποστοποιητές	Κοινοτικοί Κομποστοποιητές [17]	Μεγάλα Πράσινα Σημεία	Δορυφορικά Πράσινα Σημεία / ΚΑΕΣΔΙΠ	ΣΜΑ/Υ	Μονάδα επεξεργασίας πράσινων αποβλήτων - γεωργικών υπολειμμάτων	ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ	Μονάδες κεντρικού ενδιαφέροντος			
								Ονομασία	Προδιαλεγμένα οργανικά	Προδιαλεγμένα *ανακυκλώσιμα* απόβλητα	Σύμμεικτα ΑΣΑ
								Μονάδα επεξεργασίας Ηρακλείου			Max Δυναμικότητα 75 χιλ τν (υποχρέωση για επεξεργασία σύμμεικτων ΑΣΑ από Δ. Ηρακλείου 50.3 και στο μεταβατικό στάδιο έως κατασκευαστεί η μονάδα Κεντρικής ΠΕ Ηρακλείου θα επεξεργάζεται επιπλέον και 8.9 από Δ Μαλεβιζίου)
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	-	-	*1*	*3*	*1*		ΧΥΤΑ Χερσονήσου[25]	*Μονάδα Χερσονήσου* **Μονάδα Μηχανικής Διαλογής Σύμμεικτων Απορριμάτων και Κομποστοποίησης Οργανικού Κλάσματος στο ΧΥΤΑ του Δήμου Χερσονήσου ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ**	*26,9 χιλ τν από τα οποία 3,5 χιλ τν από Δ.Άγίου Νικόλαου και 0,25 χιλ τν από Δ. Οροπεδίου Λασιθίου*	10χιλ. τν προδιαλεγμένα ανακυκλώσιμα	*35.5 χιλ τν από τα οποία 11.3 χιλ τν από Δ. Άγιου Νικολάου και 0.81 από Δ. Οροπεδίου Λασιθίου*
ΑΡΧΑΝΩΝ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	*500*	*24*	-	*3*	*1*[26]		ΧΥΤΑ Καζαντζάκη[27]	Μονάδα Καζαντζάκη Αστερουσίων **Κατασκευή Μονάδας κομποστοποίησης προδιαλεγμένου Οργανικού κλάσματος Απορριμμάτων στη θέση Ρημάμπελλα του Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ**	8,0 χιλ τν		28 χιλ τν (στην περίπτωση που χωροθετηθεί η Μονάδα Κεντρικής ΠΕ Ηρακλείου για επεξεργασία σύμμεικτων και αντιστοιχεί στο σύμμεικτο των Δ. Μαλεβιζίου, Αρχανών, Φαιστού & Γόρτυνας)
ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΟΣ	-	-	*1*	*3*	*1*[28]						
ΛΑΣΙΘΙΟΥ											
ΟΡ. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	-	-	-	*1*							
ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	*500*	-	*1*	*3*	*1*[29]		ΧΥΤΑ Αγίου Νικολάου [29]				
ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	-	-	*2*	*2*	*2 (1 ΣΜΑ)*[30]	*1*		Μονάδα Ιεράπετρας **Δημιουργία Μονάδας Διαχείρισης και Κομποστοποίησης Βιοαποβλήτων ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΤΣ**	4,8 χιλ τν (προδιαλεγμένα οργανικά Ιεράπετρας και Σητείας)		
ΣΗΤΕΙΑΣ	-	-	*1*	*3*	1 ΣΜΑΥ		ΧΥΤΑ Σητείας[31],	Μονάδα Σητείας ΥΜΕΠΕΡΑΑ		8,6 χιλ τν (Σητείας & Ιεράπετρας)	15 χιλ τν (Σητείας & Ιεράπετρας)

[25] Έχει δρομολογηθεί η επέκταση του ΧΥΤΑ, με προοπτική να δέχεται ΑΣΑ (πλην των προδιαλεγμένων αποβλήτων) μέχρι να γίνει η μονάδα, και τα υπολείμματα της προτεινόμενης μονάδας.
[26] Σύμφωνα με το ΤΣΔΑ του Δήμου, ο ΣΜΑ προτείνεται να εγκατασταθεί πλησίον της ΕΕΛ Πύργου
[27] Επέκταση του υφιστάμενου ΧΥΤΑ, με προοπτική να δέχεται τα υπολείμματα της μονάδας επεξεργασίας της Π.Ε. προδιαλεγμένου οργανικού στο Δ.Δ. Καζαντζάκη και τα υπολείμματα της Μονάδας Μηχανικής Διαλογής και Επεξεργασίας της κεντρικής – δυτικής περιοχής της ΠΕ, στην περίπτωση που χωροθετηθεί στον ίδιο χώρο
[28] Σύμφωνα με το ΤΣΔΑ του Δήμου, ο ΣΜΑ μελετάται να εγκατασταθεί σε γήπεδο στην θέση "Σαραφάλη Μάνδρα" εκτός οικισμού Αρκαλοχωρίου
[29] Υφίσταται Σταθμός Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων (ΣΜΑΥ) στο χώρο του ΧΥΤΑ. Όπως προβλέπεται από τον υφιστάμενο ΠΕΣΔΑΚ, με τον κορεσμό του ΧΥΤΑ Αγίου Νικολάου τα ΑΣΑ που δεν δύναται να αξιοποιηθούν περεταίρω θα οδηγηθούν στον ΧΥΤΥ Χερσονήσου και τα ανακυκλώσιμα στο ΚΔΑΥ Ηρακλείου. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να κατασκευαστεί Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων για την μεταφορά τους στη Χερσόνησο. Επίσης ο Σταθμός Μεταφόρτωσης των Ανακυκλώσιμων Υλικών που ήδη υφίσταται πρέπει να εκσυγχρονιστεί προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της διασποράς τους στο περιβάλλον.
[30] Αναβάθμιση του υφιστάμενου και δημιουργία ενός (1) επιπλέον
[31] Έχει δρομολογηθεί η επέκταση του ΧΥΤΑ, με προοπτική να δέχεται ΑΣΑ (πλην των προδιαλεγμένων αποβλήτων) μέχρι να γίνει η μονάδα, και τα υπολείμματα της προτεινόμενης μονάδας

Κλιματική αλλαγή, κίνδυνοι από φυσικές καταστροφές

Η εμπειρία από τις πλημμύρες στην Περιφέρεια Κρήτης κυρίως στις αρχές του 2019, ανέδειξε τις μεγάλες ανάγκες που συναρτώνται με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα πλημμυρικά φαινόμενα, γεγονός που επιβάλλει τη θωράκιση της Κρήτης και καθιστά αναγκαία την ενσωμάτωση κριτηρίων κλιματικής επικινδυνότητας στα τεχνικά έργα.

Ως προς τις βροχοπτώσεις και παρότι ο μηνιαίος αριθμός ημερών βροχής κυμαίνεται μεταξύ 15 ημερών κατά τους μήνες Δεκέμβριο και Ιανουάριο και 0,3 ημέρες τον Ιούλιο και Αύγουστο, χωρίς σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ορεινών και των πεδινών περιοχών, εντοπίζονται στον χάρτη 2.1.4α διαφοροποιημένες ενότητες ως προς το ύψος βροχής.

Οι περιοχές με το μεγαλύτερο ύψος βροχής εντοπίζονται στην ενδοχώρα της Περιφέρειας όπου καταγράφονται και οι περιοχές μεγάλων υψομέτρων, ενώ οι περιοχές με το χαμηλότερο ύψος βροχής καταγράφονται στο βόρειο και νότιο παράκτιο τμήμα του Ηρακλείου και του Λασιθίου.

Οι παράκτιες περιοχές της Κρήτης και ειδικότερα αυτές που εντοπίζονται στο βόρειο τμήμα του νησιού, είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες και ευαίσθητες σε κινδύνους που προέρχονται από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας (ΑΣΘ) (Χάρτης 2.1.4βi).

Το βόρειο Κρητικό παράκτιο μέρος, παρουσιάζει επίσης το μεγαλύτερο αριθμό εμφάνισης ανεμοστρόβιλων και θαλάσσιων σιφώνων στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον χαρακτηρισμό της Ελληνικής ακτογραμμής (σταθερή-προελαύνουσα - οπισθοχωρούσα) κατά Alexandrakis et al (2013) (Χάρτης 2.1.4βii), το 65,8% των ακτών της Περιφέρειας Κρήτης (τα 756 Km από τα 1.148,3 Km ακτογραμμής) βρίσκεται υπό διάβρωση.

Διαφοροποιημένες επίσης περιοχές (χάρτης 2.1.4γ), εντοπίζονται με βάση την εκτιμώμενη πιθανότητα εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων. Σύμφωνα με το «Σχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Κρήτης (GR13)» (Γενική Γραμματεία Υδάτων - ΥΠΑΠΕΝ, Μάρτιος 2015), είναι οι αστικές περιοχές Ηρακλείου, Χανίων, Ε. Βενιζέλου και Ιεράπετρας, το Οροπέδιο του Λασιθίου, οι ΔΕ Τυμπακίου, Μοιρών, Γόρτυνας και Κόφινα στο νότιο τμήμα της ΠΕ Ηρακλείου και οι ΔΕ Ν. Κυδωνίας και Κολυμβαρίου στο βόρειο τμήμα της ΠΕ Χανίων.

Οι έντονες βροχοπτώσεις του 2019 εξ αιτίας των οποίων προκλήθηκαν εκτεταμένες ζημιές κυρίως στο επαρχιακό δίκτυο (φθορές στο κατάστρωμά των οδών, καταπτώσεις πρανών, υποσκαφές ερεισμάτων, καταστροφή διαφόρων υποδομών εξαιτίας των υποσκαφών πχ. σε στηθαία, πινακίδες κλπ και πλήθος άλλων ζημιών). Στον πίνακα 2.1.4γ παρουσιάζονται οι ζημιές που καταγράφηκαν ανά ΠΕ. Εξαιτίας των εκτεταμένων καταστροφών πολλές περιοχές κηρύχθηκαν σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και επισημαίνεται ότι η κήρυξη περιοχών σε έκτακτη ανάγκη φαίνεται να αποτελεί αρκετά συχνό φαινόμενο, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα 2.1.4δ.

Με βάση τις ημερομηνίες των αποφάσεων από τον Δεκέμβριο του 2013 μέχρι και τον Απρίλιο του 2019 έχουν εκδοθεί 36 αποφάσεις για κήρυξη εκτάκτου ανάγκης σε επιμέρους Δημοτικές Ενότητες ή Κοινότητες, αλλά και για Δήμους στο σύνολό τους.

Οι περισσότερες (17) αφορούν στην ΠΕ Χανίων για βροχοπτώσεις, πλημμύρες, κατολισθήσεις κυρίως κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Απρίλιο (με εξαίρεση τον Οκτώβριο του 2017), ανεμοθύελλες, χαλαζοπτώσεις κυρίως τους μήνες Δεκέμβριο, Ιανουάριο και δασική πυρκαγιά τον Ιούλιο του 2018. Το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο πλήθος αποφάσεων καταγράφεται στην ΠΕ Λασιθίου (11) με έντονες βροχοπτώσεις, πλημμύρες, κατολισθήσεις κυρίως τον μήνα Απρίλιο, θυελλώδεις ανέμους κυρίως τον μήνα Ιανουάριο, αλλά και χιόνια τον ίδιο μήνα στο Οροπέδιο Λασιθίου, πυρκαγιά τον Ιούλιο του 2016 αλλά και τον Απρίλιο του ίδιου χρόνου και ζημιές από παράκτια διάβρωση τον Μάρτιο του ίδιου χρόνου. Για την ΠΕ Ηρακλείου υπάρχουν (7) αποφάσεις και αφορούν βροχοπτώσεις, πλημμύρες, κατολισθήσεις κυρίως κατά τον μήνα Απρίλιο, θυελλώδεις ανέμους και έντονα καιρικά κατά τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο και προβλήματα από παράκτια διάβρωση τον Φεβρουάριο του 2016, ενώ για την ΠΕ Ρεθύμνης υπάρχει (1) μόνο απόφαση για τον Φεβρουάριο του 2019.

Χάρτης 2.1.4α : Χάρτης βροχομετρικών δεδομένων

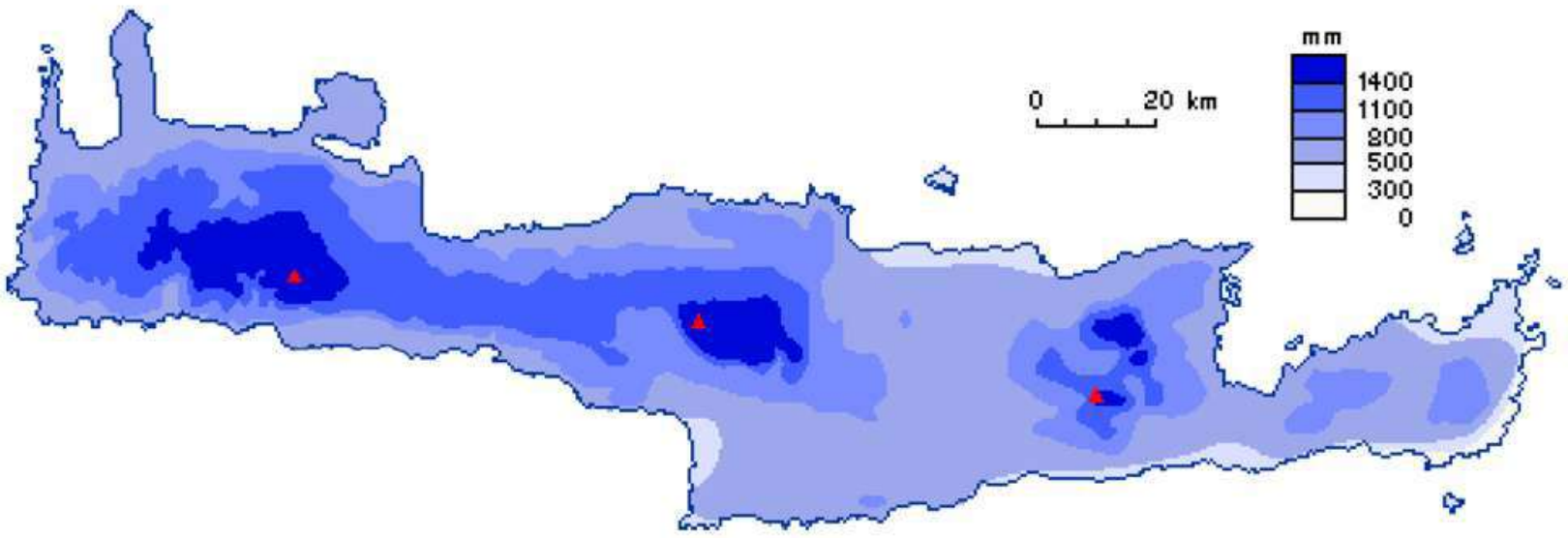

Χάρτης 2.1.4βi : Απόσπασμα χάρτη περιοχών τρωτότητας στην άνοδο της στάθμης της θάλασσας (ΕΜΕΚΑ, 2011)

Χάρτης 2.1.4βii : Χαρακτηρισμός της Ελληνικής ακτογραμμής (σταθερή – προελαύνουσα – οπισθοχωρούσα) Πηγή: Alexandrakis et al. (2013)

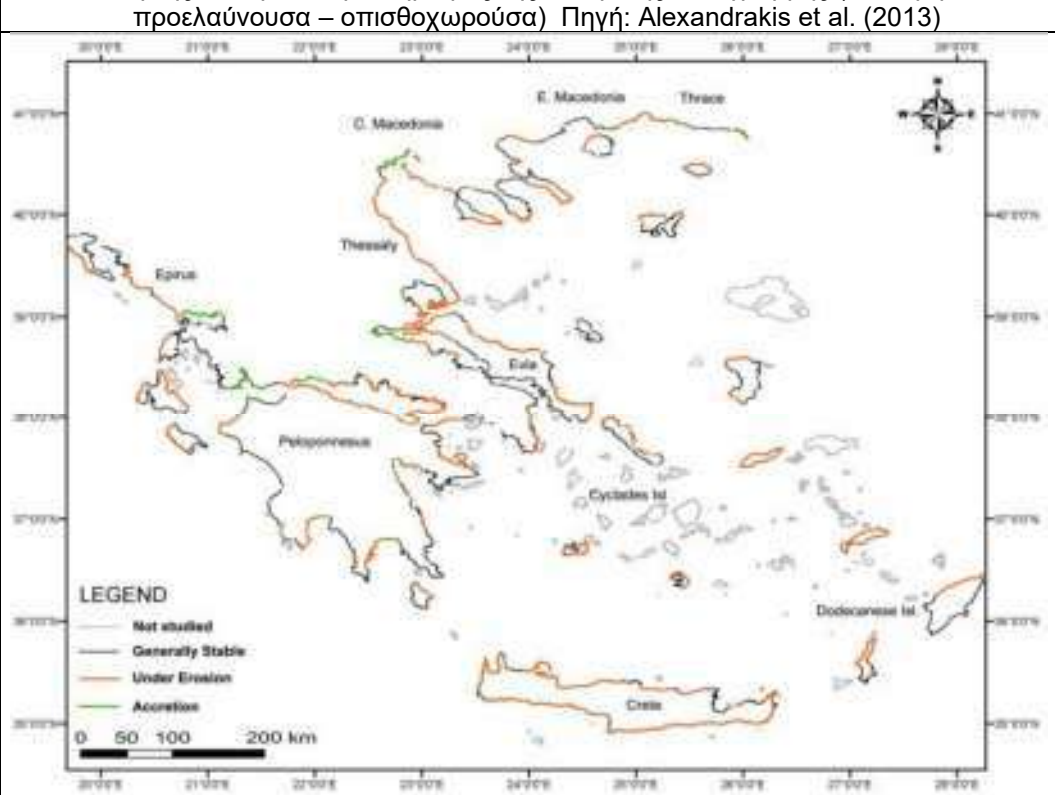

Χάρτης 2.1.4γ: Ζώνες δυνητικά υψηλού κινδύνου πλημμύρας [32]

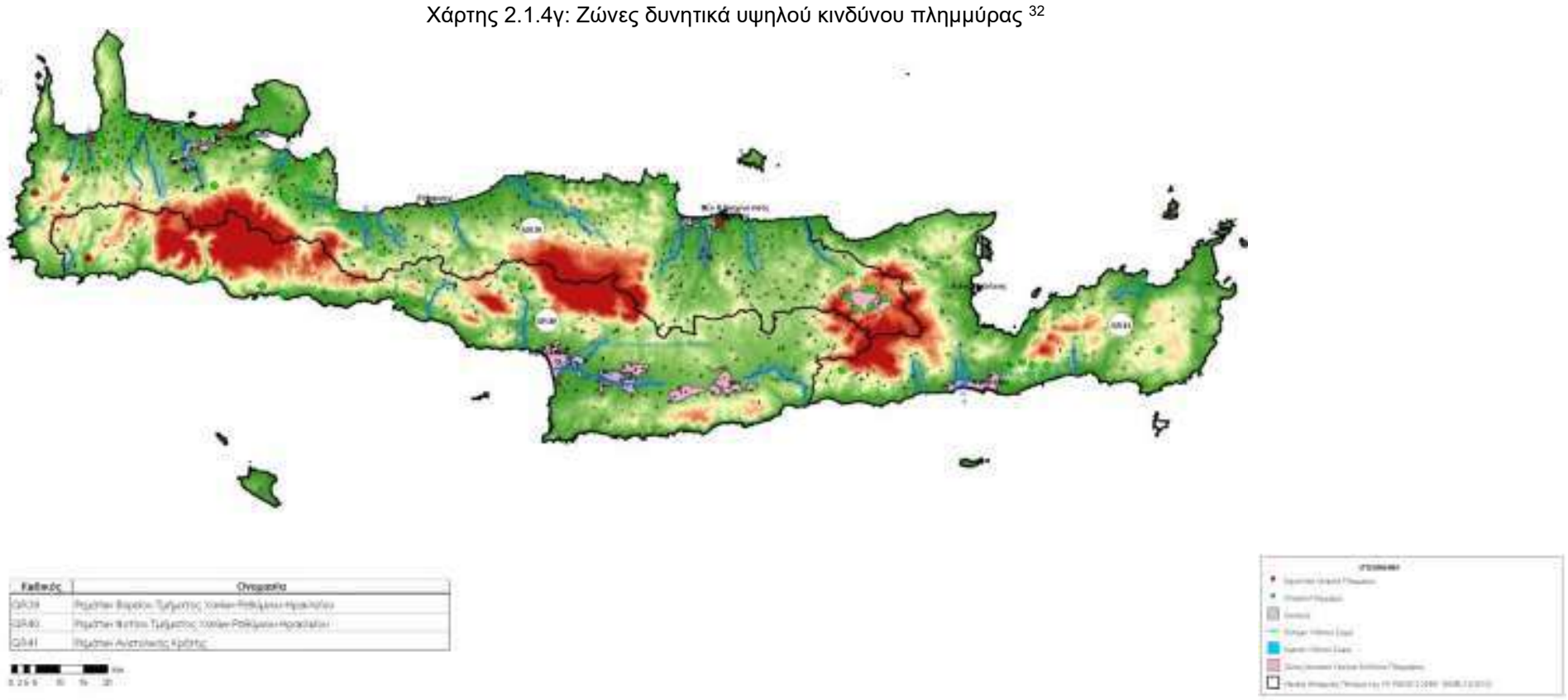

[32] «Προσχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Κρήτης (GR13)» (Γενική Γραμματεία Υδάτων - ΥΠΑΠΕΝ, Μάρτιος 2014)

ΠΕ	Πίνακας 2.1.4γ Ζημιές στο οδικό δίκτυο	Ενδεικτικές εργασίες	Ρέματα / ποταμοί
Ηρακλείου	• Επαρχιακοί δρόμοι στην ευρύτερη περιοχή Δ. Βιάννου • Οδός "Άγιος Κύριλλος - Γεροκάμπος • Επαρχιακή Οδός "Βασιλική – Κρότος" • Οδός "Βοριζια –Καμάρες –Σκαρόνερο " • Οδικό δίκτυο Π.Ε.Η. Δήμου Βιάννου, Φαιστού και Μινώα Πεδιάδας • Στο Επαρχιακό οδικό δίκτυο Π.Ε.Η Δήμοι Αρχανών – Αστερουσιών και Γόρτυνας	• Αποκατάσταση βατότητας • Εργασίες αποκατάστασης από φυσικές καταστροφές • Εργασίες αντιμετώπισης προβλημάτων	
Λασιθίου	• στην ΕΟ Ν.28 (Ιεράπετρα - Σητεία, στο τμήμα από Μακρύ-Γυαλό προς Αγ. Στέφανο) ζημιές σε στηθαία, οδοστρωσία, ασφαλτοτάπητα • στην ΕΟ Ν.29 (δυτικά του οικισμού Αχλάδια) ζημιές σε οδοστρωσία, ασφαλτοτάπητα - απαιτείται τοίχος αντιστήριξης • στην ΕΟ Ν.36 (Επισκοπή - Χανδράς) υποσκαφές - καταπτώσεις πρανών απαιτούνται τοίχοι αντιστήριξης • στην ΕΟ Ν.42 (Σητεία - Παλαίκαστρο) ζημιές σε ασφαλτοτάπητες • στην ΕΟ Ν.44 (από Σταυρωμένο ως Σίτανο) ζημιές σε ασφαλτοτάπητες	• Άρση καταπτώσεων • Καθαρισμός - μόρφωση τάφρων • Καθαρισμός οχετών • Επένδυση τάφρων με σκυρόδεμα (ΕΟ Ν.28, ΕΟ Ν.44) • Κατασκευή τοιχείων αντιστήριξης (ΕΟ Ν.28, ΕΟ Ν.29, ΕΟ Ν.36) • Αποκατάσταση φθορών οδοστρωσίας (ΕΟ Ν.28, ΕΟΝ.29) • Αποκατάσταση φθορών ασφαλτοτάπητα (ΕΟ Ν.42, ΕΟ Ν.44) • Αποκατάσταση στηθαίων ασφαλείας (ΕΟ Ν.28, ΕΟ Ν.36) • Αποκατάσταση πινακίδων σήμανσης	Επλήγησαν περισσότερο τα ρέματα Παντέλης και Σκλαβεδιάκος (ανατολικό όριο Δήμου Σητείας) το ρέμα του Γούδουρα και το ρέμα της Λαγκάδας (στον ομώνυμο οικισμό Δήμου Σητείας). Μπαζώθηκε το μεγαλύτερο μέρος της διατομής των ρεμάτων και καταστράφηκαν σε μεγάλο ποσοστό οι παρόχθιοι δρόμοι
Ρεθύμνης	• Το οδικό τμήμα Κουρταλιώτικο φαράγγι έχει παρασυρθεί σε μήκος 1 χιλιομέτρου, από τον Κουρταλιώτη ποταμό, αποκλείοντας για μεγάλο χρονικό διάστημα μια τουριστική περιοχή • Ο δρόμος προς Αγία Ειρήνη-Ρουσσοσπίτι καταστράφηκε σε τρία τμήματα, αποκλείοντας το μοναστήρι της Αγίας Ειρήνης και τον οικισμό Ρουσσοσπίτι • Ο δρόμος Καρέ- Σελλί-Μύρθιο υποχώρησε στο μεγαλύτερο πλάτος, σε πέντε σημεία. Πρόκειται για το δρόμο που συνδέει δύο οδικούς άξονες : τον Αγοβασιλειώτικο με τον Αμαριώτικο δρόμο • Ο δρόμος προς Καλονύκτη υποχώρησε στο μεγαλύτερο πλάτος, σε τρία σημεία, αποκλείοντας τους οικισμούς Καλονύκτη και Σαϊτούρες για μεγάλο διάστημα • Ο οδικός άξονας Ρέθυμνο- Απόστολοι-Μάνδρες (Αμαριώτικος δρόμος) υποχώρησε σε δύο μεγάλα τμήματα		Οι ποταμοί Πλατανιάς, Γεροπόταμος, Πλατύς, Κουρταλιώτης, Αρκαδιώτης, Αρσανιώτης , Πετρές και Μουσέλας, και οι παραπόταμοί τους, πλημμύρησαν και προκάλεσαν καταστροφές σε κτίσματα και καλλιέργειες
Χανίων	• Δρόμος Καστέλι-Πλάτανος-Σφηνάρι-Κεφάλι και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμος Καλουδιανά-Τοπόλια- Χρυσοσκαλίτισσα και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμοι Καλλεργιανά-Καλάθενες-Σηρικάρι, Καστέλι-Λουσακιές-Πλάτανος, Κολένη-Ρόκκα-Σάσσαλος και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμος Ταυρωνίτης-Κάντανος-Παλαιόχωρα και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμος Μάλεμε-Ντερές-Νέα Ρούματα και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμοι Αλικιανός-Κουφός-Μανολιόπουλο-Γεράνι, Πλατανιάς-Πατελάρι-Κουφός, Αλικιανός-Βατόλακκος-Σκονίζο και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμοι Κολυμβάρι-Επισκοπή-Δελιανά-Τριαλώνια, Ραπανιανά-Βούβες-Χρυσαυγή-Πολεμάρχι, Γλώσσα-Επισκοπή-Καρές-Ζυμβραγού-Δελιανά και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμος Αλικιανός-Πρασσές-Σέμπρωνας-Πέτρα Σελλί • Δρόμος Αγία Ειρήνη-Καμπανός-Ροδοβάνι-Τεμένια-Αζωγυρές και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμος Παλαιόχωρα-Βουτάς-Στροβλές-Αλιγοί-Πλεμενιανά και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμος Αλικιανός-Φουρνές-Λάκκοι-Ομαλός • Δρόμος Φουρνές-Μεσκλά-Θέρισο-Δρακώνα-Γερολάκκος-Κατωχώρι-Μαλάξα-Χανιά και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμοι Μεγάλα Χωράφια-Νέο Χωριό-Φρες-Βρύσες, Καλύβες-Βάμος-Γεωργιούπολη-Κουρνάς-Ασή Γωνιά και συνδεόμενους δρόμους • Δρόμοι Βρύσες-Ασκύφου-Ίμβρος-Χώρα Σφακίων με διακλάδωση προς Καλλικράτη, Ανώπολη-Χώρα Σφακίων-Κομιτάδες-Καψοδάσος-Σκαλωτη με διακλάδωση προς Φραγκοκάστελλο	• Μελέτες για το σχεδιασμό μέτρων αντιμετώπισης άμεσων ζημιών στο Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο • Επείγουσες εργασίες αποκατάστασης	

Πίνακας 2.1.4δ Αποφάσεις κήρυξης περιοχών σε έκτακτη ανάγκη (πηγή Διαύγεια)

ΠΕ	Δήμος	ΔΚ ή ΔΕ	Ημερομηνία	Αιτία
Ηρακλείου	Αρχανών Αστερουσίων	Σκινιά	05.04.2019	έντονες βροχοπτώσεις/ κατολισθήσεις
		Καραβάδος		
		Δεμάτι		
		Αστερούσια		
		Καστελλιανά		
		Γαρίπα		
		Αρκαλοχώρι		
	Βιάννου	Βιάννος	01.02.2016	παράκτια διάβρωση
		Χόνδρος		
		Κερατόκαμπος		
		Καστρί		
		Συκολόγος	24-26.01.2018	θυελλώδεις άνεμοι
		Καλάμι		
		Πεύκο		
		Αγ. Βασίλειος		
		Κεφαλόβρυσο		
		Αμιράς		
		Βαχός		
		Άνω Βιάννος		
		Κάτω Βιάννος		
		Χόνδρος		
		Όλος ο Δήμος	13.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Μίνωα Πεδιάδας	Όλος ο Δήμος	05.04.2019	έντονες βροχοπτώσεις/ κατολισθήσεις
		Όλος ο Δήμος	10.04.2019	πλημμύρες
	Φαιστού	Όλος ο Δήμος	01.04.2019	έντονες βροχοπτώσεις/ κατολισθήσεις
Λασιθίου	Αγίου Νικολάου	Κριτσάς	01.03.2016	παράκτια διάβρωση
		Αμμουδάρα		
		Άγιος Νικόλαος	05.04.2019	έντονες βροχοπτώσεις/ κατολισθήσεις
	Ιεράπετρας	Μάλλες	18.07.2016	πυρκαγιά
		Χριστός		
		Ανατολή	21.04.2016	δασική πυρκαγιά
		Μύρτος		
		Όλος ο Δήμος	24.01.2018	ανεμοθύελλα
		Όλος ο Δήμος	30.01.2018	ανεμοθύελλα
		Όλος ο Δήμος	01.04.2019	έντονες βροχοπτώσεις/ κατολισθήσεις
	Οροπέδιο Λασιθίου	Όλος ο Δήμος	05.01.2015	χιόνια
		Όλος ο Δήμος	01.04.2019	πλημμύρες
	Σητείας	Απίδια	24-26.01.2018	θυελλώδεις άνεμοι
		Αρμένοι		
		Πεύκα		
		Όλος ο Δήμος	01.04.2019	έντονες βροχοπτώσεις/ κατολισθήσεις
Ρεθύμνης	Αγίου Βασιλείου	Όλος ο Δήμος	25.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Μυλοποτάμου	Όλος ο Δήμος		
	Ρεθύμνης	Όλος ο Δήμος		
Χανίων	Αποκορώνου	Όλος ο Δήμος	11.02.2017	βροχοπτώσεις
		Όλος ο Δήμος	26.10.2017	βροχοπτώσεις
		Όλος ο Δήμος	26.01.2018	ανεμοθύελλα
		Κρυονερίδα	23-26.07.2018	δασική πυρκαγιά
		Βάμος		
		Φρες		
	Καντάνου Σελίνου	Όλος ο Δήμος	13.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Κισσάμου	Όλος ο Δήμος	03.12.2013	πλημμύρες/ ανεμοθύελλα
		Όλος ο Δήμος	13.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Πλατανιά	Κολυμβάρι	11.02.2017	βροχοπτώσεις
		Βουκολιές	23.07.2018	πυρκαγιά
		Κολυμβάρι		
		Όλος ο Δήμος	13.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Σφακίων	Όλος ο Δήμος	20.02.2018	καταιγίδες /χαλαζόπτωση
	Σφακίων	Όλος ο Δήμος	10.04.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Σφακίων	Όλος ο Δήμος	13.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
	Χανίων	Νέα Κυδωνία	01.02.2017	βροχοπτώσεις/κατολισθήσεις
		Βαμβακόπουλο		
		Όλος ο Δήμος	26.10.2017	βροχοπτώσεις
		Όλος ο Δήμος	13.02.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα
		Όλος ο Δήμος	10.04.2019	έντονα καιρικά φαινόμενα

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του κλίματος είναι οι θερμοκρασίες. Με βάση τις προβλέψεις του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ, ΦΕΚ 407Β/09.04.2010), και οι τέσσερις ΠΕ εντάσσονται στην κλιματική ζώνη Α (θερμότερη ζώνη), με εξαίρεση τις περιοχές ανά Περιφερειακή Ενότητα όπου καταγράφονται υψόμετρα άνω των 500 μ, που εντάσσονται στην αμέσως ψυχρότερη κλιματική ζώνη Β. Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 2.1.2 η ζώνη άνω των 500 μ συγκεντρώνει πολύ χαμηλό ποσοστό πληθυσμού της Περιφέρειας (3,83%) και η αμέσως επόμενη μεταβατική ζώνη 300 μ έως 400 μ συγκεντρώνει αντίστοιχα το 5,05% . Όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 2.1.4 οι διαφορές μέσης θερμοκρασίας (τόσο της μέγιστης όσο και της ελάχιστης) μεταξύ των ορεινών περιοχών της ενδοχώρας και των αστικών περιοχών του παράκτιου μετώπου είναι σημαντικές.

Διάγραμμα 2.1.4 Διακύμανση μέσων θερμοκρασιών

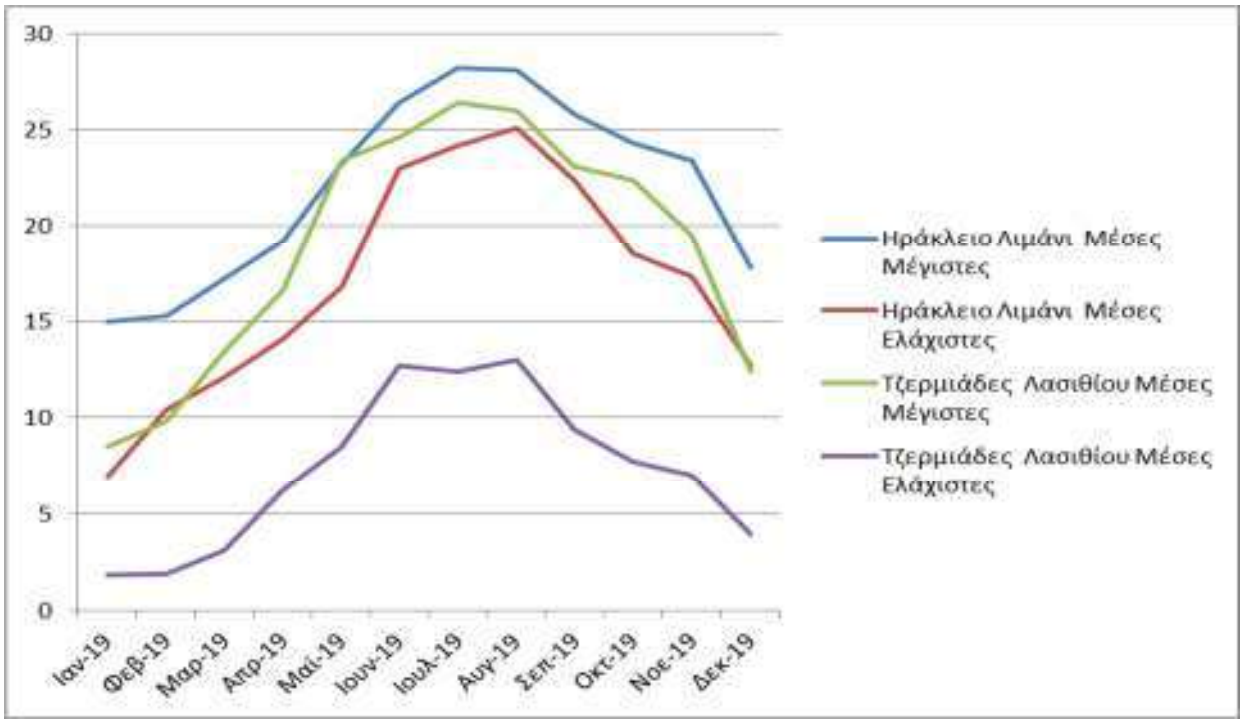

Οι αυξημένες τιμές θερμοκρασίας στις αστικές περιοχές του παράκτιου μετώπου κυρίως κατά τους θερινούς μήνες, συναρτάται άμεσα με την θερμική άνεση πληθυσμού. Η κλιματική αλλαγή φαίνεται να επηρεάζει μια σειρά δεικτών, που απεικονίζονται στον πίνακα 2.1.4ε για το σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης. Για κάθε δείκτη καταγράφονται 2 τιμές, η πρώτη για την περίοδο 2021-2050 και η δεύτερη για την περίοδο 2071-2100 και οι μεταβολές με αρνητικό πρόσημο σημαίνουν μειώσεις, ενώ χωρίς πρόσημο, σημαίνουν αυξήσεις.

Πίνακας 2.1.4ε : Μεταβολές δεικτών για την κλιματική αλλαγή[33]

Ελάχιστη χειμερινή θερμοκρασία (°C)	1,5 3,5	Αριθμός παγετών (ημέρες)	0 0
Μέγιστη καλοκαιρινή θερμοκρασία (°C)	1,5 3,5	Βλαστητική περίοδος (ημέρες)	10 15
Tmax>35 °C (ημέρες)	15 35	Ανάγκες για ισχυρή ψύξη (ημέρες)	10 30
Tmin>20 °C (ημέρες)	40 70	Ανάγκες για ισχυρή θέρμανση (ημέρες)	-10 -25
Μέγιστη βροχόπτωση σε 3 ημέρες (%)	0 0	Ακραίος κίνδυνος πυρκαγιάς (ημέρες)	15 35
Διάρκεια ξηρής περιόδου (ημέρες)	20 40	Έντονη δυσφορία (ημέρες)	15 30

[33] «Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα» Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2011

Οι δείκτες που επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή και συναρτώνται με το επίπεδο θερμικής άνεσης πληθυσμού είναι:

- ο αριθμός των ημερών με θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 35ο C, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 15 και 35 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα
- ο αριθμός των ημερών με ανάγκες για ισχυρή ψύξη, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 10 και 30 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα
- ο αριθμός των ημερών με έντονη δυσφορία, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 15 και 30 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα

Οι εκτιμώμενες μεταβολές των παραπάνω δεικτών, έχουν σαν συνέπεια τον τριπλασιασμό των αναγκών για κλιματισμό μέχρι το 2050, διαπίστωση που συναρτάται με το πρόβλημα της «ενεργειακής φτώχειας» και συγκεκριμένα στο ότι:

- Το 19,6% του πληθυσμού της Περιφέρειας χαμηλού εισοδήματος (κάτω από το 80% του μέσου Περιφερειακού) μένει, σύμφωνα με την απογραφή κατάστασης κατοικιών της ΕΛΣΤΑΤ 2011, σε περιοχές, όπου πάνω από το 48% των κατοικιών δεν έχουν καθόλου μόνωση.
- Το κόστος του κλιματισμού (με βάση στοιχεία στο εθνικό επίπεδο) είναι κατά πολύ μεγαλύτερο στα χαμηλά εισοδήματα, όπου κυμαίνεται περί τα 195€ ανά οικογένεια, ενώ το σχετικό κόστος για την μέση οικογένεια είναι 100€.

Το ζήτημα της θερμικής άνεσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα μεγάλα και μεσαία οικιστικά κέντρα που αναπτύσσονται κυρίως στο βόρειο και στο νότιο παράκτιο μέτωπο όπου, όπως προαναφέρθηκε, καταγράφονται αυξημένες θερμοκρασίες αλλά και αυξημένος μέσος ετήσιος αριθμός ωρών ηλιοφάνειας. Η διαπίστωση αυτή, συνδυαστικά με το ότι στο σύνολο των οικιστικών κέντρων, κατά κανόνα σε κεντρικές περιοχές, υπάρχουν παλαιά ιστορικά τμήματα με ακανόνιστο και δαιδαλώδες οδικό δίκτυο, έχει ως συνέπεια την δημιουργία του φαινομένου της θερμικής νησίδας.

Για την αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων είναι ιδιαίτερα σημαντική η ενίσχυση των «πράσινων χαρακτηριστικών» των υποδομών στο δημόσιο χώρο (βιοκλιματικά υλικά, φυτά προσαρμοσμένα στο κλίμα και κατάλληλα σχεδιασμένες φυτεύσεις παρόδιες και σε κοινόχρηστους χώρους με κριτήρια που αφορούν στην σκίαση αλλά και στην δημιουργία φυσικών ηχοπετασμάτων). Επίσης σημαντικές θα είναι οι ανάγκες για δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια / δημοτικά κτίρια, σε κτίρια κατοικίας και σε ΜΜΕ.

Επίσης στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει να υπάρξει συστηματική προσέγγιση και άλλων κρίσιμων για την Κρήτη θεμάτων όπως αυτό της προστασίας των ακτών, στις οποίες όπως προαναφέρθηκε είναι εμφανείς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στη βόρεια ακτή της Κρήτης όπου υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση αστικών κέντρων και τουριστικών περιοχών ενδεχομένως δημιουργούνται απειλές από τη διάβρωση.

Επιπλέον σημαντική παρουσία δασικών εκτάσεων (27,08% της έκτασης της Περιφέρειας) καθιστά σημαντική την ανάγκη αντιμετώπισης πυρκαγιών.

Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030 οι ανάγκες για την κλιματική αλλαγή και την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, θα πρέπει να προσεγγιστούν, με σταδιακή ενσωμάτωση της κλιματικής επικινδυνότητας.

Με βάση το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης (τόσο το αρχικό όσο και το αναθεωρημένο του 2017) οι δράσεις προτεραιότητας για πρόληψη, διαχείριση κινδύνων είναι :

- Ανάπτυξη δράσεων για την αντιμετώπιση επιπτώσεων στους τομείς ύδρευσης και αποχέτευσης
- Προώθηση πρακτικών ανάσχεσης των πλημμυρικών ροών και συγκράτησης φερτών υλών, με έμφαση στα μέτρα φυσικής συγκράτησης υδάτων και έργα αντικατάστασης και συμπλήρωσης των υφιστάμενων δικτύων αποχέτευσης όμβριων

- Μελέτες/ έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε συνδυασμό με τη Σύνταξη Στρατηγικών Σχεδίων (Master Plan) Έργων Αντιπλημμυρικής Προστασίας που θα ιεραρχήσουν τα έργα
- Ανάπτυξη συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης πλημμυρών
- Επικαιροποίηση των Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης λαμβάνοντας υπόψη τους Χάρτες του ΣΔΚΠ
- Εκστρατείες ευαισθητοποίησης κοινού, τοπικών αρχών και κοινοτήτων έναντι πλημμυρικού κινδύνου

Η Περιφέρεια λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της και την απουσία διαπεριφερειακών επιδράσεων έχει τις δυνατότητες να σχεδιάσει και να εφαρμόσει ολοκληρωμένα επιχειρησιακά σχέδια διαχείρισης κινδύνων και να αντιμετωπίσει τα όποια προβλήματα προέρχονται από κατακερματισμό αρμοδιοτήτων, επικαλύψεις και αδυναμίες συντονισμού.

Από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 χρηματοδοτείται το «Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Κρήτης», που θα προσδιορίσει τις προτεραιότητες, τις κατευθύνσεις και την ιεράρχηση των απαιτούμενων δράσεων για την αντιμετώπιση και πρόληψη των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή.

Στον τομέα των παράκτιων χρήσεων, εξετάζονται οι χρήσεις που εντάσσονται στη ζώνη παράκτιων δραστηριοτήτων όπως αυτή ορίζεται στο πλαίσιο του ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης (Φάση Β' – Στάδιο Β2).

Η παράκτια ζώνη περιλαμβάνει περιοχές υψομέτρου κάτω των 100 μέτρων σε επαφή με την ακτογραμμή, με κυρίαρχο τομέα τον τουρισμό και την γεωργία.

Περιλαμβάνονται οι παράκτιες γεωργικές χρήσεις, οι παράκτιοι οικισμοί, οι παράκτιες δασικές εκτάσεις, τα παράκτια οικοσυστήματα, οι παράκτιες τουριστικές περιοχές, τυχόν κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και αναδασωτέες εκτάσεις, υποδομές μεταφορών, καθώς και τα υδατικά συστήματα που βρίσκονται εντός της συγκεκριμένης ζώνης.

Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί περιλαμβάνει την επιλογή δεικτών από διεθνώς αναγνωρισμένα κλιματικά μοντέλα για την απόδοση της επίδρασης κάθε κλιματικού δείκτη για τις παραπάνω γεωγραφικές περιοχές. Τέτοιοι δείκτες είναι η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, οι κυματισμοί και η ένταση του ανέμου. Θα εκτιμηθεί η ευαισθησία κάθε τομέα και γεωγραφικής περιοχής στους παραπάνω δείκτες και θα υπολογιστεί η έκθεση στις κλιματικές μεταβολές. Η εκτίμηση τρωτότητας του τομέα που θα προκύψει, θα οδηγήσει στην προτεραιοποίηση μέτρων και δράσεων.

2.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019

2.2.1. Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

Διάγραμμα 2.2.1α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα

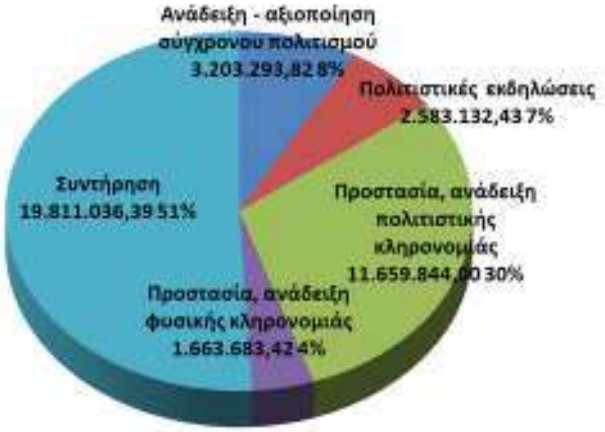

Διάγραμμα 2.2.1β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης

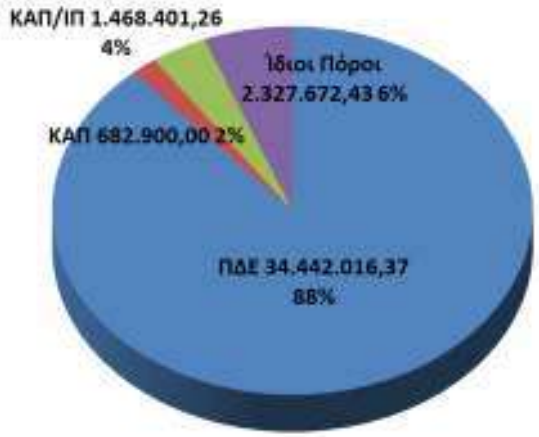

Για τον τομέα η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 272 δράσεις με συνολικό Π/Υ 38,9 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 12 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 811,0 χιλ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.1α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην προστασία ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν και την πλειοψηφία του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.1β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους Ίδιους Πόρους της Περιφέρειας.

2.2.2. Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες

Διάγραμμα 2.2.2α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα οικιστικό περιβάλλον

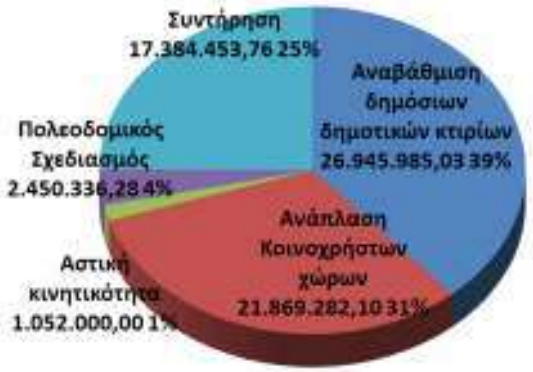

Διάγραμμα 2.2.2β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα οικιστικό περιβάλλον

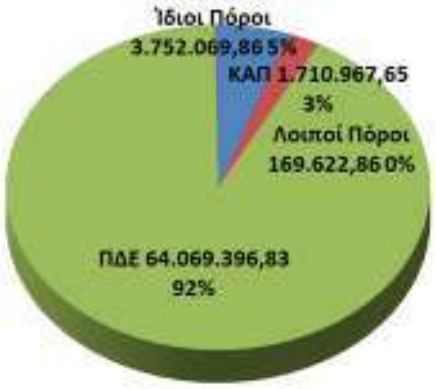

Για τον τομέα η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 234 δράσεις με συνολικό Π/Υ 69,7 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 36 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 1,1 εκ €. Στις δράσεις συμπεριλαμβάνονται και 17 μελέτες που συνδέονται με τον πολεοδομικό σχεδιασμό με Π/Υ 2,5 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.2α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην αναβάθμιση δημόσιων και δημοτικών κτιρίων, με αμέσως επόμενο υποτομέα την ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων. Σημαντικό

είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν το 25% του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.2β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους Ίδιους Πόρους της Περιφέρειας.

2.2.3. Υποδομές Μεταφορών Επικοινωνιών

Διάγραμμα 2.2.3α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 2.2.3β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης

Για τον τομέα η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 615 δράσεις με συνολικό Π/Υ 164,0 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 53 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 18,9 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.3α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στο οδικό δίκτυο, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν και την πλειοψηφία του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.3β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους ΚΑΠ.

2.2.4. Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή

Διάγραμμα 2.2.4α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα ενέργεια	Διάγραμμα 2.2.4β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα ενέργεια
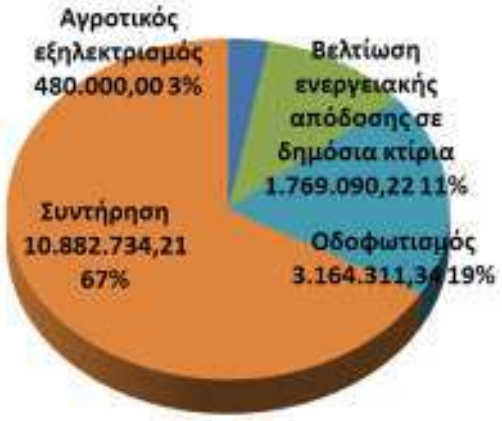	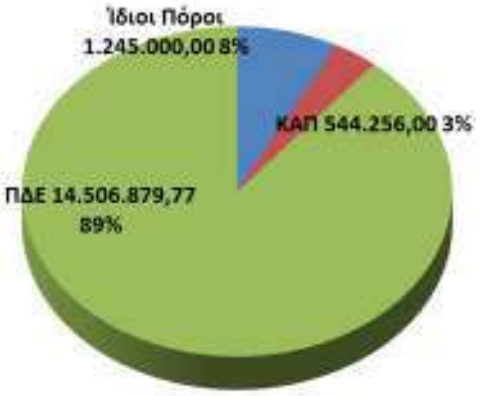

Για τον υποτομέα ενέργεια η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 110 δράσεις με συνολικό Π/Υ 16,3 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 6 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 368 χιλ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.4α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στον οδοφωτισμό, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν και την πλειοψηφία του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.4β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους Ίδιους Πόρους της Περιφέρειας.

Διάγραμμα 2.2.4γ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείριση υδάτινων πόρων	Διάγραμμα 2.2.4δ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείριση υδάτινων πόρων
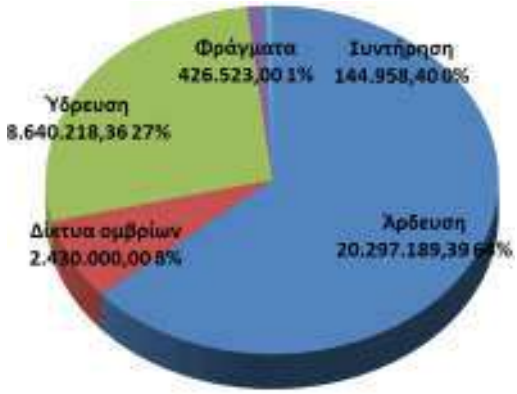	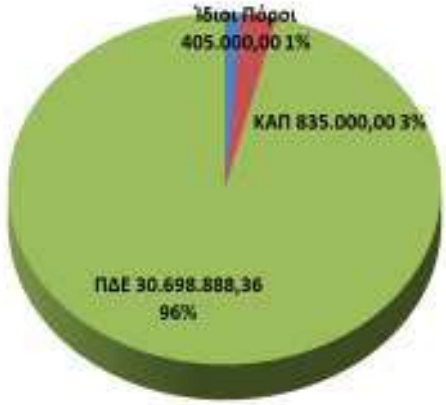

Για τον υποτομέα διαχείριση υδάτινων πόρων η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 159 δράσεις με συνολικό Π/Υ 31,9 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 21 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 2,7 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.4γ φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην άρδευση, και ακολουθεί η ύδρευση όπου συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.4δ η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους ΚΑΠ.

Διάγραμμα 2.2.4ε : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείριση υγρών αποβλήτων	Διάγραμμα 2.2.4στ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείριση υγρών αποβλήτων
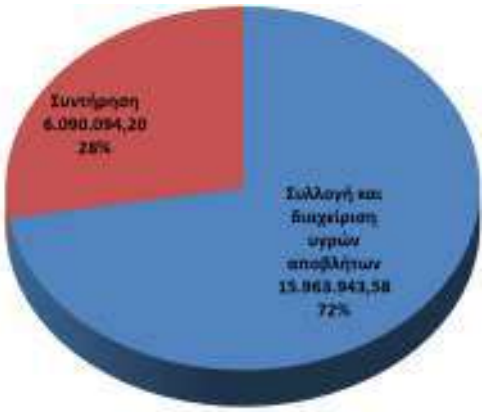	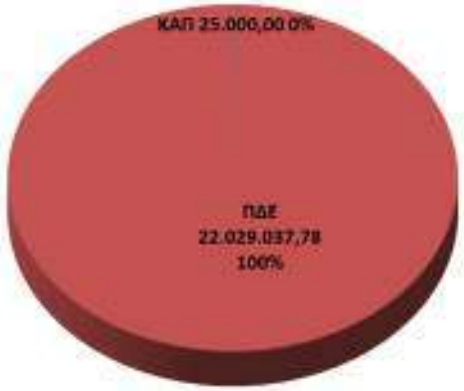

Για τον υποτομέα διαχείριση υγρών αποβλήτων η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 52 δράσεις με συνολικό Π/Υ 22,1 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 19 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 606,5 χιλ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.4ε οι δράσεις για νέα έργα συλλογής και διαχείρισης υγρών αποβλήτων συγκεντρώνουν την πλειοψηφία του Π/Υ, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν το 28% του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.4στ η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ και μικρό μέρος από τους ΚΑΠ.

Διάγραμμα 2.2.4ζ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείριση στερεών αποβλήτων	Διάγραμμα 2.2.4η : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείριση στερεών αποβλήτων

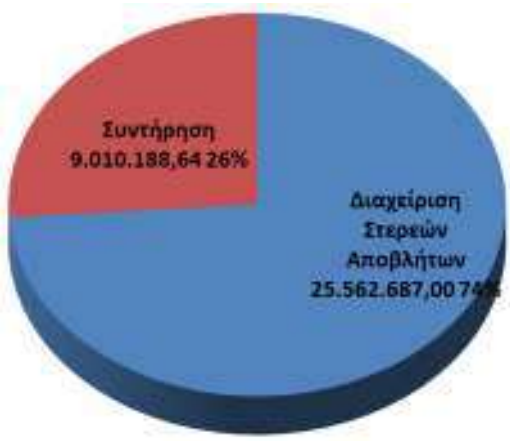

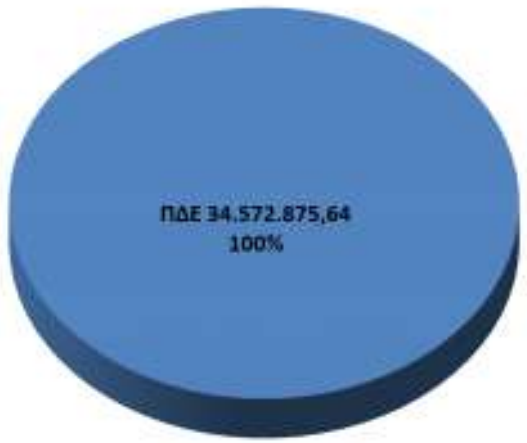

Για τον υποτομέα διαχείριση στερεών αποβλήτων η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 28 δράσεις με συνολικό Π/Υ 34,6 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 9 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 1,3 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.4ζ οι δράσεις για νέα έργα συλλογής και διαχείρισης στερεών αποβλήτων συγκεντρώνουν την πλειοψηφία του Π/Υ, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν το 26% του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.4η το σύνολο των πόρων προέρχεται από το ΠΔΕ.

Διάγραμμα 2.2.4θ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείρισης καταστροφών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Διάγραμμα 2.2.4ι : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείρισης καταστροφών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής

Για τον υποτομέα διαχείρισης καταστροφών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 161 δράσεις με συνολικό Π/Υ 291,7 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 13 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 1,4 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.2.4θ φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην αποκατάσταση των φυσικών καταστροφών, με αμέσως επόμενες τις δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος των εργασιών συντήρησης που συγκεντρώνουν όμως χαμηλό ποσοστό του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.2.4ι η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους ΚΑΠ και τους Ίδιους Πόρους της Περιφέρειας.

2.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019

2.3.1. Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

Διάγραμμα 2.3.1α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα

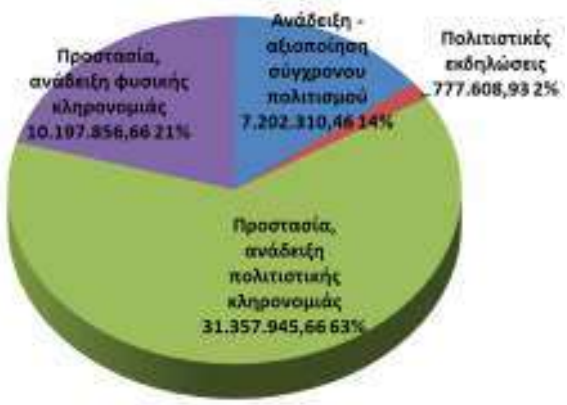

Διάγραμμα 2.3.1β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης

Για τον τομέα φυσικοί-ιστορικοί-πολιτιστικοί πόροι υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 139 δράσεις με Π/Υ 49,5 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.3.1α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς, με αμέσως επόμενη κατηγορία την προστασία ανάδειξη φυσικής κληρονομιάς. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.1β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, με αμέσως επόμενη πηγή το ΠΑΑ 2014-2020. Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης ιδιαίτερα σημαντικές παρεμβάσεις για τον τομέα είναι αυτές που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των 3 περιαστικών ΟΧΕ, με περιοχή εφαρμογής τις ζώνες Natura 2000 και τις περιοχές UNESCO. Σημαντική επίσης είναι και η συμβολή του ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, παρότι είναι χαμηλό το ποσοστό συμμετοχής στην συνολική χρηματοδότηση με δεδομένο ότι χρηματοδοτεί την εκπόνηση ΕΠΜ σχεδίων ΠΔ και σχεδίων διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000.

2.3.2. Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες

Διάγραμμα 2.3.2α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα οικιστικό περιβάλλον

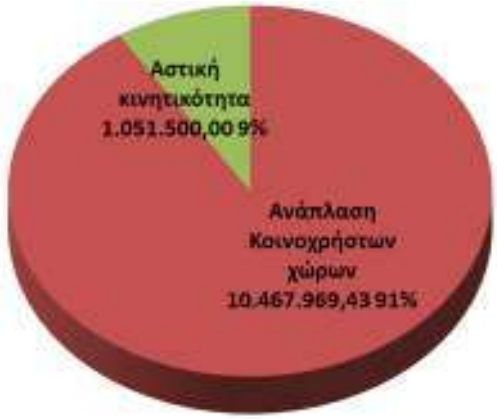

Διάγραμμα 2.3.2β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του τομέα οικιστικό περιβάλλον

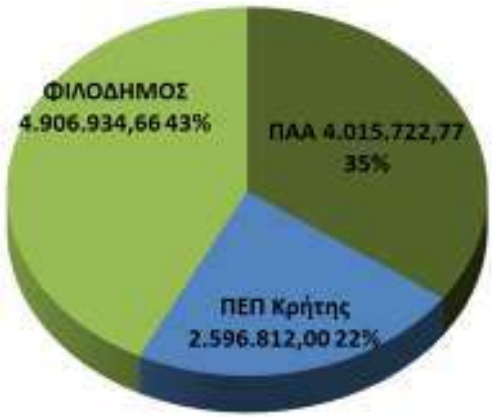

Για το οικιστικό περιβάλλον υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 40 δράσεις με Π/Υ 11,5 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.3.2α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων για τη βιοκλιματική αναβάθμιση αναζωογόνηση κοινόχρηστων χώρων, πάρκων και χώρων πρασίνου. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.2β η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ, με αμέσως επόμενη πηγή το ΠΑΑ 2014-2020. Επισημαίνεται ότι αντίστοιχες δράσεις χρηματοδοτούνται και από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 ως μεμονωμένες αλλά και στο πλαίσιο των Στρατηγικών ΒΑΑ των 2 μεγάλων αστικών κέντρων (Ηράκλειο, Χανιά), καθώς και των 3 περιαστικών ΟΧΕ για μεσαία οικιστικά κέντρα που εμπίπτουν στις περιοχές εφαρμογής τους.

2.3.3. Υποδομές Μεταφορών, Επικοινωνιών

Διάγραμμα 2.3.3α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 2.3.3β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης

Στον τομέα μεταφορές, επικοινωνίες υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 54 δράσεις με Π/Υ 209,3 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.3.3α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στο οδικό δίκτυο.

Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.3β η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 που χρηματοδοτεί δράσεις για την βελτίωση της οδικής ασφάλειας και παρεμβάσεις για την μείωση των απαιτούμενων χρόνων μετακίνησης στον ΒΟΑΚ.

Περίπου στο ίδιο ποσοστό και η χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, με παρεμβάσεις για την ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής κινητικότητας με βελτίωση της οδικής ασφάλειας και μείωση των απαιτούμενων χρόνων μετακίνησης από την ορεινή ενδοχώρα και τις νότιες παραγωγικές και τουριστικές περιοχές προς τον ΒΟΑΚ, καθώς και με την αντιμετώπιση προβλημάτων ασφάλειας σε επαρχιακές οδικές συνδέσεις παραγωγικών περιοχών και περιοχών υψηλής επισκεψιμότητας.

Από το ΠΑΑ χρηματοδοτούνται δράσεις κυρίως αγροτικής οδοποιίας όπως και από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι & ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ ΙΙ, που όμως περιλαμβάνει και δράσεις για αγορά τεχνικού εξοπλισμού των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Επιπρόσθετα στον τομέα των Επικοινωνιών από το ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 χρηματοδοτείται η Ανάπτυξη Ευρυζωνικών Υποδομών σε Αγροτικές, Λευκές περιοχές της Περιφέρειας Κρήτης και η δράση προσμετράται χωρίς όμως να υπάρχει ο αντίστοιχος Π/Υ.

2.3.4. Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή

Διάγραμμα 2.3.4α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα ενέργεια	Διάγραμμα 2.3.4β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα ενέργεια
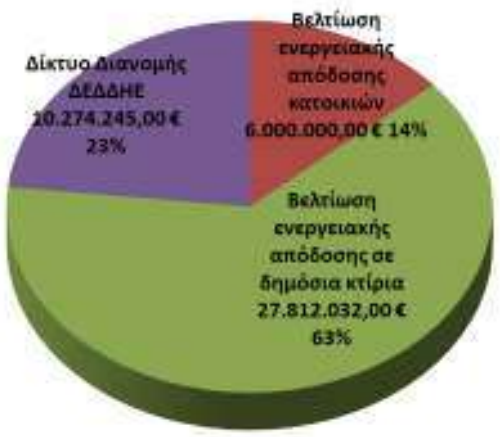	

Στον υποτομέα της ενέργειας υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 21 δράσεις με Π/Υ 44,1 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.3.4α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια, με το δίκτυο διανομής ΔΕΔΔΗΕ στην επόμενη θέση. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.4β η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης, με αμέσως επόμενο το ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 και τρίτο το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, υλοποιούνται δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης τουλάχιστον 20 δημόσιων / δημοτικών κτιρίων, ενώ από το ΠΕΠ Κρήτης χρηματοδοτείται το Πρόγραμμα Εξοικονομώ Κατ΄ Οίκον με ωφελούμενα 5.000 νοικοκυριά.

Διάγραμμα 2.3.4γ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείριση υδάτινων πόρων	Διάγραμμα 2.3.4δ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείριση υδάτινων πόρων

Στον υποτομέα της διαχείρισης των υδάτινων πόρων υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 67 δράσεις με Π/Υ 226,4 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.3.4γ φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην ύδρευση, με την άρδευση στην επόμενη θέση. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.4δ η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ, με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 στη δεύτερη θέση και στην 3η το ΠΑΑ. Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτούνται τα γενικά σχέδια διαχείρισης ύδρευσης σε 8 μεγάλους δήμους, 6 συστήματα τηλεελέγχου και τηλεχειρισμού και 2

μονάδες αφαλάτωσης. Επιπλέον το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 χρηματοδοτεί δράσεις/μελέτες που έχουν αναδειχθεί από το ΣΔΛΑΠ, όπως μελέτες για ζώνες προστασίας-ελέγχου σε ρυπογόνα σημεία, παρακολούθηση υδάτων κολύμβησης καθώς και το σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση ξηρασίας-λειψυδρίας στην Περιφέρεια Κρήτης.

Διάγραμμα 2.3.4ε : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείριση υγρών αποβλήτων	Διάγραμμα 2.3.4στ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείριση υγρών αποβλήτων
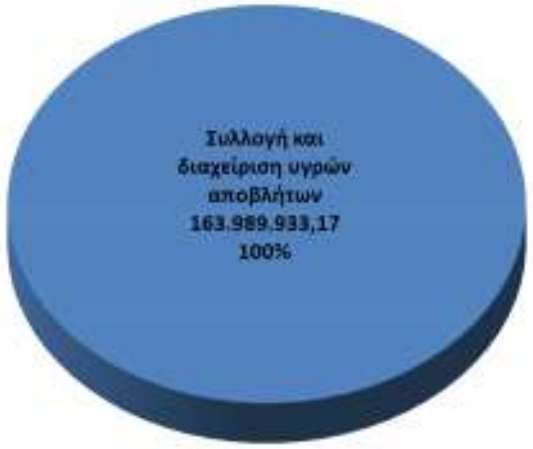	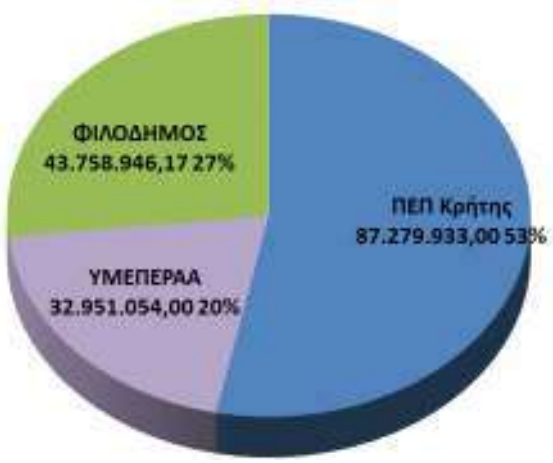

Για την διαχείριση υγρών αποβλήτων υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 34 δράσεις με Π/Υ 164,0 εκ €. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.4στ η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, με αμέσως επόμενη πηγή το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ και επόμενη το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020. Από το ΕΣΠΑ 2014 – 2020 αναβαθμίζονται 9 από τους 25 υφιστάμενους ΕΕΛ και δημιουργούνται 2 νέοι, ενώ από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ χρηματοδοτούνται κυρίως δίκτυα αποχέτευσης. Επίσης από το ΠΕΠ 2014 – 2020 χρηματοδοτούνται υποδομές συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων για μικρούς οικισμούς σε 3 επιπλέον Δήμους.

Διάγραμμα 2.3.4ζ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείριση στερεών αποβλήτων	Διάγραμμα 2.3.4η : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείριση στερεών αποβλήτων
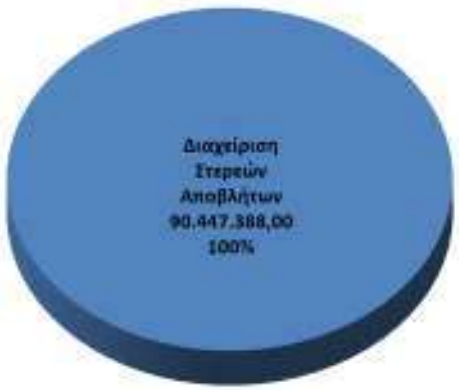	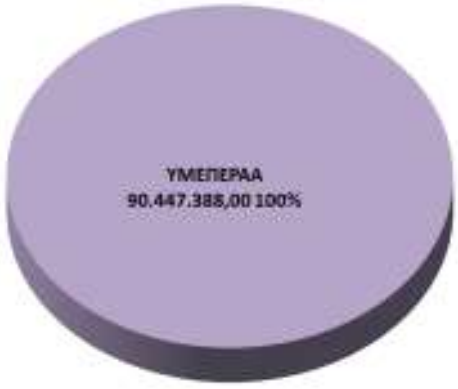

Για την διαχείριση στερεών αποβλήτων υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 6 δράσεις με Π/Υ 90,4 εκ €. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.4η το σύνολο των πόρων προέρχεται από το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020. Συγκεκριμένα χρηματοδοτούνται οι μονάδες κεντρικού ενδιαφέροντος (ΧΥΤΥ Ακρωτηρίου, Μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων και ΧΥΤΥ Αμαρίου, Μονάδα Μηχανικής Διαλογής Σύμμεικτων Απορριμμάτων και Κομποστοποίησης Οργανικού Κλάσματος στο ΧΥΤΑ Χερσονήσου, κατασκευή Μονάδας Κομποστοποίησης προδιαλεγμένου Οργανικού κλάσματος Απορριμμάτων

Αρχανών – Αστερουσίων, δημιουργία Μονάδας Διαχείρισης και Κομποστοποίησης Βιοαποβλήτων Ιεράπετρας και Μονάδα Επεξεργασίας απορριμμάτων και ΧΥΤΥ Σητείας, καθώς και η μετεξέλιξη της ΜΠΑ Ηρακλείου σε ΜΕΑ). Υποστηρικτικά λειτουργούν οι δράσεις διαχείρισης βιοαποβλήτων, εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, με χρηματοδότηση του ΥΜΕΠΕΡΑΑ και ΠΕΠ 2014-2020.

Διάγραμμα 2.2.4θ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα διαχείρισης καταστροφών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Διάγραμμα 2.2.4ι : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα διαχείρισης καταστροφών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
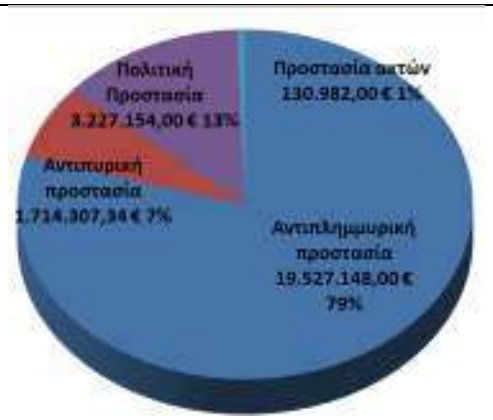	

Στον υποτομέα διαχείρισης καταστροφών και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 17 δράσεις με Π/Υ 24,6 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 2.3.4θ φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην αντιπλημμυρική προστασία, με αμέσως επόμενες τις δράσεις ενίσχυσης πολιτικής προστασίας και τις δράσεις αντιπυρικής προστασίας στην επόμενη θέση. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2.3.4ι η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ που χρηματοδοτεί δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας. Στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης 2014 – 2020, έχει ολοκληρωθεί η δράση για τον εξοπλισμό του Πυροσβεστικού Σώματος για την Περιφέρεια Κρήτης, υλοποιούνται έργα αντιπλημμυρικής προστασίας και διαχείρισης ομβρίων, ενώ χρηματοδοτείται και το Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Κρήτης.

2.4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Στον τομέα φυσικοί / ιστορικοί / πολιτιστικοί πόροι η βασική συνεισφορά είναι αυτή της Περιφέρειας συνεκτιμώντας ότι υποστηρίζει αποκλειστικά και τις συντηρήσεις υφιστάμενων υποδομών. Οι βασικές συνέργειες είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 και το ΥΜΕΠΕΡΑΑ, ενώ χαμηλότερου βαθμού συνέργειες υπάρχουν με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΑΑ και το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ. Για το οικιστικό περιβάλλον/παραγωγικές ζώνες η Περιφέρεια έχει την μεγαλύτερη συνεισφορά συμπεριλαμβανομένων και των συντηρήσεων. Η βασική συνέργεια είναι με το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ, ενώ χαμηλότερου βαθμού συνέργειες υπάρχουν με το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 και το ΠΑΑ. Για τις υποδομές μεταφορών/επικοινωνιών η εισφορά της Περιφέρειας είναι σημαντική, με δεδομένο ότι χρηματοδοτεί το σύνολο των συντηρήσεων, ωστόσο υπάρχουν βασικές συνέργειες με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 και με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 κυρίως όσον αφορά στο διευρωπαϊκό/διαπεριφερειακό δίκτυο. Στον τομέα της ενέργειας η Περιφέρεια έχει σχετικά περιορισμένη συνεισφορά κυρίως στον τομέα του οδοφωτισμού. Η βασική συνέργεια είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 σε βιοκλιματικές αναβαθμίσεις δημόσιων κτιρίων αλλά και σε ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, ενώ συνέργειες υπάρχουν και με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΥΜΕΠΕΡΑΑ και το ΠΑΑ. Στην διαχείριση υδάτινων πόρων είναι χαμηλή η συνεισφορά της Περιφέρειας και οι βασικές συνέργειες είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ κυρίως σε αντικατάσταση / συμπλήρωση δικτύων ύδρευσης, το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 για παρεμβάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης υδάτινων πόρων και το ΠΑΑ για την άρδευση. Στην

διαχείριση υγρών αποβλήτων η συνεισφορά της Περιφέρειας είναι περιορισμένη και οι βασικές συνέργειες είναι κυρίως με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 και κατά δεύτερο λόγο με το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 σε ότι αφορά στη δημιουργία νέων και την αναβάθμιση υφιστάμενων ΕΕΛ. Με το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ οι συνέργειες αφορούν σε δίκτυα αποχέτευσης. Στην διαχείριση στερεών αποβλήτων η Περιφέρεια έχει μειωμένη συνεισφορά και η βασική συνέργεια είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 για την δημιουργία των υποδομών που προβλέπονται από τον ΠΕΣΔΑΚ. Σχεδόν τον αποκλειστικό λόγο έχει η Περιφέρεια στην διαχείριση καταστροφών και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, με παρεμβάσεις κυρίως αποκατάστασης μετά από καταστροφές. Η βασική συνέργεια είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ και δευτερευόντως με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, που χρηματοδοτεί και το «Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Κρήτης».

Διάγραμμα 2.4 : Αναλογική συμμετοχή και ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης ανά υποτομέα[34]

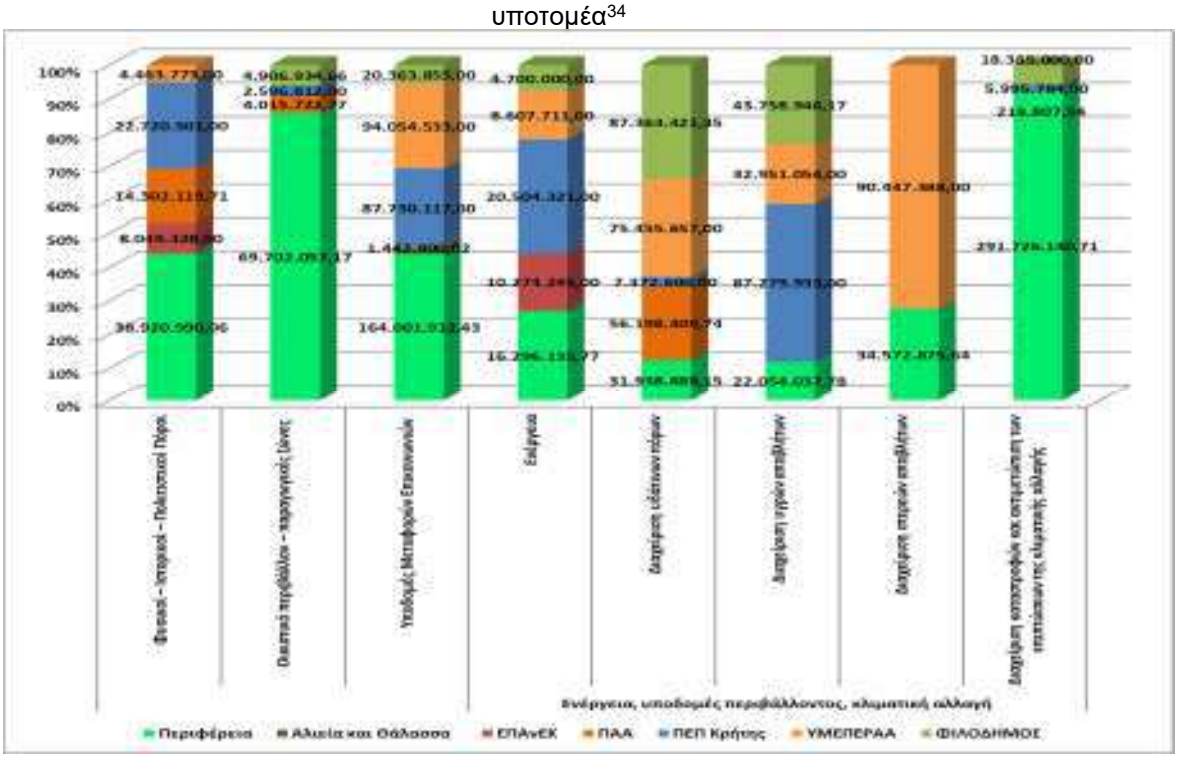

[34] Η % αναλογική συμμετοχή λογίζεται επί της αντίστοιχης συνολικής χρηματοδότησης του κάθε υποτομέα

2.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ				ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		
Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι							
ΠΕ[35]	Επιφάνεια ΠΕ	Μήκος ακτών	Επιφάνεια Περιοχών Natura	Πλήθος υγροτόπων	Επιφάνεια δασών Ημι- φυσικών εκτάσεων	Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία 2018	Επιφάνεια περιοχών UNESCO
Ηρακλείου	31,77%	19,29%	14,29%	5,80%	14,97%	67,99%	19,60%
Λασιθίου	21,98%	33,70%	28,30%	27,54%	23,46%	23,35%	21,79%
Ρεθύμνης	17,99%	11,50%	19,76%	20,29%	14,99%	3,86%	35,85%
Χανίων	28,26%	35,51%	37,65%	46,38%	46,57%	4,81%	22,76%
Περιφέρεια	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 3η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος ακτών με σημαντικής κλίμακας ανατροπή τοπίου από υψηλές πιέσεις σε όλο το μήκος του βόρειου παράκτιου μετώπου αλλά και στο μεγαλύτερο τμήμα του νοτιοδυτικού παράκτιου μετώπου στο Τυμπάκι • Ανάγκη αναβάθμισης τοπίου στην ενδοχώρα της ΠΕ στις ΔΕ Αγ Βαρβάρα, Κόφινα, Γόρτυνα και Μοιρών	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς την επισκεψιμότητα ιστορικών πόρων με 3 τοπόσημα τουριστικού – πολιτιστικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας (Κνωσός, Φαιστός, Ανάκτορο Μαλίων) • Δυνατότητα συνδυασμένης ανάδειξης της Νήσου Δία, του ιστορικού κέντρου Ηρακλείου, της Κνωσού, του Γιούχτα και του παραδοσιακού οικισμού των Αρχανών (τοπίο 3)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος ακτών με σημαντικής κλίμακας ανατροπή τοπίου από υψηλές πιέσεις σε σημαντικό τμήμα του νότιου παράκτιου μετώπου (ΔΕ Ιεράπετρας και Μακρύ Γιαλού) και σε επιμέρους τμήματα του βόρειου παράκτιου μετώπου στις ΔΕ Σητείας, Αγ Νικολάου και Βραχασίου • Ανάγκη αναβάθμισης τοπίου σε επιμήκη ζώνη από το βόρειο έως το βόρειο έως το νότιο παράκτιο μέτωπο σε τμήματα των ΔΕ Σητείας, Πεύκης και Ιτάνου	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς την επισκεψιμότητα ιστορικών πόρων με 2 τοπόσημα τουριστικού – πολιτιστικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας (Σπιναλόγκα, Ανάκτορο Ζάκρου) και ένα τοπόσημο τουριστικού – φυσικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας (Φοινικόδασος στο Βάι) • Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικού φυσιολατρικού τουρισμού λόγω της ύπαρξης σημαντικής σε έκταση περιοχής UNESCO (Φυσικό Πάρκο - Βάι) συνδυαστικά με περιοχές Natura 2000 (2η κατά σειρά ΠΕ ως προς την συγκέντρωση περιοχών Natura 2000)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 4η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος ακτών με σημαντικής κλίμακας ανατροπή τοπίου από υψηλές πιέσεις σε όλο το μήκος του νότιου παράκτιου μετώπου αλλά και στο μεγαλύτερο τμήμα του βόρειου παράκτιου μετώπου στις ΔΕ Αρκαδίου, Ρεθύμνου, Νικ. Φωκά και Λαππαίων • Ανάγκη αναβάθμισης τοπίου στο βόρειο μέτωπο στην ΔΕ Γεροποτάμου	• 4η κατά σειρά ΠΕ ως προς την επισκεψιμότητα ιστορικών πόρων με δυνατότητες αύξησης λόγω ύπαρξης 2 τοπόσημων τουριστικού – πολιτιστικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας (Παλιά πόλη Ρεθύμνου και Μονή Αρκαδίου) • Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικού φυσιολατρικού τουρισμού λόγω της ύπαρξης σημαντικής σε έκταση περιοχής UNESCO (Ψηλορείτης) συνδυαστικά με περιοχές Natura 2000 (3η κατά σειρά ΠΕ ως προς την συγκέντρωση περιοχών Natura 2000)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες

[35] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος ακτών με σημαντικής κλίμακας ανατροπή τοπίου από υψηλές πιέσεις σε περιορισμένο τμήμα του βόρειου παράκτιου μετώπου στις ΔΕ Σούδας, Χανίων, Ακρωτηρίου και Ν. Κυδωνίας • Ανάγκη αναβάθμισης τοπίου στον κόλπο της Σούδας, σε τμήμα του δυτικού παράκτιου μετώπου στην ΔΕ Κισσάμου και σε τμήμα του νότιου παράκτιου μετώπου στην ΔΕ Πελεκάνου	• 3η κατά σειρά ΠΕ ως προς την επισκεψιμότητα ιστορικών πόρων με δυνατότητες αύξησης λόγω ύπαρξης ενός τοπόσημου τουριστικού – πολιτιστικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας (Ιστορικό Κέντρο πόλης Χανίων) και ενός τοπόσημου τουριστικού – φυσικού ενδιαφέροντος διεθνούς σημασίας (Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς) • Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικού φυσιολατρικού τουρισμού λόγω της ύπαρξης σημαντικής σε έκταση περιοχής UNESCO (Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς και Ορεινός Όγκος Λευκών Ορέων) συνδυαστικά με περιοχές Natura 2000 (1η κατά σειρά ΠΕ ως προς την συγκέντρωση περιοχών Natura 2000)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι	

Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες

ΠΕ[36]	Γεωργική γη	Προϊόντα ΠΟΠ - ΠΓΕ	Ζώνες τουριστικές προς ανάταξη	% Αστικός Πληθυσμός	% Αστικός Πληθυσμός σε κέντρα > 50.000 κατοίκων	% Οικισμών με μηδενικό πληθυσμό	% Οικισμών με 1 έως 50 κατοίκους	Ορεινοί Οικισμοί	% Πληθυσμός της ΠΕ σε ζώνες υψομέτρου > 400μ
Ηρακλείου	42,75%	5	39,12%	53,16%	72,30%	20,97%	21,95%	20,34%	9,65%
Λασιθίου	18,43%	2	29,29%	10,72%	0,00%	56,45%	23,90%	24,53%	8,19%
Ρεθύμνης	17,48%	2	6,57%	10,16%	0,00%	4,84%	14,63%	20,96%	17,10%
Χανίων	21,34%	6	25,03%	25,96%	27,70%	17,74%	39,51%	34,17%	3,06%
Περιφέρεια	100,00%	20	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στο ποσοστό αστικού πληθυσμού, αλλά και την επιφάνεια των περιοχών αναζήτησης για αγροτική γη πρώτης προτεραιότητας με αυξημένες ανάγκες ολοκληρωμένου σχεδιασμού και διαχείρισης κυρίως στη βόρεια ζώνη, όπου συνυπάρχουν αστικές, γεωργικές και τουριστικές ζώνες • 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε οικισμούς <2.000 κατοίκων σε περιοχές με υψόμετρο >400 μ, με αυξημένες ανάγκες οργάνωσης και σχεδιασμού των οικισμών • Ανάγκες ολοκληρωμένου σχεδιασμού και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάδειξης/ αναβάθμισης στο παράκτιο μέτωπο και ιστορικό κέντρο συνδυαστικά με την Κνωσό • Ανάγκες ολοκληρωμένου σχεδιασμού στην ζώνη του αεροδρομίου Ν. Καζαντζάκης, εν όψει της απομάκρυνσής του	• Δυνατότητες ανάδειξης της πόλης του Ηρακλείου σε πρωτεύοντα εθνικό πόλο διεθνούς, ευρωπαϊκής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα την έρευνα - τεχνολογία και τον πολιτισμό • Δυνατότητες ανάδειξης της περιοχής Καστελίου στον Δήμο Μινώα Πεδιάδας σε νέο ρόλο λόγω της δημιουργίας του νέου αεροδρομίου • Δυνατότητες ανάδειξης της ενδοχώρας στην παραγωγή ποιοτικών αγροτικών προϊόντων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες

[36] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	• Σχεδιασμός σημαντικών παρεμβάσεων από πολλαπλούς φορείς σε κεντρικό ή και σε διεθνές επίπεδο (όπως μεταφορά αεροδρομίου, προώθηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός)	• Ευκαιρία ανάδειξης νέου ρόλου στην περιοχή Τυμπακίου, με υποστηρικτικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της προώθησης της εκμετάλλευσης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και στα νότια της Κρήτης • Θεσμοθέτηση του αναθεωρημένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και έναρξη εκπόνησης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων στο επίπεδο των Δήμων
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στο πλήθος οικισμών <2.000 κατοίκων και 2η κατά σειρά ως προς το ποσοστό πληθυσμού που ζει σε οικισμούς με υψόμετρα >400 μ, με αυξημένες ανάγκες για σχεδιασμό και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις και ενίσχυση της διασύνδεσης του αγροτικού ορεινού χώρου με τα οικιστικά κέντρα • 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς την επιφάνεια ζωνών αστικής τουριστικής ανάπτυξης και ποιοτικής περιβαλλοντικής αναβάθμισης με αυξημένες ανάγκες παρέμβασης σε εκτεταμένες παράκτιες ζώνες τουρισμού, συνδυαστικά με το αστικό τρίπολο Άγ. Νικόλαος/Σητεία/Ιεράπετρα	• Δυνατότητες ανάδειξης των τριών οικιστικών κέντρων του αστικού τριπόλου, σε δευτερεύοντα εθνικό πόλο, με συμπληρωματικούς ρόλους Άγ. Νικόλαος κέντρο προώθησης του ποιοτικού τουρισμού/ Σητεία κέντρο έρευνας συνθηκών φυσικού πολιτιστικού κεφαλαίου/ Ιεράπετρα ανάπτυξη γεωργοπεριβαλλοντικής συνείδησης και ανάπτυξης ΑΠΕ • 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το πλήθος μικρών οικισμών με μηδενικό πληθυσμό που μπορούν να αξιοποιηθούν στην κατεύθυνση της ανάπτυξης ειδικού τουριστικού προϊόντος • Δυνατότητες ανάδειξης προϊόντων ΠΟΠ
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Σχεδιασμός σημαντικών παρεμβάσεων από πολλαπλούς φορείς σε κεντρικό ή και σε διεθνές επίπεδο (όπως προώθηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός)	• Ευκαιρία ανάδειξης νέου ρόλου στην περιοχή Ιεράπετρας, με υποστηρικτικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της προώθησης της εκμετάλλευσης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και στα νότια της Κρήτης • Θεσμοθέτηση του αναθεωρημένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και έναρξη εκπόνησης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων στο επίπεδο των Δήμων
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το ποσοστό οικισμών <2.000 κατοίκων επί του συνόλου των οικισμών, αλλά και του ποσοστού του πληθυσμού που ζει σε περιοχές με υψόμετρα >400 μ με σημαντικές ανάγκες ολοκληρωμένου σχεδιασμού και παρεμβάσεων ενίσχυσης της διασύνδεσης του αστικού κέντρου, των ορεινών οικισμών και της αγροτικής ενδοχώρας, με δεδομένο ότι είναι η 2η κατά σειρά ΠΕ επιφάνεια των περιοχών αναζήτησης για αγροτική γη πρώτης προτεραιότητας	• Δυνατότητες ανάδειξης της πόλης του Ρεθύμνου σε δευτερεύοντα εθνικό πόλο ευρωπαϊκής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό • Δυνατότητες ανάδειξης του δικτύου των ορεινών οικισμών σε συνδυασμό και με τις περιοχές Natura και των κτηνοτροφικών προϊόντων υψηλής ποιότητας των περιοχών αυτών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Σχεδιασμός σημαντικών παρεμβάσεων από πολλαπλούς φορείς σε κεντρικό ή και σε διεθνές επίπεδο (όπως προώθηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός)	• Θεσμοθέτηση του αναθεωρημένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και έναρξη εκπόνησης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων στο επίπεδο των Δήμων
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το ποσοστό αστικού πληθυσμού με σημαντικές ανάγκες ολοκληρωμένου σχεδιασμού και παρεμβάσεων στο βόρειο παράκτιο μέτωπο, όπου συνυπάρχουν αστικές και τουριστικές περιοχές	• Δυνατότητα ανάδειξης της πόλης των Χανίων σε πρωτεύοντα εθνικό πόλο ευρωπαϊκής, μεσογειακής και διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα τις επιστήμες, τις εφαρμογές και το περιβάλλον

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το πλήθος μικρών οικισμών από 1-50 κατοίκους, με διασπορά στην ενδοχώρα αλλά και στο δυτικό παράκτιο μέτωπο με αυξημένες απαιτήσεις ολοκληρωμένου σχεδιασμού και παρεμβάσεων ποιοτικής αναβάθμισης, συνδυαστικά με ζώνες τουρισμού • Ανάγκες ανάδειξης/συντήρησης του εκτεταμένου ιστορικού κέντρου της πόλης των Χανίων	• Δυνατότητες ανάδειξης του δικτύου των ορεινών οικισμών σε συνδυασμό και με τις περιοχές Natura και των τοπικών προϊόντων των περιοχών αυτών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Σχεδιασμός σημαντικών παρεμβάσεων από πολλαπλούς φορείς σε κεντρικό ή και σε διεθνές επίπεδο (όπως προώθηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός)	• Ευκαιρία ανάδειξης νέου ρόλου στην περιοχή Καστελίου Κισσάμου, με υποστηρικτικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της προώθησης της εκμετάλλευσης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και στα νότια της Κρήτης • Θεσμοθέτηση του αναθεωρημένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και έναρξη εκπόνησης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων στο επίπεδο των Δήμων

Υποδομές Μεταφορών/ Επικοινωνιών

ΠΕ[37]	Διευρωπαϊκό – Διαπεριφερειακό οδικό δίκτυο	Πρωτεύων δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας	Δευτερεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας	Σύνολο Ατυχημάτων	Ατυχήματα ΒΟΑΚ	Ατυχήματα Επαρχιακοί οδοί	Ατυχήματα Αστικές Οδοί	Επιβάτες Κρουαζιέρας 2016	Διεθνείς αφίξεις αεροδρομίων 2018
Ηρακλείου	41,09%	9,44%	23,83%	34,85%	11,76%	42,42%	43,75%	61,69%	74,47%
Λασιθίου	19,27%	26,43%	23,44%	18,18%	23,53%	21,21%	6,25%	0,00%	0,00%
Ρεθύμνης	23,44%	14,19%	27,35%	15,15%	17,65%	18,18%	6,25%	0,10%	0,00%
Χανίων	16,20%	49,95%	25,37%	31,82%	47,06%	18,18%	43,75%	38,21%	25,53%
Περιφέρεια	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Ηρακλείου	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος του Διευρωπαϊκού/Διαπεριφερειακού οδικού δικτύου που καταγράφεται εντός των ορίων της, αλλά και ως προς τις διεθνείς αφίξεις αεροδρομίων και επιβατών κρουαζιέρας, με ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες εποχικής διαχείρισης επισκεπτών • 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το σύνολο των ατυχημάτων αλλά και των ατυχημάτων σε επαρχιακές οδούς, αλλά και εντός αστικών περιοχών (μαζί με την ΠΕ Χανίων) με αυξημένες ανάγκες βελτίωσης των συνθηκών ασφάλειας	• Δυνατότητες ανάπτυξης συνδυασμένων μεταφορών με μεγάλο μήκος διευρωπαϊκού/διαπεριφερειακού οδικού δικτύου με λιμάνι και αεροδρόμιο εθνικής/ευρωπαϊκής διεθνούς σημασίας • Δυνατότητες αναδιοργάνωσης του βασικού οδικού δικτύου λόγω μεταφοράς του αεροδρομίου σε νέα θέση • 1η κατά σειρά ΠΕ στις αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας με δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης αλλά και επιμήκυνσης του χρόνου παραμονής επισκεπτών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Μεταφορών/Επικοινωνιών	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

[37] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς τα ατυχήματα στον ΒΟΑΚ στο επαρχιακό δίκτυο και τις αστικές περιοχές, με αυξημένες ανάγκες για παρεμβάσεις βελτίωσης των συνθηκών ασφάλειας • 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος του πρωτεύοντος οδικού δικτύου ενδοπεριφερειακής σημασίας, με αυξημένες ανάγκες για παρεμβάσεις βελτίωσης των γεωμετρικών χαρακτηριστικών και των συνθηκών ασφάλειας	• Δυνατότητα επαναδιείσδυσης στον χώρο της κρουαζιέρας • Δυνατότητα βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών από το αεροδρόμιο
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Μεταφορών/Επικοινωνιών	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος του διευρωπαϊκού/διαπεριφερειακού οδικού δικτύου και 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος του δευτερεύοντος δικτύου ενδοπεριφερειακής σημασίας και 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος του οδικού δικτύου ενδοπεριφερειακής σημασίας, με σημαντικές ανάγκες για βελτίωση γεωμετρικών χαρακτηριστικών και των συνθηκών ασφάλειας • 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς τα ατυχήματα στις αστικές περιοχές με αυξημένες ανάγκες για παρεμβάσεις βελτίωσης των συνθηκών ασφάλειας	• Δυνατότητες ενίσχυσης και εξειδίκευσης του ρόλου του λιμανιού • Μικρό μερίδιο στις αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας με δυνατότητες όμως διεύρυνσης του ρόλου
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Μεταφορών/Επικοινωνιών	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς τα ατυχήματα σε αστικές περιοχές (μαζί με την ΠΕ Ηρακλείου) αλλά και τα ατυχήματα στον ΒΟΑΚ, παρότι εντός των ορίων της καταγράφεται το μικρότερο μήκος διευρωπαϊκού/διαπεριφερειακού οδικού δικτύου με ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες για μέτρα ασφάλειας στο οδικό δίκτυο • 2η κατά σειρά ΠΕ στις αφίξεις επισκεπτών κρουαζιέρας και στις αφίξεις αεροδρομίων, με αυξημένες ανάγκες βελτίωσης των συνδέσεων μεταξύ των βασικών πυλών εισόδου/εξόδου • 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος του πρωτεύοντος και 2η κατά σειρά ως προς το μήκος του δευτερεύοντος δικτύου ενδοπεριφερειακής σημασίας, με ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες για την βελτίωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών και των συνθηκών ασφάλειας	• Δυνατότητες ανάπτυξης συνδυασμένων μεταφορών με βελτίωση της σύνδεσης αεροδρομίου λιμανιού • Δυνατότητες ενίσχυσης του ρόλου του λιμανιού αλλά και εξειδίκευση του ρόλου του παλιού στην πόλη των Χανίων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Μεταφορών/Επικοινωνιών	
Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή		

ΠΕ		ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ				ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ			
ΠΕ[38]	Ευρείες ζώνες αναζήτησης για ΑΠΕ	Αιολική Ισχύς μεγαλύτερη των 100 KW (πλήθος)	Φράγματα υφιστάμενα + νέα (πλήθος)	Μήκος ακτών	Επιφάνεια δασών Ημι- φυσικών εκτάσεων	Πλήθος αποφάσεων έκτακτης ανάγκης 2013-2019	% Πληθυσμός της ΠΕ σε ζώνες υψομέτρου > 400μ	% Νοικοκυριά σε κατοικίες χωρίς θέρμανση	% Νοικοκυριά σε κατοικίες χωρίς καθόλου μόνωση
Ηρακλείου	30,69%	7	4	19,29%	14,97%	7	9,65%	11,87%	46,87%
Λασιθίου	23,15%	18	1	33,70%	23,46%	11	8,19%	22,01%	51,69%
Ρεθύμνης	22,97%	4	1+1	11,50%	14,99%	1	17,10%	6,35%	45,19%
Χανίων	23,19%	5	1+1	35,51%	46,57%	17	3,06%	9,77%	47,81%
Περιφέρεια	100,00%	34	7+2	100,00%	100,00%	36		11,85%	47,48%

	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Ηρακλείου	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς την συγκέντρωση αστικού πληθυσμού και 2η κατά σειρά ως προς το ποσοστό πληθυσμού που ζει σε περιοχές με υψόμετρο >400 μ και ταυτόχρονα με το μεγαλύτερο ποσοστό (μετά την ΠΕ Λασιθίου) νοικοκυριών που μένουν σε κατοικίες χωρίς καθόλου θέρμανση, και κατά συνέπεια με αυξημένες ανάγκες για παρεμβάσεις βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κυρίως σε ορεινούς οικισμούς με χαμηλές θερμοκρασίες • Ανάγκες ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης των υδάτινων πόρων, με δεδομένο ότι δεν υπάρχει ενιαίος φορέας διαχείρισης υδάτινων πόρων στο επίπεδο της ΠΕ	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε υφιστάμενα και νέα φράγματα και 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς την συγκέντρωση μονάδων παραγωγής αιολικής ενέργειας με δυνατότητες ανάπτυξης ΑΠΕ • Δυνατότητες για ενσωμάτωση κριτηρίων που συνδέονται με τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της ευρείας αποκατάστασης του οδικού δικτύου μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του 2019
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος των ακτών και την επιφάνεια δασών και δασικών εκτάσεων με αυξημένες ανάγκες για προστασία από διάβρωση αλλά και πυρκαγιές • Είναι η ΠΕ με τα πιο υψηλά ποσοστά νοικοκυριών που ζουν σε κατοικίες χωρίς θέρμανση και χωρίς καθόλου μόνωση και επομένως με αυξημένες ανάγκες για βελτίωση ενεργειακής απόδοσης κτιρίων σε αστικές περιοχές, αλλά και στους διάσπαρτους μικρούς οικισμούς της ορεινής ενδοχώρας • Ανάγκες ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης των υδάτινων πόρων, με δεδομένο ότι δεν υπάρχει ενιαίος φορέας διαχείρισης υδάτινων πόρων στο επίπεδο της ΠΕ	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς την έκταση που καταλαμβάνουν οι ευρείες ζώνες αναζήτησης για ΑΠΕ και 1η ως προς την παρουσία μονάδων παραγωγής αιολικής ενέργειας • Δυνατότητες ανάπτυξης ολοκληρωμένων σχεδίων πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών (κυρίως πλημμυρικών φαινομένων), αξιοποιώντας τη διαχρονική εμπειρία με δεδομένο ότι είναι η 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς τον αριθμό των αποφάσεων για έκτακτη ανάγκη λόγω φυσικών καταστροφών • Δυνατότητες για ενσωμάτωση κριτηρίων που συνδέονται με τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της ευρείας αποκατάστασης του οδικού δικτύου μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του 2019
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

[38] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το ποσοστό πληθυσμού που ζει σε περιοχές με υψόμετρο >400 μ, με ανάγκες αντιμετώπισης χαμηλών θερμοκρασιών και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης • Ανάγκες ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης των υδάτινων πόρων, με δεδομένο ότι δεν υπάρχει ενιαίος φορέας διαχείρισης υδάτινων πόρων στο επίπεδο της ΠΕ	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς την έκταση που καταλαμβάνουν οι ευρείες ζώνες αναζήτησης για ΑΠΕ και 2η κατά σειρά ως προς τον αριθμό υφιστάμενων και νέων φραγμάτων με μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης ΑΠΕ • Δυνατότητες για ενσωμάτωση κριτηρίων που συνδέονται με τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της ευρείας αποκατάστασης του οδικού δικτύου μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του 2019
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς την συγκέντρωση αστικού πληθυσμού και το ποσοστό νοικοκυριών σε κατοικίες χωρίς καθόλου μόνωση και επομένως με αυξημένες ανάγκες βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κατά προτεραιότητα σε αστικές περιοχές • 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το μήκος των ακτών και την επιφάνεια δασών και δασικών εκτάσεων με αυξημένες ανάγκες για προστασία από διάβρωση αλλά και πυρκαγιές • Ανάγκες ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης των υδάτινων πόρων, με δεδομένο ότι δεν υπάρχει ενιαίος φορέας διαχείρισης υδάτινων πόρων στο επίπεδο της ΠΕ	• Δυνατότητες ανάπτυξης ολοκληρωμένων σχεδίων πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών (κυρίως πλημμυρικών φαινομένων), αξιοποιώντας τη διαχρονική εμπειρία με δεδομένο ότι είναι η 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς τον αριθμό των αποφάσεων για έκτακτη ανάγκη λόγω φυσικών καταστροφών • Δυνατότητες για ενσωμάτωση κριτηρίων που συνδέονται με τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της ευρείας αποκατάστασης του οδικού δικτύου μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του 2019
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή	

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Αυξημένες ανάγκες για προστασία και ανάδειξη πολυάριθμων διάσπαρτων στοιχείων και ζωνών του φυσικού αλλά και του ιστορικού – πολιτιστικού περιβάλλοντος • Αλλοίωση αξιόλογων τοπίων και στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος από αυξημένες πιέσεις άλλων χρήσεων και δραστηριοτήτων • Ανάγκες για συνδυασμένη ανάδειξη ιστορικών – πολιτιστικών πόρων και στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος ή και επιμέρους θεματικών δικτύων	• Ύπαρξη σημαντικών στοιχείων πολιτιστικής ιστορικής κληρονομιάς που μπορούν να ενισχύσουν το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν • Ύπαρξη σημαντικών στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος με σημαντικό αριθμό ζωνών NATURA και μικρών υγροβιότοπων που δημιουργούν δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού • Σημαντική άυλη πολιτιστική κληρονομιά (όπως γαστρονομία, τοπικά προϊόντα ήθη και έθιμα) που μπορεί να ενισχύσει και να εξειδικεύσεις κατά τόπους το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν • Πολύ καλό κλίμα και ηλιοφάνεια καθ' όλη τη διάρκεια του έτους
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Περιορισμένες συνέργειες μεταξύ φορέων για την δημιουργία ενιαίων δικτύων, ιστορικού, πολιτιστικού, φυσικού περιβάλλοντος που διατρέχουν τις ΠΕ • Πολλαπλοί αρμόδιοι φορείς λόγω χωρικής συνύπαρξης προστατευόμενων στοιχείων	• Δημιουργία 2 Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (Ν. 4519/2018), ο υφιστάμενος «Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς – Δυτικής Κρήτης» (άρθρο 15 του ν. 2742/1999) με έδρα τα Χανιά με χωρική αρμοδιότητα την Δυτική Κρήτη και ο νεοϊδρυόμενος «Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης» με έδρα προσωρινά το

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	φυσικού και ιστορικού περιβάλλοντος, διαφόρων χρονικών περιόδων • Πληθώρα διατάξεων που αφορούν επιμέρους κατηγορίες στοιχείων του ιστορικού – πολιτιστικού περιβάλλοντος (όπως αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, μνημειακά σύνολα, ιστορικοί τόποι, κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί, κηρυγμένα διατηρητέα και αξιόλογα κτίρια)	Ηράκλειο και χωρική αρμοδιότητα την Κεντρική και Ανατολική Κρήτη. Συνδυαστικά και με το Νέο Θεσμικό για το Σύστημα Διακυβέρνησης Προστατευόμενων Περιοχών • Σε διαδικασία εξέλιξης οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και τα Σχέδια Διαχείρισης των περιοχών Natura 2000 • Σε διαδικασία θεσμοθέτησης των επιτρεπόμενων χρήσεων γης για προστατευόμενες περιοχές του φυσικού περιβάλλοντος • Χρηματοδοτικές ευκαιρίες για ανάπτυξη εφαρμογών ΤΠΕ σε πεδία όπως προβολή, ερμηνεία στοιχείων φυσικού, ιστορικού, πολιτιστικού περιβάλλοντος, υποδοχή και διαχείριση επισκεπτών
Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Συνεχιζόμενη αλλοίωση της εικόνας αστικών κέντρων και τουριστικών/παραλιακών ζωνών κυρίως στις βόρειες ακτές, με ανάγκες ποιοτικής και περιβαλλοντικής αναβάθμισης • Ανάγκες ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάδειξης των ιστορικών κέντρων μεγάλων αστικών περιοχών • Ανάγκες ολοκληρωμένων παρεμβάσεων διασύνδεσης αστικών κέντρων που λειτουργούν ως πόλοι ανάπτυξης στην αγροτική και ορεινή ενδοχώρα, με πληθώρα μικρών οικισμών και στοιχείων φυσικού πολιτιστικού περιβάλλοντος • Ανάγκες επικαιροποίησης και ολοκλήρωσης του Πολεοδομικού Σχεδιασμού τόσο στις οικιστικές περιοχές, όσο και στις παραγωγικές ζώνες του β' γενή και γ' γενή τομέα με έμφαση στον τουρισμό	• Δυνατότητες βελτίωσης της εικόνας και ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων Ηρακλείου και Χανίων και διατήρηση/ανάδειξη ιστορικής πολιτιστικής κληρονομιάς και αστικού φυσικού περιβάλλοντος • Δυνατότητα ανάδειξης νέου ρόλου σε οικιστικά κέντρα από μεγάλες παρεμβάσεις και προγράμματα ανάπτυξης (όπως μεταφορά αεροδρομίου, προώθηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων) • Δυνατότητα ανάπτυξης νέων τουριστικών προϊόντων με παράλληλη ανάδειξη και αξιοποίηση ακατοίκητων και φθινόντων πληθυσμιακά οικισμών της ενδοχώρας • Εμπειρία από σχεδιασμό και υλοποίηση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων σε αστικές περιοχές, αλλά και σε ειδικές ζώνες συγκέντρωσης φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Σχεδιασμός σημαντικών παρεμβάσεων από πολλαπλούς φορείς σε κεντρικό ή και σε διεθνές επίπεδο (όπως σχεδιασμός στην θέση του νυν αεροδρομίου μετά την απομάκρυνσή του, προώθηση της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός)	• Νέες αρμοδιότητες Χωροταξικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού στην Περιφέρεια, με την συγκρότηση Παρατηρητηρίου Δομημένου Περιβάλλοντος • Θεσμοθέτηση του αναθεωρημένου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου και έναρξη εκπόνησης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων στο επίπεδο των Δήμων
Υποδομές Μεταφορών Επικοινωνιών	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Ανάγκες ενίσχυσης διαλειτουργικότητας, συνδυασμένων μεταφορών • Ανάγκες αξιοποίησης βιώσιμων μεταφορών εντός των αστικών περιοχών και τουριστικών ζωνών • Ανάγκες βελτίωσης γεωμετρικών χαρακτηριστικών και συνθηκών ασφάλειας σε τμήματα του οδικού δικτύου	• Το Διευρωπαϊκό και Περιφερειακό δίκτυο συνδέεται άμεσα με τις βασικές πύλες εισόδου/εξόδου (λιμάνια, αεροδρόμια) • Δυνατότητες αναδιοργάνωσης και συμπλήρωσης του βασικού οδικού δικτύου, λόγω της μεταφοράς του αεροδρομίου • Δυνατότητες αξιοποίησης εφαρμογών ΤΠΕ για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών • Δυνατότητες ενσωμάτωσης κριτηρίων που συνδέονται με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο πλαίσιο αποκατάστασης του οδικού δικτύου μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του Αυγούστου 2019
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	• Περιορισμένοι δημόσιοι πόροι για την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων σε έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας • Υψηλά κόστη και χρονοβόρες διαδικασίες απαλλοτριώσεων • Χρονοβόρες διαδικασίες για εκπόνηση μελετών και εξασφάλιση των αδειοδοτήσεων για σημαντικά έργα υποδομής	• Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου ελικοδρομίων και υδατοδρομίων με βάση το νέο θεσμικό πλαίσιο • Εξειδίκευση του ρόλου των λιμανιών και των αεροδρομίων σε εθνικό επίπεδο • Νέα εργαλεία και δυνατότητες χρηματοδότησης σημαντικών έργων υποδομής
Ενέργεια, υποδομές περιβάλλοντος, κλιματική αλλαγή	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Υψηλή εξάρτηση από το πετρέλαιο, συγκριτικά με άλλες περιοχές της χώρας • Εποχικότητα στην αναντιστοιχία μεταξύ της ζήτησης για ηλεκτρική ενέργεια και την προσφορά • Χαμηλός βαθμός εξειδίκευσης και δυσκολίες προσαρμογής τόσο του εργατικού δυναμικού όσο και των επιχειρήσεων στον τομέα των κατασκευών για παρεμβάσεις βιοκλιματικού χαρακτήρα • Έλλειψη ολοκληρωμένων σχεδίων και παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών • Ανάγκη υιοθέτησης των αρχών της κυκλικής οικονομίας στη διαχείριση των υδάτινων πόρων και των υγρών/στερεών αποβλήτων • Σημαντικό ποσοστό δασικών εκτάσεων που ευνοούν την ανάπτυξη πυρκαγιών με πολυάριθμους μικρούς οικισμούς να αναπτύσσονται διάσπαρτοι κυρίως σε ορεινές δυσπρόσιτες περιοχές • Ανάγκη ιεράρχησης και επίσπευσης των έργων που προβλέπονται από τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων	• Παρουσία φυσικών πόρων που ευνοούν την ανάπτυξη ποικίλων μορφών ΑΠΕ • Σημαντικός αριθμός και μέγεθος ήδη εγκατεστημένων επενδύσεων παραγωγής ενέργειας • Σημαντική κάλυψη των απαιτήσεων για διαχείριση υγρών αποβλήτων • Ολοκλήρωση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων • Σημαντική εξειδίκευση στην διαχείριση υδάτινων πόρων • Σημαντική εμπειρία σε βιοκλιματικές παρεμβάσεις και ενεργειακές αναβαθμίσεις κτιρίων • Δυνατότητα σχεδιασμού και εφαρμογής επιχειρησιακών σχεδίων διαχείρισης κινδύνων (λόγω νησιωτικού χαρακτήρα και έλλειψης διαπεριφερειακών επιδράσεων) • Ύπαρξη εξειδικευμένου εργατικού προσωπικού και φορέων για την προσέγγιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κατακερματισμός αρμοδιοτήτων με επικαλύψεις και αδυναμία συντονισμού στο γενικότερο θεσμικό πλαίσιο αντιμετώπισης φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών • Έλλειψη κεφαλαίων για ανάληψη επενδύσεων • Η ανάγκη εισαγωγής υλικών προσαρμοσμένων στις βιοκλιματικές απαιτήσεις θα επιβαρύνει το κόστος των τεχνικών έργων • Καθυστερήσεις στις απαιτούμενες εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων και λοιπών αδειοδοτήσεων, λόγω της ειδικής φύσης των παρεμβάσεων του τομέα • Αποσπασματικότητα επιχειρησιακού σχεδιασμού και εφαρμογών διαχείρισης κινδύνων	• Μεγάλες δυνατότητες για ορθολογική χρήση ενέργειας μέσα από μια ολοκληρωμένη περιφερειακή ενεργειακή πολιτική • Το θεσμικό πλαίσιο για τη βελτίωση ενεργειακής απόδοσης κτιρίων δημιουργεί ισχυρή ζήτηση για βιοκλιματικές παρεμβάσεις στα κτίρια • Τεχνολογικές εφαρμογές που διευκολύνουν την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνου • Εφαρμογές ευρωπαϊκών οδηγιών και στρατηγικά πλαίσια που δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον για τη βέλτιστη διαχείριση υδάτινων πόρων, υγρών/στερεών αποβλήτων • Προτεραιότητα, για μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές CO2, μέσα από καθαρές μορφές ενέργειας, πράσινες και γαλάζιες επενδύσεις, κυκλική οικονομία και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027

2.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα περιβάλλον και ποιότητα Ζωής και με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες στους επιμέρους υποτομείς (φυσικοί- ιστορικοί- πολιτιστικοί πόροι / οικιστικό περιβάλλον-παραγωγικές ζώνες / υποδομές μεταφορών / ενέργεια-υποδομές περιβάλλοντος-κλιματική αλλαγή) προκύπτουν διαφορές στο επίπεδο των ΠΕ που στο πλαίσιο της ενιαίας συνθετικής διάγνωσης οδηγούν στον εντοπισμό διακριτών ενδοπεριφερειακών ζωνών, που απαιτούν διαφορετική προσέγγιση σε κρίσιμα ζητήματα που συνδέονται με τον τομέα.

Είναι διακριτές τρεις ζώνες του βόρειου παράκτιου, του νότιου παράκτιου τμήματος της Περιφέρειας και της ενδοχώρας, με βάση την χωρική διάρθρωση του οικιστικού δικτύου και τις προβλεπόμενες από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο, ζώνες για τους δυο ισχυρούς τομείς της Κρήτης, την αγροτική παραγωγή και τον τουρισμό. Η βόρεια παράκτια ζώνη εμφανίζει χωρική συνέχεια με μια εναλλαγή μεγάλων αστικών συγκεντρώσεων και ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών, σε αντίθεση με την νότια παράκτια ζώνη, όπου καταγράφονται θύλακες αστικών συγκεντρώσεων μεσαίου μεγέθους, σημαντικές ζώνες παραγωγής κηπευτικών και σημειακές τουριστικές αναπτύξεις, ενώ μεσολαβεί η ενδοχώρα με μία ποικιλία οικιστικών αναπτύξεων και οικονομική δραστηριότητα σε παραδοσιακές καλλιέργειες και την κτηνοτροφία.

Εντός των τριών διακριτών αυτών ζωνών αναδεικνύονται διαφορετικά κρίσιμα ζητήματα με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και ιστορικού περιβάλλοντος:

- Στο βόρειο παράκτιο τμήμα ο εντατικός τουρισμός και οι μεγάλες πληθυσμιακές πυκνότητες στις αστικές συγκεντρώσεις, δημιουργούν την απαίτηση για «πράσινη ανάπτυξη» με αιχμές στην βιοκλιματική αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος στις αστικές και τουριστικές περιοχές, στην αντιμετώπιση των εποχικών διακυμάνσεων της ενεργειακής ζήτησης με καθαρές μορφές ενέργειας, καθώς και στην ανάδειξη των ιστορικών αστικών κέντρων
- Στην ανατολική, νότια και δυτική παράκτια ζώνη, απαιτείται διαφορετική προσέγγιση σε ότι αφορά την «πράσινη ανάπτυξη», με αιχμές την ποιοτική και περιβαλλοντική αναβάθμιση μεσαίων και μικρών οικιστικών περιοχών, διάσπαρτων τουριστικών αναπτύξεων και εντατικών γεωργικών καλλιεργειών, που συχνά συνυπάρχουν με εκτεταμένες ζώνες Natura 2000 και τους 69 υγροβιότοπους και των διάσπαρτων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, που συνυπάρχουν με πολυάριθμους μικρούς οικισμούς ή μεσαίου μεγέθους αστικές συγκεντρώσεις
- Στην ορεινή ενδοχώρα η προσέγγιση σε ότι αφορά την «πράσινη ανάπτυξη», έχει ως αιχμή την συνδυασμένη ανάδειξη και προστασία των εκτεταμένων ζωνών Natura 2000 και των διάσπαρτων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, μεγιστοποιώντας τις ωφέλειες και για τους πολυάριθμους μικρούς οικισμούς που συνυπάρχουν με τα προαναφερόμενα αξιόλογα στοιχεία του φυσικού και ιστορικού περιβάλλοντος

Στις προαναφερόμενες τρεις διακριτές ζώνες διαφοροποιημένα είναι και τα κρίσιμα ζητήματα, που συνδέονται με τις υποδομές.

Διαφορετικός είναι ο σχεδιασμός για τις υποδομές περιβάλλοντος στη βόρεια πυκνοκατοικημένη ζώνη λόγω της χωρικής συνέχειας, με τη δυνατότητα κατασκευής και λειτουργίας υποδομών που διασφαλίζουν οικονομίες κλίμακας, σε αντίθεση με την ανάγκη για μικρότερης κλίμακας υποδομές διάσπαρτες στις άλλες δυο διακριτές ζώνες.

Σε ότι αφορά τις μεταφορές κρίσιμο ζήτημα κατά μήκος του διευρωπαϊκού τμήματος του οδικού δικτύου, είναι η βελτίωση των συνθηκών ασφαλείας και η ενίσχυση των κόμβων σύνδεσης με τους κύριους κάθετους οδικούς άξονες, που συνδέουν το βόρειο με το νότιο τμήμα. Αντίθετα στην ενδοχώρα και στον νότο, η χωρική διασπορά οικιστικών συγκεντρώσεων, σημειακών τουριστικών αναπτύξεων και παραγωγικών ζωνών του πρωτογενή τομέα, δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις βελτίωσης του ενδοπεριφερειακού (επαρχιακού και διαδημοτικού οδικού δικτύου) που σε αρκετές περιπτώσεις διασχίζει τις εκτεταμένες ζώνες Natura 2000.

Με βάση τα προαναφερόμενα προκύπτουν τρείς διακριτές ζώνες που διαφοροποιούνται σε ότι αφορά την εξειδίκευση των κρίσιμων ζητημάτων και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της Περιφέρειας Κρήτης για το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής:

- Βόρεια παράκτια ζώνη όπου συνυπάρχουν οι μεγαλύτερες αστικές συγκεντρώσεις με ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές, με αναπτυξιακές προτεραιότητες:
  - ✓ ανάδειξη – προστασία των ιστορικών κέντρων των μεγάλων πόλεων
  - ✓ ποιοτική και περιβαλλοντική αναβάθμιση των αστικών παράκτιων μετώπων
  - ✓ ποιοτική και περιβαλλοντική αναβάθμιση σε θύλακες ανεπτυγμένους τουριστικά σε άμεση γειτνίαση με ζώνες Natura 2000 και μικρούς υγροβιότοπους
- Δυτική, Νότια και Ανατολική παράκτια ζώνη, όπου συνυπάρχουν μικρού και μεσαίου μεγέθους αστικές συγκεντρώσεις, με αναπτυσσόμενες τουριστικά ζώνες, ζώνες Natura 2000 και μικρούς υγροβιότοπους, με αναπτυξιακές προτεραιότητες:
  - ✓ ποιοτική και περιβαλλοντική αναβάθμιση σε αναπτυσσόμενες ζώνες με περιθώρια ανάπτυξης τουρισμού και εξειδίκευση σε ισχυρό γεωργικό τομέα (κηπευτικά)
  - ✓ παρεμβάσεις ποιοτικής αναβάθμισης σε αναπτυσσόμενες ζώνες με περιθώρια ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε γειτνίαση με ζώνες Natura 2000 και υγροβιότοπους.
- Ορεινή ενδοχώρα με διάσπαρτους μικρούς οικισμούς, έντονη παρουσία ζωνών NATURA, απασχόληση στον πρωτογενή και πυρήνες με σημαντική κτηνοτροφική παραγωγή, με αναπτυξιακές προτεραιότητες:
  - ✓ την συνδυασμένη ανάδειξη των περιοχών Natura 2000 – γεωπάρκων και των διάσπαρτων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων με ενιαίο άξονα αναφοράς το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε4
  - ✓ την βελτίωση ενίσχυση του οικιστικού περιβάλλοντος στους πολυάριθμους ορεινούς και ημιορεινούς οικισμούς που εντοπίζονται στις ζώνες ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και ανάπτυξης πολυδραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της ποιοτικής και περιβαλλοντικής αναβάθμισης ενισχύεται και συμπληρώνεται το δίκτυο περιβαλλοντικών υποδομών με βάση τις αρχές για την κυκλική οικονομία, ενώ ζήτημα αιχμής είναι και οι βιοκλιματικές παρεμβάσεις στο δομημένο περιβάλλον αλλά και στον δημόσιο ελεύθερο χώρο.

Στις μεταφορές, όπως καταγράφεται και στο ΣΠΕΜ οι προτεραιότητες είναι:

- Βελτίωση πρόσβασης και συνθηκών ασφαλείας του βασικού διευρωπαϊκού οδικού δικτύου (ΔΔΜΕ) στην βόρεια ακτή (Βόρειος Οδικός Άξονας / ΒΟΑΚ)
- Συμπλήρωση, αναβάθμιση βασικού διευρωπαϊκού οδικού δικτύου (ΔΔΜΕ), από το χωρικό σύστημα του νότιου τμήματος προς τον άξονα της βόρειας ακτής (Νότιος Οδικός Άξονας / ΝΟΑΚ και Κάθετοι Άξονες στα όρια των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηρακλείου και Λασιθίου)
- Συμπλήρωση, αναβάθμιση των τμημάτων του οδικού δικτύου (εθνικού, επαρχιακού), που διευκολύνουν τη σύνδεση (α) ζωνών με έντονη αγροτική δραστηριότητα (περιοχές παραγωγής γεωργικών – κτηνοτροφικών προϊόντων, ή περιοχές με υποδομές εκφόρτωσης αλιευτικών προϊόντων ή και αλιευτικά καταφύγια), (β) ζωνών με έντονη τουριστική ανάπτυξη, καθώς και με ιδιαίτερα στοιχεία του ιστορικού και φυσικού περιβάλλοντος με το ΔΔΜΕ και τους Διευρωπαϊκούς κόμβους.
- Συμπλήρωση, αναβάθμιση του δημοτικού οδικού δικτύου, με έμφαση στα τμήματα που ενισχύουν την εσωτερική συνοχή (άρση απομόνωσης) των νέων Δήμων μετά την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτης
- Δράσεις που συντείνουν στην προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας στις πόλεις, όπως:
  - ✓ αναμόρφωση του συστήματος των μέσων μαζικής μεταφοράς με στόχο τη μείωση της χρήσης ιδιωτικών οχημάτων (αναδιοργάνωση δρομολογίων και οχήματα φιλικά στο περιβάλλον, με προτεραιότητα στα ιστορικά κέντρα των πόλεων)
  - ✓ ενίσχυση του Δικτύου Ποδηλατοδρόμων
  - ✓ στήριξη της κινητικότητας των Πεζών Πολιτών (δίκτυα πεζοδιαδρομών, με πεζοδρομήσεις και διαπλατύνσεις πεζοδρομίων)

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΥΓΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

3.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Υγεία – πρόνοια

	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
Δείκτης Γήρανσης (Ηλικίες 65+σε συνάρτηση με Ηλικίες 0-14						
2001	87,2	129,5	94,2	97,7	95,8	110,01
2011	98,8	149,7	95	107,5	105,4	134,38
Δείκτης Εξάρτησης (Ηλικίες 65+και 0-14 σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό)						
2001	48	58	52	50,1	50,3	46,85
2011	51,3	58,7	51,6	51,1	52,2	51,53
Δείκτης Αντικατάστασης (Αντικατάσταση Ηλικιών 60-64 από ηλικίες 10-14)						
2001	118,3	94,6	118,2	115,3	114,1	91,44
2011	102,4	88,3	113,4	98	101,1	83,01

Προσδόκιμο Ζωής Περιφέρεια επιπέδου NUTS 2 (EUROSTAT)

Περιγραφή:

Έτος	2008				2011				2014				2016				2017			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ									330	81	82	121	330	81	82,2	110	337	81	81,7	164
Ελλάδα									13	82		4	13	82		4	13	82		8

		2015	2016	2017	2018	2019
Ηλικιακές ομάδες Eurostat	Άνω των 70	85.009	86.143	87.804	89.171	90.918
	Έως 3 ετών	26.766	26.197	25.899	25.909	25.877

	Περιφέρεια	Ηρακλείου	Λασιθίου	Ρεθύμνης	Χανίων
Υπηρεσίες Πρόνοιας (πλήθος)					
ΚΑΠΗ	37	23	4	2	8
ΚΗΦΗ	15	10	1	3	1
Βρεφονηπιακοί σταθμοί (στοιχεία Δήμων)	66	43	11	5	7
Παιδικοί σταθμοί (στοιχεία Δήμων)	25	10	3	2	10

	Περιφέρεια	Ηρακλείου	Λασιθίου	Ρεθύμνης	Χανίων
Υπηρεσίες Υγείας (πλήθος) (7 ΥΠΕ)					
Νοσοκομεία	8	2	4 (Γενικά Νοσοκομεία – Κέντρα Υγείας)	1	1
Κέντρα Υγείας (Αστικά)	3	1		1	1
Κέντρα Υγείας (μη Αστικά)	17	6	4	4	3
Περιφερειακά Ιατρεία	127	46 [39]	20 [40]	22	39

[39] 1 επιπλέον στο αεροδρόμιο

[40] 1 επιπλέον Ειδικό στις φυλακές Νεαπόλεως

Τοπικές Μονάδες Υγείας (ΤΟ.Μ.Υ.)	13	7	3	1	2

Νοσοκομειακές κλίνες ανά Περιφέρεια NUTS 2 [hlth_rs_bdsrg] Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη (EUROSTAT)

Περιγραφή: Διαθέσιμες νοσοκομειακές κλίνες

Έτος	2008				2011				2014				2016				2017			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ									199	224	255	128	199	227	263	133	202	236	262	127
Ελλάδα									13	322		7	13	311		7	13	329		5

	Οδικοί θάνατοι				Υγιές προσδόκιμο ζωής				Βρεφική θνησιμότητα				Ποσοστό θανάτων από καρκίνο				Ποσοστό θανάτων από καρδιακές παθήσεις				Αυτοκτονίες			
	Περιγραφή: αριθμός θανάτων σε τροχαία ατυχήματα ανά εκατομμύριο κατοίκους Eurostat μο 2014-2016				Περιγραφή: αριθμός αναμενόμενων ετών υγιούς ζωής (με βάση την προσωπική υγεία) Eurostat/EU-SILC plus DG Regio ίδιοι υπολογισμοί μο 2014-2016				Περιγραφή: αριθμός θανάτων παιδιών κάτω του 1 έτους κατά τη διάρκεια του έτους έως τον αριθμό των ζωντανών γεννήσεων το ίδιο έτος (ανά 1.000 γεννήσεις) Περιφερειακές στατιστικές της Eurostat μο 2015-2017				Περιγραφή: τυποποιημένο ποσοστό θανάτων από καρκίνο ανά 100.000 κατοίκους για πληθυσμό κάτω των 65 ετών (Νεόπλασμα) Eurostat 2015 (μο 3 χρόνων)				Περιγραφή: τυποποιημένο ποσοστό θανάτων καρδιακών παθήσεων ανά 100.000 κατοίκους για πληθυσμό κάτω των 65 ετών (Ασθένειες του κυκλοφορικού συστήματος (I00-I99)) Eurostat 2015 (μο 3 χρόνων)				Περιγραφή: τυποποιημένο ποσοστό θανάτων για αυτοκτονία για άτομα κάτω των 65 ετών (σκόπιμη αυτοτραυματισμός Eurostat 2015 (μο 3 χρόνων)			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	Δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	Δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	Δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	Δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	Δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	Δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	263	56.97	103,36	252	268	74,13	74,43	171	268	3.66	3,64	165	262	79,2	70,2	88	262	45,7	42,1	173	261	10.5	5,9	36
Ελλάδα	13	88.9		9	13	75,14		2	13	3.97		5	12	73,1		4	12	47,3		4	12	4.5		12

Δείκτης υγείας πληθυσμού

Κρήτη	Περιγραφή: προκύπτει με βάση τους επιμέρους δείκτες Οδικοί θάνατοι / Υγιές προσδόκιμο ζωής / Βρεφική θνησιμότητα / Ποσοστό θανάτων από καρκίνο / Ποσοστό θανάτων από καρδιακές παθήσεις / Αυτοκτονίες					
	2013	-0,248	2016	0,11	2019	-0,15

3.1.1.Υγεία – πρόνοια

Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 1.2 η Περιφέρεια εμφανίζει σχετική κάμψη ως προς την πληθυσμιακή δυναμική και ο αρνητικός ακαθάριστος ρυθμός φυσικής μεταβολής του πληθυσμού υποδηλώνει τάσεις γήρανσης.

Από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2001-2011 η Κρήτη εμφάνιζε τάσεις αύξησης του δείκτη γήρανσης ως αναλογία των ηλικιών 65+ προς τις ηλικίες 0-14 (από 95,8 το 2001 σε 105,4 το 2011) με καλύτερη βέβαια εικόνα συγκριτικά με την Ελλάδα, όπου τα αντίστοιχα μεγέθη ήταν 110,01 και 134,38. Τον υψηλότερο δείκτη γήρανσης το 2011 εμφάνιζε η ΠΕ Λασιθίου (149,7) με αμέσως επόμενη την ΠΕ Χανίων (107,5), ενώ ήταν καλύτερη η εικόνα στις ΠΕ Ρεθύμνης (95) και Ηρακλείου (98,8).

Η κάμψη της τάσης ανανέωσης του πληθυσμού αποτυπώνεται και μέσα από τον δείκτη αντικατάστασης, ως αναλογία της ομάδας ηλικιών 10-14 προς την ομάδα ηλικιών 60-64. Η τιμή του δείκτη στην Περιφέρεια μειώνεται από το 2001 στο 2011 (101,1 από 114,1), παραμένοντας βέβαια σε καλύτερη θέση συγκριτικά με τη χώρα όπου τα αντίστοιχα μεγέθη ήταν 83,01 και 91,44 αντίστοιχα. Η χαμηλότερη τιμή του δείκτη αντικατάστασης καταγράφεται πάλι στην ΠΕ Λασιθίου (88,3), με αμέσως επόμενη την ΠΕ Χανίων (98), ενώ την καλύτερη εικόνα εμφανίζει η ΠΕ Ρεθύμνης (113,4), με αμέσως επόμενη την ΠΕ Ηρακλείου (102,4).

Συνακόλουθα με την παρατηρούμενη τάση γήρανσης και την κάμψη των ρυθμών ανανέωσης του πληθυσμού με βάση τα στοιχεία της EUROSTAT, φαίνεται να διατηρείται για την Κρήτη σχετικά σταθερό το προσδόκιμο ζωής. Ειδικότερα το 2014 η τιμή του δείκτη ήταν τα 82 χρόνια, το 2016 82,2 και το 2017 81,7, φαίνεται όμως να έχει υποχωρήσει στη συγκριτική κατάταξη από την 4η θέση στην Ελλάδα το 2014 στην 8η το 2017 και από την 121η στην 164η στην ΕΕ αντίστοιχα.

Η διαχρονική αύξηση των ηλικιών άνω των 70 (85.009 το 2015 σε 90.918 το 2019) ενισχύει την ανάγκη για οργανωμένους χώρους ΚΑΠΗ και ΚΗΦΗ, με βάση βέβαια και την χωρική διασπορά των εξυπηρετούμενων ομάδων ηλικιών τόσο στις αστικές περιοχές, όσο και στις περιαστικές, αγροτικές και ορεινές περιοχές.

Οι ανάγκες για βρεφονηπιακούς παιδικούς σταθμούς παραμένουν επίκαιρες και για την υποστήριξη κυρίως των γυναικών για την εργασιακή απασχόληση, παρότι οι ηλικίες 0-3 μειώνονται από 26.766 το 2015 σε 25.877 το 2019.

Από τα προαναφερόμενα και συνεκτιμώντας ότι οι υψηλοί δείκτες γήρανσης καταγράφονται σε σημαντικό βαθμό στα ορεινά τμήματα της ενδοχώρας (χάρτης 3.1) είναι προτεραιότητα η αναβάθμιση και συμπλήρωση του δικτύου των μη αστικών κέντρων υγείας και των περιφερειακών ιατρείων, συνδυαστικά και με νέες εφαρμογές ΤΠΕ για τηλεϊατρική. Από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο δίνεται η κατεύθυνση για δημιουργία, σε όλες τις έδρες των Δήμων και στα συνεργαζόμενα οικιστικά κέντρα 7ου ενισχυμένου ή και 7ου επιπέδου Περιφερειακού Ιατρείου που θα λειτουργεί ως Κέντρο Πρόληψης σε εβδομαδιαία βάση, εξαρτώμενο και στελεχωμένο από τα υφιστάμενα Κέντρα Υγείας. Επισημαίνεται η σημαντική συμβολή των ΤΟΜΥ και των πολυδύναμων ιατρείων που έχουν ενσωματωθεί στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.

Επιπλέον ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος είναι η διαρκής αναβάθμιση των υποδομών δευτεροβάθμιας υγείας, τόσο σε ότι αφορά τις υποδομές όσο και την τεχνολογική ανανέωση του ιατρικού εξοπλισμού.

Η Κρήτη με βάση την αναλογία κατοίκων ανά νοσοκομειακή κλίνη (262) είναι η 5η κατά σειρά Περιφέρεια της χώρας, με αντίστοιχη τιμή για την Ελλάδα 329 και για την ΕΕ 236 (η Κρήτη κατατάσσεται 127η ανάμεσα σε 202 ευρωπαϊκές Περιφέρειες το 2017).

Ο δείκτης υγείας πληθυσμού (που προκύπτει συνθετικά με βάση θανάτους από ατυχήματα/προσδόκιμο ζωής/θνησιμότητα βρεφών/θανάτους από καρκίνο, καρδιά και αυτοκτονίες) εμφάνισε σημαντική ανάκαμψη το 2016 συγκριτικά με το 2013, το 2019 εμφανίζει τάσεις μείωσης και αναδεικνύει την ανάγκη για διαρκώς βελτιούμενες σύγχρονες και ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.

Επισημαίνεται ότι τόσο στον τομέα της υγείας όσο και της πρόνοιας στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι τυχόν απαιτήσεις που δημιουργούνται ως επίπτωση της πανδημίας COVID 19.

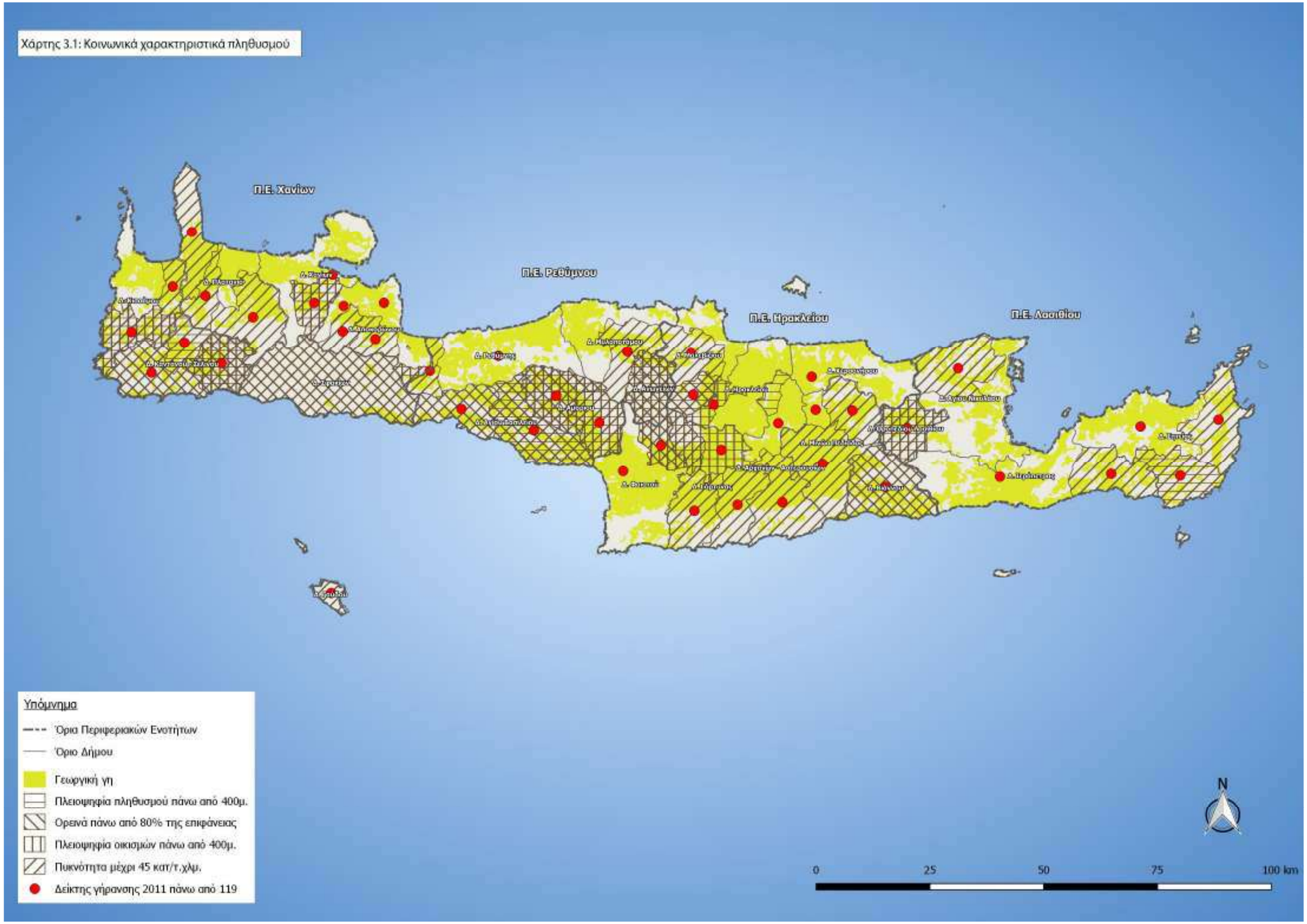
Χάρτης 3.1: Κοινωνικά χαρακτηριστικά πληθυσμού
Π.Ε. Χανίων
Π.Ε. Ρεθύμνου
Π.Ε. Ηρακλείου
Π.Ε. Λασιθίου
Υπόμνημα
Όρια Περιφερειακών Ενοτήτων
Όριο Δήμου
Γεωργική γη
Πλειοψηφία πληθυσμού πάνω από 400μ.
Ορεινά πάνω από 80% της επιφάνειας
Πλειοψηφία οικισμών πάνω από 400μ.
Πυκνότητα μέχρι 45 κατ/τ.χλμ.
Δείκτης γήρανσης 2011 πάνω από 119
N
0
25
50
75
100 km

Παιδεία, αθλητισμός

	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
Ηλικίες 5-19 ετών % του συνολικού πληθυσμού						
2001	18,75%	16,93%	19,30%	17,99%	18,41%	16,99%
2011	16,60%	14,93%	18,18%	15,76%	16,44%	14,66%

		2015			2017		
ΠΕ		Μονάδες	Φοίτησαν	Διέκοψαν	Μονάδες	Φοίτησαν	Διέκοψαν
Ηρακλείου	Νηπιαγωγεία	182	4927		185	4771	
	Δημοτικά	149	21839	140	148	21727	172
	Γυμνάσια	49	10511	35	49	10764	64
	Λύκεια	37	7525	11	37	7960	13
Λασιθίου	Νηπιαγωγεία	42	1434		42	1372	
	Δημοτικά	39	4857	46	39	4841	61
	Γυμνάσια	15	2406	16	15	2417	9
	Λύκεια	9	1483	3	9	1567	1
Ρεθύμνης	Νηπιαγωγεία	61	1542		60	1552	
	Δημοτικά	53	6092	57	53	6135	29
	Γυμνάσια	17	3050	27	18	3094	6
	Λύκεια	12	2075	8	14	2167	2
Χανίων	Νηπιαγωγεία	119	2812		118	2858	
	Δημοτικά	75	10417	65	75	10526	100
	Γυμνάσια	25	5012	25	25	4920	25
	Λύκεια	16	3215	3	16	3327	12

		2015	2016	2017	2018	2019
Ηλικιακές ομάδες (EUROSTAT)	4 έως 5	14.851	14.331	14.027	13.499	12.975
	6 έως 11	42.303	42.959	43.386	43.555	43.403
	12 έως 14	20.763	20.591	20.448	20.409	20.822
	15 έως 17	20.406	20.613	20.758	20.794	20.658
Σχολικές μονάδες Περιφέρειας (ΕΛΣΤΑΤ)	Νηπιαγωγεία	404	407	405		
	Δημοτικά	316	316	315		
	Γυμνάσια	106	107	107		
	Λύκεια	74	78	76		
Αναλογία μαθητών / σχολική μονάδα	Νηπιαγωγεία	37	35	35		
	Δημοτικά	134	136	138		
	Γυμνάσια	196	192	191		
	Λύκεια	276	264	273		

Πανεπιστημιακοί / Ερευνητικοί Φορείς	
Ηρακλείου	• Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών Πανεπιστημίου Κρήτης, • Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης, • Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (Ι.Τ.Ε.), • Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ), • Κέντρο Θαλάσσιας Έρευνας (ΕΛ.ΚΕ.ΘΕ), • Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (Ινστιτούτο Αμπέλου, Λαχ/μίας & Ανθ/μίας, Ινστιτούτο Προστασίας Φυτών, Σταθμός Γεωργικής Έρευνας)
Λασιθίου	• Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ) με τμήματα σε Άγ. Νικόλαο και Σητεία, • Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (Σταθμός Γεωργικής Έρευνας στην Ιεράπετρα)
Ρεθύμνης	• Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης, • Σχολή Επιστημών Αγωγής Πανεπιστημίου Κρήτης, • Σχολή Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Κρήτης, • Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ), • Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Ασωμάτων), • ΙΓΜΕ
Χανίων	• Πολυτεχνείο Κρήτης, • Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (ΕΛΜΕΠΑ), • Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο (Μ.Α.Ι.Χ.), • Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (Ινστιτούτο Υπερτροπικών Φυτών & Ελαίας)

	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
Τριτοβάθμια – μετατριτοβάθμια						
2001	9,81%	8,59%	8,89%	9,69%	9,50%	11.56%
2011	14,03%	11,85%	12,12%	14,86%	13,71%	15.89%

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ανά ηλικιακή ομάδα 25-64 και φύλλο κατά Περιφέρεια NUTS 2 [TGS00109] Ποσοστό (EUROSTAT)

Περιγραφή: Ο δείκτης ορίζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τριτοβάθμιες σπουδές (π.χ. πανεπιστήμιο, ανώτερο τεχνικό ίδρυμα κ.λπ.). Αυτό το εκπαιδευτικό επίτευγμα αναφέρεται στο επίπεδο ISCED 5-8 για τα δεδομένα από το 2014 και μετά και το ISCED 1997 5-6 για τα δεδομένα μέχρι το 2013. Ο δείκτης βασίζεται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΕ.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	257	23	21	151	264	26,3	20,6	184	280	29,1	22	208	280	30,5	26,6	175	280	32	26,6	187
Ελλάδα	13	18,7		4	13	20,8		6	13	23,7		8	13	25		4	13	26,1		5

	ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
Αναλφάβητοι						
2001	3,78%	4,29%	3,63%	2,36%	3,10%	3.40%
2011	1,96%	2,12%	1,92%	1,41%	1,84%	2.26%

Νέοι που εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση ανά φύλλο ανά Περιφέρεια NUTS 2 (edat_lfse_16) ποσοστό (EUROSTAT)																				
Περιγραφή: % του συνόλου των νέων 15 έως 24																				
Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ									323	11,2	14	249	318	10,9	9	138	307	10,7	7,2	72
Ελλάδα									11	12,1		6	10	9,2		5	6	4		4

Νέοι που δεν βρίσκονται σε εργασία ή στην εκπαίδευση και κατάρτιση ανά φύλλο ανά Περιφέρεια NUTS 2 (NEET rates) ποσοστό (EUROSTAT)																				
Περιγραφή:																				
Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ									325	13	18,7	278	325	12	14,2	244	325	11	11,7	222
Ελλάδα									13	20		5	13	18		4	13	17		1
ΕΕ			μεταβολή 2014-2018														325	-2	-7	7
Ελλάδα																	13	-4		4

Άτομα που δεν έχουν κάνει ποτέ χρήση υπολογιστών [isoc_r_cux_i] Ποσοστό Ατόμων (EUROSTAT)																				
Περιγραφή:																				
Έτος	2008				2011				2014				2017				2018			
Έτος	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας
ΕΕ					200	21	40	178	229	17	31	201	236	14	25	195				

Αθλητικές Δραστηριότητες (πλήθος)	
Περιφέρεια Κρήτης	68

3.1.2.Παιδεία, αθλητισμός

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από το 2001 στο 2011 οι ηλικίες 5-19 ετών ως αναλογία επί του συνολικού πληθυσμού μειώνονται στην Περιφέρεια Κρήτης (από 18,41% σε 16,44%) παραμένει όμως σε καλύτερη θέση συγκριτικά με την Ελλάδα όπου τα αντίστοιχα μεγέθη είναι 16,99% και 14,66% αντίστοιχα. Την καλύτερη εικόνα εμφανίζει η ΠΕ Ρεθύμνης με 18,18%, με αμέσως επόμενη την ΠΕ Ηρακλείου (16,60%) και με τις ΠΕ Χανίων και Λασιθίου να εμφανίζουν τα χαμηλότερα ποσοστά (15,76% και 14,93% αντίστοιχα).

Με δεδομένη την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο για τις ηλικίες 4-5 ετών με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ στην Περιφέρεια τα νηπιαγωγεία αυξάνουν από 404 το 2015 σε 407 το 2016 για να μειωθούν σε 405 το 2017, με μειούμενο όμως και τον πληθυσμό ηλικίας 4-5 ετών η αναλογία των παιδιών ανά μονάδα μειώνεται από 37 το 2015 σε 35 το 2017. Η μείωση των ηλικιών 4-5 ετών στην Περιφέρεια προκύπτει κυρίως από τις αντίστοιχες μειώσεις μαθητικού πληθυσμού που καταγράφονται στις ΠΕ Λασιθίου (-4,32%) και Ηρακλείου (-3,17%), ενώ αντίθετα υπάρχει αύξηση στις ΠΕ Χανίων (1,64%) και Ρεθύμνης (0,65%).

Στο επίπεδο της Περιφέρειας τα δημοτικά μειώνονται από το 2015 στο 2017, με αύξηση όμως των ηλικιακών ομάδων 6-11 ετών, οπότε η αναλογία μαθητών ανά σχολική μονάδα αυξάνεται από 134 το 2015 σε 138 το 2017. Η αύξηση του μαθητικού πληθυσμού οφείλεται κυρίως στις ΠΕ Χανίων (+1,37%) και Ρεθύμνης (0,24%), ενώ αντίθετα μείωση παρουσιάζεται στις ΠΕ Ηρακλείου (-0,36%) και Λασιθίου (-0,02%).

Τα γυμνάσια στην Περιφέρεια αυξάνουν από 106 το 2015 σε 107 το 2017 με παράλληλη μείωση των ηλικιών 12-14, οπότε η αναλογία μαθητών ανά μονάδα μειώνεται από 196 το 2015 σε 191 το 2017. Μείωση του μαθητικού πληθυσμού καταγράφεται στην ΠΕ Χανίων, ενώ αντίθετα αυξήσεις καταγράφονται στις άλλες τρεις ΠΕ.

Τα λύκεια στην Περιφέρεια αυξάνουν από 74 το 2015 σε 76 το 2017, με αντίστοιχη αύξηση των ηλικιών 15-17 και η αναλογία μαθητών ανά μονάδα μειώνεται από 276 το 2015 σε 273 το 2017. Μείωση μαθητικού πληθυσμού καταγράφεται στην ΠΕ Ρεθύμνης, ενώ αντίθετα στις άλλες τρεις ΠΕ καταγράφεται αύξηση.

Όπως προκύπτει από τα αναλυτικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2015 και 2017 η αναλογία των μαθητών από το Δημοτικό έως και το Λύκειο που διέκοψαν την φοίτηση κινείται γύρω στο 0,5% και φτάνει οριακά το 1% σε κάποιες περιπτώσεις. Διαχρονικά η εικόνα της Περιφέρειας σε ότι αφορά στην εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης βελτιώνεται και αυτό αποτυπώνεται από τις τιμές του δείκτη για τους νέους που εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση ως αναλογία επί του συνόλου των νέων 15-24 ετών. Ειδικότερα ο δείκτης για την Κρήτη έχει τιμή 7,2 για το 2018 και κατατάσσεται 4η στη χώρα, με αντίστοιχη τιμή του δείκτη για Ελλάδα 4 και ΕΕ 10,7 (η Κρήτη κατατάσσεται 72η ανάμεσα σε 307 ευρωπαϊκές Περιφέρειες). Σημειώνεται ότι το 2014 η τιμή του δείκτη για την Κρήτη ήταν διπλάσια (14) και κατατασσόταν 6η στη χώρα με αντίστοιχο μέγεθος για Ελλάδα 12,1 και ΕΕ 11,2 (η Κρήτη ήταν 249η ανάμεσα σε 323 ευρωπαϊκές Περιφέρειες).

Επίσης με βάση τα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011 μειώνεται και το ποσοστό των αναλφάβητων στην Περιφέρεια από 3,10% το 2001 σε 1,84% το 2011, μείωση μεγαλύτερη από εκείνην της Ελλάδας (από 3,40% σε 2,26%). Σημειώνεται ότι οι υποστηρικτικές υποδομές των σχολείων (αύλειοι χώροι, χώροι άθλησης) λειτουργούν συμπληρωματικά με υποδομές αθλητισμού, εντός ή στην περίμετρο οικιστικών περιοχών, ενώ στο διάστημα 2014-2019 υλοποιήθηκαν από την Περιφέρεια Κρήτης 68 αθλητικές εκδηλώσεις.

Σε ότι αφορά στο ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας και μετατριτοβάθμιας εκπαίδευσης καταγράφεται αύξηση από 9,5% σε 13,71%, με βάση τα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ για το 2001 και το 2011, που παρέμεναν όμως χαμηλότερα συγκριτικά με την Ελλάδα (11,56% και 15,89%). Ωστόσο με βάση στοιχεία EUROSTAT 2018 η αναλογία πληθυσμού 25-64 ετών που έχουν ολοκληρώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση για την Περιφέρεια Κρήτης είναι 26,6 και κατατάσσεται 5η κατά σειρά στη χώρα, με αντίστοιχο μέγεθος για την Ελλάδα 26,1 και για την ΕΕ 32. Επίσης μειώνεται η αναλογία των νέων που δεν βρίσκονται σε εργασία ή σε εκπαίδευση και κατάρτιση κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες από το 2014 στο 2018.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ο σημαντικός ρόλος των πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων της Περιφέρειας, τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης όσο και στον τομέα της εξειδίκευσης της περιφερειακής οικονομίας, ωστόσο χρειάζεται συστηματική ακόμη προσπάθεια για την προσαρμογή και εκπαίδευση του πληθυσμού στις νέες τεχνολογίες, με δεδομένο ότι για την Υπερπεριφέρεια η τιμή του δείκτη είναι αρκετά υψηλή (25) συγκριτικά με την ΕΕ (14) για το 2017.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί και λόγω της πανδημίας του COVID 19, η ιδιαίτερη ενασχόληση Πανεπιστημιακών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων της Περιφέρειας με τον τομέα της υγείας και της βιοϊατρικής. Επίσης όπως και στην περίπτωση του τομέα υγεία πρόνοια, έτσι και στον τομέα της παιδείας θα πρέπει κατά το στάδιο του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού να συνεκτιμηθούν και οι τυχόν ειδικές απαιτήσεις ανά επίπεδο εκπαίδευσης είτε σε υποδομές είτε σε λειτουργικές ανάγκες.

Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία												
	ΠΕ Ηρακλείου		ΠΕ Λασιθίου		ΠΕ Ρεθύμνης		ΠΕ Χανίων		Περιφέρεια Κρήτης		Ελλάδα	
Άνεργοι % του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (πηγή ΕΛΣΤΑΤ)												
2001	10.72%		10.65%		10.87%		10.59%		10.70%		11.10%	
2011	17.98%		13.37%		14.43%		15.63%		15.40%		18,72%	
% μεταβολή ανέργων (πηγή ΟΑΕΔ)												
% 2ος 2014-3ος 2019 Ανέργων >=12 μήνες	-6,02%		-15,39%		-35,16%		9,61%		-7,99%		11,97%	
% 2ος 2014-3ος 2019 Ανέργων <12 μήνες	19,38%		62,80%		125,31%		152,85%		52,94%		4,47%	
% 8ος 2014-8ος 2019 Ανέργων >=12 μήνες	-7,01%		45,82%		-29,87%		128,68%		13,07%		12,57%	
% 8ος 2014-8ος 2019 Ανέργων <12 μήνες	7,34%		-43,04%		8,68%		20,62%		2,57%		5,02%	
% 2ος 2014-8ος 2014 Ανέργων >=12 μήνες	-0,85%		0,00%		-7,54%		-3,11%		-1,75%		-1,30%	
% 2ος 2014-8ος 2014 Ανέργων <12 μήνες	-23,31%		-28,54%		4,26%		-44,62%		-23,99%		-8,65%	
% 3ος 2019-8ος 2019 Ανέργων >=12 μήνες	-1,89%		72,34%		0,00%		102,14%		20,74%		-0,76%	
% 3ος 2019-8ος 2019 Ανέργων <12 μήνες	-31,04%		-75,00%		-49,71%		-73,58%		-49,02%		-8,18%	
Μέσο μέγεθος νοικοκυριού (ΕΛΣΤΑΤ)												
2001	2,80		2,62		2,77		2,73		2,75		2,80	
2011	2,54		2,44		2,55		2,50		2,52		2,55	
Νοικοκυριά 5 μέλη και άνω ΕΛΣΤΑΤ)												
2001	21,92%		16,57%		28,19%		20,49%		21,70%		21,02%	
2011	16,60%		13,56%		23,74%		15,15%		16,85%		16,14%	

Άτομα που μένουν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση απασχόλησης ανά Περιφέρεια NUTS (πληθυσμός ηλικίας 0 έως 59 έτη) [TGS00108] Ποσοστό Συνολικού Πληθυσμού έως 60 (EUROSTAT)

Περιγραφή: Άτομα που μένουν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση απασχόλησης είναι άτομα ηλικίας 0-59 που διαμένουν σε νοικοκυριά όπου οι ενήλικες εργάστηκαν λιγότερο από 20% των πραγματικών δυνατοτήτων τους για εργασία τον περασμένο έτος.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	Υπερπεριφέρεια Νησιά Αιγαίου - Κρήτης																147	9,7	11,4	44

Ελλάδα	13	11,5		11

Ρυθμός σοβαρής υλικής στέρησης ανά Περιφέρεια NUTS 2 [TGS00104] Ποσοστό (EUROSTAT)

Περιγραφή: Η ενότητα "υλική στέρηση" καλύπτει δείκτες που αφορούν την οικονομική επιβάρυνση, τα διαρκή αγαθά, τη στέγαση και το περιβάλλον της κατοικίας. Τα άτομα με σοβαρή στέρηση αντιμετωπίζουν συνθήκες διαβίωσης που πλήττονται σοβαρά από την έλλειψη πόρων και αντιμετωπίζουν τουλάχιστον 4 από τις 9 στερήσεις: δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά i) να πληρώσουν ενοίκια ή λογαριασμούς κοινής ωφέλειας, ii) να κρατήσουν το σπίτι τους αρκετά ζεστό, iii) να αντιμετωπίσουν απροσδόκητα έξοδα iv) να τρώνε κρέας, ψάρι ή ισοδύναμο πρωτεΐνης κάθε δεύτερη μέρα, v) να πραγματοποιούν διακοπές μιας εβδομάδας μακριά από το σπίτι, vi) να διαθέτουν αυτοκίνητο, vii) πλυντήριο ρούχων, viii) έγχρωμη τηλεόραση ή ix) τηλέφωνο.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	Υπερπεριφέρεια Νησιά Αιγαίου - Κρήτης																148	8	17,6	21
Ελλάδα																	13	17		5

Άτομα σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικό αποκλεισμό κατά Περιφέρεια επιπέδου NUTS 2 [TGS00107] Ποσοστό συνολικού πληθυσμού (EUROSTAT)

Περιγραφή: Άτομα που κινδυνεύουν από φτώχεια ή έχουν σοβαρή υλική στέρηση ή ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας. Τα άτομα υπολογίζονται μόνο μία φορά ακόμη και αν είναι παρόντα σε διάφορους υποδείκτες. Σε κίνδυνο φτώχειας, είναι τα άτομα με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο κινδύνου φτώχειας, το οποίο καθορίζεται στο 60% του εθνικού μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις). Η υλική στέρηση καλύπτει δείκτες σχετικά με την οικονομική επιβάρυνση και τα διαρκή αγαθά. Τα άτομα με σοβαρή στέρηση αντιμετωπίζουν συνθήκες διαβίωσης που πλήττονται σοβαρά από την έλλειψη πόρων, αντιμετωπίζουν τουλάχιστον 4 από τις 9 ακόλουθες στερήσεις: δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά i) να πληρώσουν ενοίκια ή λογαριασμούς κοινής ωφέλειας, ii) να κρατήσουν το σπίτι τους αρκετά ζεστό, iii) να αντιμετωπίσουν απροσδόκητα έξοδα , iv) να τρώνε κρέας, ψάρι ή ισοδύναμο πρωτεΐνης κάθε δεύτερη ημέρα, v) διακοπές μιας εβδομάδας μακριά από το σπίτι, vi) αυτοκίνητο, vii) πλυντήριο ρούχων, viii) έγχρωμη τηλεόραση ή ix) τηλέφωνο. Οι άνθρωποι που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας είναι εκείνοι ηλικίας 0-59 ετών που ζουν σε νοικοκυριά όπου οι ενήλικες (ηλικίας 18-59) εργάζονται λιγότερο από το 20% του συνολικού δυναμικού εργασίας τους κατά το παρελθόν έτος.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	Υπερπεριφέρεια Νησιά Αιγαίου - Κρήτης																148	23,9	37	18
Ελλάδα																	13	33,5		2

Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ανά Περιφέρεια NUTS 2 [TGS00107] Ποσοστό συνολικού πληθυσμού (EUROSTAT)

Περιγραφή: Τα άτομα με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο κινδύνου φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60% του εθνικού μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης

ΕΕ																	148	18	20,4	39
Ελλάδα																	13	20,1		6

3.1.3. Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία

Η ανεργία στην Περιφέρεια Κρήτης συναρτάται άμεσα με τα χαρακτηριστικά της περιφερειακής οικονομίας και ιδιαίτερα με τον τουριστικό τομέα, που έχει σαν συνέπεια μια διαχρονική εποχικότητα στα μεγέθη της ανεργίας.

Η συνολική ανεργία στην Περιφέρεια, με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, παρουσίασε αύξηση από το 2001 στο 2011 (από 10,70% σε 15,40%) παραμένοντας όμως χαμηλότερα από τα αντίστοιχα μεγέθη για την Ελλάδα (11,10% και 18,72%).
Με βάση τα πρόσφατα στοιχεία του ΟΑΕΔ από τον Φεβρουάριο του 2014 έως τον Μάρτιο του 2019 οι άνεργοι άνω των 12 μηνών μειώνονται στην Κρήτη (-7,99%), όταν στο επίπεδο χώρας καταγράφεται αύξηση 11,97%. Αντίθετα στο ίδιο διάστημα οι άνεργοι κάτω των 12 μηνών αυξάνουν κατά 52,94% στην Περιφέρεια με το αντίστοιχο μέγεθος να είναι μόλις 4,47% για την χώρα, με την μεγάλη αύξηση στην Κρήτη να προκύπτει κυρίως από τις ΠΕ Χανίων και Ρεθύμνης.
Από τον Αύγουστο 2014 έως τον Αύγουστο του 2019 οι άνεργοι πάνω από 12 μήνες αυξάνονται κατά 13,07%, που είναι πολύ κοντά στο αντίστοιχο μέγεθος της χώρας (12,57%), ενώ χαμηλότερη είναι η αύξηση για τους ανέργους κάτω από 12 μήνες το ίδιο διάστημα (2,57% για την Κρήτη και 5,02% για τη χώρα). Ας σημειωθεί ότι για τα προαναφερόμενα μεγέθη στην ΠΕ Λασιθίου καταγράφεται μεγάλη μείωση, ενώ στην ΠΕ Χανίων σημαντική αύξηση.

Η διακύμανση της ανεργίας μέσα στην ίδια χρονιά αντανακλά έντονα την επίδραση του τουρισμού και από τον Φεβρουάριο του 2014 έως τον Αύγουστο του 2014 οι άνεργοι άνω των 12 μηνών μειώνονται κατά 1,75% με αντίστοιχη μείωση της χώρας κατά 1,30%, ενώ αντίθετα για τους ανέργους κάτω των 12 μηνών στην Κρήτη η μείωση είναι της τάξης του 24% με αντίστοιχη μείωση της χώρας της τάξης του 9%. Ωστόσο από τον Μάρτιο του 2019 έως τον Αύγουστο του 2019 καταγράφεται στην Περιφέρεια σημαντική αύξηση των ανέργων πάνω από 12 μήνες της τάξης του 20% (αύξηση που οφείλεται κυρίως στις ΠΕ Χανίων και Λασιθίου), ενώ για τη χώρα υπάρχει μείωση 0,76%. Στο ίδιο διάστημα οι άνεργοι κάτω των 12 μηνών μειώνονται δραστικά στην Κρήτη σχεδόν κατά 50%, έναντι μείωσης της τάξης του 8% στη χώρα.
Από την χρονική διακύμανση της ανεργίας φαίνεται ότι οι γυναίκες σταθερά αγγίζουν τα επίπεδα του 60% επί του συνόλου των ανέργων και υπερτερούν αναλογικά στους ανέργους οι ηλικίες 30-54 ετών, καθώς και οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι υπήκοοι χωρών εκτός ΕΕ φαίνεται να αυξάνουν την παρουσία τους στο σύνολο των ανέργων, κυρίως στις καταγραφές του Μαρτίου, ενώ από την χρονική διακύμανση των επιδοτούμενων κατά κλάδο αποτυπώνεται η πλειοψηφική παρουσία των εποχικών του τουρισμού στα στοιχεία του μηνός Φεβρουαρίου, των λοιπών εποχικών στου Μαρτίου και των εκπαιδευτικών στα αντίστοιχα του Αυγούστου.
Η φτώχεια ως συνέπεια της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης πλήττει και τα νοικοκυριά της Κρήτης, όπου παρότι το μέσο μέγεθος νοικοκυριού στην Περιφέρεια το 2011 μειώνεται συγκριτικά με το 2001, η αναλογία των νοικοκυριών από 5 μέλη και άνω είναι υψηλότερη στην Περιφέρεια (16,85%) συγκριτικά με την Ελλάδα (16,14%), με το μεγαλύτερο ποσοστό να καταγράφεται στην ΠΕ Ρεθύμνης (23,74%). Με βάση στοιχεία της EUROSTAT 2018 άτομα ηλικίας έως 60 ετών που μένουν σε νοικοκυριά όπου οι ενήλικες εργάστηκαν λιγότερο από το 20% των δυνατοτήτων για απασχόληση είναι 11,4 στο επίπεδο της Υπερπεριφέρειας, με αντίστοιχο μέγεθος της Ελλάδας 11,5% και της ΕΕ 9,7. Επίσης με στοιχεία της EUROSTAT 2018 άτομα με σοβαρή στέρηση που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν βασικές ανάγκες είναι σε επίπεδο Υπερπεριφέρειας 17,6 με αντίστοιχο μέγεθος για την Ελλάδα 17 και την ΕΕ 8. Ο δείκτης στο επίπεδο της Υπερπεριφέρειας για άτομα σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικό αποκλεισμό έχει τιμή 37 για το 2018 με αντίστοιχο μέγεθος 33,5 για την Ελλάδα και 23,9 για την ΕΕ. Στο επίπεδο της Περιφέρειας Κρήτης ο δείκτης για άτομα με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο κινδύνου φτώχειας (60% του εθνικού μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος) είναι 20,4 με το αντίστοιχο μέγεθος για την Ελλάδα 20,1 και την ΕΕ 18.

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και η έντονη τοπικιστική αντίληψη έχουν σαν συνέπεια την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση τοπικών φορέων ή και δημιουργία δομών για την αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων. Επίσης η δομή της οικονομίας αλλά και η διάρθρωση της απασχόλησης ευνοεί την ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής οικονομίας, ενώ σημαντική είναι και η επίδραση των δράσεων Δια Βίου Μάθησης.

Διάγραμμα 3.1.3.α : Διαχρονική μεταβολή ανέργων 2014 - 2019

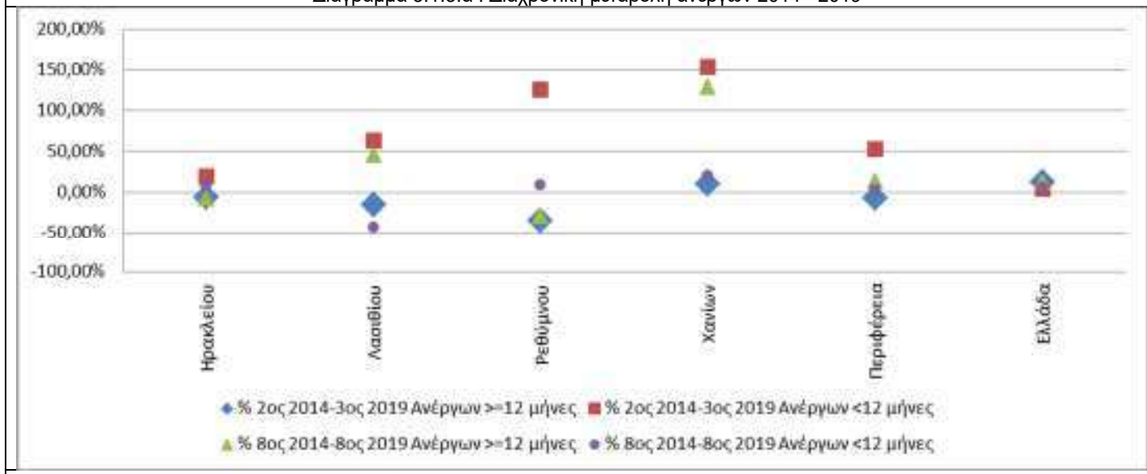

Διάγραμμα 3.1.3.β: Ετήσια διακύμανση ανέργων για τα έτη 2014 & 2019

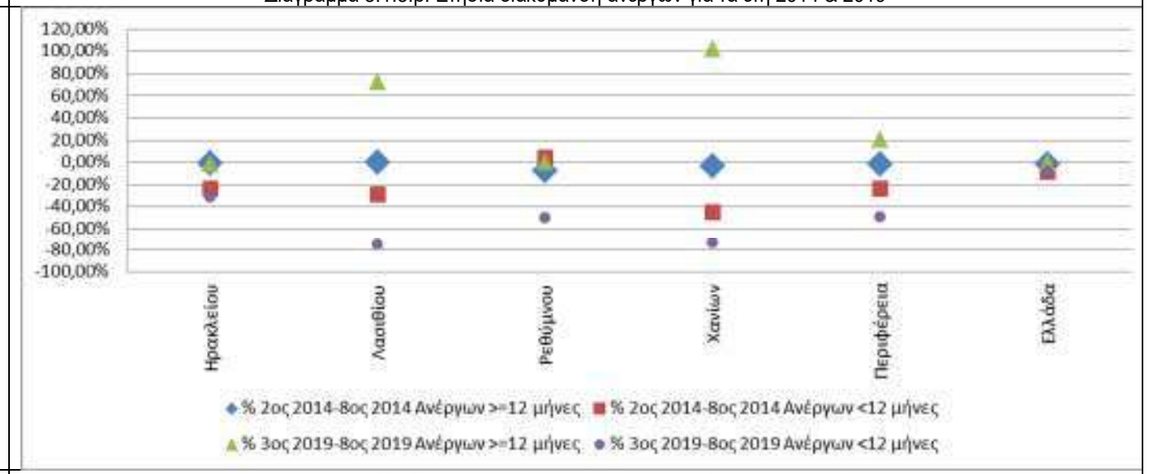

Διάγραμμα 3.1.3.γ : Χρονική διακύμανση ανεργίας κατά υπηκοότητα

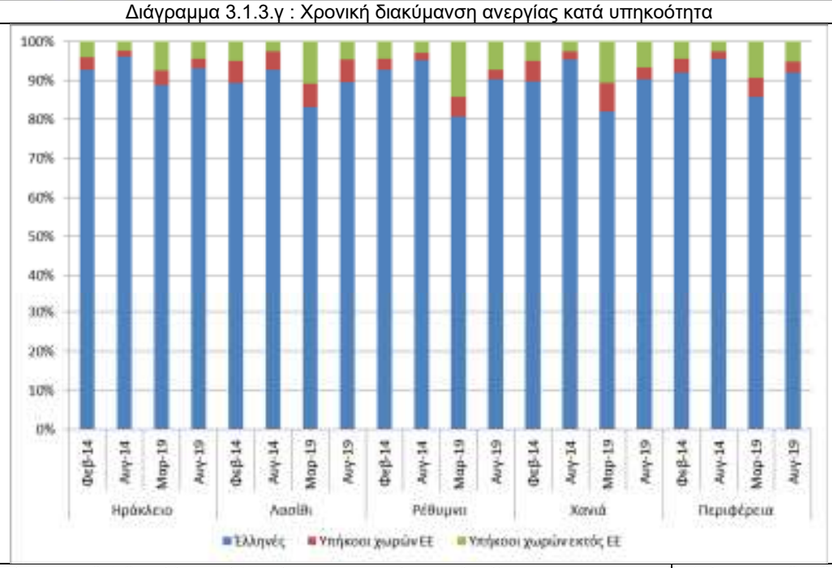

Διάγραμμα 3.1.3.δ : Χρονική διακύμανση επιδοτούμενων κατά κλάδο

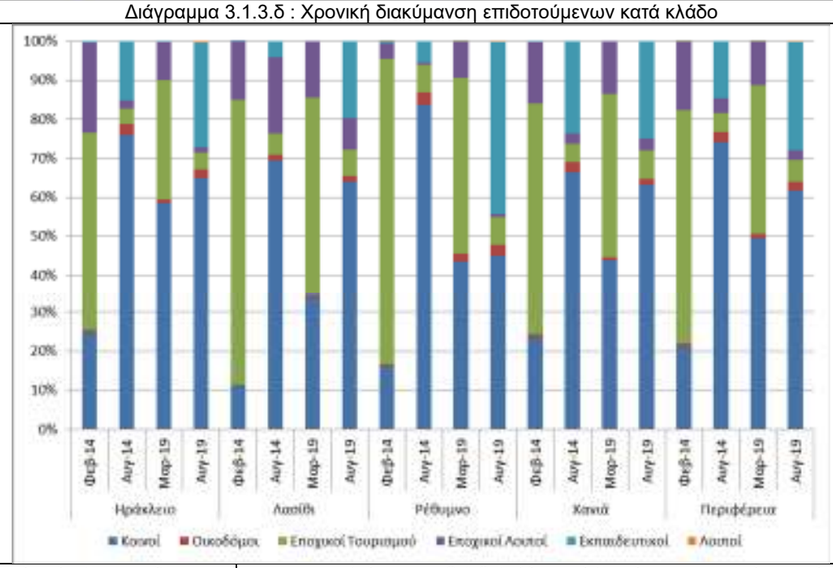

Διάγραμμα 3.1.3.ε : Χρονική διακύμανση ανεργίας κατά φύλο

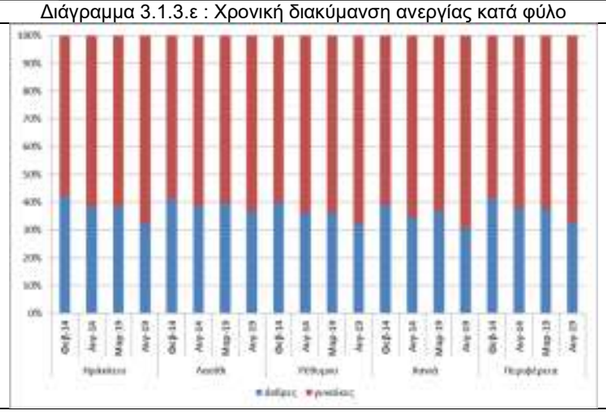

Διάγραμμα 3.1.3.στ : Χρονική διακύμανση ανεργίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης

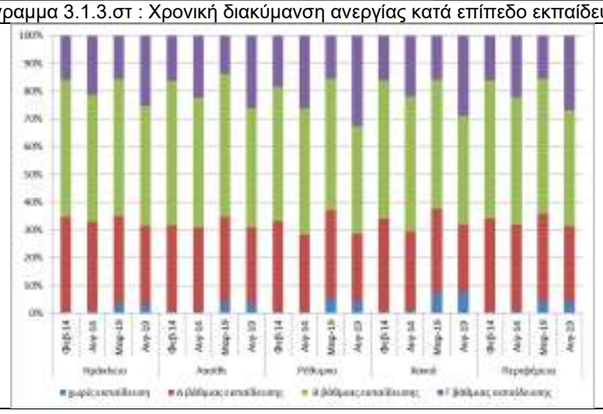

Διάγραμμα 3.1.3.ζ : Χρονική διακύμανση ανεργίας κατά ηλικία

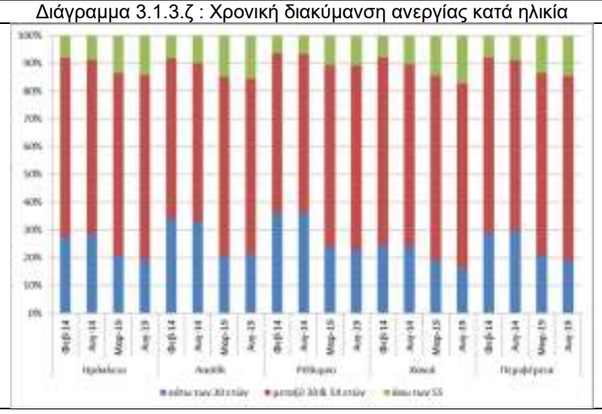

3.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019

3.2.1.Υγεία – πρόνοια

Διάγραμμα 3.2.1α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα της υγείας	Διάγραμμα 3.2.1β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα της υγείας
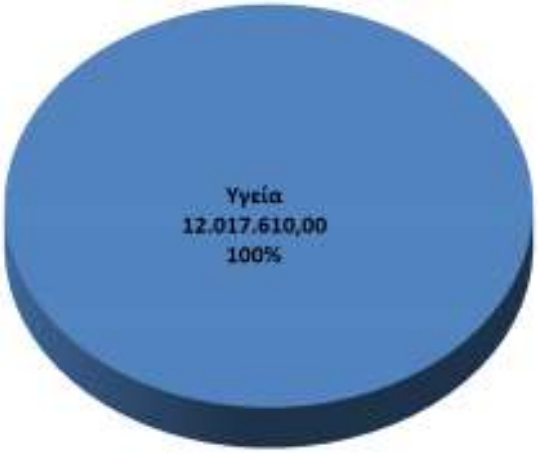	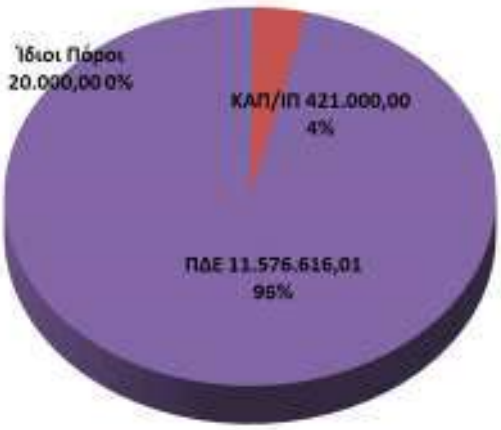

Για τον υποτομέα υγεία η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 30 δράσεις με συνολικό Π/Υ 12,0 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 1 δράσης ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 500 χιλ €. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.2.1β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με αμέσως επόμενη πηγή τους ΚΑΠ.

Διάγραμμα 3.2.1γ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα της πρόνοιας	Διάγραμμα 3.2.1δ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα της πρόνοιας
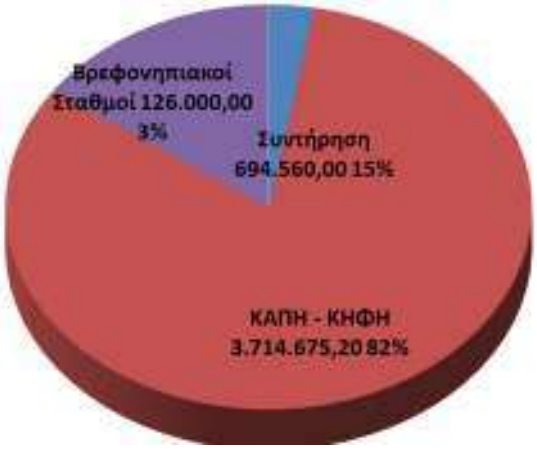	

Για τον υποτομέα πρόνοια η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 18 δράσεις με συνολικό Π/Υ 4,5 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 3.2.1γ φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν σε ΚΑΠΗ-ΚΗΦΗ, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος της χρηματοδότησης για να υλοποιηθούν οι εργασίες συντήρησης που συγκεντρώνουν το αμέσως επόμενο ποσοστό του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.2.1δ η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με μικρή συμμετοχή των ΚΑΠ.

3.2.2.Παιδεία, αθλητισμός

Διάγραμμα 3.2.2α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 3.2.2β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
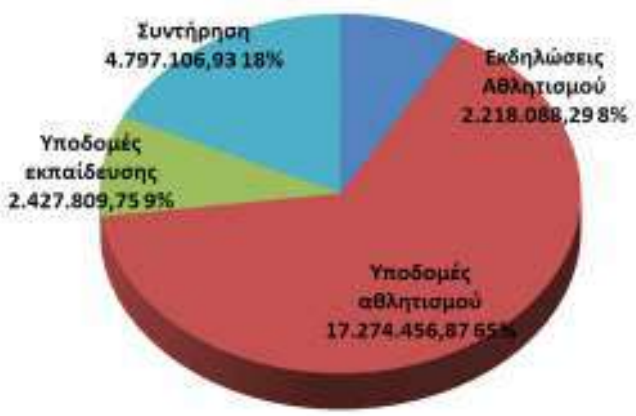	

Για τον τομέα παιδεία αθλητισμός η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 265 δράσεις με συνολικό Π/Υ 26,7 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 7 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 513,9 χιλ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 3.2.2α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στις υποδομές αθλητισμού, ενώ η Περιφέρεια επιφορτίζεται με το βάρος της χρηματοδότησης για να υλοποιηθούν οι εργασίες συντήρησης που συγκεντρώνουν το αμέσως επόμενο ποσοστό του Π/Υ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.2.2β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΔΕ, με μικρή συμμετοχή των Ίδιων Πόρων της Περιφέρειας.

3.2.3.Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία

Διάγραμμα 3.2.3α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 3.2.3β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
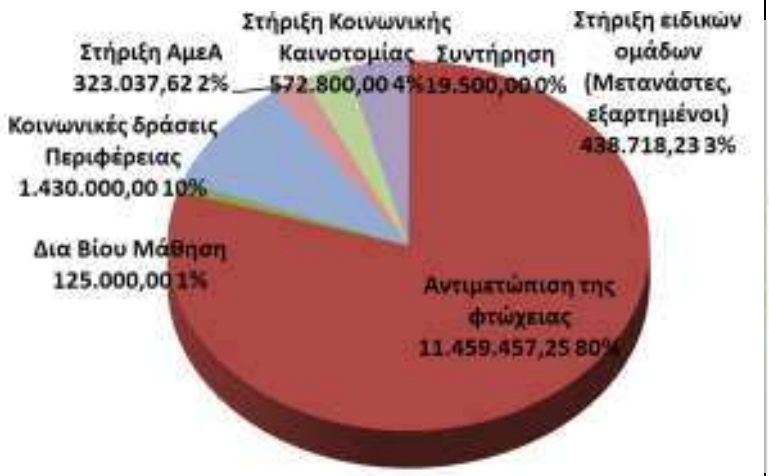	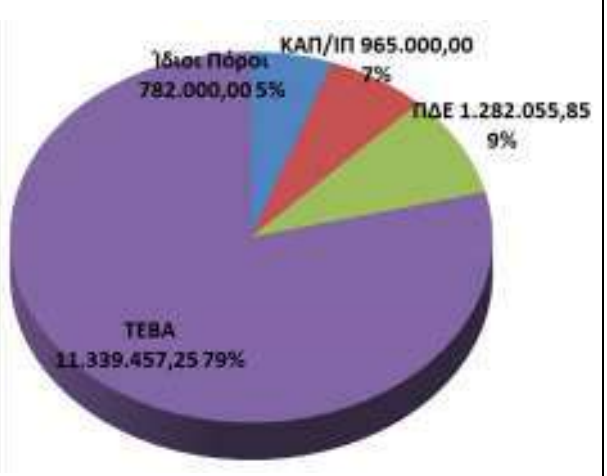

Η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 43 δράσεις με συνολικό Π/Υ 14,4 €, με επιπλέον χρηματοδότηση 2 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 503,5 χιλ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 3.2.3α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην αντιμετώπιση της φτώχειας, με το αμέσως επόμενο ποσοστό του Π/Υ να αφορά σε κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.2.3β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΤΕΒΑ, με αμέσως επόμενη πηγή το ΠΔΕ. Από το ΤΕΒΑ ωφελούνται 27.145 οικογένειες με 84.808 άτομα. Επίσης για την συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών σημαντικές είναι οι δράσεις υποστήριξης τοπικών μηχανισμών ανάπτυξης και Δια Βίου Μάθησης.

3.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019

3.3.1. Υγεία – Πρόνοια

Διάγραμμα 3.3.1α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα της υγείας	Διάγραμμα 3.3.1β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα της υγείας
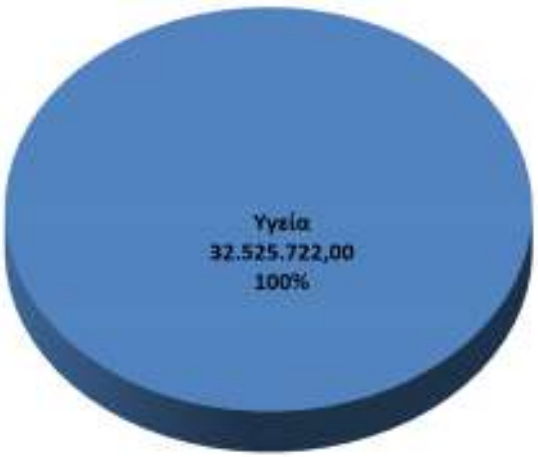	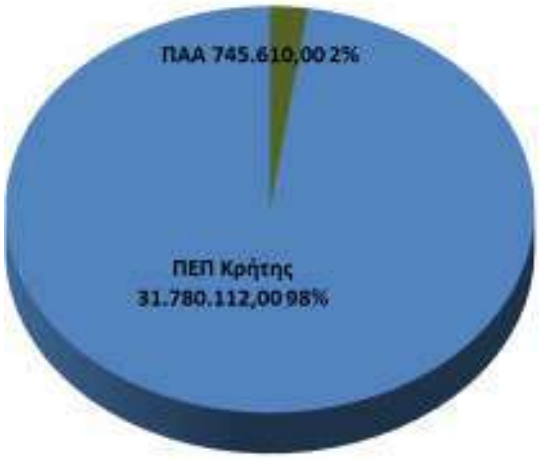

Στον τομέα της υγείας υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 28 δράσεις με Π/Υ 32,5 εκ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.3.1β η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, που χρηματοδοτεί την επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Βενιζέλειου Νοσοκομείου και ενισχύει τη λειτουργία 12 ΤΟΜΥ και 12 δομών ψυχικής υγείας και εξαρτήσεων.

Διάγραμμα 3.3.1γ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα της πρόνοιας	Διάγραμμα 3.3.1δ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του υποτομέα της πρόνοιας
	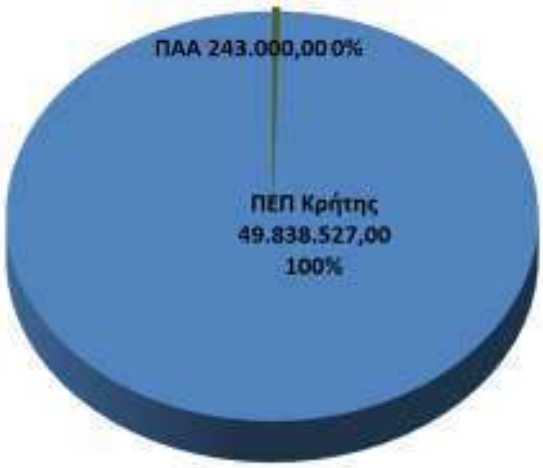

Για τον τομέα της πρόνοιας υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 32 δράσεις με Π/Υ 50,1 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 3.3.1γ φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην εναρμόνιση οικογενειακής ζωής, με αμέσως επόμενη κατηγορία τα ΚΑΠΗ-ΚΗΦΗ. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.3.1δ το σύνολο σχεδόν των πόρων προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020,

υποστηρίζει τη φροντίδα και φιλοξενία 11.665 παιδιών σε παιδικούς σταθμούς και ΚΔΑΠ, ενώ εξασφαλίζει τη λειτουργία σε 16 ΚΗΦΗ με 334 ωφελούμενους.

3.3.2.Παιδεία, αθλητισμός

Διάγραμμα 3.3.2α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα παιδεία	Διάγραμμα 3.3.2β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης του τομέα παιδεία
	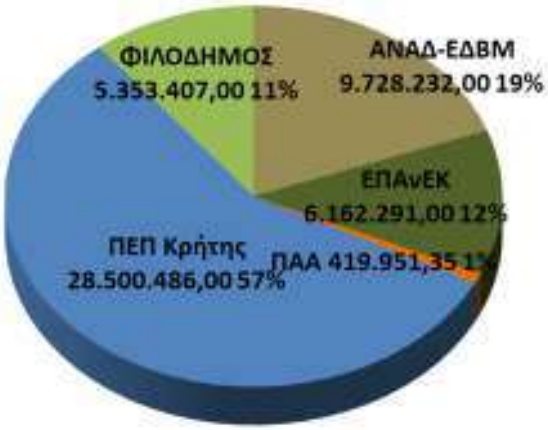

Για τον τομέα παιδεία υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 142 δράσεις με Π/Υ 50,2 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 3.3.2α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν σε υποδομές εκπαίδευσης, με αμέσως επόμενη κατηγορία την υποστήριξη νέων ερευνητών. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.3.2β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, με 2η το ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ 2014-2020 και 3η το ΕΠΑνΕΚ. Από το ΠΕΠ 2014 – 2020 κατασκευάζονται και αναβαθμίζονται τουλάχιστον 15 σχολικές μονάδες και ενισχύεται ο ψηφιακός εξοπλισμός των εκπαιδευτικών μονάδων, το ΕΠΑνΕΚ ενισχύει τουλάχιστον 500 απόφοιτους τριτοβάθμιας για δημιουργία επιχειρήσεων, ενώ το ΕΠΑΝΑΔ χρηματοδοτεί δράσεις πρακτικής άσκησης και απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας σε Πανεπιστήμια, καθώς και πιλοτικό πρόγραμμα μαθητείας για ΕΠΑΛ.

3.3.3.Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία

Διάγραμμα 3.3.3α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης	Διάγραμμα 3.3.3β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
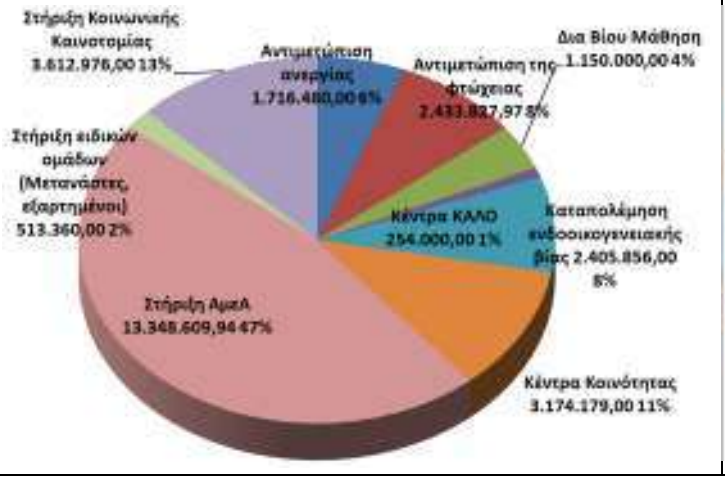	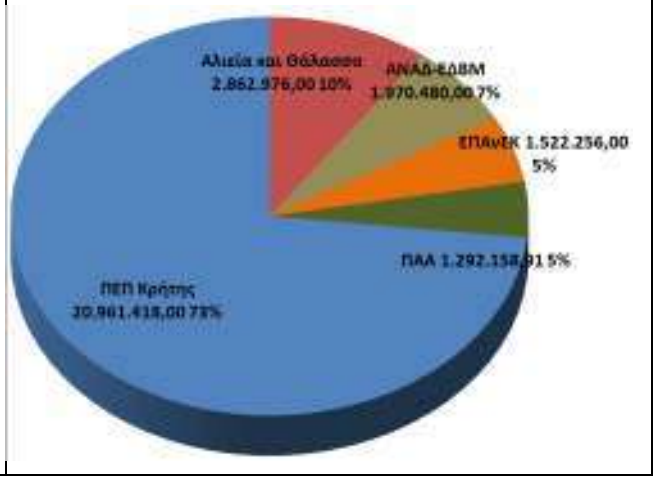

Για τον τομέα ευάλωτες ομάδες υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας 345 δράσεις με Π/Υ 28,6 εκ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 3.3.3α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στη στήριξη ΑμεΑ, με αμέσως επόμενη κατηγορία την στήριξη κοινωνικής καινοτομίας και τα κέντρα κοινότητας στην επόμενη. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3.3.3β η πλειοψηφία προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, με αμέσως επόμενη το Πρόγραμμα Αλιεία & Θάλασσα 2014-2020 και επόμενη το ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ. Συγκεκριμένα το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 χρηματοδοτεί 8 δομές παροχής βασικών αγαθών με ωφελούμενες 1.686 οικογένειες, 16 Κέντρα Κοινότητας με 6.331 ωφελούμενους, 1 παράρτημα με 180 ωφελούμενους από ειδικές ομάδες (Ρομά, μετανάστες) (ΕΚΤ),17 ΚΗΦΗ, 5 ΚΔΗΦ καθώς και την εκπαιδευτική υποστήριξη για 726 παιδιά ΑμεΑ. Επίσης από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 για την κοινωνική ένταξη και την ενεργό απασχόληση μειονεκτούντων /ευάλωτων ομάδων χρηματοδοτούνται από το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης και τον Περιφερειακό Μηχανισμό Παρακολούθησης Εργασίας που θα υποστηρίξουν τη διαμόρφωση στρατηγικών και στοχευμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης και απασχόλησης. Από το ΕΣΠΑ 2014 – 2020 ενισχύονται τουλάχιστον 300 επιχειρήσεις για πρόσληψη ανέργων ενώ το ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ χρηματοδοτεί δράσεις υποστήριξης φοιτητών από ευάλωτες ομάδες. Από το πρόγραμμα Αλιεία & Θάλασσα χρηματοδοτούνται δράσεις υποστήριξης τοπικών φορέων και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης σε επιλεγμένες ζώνες. Στην κοινωνική οικονομία δραστηριοποιούνται 82 επιχειρήσεις Κ.ΑΛ.Ο με 653 μέλη, κατά το 1/3 τους στον τουρισμό/πολιτισμό/αναψυχή και αγροδιατροφή, ενώ για την ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών σημαντική είναι η υποστήριξη τοπικών φορέων ανάπτυξης και οι δράσεις Δια Βίου Μάθησης.

3.4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Στον τομέα υγεία οι δράσεις που χρηματοδοτεί η Περιφέρεια συνεργούν με δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ ή και τις άλλες πηγές χρηματοδότησης. Για την πρόνοια, η Περιφέρεια έχει χαμηλή συμμετοχή και η βασική συνέργεια είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020. Για τον τομέα παιδεία αθλητισμός οι χρηματοδοτήσεις της Περιφέρειας συνεργούν σχεδόν σε ίσους όρους με το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, ενώ η επόμενη βασική συνέργεια είναι με το ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ 2014-2020. Για τον τομέα ανεργία και τις ευάλωτες ομάδες και την κοινωνική καινοτομία, η Περιφέρεια συνεισφέρει σημαντικά και η βασική συνέργεια είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020.

Διάγραμμα 3.4 : Αναλογική συμμετοχή και ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης ανά υποτομέα[41]

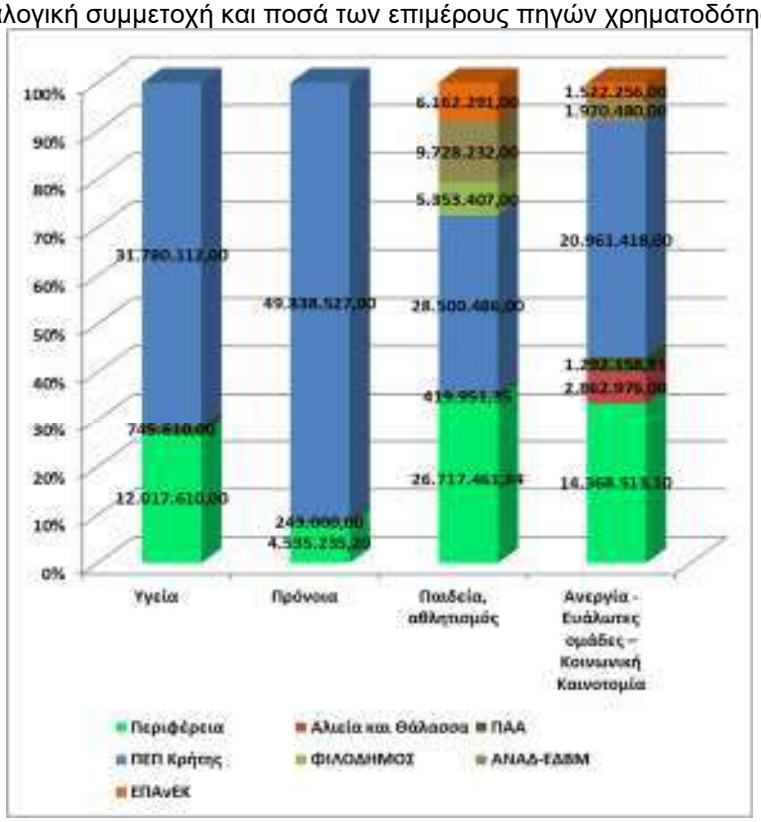

[41] Η % αναλογική συμμετοχή λογίζεται επί της αντίστοιχης συνολικής χρηματοδότησης του κάθε υποτομέα

3.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ				ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ			
Υγεία – πρόνοια								
ΠΕ[42]	Δείκτης γήρανσης	δείκτης αντικατάστασης	ΚΑΠΗ- ΚΗΦΗ	Βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί	Κέντρα Υγείας (μη αστικά)	Περιφερειακά Ιατρεία	Μη αστικός πληθυσμός	% Πληθυσμός της ΠΕ σε ζώνες υψομέτρου > 400μ
Ηρακλείου	98,8	102,4	33	53	6	46	32,61 %	9,65%
Λασιθίου	149,7	88,3	5	14	4	20	44,91 %	8,19%
Ρεθύμνης	95	113,4	5	7	4	22	54,05 %	17,10%
Χανίων	107,5	98	9	17	3	39	35,78 %	3,06%
Περιφέρεια	105,4	101,1	52	91	17	128	37,84 %	

	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Ηρακλείου	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς το ποσοστό αστικού πληθυσμού εμφανίζει αυξημένες ανάγκες για υποδομές υγείας πρόνοιας εντός των αστικών περιοχών • 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το ποσοστό πληθυσμού που ζει σε περιοχές με υψόμετρο άνω των 400μ, έχει αυξημένες ανάγκες και σε διασπαρμένες χωρικά μονάδες πρόνοιας και υγείας	• Διαθέτει σημαντικές νοσοκομειακές υποδομές δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας με περιφερειακή εμβέλεια, αλλά και είναι η 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στο πλήθος των Περιφερειακών Ιατρείων • 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες φροντίδας πρόνοιας τόσο προς τους ηλικιωμένους όσο και ως προς την βρεφική και παιδική ηλικία • Δυνατότητες έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης αναγκών μέσα από την λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας και του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Φτώχειας
	Περιορισμοί	**Ευκαιρίες**
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Υγεία Πρόνοια	
	Προβλήματα/ανάγκες	**Δυνατότητες**
Λασιθίου	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στον αυξημένο δείκτη γήρανσης και 2η ως προς το ποσοστό μη αστικού πληθυσμού, έχει αυξημένες ανάγκες τόσο σε διασπαρμένες υποδομές πρόνοιας και φροντίδας για ηλικιωμένους όσο και σε υποδομές πρωτοβάθμιας υγείας	• Η ύπαρξη 4 Γενικών Νοσοκομείων που λειτουργούν και ως Κέντρα Υγείας διασφαλίζει ικανοποιητική κάλυψη αναγκών • Δυνατότητες έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης αναγκών μέσα από την λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας και του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Φτώχειας
	Περιορισμοί	**Ευκαιρίες**
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Υγεία Πρόνοια	
	Προβλήματα/ανάγκες	**Δυνατότητες**
Ρεθύμνης	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στο ποσοστό μη αστικού πληθυσμού, αλλά και του πληθυσμού που διαμένει σε περιοχές με υψόμετρο άνω των 400 μ, εμφανίζει τις μεγαλύτερες ανάγκες για διασπαρμένες χωρικά υποδομές πρόνοιας και πρωτοβάθμιας περίθαλψης • Με δεδομένη την συγκριτικά υψηλότερη δημογραφική δυναμική (1η κατά σειρά ΠΕ με υψηλό δείκτη αντικατάστασης) υπάρχει	• Η ύπαρξη ενός νοσοκομείου και ενός αστικού Κέντρου Υγείας επιτρέπει την περαιτέρω ανάπτυξη περιφερειακών ιατρείων σε εφαρμογή των κατευθύνσεων του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου • Δυνατότητες έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης αναγκών μέσα από την λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας και του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Φτώχειας

[42] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

	ανάγκη αύξησης των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Υγεία Πρόνοια	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στον αυξημένο δείκτη γήρανσης, έχει σημαντικές ανάγκες για υποδομές πρόνοιας και φροντίδας ηλικιωμένων	• Δυνατότητες κάλυψης σε ότι αφορά στην δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας λόγω της ύπαρξης νοσοκομείου περιφερειακής εμβέλειας, αλλά και το ότι είναι 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το πλήθος Περιφερειακών Ιατρείων • 2η κατά σειρά Περιφέρεια ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες φροντίδας πρόνοιας τόσο προς τους ηλικιωμένους όσο και ως προς την βρεφική και παιδική ηλικία • Δυνατότητες έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης αναγκών μέσα από την λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας και του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Φτώχειας
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Υγεία Πρόνοια	

Παιδεία, αθλητισμός

	Μαθητές ανά μονάδα 2017				μεταβολή μαθητών 2015 - 2017				
ΠΕ[43]	Νηπιαγωγεία	Δημοτικά	Γυμνάσια	Λύκεια	Νηπιαγωγεία	Δημοτικά	Γυμνάσια	Λύκεια	Μεταβολή 2001 - 11 απόφοιτοι Τριτοβάθμιας–μετατριτοβάθμιας % πληθυσμού
Ηρακλείου	26	147	124	215	-3,17%	-0,36%	2,67%	5,80%	4,22%
Λασιθίου	33	124	161	174	-4,32%	-0,02%	0,17%	5,52%	3,26%
Ρεθύμνης	26	116	172	155	0,65%	0,24%	0,75%	-8,98%	3,23%
Χανίων	24	140	197	208	1,64%	1,37%	-1,77%	3,76%	5,17%
Περιφέρεια	109	527	654	752					

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ στην αύξηση του μαθητικού πληθυσμού γυμνασίων και λυκείων με αυξημένες ανάγκες αναβάθμισης και επέκτασης των υποδομών, κυρίως σε λύκεια, δημοτικά και νηπιαγωγεία	• 2η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στην αύξηση της αναλογίας επί του πληθυσμού των αποφοίτων τριτοβάθμιας και μετατριτοβάθμιας εκπαίδευσης
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Παιδεία, αθλητισμός	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Ανάγκες ενίσχυσης υποδομών στα νηπιαγωγεία, παρότι παρατηρείται μείωση του αντίστοιχου μαθητικού πληθυσμού	• Ικανοποιητική κάλυψη αναγκών σε κτιριακές υποδομές, αναφορικά με τον εξυπηρετούμενο μαθητικό πληθυσμό δημοτικών, γυμνασίων και λυκείων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες

[43] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Παιδεία, αθλητισμός	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ στην αύξηση μαθητικού πληθυσμού σε δημοτικά και γυμνάσια με αυξημένες ανάγκες κυρίως σε υποδομές νηπιαγωγείων και γυμνασίων	• Ικανοποιητική κάλυψη αναγκών σε κτιριακές υποδομές, αναφορικά με τον εξυπηρετούμενο μαθητικό πληθυσμό σε δημοτικά και λύκεια
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Παιδεία, αθλητισμός	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ στην αύξηση μαθητικού πληθυσμού σε νηπιαγωγεία και δημοτικά, έχει αυξημένες ανάγκες για συμπλήρωση και αναβάθμιση των αντίστοιχων σχολικών υποδομών • Ανάγκη συμπλήρωσης και αναβάθμισης και των υποδομών γυμνασίων λυκείων, παρότι εμφανίζεται μείωση του μαθητικού πληθυσμού στα γυμνάσια και μικρή συγκριτική αύξηση στον μαθητικό πληθυσμό των λυκείων	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στην αύξηση της αναλογίας επί του πληθυσμού των αποφοίτων τριτοβάθμιας και μετατριτοβάθμιας εκπαίδευσης
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Παιδεία, αθλητισμός	

Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία									
ΠΕ[44]	% 2ος 2014-3ος 2019 Ανέργων >=12 μήνες	% 2ος 2014-3ος 2019 Ανέργων <12 μήνες	% 8ος 2014-8ος 2019 Ανέργων >=12 μήνες	% 8ος 2014-8ος 2019 Ανέργων <12 μήνες	% 2ος 2014-8ος 2014 Ανέργων >=12 μήνες	% 2ος 2014-8ος 2014 Ανέργων <12 μήνες	% 3ος 2019-8ος 2019 Ανέργων >=12 μήνες	% 3ος 2019-8ος 2019 Ανέργων <12 μήνες	κατά κεφαλή σε ευρώ 2017
Ηρακλείου	-6,02%	19,38%	-7,01%	7,34%	-0,85%	-23,31%	-1,89%	-31,04%	13.977
Λασιθίου	-15,39%	62,80%	45,82%	-43,04%	0,00%	-28,54%	72,34%	-75,00%	15.754
Ρεθύμνης	-35,16%	125,31%	-29,87%	8,68%	-7,54%	4,26%	0,00%	-49,71%	14.011
Χανίων	9,61%	152,85%	128,68%	20,62%	-3,11%	-44,62%	102,14%	-73,58%	14.676
Περιφέρεια	-7,99%	52,94%	13,07%	2,57%	-1,75%	-23,99%	20,74%	-49,02%	14.366

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 4η κατά σειρά ΠΕ με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα το 2017, κάτω και από τον μέσο όρο της Περιφέρειας	• Μείωση των εγγεγραμμένων ανέργων άνω των 12 μηνών από το 2014 έως το 2019 και οι μικρότερες σχετικά αυξήσεις συγκριτικά με τις άλλες ΠΕ, ως προς τους ανέργους κάτω των 12 μηνών στο ίδιο χρονικό διάστημα
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς την σημαντική αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων κάτω των 12 μηνών από το 2014 έως το 2019, αλλά και με αύξηση εν μέσω τουριστικής	• 1η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στο κατά κεφαλήν εισόδημα το 2017

[44] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη

	περιόδου τον Αύγουστο του 2019 σε ανέργους κάτω των 12 μηνών	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 3η κατά σειρά ΠΕ σε ότι αφορά στο κατά κεφαλήν εισόδημα 2017 και κάτω από τον μέσο όρο της Περιφέρειας • 2η κατά σειρά ΠΕ στην αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων κάτω των 12 μηνών από το 2014 στο 2019, τόσο στους χειμερινούς όσο και στους θερινούς μήνες	• Σταθεροποίηση των εγγεγραμμένων ανέργων άνω των 12 μηνών στους χειμερινούς μήνες του 2019 και η μεγαλύτερη μείωση συγκριτικά με τις άλλες ΠΕ ως προς τους χειμερινούς μήνες του 2014
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• 1η κατά σειρά ΠΕ ως προς την σημαντική αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων από το 2014 έως το 2019, αλλά και με σημαντική αύξηση των ανέργων άνω των 12 μηνών, εν μέσω τουριστικής περιόδου τον Αύγουστο του 2019	• 2η κατά σειρά ΠΕ ως προς το κατά κεφαλήν εισόδημα του 2017
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία	

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Υγεία – πρόνοια	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Ανάγκες συμπλήρωσης του δικτύου υποδομών πρωτοβάθμιας περίθαλψης, κυρίως στην ενδοχώρα • Ανάγκες αναβάθμισης των υποδομών δευτεροβάθμιας υγείας, τόσο στο κτιριακό απόθεμα όσο και για την τεχνολογική ανανέωση του ιατρικού εξοπλισμού • Ανάγκη ανάπτυξης μηχανισμών διαχείρισης επιδημιών (έλεγχος, ανίχνευση, περιορισμός κυρίως και λόγω του τουριστικού χαρακτήρα της Περιφέρειας)	• Ύπαρξη σημαντικών δομών δευτεροβάθμιας περίθαλψης περιφερειακής ή και διαπεριφερειακής εμβέλειας, με εξειδικευμένο δυναμικό • Ύπαρξη σημαντικών ερευνητικών μονάδων που δραστηριοποιούνται σε τομείς και πεδία συναρτώμενα με την υγεία
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Οι νέες επιδημίες (λόγω της απαίτησης ειδικά διαμορφωμένων και προστατευόμενων χώρων) περιορίζουν την δυνατότητα ενιαίας αντιμετώπισης των αναγκών στις υφιστάμενες υποδομές	• Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, κυρίως λόγω της πανδημίας του COVID 19
Παιδεία, αθλητισμός	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Μειούμενη αλλά σχετικά υψηλή μαθητική διαρροή, κυρίως στην ενδοχώρα ή σε περιοχές με έντονη τουριστική ανάπτυξη • Ανάγκη αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των υποδομών και του εξοπλισμού όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης • Ενίσχυση της διασύνδεσης εκπαίδευσης, κατάρτισης και της αγοράς εργασίας • Ανάγκη ανάπτυξης υποδομών και μηχανισμών Δια Βίου Μάθησης	• Υψηλό ποσοστό σχολικών κτιρίων με κατάλληλο εξοπλισμό και υποστηρικτικές υποδομές, καθώς και ικανοποιητικές αναλογίες των κτιριακών υποδομών ως προς τον εξυπηρετούμενο μαθητικό πληθυσμό • Σημαντικές υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ερευνητικών κέντρων • Σημαντική αύξηση του ποσοστού των αποφοίτων τριτοβάθμιας και μετατριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον συνολικό πληθυσμό • Αναπτυγμένος μηχανισμός και υποδομές κατάρτισης

		• Δυνατότητες βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης μέσω e- learning και digital school
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Δυσκολίες ανεύρεσης χώρων για ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης, κυρίως στις αστικές περιοχές ή σε οικιστικές περιοχές που στερούνται πολεοδομικού σχεδιασμού • Νέες ειδικές λειτουργικές ανάγκες ή ανάγκες σε υποδομές εξαιτίας της πανδημίας του COVID 19	• Έναρξη άμεσης εκπόνησης των νέων τοπικών χωρικών σχεδίων που θα ρυθμίσουν, μεταξύ άλλων, και τα ζητήματα χωρικής κατανομής των υποδομών εκπαίδευσης • Έναρξη σχεδιασμού της νέας προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027 σε συνδυασμό με τον σχεδιασμό για το Εθνικό και Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
Ανεργία, Ευάλωτες ομάδες, Κοινωνική Καινοτομία	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Σχετική αύξηση του ποσοστού ανεργίας • Μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και δυσκολίες ένταξης άνεργων γυναικών στην αγορά εργασίας • Μικρός βαθμός εξειδίκευσης και σχετικά χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων • Ανάγκες για κοινωνική ένταξη και ενεργό απασχόληση μειονεκτούντων/ευάλωτων ομάδων	• Το αυξανόμενο ποσοστό ανεργίας μπορεί να λειτουργήσει θετικά, προσελκύοντας νέους με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από άλλους τομείς στον αγροτοδιατροφικό τομέα ή και εναλλακτικές μορφές τουρισμού • Ευαισθητοποίηση κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών σε δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης, αξιοποιώντας την έντονη τοπικιστική αντίληψη • Διαμορφωμένες τάσεις για ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής οικονομίας • Σχετικά χαμηλότεροι δείκτες φτώχειας/ανεργίας συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Νέα ύφεση μετά την παρατεταμένη οικονομική κρίση και λόγω COVID 19 • Χρονοβόρες και πολυεπίπεδες διεργασίες για την διαμόρφωση και αποσαφήνιση του πλαισίου, αλλά και ολοκλήρωση απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων	• Διαθεσιμότητα πόρων για κάλυψη αναγκών τόσο στο πλαίσιο του σχεδιαζόμενου ΕΣΠΑ 2021-2027 όσο και του Εθνικού και Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης

3.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 3.5 με βάση τα χαρακτηριστικά του τομέα περιβάλλον και ποιότητα ζωής προσδιορίζονται τρεις διακριτές ζώνες, βόρειο και νότιο παράκτιο τμήμα και ορεινή ενδοχώρα, με διαφοροποιημένα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης του τομέα περιβάλλον και ποιότητα ζωής.

Στις τρεις προαναφερόμενες ζώνες καταγράφονται διαφοροποιήσεις και σε ότι αφορά τα κρίσιμα ζητήματα και τις κατευθύνσεις ανάπτυξης για την υγεία-πρόνοια / παιδεία / την κοινωνική συνοχή με την έννοια της προστασίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Οι υποδομές δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας χωροθετούνται στο βόρειο παράκτιο τμήμα, ενώ στο νότιο δυτικό, ανατολικό παράκτιο τμήμα και την ενδοχώρα χωροθετούνται κατά κανόνα τα μη αστικά κέντρα υγείας και τα περιφερειακά ιατρεία. Στο βόρειο παράκτιο τμήμα κρίσιμο ζήτημα είναι η κατά κύριο λόγο αναβάθμιση των υποδομών δευτεροβάθμιας υγείας και ο διαρκής εκσυγχρονισμός του ιατρικού εξοπλισμού, ενώ στο νότιο δυτικό, ανατολικό παράκτιο τμήμα και στην ενδοχώρα ζήτημα αιχμής είναι η συμπλήρωση του δικτύου περιφερειακών ιατρείων με την υποστήριξη των μη αστικών κέντρων υγείας, καθώς και η προώθηση δράσεων τηλεϊατρικής.

Ως προς τις υποδομές πρόνοιας στο βόρειο παράκτιο τμήμα αιχμή είναι η κάλυψη αναγκών, κυρίως στα αστικά κέντρα, για δομές στήριξης ηλικιωμένων, αλλά και δομές προσχολικής φροντίδας προκειμένου να διευκολυνθεί η προώθηση των γυναικών στην αγορά εργασίας. Στο νότιο δυτικό, ανατολικό παράκτιο τμήμα και στην ενδοχώρα ζήτημα αιχμής είναι η διασφάλιση υποδομών φροντίδας κυρίως προσχολικής ηλικίας ώστε να καταστούν οι ορεινοί οικισμοί περισσότερο ελκυστικοί για νεώτερες ομάδες πληθυσμού, που θα δώσουν απάντηση και στο πρόβλημα της δημογραφικής γήρανσης. Στην ίδια λογική για την ενδοχώρα, το νότιο ανατολικό και δυτικό παράκτιο τμήμα, ως προς τις υποδομές εκπαίδευσης θα πρέπει να διασφαλιστούν σε απομακρυσμένες κυρίως περιοχές, βιώσιμες μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία, δημοτικά) και κατ' ελάχιστο γυμνάσια στο επίπεδο της

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ας σημειωθεί ότι στις ζώνες αυτές στις περιοχές τουριστικής ανάπτυξης αλλά και στις αγροτικές περιοχές της ενδοχώρας, καταγράφονται και οι μεγαλύτεροι δείκτες σχολικής διαρροής.

Αντίθετα στο βόρειο παράκτιο μέτωπο συγκεντρώνονται το σύνολο σχεδόν των πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων και οι ανάγκες σε επίπεδο υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αφορούν κατά κύριο λόγο αναβάθμιση και συμπλήρωση με υποστηρικτικές υποδομές, για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών ή και βελτίωση της αναλογίας κτιριακών υποδομών και εξυπηρετούμενων μαθητών.

Υψηλότερο βαθμό κοινωνικής συνοχής έχουν να επιδείξουν η ορεινή ενδοχώρα και το νότιο τμήμα σε αντίθεση με τις μεγάλες αστικές συγκεντρώσεις στο βόρειο τμήμα όπου αποτυπώνονται πιο έντονα τα προβλήματα φτώχειας και ανεργίας. Προτεραιότητα αποτελεί η κοινωνική ένταξη και η ενεργός απασχόληση μειονεκτούντων/ευάλωτων ομάδων. Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης και ο Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης Εργασίας που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ 2014-2020 μπορούν να υποστηρίξουν στη διαμόρφωση στρατηγικών και στοχευμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης και επανένταξης ανέργων στην αγορά εργασίας.

Η διαφοροποίηση μεταξύ βόρειου, νότιου ανατολικού δυτικού παράκτιου τμήματος και της ενδοχώρας αλλά και επιμέρους ζωνών στο εσωτερικό τους προκύπτει και από την «Εξειδίκευση του Πλαισίου Εφαρμογής της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης στην Περιφέρεια Κρήτης για την Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020» που χρηματοδοτήθηκε από το ΠΕΠ της Κρήτης για την εξειδίκευση του πλαισίου εφαρμογής των ΟΧΕ / ΒΑΑ (Νοέμβριος 2015). Συγκεκριμένα με βάση ανάλυση των στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011 ανά ΔΕ, κατατάσσονται οι ΔΕ σε 4 ομάδες μέσα από μια προσέγγιση των αναγκών:

- Για υποδομές και υπηρεσίες πρόνοιας μέσα από δημογραφικούς δείκτες που συναρτώνται με ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες (ηλικιωμένοι, παιδιά, πολυμελείς οικογένειες)
- Για δομές και υπηρεσίες εκπαίδευσης μέσα από δείκτες που αποτυπώνουν εξάλειψη αναλφαβητισμού και ενίσχυση της παρουσίας αποφοίτων τριτοβάθμιας και μετατριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Για αντιμετώπιση της ανεργίας
- Για αντιμετώπιση των φαινομένων φτώχειας μέσα από δείκτες που αποτυπώνουν την κατάσταση ως προς το εισόδημα, σε συνδυασμό με την ενεργειακή φτώχεια (κτίρια κατοικίας χωρίς καθόλου θέρμανση και χωρίς καθόλου μόνωση)

Από την κατάταξη των ενοτήτων στις 4 ομάδες προκύπτει μια πρώτη ομαδοποίηση η οποία αναδεικνύει το επίπεδο εκκίνησης των ενοτήτων ως προς τις κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους και άρα προσδιορίζει ένα αντίστοιχο εύρος αναγκών, καθώς και το αναπτυξιακό υπόβαθρο στο οποίο θα στηριχθούν για την υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Η χωρική αποτύπωση της κατανομής των ΔΕ σε 4 ομάδες ανάλογα με την κατάταξη τους εμφανίζει διαφοροποιημένες χωρικές ζώνες:

- Χαμηλής έντασης κοινωνικοοικονομικές ανάγκες, καταγράφονται σε 4 διευρυμένες ζώνες στις ισάριθμες ΠΕ, η 1η στο παράκτιο μέτωπο με επίκεντρο τα Χανιά, από τον Πλατανιά έως το Ακρωτήρι και την Θέρισο στην ενδοχώρα, η 2η με επίκεντρο το Ρέθυμνο, στα παράκτια από την Γεωργιούπολη και προς την ενδοχώρα, έως την Σύβριτο και τα Ανώγεια, η 3η στο παράκτιο μέτωπο με επίκεντρο το Ηράκλειο, από το Γάζι έως και τα Μάλια και τις Αρχάνες στην ενδοχώρα και η 4η με επίκεντρο τον Άγιο Νικόλαο, από το Βραχάσι στο βόρειο παράκτιο μέτωπο, έως την Ιεράπετρα στο νότιο
- Υψηλής και αυξημένης έντασης ανάγκες, εντοπίζονται σε 4 διευρυμένες ζώνες, με 1η την ιδιαίτερα εκτεταμένη, ζώνη που ξεκινάει από το νότιο παράκτιο μέτωπο της ΠΕ Ηρακλείου, και Ρεθύμνης και φτάνει έως τα βόρεια ανατολικά τμήματα των ΠΕ Ηρακλείου (Κουλουκώνα, Τυλίσου, Ζωνιανών) και Λασιθίου (Νεάπολη) και το δυτικό τμήμα του Ρεθύμνου (Γεροπόταμου, Κουρητών). Σε αυτή την διευρυμένη ζώνη οι υψηλές έντασης ανάγκες εντοπίζονται στις ΔΕ Γόρτυνας, Κόφινα, Αστερουσίων, Αρκαλοχωρίου, Θραψάνου, Ρούβα, Αγίας Βαρβάρας, Ζαρού και Κρουσώνα στο Ηράκλειο και Λάμπης στο Ρέθυμνο. Μια 2η μικρότερη σε έκταση ζώνη, εντοπίζεται προς τα δυτικά της ΠΕ Χανίων από το Ανατολικό Σέλινο στο νότο έως το Κολυμβάρι στον βορά και το Ινναχώρι στα δυτικά. Σε αυτή τη ζώνη υψηλής έντασης, ανάγκες εντοπίζονται στις ΔΕ Ανατολικού Σελίνου, Ινναχωρίου και Μύθημνας. Η 3η ζώνη ξεκινάει από δυτικά στις Κεραμιές (υψηλής έντασης) και Φρε, Κρυονερίδα (αυξημένης έντασης) στα Χανιά και φτάνει έως Ασή Γωνιά (υψηλής έντασης) στα ανατολικά στο Ρέθυμνο. Η 4η ζώνη στα ανατολικά του Λασιθίου, περιλαμβάνει τις ΔΕ Λεύκης (υψηλής έντασης) και Ιτάνου (αυξημένης έντασης).

Χάρτης 3.6: Διαφοροποιημένες ζώνες ως προς τις κοινωνικοοικονομικές πιέσεις (Πηγή «Εξειδίκευση του Πλαισίου Εφαρμογής της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης στην Περιφέρεια Κρήτης για την Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020»)

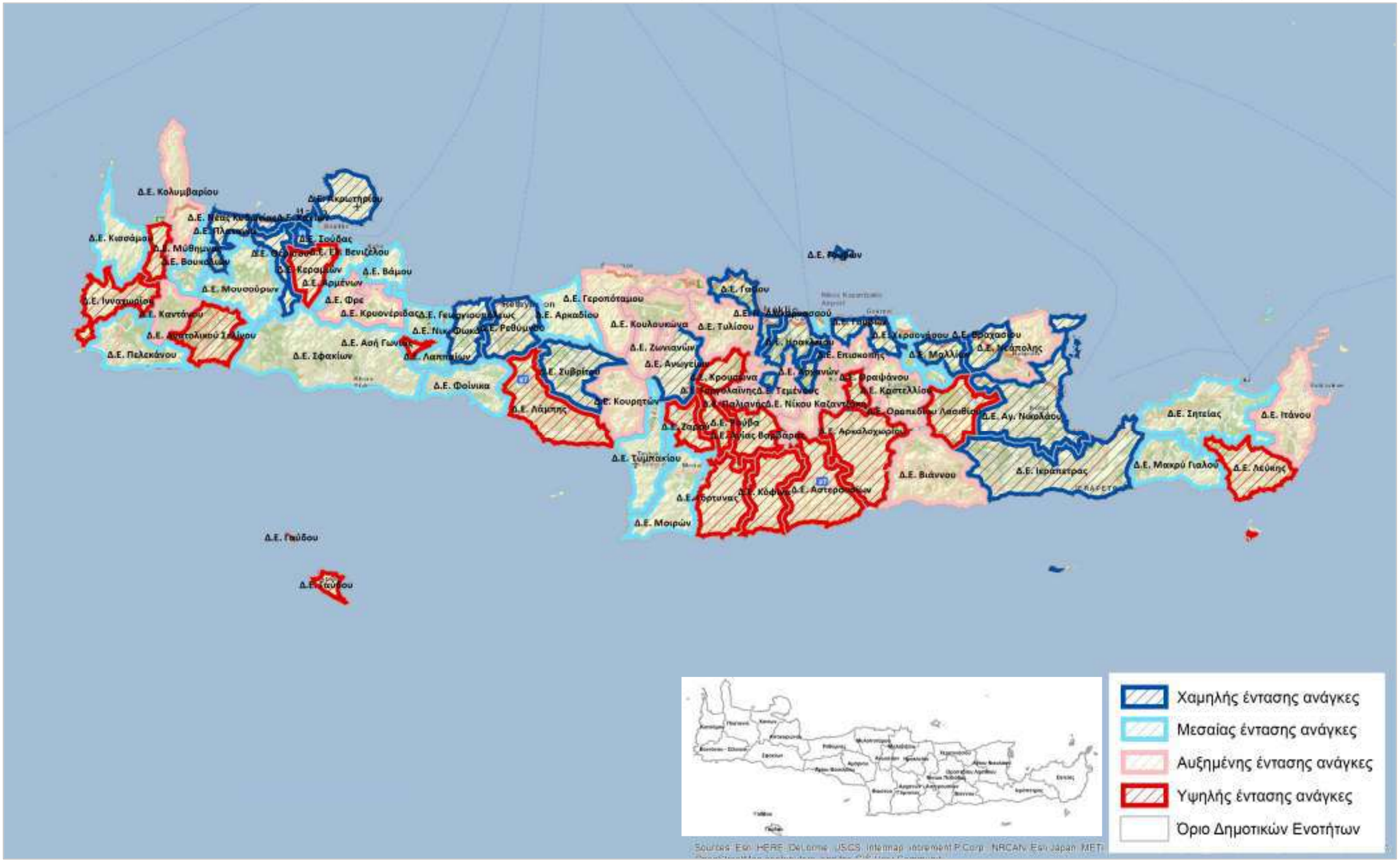

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

4.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Δομή Περιφερειακής Οικονομίας - Απασχόληση											
		ΠΕ Ηρακλείου		ΠΕ Λασιθίου		ΠΕ Ρεθύμνης		ΠΕ Χανίων		Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
ΑΕΠ											
κατά κεφαλή σε ευρώ 2017		13.977		15.754		14.011		14.676		14.366	16.757
ΑΕΠ 2017		4.362		1.171		1.226		2.336		9.095	180.218
% αναλογία[45]		47,96%		12,88%		13,48%		25,69%		5,05%	
Διάρθρωση ΑΠΑ 2017											
% Α΄ γενής		5,62%		15,18%		7,26%		6,36%		7,26%	4,24%
% Β΄ γενής		14,05%		14,09%		12,95%		12,38%		13,48%	17,20%
% Γ΄ γενής		80,34%		70,73%		79,79%		81,26%		79,26%	78,56%
Δομή απασχόλησης											
Σύνολο	2001	115.228		30.006		29.680		56.419		231.333	4.102.089
	2011	109.627		28.593		30.499		56.999		225.718	3.727.633
	2017[46]	119.399		32.056		33.552		63.944		248.951	
	Μεταβολή 2001-11	-4,86		-4,71		2,76		1,03		-2,43	-9,13
	Μεταβολή 2011-17	8,91		12,11		10,01		12,18		10,29	
Α' γενής	2001	26.061		9.699		7.341		11.069		54.170	591.669
	2011	14.660		7.015		5.139		6.444		33.258	372.209
	Μεταβολή	-43,75		-27,67		-30,00		-41,78		-38,60	-37,09
Β΄ γενής	2001	18.403		3.882		5.270		9.658		37.213	892.187
	2011	16.642		3.355		4.358		8.385		32.740	654.377
	Μεταβολή	-9,57		-13,58		-17,31		-13,18		-12,02	-26,65
Γ΄ γενής	2001	65.295		14.658		15.643		32.946		128.542	2.401.168
	2011	78.325		18.223		21.002		42.170		159.720	2.701.047
	Μεταβολή	19,96		24,32		34,26		28,00		24,26	12,49

Απασχόληση νέων 15-24 ανά φύλλο ανά Περιφέρεια NUTS 2 ([lfst_r_lfe2en2]) (EUROSTAT)

Περιγραφή:

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης[47]	Θέση Κρήτης
ΕΕ			μεταβολή 2018-2014														336	6,33	12,04	100
Ελλάδα																	13	0,5		3

[45] Για τις ΠΕ υπολογίζεται επί του αντίστοιχου μεγέθους της Περιφέρειας και για την Περιφέρεια επί του αντίστοιχου μεγέθους της Ελλάδας
[46] Εκτίμηση με βάση την εξέλιξη του ΑΕΠ
[47] Επί συνόλου 12.100 απασχολουμένων 15 έως 24 ετών το 2018 το 13,22% απασχολείται στο Α γενή τομέα και το 67,77% στις υπηρεσίες και τουρισμό

4.1.1.Δομή Περιφερειακής Οικονομίας - Απασχόληση

Περιφερειακό ΑΕΠ και Παραγωγή

Η Περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2008-17, απώλεσε το 23% του ΑΕΠ (€2,7 δις.), το 7% του διαθέσιμου εισοδήματος και το 12% της απασχόλησης. Όμως, η κάμψη των βασικών οικονομικών μεγεθών ήταν μικρότερη στην Κρήτη σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα και ως εκ τούτου η περιφερειακή οικονομία ενισχύει τη σχετική της θέση σε επίπεδο χώρας μετά το 2012, με αποτέλεσμα το 2017 να βρίσκεται στο ισχυρότερο σημείο από το 2000 και μετά. Συνεπώς, η Κρήτη εξέρχεται της μεγάλης κρίσης με καλύτερες προοπτικές σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.

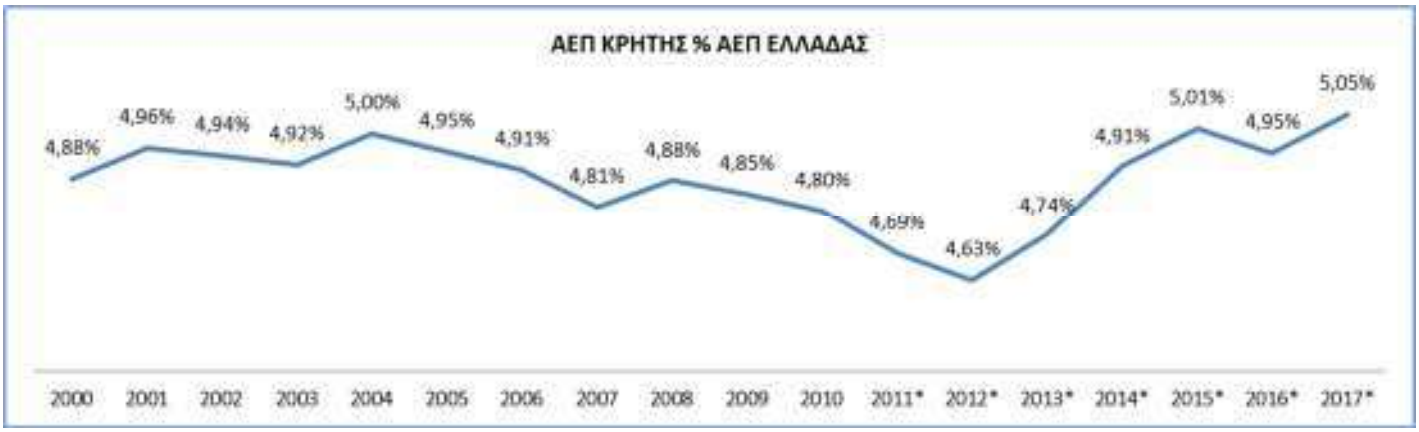

Την περίοδο 2008-2017 η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΑΠ) συρρικνώθηκε κατά 23,8% (€2,5 δις.). Τρεις κλάδοι, Εμπόριο, Δημόσιες Υπηρεσίες και Κατασκευές είναι υπεύθυνοι για το 89% των απωλειών σε ΑΑΠ.

Η περιφερειακή οικονομία συνέχισε να στηρίζεται στον τουρισμό, την παραγωγή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, τα ακίνητα, τη μεταποίηση, τη γεωργία και την αναψυχή με σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με το παρελθόν. Οι ισορροπίες μεταξύ των κλάδων άλλαξαν.

Ειδικότερα, την περίοδο 2008-17 σε όρους ΑΑΠ, ενισχύθηκε μόνο ο κλάδος ενέργειας και διαχείρισης υδάτων και αποβλήτων, η μεταποίηση παρέμεινε στάσιμη ενώ όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι υποχώρησαν. Μεγαλύτερες απώλειες κατέγραψαν οι κατασκευές, οι δημόσιες υπηρεσίες και η ενημέρωση επικοινωνία.

Σημαντική κάμψη εμφάνισε και ο κλάδος Εμπόριο Τουρισμός που κύρια εντοπίζεται στις εμπορικές δραστηριότητες καθώς στοιχεία αφίξεων για τον τουρισμό δείχνουν σημαντική ανάκαμψη μέσα στην κρίση.

Με την επίτευξη της σταθεροποίησης το 2014 αρκετοί τομείς εισήλθαν σε τροχιά ανάκαμψης. Οι κατασκευές, οι επαγγελματικές επιστημονικές δραστηριότητες, η γεωργία και η μεταποίηση άρχισαν να ανακάμπτουν με ταχύτερους ρυθμούς την περίοδο 2014-2017.

Αντίθετα, φθίνουσα πορεία συνέχισαν να καταγράφουν οι χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, οι τέχνες και η ψυχαγωγία καθώς και οι δημόσιες υπηρεσίες.

Η διαδικασία ανάκαμψης δεν έχει ολοκληρωθεί καθώς δεν έχουν προσεγγιστεί τα μεγέθη πριν από την μεγάλη κρίση. Με δεδομένο ότι η περιφερειακή οικονομία εξαρτάται κατά περίπου 50% από το τουρισμό, η μελλοντική της πορεία συναρτάται άμεσα από τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία και κυρίως στις οικονομίες από τις οποίες προέρχονται οι επισκέπτες.

Την περίοδο της ανάκαμψης ενισχύθηκαν οι διασυνδέσεις με τις διεθνείς αγορές και η εξωστρέφεια, αλλά υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης των διασυνδέσεων και πρόσβασης σε νέες αγορές.

Διάρθρωση ΑΑΠ Κρήτης

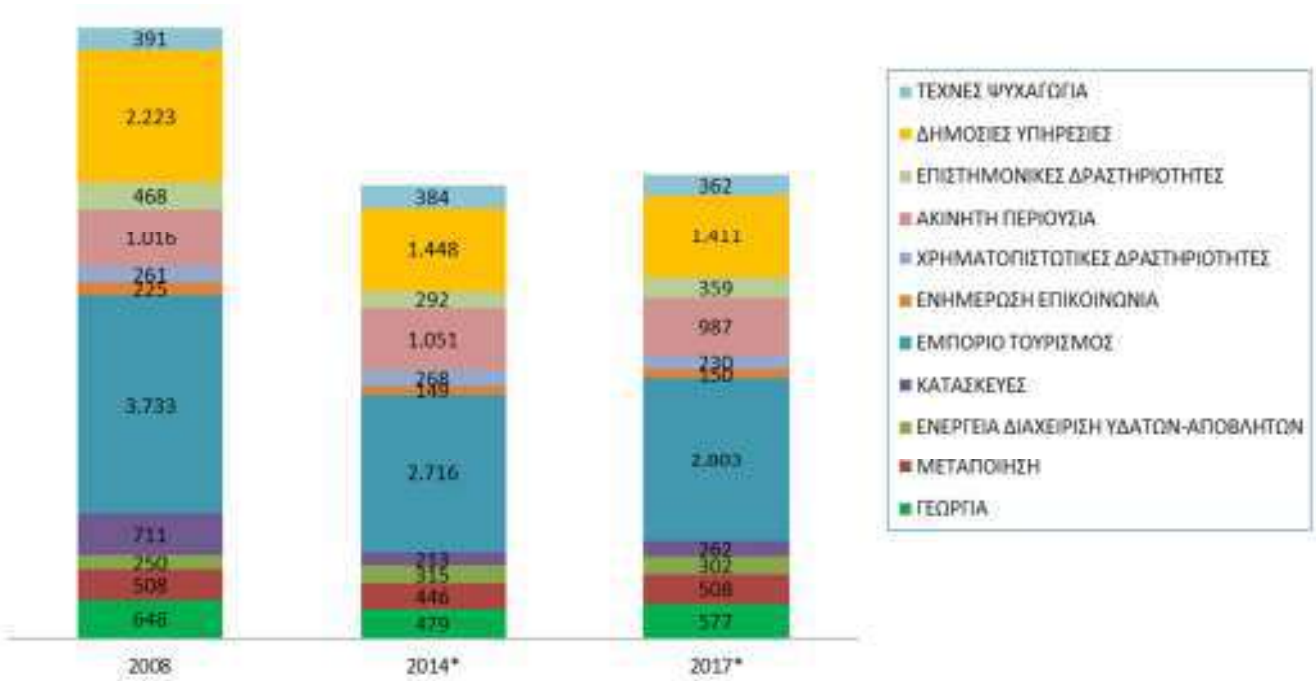

ΑΑΠ	2008	2014[48]	2017	Δ2008-2017	Δ2014-2017
Γεωργία	648	479	577	-10,9%	20,6%
Μεταποίηση	508	446	508	0,0%	13,9%
Ενέργεια Διαχείριση Υδάτων-Αποβλήτων	250	315	302	20,9%	-4,2%
Κατασκευές	711	213	262	-63,2%	23,1%
Εμπόριο Τουρισμός	3.733	2.716	2.803	-24,9%	3,2%
Ενημέρωση Επικοινωνία	225	149	150	-33,3%	0,3%
Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες	261	268	230	-12,1%	-14,4%
Ακίνητη περιουσία	1.016	1.051	987	-2,9%	-6,0%
Επιστημονικές Δραστηριότητες	468	292	359	-23,4%	22,8%
Δημόσιες Υπηρεσίες	2.223	1.448	1.411	-36,5%	-2,5%
Τέχνες Ψυχαγωγία	391	384	362	-7,4%	-5,7%
Σύνολο ΑΑΠ	10.433	7.761	7.950	-23,8%	2,4%

Επιχειρηματικό Δυναμικό

Σημαντικές ανακατατάξεις έχουν επέλθει και στο επιχειρηματικό δυναμικό της Περιφέρειας. Το 2017 δραστηριοποιούνται συνολικά 135.146 επιχειρήσεις με συνολικό κύκλο εργασιών €11,4δις. και 266 χιλιάδες θέσεις εργασίας. Οι κλαδικές εξειδικεύσεις ενισχύονται περαιτέρω την περίοδο της ανάκαμψης 2014-2017. Συγκεκριμένα, 11 ισχυροί κλάδοι (με κύκλο εργασιών πάνω από 200 εκατ.) κυριαρχούν στην περιφερειακή οικονομία καθώς συγκεντρώνουν το 79% του αριθμού των επιχειρήσεων το 77% του κύκλου εργασιών και το 66% της απασχόλησης. Οι συγκεκριμένοι κλάδοι συνθέτουν τον πυρήνα των βασικών εξειδικεύσεων της περιφερειακής οικονομίας (αγροδιατροφικό και τουρισμός) και συνδέονται και με άλλους μικρότερου μεγέθους κλάδους, δημιουργώντας ένα δυναμικό αναπτυξιακό υπόβαθρο.

Ο αριθμός των επιχειρηματικών μονάδων μειώνεται δραστικά (κατά 42,5% την περίοδο της ανάκαμψης) αλλά αυτή η τάση έχει πολλές αναγνώσεις. Πρώτο, στη διάρκεια μιας κρίσης και τα πρώτα χρόνια μετά από αυτή παρατηρείται ένα κύμα εξόδου επιχειρήσεων, συγχωνεύσεων και εξαγορών. Δεύτερο, οι πολλαπλές διαδοχικές θεσμικές αλλαγές στο φορολογικό καθεστώς των επιχειρήσεων και των εισφορών άλλαξε το επιχειρηματικό περιβάλλον και δημιούργησε αντικίνητρα στην δημιουργία και διατήρηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Τρίτο, είναι βέβαιο ότι το γενικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον επιδεινώθηκε ενώ η απουσία ενός πλέγματος μέτρων για την ενθάρρυνση της υγιούς επιχειρηματικότητας και την ίδρυση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων λειτούργησε ανασχετικά

[48] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

στην διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης. Τέταρτο, σημαντικό μέρος της διαφοροποίησης μεταξύ 2014 και 2017 μπορεί να οφείλεται σε στατιστική αναπροσαρμογή καθώς το 2014 εμφανίζεται ένας σημαντικός αριθμός μονάδων με άγνωστη δραστηριότητα που πιθανόν να ήταν ανενεργές επιχειρήσεις που τελικά εκκαθαρίστηκαν από το μητρώο αργότερα. Επισημαίνεται ότι με βάση στοιχεία από την δημοσίευση ισολογισμών την περίοδο της κρίσης (2008-17) ιδρύθηκαν στην Κρήτη 1.000 και πλέον επιχειρήσεις Α.Ε. εξέλιξη που υποδηλώνει ότι επήλθε μια σημαντική ανανέωση του επιχειρηματικού υποβάθρου.

Ο κύκλος εργασιών και η απασχόληση εμφανίζουν αυξητικές τάσεις την ίδια περίοδο κατά 10% και 19,1% αντίστοιχα, ενισχύοντας την άποψη ότι η πραγματική οικονομία είχε εισέλθει σε τροχιά ανάκαμψης νωρίτερα από την αποτύπωση της στα μακροοικονομικά μεγέθη.

Από την ανάλυση των μεριδίων προκύπτουν μικρές διαφοροποιήσεις στην κλαδική σύνθεση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Κρήτη μεταξύ 2014 και 2017

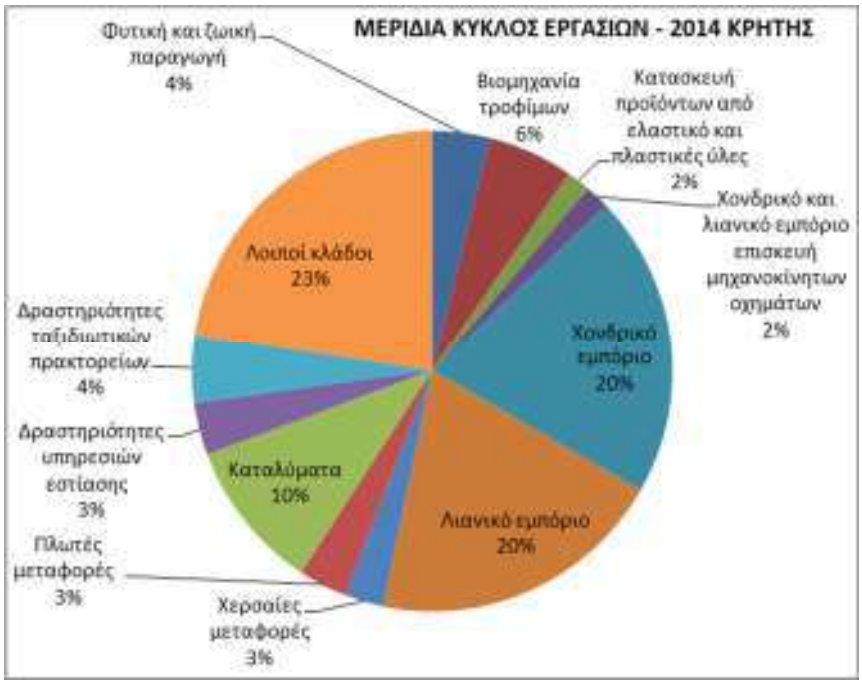

Ισχυροί κλάδοι Περιφέρειας			2014 [49]			2017			Δ 2014-2017		
Α/Α	**ΚΑΔ**	**Κλάδος**	**Πλήθος**	**Κύκλος Εργασιών**	**Απασχόληση**	**Πλήθος**	**Κύκλος Εργασιών**	**Απασχόληση**	**Πλήθος**	**Κύκλος Εργασιών**	**Απασχόληση**
1	01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	55.424	413.973	43.760	76.817	523.618	61.696	38,6%	26,5%	41,0%
2	10	Βιομηχανία τροφίμων	1.446	610.221	6.068	1.327	703.899,62	6.563	-8,2%	15,4%	8,2%
3	22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	41	170.677	775	39	206.030	773	-4,9%	20,7%	-0,3%
4	45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο. επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.700	174.385	3.481	1.641	217.393	3.227	-3,5%	24,7%	-7,3%
5	46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	3.564	2.174.988	10.808	3.169	2.433.805	10.898	-11,1%	11,9%	0,8%
6	47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	11.374	2.127.961	26.871	10.310	2.241.115	23.984	-9,4%	5,3%	-10,7%
7	49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	2.698	278.812	6.236	2.600	252.504	5.604	-3,6%	-9,4%	-10,1%
8	50	Πλωτές μεταφορές	133	349.827	1.425	121	251.261	1.617	-9,0%	-28,2%	13,5%
9	55	Καταλύματα	3.728	1.077.862	21.133	3.962	1.320.822	27.982	6,3%	22,5%	32,4%
10	56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	7.009	373.526	24.051	6.549	398.267	29.616	-6,6%	6,6%	23,1%
11	79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	420	487.314	2.378	427	517.674	3.098	1,7%	6,2%	30,3%
Σύνολο 11 ισχυρών κλάδων			**87.537**	**8.239.546**	**146.986**	**106.962**	**9.066.388**	**175.058**	**22,2%**	**10,0%**	**19,1%**
Σύνολο κλάδων			**235.092**	**10.644.786**	**227.608**	**135.146**	**11.391.041**	**265.901**	**-42,5%**	**7,0%**	**16,8%**
Ποσοστό ισχυρών κλάδων στο σύνολο			**37,2%**	**77,4%**	**64,6%**	**79,1%**	**79,6%**	**65,8%**	**112,6%**	**2,8%**	**1,9%**

[49] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

Επενδύσεις

Οι επενδύσεις εμφανίζουν μεγάλη και παρατεταμένη πτώση και παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα εικοσαετίας με περιορισμένες τάσεις ανάκαμψης.

Η πτώση στις επενδύσεις επικεντρώνεται στα ακίνητα και είναι αναμενόμενη, καθώς η πτώση της αποταμίευσης και η αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση σε συνδυασμό με την φορολογική επιβάρυνση τους οδήγησαν στην αποσταθεροποίηση της συγκεκριμένης αγοράς.

Επίσης, ο πρωτογενής, το εμπόριο και ο τουρισμός, σημαντικοί κλάδοι της περιφερειακής οικονομίας, καταγράφουν μεγάλη μείωση των επενδύσεων. Οι επενδύσεις σε δημόσια αγαθά και υπηρεσίες παραμένουν μέσα στην κρίση, στα ίδια επίπεδα. Η ανάκαμψη που επήλθε μετά το 2014 είναι περιορισμένη.

Παρά την γενικότερη κάμψη των επενδύσεων, νέες επενδυτικές πρωτοβουλίες κλίμακας έχουν αναληφθεί όπως το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλλι, ενώ ωριμάζουν και σημαντικά επενδυτικά σχέδια στον τουρισμό που αναμένεται να εδραιώσουν την Κρήτη ως τουριστικό προορισμό παγκόσμιας εμβέλειας.

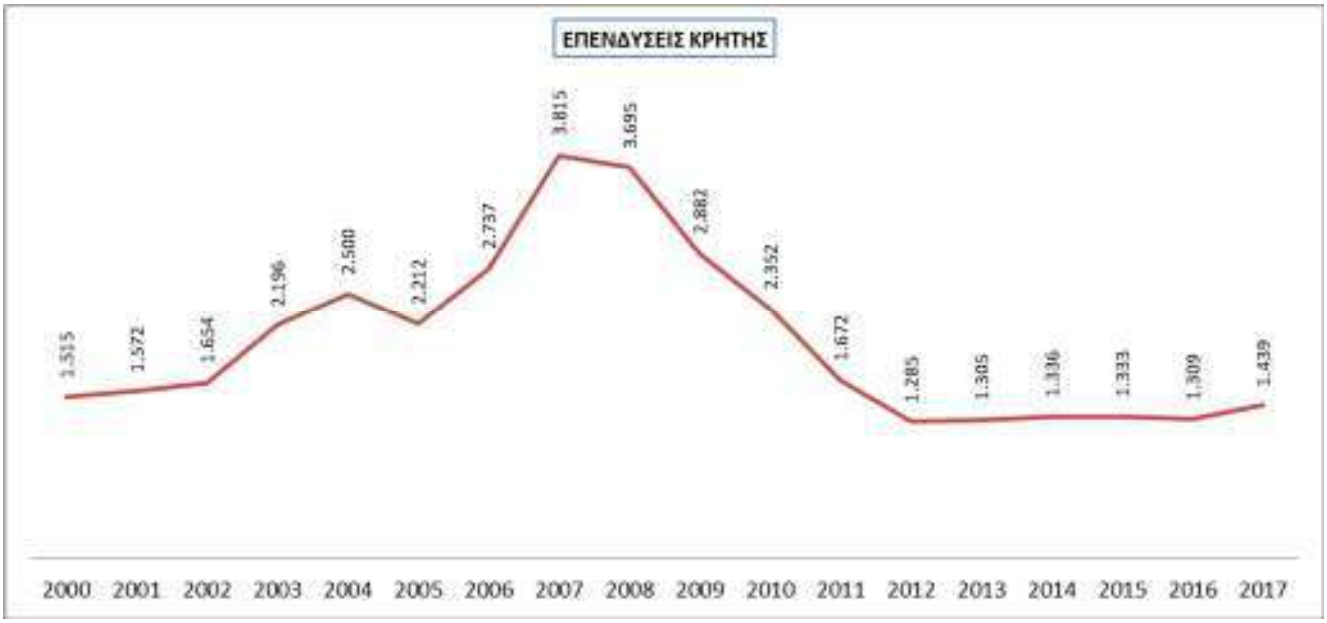

Επενδύσεις	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	Βιομηχανία, Ενέργεια, Διαχείριση νερού, λυμάτων, αποβλήτων	Κατασκευές	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος,	Ενημέρωση και επικοινωνία	Χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Επαγγελματικές, επιστημονικές δραστηριότητες,	Δημόσιες υπηρεσίες και αγαθά	Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία,	Σύνολο
Δ2008-17	-54%	-11%	-65%	-59%	-42%	135%	-95%	-67%	-3%	-27%	-61%
Δ2014-17	20,9%	-14,8%	310,2%	2,4%	33,5%	17,7%	-30,2%	39,3%	15,1%	-22,2%	7,7%

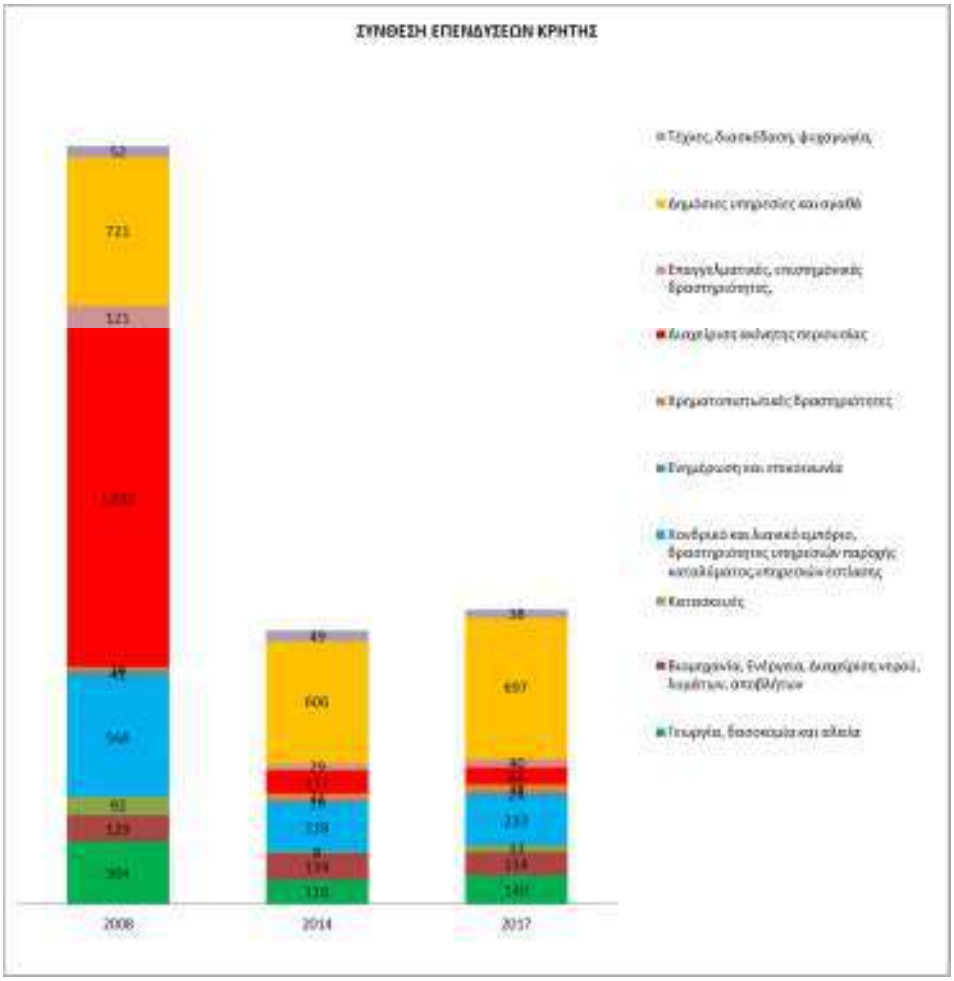

Απασχόληση

Η απασχόληση παρουσίασε μια σημαντική υποχώρηση την περίοδο 2008-2017 κατά 12% (απώλεια 34,9 χιλιάδων θέσεων) αλλά ανακάμπτει από το 2014 και μετά, χωρίς όμως να έχει επανέλθει στα προ της κρίσης επίπεδα.

Ειδικότερα, σύμφωνα με εκτιμήσεις από την ανάλυση των στοιχείων απασχόλησης του Μητρώου Επιχειρήσεων προκύπτει ότι την περίοδο 2014-2017 έχει καταγραφεί μια σημαντική ανάκαμψη της απασχόλησης σε όλες τις περιφερειακές ενότητες με εντονότερη στο Ρέθυμνο και στο Λασίθι.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	2017	2014	Δ 2014-17
ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	127.342	106.892	19%

ΠΕ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	**33.576**	**27.975**	**20%**
ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	37.928	30.306	25%
ΠΕ ΧΑΝΙΩΝ	67.173	62.590	7%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΡΗΤΗΣ	**266.019**	**227.763**	17%

Η Περιφέρεια κατατάσσεται στη 250η θέση στην Ευρώπη σε ότι αφορά στην ανταγωνιστικότητα (RCI-2019), διαθέτει όμως ισχυρά πλεονεκτήματα στον τουρισμό, τους φυσικούς πόρους, τη μεταποίηση και την έρευνα και ως εκ τούτου με καλύτερο συντονισμό πολιτικών και με την αναμενόμενη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος μπορεί να αξιοποιήσει καλύτερα το δυναμικό που διαθέτει καθώς και τις ευκαιρίες που διαφαίνονται.

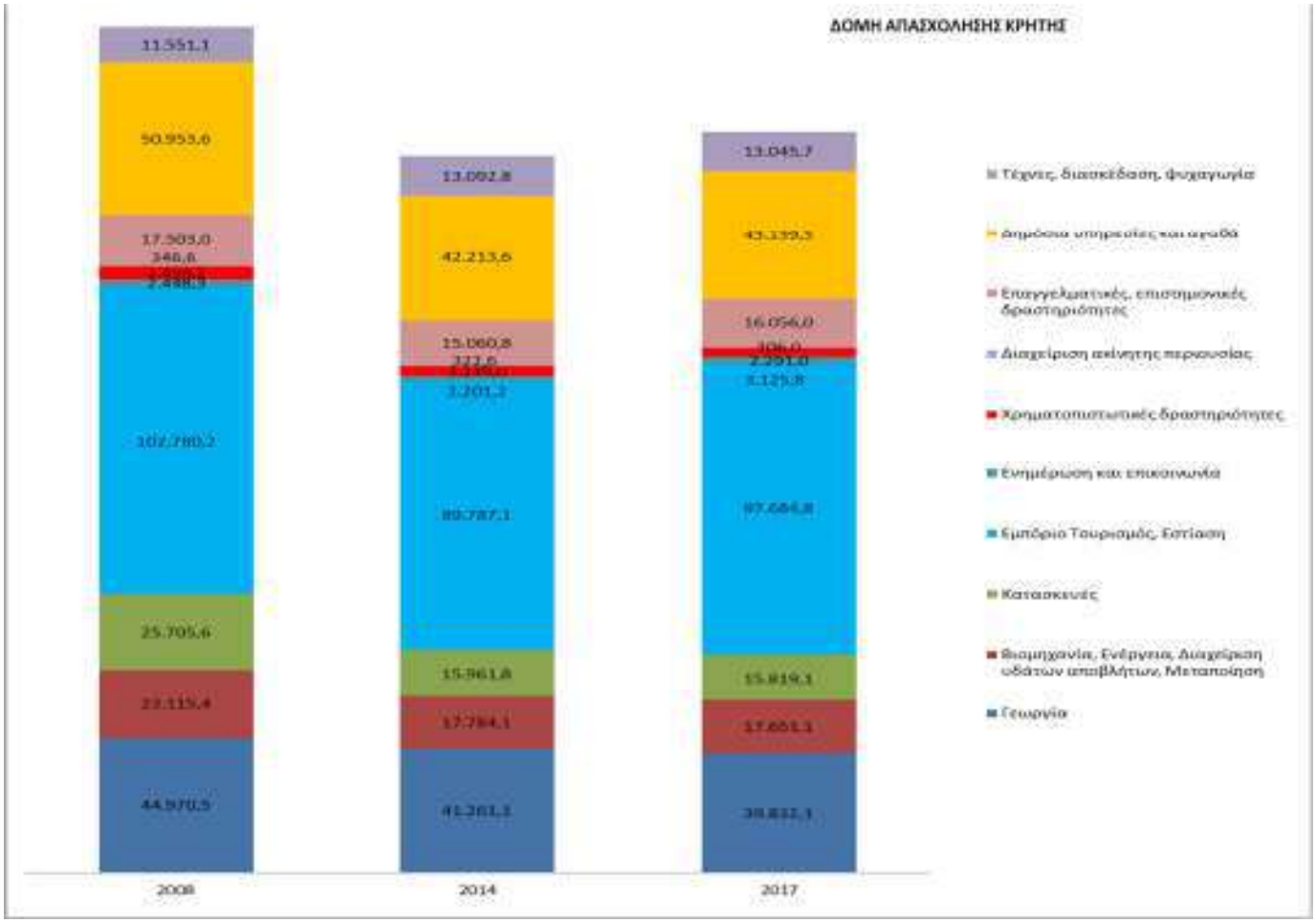

Έτος	Γεωργία	Βιομηχανία, Ενέργεια, Διαχείριση υδάτων αποβλήτων, Μεταποίηση	Κατασκευές	Εμπόριο Τουρισμός, Εστίαση	Ενημέρωση και επικοινωνία	Χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Επαγγελματικές, επιστημονικές δραστηριότητες	Δημόσια υπηρεσίες και αγαθά	Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία	Σύνολο
2008	44.970	23.115	25.706	102.780	2.448	4.499	347	17.503	50.954	11.551	283.873
2014 [50]	41.261	17.784	15.962	89.787	2.201	3.149	323	15.061	42.214	13.093	240.834
2017	39.832	17.651	15.819	97.685	2.291	3.126	306	16.056	43.139	13.046	248.951
Δ2008-2017	-11,4%	-23,6%	-38,5%	-5,0%	-6,4%	-30,5%	-11,7%	-8,3%	-15,3%	12,9%	-12,3%
Δ20014-2017	-3,5%	-0,7%	-0,9%	8,8%	4,1%	-0,7%	-5,2%	6,6%	2,2%	-0,4%	3,4%

<u>Γεωγραφικές διαφοροποιήσεις</u>

[50] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

Σε περιόδους κρίσης και αναδιάρθρωσης εμφανίζονται χωρικά διαφοροποιημένες τάσεις ανάλογα με την δομή των δραστηριοτήτων και των πιέσεων που αυτές δέχονται από τις αγορές. Από την ανάλυση των τάσεων προκύπτει ότι το Ηράκλειο έχει υποστεί τη μεγαλύτερη υποχώρηση σε ΑΕΠ κατά κεφαλή (-28,5%) με αποτέλεσμα να εξέλθει από την κρίση σε σχετικά μειονεκτική θέση, κάτω από το μέσο όρο της Περιφέρειας. Σχετική υποχώρηση εμφανίζει και η ΠΕ των Χανίων αλλά παραμένει πάνω από το μέσο όρο της Περιφέρειας. Το Ρέθυμνο κινείται πτωτικά αλλά η σχετική του θέση δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά. Αντιθέτως, το Λασίθι εμφανίζει αφενός μικρότερη πτώση την περίοδο της κρίσης και αφετέρου ταχύτερη ανάκαμψη και ως εκ τούτου βελτιώνει σημαντικά τη θέση του στην Περιφερειακή Οικονομία με κατά κεφαλή ΑΕΠ πάνω από το μέσο της Περιφέρειας.

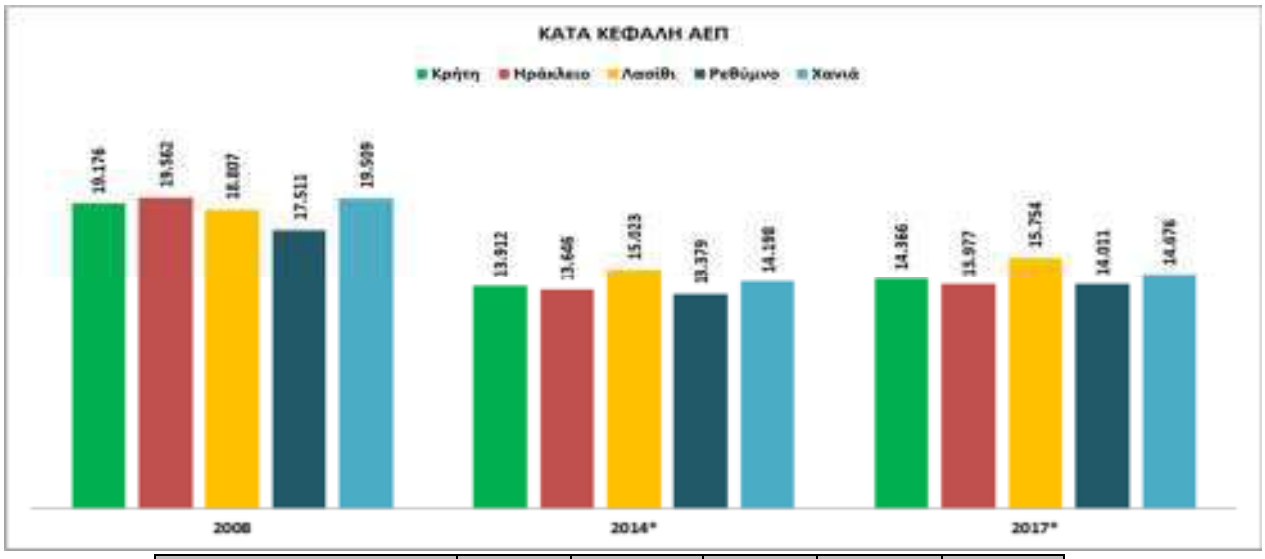

ΑΕΠ κατά κεφαλή	2008	2014 [51]	2017	Δ2008-2017	Δ2014-2017
Κρήτη	**19.176**	**13.912**	**14.366**	**-25,1%**	**3,3%**
ΠΕ Ηρακλείου	19.562	13.646	13.977	-28,5%	2,4%
ΠΕ Λασιθίου	18.807	15.023	15.754	-16,2%	4,9%
ΠΕ Ρεθύμνης	17.511	13.379	14.011	-20,0%	4,7%
ΠΕ Χανίων	19.509	14.198	14.676	-24,8%	3,4%
ΑΕΠ ποσοστό Κρήτης	**2008**	**2014**	**2017**		
Κρήτη	100%	100%	100%		
ΠΕ Ηρακλείου	102,0%	98,1%	97,3%		
ΠΕ Λασιθίου	96,1%	110,1%	112,7%		
ΠΕ Ρεθύμνης	93,1%	89,1%	88,9%		
ΠΕ Χανίων	111,4%	106,1%	104,7%		

Οι διαφοροποιήσεις στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ αντανακλούν τις διαρθρωτικές αλλαγές στην παραγωγή. Στο Ηράκλειο εντοπίζεται μια μείωση της ΑΑΠ πάνω από το μέσο όρο της Περιφέρειας και αφορά κυρίως τους κρίσιμους τομείς: εμπόριο τουρισμός, πρωτογενής και δημόσιες υπηρεσίες και αγαθά.

Σύνολο ΑΑΠ	2008	2014	2017	Δ(2008-17)	Δ(2014-17)
Κρήτη	10.433	7.761	7.950	-23,8%	2,4%
ΠΕ Ηρακλείου	5.225	3.746	3.813	-27,0%	1,8%
ΠΕ Λασιθίου	1.254	997	1.024	-18,4%	2,7%
ΠΕ Ρεθύμνης	1.299	1.030	1.071	-17,5%	4,0%
ΠΕ Χανίων	2.655	1.989	2.042	-23,1%	2,7%

[51] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου

Η ΠΕ Ηρακλείου εμφανίζει μια διαφοροποιημένη παραγωγική βάση με ισχυρούς πόλους συγκέντρωσης δραστηριοτήτων. Το αστικό κέντρο του Ηρακλείου έχει αναδειχθεί σε ισχυρό επιχειρηματικό κέντρο. Την περίοδο 2008-17, εδραιωμένοι κλάδοι (εμπόριο τουρισμός, δημόσιες υπηρεσίες και αγαθά, κατασκευές και γεωργία) υποχωρούν με υψηλότερους ρυθμούς σε σχέση με την Περιφέρεια. Αντίθετα η μεταποίηση και το σύμπλεγμα ενέργεια - περιβάλλον ενισχύονται σημαντικά και αναδεικνύονται σε παράγοντες ανανέωσης και σταθερότητας του παραγωγικού συστήματος. Συνολικά, το 2017 στο Ηράκλειο δραστηριοποιούνται 65.984 μονάδες με κύκλο εργασιών €5,7 δις. Οι 11 ισχυρότεροι κλάδοι πραγματοποιούν το 80% του κύκλου εργασιών και απασχολούν το 64% του εργατικού δυναμικού. Το μέσο μέγεθος των επιχειρηματικών μονάδων είναι σημαντικό τόσο ως προς τον κύκλο εργασιών όσο και ως προς την απασχόληση αλλά χαμηλότερο από των Χανίων.

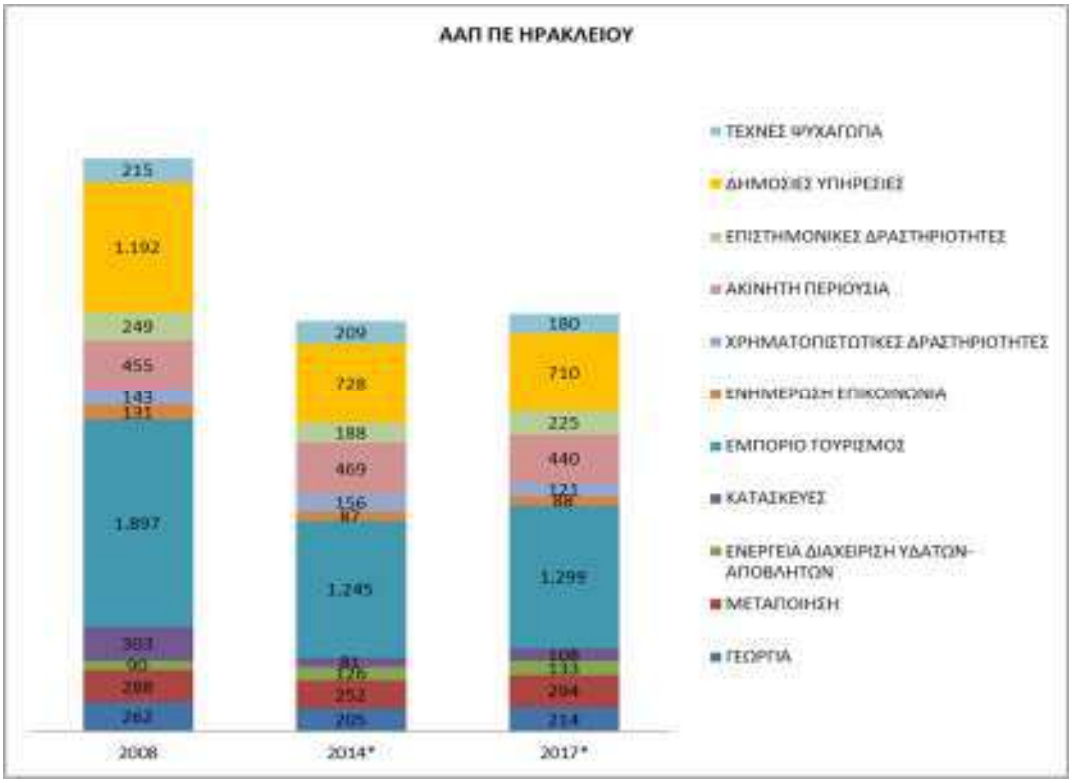

ΑΑΠ ΠΕ Ηρακλείου	2008	2014 [52]	2017	Δ(2008-17)	Δ(2014-17)
Γεωργία	262	205	214	-18,3%	4,6%
Μεταποίηση	288	252	294	2,2%	16,5%
Ενέργεια Διαχείριση Υδάτων-Αποβλήτων	90	126	133	47,7%	5,4%
Κατασκευές	303	81	108	-64,3%	33,7%
Εμπόριο Τουρισμός	1.897	1.245	1.299	-31,5%	4,4%
Ενημέρωση Επικοινωνία	131	87	88	-32,6%	1,4%
Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες	143	156	121	-15,5%	-22,6%
Ακίνητη περιουσία	455	469	440	-3,4%	-6,1%
Επιστημονικές Δραστηριότητες	249	188	225	-9,5%	19,9%
Δημόσιες Υπηρεσίες	1.192	728	710	-40,4%	-2,5%
Τέχνες Ψυχαγωγία	215	209	180	-16,3%	-13,9%
Σύνολο ΑΑΠ ΠΕ Ηρακλείου	**5.225**	**3.746**	**3.813**	**-27,0%**	**1,8%**
Σύνολο ΑΑΠ Κρήτη	**10.433**	**7.761**	**7.950**	**-23,8%**	**2,4%**

[52] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

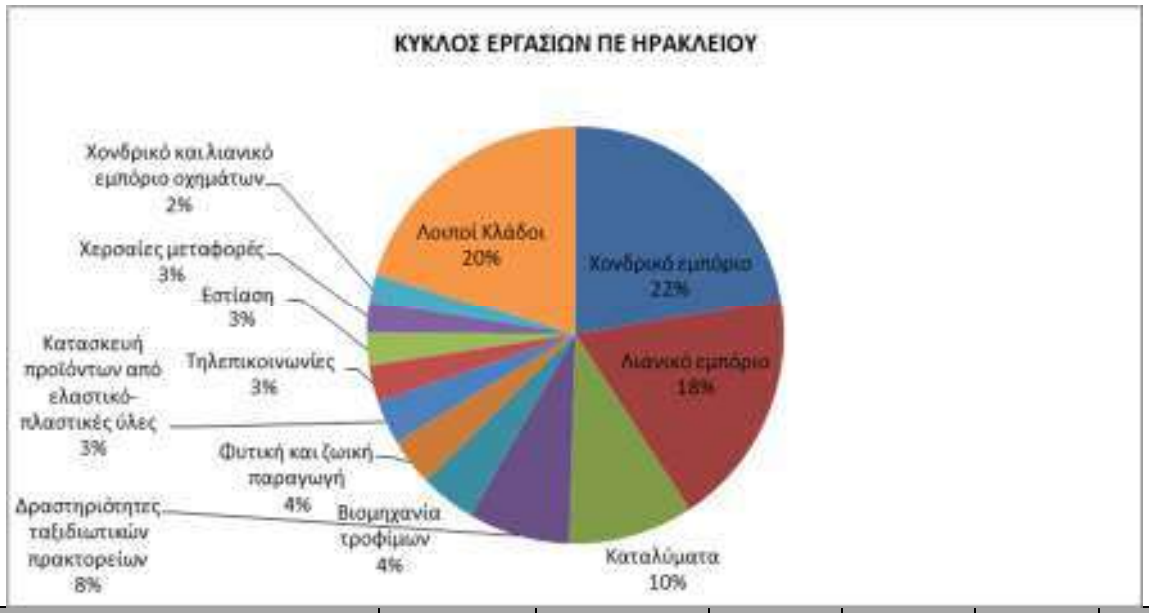

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Παραγωγικότητα	Μέσο μέγεθος επιχειρήσεων	Μέσο μέγεθος απασχόλησης
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.722	1.283.005	5.609	229	745	3,3
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	4.921	1.055.253	11.455	92	214	2,3
55	Καταλύματα	1.069	557.261	10.967	51	521	10,3
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	226	452.799	2.177	208	2004	9,6
10	Βιομηχανία τροφίμων	635	246.859	2.791	88	389	4,4
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	38.844	213.283	30.723	7	5	0,8
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	30	194.156	678	286	6472	22,6
61	Τηλεπικοινωνίες	38	160.107	800	200	4213	21,1
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	2.710	145.233	10.934	13	54	4,0
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	1.439	139.295	2.771	50	97	1,9
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	840	125.814	1.698	74	150	2,0
Ισχυροί κλάδοι		52.474	4.573.068	80.603	57	87	1,5
Λοιποί κλάδοι		13.510	1.162.777	44.788	26	86	3,3
Σύνολο ΠΕ Ηρακλείου		65.984	5.735.844	125.391	46	87	1,9

Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου

Η ΠΕ Λασιθίου στηρίζεται σε περιορισμένο αριθμό κλάδων και κυρίως στο εμπόριο - τουρισμό. Μικρότερη είναι η συμμετοχή της φυτικής και ζωικής παραγωγής, της ακίνητης περιουσίας και των δημόσιων υπηρεσίες και αγαθών. Την περίοδο 2008-2017 εμφανίζει μια σημαντική σταθερότητα στη γεωργία με μεγάλη ανάκαμψη μετά το 2014 και περιορισμένη κάμψη του εμπορίου και τουρισμού με αποτέλεσμα η σχετική της θέση να ισχυροποιείται στην Περιφέρεια έναντι των άλλων ενοτήτων. Οι 11 ισχυρότεροι κλάδοι πραγματοποιούν το 89% του κύκλου εργασιών και απασχολούν το 77% του εργατικού δυναμικού. Σε αυτούς περιλαμβάνονται το χονδρικό εμπόριο, τα καταλύματα, το λιανικό εμπόριο και η φυτική και ζωική παραγωγή, με κύκλο εργασιών που ανέρχεται αθροιστικά στα 829 εκατ. ή στο 74% του συνόλου. Το μέσο μέγεθος των επιχειρήσεων είναι μικρό με εξαίρεση στον κλάδο χαρτοποιίας.

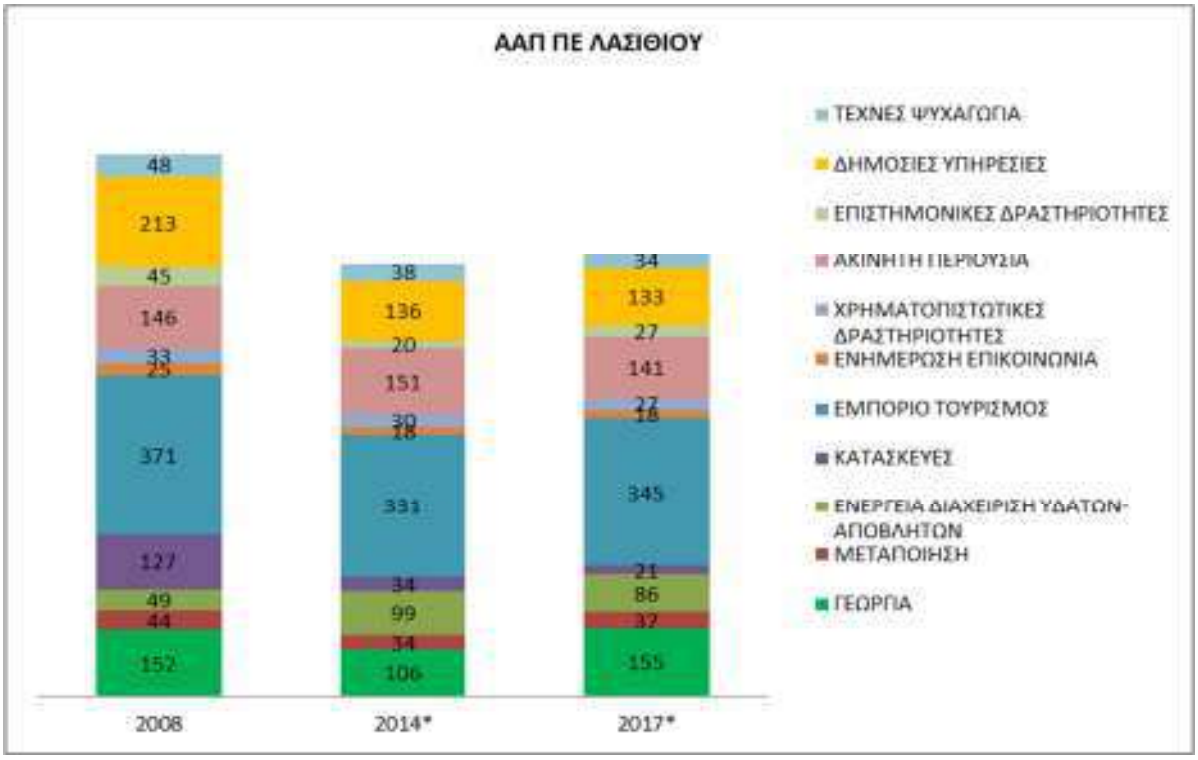

ΑΑΠ ΠΕ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	2008	2014[53]	2017	Δ(2008-17)	Δ(2014-17)
Γεωργία	152	106	155	2,5%	46,1%
Μεταποίηση	44	34	37	-16,0%	8,5%
Ενέργεια Διαχείριση Υδάτων-Αποβλήτων	49	99	86	73,6%	-13,7%
Κατασκευές	127	34	21	-83,2%	-37,1%
Εμπόριο Τουρισμός	371	331	345	-7,1%	4,2%
Ενημέρωση Επικοινωνία	25	18	18	-29,2%	-0,3%
Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες	33	30	27	-19,9%	-10,7%
Ακίνητη περιουσία	146	151	141	-3,2%	-6,3%
Επιστημονικές Δραστηριότητες	45	20	27	-39,7%	34,3%
Δημόσιες Υπηρεσίες	213	136	133	-37,8%	-2,3%
Τέχνες Ψυχαγωγία	48	38	34	-29,9%	-10,9%
Σύνολο ΑΑΠ ΠΕ Λασιθίου	**1.254**	**997**	**1.024**	**-18,4%**	**2,7%**
Σύνολο ΑΑΠ Κρήτη	**10.433**	**7.761**	**7.950**	**-23,8%**	**2,4%**

[53] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

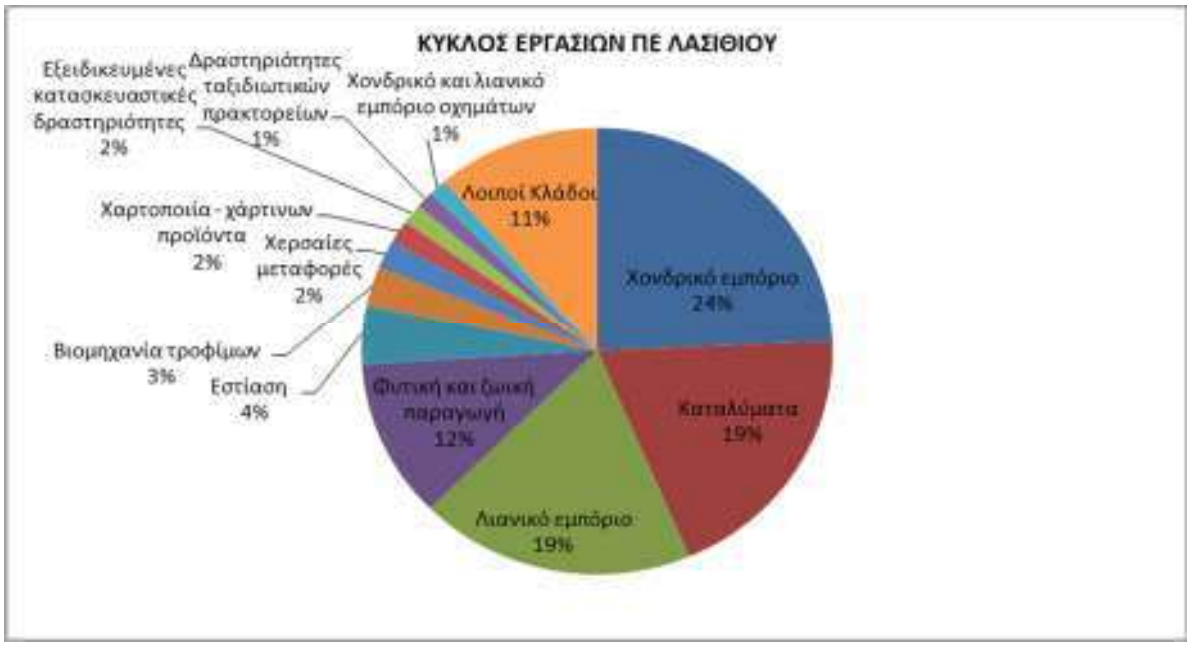

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Αριθμός απασχολούμενων	Παραγωγικότητα	Μέσο μέγεθος επιχειρήσεων	Μέσο μέγεθος απασχόλησης
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	315	272.360	1.180	231	865	3,7
55	Καταλύματα	497	216.204	4.563	47	435	9,2
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.463	212.419	2.523	84	145	1,7
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	13.175	128.125	10.047	13	10	0,8
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	987	48.902	3.985	12	50	4,0
10	Βιομηχανία τροφίμων	167	31.649	592	53	190	3,5
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	274	23.201	487	48	85	1,8
17	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	4	18.415	102	181	4604	25,5
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	519	15.795	665	24	30	1,3
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	46	14.013	123	114	305	2,7
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	190	13.961	320	44	73	1,7
Ισχυροί κλάδοι		17.637	995.044	24.587	40	56	1,4
Λοιποί κλάδοι		2.312	125.606	7.424	17	54	3,2
Σύνολο ΠΕ Λασιθίου		19.949	1.120.650	32.011	35	56	1,6

Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνης

Η ΠΕ Ρεθύμνης ουσιαστικά στηρίζεται σε τέσσερις παραγωγικούς κλάδους, στο εμπόριο – τουρισμό, στη γεωργία, στη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας και στις δημόσιες υπηρεσίες και αγαθά. Την περίοδο 2008-2017 εμφανίζει μια σημαντική σταθερότητα στη γεωργία με μεγάλη ανάκαμψη μετά το 2014 και περιορισμένη κάμψη του εμπορίου και τουρισμού με αποτέλεσμα η σχετική της θέση να φθίνει μεν αλλά όχι με σημαντικούς ρυθμούς. Οι 11 ισχυρότεροι κλάδοι πραγματοποιούν το 89% του κύκλου εργασιών και απασχολούν το 72% του εργατικού δυναμικού. Σε αυτούς περιλαμβάνονται το χονδρικό εμπόριο, τα καταλύματα, το λιανικό εμπόριο και η βιομηχανία τροφίμων με κύκλο εργασιών που ανέρχεται αθροιστικά στα €1.104 εκατ. ή στο 71% του συνόλου. Το μέσο μέγεθος των επιχειρήσεων είναι μικρό με εξαίρεση στον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων.

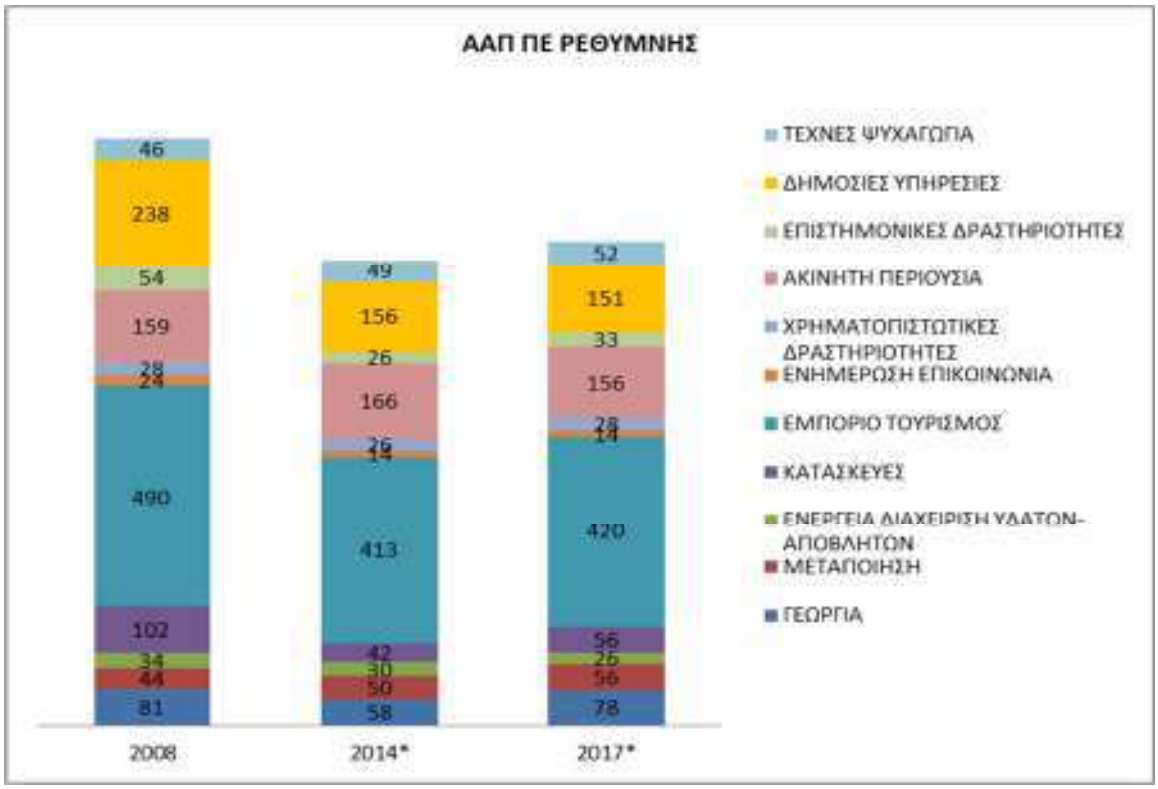

ΑΑΠ ΠΕ Ρεθύμνης	2008	2014[54]	2017	Δ(2008-17)	Δ(2014-17)
Γεωργία	81	58	78	-3,6%	33,3%
Μεταποίηση	44	50	56	27,3%	12,2%
Ενέργεια Διαχείριση Υδάτων-Αποβλήτων	34	30	26	-22,1%	-11,7%
Κατασκευές	102	42	56	-44,7%	34,3%
Εμπόριο Τουρισμός	490	413	420	-14,2%	1,7%
Ενημέρωση Επικοινωνία	24	14	14	-39,8%	-1,4%
Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες	28	26	28	2,8%	9,2%
Ακίνητη περιουσία	159	166	156	-2,0%	-5,9%
Επιστημονικές Δραστηριότητες	54	26	33	-38,7%	29,0%
Δημόσιες Υπηρεσίες	238	156	151	-36,5%	-2,8%
Τέχνες Ψυχαγωγία	46	49	52	11,3%	5,2%
Σύνολο ΑΑΠ ΠΕ Ρεθύμνης	**1.299**	**1.030**	**1.071**	**-17,5%**	**4,0%**
Σύνολο ΑΑΠ Κρήτη	**10.433**	**7.761**	**7.950**	**-23,8%**	**2,4%**

[54] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

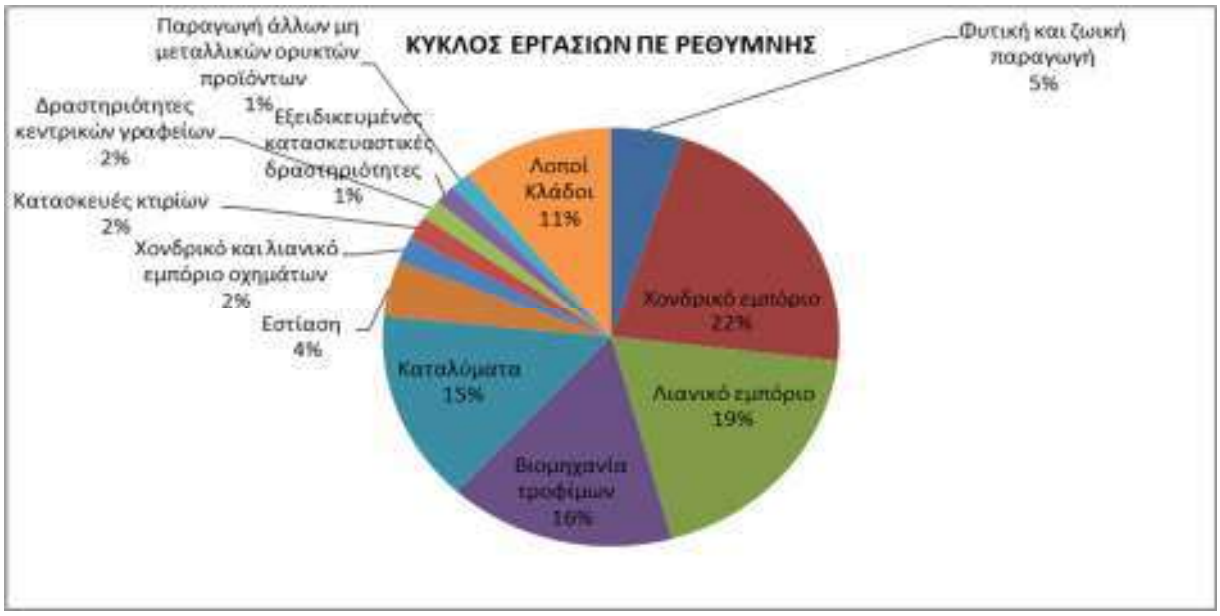

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Αριθμός απασχολούμενων	Παραγωγικότητα	Μέσο μέγεθος επιχειρήσεων	Μέσο μέγεθος απασχόλησης
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	9.331	79.464	8.105	10	9	0,9
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	421	335.279	1.378	243	796	3,3
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.374	291.631	3.185	92	212	2,3
10	Βιομηχανία τροφίμων	206	248.466	1.539	161	1206	7,5
55	Καταλύματα	804	228.214	5.081	45	284	6,3
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	1.026	67.996	4.847	14	66	4,7
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	195	30.492	394	77	156	2,0
41	Κατασκευές κτιρίων	224	28.149	481	59	126	2,1
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	63	23.654	361	66	375	5,7
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	565	23.101	743	31	41	1,3
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	55	21.838	221	99	397	4,0
Ισχυροί κλάδοι ΠΕ Ρεθύμνης		**14.264**	**1.378.281**	**26.335**	**52**	**97**	**1,8**
Λοιποί κλάδοι		**2.943**	**167.269**	**10.365**	**16**	**57**	**3,5**
Σύνολο ΠΕ Ρεθύμνης		**17.207**	**1.545.550**	**36.700**	**42**	**90**	**2,1**

Περιφερειακή Ενότητα Χανίων

Η ΠΕ Χανίων ουσιαστικά στηρίζεται σε τέσσερις παραγωγικούς κλάδους, το εμπόριο – τουρισμό, στη γεωργία, στη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας, στις δημόσιες υπηρεσίες και αγαθά και λιγότερο στη γεωργία. Η παραγωγή εμφανίζει μεγαλύτερη σταθερότητα σε σχέση με τις άλλες ενότητες την περίοδο 2008-2017 με αποτέλεσμα η σχετική της θέση να φθίνει μεν αλλά όχι με σημαντικούς ρυθμούς και ως εκ τούτου σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ παραμένει πάνω από το μέσο όρο της Κρήτης. Οι 11 ισχυρότεροι κλάδοι πραγματοποιούν το 86% του κύκλου εργασιών και απασχολούν το 71% του εργατικού δυναμικού. Σε αυτούς περιλαμβάνονται το χονδρικό εμπόριο, τα καταλύματα, το λιανικό εμπόριο οι πλωτές μεταφορές και η βιομηχανία τροφίμων με κύκλο εργασιών που ανέρχεται αθροιστικά στα €1.900 εκατ. ή στο 69%% του συνόλου. Το μέσο μέγεθος των επιχειρήσεων είναι μεγαλύτερο σε σχέση με τις υπόλοιπες ενότητες σε ότι αφορά στον κύκλο εργασιών.

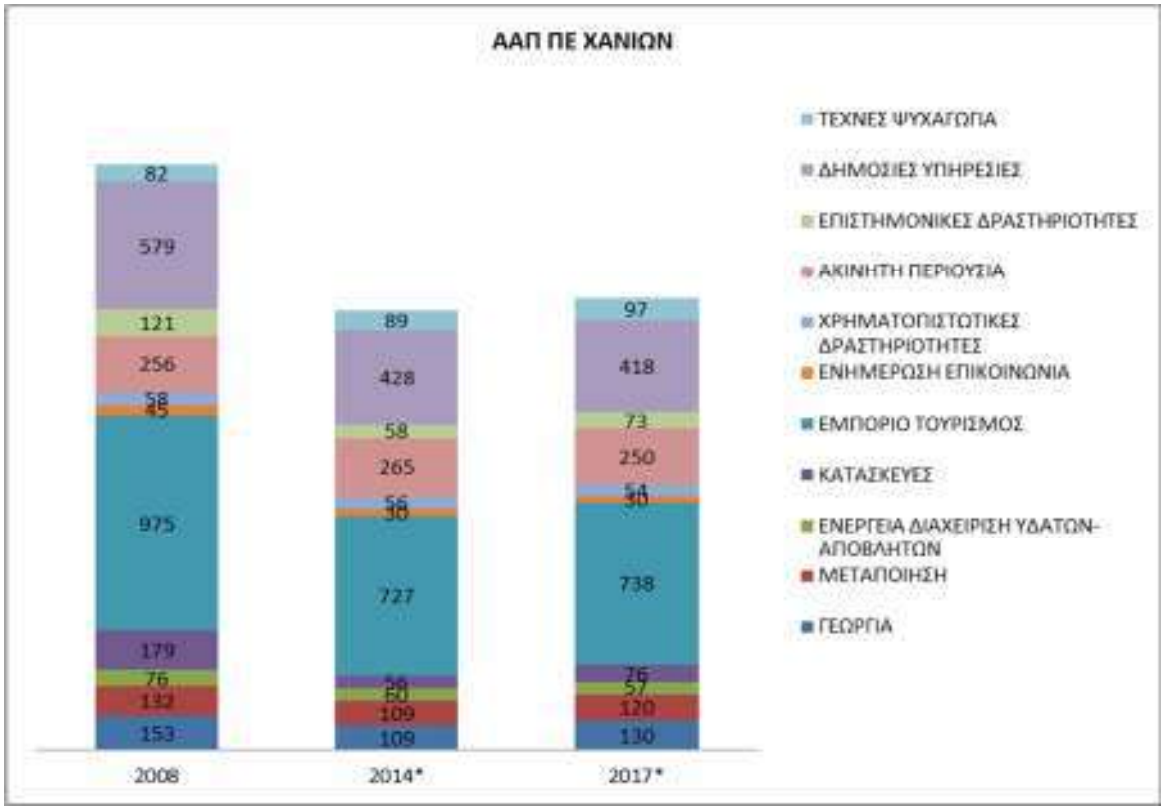

ΑΑΠ ΠΕ Χανίων	2008	2014 [55]	2017	Δ(2008-17)	Δ(2014-17)
Γεωργία	153	109	130	-15,3%	18,8%
Μεταποίηση	132	109	120	-8,5%	10,3%
Ενέργεια Διαχείριση Υδάτων-Αποβλήτων	76	60	57	-25,8%	-4,9%
Κατασκευές	179	56	76	-57,7%	35,9%
Εμπόριο Τουρισμός	975	727	738	-24,3%	1,5%
Ενημέρωση Επικοινωνία	45	30	30	-34,4%	-1,8%
Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες	58	56	54	-6,1%	-4,2%
Ακίνητη περιουσία	256	265	250	-2,3%	-5,9%
Επιστημονικές Δραστηριότητες	121	58	73	-39,2%	25,7%
Δημόσιες Υπηρεσίες	579	428	418	-27,9%	-2,6%
Τέχνες Ψυχαγωγία	82	89	97	18,8%	9,5%
Σύνολο ΑΑΠ ΠΕ Χανίων	**2.655**	**1.989**	**2.042**	**-23,1%**	**2,7%**
Σύνολο ΑΑΠ Κρήτη	**10.433**	**7.761**	**7.950**	**-23,8%**	**2,4%**

[55] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

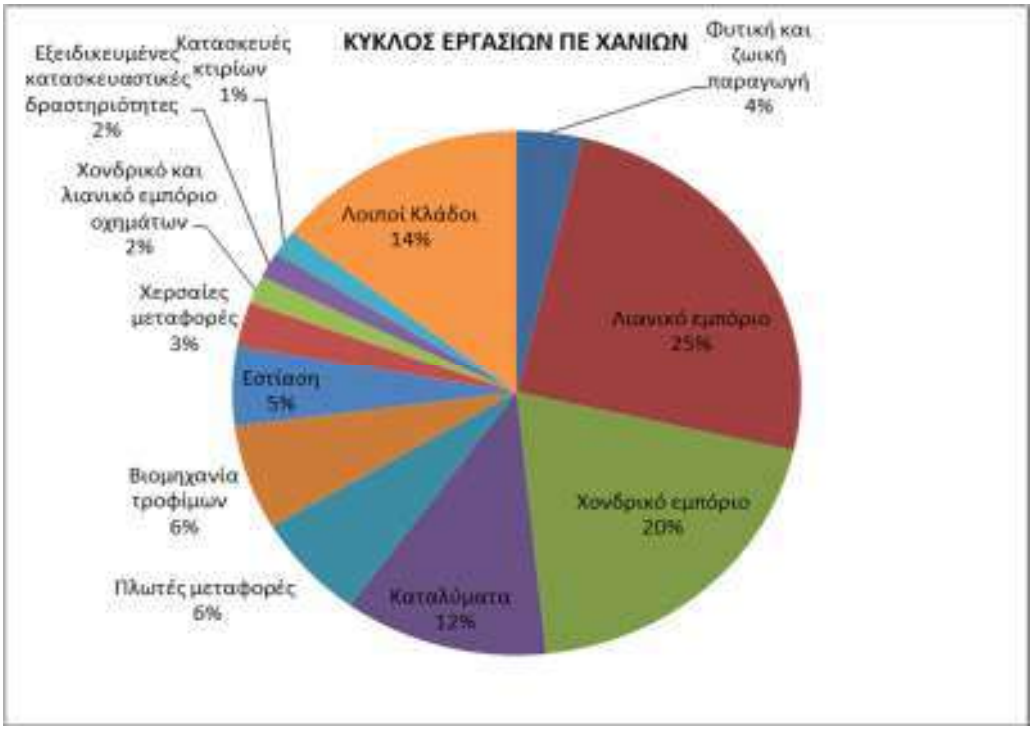

Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Αριθμός απασχολούμενων	Παραγωγικότητα	Μέσο μέγεθος επιχειρήσεων	Μέσο μέγεθος απασχόλησης
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	15.467	102.746	12.821	8	7	0,8
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2.552	681.812	6.821	100	267	2,7
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	711	543.162	2.731	199	764	3,8
55	Καταλύματα	1.592	319.143	7.371	43	200	4,6
50	Πλωτές μεταφορές	44	178.780	1.168	153	4.063	26,5
10	Βιομηχανία τροφίμων	319	176.925	1.641	108	555	5,1
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	1.826	136.135	9.850	14	75	5,4
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	625	74.605	1.889	39	119	3,0
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	416	47.125	815	58	113	2,0
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	893	44.609	1.352	33	50	1,5
41	Κατασκευές κτιρίων	374	43.578	950	46	117	2,5
Σύνολο ισχυρών κλάδων		**24.819**	**2.348.620**	**47.409**	**50**	**95**	**1,9**
Λοιποί κλάδοι		**5.788**	**397.396**	**18.910**	**21**	**69**	**3,3**
Σύνολο ΠΕ Χανίων		**30.607**	**2.746.016**	**66.319**	**41**	**90**	**2,2**

Α΄ γενής τομέας													
		ΠΕ Ηρακλείου		ΠΕ Λασιθίου		ΠΕ Ρεθύμνης		ΠΕ Χανίων		Περιφέρεια Κρήτης		Ελλάδα
Επιχειρήσεις[56]												
Α γενής Αριθμός Νομικών Μονάδων	2011	1.318		2.715		783		848		5.664		50.925
	2016	37.816		13.377		8.443		14.572		74.208		504.220
	% Μεταβολή	2.769,20		392,71		978,29		1.618,40		1.210,17		890,12
Α γενής Κύκλος Εργασιών (χιλ €)	2011	43.437		109.027		34.701		34.965		222.130		4.098.601
	2016	231.275		140.726		72.892		117.350		562.243		8.073.222
	% Μεταβολή	432,44		29,07		110,06		235,62		153,11		96,98
Α γενής Αρ. Απασχολούμενων	2011	1.574		2.925		1.214		1.319		7.032		82.587
	2016	38.916		14.087		8.976		15.370		77.349		565.151
	% Μεταβολή	2.372,43		381,61		639,37		1.065,28		999,96		584,31
Α γενής Κύκλος Εργασιών / επιχειρήσεις	2011	32,96		40,16		44,32		41,23		39,22		80,48
	2016	6,12		10,52		8,63		8,05		7,58		16,01
Α γενής Απασχολούμενοι / Επιχειρήσεις	2011	1,19		1,08		1,55		1,56		1,24		1,62
	2016	1,03		1,05		1,06		1,05		1,04		1,12
Α γενής Κύκλος εργασιών / απασχολούμενοι	2011	27,60		37,27		28,58		26,51		31,59		49,63
	2016	5,94		9,99		8,12		7,63		7,27		14,29
Κτηνοτροφική παραγωγή ΕΛΣΤΑΤ 2017												
Προβατοειδή	Αριθμός Κεφαλών	608.000		144.119		651.786		339.331		1.743.236		8.827.820
	% Αριθμός Κεφαλών [1]	34,88%		8,27%		37,39%		19,47%		19,75%		
Αιγοειδή	Αριθμός Κεφαλών	200.373		57.773		175.014		167.919		601.079		3.998.205
	% Αριθμός Κεφαλών[1]	33,34%		9,61%		29,12%		27,94%		15,03%		
Χοίροι	Αριθμός Κεφαλών	22.207		6.294		29.771		4.355		62.627		716.856
	% Αριθμός Κεφαλών 1	35,46%		10,05%		47,54%		6,95%		8,74%		

[56] Εντοπίζεται μεγάλη διαφοροποίηση στα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ μεταξύ 2011&2016 που ενδεχομένως εντοπίζεται στην αλλαγή της ταξινόμησης των επιχειρηματικών μονάδων στον Α΄ γενή

Κουνέλια	Αριθμός Κεφαλών	394.644		49.698		29.954		107.691		581.987	869.247
	% Αριθμός Κεφαλών 1	67,81%		8,54%		5,15%		18,50%		66,95%	
Γάλα προβάτων	Τόνοι	22.460		6.924		35.034		16.173		80.591	851.685
	% Τόνοι[1]	27,87%		8,59%		43,47%		20,07%		9,46%	
Γάλα αιγών	Τόνοι	15.624		5.997		9.974		12.641		44.236	404.140
	% Τόνοι[1]	35,32%		13,56%		22,55%		28,58%		10,95%	
Προβατοειδή Παραγωγή κρέατος	Αριθμός Κεφαλών	136.434		25.451		240.294		93.557		495.736	4.914.039
	% Αριθμός Κεφαλών[1]	27,52%		5,13%		48,47%		18,87%		10,09%	
	Τόνοι	1.415		328		2.692		1.087		5.521	53.918
	% Τόνοι[1]	25,62%		5,93%		48,75%		19,69%		10,24%	
Αιγοειδή Παραγωγή κρέατος	Αριθμός Κεφαλών	28.246		27.439		78.131		35.087		168.903	2.059.433
	% Αριθμός Κεφαλών[1]	16,72%		16,25%		46,26%		20,77%		8,20%	
	Τόνοι	302		468		847		406		2.023	21.934
	% Τόνοι[1]	14,95%		23,14%		41,85%		20,07%		9,22%	
Χοίροι Παραγωγή κρέατος	Αριθμός Κεφαλών	10.874		4.217		46.105		16.833		78.029	1.323.843
	% Αριθμός Κεφαλών[1]	13,94%		5,40%		59,09%		21,57%		5,89%	
	Τόνοι	495		141		2.614		802		4.052	77.319
	% Τόνοι[1]	12,21%		3,49%		64,51%		19,78%		5,24%	
Κουνέλια Παραγωγή κρέατος	Αριθμός Κεφαλών	397.781		36.662		114.312		210.249		759.004	1.722.353
	% Αριθμός Κεφαλών[1]	52,41%		4,83%		15,06%		27,70%		44,07%	
	Τόνοι	616		60		245		358		1.279	3.045
	% Τόνοι[1]	48,16%		4,68%		19,16%		27,99%		42,01%	

Πληθυσμός ζώων ανά Περιφέρεια 2 [TGS00045] Χιλιάδες κεφάλια (ζώα) (EUROSTAT)

	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
Περιγραφή: Κατσίκια																				
ΕΕ	81	104	625,33	3	134	92,16	618,7	2	139	87,9	627,7	2	138	87,69	564,4	3	140	83,04	538,8	2
Ελλάδα	13	367,64		2	13	330,47		1	13	327,26		1	13	299,07		1	13	279,3		1
Περιγραφή: Αρνιά																				
ΕΕ	108	313,72	1612,02	3	154	393,74	1972,9	8	147	393,73	1817,6	8	157	373,5	1777,6	8	143	428,76	1779,5	9
Ελλάδα	13	697,18		1	13	752,98		1	13	697,84		1	13	672,21		1	13	648,8		1

Οικονομικοί λογαριασμοί γεωργίας ανά Περιφέρεια NUTS 2 [agr_r_accts] Αξία Παραγωγής εκατ. Ευρώ (EUROSTAT)

	2008				2011				2014				2016				2017			
Περιγραφή: Ζώα																				
ΕΕ									279	525,5	152,49	179					290	554,8	161,15	184
Ελλάδα									13	105,5		4					13	112,7		4

Γεωργική παραγωγή (ΕΛΣΤΑΤ 2017)

		ΠΕ Ηρακλείου	ΠΕ Λασιθίου	ΠΕ Ρεθύμνης	ΠΕ Χανίων	Περιφέρεια Κρήτης	Ελλάδα
Ελαιόλαδο	Τόνοι	37.696	14.542	5.064	15.555	72.857	311.727
	% Τόνοι[1]	51,74%	19,96%	6,95%	21,35%	23,37%	
Ελιές	Δένδρα	15.747.496	5.618.032	4.757.972	9.809.995	35.933.495	148.053.557
	% Δένδρα[1]	43,82%	15,63%	13,24%	27,30%	24,27%	
	Παραγωγή βρώσιμων ελιών (τόνοι)	931	19	116	535	1.601	427.827
	% Παραγωγή βρώσιμων ελιών (τόνοι)[1]	58,14%	1,19%	7,25%	33,42%	0,37%	
	Παραγωγή για ελαιοποίηση (τόνοι)	189.444	14.563	41.255	231.389	476.651	2.409.951
	% για ελαιοποίηση (τόνοι)[1]	39,74%	3,06%	8,66%	48,54%	19,78%	

Νωπά λαχανικά Συνολικά	Σύνολο εκτάσεων	31.100		18.195		6.473		16.381		72.149	679.912
	% Σύνολο εκτάσεων[1]	43,11%		25,22%		8,97%		22,70%		10,61%	
	Παραγωγή (Τόνοι)	83.927		169.852		5.721		32.069		291.569	1.847.766
	% Παραγωγή (Τόνοι)[1]	28,78%		58,25%		1,96%		11,00%		15,78%	
Νωπά λαχανικά Ντομάτες	Σύνολο εκτάσεων	7.597		6.119		967		4.953		19.636	148.126
	% Σύνολο εκτάσεων[1]	38,69%		31,16%		4,92%		25,22%		13,26%	
	Παραγωγή (Τόνοι)	26.685		74.303		1.800		18.918		121.706	785.264
	% Παραγωγή (Τόνοι)[1]	21,93%		61,05%		1,48%		15,54%		15,50%	
Νωπά λαχανικά Αγγούρια	Σύνολο εκτάσεων	3.694		3.389		316		801		8.200	21.590
	% Σύνολο εκτάσεων[1]	45,05%		41,33%		3,85%		9,77%		37,98%	
	Παραγωγή (Τόνοι)	16.145		39.116		559		3.148		58.968	142.102
	% Παραγωγή (Τόνοι)[1]	27,38%		66,34%		0,95%		5,34%		41,50%	
Αμπέλια	Σύνολο εκτάσεων	148.040		11.070		9.159		15.577		183.846	903.609
	% Σύνολο εκτάσεων[1]	80,52%		6,02%		4,98%		8,47%		20,35%	
	Παραγωγή (Τόνοι)	121.390		8.610		5.055		15.552		150.607	827.536
	% Παραγωγή (Τόνοι)[1]	80,60%		5,72%		3,36%		10,33%		18,20%	
Νωπά φρούτα	Δένδρα	583.864		208.325		240.174		1.777.155		2.809.518	78.314.808
	% Δένδρα[1]	20,78%		7,41%		8,55%		63,25%		3,59%	
	Παραγωγή (Τόνοι)	21.215		4.236		3.546		79.128		108.124	2.542.968
	% Παραγωγή (Τόνοι)[1]	19,62%		3,92%		3,28%		73,18%		4,25%	
Εσπεριδοειδή	Δένδρα	325.146		70.742		108.565		1.542.226		2.046.679	19.968.750
	% Δένδρα[1]	15,89%		3,46%		5,30%		75,35%		10,25%	
	Παραγωγή (Τόνοι)	14.142		1.294		2.261		75.268		92.965	980.306
	% Παραγωγή (Τόνοι)[1]	15,21%		1,39%		2,43%		80,96%		9,48%	
Οικονομικοί λογαριασμοί γεωργίας ανά Περιφέρεια NUTS 2 [agr_r_accts] Αξία Παραγωγής εκατ. Ευρώ (EUROSTAT)											
Περιγραφή: Λαχανικά											

	2008				2011				2014				2016				2017			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ									304	139,3	205,33	59					312	164	244,12	58
Ελλάδα									13	118,9		4					13	129,5		3
Περιγραφή: Ελαιόλαδο																				
ΕΕ									61	137,6	177,45	9					63	192,7	280,57	9
Ελλάδα									13	56,1		2					13	61,8		2

4.1.2. Α΄ γενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας διατηρεί ένα σημαντικό μερίδιο της οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο της κρίσης το οποίο αυξάνεται κατά την ανάκαμψη μετά το 2014. Ειδικότερα, παρά τη μείωση σε απόλυτα μεγέθη, η σχετική του θέση παραμένει ισχυρή και ως προς την ΑΑΠ και την απασχόληση αλλά και ως προς τις επενδύσεις.

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη Α΄γενή τομέα	2008	2014[57]	2017	Δ2008-2017	Δ2014-2017
ΑΑΠ Α΄γενή τομέα	648	479	577	-10,9%	20,6%
Σύνολο ΑΑΠ Κρήτης	10.433	7.761	7.950	-23,8%	2,4%
Μερίδιο Α΄γενή τομέα στην ΑΑΠ	6,2%	6,2%	7,3%		
Μερίδιο Α΄γενή τομέα στην απασχόληση	15,8%	17,1%	16,0%		
Μερίδιο Α΄γενή τομέα στις επενδύσεις	8,2%	8,7%%	9,8%		

Σε ότι αφορά στην φυτική παραγωγή 7 προϊόντα καλύπτουν το 96% της αξίας του κλάδου, ενώ 2 (Λαχανικά και ελαιόλαδο) το 67%. Στα λαχανικά η Κρήτη καταλαμβάνει την 4η θέση στην Ελλάδα και την 59η στην ΕΕ, ενώ στο ελαιόλαδο την 2η και 9η θέση αντίστοιχα. Παράλληλα, στη ζωική παραγωγή 3 (αιγοπρόβατα, γάλα και χοιροειδή) προϊόντα αντιστοιχούν στο 81% της αξίας.

Η Περιφέρεια έχει κατακτήσει ένα σημαντικό μερίδιο της γεωργικής παραγωγής στην Ελλάδα (9,6% έναντι 5% του ΑΕΠ). Στα προϊόντα που διαθέτει ένα μεγαλύτερο από το μέσο ποσοστό αναπτύσσει μια σχετική εξειδίκευση.

Στον πρωτογενή αναπτύσσεται μια διευρυμένη επιχειρηματικότητα με μεγάλο και αυξανόμενο αριθμό μονάδων μικρού όμως μέσου μεγέθους που σταδιακά φθίνει.

[57] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

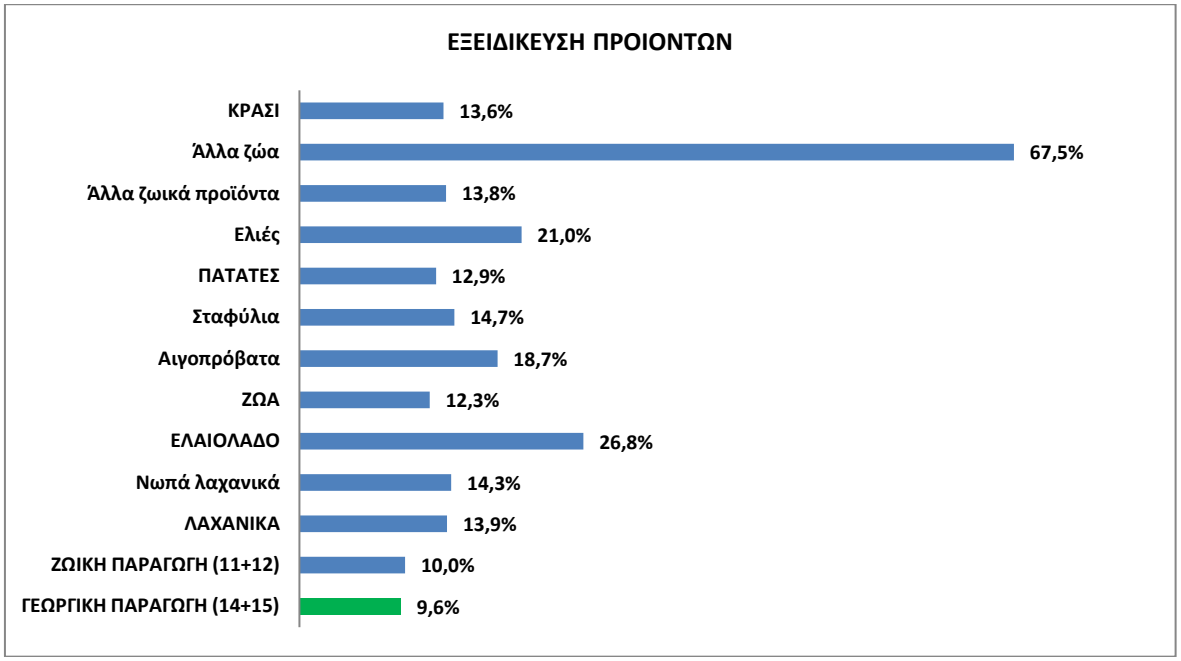

Στον πρωτογενή αναπτύσσεται μια διευρυμένη επιχειρηματικότητα με μεγάλο και αυξανόμενο αριθμό μονάδων μικρού όμως μέσου μεγέθους που σταδιακά φθίνει.

ΚΛΑΔΟΣ	2014[58]			2017			Δ 2014-2017		
	Πλήθος	Κύκλος εργασιών	Απασχόληση	Πλήθος	Κύκλος εργασιών	Απασχόληση	Πλήθος	Κύκλος εργασιών	Απασχόληση
Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	55.424	413.973	43.760	76.817	523.618	61.696	38,6%	26,5%	41,0%
Δασοκομία και υλοτομία	10	343	30	5	227	14	-50,0%	-33,8%	-53,3%
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	336	4.660	329	321	5.765	469	-4,5%	23,7%	42,6%
Σύνολο Α΄ γενή	**55.770**	**418.976**	**44.119**	**77.143**	**529.610**	**62.179**			

Η δομή των εκμεταλλεύσεων δεν παρουσιάζει μεγάλες διαφοροποιήσεις στις περιφερειακές ενότητες. Εξαίρεση αποτελεί η ΠΕ Ρεθύμνου όπου η Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση ανά εκμετάλλευση υπερέχει σημαντικά έναντι των άλλων ΠΕ.

2016	ΕΚΜΕΤΑΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ HOLDINGS	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ U.A.A	ΑΠΑΣΧ/ΝΟΙ EMPLOYED PERSONS	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ/ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ	ΧΓΕ/ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ	ΧΓΕ/ΑΠΑΣΧ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	**87.040**	**3.640.955**	**338.421**	**3,9**	**41,8**	**10,8**
ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	41.162	1.440.976	170.141	4,1	35,0	8,5
ΠΕ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	12.981	410.628	44.888	3,5	31,6	9,1
ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	13.024	937.027	62.803	4,8	71,9	14,9
ΠΕ ΧΑΝΙΩΝ	19.873	852.323	60.590	3,0	42,9	14,1

Η συμβολή του τομέα στην απασχόληση και στα εισοδήματα αλλά και η σε μακροοικονομικό επίπεδο εξισορροπητική του δράση έναντι της μονοκαλλιέργειας του τουρισμού, επιβάλλουν μια συνολικότερη προσέγγιση της ανάπτυξης του τομέα. Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του παραγωγικού συστήματος με παράλληλη ενθάρρυνση της διαρκούς προσαρμογής του σε τεχνολογικές αλλαγές και διαφοροποιήσεις στα

[58] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

καταναλωτικά πρότυπα, προϋποθέτουν έναν ευρύτερο συντονισμό μεταξύ των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων εθνικών πολιτικών και ιδιωτικών στρατηγικών παραγωγής και διαχείρισης κινδύνων. Είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστούν συνολικά οι προκλήσεις που επηρεάζουν τις επιμέρους γεωργικές αλυσίδες παραγωγής.

Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσαν να συνεισφέρουν θετικά στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας παρεμβάσεις που βελτιώνουν τη στρατηγική branding, ενισχύουν τις συλλογικές προσπάθειες και τη μεγέθυνση των παραγωγικών μονάδων, αναβαθμίζουν την τεχνολογία παραγωγής και διαμορφώνουν ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Ο στρατηγικός στόχος θα πρέπει να είναι το brand των κρητικών προϊόντων διατροφής να αναδειχθεί ως premium, μετατοπίζοντάς το από την κατηγορία των πρώτων υλών στην κατηγορία των αναγνωρίσιμων και επώνυμων καταναλωτικών αγαθών με υψηλότερες τιμές. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι κρίσιμο να διαμορφωθεί μια λειτουργική αλυσίδα αξίας τροφίμων που θα στηρίζεται σε μια στρατηγική συμμαχία μεταξύ αγροτών και άλλων εταίρων της εφοδιαστικής αλυσίδας και της βιομηχανίας τροφίμων, με στόχο την παραγωγή και διανομή σημαντικών όγκων υψηλής ποιότητας, διαφοροποιημένων προϊόντων διατροφής. Μια τέτοια εξέλιξη θα διευκόλυνε την διείσδυση στις διεθνείς αγορές.

Ειδικότερα, για τα φρέσκα προϊόντα οι βασικές υποστηρικτικές δραστηριότητες ώστε αυτά να φτάσουν στον προορισμό τους σε καλή κατάσταση είναι:

- μια βιομηχανία συσκευασίας για την προσφορά κατάλληλων συσκευασιών και ψυκτικών μονάδων σε τακτική και αξιόπιστη βάση
- υπηρεσίες logistics και μεταφοράς για την εξασφάλιση έγκαιρης παράδοσης

Όσον αφορά την τεχνολογική αναβάθμιση της παραγωγικής διαδικασίας, η επένδυση στην έρευνα και ανάπτυξη αποτελεί μονόδρομο και πρέπει να προωθηθεί με ένταση στο πλαίσιο της RIS3 (σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο) καθώς σύμφωνα με εκτιμήσεις η χώρα μας δαπανά για αγροτική έρευνα μόνο €11 ανά εκτάριο έναντι €33 στην ΕΕ. Η επένδυση στην τεχνολογία δεν σημαίνει απαραίτητα την ανάπτυξη καινοτομιών αλλά θα μπορούσε να περιλαμβάνει και προσαρμογή της ήδη διαθέσιμης τεχνολογίας στις ανάγκες συγκεκριμένων προϊόντων ή περιοχών ειδικά υπό το φως των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής.

Τέλος, κρίσιμοι παράγοντες που επιδρούν στην βιωσιμότητα της τοπικής αγροτικής παραγωγής είναι:

- η παρακολούθηση και ο έλεγχος της χρήσης φυτοφαρμάκων, η ιχνηλασιμότητα και η ασφάλεια των τροφίμων
- η πιστοποίηση των προϊόντων
- η φιλοπεριβαλλοντική γεωργία-κτηνοτροφία με χρήση έξυπνων συστημάτων και η αύξηση της βιολογικής παραγωγής
- η προσαρμογή των καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή
- η διάσωση και προώθηση των τοπικών ποικιλιών και φυλών
- η ορθολογική διαχείριση της άρδευσης με την εισαγωγή αυτοματισμών και συστήματων ελέγχου

Β΄ γενής τομέας												
		ΠΕ Ηρακλείου		ΠΕ Λασιθίου		ΠΕ Ρεθύμνης		ΠΕ Χανίων		Περιφέρεια Κρήτης		Ελλάδα
Β΄ γενής Αρ. Νομικών Μονάδων	2011	6.204		1.447		1.895		3.311		12.857		188.591
	2016	4.172		1.048		1.229		2.231		8.680		113.794
	% Μεταβολή	-32,75		-27,57		-35,15		-32,62		-32,49		-39,66
Β΄ γενής Κύκλος Εργασιών (χιλ €)	2011	932.317		118.048		317.696		371.564		1.739.625		71.729.426
	2016	893.251		132.426		321.751		367.590		1.715.019		61.078.911
	% Μεταβολή	-4,19		12,18		1,28		-1,07		-1,41		-14,85
Β΄ γενής Αρ. Απασχολουμένων	2011	14.609		3.517		4.480		8.375		30.981		618.032
	2016	11.540		2.634		3.828		6.467		24.469		469.322
	% Μεταβολή	-21,01		-25,11		-14,55		-22,78		-21,02		-24,06
Β΄ γενής Κύκλος Εργασιών / επιχειρήσεις	2011	150,28		81,58		167,65		112,22		135,31		380,34
	2016	214,11		126,36		261,80		164,76		197,58		536,75
Β΄ γενής Απασχολούμενοι / Επιχειρήσεις	2011	2,35		2,43		2,36		2,53		2,41		3,28
	2016	2,77		2,51		3,11		2,90		2,82		4,12
Β΄ γενής Κύκλος εργασιών / απασχολούμενοι	2011	63,82		33,56		70,91		44,37		56,15		116,06
	2016	77,40		50,28		84,05		56,84		70,09		130,14

4.1.3. Β΄ γενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας καλύπτει όλες αυτές τις οικονομικές δραστηριότητες που συνίστανται σε διάφορους βαθμούς επεξεργασίας πρώτων υλών (μεταποιητικές, κατασκευαστικές βιομηχανίες). Σε όρους ΑΑΠ στην Περιφέρεια Κρήτης ο δευτερογενής τομέας διατηρεί μερίδιο 13,5% το 2017 αλλά οι εσωτερικές ισορροπίες έχουν μεταβληθεί. Η ελαφρά κάμψη οφείλεται αποκλειστικά στην κατάρρευση των κατασκευών καθώς η μεν μεταποίηση παρέμεινε σταθερή ενώ η ενέργεια και η διαχείριση νερού και αποβλήτων ενισχύθηκε σημαντικά λόγω της ανάληψης μεγάλων επενδύσεων κυρίως στην επεξεργασία των στερεών αποβλήτων. Το ειδικό βάρος της μεταποίησης ενισχύεται σημαντικά την περίοδο της κρίσης και ανέρχεται πλέον στο 47,4% του συνόλου του δευτερογενή.

ΑΑΠ Β΄γενή	2008	2014[59]	2017	Δ2008-2017	Δ2014-2017
Μεταποίηση	508	446	508	0,0%	13,9%
Ενέργεια / Διαχείριση Υδάτων-Αποβλήτων	250	315	302	20,9%	-4,2%
Κατασκευές	711	213	262	-63,2%	23,1%
Σύνολο Β΄γενή	1.468	974	1.071	-27,0%	10,0%
Σύνολο ΑΑΠ	10.433	7.761	7.950	-23,8%	2,4%
Μερίδιο Β΄γενή στο σύνολο ΑΑΠ	14,1%	12,5%	13,5%		
Μερίδιο μεταποίησης στο Β΄γενή	34,6%	45,8%	47,4%		

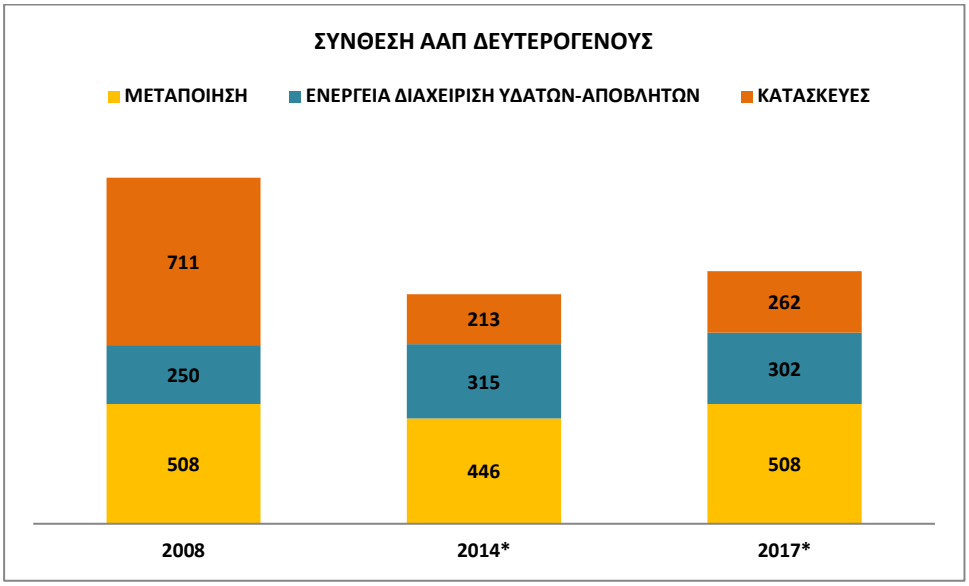

Οι επενδύσεις ανέκαμψαν ταχύτερα σε σχέση με τους υπόλοιπους τομείς και έχουν επανέλθει σε επίπεδα της προ της κρίσης εποχής.

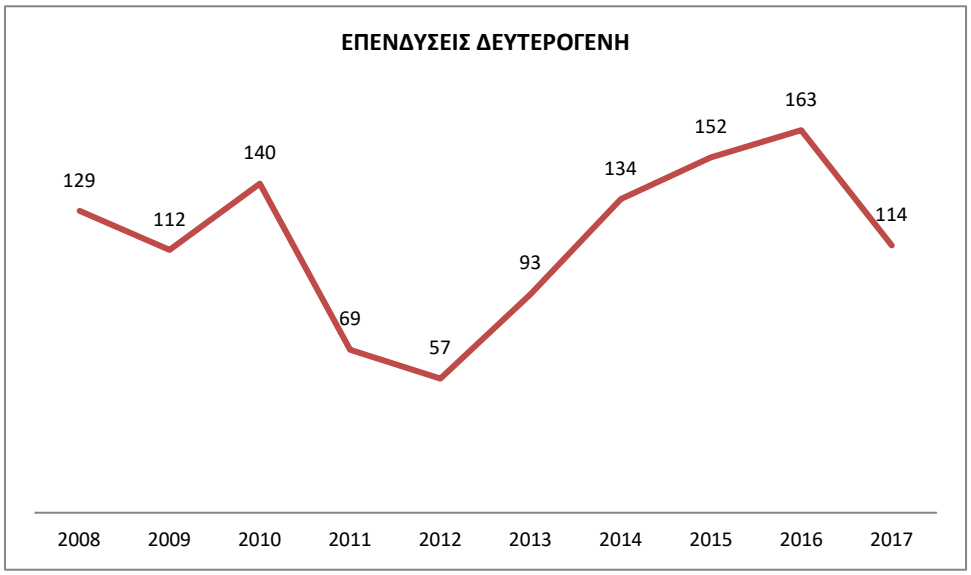

[59] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε σχέση με το σύνολο της χώρας η επιχειρηματική δραστηριότητα στο δευτερογενή παρουσιάζει μικρότερη κάμψη την περίοδο 2011-2016, ειδικά σε ότι αφορά στον κύκλο εργασιών (-1,41 έναντι -14,85%).

Οι επιχειρήσεις εμφανίζουν την περίοδο μετά το 2011 βελτιωμένα στοιχεία ως προς το μέσο μέγεθος και την παραγωγικότητα.

Η μεταποίηση κυριαρχείται από 6 υποκλάδους (τροφίμων, πλαστικών, κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, μη μεταλλικών προϊόντων, ποτοποιίας και μεταλλικών κατασκευών) οι οποίοι καλύπτουν το 89% του κύκλου εργασιών και το 79% της απασχόλησης.

ΚΑΔ	Κλάδος	Πλήθος	Κύκλος εργασιών	Απασχόληση
10	Βιομηχανία τροφίμων	1.327	703.900	6.563
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	39	206.030	773
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	66	79.574	558
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	269	78.282	842
11	Ποτοποιία	101	77.534	455
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	605	75.013	1.254
Ισχυροί κλάδοι μεταποίησης		2.407	1.220.333	10.445
Λοιποί κλάδοι		1.250	153.522	2.794
Σύνολο μεταποίησης		3.657	1.373.855	13.239
Μερίδιο ισχυρών κλάδων στο σύνολο		66%	89%	79%

Ορισμένοι κλάδοι της μεταποίησης (Βιομηχανία τροφίμων, ποτοποιία και εν μέρει τα πλαστικά) αποτελούν μέρος του αγροδιατροφικού συμπλέγματος εξειδίκευσης και ενδυναμώνουν την αλυσίδα αξίας του πρωτογενή. Ως εκ τούτου αναδεικνύονται σε κρίσιμο παράγοντα υλοποίησης της στρατηγικής RIS3.

Γενικότερα, υπάρχει ισχυρή αλληλεπικάλυψη μεταξύ βιομηχανικής πολιτικής και περιφερειακής πολιτικής καινοτομίας αλλά δεν είναι σκόπιμο η πρώτη να περιορίζεται σε αυτή. Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να ενισχύονται οι βιομηχανικές συγκεντρώσεις με τις κατάλληλες υποδομές, να υποστηρίζεται η μετάβαση στο Industry 4.0 ενισχύοντας τις υφιστάμενες τάσεις για εισαγωγή αυτοματισμών, τεχνητής νοημοσύνης και αναβάθμιση της συνδεσιμότητας ή αξιοποίηση blockchain, cloud computing και των δεδομένων (big data) που αναδιαμορφώνουν την παγκόσμια οικονομία.

Ο σχεδιασμός μιας νέας περιφερειακής βιομηχανικής πολιτικής επιβάλλεται με στόχο οι επενδύσεις να πραγματοποιούνται με την υιοθέτηση λύσεων με επίκεντρο την κοινωνία, όπου η ψηφιακή τεχνολογία είναι ένα μόνο συστατικό δίπλα σε νέα οργανωτικά μοντέλα, θέματα ευθύνης, μέτρα ασφαλείας και με παράλληλη ανάπτυξη νέων εργασιακών δεξιοτήτων.

Παράλληλα, είναι σκόπιμο η τοπική βιομηχανία να αρχίσει να προσαρμόζεται στην λογική της κυκλικής οικονομίας και να υιοθετεί λύσεις βιομηχανικής συμβίωσης (industrial symbiosis) με αμοιβαία επωφελείς συναλλαγές για την επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων και υποπροϊόντων, υιοθετώντας καινοτόμους τρόπους για την παραγωγή δευτερογενών προϊόντων και βελτιστοποιώντας την αξία των υπολειμμάτων των επιμέρους διαδικασιών τους.

Τουρισμός - Υπηρεσίες													
		ΠΕ Ηρακλείου		ΠΕ Λασιθίου		ΠΕ Ρεθύμνης		ΠΕ Χανίων		Περιφέρεια Κρήτης		Ελλάδα
Γ΄ γενής Αριθμός Νομικών Μονάδων	2011	24.231		6.027		6.544		13.054		49.856		888.205
	2016	21.865		5.624		6.166		12.485		46.140		752.048
	% Μεταβολή	-9,76		-6,69		-5,78		-4,36		-7,45		-15,33
Γ΄ γενής Κύκλος Εργασιών (χιλ €)	2011	4.641.107		764.201		1.007.523		2.238.786		8.651.617		239.830.593
	2016	4.512.570		841.959		1.026.697		2.221.448		8.602.674		201.089.378
	% Μεταβολή	-2,77		10,18		1,90		-0,77		-0,57		-16,15
Γ΄ γενής Αρ. Απασχολουμένων	2011	69.409		14.517		17.491		36.700		138.117		2.474.335
	2016	76.637		18.309		21.853		46.134		162.933		2.789.760
	% Μεταβολή	10,41		26,12		24,94		25,71		17,97		12,75
Γ΄ γενής Κύκλος Εργασιών / επιχειρήσεις	2011	191,54		126,80		153,96		171,50		173,53		270,02
	2016	206,38		149,71		166,51		177,93		186,45		267,39
Γ΄ γενής Απασχολούμενοι / Επιχειρήσεις	2011	2,86		2,41		2,67		2,81		2,77		2,79
	2016	3,51		3,26		3,54		3,70		3,53		3,71
Γ΄ γενής Κύκλος εργασιών / απασχολούμενοι	2011	66,87		52,64		57,60		61,00		62,64		96,93
	2016	58,88		45,99		46,98		48,15		52,80		72,08
Ξενοδοχεία (ΞΕΕ – 2018)												
5*	Μονάδες	41		27		18		32		118		550
	% Μονάδες [1]	34,75%		22,88%		15,25%		27,12%		21,45%		
	Κλίνες	19.862		10.551		5.703		8.132		44.248		170.673
	Κλίνες [1]	44,89%		23,85%		12,89%		18,38%		25,93%		
4*	Μονάδες	121		41		64		70		296		1.581
	% Μονάδες [1]	40,88%		13,85%		21,62%		23,65%		18,72%		
	Κλίνες	30.706		7.868		10.934		9.451		58.959		230.402
	Κλίνες [1]	52,08%		13,34%		18,55%		16,03%		25,59%		
3*	Μονάδες	110		37		113		130		390		2.648
	% Μονάδες [1]	28,21%		9,49%		28,97%		33,33%		14,73%		
	Κλίνες	9.905		3.082		9.562		10.772		33.321		192.815
	Κλίνες [1]	29,73%		9,25%		28,70%		32,33%		17,28%		
2*	Μονάδες	143		71		114		279		607		3.754
	% Μονάδες [1]	23,56%		11,70%		18,78%		45,96%		16,17%		
	Κλίνες	9.052		3.743		6.684		17.279		36.758		192.147
	Κλίνες [1]	24,63%		10,18%		18,18%		47,01%		19,13%		
1*	Μονάδες	87		29		19		52		187		1.340
	% Μονάδες [1]	46,52%		15,51%		10,16%		27,81%		13,96%		
	Κλίνες	5.128		832		711		2.339		9.010		49.736
	Κλίνες [1]	56,91%		9,23%		7,89%		25,96%		18,12%		
Διανυκτερεύσεις σε τουριστικά καταλύματα ανά Περιφέρεια by NUTS 2 regions [TGS00111] Αριθμός (EUROSTAT)												

Τουρισμός - Υπηρεσίες																								
Περιγραφή: Ξενοδοχεία, καταλύματα διακοπών μικρής διάρκειας, χώροι κατασκήνωσης, πάρκα αναψυχής και χώροι στάθμευσης ρυμουλκούμενων																								
	2008				2010				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	260	3602334	14573794	15	258	3604895	15855489	15	222	4856704	21552910	10	271	5515151	26485066	11	229	5650262,51	29517742	9
Ελλάδα	11	4260461		1	13	4472905		2	13	5744243			13	6762527		1	13	7890095		1
Αριθμός τουριστικών κλινών ανά Περιφέρεια NUTS 2 [TGS00112] Αριθμός (EUROSTAT)																				
Περιγραφή: Ξενοδοχεία, καταλύματα διακοπών μικρής διάρκειας, χώροι κατασκήνωσης, πάρκα αναψυχής και χώροι στάθμευσης ρυμουλκούμενων																				
Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	267	105984	154492	46	269	160612	211575	32	272	113077	215217	34	280	112564	226161	31	234	119288	237933	26
Ελλάδα	11	707290		2	13	94868		2	13	95276		2	13	94895		2	13	103112		2

4.1.4.Τουρισμός - Υπηρεσίες

Ο Γ΄ γενής τομέας καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων από το εμπόριο έως τη διοίκηση, τις μεταφορές, τις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και τη διαχείριση των ακινήτων, τις υπηρεσίες προς επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα, την εκπαίδευση, την υγεία και την κοινωνική εργασία καθώς και τις τέχνες και τη ψυχαγωγία. Η περίμετρος του τριτογενούς τομέα οριοθετείται επομένως από τη συμπληρωματικότητα με τις γεωργικές και βιομηχανικές δραστηριότητες (πρωτογενής και δευτερογενής τομέας). Ο τριτογενής διαχωρίζεται σε δύο κατηγορίες:

- Στο τομέα των εμπορεύσιμων υπηρεσιών (εμπόριο, μεταφορές, χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, επιχειρηματικές υπηρεσίες, προσωπικές υπηρεσίες, δραστηριότητες στέγασης και εστίασης τροφίμων, ακίνητα, επικοινωνία πληροφοριών)
- Στον τομέα των μη εμπορεύσιμων υπηρεσιών (δημόσια διοίκηση, εκπαίδευση, ανθρώπινη υγεία, δραστηριότητες κοινωνικής εργασίας)

Στην Περιφέρεια εμφανίζονται ιδιαίτερα ενισχυμένες οι εμπορεύσιμες υπηρεσίες ως μέρος του ευρύτερου συμπλέγματος του τουρισμού. Ως εκ τούτου την περίοδο της κρίσης (2011-16) ο τριτογενής εμφανίζεται στην Κρήτη

να διατηρεί τις δυνάμεις του με οριακή μείωση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων κατά -0,57% έναντι -16,15% για το σύνολο της χώρας.

Σε όρους ΑΑΠ ο τριτογενής αντιστοιχεί στο 80% περίπου της περιφερειακής οικονομίας. Οι εμπορεύσιμες κυριαρχούν με διαχρονικά αυξανόμενο μερίδιο το οποίο πλέον έχει διαμορφωθεί στο 78% του συνόλου της ΑΑΠ του τριτογενή.

ΑΑΠ Γ' γενή τομέα	2008	2014 [60]	2017	Δ2008-2017	Δ2014-2017
Εμπόριο Τουρισμός	3.733	2.716	2.803	-24,9%	3,2%
Ενημέρωση Επικοινωνία	225	149	150	-33,3%	0,3%
Χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες	261	268	230	-12,1%	-14,4%
Ακίνητη περιουσία	1.016	1.051	987	-2,9%	-6,0%
Επιστημονικές δραστηριότητες	468	292	359	-23,4%	22,8%
Δημόσιες Υπηρεσίες	2.223	1.448	1.411	-36,5%	-2,5%
Τέχνες Ψυχαγωγία	391	384	362	-7,4%	-5,7%
Σύνολο Γ' γενή	8.317	6.309	6.301	-24,2%	-0,1%
Σύνολο ΑΑΠ	10.433	7.761	7.950	-23,8%	2,4%
Γ΄ γενής % σύνολο	79,7%	81,3%	79,3%		
Εμπορεύσιμες	6.094	4.861	4.890	-19,8%	0,6%
Εμπορεύσιμες % Γ΄ γενή	73,3%	77,0%	77,6%		

Ειδικότερα, το εμπόριο και ο τουρισμός αποτελούν τον βασικό κορμό της περιφερειακής οικονομίας και έχουν αναπτύξει ισχυρές διασυνδέσεις μεταξύ τους. Σύμφωνα με εκτιμήσεις ο τουρισμός άμεσα και έμμεσα συμβάλει για τη δημιουργία του 50% του ΑΕΠ της Περιφέρειας.

Συγκεκριμένα, στο τουρισμό η Κρήτη ενισχύει τη θέση της διαχρονικά επενδύοντας στο ποιοτικό τμήμα της αγοράς, με υψηλό ποσοστό καταλυμάτων κατηγορίας 4 και 5 αστέρων, ισχυρή τάση αύξησης των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων. Διαθέτει το 26% των κλινών 4 και 5 αστέρων της χώρας και σταδιακά αυξάνει το μερίδιο της σε αυτές τις δύο κατηγορίες. Συνολικά σε ότι αφορά στις διαθέσιμες κλίνες, κατέχει τη 2η θέση στην Ελλάδα και την 26η στην ΕΕ (μεταξύ 234 περιφερειών). Έχει αναδειχθεί με βάση τις διανυκτερεύσεις στην πρώτη θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας (27,5% του συνόλου της χώρας) και στην 9η θέση στην ΕΕ.

Εισπράξεις	2016	2017	2018	2019
Νότιο Αιγαίο	3.136,1	3.653,5	4.414,1	5.174,8
Κρήτη	3.095,0	3.259,9	3.133,9	3.600,9
Ιόνια νησιά	1.503,6	1.774,9	1.691,1	1.911,2
Αττική	1.734,1	2.083,2	2.278,9	2.591,8
Σύνολο χώρας	12.749,3	14.202,5	15.653,2	17.679,9
Μερίδιο Κρήτης	24,3%	23,0%	20,0%	20,4%
Μερίδιο Νοτίου Αιγαίου	24,6%	25,7%	28,2%	29,3%

Η εξέλιξη των εισπράξεων είναι μεν ανοδική δεν ακολουθεί όμως την πορεία του Νοτίου Αιγαίου, περιφέρεια με την οποία εκκίνησαν από το ίδιο σημείο το 2016. Το μερίδιο της Περιφέρειας στο σύνολο της χώρας μειώθηκε από 24,3% στο 20,4%. Οι δύο περιφέρειες έχουν διαφορετικά διαρθρωτικά χαρακτηριστικά καθώς το Νότιο Αιγαίο έχει επιμέρους ιδιαίτερα ανταγωνιστικές αγορές με διακριτά χαρακτηριστικά που προσελκύουν διαφορετικού επιπέδου επισκέπτες (Μύκονος, Σαντορίνη, Ρόδος) κάτι που δεν διαθέτει η Κρήτη. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Κρήτη δεν προσελκύει σημαντικό αριθμό τουριστών από τις ΗΠΑ.

[60] Εκτιμήσεις ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 2014-2017

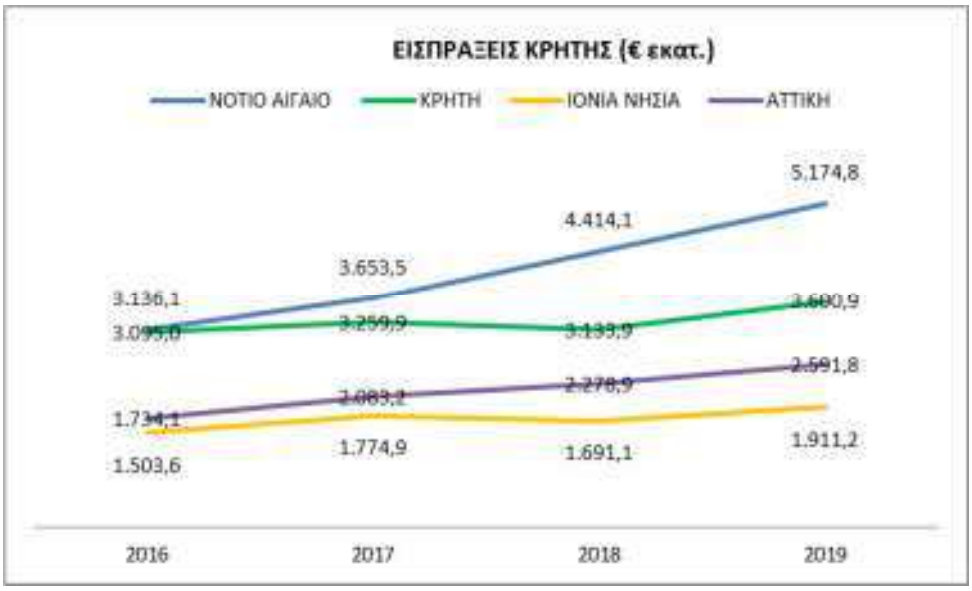

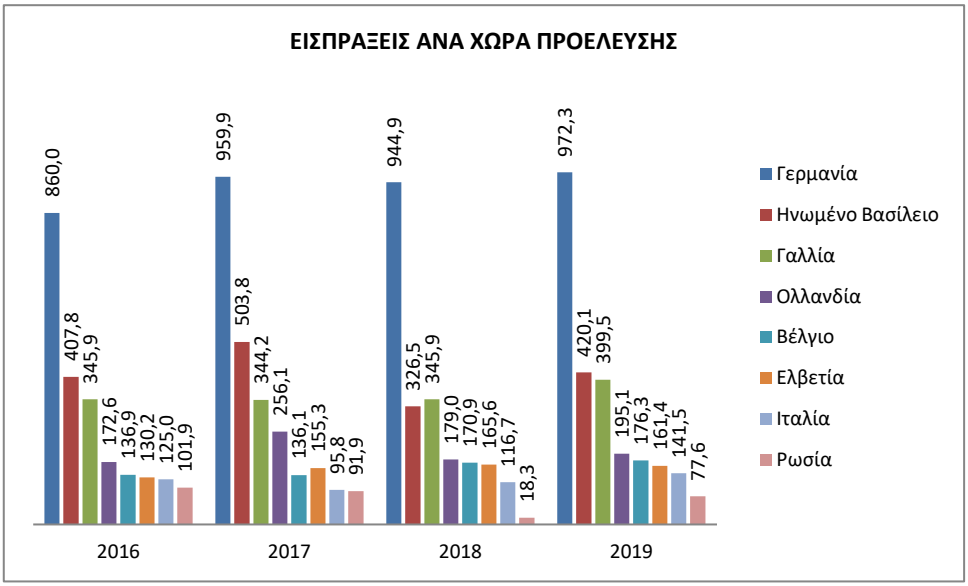

Τα ξενοδοχεία στα Νησιά Ιονίου, το Νότιο Αιγαίο και την Κρήτη είναι τα πιο ανταγωνιστικά. Όμως τα οικονομικά αποτελέσματα (EBITDA/κλίνη) των ξενοδοχειακών μονάδων της Κρήτης είναι χαμηλότερα σε σχέση με τα αντίστοιχα της Αττικής και του Νοτίου Αιγαίου[61].

Γύρω από τα καταλύματα που αποτελούν τον κορμό του τουρισμού έχει αναπτυχθεί ένα δυναμικό επιχειρηματικό οικοσύστημα που περιλαμβάνει υποστηρικτικές δραστηριότητες υπηρεσιών (ταξιδιωτικά γραφεία, ενοικιάσεις αυτοκινήτων) αλλά και άλλους ανεξάρτητους κλάδους οι οποίοι έχουν αναπτύξει στενές διασυνδέσεις με το τουρισμό (χονδρικό και λιανικό εμπόριο, εστίαση).

Ο τουρισμός βρίσκεται αντιμέτωπος με σοβαρές προκλήσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα και άμεσες απειλές. Ως προς τις μακροχρόνιες προκλήσεις που άπτονται του ανταγωνισμού, των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή, των διαφοροποιήσεων στις προτιμήσεις των καταναλωτών και των συνεχών τεχνολογικών αλλαγών απαιτείται μια διαρκής εξέλιξη και ανανέωση της τουριστικής δραστηριότητας ανάλογα με τις τάσεις που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά. Οι δυνατότητες περαιτέρω ενίσχυσης θα προκύψουν από την αναβάθμιση της πολιτικής προώθησης, την καλύτερη αεροπορική σύνδεση με νέες αναδυόμενες αγορές, τη διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος και τη δημιουργία διακριτών επιμέρους αγορών, την αξιοποίηση των τεχνολογιών ΤΠΕ, την αναβάθμιση της εικόνας και λειτουργίας των αστικών κέντρων καθώς και την βελτίωση των υπηρεσιών.

[61] Ελληνικός Τουρισμός: Η επομένη ημέρα, PWC.

Ειδικότερα, είναι κρίσιμο να ληφθούν συντονισμένες πρωτοβουλίες με παράλληλη παροχή κινήτρων προς τον ιδιωτικό τομέα και αποτελεσματική ρύθμιση με βασικές επιδιώξεις:

- Περαιτέρω ενίσχυση στο high end προσελκύοντας τουρίστες με υψηλή μέση δαπάνη
- Διεύρυνση της τουριστικής περιόδου
- Ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού

Πιο συγκεκριμένα είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Η προσφορά πολιτισμού πρέπει να γίνει πιο ελκυστική
- Η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου πρέπει να συνοδευτεί από την δημιουργία διεθνούς επιπέδου επιμελημένων εκδηλώσεων
- Η οργανωμένη ανάδειξη νέων πόλων προσέλκυσης τουριστών στην ενδοχώρα ενισχύει τη διασπορά και την επαναλειψιμότητα των επισκέψεων
- Η Κρητική διατροφή (γαστρονομία) πρέπει να αποκτήσει πιο ελκυστική ταυτότητα και να αποτελεί μέρος του τουριστικού προϊόντος
- Ο Συνεδριακός τουρισμός πρέπει να ενισχυθεί με την καλύτερη αξιοποίηση των υποδομών

Προς αυτή την κατεύθυνση είναι κρίσιμο να ιεραρχηθούν και να υλοποιηθούν οι εξής παρεμβάσεις:

- Αναβάθμιση του brand της Κρήτης
- Ολοκλήρωση των επενδύσεων στις υποδομές (Αεροδρόμιο Καστελίου, ΒΟΑΚ) με γνώμονα το μέλλον
- Πληροφοριακή υποδομή σύγχρονη και φιλική στον επισκέπτη επέκταση του wi-fi
- Ενθάρρυνση νέων ολοκληρωμένων επενδύσεων σε ξενοδοχεία 5*
- Εισαγωγή και ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων για τους μη καλοκαιρινούς μήνες
- Ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος
- Οργάνωση ενός ενιαίου δικτύου μουσείων και επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων με κοινά εισιτήρια και διευκολύνσεις
- Ολοκλήρωση συνοδευτικών παρεμβάσεων σε επιλεγμένους αρχαιολογικούς χώρους και ειδικά στον Αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού με την ενιαία ανάδειξη και διαχείριση του ευρύτερου χώρου και τη δημιουργία διαδρομών
- Ψηφιακές και διαδραστικές εφαρμογές σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους
- Ενίσχυση της καινοτομίας και ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών

Ως προς την άμεση απειλή που αντιμετωπίζει ο τουρισμός και η οποία προέρχεται από την πανδημία COVID-19 λόγω του πρωτόγνωρου χαρακτήρα της και της παγκόσμιας διάστασης που έχει λάβει αναμένεται να επιφέρει σοβαρό και παρατεταμένο πλήγμα, διαταράσσοντας πολλούς κρίκους στην αλυσίδα αξίας του κλάδου (ειδικά στις αερομεταφορές αλλά και στους ταξιδιωτικούς πράκτορες). Οι επιπτώσεις είναι άμεσες λόγω του lockdown και των ταξιδιωτικών περιορισμών αλλά και της αβεβαιότητας έως ότου βρεθεί εμβόλιο ή και αποτελεσματική θεραπεία και έμμεσες λόγω της παρεπόμενης ύφεσης της ανεργίας και της πτώσης στα διαθέσιμα εισοδήματα. Πρόσθετος παράγοντας αβεβαιότητας προκύπτει από την αντίδραση των καταναλωτών ακόμα και μετά την πάροδο της υγειονομικής κρίσης. Η ανάκαμψη δεν θα είναι ομοιόμορφη χωρικά και στους επιμέρους κρίκους της αλυσίδας και τμήματα της αγοράς.

Η Περιφέρεια έχει σημαντικά πλεονεκτήματα για ταχύτερη ανάκαμψη που κυρίως οφείλονται στην χαμηλή διασπορά του ιού και τις κλιματολογικές συνθήκες. Βασικό πλεονέκτημα για την επομένη ημέρα αποτελεί η εικόνα που έχει δημιουργήσει η χώρα μας για τον τρόπο που αντιμετώπισε την πανδημία σε σύγκριση με τους άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς και τις χώρες προέλευσης. Όμως οι πρώτες εντυπώσεις δεν αρκούν, καθώς απαιτείται συστηματική επικοινωνιακή εκστρατεία για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των επισκεπτών και την εκ νέου προσέλκυση τους και συνέχιση της επαγρύπνησης για την αποφυγή ενός νέου κύματος εξάπλωσης του ιού.

Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση

Απασχόληση σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας ανά Περιφέρεια NUTS 2 regions [TGS00039] Ποσοστό συνολικής απασχόλησης (EUROSTAT)

Περιγραφή: Τα στοιχεία δείχνουν την απασχόληση σε τομείς υψηλής τεχνολογίας (κωδικός HTC) ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται σύμφωνα με την κλαδική προσέγγιση σε επίπεδο διψήφιου αριθμού της NACE αναθ. 2 και εστιάζονται στην αναλογία της υψηλής ειδίκευσης εργασίας σε αυτούς τους τομείς.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	249	3,5	1,1	239	253	3,5	0,8	251	263	2,6	1,6	241	258	3,7	1	255	259	3,8	1,3	247
Ελλάδα	8	1,4		4	7	1,6		7	6	1,9		3	5	2		4	7	1,7		3

Ανθρώπινοι πόροι σεις επιστήμες και στην τεχνολογία (HRST) ανά Περιφέρεια NUTS 2 [TGS00038] Ποσοστό Ενεργού Πληθυσμού (EUROSTAT)

Περιγραφή: Ανθρώπινοι πόροι στις επιστήμες και την τεχνολογία (HRST) ως ποσοστό του ενεργού πληθυσμού στην ηλικιακή ομάδα 15-74 στο περιφερειακό επίπεδο NUTS 2. Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο ενεργός πληθυσμός στην ηλικιακή ομάδα 15-74 που έχει ταξινομηθεί ως HRST (δηλ. Έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την τριτοβάθμια εκπαίδευση ή απασχολείται στην επιστήμη και την τεχνολογία) ως ποσοστό του συνολικού ενεργού πληθυσμού ηλικίας 15-74 ετών. Τα HRST μετριούνται κυρίως με τις έννοιες και τους ορισμούς που καθορίζονται στο εγχειρίδιο της Canberra, OECD, Παρίσι, 1995.

Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	269	35,6	26,2	236	274	38,8	25	255	281	41,2	26,4	263	281	42,7	31	252	281	44	30,5	252
Ελλάδα	13	25,3		5	13	26,8		8	13	28,5		8	13	30,2		5	13	32,4		7

Ερευνητές σε όλους τους κλάδους ανά Περιφέρεια NUTS 2 [TGS00043] Ποσοστό επί του συνόλου της απασχόλησης – ο αριθμητής σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (FTE) (EUROSTAT)

Περιγραφή: Οι ερευνητές είναι επαγγελματίες που ασχολούνται με τη σύλληψη ή τη δημιουργία νέων γνώσεων, προϊόντων, διαδικασιών, μεθόδων και συστημάτων καθώς και στη διαχείριση των σχετικών έργων. Το μέγεθος που παρουσιάζεται στον πίνακα αυτό είναι οι ερευνητές σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης διαιρούμενοι με το συνολικό ετήσιο μέσο όρο απασχολούμενου πληθυσμού. Σημειώστε ότι ο υπολογισμός του μέτρου σε αυτόν τον πίνακα έχει αλλάξει από το να βασίζεται στον αριθμό ατόμων σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης από τον Ιανουάριο του 2010. Το μέτρο που βασίζεται στον αριθμό ατόμων εξακολουθεί να είναι προσβάσιμο από τις δημόσιες βάσεις δεδομένων της Eurostat, πίνακας: Σύνολο προσωπικού Ε&Α και ερευνητών ανά κλάδο απόδοσης, περιφέρειας και φύλου (rd_p_persreg)

	2005				2011				2013				2015				2018			
	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Κρήτης	Θέση Κρήτης
ΕΕ	204	0,53	0,4065	101	259	0,67	1,0024	47	263	0,7	1,2652	30	242	0,73	1,1949	38				
Ελλάδα	13	0,29		5	13	0,49		1	13	0,65		1	13	0,78		3				

Άτομα που παραγγείλει προϊόντα και υπηρεσίες από το Διαδίκτυο για ιδιωτική χρήση [isoc_r_blt12_i] Ποσοστό ατόμων (EUROSTAT)																				
Περιγραφή: Τελευταία διαδικτυακή προμήθεια: στους 12 μήνες																				
Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
Έτος	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας	Αριθμός Περιφερειών	μο	δείκτης Υπερπεριφέρειας	Θέση Υπερπεριφέρειας
ΕΕ									224	49	25	198	230	52	35	178	237	57	41	184
Άτομα που χρησιμοποίησαν το διαδίκτυο για αλληλεπίδραση με δημόσιες αρχές [isoc_r_gov_i] Ποσοστό ατόμων (EUROSTAT)																				
Περιγραφή: Χρήση Διαδικτύου: Αλληλεπίδραση με δημόσιες αρχές (τελευταίοι 12 μήνες)																				
Έτος	2008				2011				2014				2016				2018			
ΕΕ					189	42	20	164	224	51	41	163	231	51	43	166	238	55	46	180

4.1.5.Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση

Στην περιφερειακή οικονομία κυριαρχούν δύο συμπλέγματα, τουρισμού και αγροδιατροφής, ενώ λόγω των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους (αλλά και των προοπτικών που συνδέονται με την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων καθώς και της διασύνδεσης με την Ελλάδα) διαμορφώνεται ένα αναδυόμενο, του περιβάλλοντος (συμπεριλαμβανομένης και της ενέργειας), καθώς και ένα δεύτερο της γνώσης γύρω από τα πανεπιστημιακά ερευνητικά ιδρύματα και όπου έχουν αναπτυχθεί κέντρα αριστείας.

Σε επίπεδο συμπλεγμάτων εξειδίκευσης της περιφερειακής οικονομίας εμφανίζεται μια τάση περαιτέρω ενίσχυσης τους με διαφορετικές ταχύτητες.

Το ισχυρότερο σύμπλεγμα, αυτό του τουρισμού εμφανίζει μια αύξηση του κύκλου εργασιών κατά 8,5% και της απασχόλησης κατά 25,8%. Οι κλάδοι των καταλυμάτων και των ταξιδιωτικών γραφείων αποτελούν τον κορμό του συμπλέγματος.

Το σύμπλεγμα της αγροδιατροφής ενισχύει τη θέση του με ταχύτερους ρυθμούς καθώς ο κύκλος εργασιών αυξάνεται κατά 18,6% και η απασχόληση κατά 36,2%. Οι κλάδοι της πρωτογενούς παραγωγής και της βιομηχανίας τροφίμων αποτελούν τον κορμό του συμπλέγματος.

Το αναδυόμενο σύμπλεγμα του περιβάλλοντος (ενέργεια και διαχείριση υδάτων-λυμάτων) έχει σημείο εκκίνησης μια χαμηλότερη βάση αλλά εμφανίζει χαρακτηριστικά δυναμικής εξέλιξης, καθώς ο κύκλος εργασιών εμφανίζει αύξηση 22,7%. Οι κλάδοι της ενέργειας, διαχείρισης υδάτων και επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων αποτελούν τον κορμό του συμπλέγματος.

Το σύμπλεγμα της γνώσης δεν αποτυπώνεται επαρκώς στα στατιστικά στοιχεία της περιφερειακής οικονομίας καθώς δεν έχουν αναπτυχθεί οικονομικές δραστηριότητες κλίμακας.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών στον ΚΑΔ 72(επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη) διαμορφώθηκε το 2017 στα €30,4 εκατ. ενισχυμένος σε σχέση με το 2014. Οι επιπτώσεις από την λειτουργία του διαχέονται σε μια ευρύτερη κλίμακα στα βασικά αστικά κέντρα της περιφερειακής οικονομίας και επηρεάζουν γενικότερα το οικονομικό κλίμα.

Σύμφωνα με την έκθεση αποτελεσμάτων περιφερειακής καινοτομίας για το 2019 (Regional Innovation Scoreboard 2019) της ΕΕ, η Κρήτη αποτελεί τη μοναδική Ελληνική Περιφέρεια που ανήκει στην ομάδα των ισχυρών της καινοτομίας στην Ευρώπη (strong innovators) κατατασσόμενη στην «95η» θέση της γενικής κατάταξης των 238 περιφερειών, ενώ κατά περίπτωση δύναται να κατατάσσεται σε ακόμη υψηλότερες θέσεις. Αν και η έκθεση διαπιστώνει ότι οι καινοτόμες περιφέρειες χωροθετούνται κατά κανόνα στις πρωτοπόρες στην καινοτομία χώρες, εν τούτοις η Κρήτη αποτελεί την εξαίρεση.

Η Περιφέρεια Κρήτης διαθέτει ένα ισχυρό επιχειρηματικό και ερευνητικό υπόβαθρο, καθώς συγκεντρώνει σημαντικές παραγωγικές μονάδες στον τουρισμό, την αγροδιατροφή και τη μεταποίηση με υψηλή ροπή στην καινοτομία, ενώ παράλληλα διαθέτει μια διεθνούς επιπέδου ερευνητική κοινότητα που διακρίνεται σε 86 πεδία αριστείας.

Βασική αδυναμία του οικοσυστήματος καινοτομίας παραμένει η περιορισμένη συνεργασία των δύο κοινοτήτων που επηρεάζει το επίπεδο ανάπτυξης και αξιοποίησης καινοτομιών. Η ανάπτυξη συνεργασιών δεν υποστηρίζεται επαρκώς λόγω και των διαφορετικών προσανατολισμών εξειδίκευσης μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων.

Στις αιτήσεις για πατέντες η Περιφέρεια Κρήτης κατατάσσεται μεν 2η στην Ελλάδα (11,3 ανά 1 εκατ. κατοίκων το 2012), αλλά μόλις 190η μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Η απουσία αξιόπιστων ενδιάμεσων μηχανισμών στήριξης της καινοτόμου επιχειρηματικότητας (σε συνδυασμό με το γενικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον που επικρατεί στην χώρα) δεν υποστηρίζει επαρκώς την ίδρυση και ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων και την προσέλκυση κεφαλαίων εκκίνησης και ανάπτυξης.

ΚΑΔ / Περιγραφή δραστηριότητας		Πλήθος	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση	Πλήθος	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση	Πλήθος	Κύκλος Εργασιών	Απασχόληση
		2014			2017			Μεταβολή 2014 - 2017		
Σύμπλεγμα Τουρισμού										
50	Πλωτές μεταφορές	133	349.827	1.425	121	251.261	1.617	-9,0%	-28,2%	13,5%
51	Αεροπορικές μεταφορές	6	37.247	343	6	49.369	158	0,0%	32,5%	-53,9%
55	Καταλύματα	3.728	1.077.862	21.133	3.962	1.320.822	27.982	6,3%	22,5%	32,4%
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	7.009	373.526	24.051	6.549	398.267	29.616	-6,6%	6,6%	23,1%
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	506	49.383	777	452	28.688	716	-10,7%	-41,9%	-7,9%
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	547	56.270	1.355	577	72.774	1.555	5,5%	29,3%	14,8%
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	420	487.314	2.378	427	517.674	3.098	1,7%	6,2%	30,3%
Σύνολο		**12.349**	**2.431.429**	**51.462**	**12.094**	**2.638.854**	**64.742**	**-2,1%**	**8,5%**	**25,8%**
Σύμπλεγμα Αγροδιατροφής										
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	55.424	413.973	43.760	76.817	523.618	61.696	38,6%	26,5%	41,0%
02	Δασοκομία και υλοτομία	10	343	30	5	227	14	-50,0%	-33,8%	-53,3%
03	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	336	4.660	329	321	5.765	469	-4,5%	23,7%	42,6%
10	Βιομηχανία τροφίμων	1.446	610.221	6.068	1.327	703.900	6.563	-8,2%	15,4%	8,2%
11	Ποτοποιία	100	76.511	606	101	77.534	455	1,0%	1,3%	-24,9%
ΣΥΝΟΛΟ		**57.316**	**1.105.708**	**50.793**	**78.571**	**1.311.043**	**69.197**	**37,1%**	**18,6%**	**36,2%**
Σύμπλεγμα Περιβάλλοντος										
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	607	59.904	1.035	567	73.677	1.013	-6,6%	23,0%	-2,1%
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	55	53.563	731	54	60.666	628	-1,8%	13,3%	-14,1%
37	Επεξεργασία λυμάτων	29	1.212	43	29	1.634	49	0,0%	34,8%	14,0%
38	Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων ανάκτηση υλικών	55	21.776	415	49	30.793	457	-10,9%	41,4%	10,1%
39	Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	5	1.063	30	7	1.948	40	40,0%	83,3%	33,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		**751**	**137.518**	**2.254**	**706**	**168.719**	**2.187**	**-6,0%**	**22,7%**	**-3,0%**
Σύμπλεγμα Γνώσης										
72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	784	28.610	2.117	488	30.468	1.592	-37,8%	6,5%	-24,8%

4.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019

4.2.1. Δράσεις υποστήριξης Περιφερειακής Οικονομίας

Διάγραμμα 4.2.1α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 4.2.1β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης

Για την υποστήριξη της Περιφερειακής Οικονομίας η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 71 δράσεις με συνολικό Π/Υ 9,6 εκ €, με επιπλέον χρηματοδότηση 3 δράσεων ωρίμανσης συνολικού Π/Υ 110 χιλ €. Με βάση την κατανομή σε επιμέρους κατηγορίες δράσης που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 4.2.1α φαίνεται ότι οι περισσότερες δράσεις αφορούν στην τουριστική προβολή, με αμέσως επόμενες τις δράσεις προβολής Κρητικής διατροφής και τοπικών προϊόντων και στην επόμενη δράσεις για την υποστήριξη του αγροτικού τομέα. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.2.1β η πλειοψηφία προέρχεται από Ίδιους Πόρους της Περιφέρειας, με αμέσως επόμενη πηγή τους ΚΑΠ.

4.2.2.Ενίσχυση απασχολουμένων

Διάγραμμα 4.2.2α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 4.2.2β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
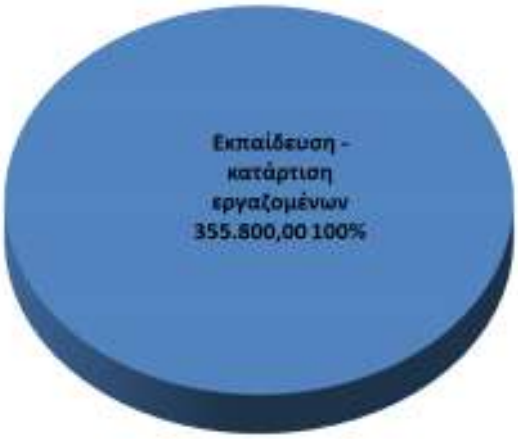	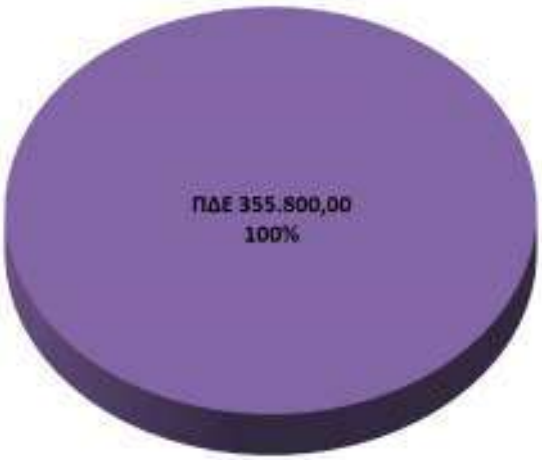

Για την υποστήριξη του τομέα ενίσχυση απασχολουμένων η Περιφέρεια χρηματοδοτεί και υλοποιούνται 7 δράσεις με συνολικό Π/Υ 355,8 χιλ € που αφορούν στην δικτύωση εκπαιδευτικών προσχολικής, Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.2.2β το σύνολο των πόρων προέρχεται από το ΠΔΕ.

4.2.3. Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων

Διάγραμμα 4.2.3α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του τομέα	Διάγραμμα 4.2.3β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
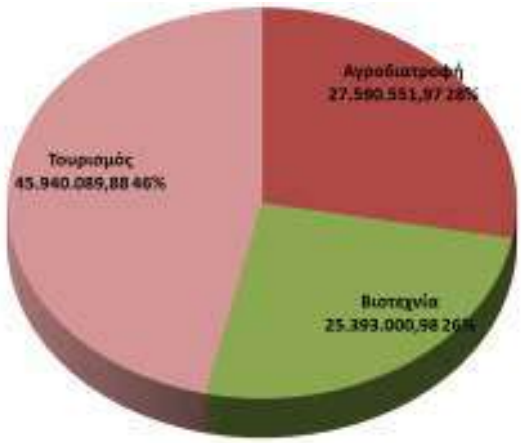	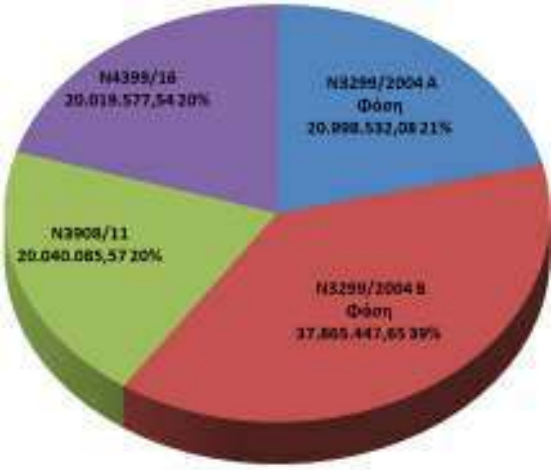

Για την ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων η Περιφέρεια χρηματοδοτεί 308 επιχειρήσεις με συνολικό Π/Υ 98,9 εκ € (ΔΔ). Με βάση την κατανομή στους επιμέρους κλάδους της οικονομίας που αποτυπώνονται στο διάγραμμα 4.2.3α φαίνεται ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού (116 εκ των οποίων 89 ξενοδοχειακές μονάδες και 23 παραδοσιακά ξενοδοχεία), με αμέσως επόμενες εκείνες της αγροδιατροφής (111) και την βιοτεχνία (81 επιχειρήσεις) στην 3η θέση. Ως προς τις πηγές χρηματοδότησης, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.2.3β η πλειοψηφία των επιχειρήσεων ενισχύεται στο πλαίσιο του Επενδυτικού Νόμου 3299/2004 γεγονός που υποδεικνύει ότι κατά την περίοδο της κρίσης υπήρξε κάμψη των επενδύσεων.

4.2.4.Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση

Διάγραμμα 4.2.4α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά του τομέα	Διάγραμμα 4.2.4β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
	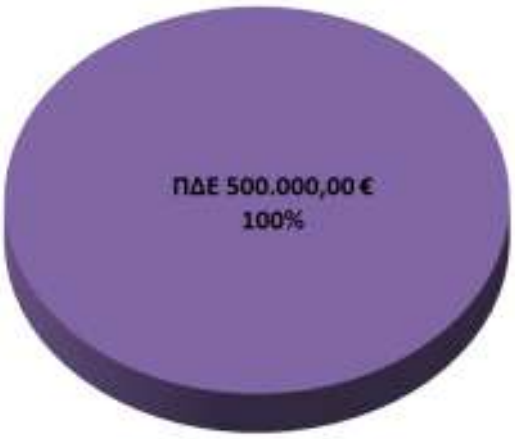

Η Περιφέρεια χρηματοδοτεί από το ΠΔΕ την διαδικασία εφαρμογής της εγκεκριμένης Στρατηγικής RIS3Crete. Ειδικότερα στο πλαίσιο της δομής διακυβέρνησης RIS3Crete η Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας και συγκεκριμένα το Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής έχει αναλάβει τον ρόλο του συντονιστικού οργάνου.

Στο πλαίσιο αυτού του ρόλου:

- συγκρότησε και λειτουργεί ομάδα εργασίας με συντονιστή ομάδας και συντονιστές τομέων
- υποστηρίζει 4 πλατφόρμες καινοτομίας (1 ανά τομέα προτεραιότητας της RIS3Crete)
- υποστήριξε την διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης
- έχει αναλάβει την σύνταξη των ετήσιων εκθέσεων παρακολούθησης της RIS3Crete
- υποστηρίζει και την λειτουργία του Περιφερειακού Επιστημονικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας Κρήτης (ΠΣΕΚ-Κ)

Σημειώνεται επίσης ότι, έχει δρομολογηθεί η διαδικασία αίτησης χρηματοδότησης από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 για την λειτουργία «Παρατηρητηρίου Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας» που θα ενταχθεί στο υπό ίδρυση Τμήμα Ανάπτυξης Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας της Δ/νσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας.

4.3. ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 2014 - 2019

4.3.1.Δράσεις υποστήριξης Περιφερειακής Οικονομίας

Δράσεις υποστήριξης περιφερειακής οικονομίας χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από την Περιφέρεια.

4.3.2.Ενίσχυση απασχολουμένων

Διάγραμμα 4.3.2α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα	Διάγραμμα 4.3.2β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
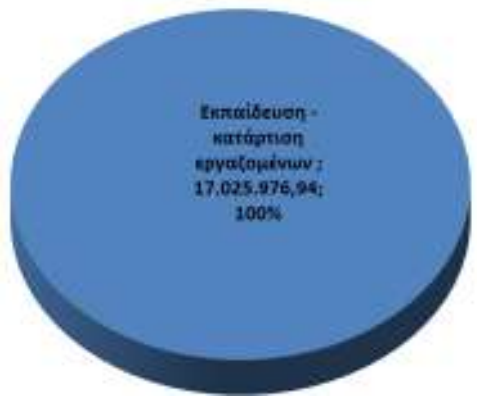	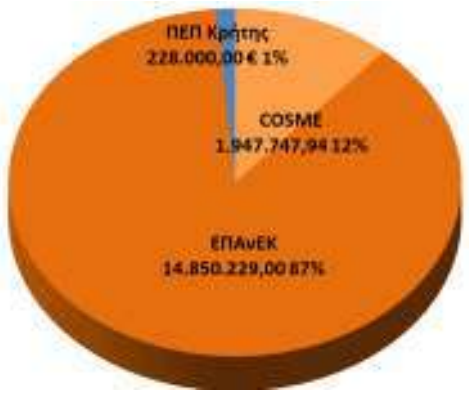

Για την εκπαίδευση/κατάρτιση εργαζομένων υλοποιούνται από άλλους φορείς πλην της Περιφέρειας δράσεις με Π/Υ 17,0 εκ € και 500 ωφελούμενους. Ως προς την πηγή χρηματοδότησης όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.3.2β η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το ΕΠΑνΕκ (486 ωφελούμενοι) με αμέσως επόμενη το πρόγραμμα COSME (13 ωφελούμενοι). Από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 χρηματοδοτείται ο Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης Αγοράς Εργασίας.

4.3.3.Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων

Διάγραμμα 4.3.3α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα	Διάγραμμα 4.3.3β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
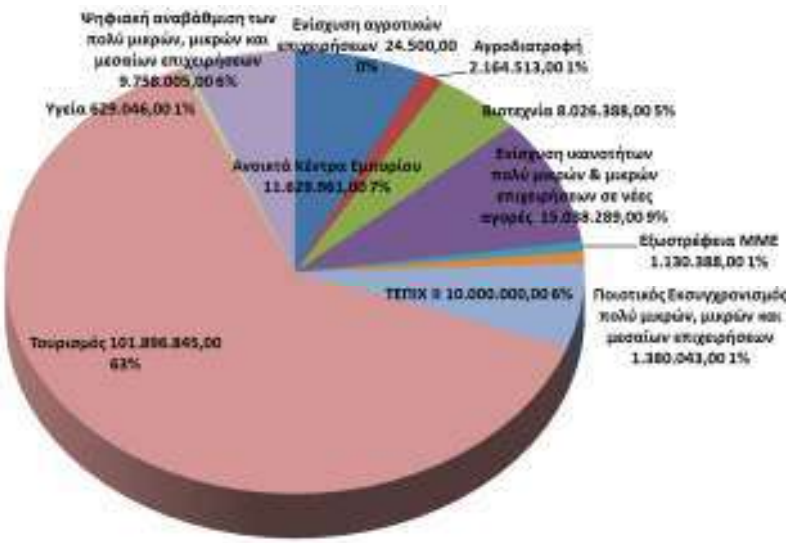	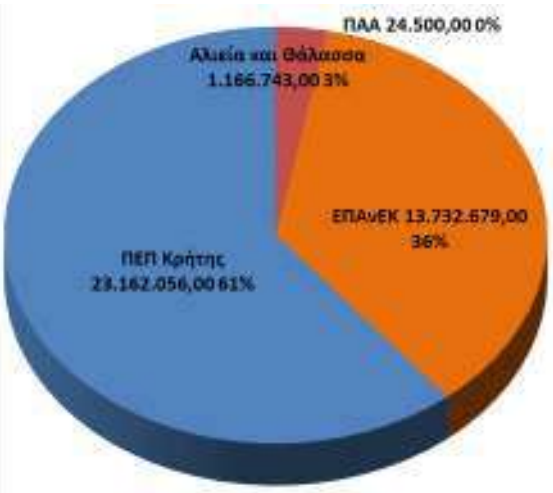

Για την ενίσχυση ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων υλοποιούνται δράσεις από άλλους φορείς εκτός της Περιφέρειας δράσεις με Π/Υ 161,7 εκ € (ΔΔ). Ως προς την πηγή χρηματοδότησης όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.3.3β, η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 που διαθέτει 10,0 εκ € (ΔΔ) μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ και 13,2 εκ € (ΔΔ) σε δημόσια δαπάνη με ωφελούμενες 78 επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα. Τα ποσά και οι ωφελούμενες επιχειρήσεις (1728) από τις άλλες πηγές χρηματοδότησης αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πρόγραμμα / Πεδίο	Προϋπολογισμός ΔΔ σε €	Πλήθος
Αλιεία και Θάλασσα / Αγροδιατροφή	1.166.743	10
ΕΠΑνΕΚ / Ανοιχτά Κέντρα Εμπορίου	11.629.961	7
ΕΠΑνΕΚ / Αγροδιατροφή	997.770	11
ΕΠΑνΕΚ / Βιοτεχνία	8.026.388	121
ΕΠΑνΕΚ / Ενίσχυση ικανοτήτων πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων σε νέες αγορές	15.038.289	278
ΕΠΑνΕΚ / Εξωστρέφεια ΜΜΕ	1.130.388	26
ΕΠΑνΕΚ / Ποιοτικός Εκσυγχρονισμός πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	1.380.043	8
ΕΠΑνΕΚ / Τουρισμός	88.734.789	773
ΕΠΑνΕΚ / Υγεία	629.046	7
ΕΠΑνΕΚ / Ψηφιακή αναβάθμιση των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	9.758.005	487
ΠΑΑ / Ενίσχυση αγροτικών επιχειρήσεων	24.500	8

4.3.4.Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση

Διάγραμμα 4.3.4α : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα	Διάγραμμα 4.3.4β : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
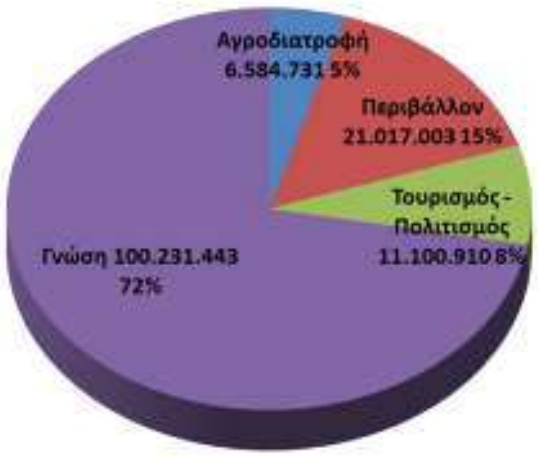	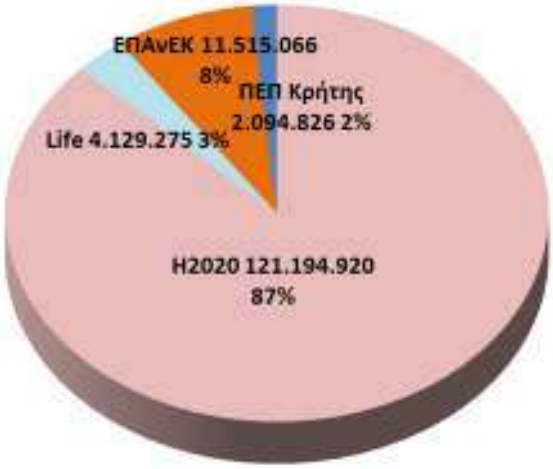

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής RIS3Crete έχουν υιοθετηθεί 4 τομείς προτεραιότητας και όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 4.3.4α η πλειοψηφία των πόρων συγκεντρώνεται στον τομέα της γνώσης, ακολουθεί ο τομέας του περιβάλλοντος, στη συνέχεια ο τουρισμός - πολιτισμός, ενώ η αγροδιατροφή συγκεντρώνει το χαμηλότερο ποσοστό των πόρων. Στο σύνολό τους οι δράσεις χρηματοδοτούνται με 138.9 εκ. € (ΔΔ) και όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.3.4α.i η μεγαλύτερη συγκέντρωση πόρων καταγράφεται:

- στον τομέα της γνώσης στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας και στις Επιστήμες Ζωής
- στον τομέα Τουρισμός - Πολιτισμός, στην Αύξηση Ανταγωνιστικότητας και Ποιότητας των Υπηρεσιών Τουρισμού και στην Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ανταγωνιστικού στοιχείου του τουριστικού προϊόντος
- στον τομέα Περιβάλλον, στην Κλιματική Αλλαγή και Μέτρηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και στην ορθολογική διαχείριση φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων
- στον τομέα Αγροδιατροφή, στην βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των αγροτικών προϊόντων φυτικής-ζωικής παραγωγής και των τροφίμων στις διεθνείς αγορές και στην Ενίσχυση της Συνοχής της αλυσίδας αξίας και ανάπτυξη των διασυνδέσεων με άλλες αλυσίδες

Η πλειοψηφία των πόρων, όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 4.3.4β προέρχεται από το Horizon 2020, με αμέσως επόμενη πηγή χρηματοδότησης το ΕΠΑνΕΚ 2014-2020. Δράσεις επίσης χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 και από το Life. Όπως αποτυπώνεται στον πίνακα 4.3.4α, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, του Horizon 2020 και του Life χρηματοδοτούνται 363 δράσεις, ενώ 43 επιπλέον δράσεις χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των INTERREG 2014-2020 και Mediterranean Sea Basin ENI CBC (χωρίς όμως να είναι διαθέσιμοι μέχρι στιγμής οι Π/Υ που αντιστοιχούν στην Περιφέρεια Κρήτης). Στις προαναφερόμενες 407 δράσεις μετέχουν 35 φορείς του Δημόσιου και ευρύτερου Δημόσιου Τομέα της Περιφέρειας Κρήτης, καθώς και 26 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια. Ως προς το πλήθος των δράσεων που συμμετέχουν οι φορείς της Κρήτης, σημειώνεται ότι:

- το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) εμφανίζει την μεγαλύτερη συμμετοχή σε 241 δράσεις που χρηματοδοτούνται στην πλειοψηφία τους (220) από το Horizon 2020
- το Πολυτεχνείο Κρήτης συμμετέχει σε 33 δράσεις (εκ των οποίων 30 του Horizon 2020)
- το Πανεπιστήμιο Κρήτης συμμετέχει σε 33 δράσεις (εκ των οποίων 29 του Horizon 2020)
- η Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχει σε 26 δράσεις που στην πλειοψηφία τους χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα INTERREG 2014-2020
- το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο συμμετέχει σε 15 δράσεις (εκ των οποίων 11 του Horizon 2020)
- οι 26 επιχειρήσεις συμμετέχουν σε 32 δράσεις, που ισομοιράζονται στο ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 και στο Horizon 2020

Όπως φαίνεται στον πίνακα 4.3.4β οι δράσεις στην πλειοψηφία τους (274) είναι συμπράξεις και αφορούν κατά κύριο λόγο Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας, οι 117 είναι πιλοτικές εφαρμογές, ενώ οι 16 είναι έρευνα σε επιχειρήσεις και αφορούν κατά κύριο λόγο Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας.

Διάγραμμα 4.3.2γ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά κατηγορία δράσης του υποτομέα	Διάγραμμα 4.3.2δ : Αναλογική συμμετοχή και ποσά ανά επιμέρους πηγή χρηματοδότησης
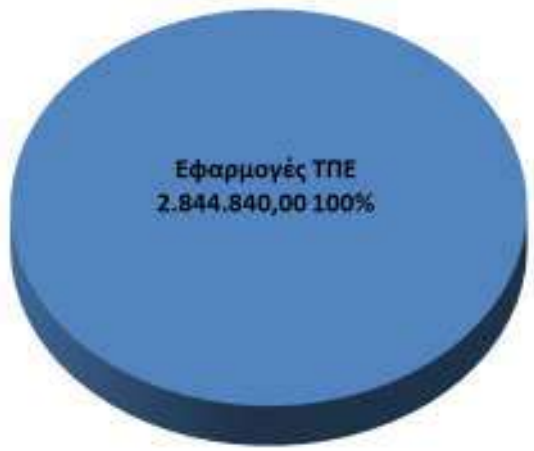	

Οι εφαρμογές ΤΠΕ χρηματοδοτούνται εξ' ολοκλήρου από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 και αφορούν σε 9 δράσεις ενίσχυσης εφαρμογών στον τομέα του ηλεκτρονικού πολιτισμού και τουρισμού για χώρους ιστορικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος και 2 δράσεις ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους τομείς πολιτισμού τουρισμού που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Στρατηγικών ΟΧΕ/ΒΑΑ στους Δήμους Ηρακλείου και Χανίων.

Διάγραμμα 4.3.4αI : Ποσά ανά Τομέα και Πεδίο της RIS3Crete

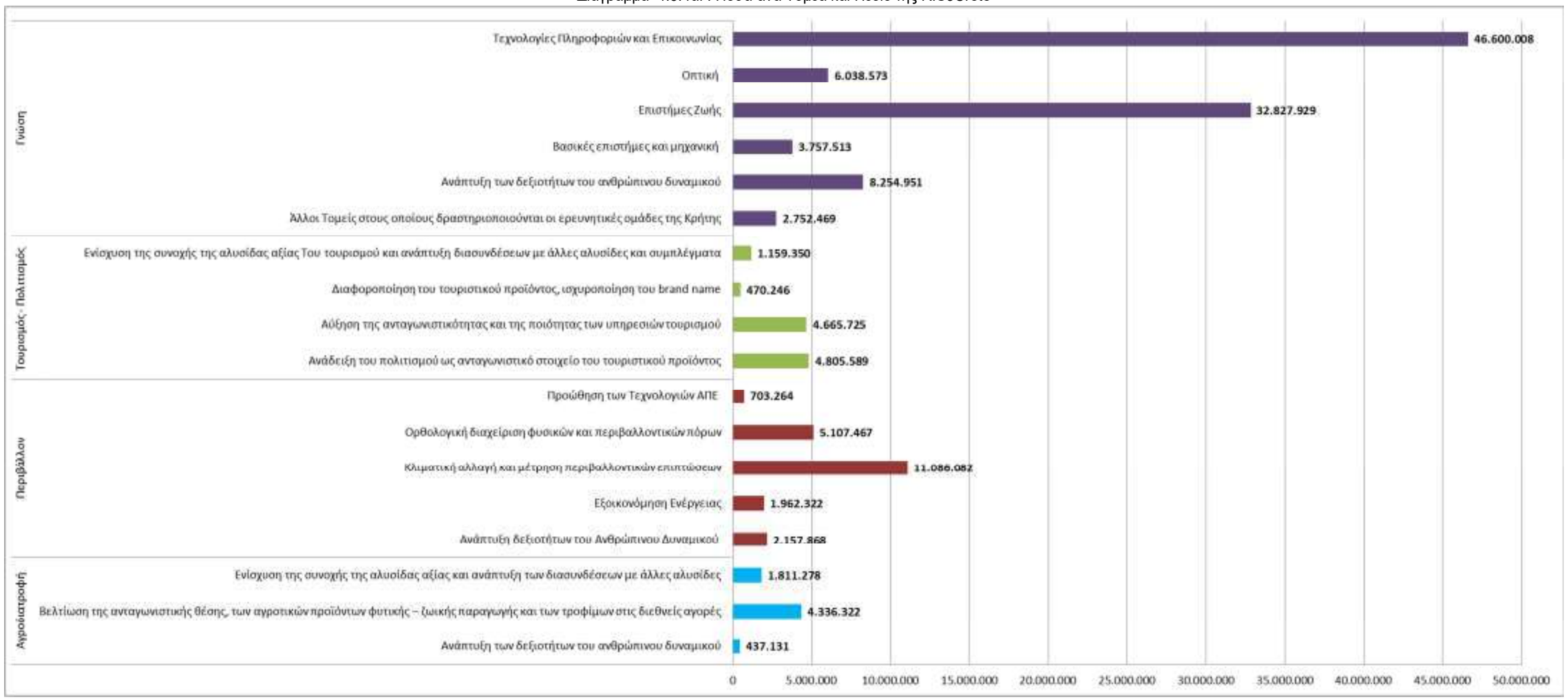

Πίνακας 4.3.4β: Τυπολογία δράσεων ανά Τομέα και Πεδίο της RIS3Crete

Τομέας / Πεδίο RIS3Crete		2014 - 2020 Interreg Europe		2014 - 2020 INTERREG V-A Greece - Cyprus	2014 - 2020 INTERREG VB Adriatic - Ionian	2014 - 2020 INTERREG VB Balkan-Mediterranean		2014 - 2020 INTERREG VB Mediterranean	2014 - 2020 Mediterranean Sea Basin ENI CBC	H2020			Life		ΕΠΑνΕΚ			ΠΕΠ Κρήτης			Σύνολο
		Συμπράξεις	Πιλοτικό	Συμπράξεις	Συμπράξεις	Συμπράξεις	Πιλοτικό	Συμπράξεις	Συμπράξεις	Συμπράξεις	Πιλοτικό	Έρευνα σε επιχειρήσεις	Συμπράξεις	Πιλοτικό	Συμπράξεις	Πιλοτικό	Έρευνα σε επιχειρήσεις	Συμπράξεις	Πιλοτικό	Έρευνα σε επιχειρήσεις	
Αγροδιατροφή	Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού									2			1	1							4
	Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης, των αγροτικών προϊόντων φυτικής – ζωικής παραγωγής και των τροφίμων στις διεθνείς αγορές			1				1	1	9	1	1			1	1	1		4		21
	Ενίσχυση της συνοχής της αλυσίδας αξίας και ανάπτυξη των διασυνδέσεων με άλλες αλυσίδες				1					3							1				5
Περιβάλλον	Ανάπτυξη δεξιοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού									2	1		2								5
	Εξοικονόμηση Ενέργειας			3				2		7	1										13
	Κλιματική αλλαγή και μέτρηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων	3	1	3	1			1		12	8										29
	Ορθολογική διαχείριση φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων	5		3	1	2	1	2		6			4				2				26
	Προώθηση των Τεχνολογιών ΑΠΕ									1	1				1						3
Τουρισμός - Πολιτισμός	Ανάδειξη του πολιτισμού ως ανταγωνιστικό στοιχείο του τουριστικού προϊόντος									4	2										6
	Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών τουρισμού									1	1					2			2		6
	Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, ισχυροποίηση του brand name										1					1					2
	Ενίσχυση της συνοχής της αλυσίδας αξίας Του τουρισμού και ανάπτυξη διασυνδέσεων με άλλες αλυσίδες και συμπλέγματα							1		5	1										7
Γνώση	Άλλοι Τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι ερευνητικές ομάδες της Κρήτης				1					4	3					1					9
	Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	1						1		19	21										42
	Βασικές επιστήμες και μηχανική									5	6										11
	Επιστήμες Ζωής	1			1			1		45	16		2		2	7	2				77
	Οπτική									9	2										11
	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας			2		1		1		85	23					4	9		4		129
Σύνολο		10	1	12	5	3	1	10	1	219	88	1	9	1	4	16	15	0	10	0	406

4.4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Στον τομέα υποστήριξης της Περιφερειακής Οικονομίας η Περιφέρεια χρηματοδοτεί αποκλειστικά δράσεις κυρίως προβολής στους τομείς του Τουρισμού και της Αγροτοδιατροφής. Για την ενίσχυση των απασχολούμενων, η Περιφέρεια έχει χαμηλή συμμετοχή και οι βασικές συνέργειες είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 και το COSME. Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων η Περιφέρεια συμβάλει σημαντικά μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου και οι βασικές συνέργειες είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 και το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020. Για την Καινοτομία-Έξυπνη Εξειδίκευση η Περιφέρεια συνεισφέρει κυρίως στην υποστήριξη της εφαρμογής της Στρατηγικής RIS3Crete και οι κύριες συνέργειες είναι με δράσεις χρηματοδοτούμενες από το Horizon 2020, το ΕΠΑνΕΚ 2014-2020 και το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020.

Διάγραμμα 4.4 : Αναλογική συμμετοχή και ποσά των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης ανά υποτομέα[62]

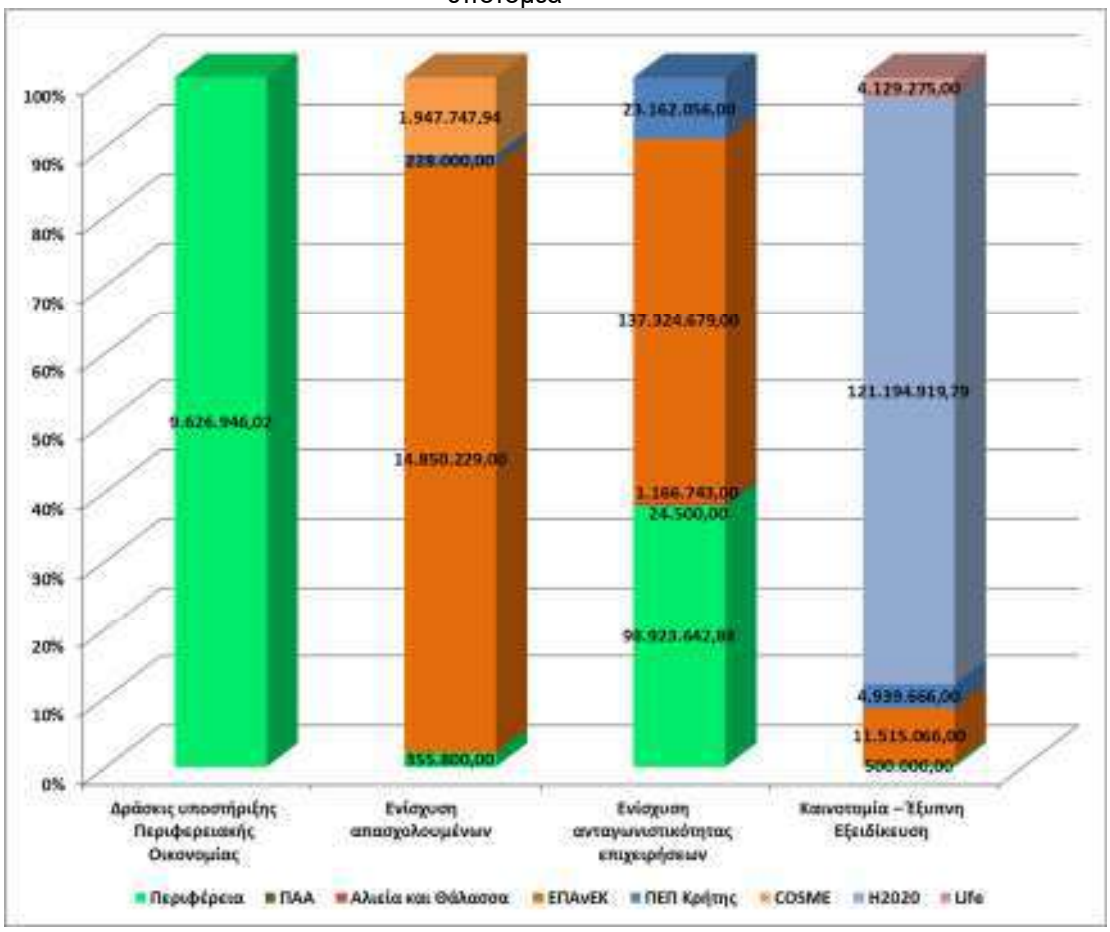

[62] Η % αναλογική συμμετοχή λογίζεται επί της αντίστοιχης συνολικής χρηματοδότησης του κάθε υποτομέα

4.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΠΕ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ		ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ		
Απασχόληση					
ΠΕ[63]	Μεταβολή Απασχόλησης 2001-11	Μεταβολή Απασχόλησης 2001-17[64]	Μεταβολή Απασχόλησης 2001-11 στον Α' γενή τομέα	Μεταβολή Απασχόλησης 2001-11 στον Β' γενή τομέα	Μεταβολή Απασχόλησης 2001-11 στον Γ' γενή τομέα
Ηρακλείου	-4,86	8,91	-43,75	-9,57	19,96
Λασιθίου	-4,71	12,11	-27,67	-13,58	24,32
Ρεθύμνης	2,76	10,01	-30,00	-17,31	34,26
Χανίων	1,03	12,18	-41,78	-13,18	28,00
Περιφέρεια	-2,43	10,29	-38,60	-12,02	24,26

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η οικονομία της ΠΕ βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης με αποτέλεσμα τη απώλεια θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους, όπως οι κατασκευές οι μεταφορές και οι επαγγελματικές και επιστημονικές δραστηριότητες. • Συνεχίζει να υπάρχει σημαντική ανάγκη για κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού, αύξηση της συμμετοχής στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρά την παρατηρούμενη βελτίωση των δεικτών	• Η ΠΕ παρουσιάζει σημαντική αύξηση στην απασχόληση στον πρωτογενή και στον τουρισμό την περίοδο 2014-2017 καθώς και στη δημόσια διοίκηση και υπηρεσίες. • Διαγράφονται σημαντικές δυνατότητες για αύξηση της απασχόλησης στον τουρισμό (μεσοπρόθεσμα μετά το πέρας της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία του COVID 19) στα δημόσια έργα, καθώς και σε δραστηριότητες κυκλικής οικονομίας και ΤΠΕ
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Απασχόληση	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η οικονομία της ΠΕ βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης με αποτέλεσμα τη απώλεια θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους όπως οι κατασκευές και το χονδρικό εμπόριο. • Συνεχίζει να υπάρχει σημαντική ανάγκη για κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού, αύξηση της συμμετοχής στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρά την παρατηρούμενη βελτίωση των δεικτών	• Η ΠΕ παρουσιάζει σημαντική αύξηση στην απασχόληση στον πρωτογενή και στον τουρισμό την περίοδο 2014-2017 καθώς και στη δημόσια διοίκηση και υπηρεσίες. • Διαγράφονται σημαντικές δυνατότητες για αύξηση της απασχόλησης κυρίως στο τουρισμό (μεσοπρόθεσμα μετά το πέρας της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία του COVID 19) και σε συνδεόμενες με το τουρισμό υπηρεσίες
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Απασχόληση	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η οικονομία της ΠΕ βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης με αποτέλεσμα την απώλεια θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους όπως οι κατασκευές και οι μεταφορές. • Συνεχίζει να υπάρχει σημαντική ανάγκη για κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού, αύξηση της συμμετοχής στη δευτεροβάθμια	• Η ΠΕ παρουσιάζει σημαντική αύξηση στην απασχόληση στον πρωτογενή και στον τουρισμό την περίοδο 2014-2017 καθώς και στη δημόσια διοίκηση και υπηρεσίες. • Διαγράφονται σημαντικές δυνατότητες για αύξηση της απασχόλησης κυρίως στον τουρισμό (μεσοπρόθεσμα μετά το πέρας της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία του COVID 19) και σε συνδεόμενες με τον τουρισμό υπηρεσίες

[63] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη
[64] Εκτίμηση με βάση την εξέλιξη του ΑΕΠ

	και τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρά την παρατηρούμενη βελτίωση των δεικτών	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Απασχόληση	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η οικονομία της ΠΕ βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης με αποτέλεσμα την απώλεια θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους όπως οι κατασκευές στις επαγγελματικές και επιστημονικές δραστηριότητες κα στη μεταποίηση. • Συνεχίζει να υπάρχει σημαντική ανάγκη για κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού, αύξηση της συμμετοχής στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρά την παρατηρούμενη βελτίωση των δεικτών	• Η ΠΕ παρουσιάζει σημαντική αύξηση στην απασχόληση στον πρωτογενή και στον τουρισμό την περίοδο 2014-2017 καθώς και στη δημόσια διοίκηση και υπηρεσίες. • Διαγράφονται σημαντικές δυνατότητες για αύξηση της απασχόλησης κυρίως στον τουρισμό (μεσοπρόθεσμα μετά το πέρας της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία του COVID 19) σε συνδεόμενες με το τουρισμό υπηρεσίες, καθώς και σε δραστηριότητες κυκλικής οικονομίας και ΤΠΕ
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Απασχόληση	

Α΄ γενής τομέας

ΠΕ[65]	ΑΑΠ 2017 [66]	Μεταβολή ΑΑΠ 2008 – 2017 Α΄ γενή Τομέα	Μεταβολή ΑΑΠ 2014 – 2017 Α' γενή Τομέα	Α γενής Κύκλος Εργασιών / επιχειρήσεις 2016	Α γενής Απασχολούμενο ι / Επιχειρήσεις 2016	Α γενής Κύκλος εργασιών / απασχολούμενοι 2016
Ηρακλείου	214	-18,3%	4,6%	6,12	1,03	5,94
Λασιθίου	155	2,5%	46,1%	10,52	1,05	9,99
Ρεθύμνης	78	-3,6%	33,3%	8,63	1,06	8,12
Χανίων	130	-15,3%	18,8%	8,05	1,05	7,63
Περιφέρεια	577	-10,9%	20,6%	7,58	1,04	7,27

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η φυτική και ζωική παραγωγή παρουσιάζει μεγαλύτερη κάμψη στην ΠΕ Ηρακλείου σε σχέση με την Περιφέρεια. • Οι οικονομικές δραστηριότητες (στην πρωτογενή παραγωγή και στην βιομηχανία τροφίμων) χαρακτηρίζονται από το μικρό μέγεθος και ως προς τον κύκλο εργασιών και ως προς την απασχόληση • Η ΧΓΕ ανά απασχολούμενο στις εκμεταλλεύσεις είναι μικρότερη από το ΜΟ της Κρήτης. • Η παραγωγικότητα των δραστηριοτήτων είναι η χαμηλότερη στην Κρήτη. • Οι βασικές ανάγκες εντοπίζονται στην ενίσχυση της άρδευσης, την ενεργοποίηση του αναδασμού και την ενθάρρυνση των συλλογικών προσπαθειών, αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης με εισαγωγή καινοτομιών, τυποποίηση, πιστοποίηση και οργάνωση της διείσδυσης στις διεθνείς αγορές.	• 1η σε ΑΑΠ ΠΕ στην Κρήτη με σημαντικές συγκεντρώσεις δραστηριοτήτων στα δύο βασικά προϊόντα εξειδίκευσης (Λαχανικά και ελαιόλαδο) • Διαθέτει σημαντικούς υδάτινους πόρους για άρδευση με δυνατότητες αξιοποίησης και της επαναχρησιμοποίησης των υγρών αποβλήτων σε μεγάλη κλίμακα. • Διαθέτει αξιόπιστες υποδομές για μεταφορά στις αγορές εκτός Κρήτης. • Λόγω της συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων έχει δυνατότητες καλύτερης διασύνδεσης με το τουρισμό. • Στην ΠΕ δραστηριοποιούνται ερευνητικοί φορείς κλίμακας που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη καινοτομιών (ΤΠΕ, γεωργία ακριβείας, ορθολογική διαχείριση υδάτων, διατροφική αξία τροφίμων)

[65] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη
[66] Εκτίμηση ΕΛΣΤΑΤ

	• Η κλιματική αλλαγή και η απρόβλεπτη εξέλιξη των καιρικών φαινομένων επηρεάζουν δυσμενώς τον πρωτογενή	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Α΄ γενή τομέα	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η φυτική και ζωική παραγωγή παρουσιάζει αύξηση στην ΠΕ Ρεθύμνου σε σχέση με την Περιφέρεια. • Οι οικονομικές δραστηριότητες στην πρωτογενή παραγωγή χαρακτηρίζονται από το μικρό μέγεθος και ως προς τον κύκλο εργασιών και ως προς την απασχόληση. • Η ΧΓΕ ανά απασχολούμενο είναι κατά πολύ μικρότερη από το ΜΟ της Κρήτης. • Οι βασικές ανάγκες εντοπίζονται στην ενθάρρυνση των συλλογικών προσπαθειών, αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης με εισαγωγή καινοτομιών, τυποποίηση, πιστοποίηση και οργάνωση της διείσδυσης στις διεθνείς αγορές. • Η κλιματική αλλαγή και η απρόβλεπτη εξέλιξη των καιρικών φαινομένων επηρεάζουν δυσμενώς τον πρωτογενή.	• 2η σε ΑΑΠ ΠΕ στην Κρήτη με σημαντικές συγκεντρώσεις δραστηριοτήτων στα δύο βασικά προϊόντα εξειδίκευσης (λαχανικά, ελαιόλαδο). • Διαθέτει σημαντικούς υδάτινους πόρους για άρδευση με δυνατότητες αξιοποίησης. • Λόγω της συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων έχει δυνατότητες καλύτερης διασύνδεσης με το τουρισμό.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Α΄ γενή τομέα	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η φυτική και ζωική παραγωγή παρουσιάζει σημαντικά μικρότερη κάμψη στην ΠΕ Ρεθύμνου σε σχέση με την Περιφέρεια. • Οι οικονομικές δραστηριότητες στην πρωτογενή παραγωγή χαρακτηρίζονται από το μικρό μέγεθος και ως προς τον κύκλο εργασιών και ως προς την απασχόληση ενώ στη βιομηχανία τροφίμων κινούνται πάνω από το μέσο όρο της Περιφέρειας. • Οι βασικές ανάγκες εντοπίζονται στην ενθάρρυνση των συλλογικών προσπαθειών, αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης με εισαγωγή καινοτομιών, τυποποίηση, πιστοποίηση και οργάνωση της διείσδυσης στις διεθνείς αγορές. • Η κλιματική αλλαγή και η απρόβλεπτη εξέλιξη των καιρικών φαινομένων επηρεάζουν δυσμενώς τον πρωτογενή	• 4η σε ΑΑΠ ΠΕ στην Κρήτη με σημαντικές συγκεντρώσεις δραστηριοτήτων στη ζωική παραγωγή. • Η ΧΓΕ ανά απασχολούμενο είναι κατά 72% μεγαλύτερη από το ΜΟ της Κρήτης. • Η παραγωγικότητα των δραστηριοτήτων είναι η υψηλότερη στην Κρήτη ειδικά στην βιομηχανία τροφίμων. • Λόγω της συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων έχει δυνατότητες καλύτερης διασύνδεσης με το τουρισμό.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Α΄ γενή τομέα	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η φυτική και ζωική παραγωγή παρουσιάζει μεγαλύτερη κάμψη στην ΠΕ Χανίων σε σχέση με την Περιφέρεια. • Οι οικονομικές δραστηριότητες (στην πρωτογενή παραγωγή και στην βιομηχανία τροφίμων) χαρακτηρίζονται από το μικρό	• 3η σε ΑΑΠ ΠΕ στην Κρήτη με σημαντικές συγκεντρώσεις δραστηριοτήτων σε ένα από τα βασικά προϊόντα εξειδίκευσης (ελαιόλαδο). • Διαθέτει σημαντικούς υδάτινους πόρους για άρδευση με δυνατότητες αξιοποίησης και της επαναχρησιμοποίησης των υγρών αποβλήτων.

	μέγεθος και ως προς τον κύκλο εργασιών και ως προς την απασχόληση. • Οι ΧΓΕ στις εκμεταλλεύσεις είναι μεγαλύτερη από το ΜΟ της Κρήτης. • Η παραγωγικότητα των δραστηριοτήτων είναι η δεύτερη χαμηλότερη στην Κρήτη. • Οι βασικές ανάγκες εντοπίζονται στην ενίσχυση της άρδευσης, την ενεργοποίηση του αναδασμού και την ενθάρρυνση των συλλογικών προσπαθειών, αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης με εισαγωγή καινοτομιών, τυποποίηση, πιστοποίηση και οργάνωση της διείσδυσης στις διεθνείς αγορές. • Η κλιματική αλλαγή και η απρόβλεπτη εξέλιξη των καιρικών φαινομένων επηρεάζουν δυσμενώς τον πρωτογενή	• Διαθέτει αξιόπιστες υποδομές για μεταφορά στις αγορές εκτός Κρήτης. • Λόγω της συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων έχει δυνατότητες καλύτερης διασύνδεσης με το τουρισμό. • Διαθέτει ερευνητικό κέντρο (ΜΑΙΧ) με σημαντική εμπειρία στον πρωτογενή.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Α΄ γενή τομέα	

Β΄ γενής τομέας						
ΠΕ[67]	ΑΑΠ 2017 [68]	Μεταβολή ΑΑΠ 2008 – 2017 Β΄ γενή Τομέα	Μεταβολή ΑΑΠ 2014 – 2017 Β' γενή Τομέα	Β γενής Κύκλος Εργασιών / επιχειρήσεις 2016	Β γενής Απασχολούμενοι / Επιχειρήσεις 2016	Β γενής Κύκλος εργασιών / απασχολούμενοι 2016
Ηρακλείου	294	2,2%	16,5%	214,11	2,77	77,40
Λασιθίου	37	-16,0%	8,5%	126,36	2,51	50,28
Ρεθύμνης	56	27,3%	12,2%	261,80	3,11	84,05
Χανίων	120	-8,5%	10,3%	164,76	2,90	56,84
Περιφέρεια	508	0,0%	13,9%	197,58	2,82	70,09

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Έλλειψη σημαντικής διαφοροποίησης και βάθους με σημαντική διασπορά στον χώρο και μικρό μέσο μέγεθος με χαμηλή παραγωγικότητα. • Είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι διασυνδέσεις με τον πρωτογενή στον κλάδο των τροφίμων και να ενδυναμωθούν οι σχέσεις με τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη καινοτομιών στους κλάδους εξειδίκευσης του δευτερογενή	• 1η σε ΑΑΠ ΠΕ στην Περιφέρεια με οργανωμένη ΒΙΠΕ και δυνατότητες ανάπτυξης μοντέλου βιομηχανικής συμβίωσης. • Μικρός αριθμός ανταγωνιστικών μονάδων με ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό και υψηλό επίπεδο καινοτομίας σε κλάδους εξειδίκευσης. • Στον κλάδο των πλαστικών εντοπίζεται μεσαίο μέσο μέγεθος με περαιτέρω δυνατότητες ενδυνάμωσης. • Στο σύμπλεγμα Ενέργεια- Διαχείριση Υδάτων και Αποβλήτων εμφανίζεται δυναμική τάση με επενδύσεις και νέες δραστηριότητες μεσαίας κλίμακας.

[67] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη
[68] Εκτίμηση ΕΛΣΤΑΤ

		• Παρουσιάζονται αυξημένες δυνατότητες ενσωμάτωσης σύγχρονων διαδικασιών και τεχνολογίας
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Β΄ γενή τομέα	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Αδύναμη μεταποιητική βάση με περιορισμένες μονάδες μεσαίας κλίμακας. • Εντοπίζονται ανάγκες αναβάθμισης και επέκτασης υφιστάμενων μονάδων	• Ενίσχυση των διασυνδέσεων με τον πρωτογενή και ανάπτυξη εξειδικευμένων μονάδων υποστήριξης του στο πλαίσιο της αλυσίδας αξίας των τροφίμων. • Στο σύμπλεγμα Ενέργεια- Διαχείριση Υδάτων και Αποβλήτων εμφανίζεται δυναμική τάση με επενδύσεις και νέες δραστηριότητες μεσαίας κλίμακας
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Β΄ γενή τομέα	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Αδύναμη μεταποιητική βάση με έλλειψη σημαντικής διαφοροποίησης και βάθους με περιορισμένες μονάδες μεσαίας κλίμακας ορισμένες εκ των οποίων αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας. • Εντοπίζονται ανάγκες αναβάθμισης και επέκτασης υφιστάμενων μονάδων ειδικά στον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων	• Ενίσχυση των διασυνδέσεων με τον πρωτογενή και ανάπτυξη εξειδικευμένων μονάδων υποστήριξης του στο πλαίσιο της αλυσίδας αξίας των τροφίμων. • Στο σύμπλεγμα Ενέργεια- Διαχείριση Υδάτων και Αποβλήτων εμφανίζεται δυναμική τάση με επενδύσεις και νέες δραστηριότητες μεσαίας κλίμακας.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Β΄ γενή τομέα	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

	• Έλλειψη σημαντικής διαφοροποίησης και βάθους με σημαντική διασπορά στον χώρο και μικρό μέσο μέγεθος με χαμηλή παραγωγικότητα. • Είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι διασυνδέσεις με τον πρωτογενή στον κλάδο των τροφίμων και να ενδυναμωθούν οι σχέσεις με τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη καινοτομιών	• 2η σε ΑΑΠ στη μεταποίηση με ισχυρή παρουσία μονάδων στη βιομηχανία τροφίμων με ορισμένες μεσαίου μεγέθους. • Ενίσχυση των διασυνδέσεων με τον πρωτογενή και ανάπτυξη εξειδικευμένων μονάδων υποστήριξης του στο πλαίσιο της αλυσίδας αξίας των τροφίμων. • Η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από το Πολυτεχνείο δημιουργεί δυνατότητες ανάπτυξης μικρού αριθμού spin-offs και startups.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του Β΄ γενή τομέα	

Τουρισμός - Υπηρεσίες						
ΠΕ[69]	ΑΑΠ 2017 [70]	Μεταβολή ΑΑΠ 2008 – 2017 στο Εμπόριο - Τουρισμό	Μεταβολή ΑΑΠ 2014 – 2017 στο Εμπόριο - Τουρισμό	Γ γενής Κύκλος Εργασιών / επιχειρήσεις 2016	Γ γενής Απασχολούμενοι / Επιχειρήσεις 2016	Γ γενής Κύκλος εργασιών / απασχολούμενοι 2016
Ηρακλείου	1.299	-31,5%	4,4%	206,38	3,51	58,88
Λασιθίου	345	-7,1%	4,2%	149,71	3,26	45,99
Ρεθύμνης	420	-14,2%	1,7%	166,51	3,54	46,98
Χανίων	738	-24,3%	1,5%	177,93	3,70	48,15
Περιφέρεια	2.803	-24,9%	-24,9%	186,45	3,53	52,80

Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η πτώση της ΑΑΠ στο τομέα Εμπόριο Τουρισμός ήταν μεγαλύτερη από το μέσο όρο της Κρήτης την περίοδο 2008-2017. • Εντοπίζονται μεγάλες συγκεντρώσεις τουριστικών δραστηριοτήτων υποβάθμιση του τοπίου και κυκλοφοριακές επιβαρύνσεις κατά μήκος των βορείων παραλίων με παράλληλη ύπαρξη ρυπογόνων δραστηριοτήτων (ΔΕΗ-Γάζι). • Οι πολιτιστικοί πόροι δεν έχουν επαρκώς αναδειχθεί και αξιοποιηθεί ενώ ο άυλος πολιτισμός παραμένει σε αφάνεια και εν γένει οι ποιοτικές πολιτιστικές δραστηριότητες είναι περιορισμένες. • Το αστικό κέντρο του Ηρακλείου αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα εικόνας και λειτουργικότητας με ανεπαρκή ανάδειξη των τειχών και του ιστορικού κέντρου και	• Στην ΠΕ έχει αναπτυχθεί μια ισχυρή επιχειρηματική δραστηριότητα στο σύμπλεγμα του τουρισμού με δυνατότητες ανάληψης και νέων ποιοτικών επενδύσεων ενώ λόγω της ισχυρής θέσης της στη τουριστική αγορά προσελκύει και νέους επενδυτές. • Εντοπίζονται μεγάλες δυνατότητες από την καλύτερη ανάδειξη των πολιτιστικών και φυσικών πόρων, την αξιοποίηση του άυλου πολιτισμού και την ανάπλαση του βορείου παραλιακού μετώπου καταρχήν στο Ηράκλειο και εν συνεχεία στο σύνολο της ΠΕ. • Η κατασκευή και λειτουργία του νέου αεροδρομίου αναβαθμίζει την βασική πύλη εισόδου και αναμένεται να ενισχύσει τις ροές επισκεπτών και από νέες αγορές. Η λειτουργία του σε συνδυασμό με την αναβάθμιση του Λιμένα Ηρακλείου μπορεί να ενισχύσει και την ανάπτυξη του τουρισμού κρουαζιέρας.

[69] Συγκριτική χρωματική διαβάθμιση με βάση την τιμή των δεικτών μπλε από την μεγαλύτερη έως κόκκινο στην μικρότερη
[70] Εκτίμηση ΕΛΣΤΑΤ

	έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα τους θερινούς μήνες. • Οι υποστηρικτικές στο τουρισμό υπηρεσίες χρήζουν ποιοτικής αναβάθμισης. • Οι μη εμπορεύσιμες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν προβλήματα διοίκησης και ανάπτυξης ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών.	• Η ανάπλαση του παλιού αεροδρομίου θα ενισχύσει την εικόνα της ευρύτερης περιοχής και μπορεί να οδηγήσει στην αναγέννηση του αστικού κέντρου. • Η στενότερη διασύνδεση με την ποιοτική πρωτογενή παραγωγή και η οργανωμένη ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα του προορισμού.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Τουρισμός – Υπηρεσίες	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Ο τομέας παρουσιάζει μια σταθερότητα την περίοδο της κρίσης και ταχύτερη ανάκαμψη μετά από αυτή. • Ως τουριστικός προορισμός έχει κυρίως συνδεθεί με τον παραδοσιακό θερινό πρότυπο. • Οι πολιτιστικοί πόροι δεν έχουν επαρκώς αναδειχθεί και αξιοποιηθεί ενώ ο άυλος πολιτισμός παραμένει σε αφάνεια και εν γένει οι ποιοτικές πολιτιστικές δραστηριότητες είναι περιορισμένες. • Ο προορισμός εξαρτάται από το αεροδρόμιο του Ηρακλείου με τους γνωστούς μέχρι τώρα περιορισμούς και είναι ιδιαίτερα σημαντική η ανάγκη αναβάθμισης του αεροδρομίου Σητείας. • Απουσιάζει η ακτοπλοϊκή σύνδεση με τον Πειραιά και τα κοντινά νησιά. • Οι συνδεόμενες με το τουρισμό υπηρεσίες δεν είναι αναλόγου επιπέδου με τις ξενοδοχειακές μονάδες. • Η αναβάθμιση του ΒΟΑΚ θα έχει σημαντική επίπτωση στην ανάπτυξη του τουρισμού αλλά παράλληλα απαιτείται και μια αναβάθμιση του εσωτερικού οδικού δικτύου. • Απαιτείται μια ολοκληρωμένη αισθητική αναβάθμιση των βασικών αστικών κέντρων.	• Στην ΠΕ έχει αναπτυχθεί μια ισχυρή επιχειρηματική δραστηριότητα στο σύμπλεγμα του τουρισμού με δυνατότητες ανάληψης και νέων ποιοτικών επενδύσεων ενώ λόγω της ισχυρής θέσης της στη τουριστική αγορά προσελκύει και νέους επενδυτές. • Η ΠΕ περιλαμβάνει υψηλού επιπέδου μονάδες που παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες και στο τομέα της ευεξίας. • Η περιοχή της Ελούντας έχει καταγραφεί ως προορισμός πολυτελείας με διεθνή εμβέλεια. • Το περιβάλλον ευνοεί την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και μορφών τουρισμού (καταδυτικός, θαλάσσιος). • Παράλληλα, αναπτύσσονται νέοι προορισμοί με ειδικά χαρακτηριστικά που μπορούν να προσελκύσουν και άλλες κατηγορίες επισκεπτών. • Η στενότερη διασύνδεση με την ποιοτική πρωτογενή παραγωγή και η οργανωμένη ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα του προορισμού.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Τουρισμός – Υπηρεσίες	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Ο τομέας παρουσιάζει μια κάμψη την περίοδο της κρίσης αλλά μικρότερη από το μέσο όρο της Κρήτης. • Η βασική ανάπτυξη περιορίζεται στα βόρεια παράλια όπου συγκεντρώνονται και μεγάλες μονάδες υψηλού επιπέδου. • Οι πολιτιστικοί πόροι δεν έχουν επαρκώς αναδειχθεί και αξιοποιηθεί ενώ ο άυλος πολιτισμός παραμένει σε αφάνεια και εν γένει οι ποιοτικές πολιτιστικές δραστηριότητες είναι περιορισμένες.	• Στην ΠΕ έχει αναπτυχθεί μια ισχυρή επιχειρηματική δραστηριότητα στο σύμπλεγμα του τουρισμού. • Το ιστορικό κέντρο και η παραλιακή ζώνη της πόλης αποτελούν σημαντικούς πόλους έλξης και ενδεχόμενη περαιτέρω αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση τους θα προκαλούσε σημαντικές θετικές επιπτώσεις. • Η διάχυση των επισκεπτών στην ενδοχώρα και στα νότια παράλια είναι εφικτή και μπορεί να οδηγήσει σε ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο.

	• Απουσιάζει η συχνή και συνεχής ακτοπλοϊκή σύνδεση με τον Πειραιά και τα κοντινά νησιά • Οι συνδεόμενες υπηρεσίες δεν είναι αναλόγου επιπέδου με τις ξενοδοχειακές μονάδες. • Η αναβάθμιση του ΒΟΑΚ θα έχει σημαντική επίπτωση στην ανάπτυξη του τουρισμού αλλά παράλληλα απαιτείται και μια αναβάθμιση του εσωτερικού οδικού δικτύου και διάχυση των επισκεπτών προς την ενδοχώρα. • Απαιτείται μια ολοκληρωμένη αισθητική αναβάθμιση των βασικών οικιστικών κέντρων.	• Η στενότερη διασύνδεση με την ποιοτική πρωτογενή παραγωγή και η οργανωμένη ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα του προορισμού.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Τουρισμός – Υπηρεσίες	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η ΠΕ διατηρεί το ίδιο μερίδιο στο τομέα την περίοδο 2008-2017 αλλά σε χαμηλότερο επίπεδο δραστηριότητας. • Οι πολιτιστικοί πόροι δεν έχουν επαρκώς αναδειχθεί και αξιοποιηθεί ενώ ο άυλος πολιτισμός παραμένει σε αφάνεια και εν γένει οι ποιοτικές πολιτιστικές δραστηριότητες είναι περιορισμένες. • Οι συνδεόμενες με το τουρισμό υπηρεσίες δεν είναι αναλόγου επιπέδου με τις ξενοδοχειακές μονάδες. • Η αναβάθμιση του ΒΟΑΚ και η σύνδεση του με το αεροδρόμιο και το λιμάνι Χανίων θα έχει σημαντική επίπτωση στην ανάπτυξη του τουρισμού αλλά παράλληλα απαιτείται και περαιτέρω κατά τόπους αναβάθμιση του εσωτερικού οδικού δικτύου και των κόμβων, με καλύτερη σήμανση. • Απαιτείται μια ολοκληρωμένη αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των βασικών οικιστικών συγκεντρώσεων και αυξημένη προστασία περιοχών NATURA και υψηλού κάλλους.	• Στην ΠΕ έχει αναπτυχθεί μια ισχυρή επιχειρηματική δραστηριότητα στο σύμπλεγμα του τουρισμού ενώ λόγω της ιδιαίτερης εικόνας του στη τουριστική αγορά προσελκύει και νέους επενδυτές. • Το ιστορικό κέντρο και ειδικά το Ενετικό λιμάνι αποτελούν σημαντικούς πόλους έλξης προσδίδουν μια ιδιαιτερότητα και ενδεχόμενη περαιτέρω αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση τους θα προκαλούσε σημαντικές θετικές επιπτώσεις. • Η ύπαρξη αξιόλογων προορισμών στο εσωτερικό και στα νότια παράλια της ΠΕ ενισχύουν την ελκυστικότητα της και παρέχουν νέες δυνατότητες ανάπτυξης πολλαπλών δραστηριοτήτων. • Η ύπαρξη διεθνούς επιπέδου πυλών εισόδου παρέχει δυνατότητες προσέλκυσης επισκεπτών από νέες αγορές και με διαφορετικά ενδιαφέροντα. • Η καλύτερη ανάδειξη των επιμέρους πολιτιστικών στοιχείων και η ενθάρρυνση της πολιτιστικής δημιουργίας μπορεί να προκαλέσει την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων. • Η στενότερη διασύνδεση με την ποιοτική πρωτογενή παραγωγή και η οργανωμένη ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα του προορισμού
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Τουρισμός – Υπηρεσίες	
Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση		
Ηρακλείου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	

	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	
Λασιθίου	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	
Ρεθύμνης	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	
Χανίων	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Κωδικοποιούνται στο επίπεδο του τομέα Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Απασχόληση	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Η Περιφερειακή οικονομία βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης με αποτέλεσμα την απώλεια θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους και είναι σκόπιμο να σχεδιαστούν στοχευμένες παρεμβάσεις ενίσχυσης της απασχόλησης με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ΠΕ • Συνεχίζει να υπάρχει σημαντική ανάγκη για κατάρτιση του ανθρωπίνου δυναμικού, αύξηση της συμμετοχής στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρά την παρατηρούμενη βελτίωση των δεικτών	• Στην περίοδο 2014-2017 καταγράφονται σημαντικές αυξήσεις απασχολουμένων σε επιμέρους τομείς και κλάδους • Διαγράφονται σημαντικές δυνατότητες για αύξηση της απασχόλησης στον τουρισμό (μεσοπρόθεσμα μετά το πέρας της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία του COVID 19), καθώς και σε επιμέρους τομείς και κλάδους με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ΠΕ
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Η πανδημία COVID19 προκαλεί ανατροπή σε σχεδιασμούς και σημαντικές επιβαρύνσεις στο σύνολο της αλυσίδας αξίας του τουρισμού των υπηρεσιών και της πρωτογενούς παραγωγής. • Η πτώση της ζήτησης, η έλλειψη ρευστότητας και η αβεβαιότητα σε ότι αφορά στο τρόπο και το χρόνο αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης και στην ανάκαμψη της εμπιστοσύνης των καταναλωτών επιβαρύνουν τις προσδοκίες σε ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων με δυσμενείς επιπτώσεις στην απασχόληση.	• Η υλοποίηση του νέου ΕΣΠΑ η κατασκευή και λειτουργία νέων έργων υποδομής (νέο αεροδρόμιο Ηρακλείου/ΒΟΑΚ) καθώς και η στροφή στην κυκλική οικονομία αναμένεται να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης
Α΄ γενής τομέας	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Οι βασικές ανάγκες εντοπίζονται στην ενίσχυση της άρδευσης, την ενεργοποίηση του αναδασμού και την ενθάρρυνση των συλλογικών προσπαθειών, αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης με εισαγωγή καινοτομιών, τυποποίηση, πιστοποίηση και οργάνωση της διείσδυσης στις διεθνείς αγορές. • Η κλιματική αλλαγή και η απρόβλεπτη εξέλιξη των καιρικών φαινομένων επηρεάζουν δυσμενώς τον πρωτογενή • Οι οικονομικές δραστηριότητες στην πρωτογενή παραγωγή χαρακτηρίζονται από το μικρό μέγεθος και ως προς τον κύκλο εργασιών και ως προς την απασχόληση	• Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικούς υδάτινους πόρους για άρδευση με παράλληλες δυνατότητες αξιοποίησης και επαναχρησιμοποίησης των υγρών αποβλήτων σε μεγάλη κλίμακα • Διαθέτει αξιόπιστες υποδομές για μεταφορά των προϊόντων στις αγορές εκτός Κρήτης • Λόγω της συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων έχει δυνατότητες καλύτερης διασύνδεσης του Α΄ γενούς τομέα με το τουρισμό • Στην Περιφέρεια δραστηριοποιούνται ερευνητικοί φορείς κλίμακας που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη καινοτομιών (ΤΠΕ, γεωργία ακριβείας, ορθολογική διαχείριση υδάτων, διατροφική αξία τροφίμων)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι χαμηλής κλίμακας, ο συντονισμός περιορισμένος και απουσιάζει η συνεκτική στρατηγική μετασχηματισμού της αγροτικής παραγωγής και ενσωμάτωσης σύγχρονων διαδικασιών και τεχνολογίας • Ο ισχυρός διεθνής ανταγωνισμός για τα παραδοσιακά προϊόντα της Κρήτης • Είναι κρίσιμο το νέο τομεακό πρόγραμμα να σχεδιαστεί στη βάση της Περιφέρειας με προγενέστερη διαβούλευση και εκπόνηση περιφερειακού σχεδίου.	• Οι χρηματοδοτήσεις της νέας ΚΑΠ επιτρέπουν τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων καθώς και η εφαρμογή της RIS3 την ανάπτυξη και ενσωμάτωση καινοτομιών • Προϋπόθεση αξιοποίησης των ευκαιριών είναι η διαμόρφωση συλλογικής στρατηγικής για το τομέα και αξιόπιστων σχεδίων αναβάθμισης σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων. • Για την ανάπτυξη καινοτομιών είναι κρίσιμη η συνεργασία όλων των κρίκων της αλυσίδας αξίας με συντονισμό από τις μεγαλύτερες μεταποιητικές ή άλλες μονάδες της ΠΕ.

	• Η τραπεζική χρηματοδότηση του τομέα παραμένει περιορισμένη.	
Β΄ γενής τομέας	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Αδύναμη μεταποιητική βάση με έλλειψη σημαντικής διαφοροποίησης και βάθους με περιορισμένες μονάδες μεσαίας κλίμακας ορισμένες εκ των οποίων αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας. • Εντοπίζονται ανάγκες αναβάθμισης και επέκτασης υφιστάμενων μονάδων ειδικά στον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων • Έλλειψη σημαντικής διαφοροποίησης και βάθους με σημαντική διασπορά στον χώρο και μικρό μέσο μέγεθος με χαμηλή παραγωγικότητα. • Είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι διασυνδέσεις με τον πρωτογενή στον κλάδο των τροφίμων και να ενδυναμωθούν οι σχέσεις με τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη καινοτομιών	• Ενίσχυση των διασυνδέσεων με τον πρωτογενή και ανάπτυξη εξειδικευμένων μονάδων υποστήριξης του στο πλαίσιο της αλυσίδας αξίας των τροφίμων. • Στο σύμπλεγμα Ενέργεια- Διαχείριση Υδάτων και Αποβλήτων εμφανίζεται δυναμική τάση με επενδύσεις και νέες δραστηριότητες μεσαίας κλίμακας. • Η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων κυρίως από το Πολυτεχνείο δημιουργεί δυνατότητες ανάπτυξης μικρού αριθμού spin-offs και startups
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι μεσαίας κλίμακας, ο συντονισμός περιορισμένος και απουσιάζει η συνεκτική στρατηγική μετάβασης. • Είναι κρίσιμο το νέο τομεακό πρόγραμμα να σχεδιαστεί στη βάση της Περιφέρειας με προγενέστερη διαβούλευση και εκπόνηση περιφερειακού σχεδίου. • Η τραπεζική χρηματοδότηση του τομέα παραμένει περιορισμένη.	• Οι χρηματοδοτήσεις του νέου ΕΣΠΑ καθώς και η αλλαγή της ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής διευκολύνουν την ενίσχυση και ανάπτυξη των ισχυρότερων κλάδων. • Αξιοποίηση της στρατηγικής RIS3 με στενότερη διασύνδεση με τα ερευνητικά κέντρα και υιοθέτηση της κυκλικής οικονομίας ειδικά ως προς την αναγκαιότητα παραγωγής δευτερογενών υλικών. • Η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από τα Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα δημιουργεί δυνατότητες ανάπτυξης σημαντικού αριθμού spin-offs και startups. • Η δημιουργία χωρικών συγκεντρώσεων και σε δραστηριότητες κυκλικής οικονομίας διευκολύνει την ανάπτυξη νέων βιώσιμων δραστηριοτήτων. • Η διασύνδεση της Κρήτης με το εθνικό δίκτυο διευκολύνει την υλοποίηση ήδη σχεδιασμένων επενδύσεων ΑΠΕ. • Η ενδεχόμενη ανακάλυψη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων δημιουργεί ευνοϊκό κλίμα για την ανάληψη επενδυτικών σχεδίων σε ορισμένους κλάδους της μεταποίησης
Τουρισμός - Υπηρεσίες	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Οι πολιτιστικοί πόροι δεν έχουν επαρκώς αναδειχθεί και αξιοποιηθεί, ενώ ο άυλος πολιτισμός παραμένει σε αφάνεια και εν γένει οι ποιοτικές πολιτιστικές δραστηριότητες είναι περιορισμένες • Οι συνδεόμενες με το τουρισμό υπηρεσίες δεν είναι αναλόγου επιπέδου με τις ξενοδοχειακές μονάδες • Η αναβάθμιση του ΒΟΑΚ θα έχει σημαντική επίπτωση στην ανάπτυξη του τουρισμού αλλά παράλληλα απαιτείται και περαιτέρω κατά τόπους αναβάθμιση του εσωτερικού οδικού δικτύου και των κόμβων, με καλύτερη σήμανση • Απαιτείται μια ολοκληρωμένη αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των βασικών	• Στην Περιφέρεια έχει αναπτυχθεί μια ισχυρή επιχειρηματική δραστηριότητα στο σύμπλεγμα του τουρισμού ενώ λόγω της ιδιαίτερης εικόνας του προσφερόμενου προϊόντος στην τουριστική αγορά προσελκύονται και νέοι επενδυτές • Η αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση ήδη προβεβλημένων ιστορικών/πολιτιστικών πόρων, κυρίως στις αστικές και περιαστικές περιοχές θα προκαλούσε σημαντικές θετικές επιπτώσεις • Η ύπαρξη αξιόλογων προορισμών στο εσωτερικό και στα νότια παράλια της Περιφέρειας ενισχύουν την ελκυστικότητα της και παρέχουν νέες δυνατότητες ανάπτυξης πολλαπλών δραστηριοτήτων

	οικιστικών συγκεντρώσεων και αυξημένη προστασία περιοχών NATURA και άλλων περιοχών με ενδιαφέροντα και προστατευόμενα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος	• Η ύπαρξη διεθνούς επιπέδου πυλών εισόδου παρέχει δυνατότητες προσέλκυσης επισκεπτών από νέες αγορές και με διαφορετικά ενδιαφέροντα • Η καλύτερη ανάδειξη των επιμέρους πολιτιστικών στοιχείων και η ενθάρρυνση της πολιτιστικής δημιουργίας μπορεί να προκαλέσει την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων • Η στενότερη διασύνδεση με την ποιοτική πρωτογενή παραγωγή και η οργανωμένη ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα του προορισμού.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Περιοδικά ασκούνται πιέσεις από ανταγωνιστικά κέντρα που προσφέρουν το ίδιο μίγμα προϊόντος. • Η πανδημία COVID19 προκαλεί ανατροπή σε σχεδιασμούς και σημαντικές επιβαρύνσεις στο σύνολο της αλυσίδας αξίας του τουρισμού και αναμένεται να προκαλέσει μακρά περίοδο ανάκαμψης. • Η πτώση της ζήτησης, η έλλειψη ρευστότητας και η αβεβαιότητα σε ότι αφορά στο τρόπο και το χρόνο αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης και στην ανάκαμψη της εμπιστοσύνης των καταναλωτών επιβαρύνουν τις προσδοκίες στον κλάδο. Ιδιαίτερα η κατάρρευση ενδιάμεσων κλάδων ενέχει κινδύνους για το εύρος και τη δυναμική της ανάκαμψης μετά το πέρας της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία COVID 19	• Οι χρηματοδοτήσεις από το ΕΣΠΑ η ενεργοποίηση των ΣΔΙΤ και τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ διευκολύνουν την ανάληψη επενδύσεων στις υποδομές αλλά και νέων ιδιωτικών σχεδίων κλίμακας. • Η εξειδίκευση του θεσμικού χωρικού πλαισίου για το τουρισμό και για τις υπηρεσίες ευνοεί την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων με βάση κανόνες που θα οδηγήσουν σε περιβαλλοντική αναβάθμιση. • Η απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδοτήσεων διευκολύνει την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων. • Η υλοποίηση της στρατηγικής RIS3 ενθαρρύνει τη σύναψη συνεργασιών για ανάπτυξη και εισαγωγή καινοτομιών κυρίως ΤΠΕ στο τουρισμό
Καινοτομία – Έξυπνη Εξειδίκευση	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	• Μικρός αριθμός επιχειρήσεων έντασης γνώσης • Περιορισμένη συνεργασία επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων και ως εκ τούτου χαμηλό επίπεδο δικτύωσης επιχειρηματικού κόσμου και φορέων της γνώσης (clustering) • Έλλειψη κουλτούρας καινοτομίας • Χαμηλός βαθμός ζήτησης τεχνολογίας στους εδραιωμένους κλάδους της οικονομίας (πρωτογενής και τουρισμός) • Έλλειψη διαθεσιμότητας κεφαλαίων εκκίνησης επιχειρήσεων και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σε περιφερειακό επίπεδο • Ερευνητικό έργο με σχετικά μικρό προσανατολισμό στις ανάγκες της περιφερειακής οικονομίας. • Βελτιούμενη αλλά χαμηλή ανταγωνιστικότητα της περιφερειακής οικονομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο στους δείκτες τεχνολογικής ετοιμότητας και αγοράς εργασίας (RCI Report) • Απουσία ή αποσπασματική λειτουργία ενδιαμέσων φορέων μεταφοράς τεχνολογίας και εν γένει υποστήριξης του οικοσυστήματος της καινοτομίας • Έλλειψη καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς έντασης τεχνολογίας και γνώσης λόγω της ανάπτυξης κλάδων χαμηλής εξειδίκευσης (κατασκευές)	• Ύπαρξη διεθνούς επιπέδου εκπαιδευτικού και ερευνητικού δυναμικού διεθνούς επιπέδου, με δυνατότητες ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομιών σε ευρύ φάσμα τομέων • Σημαντική συγκέντρωση ερευνητικού δυναμικού σε σχέση με το μέγεθος της Περιφέρειας • Ύπαρξη κέντρων αριστείας σε τομείς τεχνολογιών αιχμής και γενικής εφαρμογής (kets) • Κομβικός ρόλος των ερευνητικών και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της Κρήτης στον οδικό χάρτη των ερευνητικών υποδομών της χώρας και ειδικότερα στις υποδομές ESFRI • Ισχυρές ερευνητικές ομάδες με προσανατολισμό στην έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών ICTs • Ισχυρές ερευνητικές ομάδες με προσανατολισμό στην έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών θάλασσας • Πολύ καλό επίπεδο ανάπτυξης των ευρυζωνικών δικτύων και υποδομών διαχείρισης δεδομένων (digital data centers) • Εδραιωμένοι κλάδοι του πρωτογενούς τομέα με σημαντικές εξαγωγές και συνεισφορά στο ΑΕΠ της περιφέρειας. Ύπαρξη αρκετών προϊόντων ΠΟΠ και προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας που υποστηρίζουν και διαμορφώνουν το πρότυπο της Κρητικής Διατροφής , η οποία έχει αναγνωριστεί διεθνώς για τις θετικές επιπτώσεις στην υγεία και την μακροζωία. • Η Κρήτη αποτελεί τουριστικό προορισμό παγκόσμιας εμβέλειας (brand name). Περιφέρεια

	• Χαμηλός αριθμός νεοφυών επιχειρήσεων • Χαμηλή δαπάνη έρευνας/καινοτομίας ανά επιχείρηση	με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση τουριστικών καταλυμάτων 4 και 5 αστέρων, στη χώρα • Σημαντική συγκέντρωση πολιτισμικών και φυσικών πόρων που μπορούν να δώσουν ώθηση σε νέες αναπτυξιακές δραστηριότητες αειφόρου χαρακτήρα
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	• Το ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με απρόβλεπτες συνέπειες κυρίως μετά την πανδημία του COVID 19 • Η πρόσφατη έξοδος από την ελληνική οικονομική κρίση που ήταν εντονότερη και μακροβιότερη από ότι στην υπόλοιπη Ευρώπη • Η συνέχιση των περιορισμών χρηματοδότησης των επιχειρηματιών από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για μεγάλο χρονικό διάστημα • Η καθυστέρηση προώθησης των μεταρρυθμίσεων για απλούστευση των διαδικασιών και υποστήριξη της καινοτομίας • Ο διεθνής ανταγωνισμός στην έρευνα, η έλλειψη κινήτρων και η φυγή των ερευνητών στο εξωτερικό (brain drain) • Ο κίνδυνος της διατήρησης της αποσπασματικότητας των σχεδίων και δράσεων προώθησης της καινοτομίας • Η αδυναμία και η απροθυμία των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στην πρόκληση της έξυπνης εξειδίκευσης λόγω των προτεραιοτήτων αντιμετώπισης των προβλημάτων της οικονομικής κρίσης	• Διατυπωμένες Ευρωπαϊκές και Εθνικές στρατηγικές για την προώθηση της καινοτομίας • Συστηματική κινητοποίηση επιχειρηματιών και φορέων της γνώσης στο πλαίσιο της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης ως βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης • Διάθεση πόρων μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 αλλά και του ΕΣΠΑ 2021-2027 και λοιπών χρηματοδοτικών μέσων (πχ HORIZON) με σαφή στόχευση στην προώθηση της καινοτομίας και σε περιφερειακό επίπεδο • Επιτυχημένες πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί σε περιφερειακό επίπεδο για την προώθηση της καινοτομίας • Η υποχώρηση κλάδων της περιφερειακής οικονομίας που απασχολούσαν ανθρώπινο δυναμικό χαμηλού επιπέδου εξειδίκευσης , με μεγάλη όμως προσφορά θέσεων απασχόλησης και ανταγωνιστική παρουσία στους κλάδους έντασης γνώσης. • Οι δυνατότητες που παρέχουν οι αναδυόμενοι παραγωγικοί τομείς • Οι δυνατότητες που παρέχουν οι τεχνολογίες ICTS • Η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση βιομηχανικών και οικιακών καταναλωτών για τις δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, τα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης των ΑΠΕ. • Η ανάπτυξη της αγοράς οικολογικών και οργανικών προϊόντων, οι αυστηροί περιβαλλοντικοί κανονισμοί και η ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης • Η διαμόρφωση εθνικού θεσμικού πλαισίου προώθησης της καινοτομίας • Η εμπειρία από τον σχεδιασμό και την εφαρμογή περιφερειακής στρατηγικής καινοτομίας και η εκπεφρασμένη πολιτική βούληση σε περιφερειακό επίπεδο για την προώθηση της καινοτομίας, με ανάληψη σημαντικών πρωτοβουλιών

4.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αποτυπώθηκε μια ρεαλιστική αξιολόγηση των δυνατοτήτων και περιορισμών των συντελεστών της ανάπτυξης σε κλαδικό και χωρικό επίπεδο καθώς και μια ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος με στόχο να διαμορφωθεί ένα συνεκτικό σχέδιο βιώσιμου αναπτυξιακού μετασχηματισμού με κοινωνική συνοχή.

Η Περιφερειακή Οικονομία δέχθηκε ένα σοβαρό πλήγμα την περίοδο της κρίσης (2008-14) από το οποίο ανακάμπτει ταχύτερα σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα με τους επιμέρους κλάδους να αναδεικνύουν ένα σημαντικό δυναμισμό. Ο τουρισμός διήλθε μια περίοδο αξιοσημείωτης ανόδου ενώ μεγάλες επενδύσεις βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας επιβεβαιώνοντας την ελκυστικότητα της Κρήτης ως προορισμού παγκόσμιας εμβέλειας. Δυστυχώς η πανδημία του COVID 19 δημιουργεί νέα δεδομένα για τον τομέα και απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου, καθώς και μεταξύ δημόσιου και

ιδιωτικού τομέα για την διαμόρφωση μιας βραχυπρόθεσμης αντίδρασης σε συνεργασία της Περιφέρειας με τις Εθνικές Αρχές.

Επίσης στην ενότητα 4.6 Συνθετική διάγνωση – Κρίσιμα ζητήματα περιφερειακής ανάπτυξης νομίζω πως θα πρέπει να τονιστεί και η αναγκαιότητα μετάβασης προς ένα βιώσιμο τουρισμό υψηλής προστιθέμενης αξίας ο οποίος να αναπτύσσει πολλαπλασιαστικές συσχετίσεις με τους υπόλοιπους κλάδους της περιφερειακής οικονομίας.

Πρώτο, στον Γ΄ γενή τομέα κυριαρχούν οι εμπορεύσιμες υπηρεσίες κυρίως με κορμό τον τουρισμό γύρω από τον οποίο έχει διαμορφωθεί ένα ισχυρό επιχειρηματικό οικοσύστημα. Ο τουρισμός βρίσκεται αντιμέτωπος με σοβαρές προκλήσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα και άμεσες απειλές. Ως προς τις μακροχρόνιες προκλήσεις που άπτονται του ανταγωνισμού, των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή, των διαφοροποιήσεων στις προτιμήσεις των καταναλωτών και των συνεχών τεχνολογικών αλλαγών απαιτείται μια διαρκής εξέλιξη και ανανέωση της τουριστικής δραστηριότητας, ανάλογα με τις τάσεις που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά. Στο πλαίσιο αυτό είναι βασική η αναγκαιότητα μετάβασης προς ένα βιώσιμο τουρισμό υψηλής προστιθέμενης αξίας, ο οποίος να αναπτύσσει πολλαπλασιαστικές συσχετίσεις με τους υπόλοιπους κλάδους της περιφερειακής οικονομίας. Ως προς την άμεση απειλή που αντιμετωπίζει ο τουρισμός και η οποία προέρχεται από την πανδημία COVID-19, λόγω του πρωτόγνωρου χαρακτήρα της και της παγκόσμιας διάστασης που έχει λάβει, αναμένεται να προκληθεί σοβαρό και παρατεταμένο πλήγμα διαταράσσοντας πολλούς κρίκους στην αλυσίδα αξίας του κλάδου (ειδικά στις αερομεταφορές αλλά και στους ταξιδιωτικούς πράκτορες). Οι επιπτώσεις είναι άμεσες λόγω του lockdown και των ταξιδιωτικών περιορισμών, αλλά και της αβεβαιότητας έως ότου βρεθεί εμβόλιο ή και αποτελεσματική θεραπεία και έμμεσες, λόγω της παρεπόμενης ύφεσης της ανεργίας και της πτώσης στα διαθέσιμα εισοδήματα. Πρόσθετος παράγοντας αβεβαιότητας προκύπτει από την αντίδραση των καταναλωτών ακόμα και μετά την πάροδο της υγειονομικής κρίσης. Η ανάκαμψη δεν θα είναι ομοιόμορφη χωρικά και στους επιμέρους κρίκους της αλυσίδας και τμήματα της αγοράς.

Δεύτερο, ζητούμενο είναι η σχεδιασμένη ανάταξη του Α΄ γενή τομέα με ανάδειξη των μοναδικών χαρακτηριστικών του, αντιμετώπιση διαρθρωτικών αδυναμιών και ενίσχυση της διασύνδεσης με το τουρισμό. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσαν να συνεισφέρουν θετικά στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας παρεμβάσεις που βελτιώνουν τη στρατηγική branding, ενισχύουν τις συλλογικές προσπάθειες και τη μεγέθυνση των παραγωγικών μονάδων, αναβαθμίζουν την τεχνολογία παραγωγής και διαμορφώνουν ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι κρίσιμο να διαμορφωθεί μια λειτουργική αλυσίδα αξίας τροφίμων, που θα στηρίζεται σε μια στρατηγική συμμαχία μεταξύ παραγωγών και άλλων εταίρων της εφοδιαστικής αλυσίδας και της βιομηχανίας τροφίμων με στόχο την παραγωγή και διανομή σημαντικών όγκων υψηλής ποιότητας, διαφοροποιημένων προϊόντων διατροφής.

Τρίτο, ο Β΄ γενής τομέας και η μεταποίηση εμφανίζουν χωρικές συγκεντρώσεις, αλλά μόνο ορισμένοι κλάδοι έχουν σημαντική παρουσία με την ύπαρξη καινοτόμων μεσαίων μονάδων. Δυνατότητες υπάρχουν με την αξιοποίηση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, αλλά και την διαμόρφωση μιας ευέλικτης βιομηχανικής στρατηγικής με στόχο την ανάπτυξη και ενσωμάτωση καινοτομιών. Ο τομέας παραγωγής ενέργειας και οι περιβαλλοντικές υπηρεσίες εμφανίζουν ένα έντονο δυναμισμό με την ανάληψη σημαντικών επενδύσεων και στην προοπτική της μετάβασης στην κυκλική οικονομία αναμένεται περαιτέρω ισχυροποίηση του κλάδου, ειδικά στην παραγωγή Β΄ γενών προϊόντων. Επίσης, αναδείχθηκε η σημασία του έγκαιρου σχεδιασμού της νέας εποχής στον ενεργειακό τομέα με την τακτοποίηση των χρήσεων, τη διασφάλιση της θέσης της Κρήτης στα διεθνή δίκτυα και την αποδοτική απορρόφηση των ωφελειών από την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων. Δημιουργούνται δυνατότητες ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων υποστήριξης της εξόρυξης.

Είναι κρίσιμο ο σχεδιασμός μιας νέας περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής να υιοθετήσει ως κεντρική επιδίωξη την αρχή, ότι οι επενδύσεις θα πραγματοποιούνται με την προώθηση λύσεων με επίκεντρο την κοινωνία. Σε αυτή την προσέγγιση η ψηφιακή τεχνολογία είναι ένα μόνο συστατικό δίπλα σε νέα οργανωτικά μοντέλα, θέματα ευθύνης, μέτρα ασφαλείας, συνδυαστικά με παράλληλη ανάπτυξη νέων εργασιακών δεξιοτήτων και γενικότερη αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η ποιότητα της ανάπτυξης, αντιμετωπίζονται τα αίτια αναπαραγωγής ανισοτήτων και αντιθέσεων και δημιουργούνται νέες ευκαιρίες ευημερίας για τους νέους.

5. ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

5.1. ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

Η οργανωτική δομή της Περιφέρειας, προκύπτει με βάση τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, που εγκρίθηκε το 2010 (Π.Δ. 149/2010 – ΦΕΚ 242/Α/27.12.2010) και προβλέπει την διάρθρωση των υπηρεσιών της Περιφέρειας Κρήτης σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Η Κεντρική Υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης διαρθρώνεται ως εξής :

α. Γραφείο Περιφερειάρχη.

β. Γραφεία Αντιπεριφερειαρχών.

γ. Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.

δ. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας.

ε. Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.

στ. Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης.

ζ. Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών.

η. Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

Στην Κεντρική Υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης λειτουργούν επίσης και οι παρακάτω αυτοτελείς Υπηρεσίες:

α. Νομική Υπηρεσία.

β. Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας.

γ. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου.

δ. Αυτοτελές Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΑΜ−ΠΣΕΑ).

ε. Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων.

Οι περιφερειακές υπηρεσίες οργανώνονται στο πλαίσιο της οικείας περιφερειακής ενότητας και υπάγονται σε οργανική μονάδα της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας έχει τροποποιηθεί 2 φορές :

- Μία για τις οικονομικές υπηρεσίες με αντικατάσταση των άρθρων 12 «Διάρθρωση − Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Οικονομικού» και 13 «Διάρθρωση − Αρμοδιότητες Διευθύνσεων Διοικητικού − Οικονομικού των Περιφερειακών Ενοτήτων» καθώς και τροποποίηση του άρθρου 40 «Προϊστάμενοι Τμημάτων» του αρχικού (ΦΕΚ 4403/Β/30.12.2016)
- και μια για την ένταξη του Αυτοτελούς Τμήματος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης (ΦΕΚ 3243/Β/08.08.2018)

5.1.1. Οργανογράμματα - Περιγραφή των Γενικών Διευθύνσεων

<u>Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών</u>

Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
2. Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.

3. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
4. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε Ηρακλείου, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ηρακλείου.
5. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε Λασιθίου, με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Λασιθίου.
6. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε Ρεθύμνης, με έδρα το Ρέθυμνο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ρεθύμνης.
7. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε Χανίων, με έδρα τα Χανιά και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Χανίων.

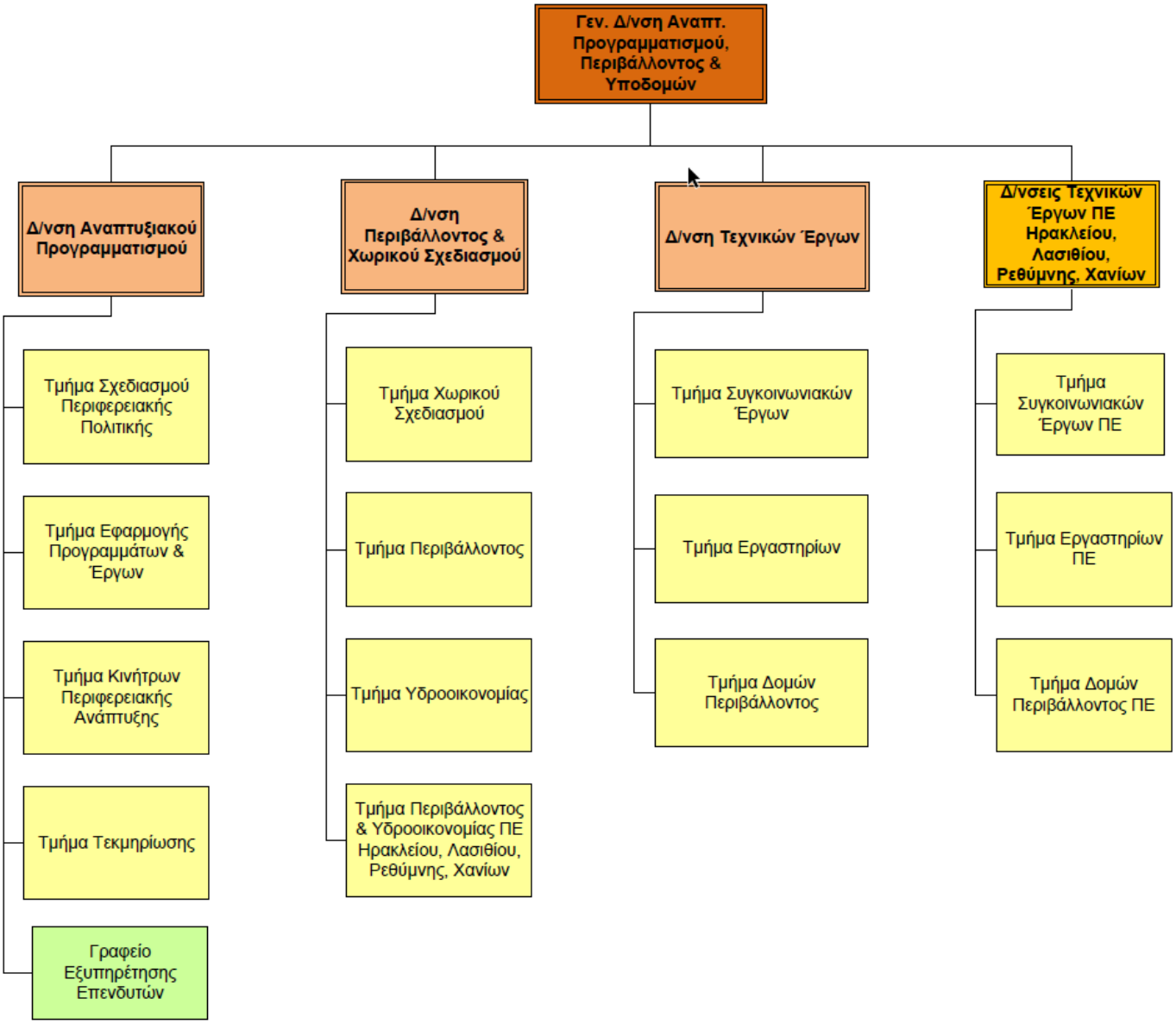

Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
2. Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
3. Διεύθυνση Διοίκησης, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
4. Διεύθυνση Οικονομικού, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
5. Διεύθυνση Διοικητικού – Οικονομικού Π.Ε Λασιθίου, με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Λασιθίου.
6. Διεύθυνση Διοικητικού – Οικονομικού Π.Ε Ρεθύμνης, με έδρα το Ρέθυμνο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ρεθύμνης.
7. Διεύθυνση Διοικητικού – Οικονομικού Π.Ε Χανίων, με έδρα τα Χανιά και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Χανίων.

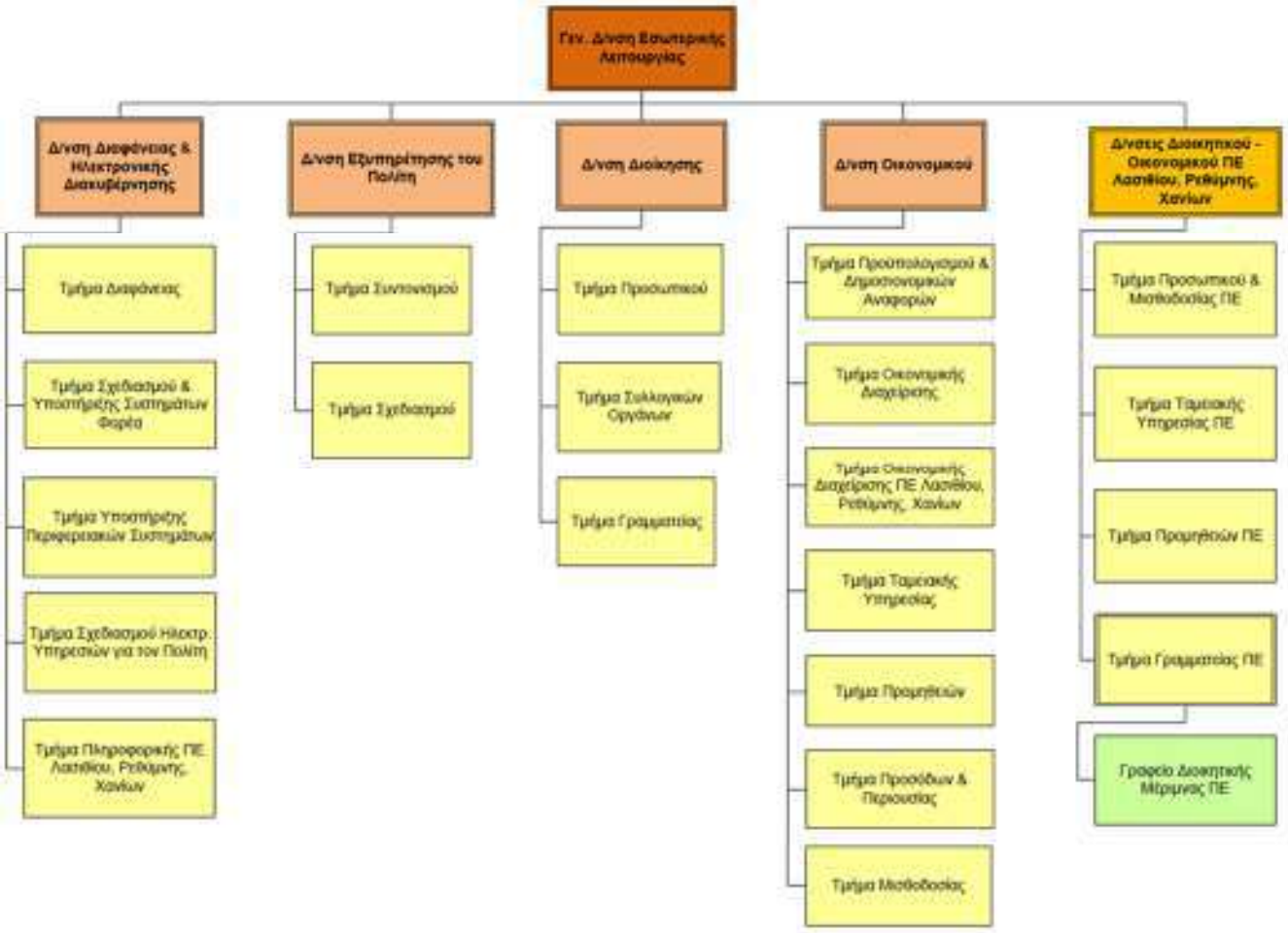

Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
2. Διεύθυνση Κτηνιατρικής, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
3. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Ηρακλείου, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ηρακλείου.
4. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Λασιθίου, με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Λασιθίου.
5. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Ρεθύμνης, με έδρα το Ρέθυμνο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ρεθύμνης
6. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Χανίων, με έδρα τα Χανιά και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Χανίων.

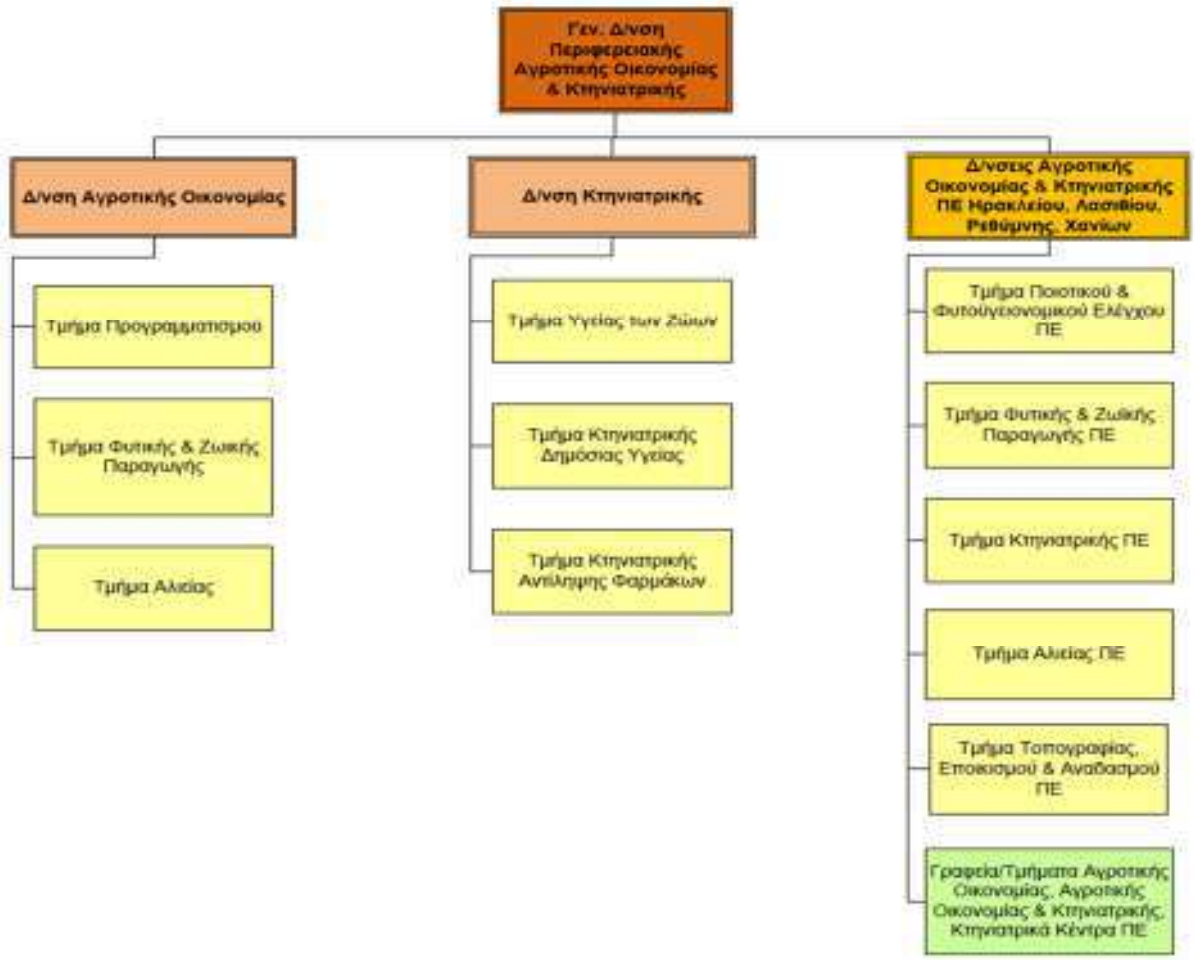

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
2. Διεύθυνση Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης και Εμπορίου, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
3. Διεύθυνση Τουρισμού, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
4. Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε Ηρακλείου, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ηρακλείου.
5. Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε Λασιθίου, με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Λασιθίου.
6. Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε Ρεθύμνης, με έδρα το Ρέθυμνο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ρεθύμνης.
7. Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε Χανίων, με έδρα τα Χανιά και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Χανίων.

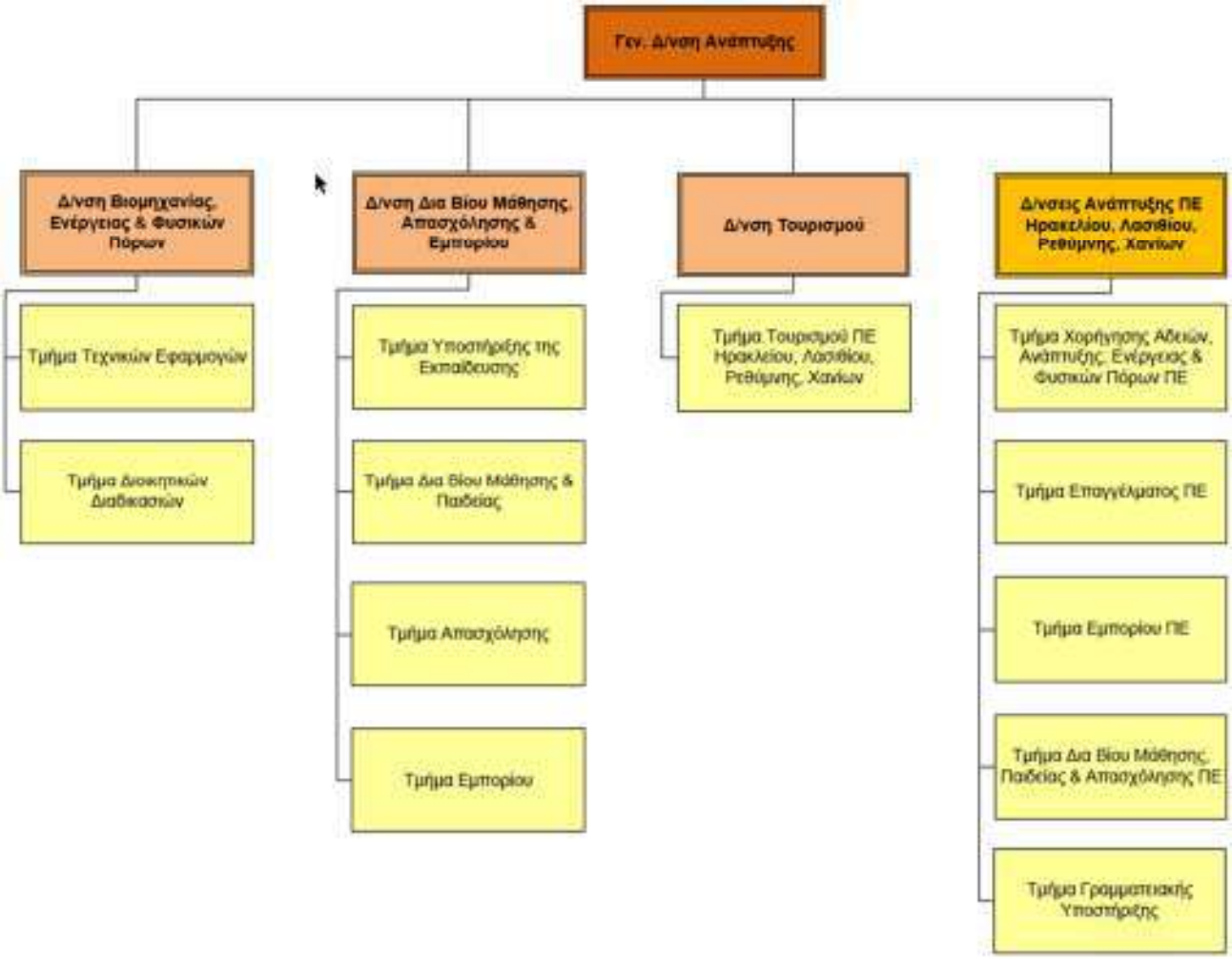

Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών

Η Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου.
2. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου, με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου.
3. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνης, με έδρα το Ρέθυμνο και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνης.
4. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Χανίων, με έδρα τα Χανιά και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Χανίων.

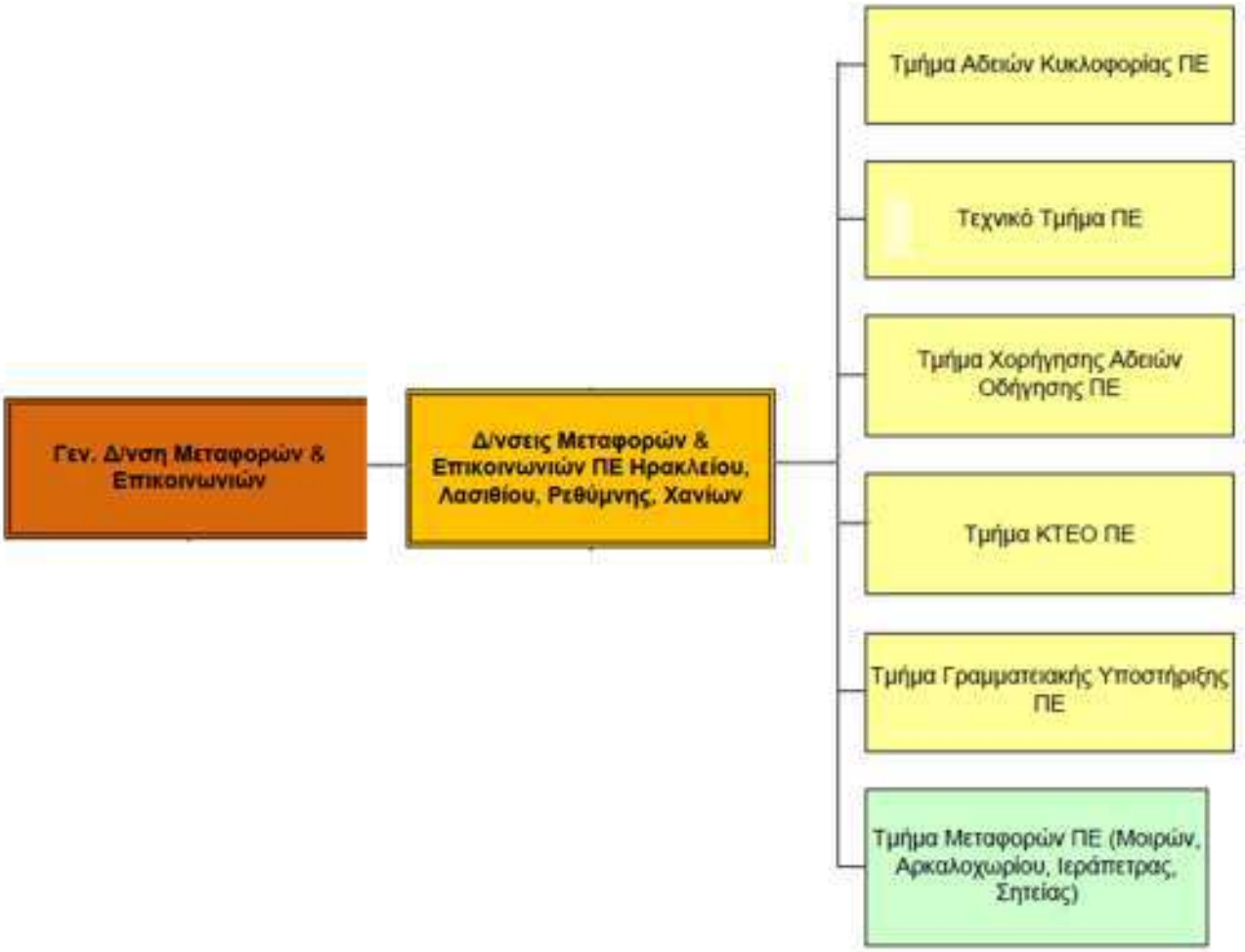

Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας

Η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
2. Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.
3. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε Ηρακλείου, με έδρα το Ηράκλειο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ηρακλείου.
4. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε Λασιθίου, με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Λασιθίου.
5. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε Ρεθύμνης, με έδρα το Ρέθυμνο και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Ρεθύμνης.
6. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε Χανίων, με έδρα τα Χανιά και τοπική αρμοδιότητα στην Π.Ε Χανίων.

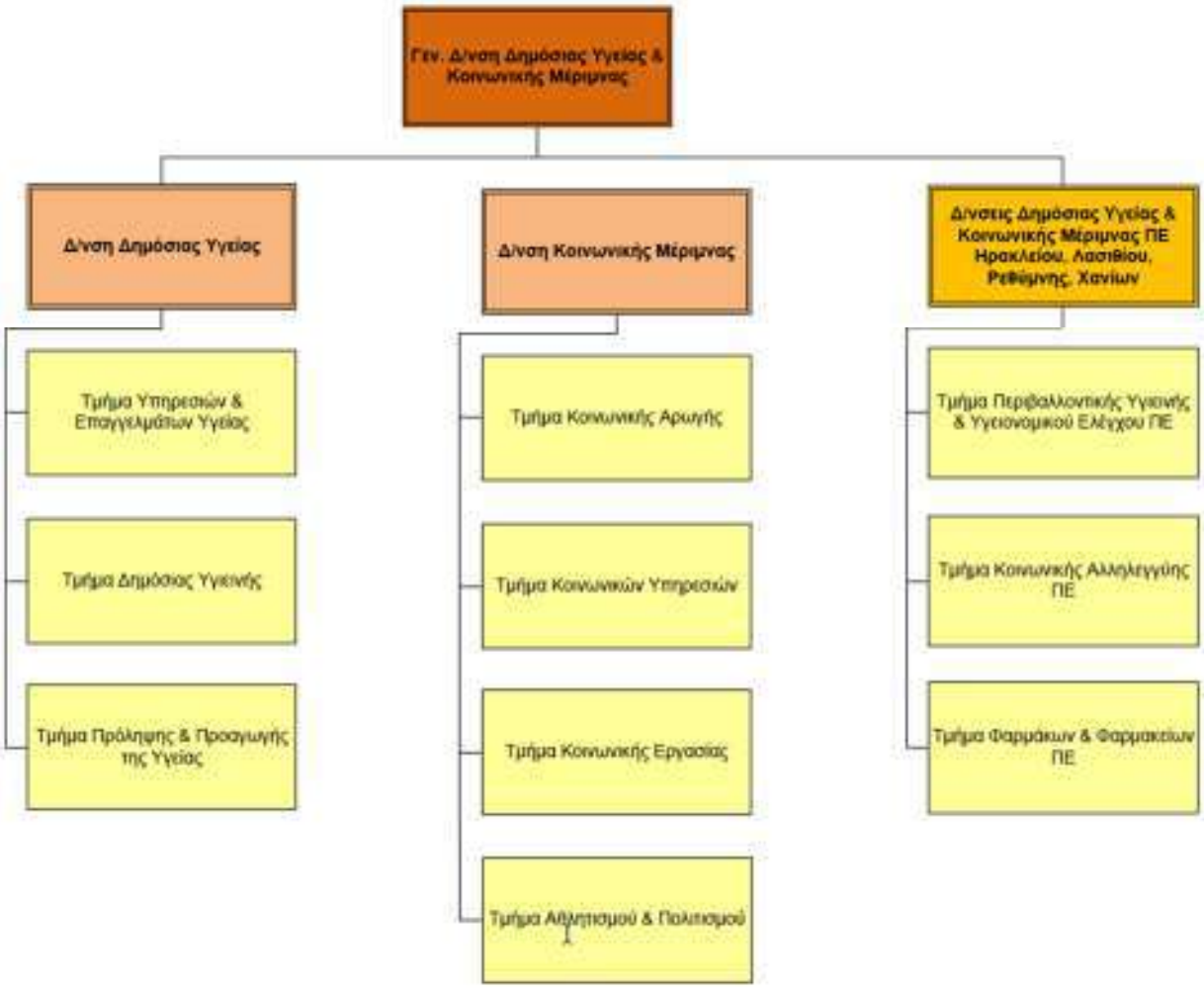

5.1.2.Οργανογράμματα - Περιγραφή των Αυτοτελών Τμημάτων

Νομική Υπηρεσία

Η Νομική Υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης είναι αρμόδια ιδίως για τη νομική υποστήριξη της Περιφέρειας στις κάθε μορφής υποθέσεις της, δικαστικές ή εξώδικες και για τη νομική καθοδήγηση των οργάνων και υπηρεσιών αυτής με γνωμοδοτήσεις και συμβουλές. Ειδικότερα στη Νομική Υπηρεσία υπάγονται οι εξής αρμοδιότητες:

- Η παράσταση ενώπιον των δικαστηρίων για τη νομική υποστήριξη της Περιφέρειας.
- Η διατύπωση προτάσεων επί νομικών θεμάτων σχετικά με τη λειτουργία της Περιφέρειας.
- Η γνωμοδότηση επί θεμάτων που παραπέμπονται σε αυτή από τον περιφερειάρχη, τους αντιπεριφερειάρχες ή τους γενικούς διευθυντές, στο πλαίσιο των αποφασιστικών αρμοδιοτήτων τους.

Γραφείο της Νομικής Υπηρεσίας συστήνεται στις Περιφερειακές Ενότητες Λασιθίου, Ρεθύμνης και Χανίων προκειμένου να εκπροσωπούνται οι αντίστοιχες περιφερειακές ενότητες ενώπιον των δικαστικών και των διοικητικών αρχών.

Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας

Στη Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας υπάγονται οι αρμοδιότητες που ασκεί η Περιφέρεια στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας και ιδίως:

- Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των ορίων της εδαφικής της περιφέρειας.
- Η ευθύνη για την εφαρμογή του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που τα οικεία προγράμματα, μέτρα και δράσεις εφαρμόζονται σε επίπεδο περιφέρειας.
- Η διατύπωση εισηγήσεων για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιφέρειας, προκειμένου να αποτελέσουν αντικείμενο της εισήγησης για τον ετήσιο εθνικό σχεδιασμό πολιτικής προστασίας από τη Διυπουργική Επιτροπή.
- Η υποβολή εισήγησης στον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας για την έκδοση απόφασης κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, στις περιπτώσεις τοπικών καταστροφών.
- Η έκδοση αποφάσεων κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προκειμένου για τοπικές καταστροφές μικρής έντασης.
- Ο σχεδιασμός και η οργάνωση θεμάτων πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και η διάθεση και ο συντονισμός της δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων προς την κατεύθυνση αυτή.
- Ο συντονισμός όλων των υπηρεσιών της περιφέρειας, καθώς και του δημόσιου και ιδιωτικού δυναμικού και μέσων για την εξασφάλιση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αποκατάσταση των ζημιών.
- Η έκδοση απόφασης για την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών, καθώς και κινητών και ακινήτων, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 41 του ν. 3536/2007 (Α΄42).
- Η συμμετοχή στην εκπόνηση προγραμμάτων αντιπυρικής προστασίας δασικών εκτάσεων, στο σχεδιασμό και στη μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και καταστολή τους.
- Η συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς για την καταστολή των δασικών πυρκαγιών.
- Η συμμετοχή στο συντονισμό και στην αξιοποίηση των εναέριων και επίγειων μέσων, στο πλαίσιο συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς, για τη δασοπυρόσβεση.

Τη Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας απαρτίζουν τα ακόλουθα Τμήματα:

1. Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου.
2. Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου.
3. Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνης.
4. Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Χανίων.

Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου

Το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου είναι αρμόδιο ιδίως για τον έλεγχο της διοικητικής δράσης όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας, ώστε να προλαμβάνονται και να αποκαθίστανται διοικητικές και οργανωτικές δυσλειτουργίες και για τη διερεύνηση καταγγελιών πολιτών. Το τμήμα υποχρεούται να υποβάλλει ανά τρίμηνο αναλυτική έκθεση στον περιφερειάρχη για κάθε οργανική μονάδα ξεχωριστά.

Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης

Στο Αυτοτελές Τμήμα ΠΑΜ – ΠΣΕΑ υπάγονται οι αρμοδιότητες:

- Σχεδίαση και ο προγραμματισμός που αναφέρεται στην οργάνωση προπαρασκευή και κινητοποίηση των Πολιτικών Δυνάμεων, προς επιβίωση στον πόλεμο ή την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών στην ειρήνη και συμβολή αυτών στην Εθνική Άμυνα, η οποία εξασφαλίζεται δια της Πολιτικής Κινητοποίησης και της Πολιτικής Άμυνας.
- Εισήγηση για τις ενδεδειγμένες μεθόδους χειρισμού θεμάτων και μέτρων της πολιτικής σχεδίασης έκτακτης ανάγκης.
- Συντονισμός και η κατεύθυνση των ενεργειών όλων γενικώς των υπηρεσιών της Περιφέρειας για την επίτευξη των επιταγών της σχεδίασης έκτακτης ανάγκης.
- Συγκρότηση μικτών επιτροπών και ομάδων εργασίας με συμμετοχή αξιωματικών των σωμάτων ασφαλείας για τη μελέτη και προγραμματισμό διαφόρων θεμάτων, που έχουν σχέση με την πολιτική σχεδίαση έκτακτης ανάγκης, σε περίπτωση κήρυξης πολιτικής κινητοποίησης.
- Έκδοση ατομικών προσκλήσεων σε περίπτωση πολιτικής επιστράτευσης.

Συστήνεται Γραφείο Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (Π.Α.Μ. – Π.Σ.Ε.Α.) σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα, εκτός της έδρας. Στα Γραφεία αυτά ασκούνται σε τοπικό επίπεδο οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (Π.Α.Μ.- Π.Σ.Ε.Α.).

Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

Το Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων είναι αρμόδιο ιδίως για την πληροφόρηση των μέσων ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια, αλλά και των μέσων ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας.

Τμήμα Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης

Στο Αυτοτελές Τμήμα Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης υπάγονται οι αρμοδιότητες που ασκεί η Περιφέρεια Κρήτης στο πλαίσιο της εκπλήρωσης του σκοπού του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Εθνικός Μηχανισμός ή ΕΜ) (Ν. 4445/2016) ο οποίος συνίσταται στο σχεδιασμό, το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση οριζόντιων πολυτομεακών πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής.

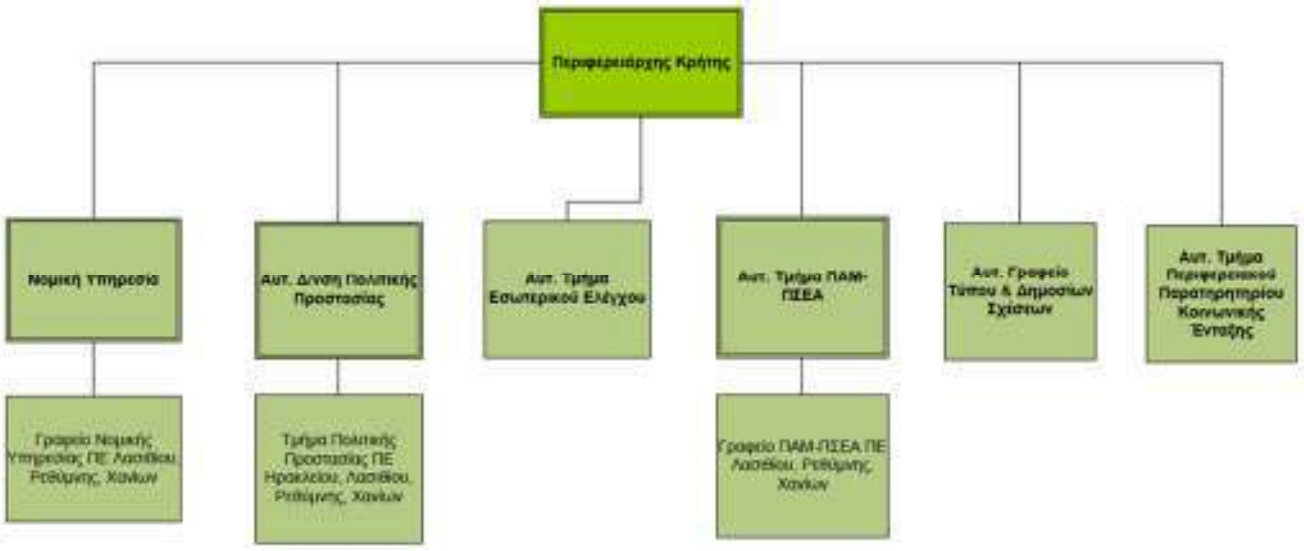

Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης – Europe Direct της Περιφέρειας Κρήτης

Το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης – Europe Direct (EDIC)της Περιφέρειας Κρήτης συμβάλλει στις δραστηριότητες επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Εντάσσεται στο πανευρωπαϊκό δίκτυο που αριθμεί περίπου 500 κέντρα στα 28 κράτη μέλη, εκ των οποίων τα 18 βρίσκονται στην Ελλάδα.

Σκοπός των δραστηριοτήτων προσέγγισης που διεξάγει το EDIC Κρήτης είναι η εξασφάλιση της συμμετοχής του κοινού σε ευρωπαϊκά θέματα μέσω της ανάπτυξης ενός βιώσιμου περιβάλλοντος δικτύωσης. Στόχος του είναι η ενημέρωση των πολιτών για κάθε τομέα δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα αυτών που επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή. Το Κέντρο παρέχει τη δυνατότητα στους πολίτες να λαμβάνουν πληροφορίες, συμβουλές και απαντήσεις σχετικά με τα θεσμικά όργανα, τη νομοθεσία, τις πολιτικές και τα προγράμματα της ΕΕ, τα δικαιώματά τους και πιθανές δυνατότητες χρηματοδότησης. Οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα ακόμη, μέσω ενός μηχανισμού ανατροφοδότησης, να υποβάλουν στις Βρυξέλες, τις ανησυχίες τους, τα ερωτήματα και τα σχόλιά τους σχετικά με κάθε πτυχή των εργασιών της ΕΕ.

Το EDIC Κρήτης λειτουργεί βάση συμφωνίας-πλαισίου εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Περιφέρειας Κρήτης, με τριετή Στρατηγική επικοινωνιακής προσέγγισης η οποία υλοποιείται με ετήσια σχέδια επικοινωνίας τα οποία εγκρίνονται από την αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

5.1.3.Ανθρώπινο δυναμικό

Οι οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού στην Περιφέρεια Κρήτης, μετά την ισχύ του Ν.4024/2011, είναι 909 εκ των οποίων καλυμμένες είναι οι 685 και οι προσωποπαγείς θέσεις είναι 48.

Για το προσωπικό ΙΔΑΧ οι οργανικές θέσεις είναι 18 εκ των οποίων 17 καλυμμένες ενώ και οι προσωποπαγείς θέσεις είναι 67.

Το γενικό σύνολο υπηρετούντων είναι 817 άτομα.

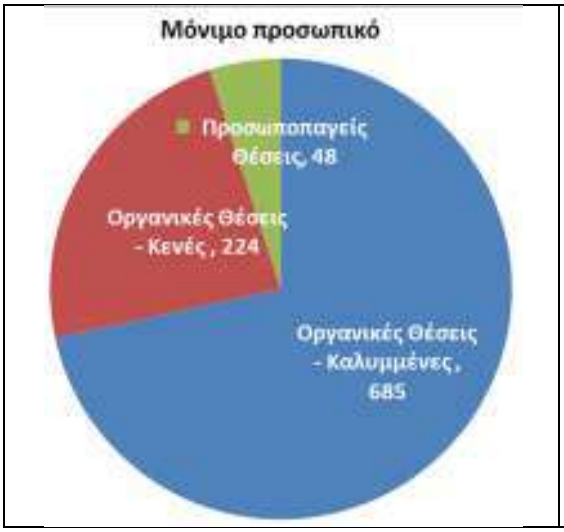

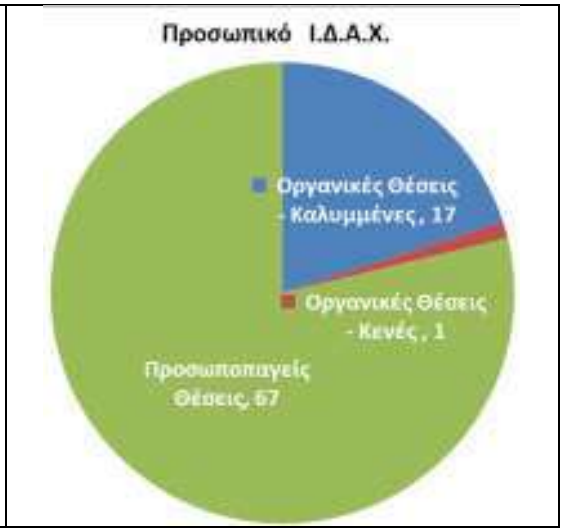

Πίνακας 5.1.3α : Μόνιμο Προσωπικό Περιφέρειας Κρήτης – Μάιος 2020

1. ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ									2. ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ					
	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ (ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΟΥ Ν.4024/2011)	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΧΑΝΙΑ	ΥΠΗΡΕ-ΤΟΥΝΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΥΜΜΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ	ΚΕΝΕΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΛΑΣΙΘΙ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΧΑΝΙΑ	ΥΠΗΡΕ-ΤΟΥΝΤΕΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ ΚΛΑΔΟΣ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ ΚΛΑΔΟΣ**					
ΒΙΟΛΟΓΩΝ – ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	**2**	**1**	**1**			**2**	**2**	**0**	ΒΙΟΛΟΓΩΝ-ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ				1	1
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	152	40	15	20	29	104	104	48	ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ	1				**1**
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ	**1**					**0**	**0**	**1**	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ				1	1
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	**131**	**69**	**10**	**15**	**28**	**122**	**122**	**9**	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ				2	**2**
ΔΙΕΚΠΕΡ.ΥΠΟΘΕ-ΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ									ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	1				**1**
ΙΑΤΡΩΝ ΔΗΜ ΥΓΕΙΑΣ ΕΣΥ	**2**	**1**			**1**	**2**	**2**	**0**	ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ-ΔΙΕΡΜΗΝΕΩΝ	1				**1**
ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ	**1**				**1**	**1**	**1**	**0**	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ				**1**	**1**
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	**2**					**0**	**0**	**2**	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ			**1**		**1**
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	**3**		**1**	**1**	**1**	**3**	**3**	**0**	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1	**1**		**1**	**3**
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	**1**					**0**	**0**	**1**	ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1				**1**
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ-ΔΙΕΡΜΗΝΕΩΝ	**1**					**0**	**0**	**1**						
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	**123**	**57**	**10**	**14**	**21**	**102**	**102**	**21**						
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	**3**	**3**				**3**	**3**	**0**						
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	**6**	**4**	**1**		**1**	**6**	**6**	**0**						
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	**5**	**3**		**1**	**1**	**5**	**5**	**0**						
ΦΥΣΙΚΩΝ	**1**					**0**	**0**	**1**						
ΧΗΜΙΚΩΝ	**2**				**1**	**1**	**1**	**1**						
ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ	**2**					**0**	**0**	**2**						
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕ ΚΛΑΔΟΣ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕ ΚΛΑΔΟΣ**					
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	**3**		**1**		**2**	**3**	**3**	**0**	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	2		**1**	**1**	**4**
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	**37**	**19**	**6**	**5**	**5**	**35**	**35**	**2**	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ	2				**2**
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ	**41**	**16**	**2**	**4**	**10**	**32**	**32**	**9**	ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ	1	**1**		**1**	**3**
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	**61**	**32**	**5**	**4**	**12**	**53**	**53**	**8**	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3		**1**		**4**
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	**3**	**1**			**2**	**3**	**3**	**0**	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ				**1**	**1**
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	**31**	**12**	**3**	**3**	**9**	**27**	**27**	**4**	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ			**1**		**1**
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	**5**	**2**				**2**	**2**	**3**	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ			**2**		**2**
									ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ				**1**	**1**
									ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ				**1**	**1**
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕ ΚΛΑΔΟΣ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕ ΚΛΑΔΟΣ**					
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	**6**	**1**				**1**	**1**	**5**	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ				**1**	**1**
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ – ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	**136**	47	12	21	16	96	**96**	**40**	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	1			**1**	**2**
									ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ				**1**	**1**
ΟΔΗΓΩΝ	**30**	**5**	**3**	**0**	**5**	**13**	**13**	**17**	ΤΕΧΝΙΚΩΝ	2		**1**		**3**
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ – ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	**21**	**2**	**5**	**3**	**4**	**14**	**14**	**7**	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ				**1**	**1**
ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	**1**					**0**	**0**	**1**	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΔΗΓΩΝ	3				**3**
ΤΕΧΝΙΚΩΝ	**40**	**14**	**4**	**1**	**7**	**26**	**26**	**14**	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	1				**1**
ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	**17**	**6**	**1**	**3**	**2**	**12**	**12**	**5**	ΤΕΧΝΙΤΩΝ	1				**1**
									ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	1				**1**
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΕ ΚΛΑΔΟΣ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΕ ΚΛΑΔΟΣ**					
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	**24**	**4**	**0**	**3**		**7**	**7**	**17**	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ			**1**		**1**
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ	**15**	**5**	**2**		**3**	**10**	**10**	**5**	ΦΥΛΑΚΩΝ			**1**		**1**
	909	**344**	**82**	**98**	**161**	**685**	**685**	**224**		22	**2**	**9**	**15**	**48**

Πίνακας 5.1.3β : Προσωπικό Ι.Δ.Α.Χ. Περιφέρειας Κρήτης – Μάιος 2020

1. ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ									2. ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ					
	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ (ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΟΥ Ν.4024/2011)	**ΗΡΑΚΛΕΙΟ**	**ΛΑΣΙΘΙ**	**ΡΕΘΥΜΝΟ**	**ΧΑΝΙΑ**	**ΥΠΗΡΕ-ΤΟΥΝΤΕΣ**	**ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΥΜΜΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ**	**ΚΕΝΕΣ**	**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ**	**ΗΡΑΚΛΕΙΟ**	**ΛΑΣΙΘΙ**	**ΡΕΘΥΜΝΟ**	ΧΑΝΙΑ	**ΥΠΗΡΕ-ΤΟΥΝΤΕΣ**
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ**					
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	**6**	**4**		**1**	**1**	**6**	**6**	**0**	ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ				1	**1**
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	**2**	**2**				**2**	**2**	**0**	ΓΕΩΠΟΝΩΝ	1	2	**2**	3	**8**
ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟ-ΝΟΜΙΑΣ									ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ			**1**		**1**
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	2	2					2	0	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	5				**5**
ΓΕΩΛΟΓΩΝ									ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ	1	1		1	**3**
									ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ	2				**2**
									ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ-ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ		1			**1**
									ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ				1	**1**
									ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΟΡΩΝ				1	1
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ**					
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	**2**	**1**		**1**		**2**	**2**	**0**	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1		**1**	1	**3**
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	**1**		1			**1**	**1**	**0**	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2	1			**3**
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ									ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ				1	**1**
									ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1				**1**
									ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	1				**1**
									ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ				1	**1**
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ**					
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ – ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	**4**	**2**		**1**	**1**	**4**	**4**	**0**	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ-ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	2		**4**	2	**8**
									ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ			**1**		**1**
ΤΕΧΝΙΚΩΝ	**1**							**1**	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	1			1	**2**
									ΟΔΗΓΩΝ	3	1	**1**		**5**
									ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	1				**1**
									ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΔΗΓΩΝ	4	1		2	**7**
									ΤΕΧΝΙΚΩΝ	1		1		**2**
									ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	1		**1**		**2**
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΕ									**ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΕ**					
									ΕΡΓΑΤΩΝ	2		**1**		**3**
									ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΚΛΗΤΗΡΩΝ		1			**1**
									ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ		1			**1**
									ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ			**1**		**1**
	18	**11**	1	**3**	**2**	**17**	**17**	**1**		29	9	**14**	15	**67**
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΩΝ						**817**								

5.2. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κρήτης

Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κρήτης (ΠΤΑ-Κ) αποτελεί μηχανισμό ανάπτυξης, που συμβάλλει ουσιαστικά στην δυναμική προώθηση της ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και συνεστήθη σύμφωνα με τον Ν.2218/94 και τις τροποποιήσεις του.

Το ΠΤΑ-Κ ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 1998 με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης και έχει έδρα το Ηράκλειο Κρήτης.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του ΠΤΑΚ εντάσσεται και το ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ ως υποστηρικτική δομή της Περιφέρειάς για πληροφόρηση και ενημέρωση, για διοργάνωση εκδηλώσεων, για καθορισμό της μεθοδολογίας απογραφής των εκπομπών και για την σύνταξη των Σχεδίων Δράσης και υλοποίησης έργων σχετικά με την Ενέργεια

Η νομοθεσία που διέπει το ΠΤΑΚ είναι:

- Ν. 2218/94 (ιδρυτικός νόμος των Περιφερειακών ταμείων όπως τροποποιήθηκε)
- ΚΑΝ. 2141/98 (κανονισμός οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης όπως τροποποιήθηκε)
- ΚΑΝ. 4683/98 (κανονισμός προσωπικού των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης όπως τροποποιήθηκε) Ν.3852/11
- Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87Α, Καλλικράτης, άρθρα 190-193)

Σκοπός και αρμοδιότητες του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης είναι:

- Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχομένων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της Περιφέρειας. Κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων περί Δημοσίων Επενδύσεων το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ορίζεται υπόλογος Διαχειριστής για πληρωμές έργων σε βάρος του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.
- Η υποστήριξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού ευρύτερων της περιφέρειας χωρικών αναπτυξιακών ενοτήτων, με την παροχή αναγκαίων στοιχείων, στις οικείες υπηρεσίες. Η υποστήριξη των δικαιούχων κατά τη διαδικασία ιεράρχησης των έργων προς υλοποίηση, προετοιμασία και ένταξή τους στα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και η υποστήριξη κατά την εκτέλεση έως και την ολοκλήρωσή τους.
- Η τεχνική υποστήριξη της περιφέρειας, ιδίως στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών και εφαρμογής προγραμμάτων που αναθέτει στο Ταμείο η περιφέρεια για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων.
- Η άσκηση της ταμειακής του διαχείρισης.
- Η επιβολή, βεβαίωση και η είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του Ταμείου, μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
- Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.
- Η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών, καθώς και η επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων η διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο, από τα Υπουργεία, από την Περιφέρεια, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, από δήμους και από Ν.Π.Δ.Δ.. Στην πράξη της ανάθεσης προβλέπονται οι όροι διενέργειας και η αμοιβή του Ταμείου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η καταβολή της αμοιβής του Ταμείου από τους πόρους του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α΄), όπως ισχύει, όταν η ανάθεση προς το Ταμείο έχει γίνει από δήμο.

Κρητικό Σύμφωνο Ποιότητας

Το Κρητικό Σύμφωνο Ποιότητας, με έδρα το Ρέθυμνο, είναι ΝΠΙΔ, μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία της Περιφέρειας Κρήτης, η οποία δημιουργήθηκε (ΚΑΤΑΣΤΑΣΤΙΚΟ τροποποίηση (αρ. πρωτοδικείου 47/2012) με σκοπό την διάσωση, προβολή και διάδοση του προτύπου της Κρητικής Διατροφής αλλά και την πιστοποίηση χώρων εστίασης που προσφέρουν Κρητική Κουζίνα. Η δημιουργία της εταιρείας καλύπτει την ανάγκη για συντονισμένη προβολή και προώθηση της Κρητικής Διατροφής και την προαγωγή των τοπικών προϊόντων, τόσο σε επίπεδο νησιού, όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα και διεθνώς. Ο στρατηγικός στόχος του Κρητικού Συμφώνου Ποιότητας είναι η ισόρροπη και αειφόρος ανάπτυξη της Κρήτης μέσω της συνεργασίας με τους τοπικούς φορείς, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών.

Η Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο κατά 100,0% και έχει ετήσια συμμετοχή (25.000,00€/ ΠΕ, δηλαδή συνολικά 100.000,00€.

Περιφερειακή Αναπτυξιακή Εταιρεία Κρήτης Α.Ε. (Π.ΑΝ.ΕΤΑΙ.Κ.)

Στους σκοπούς της Περιφερειακής Αναπτυξιακής Εταιρείας Κρήτης Α.Ε. (Π.ΑΝ.ΕΤΑΙ.Κ.), η οποία εδρεύει στα Χανιά, σύμφωνα με το καταστατικό της, συμπεριλαμβάνονται:

- Η αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της περιοχής, η ανάληψη πρωτοβουλιών με παράλληλη αξιοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και ο σχεδιασμός και η υλοποίηση επενδυτικών έργων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Η ανάληψη κάθε μορφής πρωτοβουλιών και δράσεων υποστήριξης των μετόχων της ΑΕ, των φορέων της περιοχής, και ομάδων πολιτών, με στόχο τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, την εξασφάλιση της πολιτιστικής αναβάθμισης της περιοχής, την προγραμματισμένη ποιοτική τουριστική ανάπτυξη, την διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος.
- Η εκπαίδευση και κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού και ειδικότερα των ενασχολούμενων με τον πρωτογενή τομέα για αξιοποίηση προσαρμογή της προστασίας της γης και του περιβάλλοντος.
- Η συμμετοχή, κατάρτιση προτάσεων, υποβολή και προετοιμασία φακέλων, εκτέλεση και ανάθεση σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα που συνάδουν με τους σκοπούς της εταιρίας.
- Η κατάρτιση, εκπόνηση, συμμετοχή και εκτέλεση δράσεων κυκλικής οικονομίας.
- Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Υβριδικούς Σταθμούς.

Η Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο κατά 56,71% και ο Οργανισμός ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ ΑΕ) κατά 43,29%.

Επίσης, η Περιφέρεια Κρήτης συμμετέχει σε 17 ενεργά (λειτουργούντα) Νομικά Πρόσωπα :

1. Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κρήτης
2. Κέντρο Πρόληψης κατά των Ναρκωτικών
3. Αναπτυξιακή Λασιθίου (ΑΝ.ΛΑΣ.) Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.
4. Αναπτυξιακή Εταιρεία Γουρνών ΑΕ "Ειρήνη ΑΕ"
5. ΔΗΠΕΘΕ Κρήτης, Α.Ε Ο.Τ.Α
6. Βιοτεχνικό Πάρκο Ρεθύμνου Ανώνυμος Εταιρεία "ΒΙΟ.ΠΑ. Ρεθύμνου Α.Ε"
7. Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης ΟΑΚ ΑΕ
8. Βιομηχανικό Πάρκο Ιεράπετρας Κρήτης Ανώνυμος Εταιρεία (ΒΙ.ΠΑ. Ιεράπετρας Κρήτης Α.Ε.)
9. Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΕΝΝΙΑ ΧΩΡΙΩΝ Κισσάμου ΑΕ (ΕΝΝΙΑ ΧΩΡΙΑ Α.Ε.)
10. Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοπόταμου - Μαλεβιζίου Αναπτυξιακή Εταιρεία ΟΤΑ "Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Ψηλορείτης Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α."
11. Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΕ
12. Βιοτεχνικό Πάρκο Αγίου Νικολάου Μεραμβέλλου Ανώνυμος Εταιρεία (ΒΙΟ.ΠΑ. Αγίου Νικόλαου Α.Ε.)
13. Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας (Ο.Α.Σ.) Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.
14. Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Νότου Α.Ε.
15. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου
16. Κέντρο Πρόληψης Εξαρτησιογόνων Ουσιών Νομού Χανιών
17. Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων

Πίνακας 5.2 : Νομικά Πρόσωπα που μετέχει η Περιφέρεια Κρήτης

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΝΟΜΟΣ	ΠΚ/ ΠΕ	ΝΠΔΔ / ΝΠΙΔ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΦΕΚ ΣΥΣΤΑΣΗΣ	ΑΦΜ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Ποσοστό Περιφέρειας	Δ/νση	Παρατηρήσεις
1	ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΝΠΙΔ	αστική μη κερδοσκοπική	αρ. κατ Πρωτ. 426/28-06-2005	999162197	ΓΝΩΜΟΔΟΤΕΙ ΣΤΗΝ Π Κ ΓΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΨΗΛΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ «ΚΑΛΑΘΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ»	49%	Μάρκου Μουσούρου 15, Τηλ. 2813410215 email : mveneri@agrocrete.com, iro@agrocrete.com	ΧΡΗΜ/ΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΚ (ΚΑΠ) ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
2	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΝΠΙΔ	ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΤΙΚΟ (αριθμος πρωτοδικείου 102/97) τροποποίηση (αριθμος πρωτοδικείου 77/2002)	090273207	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	41,91%	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 32 Ρέθυμνο, τηλ.2831050100, email: info@prolipsis.gr	
3	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ (ΑΝ. ΛΑΣ.) ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΝΠΙΔ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ ΠΔ410/95(ΑΡ. 291§1Β) ΠΔ30/96(ΑΡ.80§1Β)	ΦΕΚ 6793 / ΑΕ & ΕΠΕ / 7-10-1996	094248054	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	47,96%	Αργυροπούλου 3, Άγιος Νικόλαος 72100 Email: info@anlas.gr τηλ. 2841091110	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΥΨΟΥΣ 96.915,00€ ΤΟ ΕΤΟΣ 2019 ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΛ
4	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΟΥΡΝΩΝ ΑΕ "ΕΙΡΗΝΗ ΑΕ"	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΝΠΙΔ	Α.Ε	ΦΕΚ 6078/ΑΕ & ΕΠΕ/02-09-1996	94259425	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΓΟΥΡΝΩΝ ΣΕ ΧΩΡΟ ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	33,34%		
5	ΔΗΠΕΘΕ ΚΡΗΤΗΣ, Α.Ε Ο.Τ.Α Ετος Ιδρυσης 1986	ΧΑΝΙΩΝ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ		Α.Ε.		94114851	Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΗ ΚΡΗΤΗ & ΓΕΝΙΚΑ Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ	26,69%	Νικ. Φωκά 5 73132 Χανιά τηλ. 2821044256, email :dipethek@cha.forthnet.gr	ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ 55.828,75€
6	ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΒΙΟ.ΠΑ. ΡΕΘΥΜΝΟΥ Α.Ε"	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΝΠΙΔ	Α.Ε.	Αρ. Μ.Α.Ε.: 35353/72/Β/96/02	094262417	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΚΑΙ ΒΕΠΕ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΡΕΥΘΜΝΟΥ, ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ.	26,55%	Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου 74100 Ρέθυμνο	
7	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΟΑΚ ΑΕ	ΧΑΝΙΩΝ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΝΠΙΔ	Α.Ε.	ΦΕΚ1473/2013 (εγκριση καταστατικού ΑΔΑ:ΒΛΛΜ1-03Θ)	997321341	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΚΡΗΤΗ, Η ΜΕΛΕΤΗ, Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ, Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΥΤΩΝ.	22%	Γολγοθά 2, Όαση Βαρύπετρου Χανίων, 73100 Χανιά, Τηλ. 2821029200 email: oakae@oakae.gr	ΥΛΟΠΟΙΕΙ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (ΠΧ ΒΟΑΚ) ΚΑΙ ΑΛΛΛΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΚ
8	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΒΙ.ΠΑ. ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.)	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΝΠΙΔ	ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΦΕΚ 10115 / ΑΕ & ΕΠΕ / 3-9-2008	998901161	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΓΙΑ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΧΑΜΗΛΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΟΧΛΗΣΗΣ	19,39%	Εθν. Αντιστάσεως 34, Ιεράπετρα	
9	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΝΝΙΑ ΧΩΡΙΩΝ ΚΙΣΣΑΜΟΥ ΑΕ (ΕΝΝΙΑ ΧΩΡΙΑ Α.Ε.)	ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ		Α.Ε.	1585/05-05-1994	094380747	ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ & ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΝΝΙΑ ΧΩΡΙΩΝ ΚΙΣΣΑΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΣΤΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.	18,64%	enniachoria@gmail.com	
10	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΡΕΙΝΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ - ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ "Α.Κ.Ο.Μ.Μ. ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. Ο.Τ.Α."	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΝΠΙΔ	ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Αρ. Μ.Α.Ε.: 16385/72/Β/88/1	094197500	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ & ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΟΤΑ, ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	5,24%	Ανώγεια 74051 Ρέθυμνο τηλ. 2834031402, 31793 email:info@akomm.gr	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΚ - ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΧ LEADER
11	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΕ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΝΠΙΔ	Α.Ε	ΦΕΚ8644/ΑΕ & ΕΠΕ/21-09-2000	094274477	ΣΤΗΡΙΞΗ ΟΤΑ	2,98%	Αρχάνες Ηρακλείου 70100, Τηλ. 2810753311 email: info@anher.gr	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΚ - ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΧ LEADER

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΝΟΜΟΣ	ΠΚ/ ΠΕ	ΝΠΔΔ / ΝΠΙΔ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΦΕΚ ΣΥΣΤΑΣΗΣ	ΑΦΜ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Ποσοστό Περιφέρειας	Δ/νση	Παρατηρήσεις
12	ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΕΡΑΜΒΕΛΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΒΙΟ.ΠΑ. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α.Ε.)	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΝΠΙΔ	ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΦΕΚ 2376 / ΑΕ & ΕΠΕ / 12-5-1998	094248110	ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΓΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΧΑΜΗΛΗΣ ΟΧΛΗΣΗΣ	2,43%		
13	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ (Ο.Α.Σ.) ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΝΠΙΔ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	ΦΕΚ 216 / ΑΕ & ΕΠΕ / 8-2-1988	094142980	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ	1%	Οδός Επ.Ζαχαρία & Ι. Καποδίστρια 8, Σητεία 72300 Τηλ. 2843023590, 25887, 25967 email: info@oas.gr	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
14	ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΤΟΥ Α.Ε.	ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ	ΝΠΙΔ	ΑΕ	3861/17-6-1999	99503034	ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΠΛΟΙΟΥ	0,02%	Περίδου & Υψηλαντών 73134 Χανιά, Τηλ. 2821020386, : email: anen_lines@outlook.com.gr , kyriakos_saravelakis@yahoo.gr	
15	ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ			ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ,ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ.		Ηγουμένου Γαβριήλ 103-105 74100 Ρέθυμνο, τηλ. 2831040052, email: nele@kekanar.gr http://www.kekaper.gr/	ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡ. 13 & 23 ΤΟΥ Ν. 3879/2010
16	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΝΟΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ		ΑΜΚΕ			ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΠΟ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΥΓΟΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ		Μιχελιδάκη 17, Χανιά, 28210 28166,2821051214, keproncH@otenet.gr	
17	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ		ΑΠΣΠΕ	209/1993 Πράξη Ειρηνιδικιου	096149662	Τραπεζικός Συνεταιρισμός		Ελ. Βενιζέλου 28-32, 73132 Χανιά - Κρήτης Τηλ: 28210 25500 info@chaniabank.gr	

5.3. ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

5.3.1.Κτιριακή υποδομή

Οι Υπηρεσίες της Περιφέρειας Κρήτης στεγάζονται σε 42 κτίρια, εκ των οποίων 16 ιδιόκτητα και 23 μισθωμένα, ενώ επιπλέον 1 κτίριο είναι μισθωμένο με χρησιδάνειο με τον Δήμο Ηρακλείου, 1 με παραχώρηση από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης και 1 μισθωμένο χωρίς τίμημα από το Ελληνικό Δημόσιο (πίνακας 5.3.1).

Βασική επιδίωξη της Περιφέρειας Κρήτης είναι να μειώσει τον αριθμό των μισθωμένων κτιρίων και ταυτόχρονα την πολυδιάσπαση των Υπηρεσιών της σε πολλαπλά κτίρια.

Στην κατεύθυνση αυτή, έχει ήδη κατεδαφισθεί το παλιό κτίριο στην οδό Μονή Καρδιωτίσσης (πρώην Υγειονομικές Υπηρεσίες) και έχει ήδη υπογραφθεί η σύμβαση με ανάδοχο για την ανέγερση ενός υπερσύχρονου κτιρίου.
Το νέο κτίριο γραφείων διατάσσεται σε τέσσερις (4) υπέργειους ορόφους (Ισόγειο, Α', Β' και Γ' όροφος) και δύο (2) υπόγειους (Α' και Β' υπόγειο) και σε δύο στατικώς ανεξάρτητα τμήματα με κατασκευαστικό αρμό. Στους υπέργειους ορόφους στεγάζονται οι χώροι κύριας χρήσης του κτηρίου και στα υπόγεια χώροι στάθμευσης, χώροι Η/Μ εγκαταστάσεων, αρχεία, αποθήκες και λοιποί βοηθητικοί χώροι. Στο ισόγειο του κτιρίου γραφείων, που διατάσσεται σε δύο στάθμες, χωροθετούνται γραφεία, αίθουσα σεμιναρίων - διαλέξεων, χώροι υγιεινής και βοηθητικοί χώροι. Τμήμα των διαδρόμων κίνησης και αναμονής του ισογείου χρησιμοποιούνται και ως χώροι αναμονής (φουαγιέ) της αίθουσας διαλέξεων – σεμιναρίων και συμπεριλαμβάνουν προθήκες έκθεσης της τοπικής ιστορίας Ιατρικής (έκθεση ιστορικών ιατρικών εργαλείων κλπ). Στον Α' , Β' και Γ' όροφο, του κτιρίου χωροθετούνται χώροι γραφείων και βοηθητικοί χώροι, Στο κτιριακό σύνολο περιλαμβάνονται : αναψυκτήριο και υπόγειος υποσταθμός ΔΕΗ- ΔΕΔΔΗΕ. Ο περιβάλλων ακάλυπτος χώρος διαμορφώνεται για την εξυπηρέτηση των κτιρίων και λειτουργιών περιπάτου, στάσης, και αναψυχής, της ευρύτερης περιοχής «Λάκκου» με διαμόρφωση βατών επιφανειών για ανεμπόδιστη, άνετη και ασφαλή προσπελασιμότητα όλων και με τις κατάλληλες φυτεύσεις.

Το προαναφερόμενο νέο κτίριο γραφείων σε συνδυασμό με την ανάθεση μελέτης, για την κατασκευή ενός νέου επίσης κτιριακού συγκροτήματος περίπου 3.000,00 τετραγωνικών μέτρων σε ιδιόκτητο ακίνητο στο Σκαλάνι, θα μειώσει κατά πολύ την χρήση μισθωμένων κτιρίων στην ΠΕ Ηρακλείου, που υπάρχει και το μεγαλύτερο κτιριακό πρόβλημα.

Πίνακας 5.3.1 : Κτιριακή υποδομή Περιφέρειας Κρήτης

Συνολικός Α/Α	Κτίριο (Όνομα/ Διεύθυνση)	Στεγαζόμενες Υπηρεσίες	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ / ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Τύπος / Χρήση κτιρίου	Επιφάνεια (m^2)
1	Κεντρικό κτίριο Περιφερειακής Ενότητας Χανίων, Πλατεία Ελευθερίας 1, 73134 Χανιά	Δ/ση Διοικητικού-Οικονομικού, Δ/νση Ανάπτυξης, Τμήμα Περ/ντος & Υδροοικονομίας, Γραφείο Πολιτικής Προστασίας, Πληροφορικής, Τουρισμού, Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη, Γραφείο ΠΑΜ-ΠΣΕΑ, Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΠΚ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	Γραφεία	
2	Σήφακα και Δασκαλογιάννη, 73132 Χανιά	Διεύθυνση Τεχνικών Έργων	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	670
3	Λ. Καραμανλή 88 (Αγροκήπιο), Χανιά	Μηχανολογικός Εξοπλισμός Δ/νσης Τεχνικών Έργων	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία + συνεργείο + αποθήκη	319
4	Ηρώων Πολυτεχνείου 11, 73132 Χανιά	Δ/νση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	871 (310 υπόγειο-αρχείο)
5	Όαση Αγυάς, 73100 Χανιά	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία + Κτηνιατρικό κέντρο	2122
6	Κτίριο Κισσάμου, 73400 Κίσσαμος	Γραφείο Αγροτικής Οικονομίας Κισσάμου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφείο	80
7	Κτίριο Κισσάμου, 73400 Κίσσαμος	Κτηνιατρικό Κέντρο Κισσάμου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφείο + Κτηνιατρικό κέντρο	50
8	Κτίριο Βουκολιών, 73002 Βουκολιές	Κτηνιατρικό Κέντρο Βουκολιών	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφείο + Κτηνιατρικό κέντρο	120
9	Κτίριο Βρυσών, 73007 Βρύσες	Κτηνιατρικό Κέντρο Βρυσών	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφείο + Κτηνιατρικό κέντρο	70
10	Νεροκούρου 30, 73100 Χανιά	Δ/νση Μεταφορών & Επικοινωνιών	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	
11	Κεντρικό Κτίριο Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου, Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου, 74100 Ρέθυμνο	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού, Τεχνικών Έργων, Ανάπτυξης, Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας, Πολιτικής Προστασίας, Πληροφορικής, Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη, Γραφείο ΠΑΜ-ΠΣΕΑ, Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	3041,7
12	Δημοκρατίας 32, 74100 Ρέθυμνο	Δ/νση Μεταφορών & Επικοινωνιών	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	360
13	Δημητρακάκη 17, 74100 Ρέθυμνο	Δ/νση Αγροτικής Οικοπνομίας & Κτηνιατρικής	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	676
14	Ζαμπελίου 34, 74100 Ρέθυμνο	Δ/νση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	260
15	Χορτάτζη 20, 74100 Ρέθυμνο	Τμήμα Τουρισμού	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	80
16	Ηγούμενου Γαβριήλ 103-105, 74100 Ρέθυμνο	Τμήμα Δια βίου Μάθησης και Απασχόλησης της Δ/νσης Ανάπτυξης ΠΕ Ρεθύμνου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία + Αίθουσα εκπαίδευσης	158
17	Μάρκου Μουσούρου 15, 71201 Ηράκλειο	Δ/νση Τεχνικών Έργων ΠΕΗ, Δ/νση Αναπτυξιακού Σχεδιασμού, Δ/νση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού, Δ/νση Διαφάνειας & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Δ/νση Πολιτικής Προστασίας	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	4217,18
18	Πλάτωνος 67, Κατσαμπάς, 71307 Ηράκλειο	Δ/νση Κτηνιατρικής	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	614,28
19	Σφαγεία, Νέα Αλικαρνασσός, Ηράκλειο	Συνεργείο Τεχνικού Εξοπλισμού	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ (ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ ΜΕ Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ)	Γραφεία και Σφαγεία	
20	Ελευθέρνης 2, Καμίνια, 71303 Ηράκλειο	Γραφείο Κίνησης	ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΑΠΟ ΑΠΚΔΚ	Γραφεία	
21	Λασσαίας 1Α, 71305 Ηράκλειο	Δ/νση Τεχνικών Έργων Περιφέρειας Κρήτης	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	695
22	Ικάρου (έναντι ΣΕΑΠ), Αεροδρόμιο, Ηράκλειο	Γραφεία κ' Αποθήκες Δ/νσης Τεχνικών Έργων Περιφέρειας Κρήτης	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία + εργαστήρια + αποθήκες	58
23	Μ. Καρδιωτίσσης 58, 71201 Ηράκλειο	Προς ανέγερση νέο κτίριο	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	
24	Εκάβης 8, 71304 Ηράκλειο	Δ/νση Α/βαθμιας Εκπαίδευσης	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	440,84
25	Κεντρικό Κτίριο Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, Πλατεία Ελευθερίας, 71201 Ηράκλειο	Γραφείο Περιφερειάρχη, Γραφεία Αντιπεριφερειαρχών, Δ/νση Διοίκησης, Δ/νση Οικονομικού	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία	1857
26	Μονοφατσίου 8, 71201 Ηράκλειο	Δ/νση Β/θμιας Εκπαίδευσης	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	1609,38
27	Ρόλεν 4 & Σγουρομαλίνης, 71305 Ηράκλειο	Γραφείο Σχολικών Συμβούλων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, Γραφείο Φυσικής Αγωγής	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	660
28	Ν.Σταυρινίδη 1, 71409 Ηράκλειο	ΚΕΔΔΥ	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	350
29	Αρχ. Μακαρίου 17 & Σοφ. Βενιζέλου, 71202 Ηράκλειο	Δ/νση Μεταφορών & Επικοινωνιών ΠΕ Ηρακλείου, Δ/νση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων, Δ/νση Ανάπτυξης ΠΕ Ηρακλείου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	999
30	Μοίρες, 70400 Ηράκλειο	Τμήμα Μεταφορών Μοιρών	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	190
31	Αρκαλοχώρι, 70300 Ηράκλειο	Τμήμα Μεταφορών Αρκαλοχωρίου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	509
32	Τομπρούκ, 71500 Ηράκλειο	Δ/νση ΚΤΕΟ (ΔΙΕΝΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΜΟΝΟ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ)	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφεία + εγκαταστάσεις ΚΤΕΟ	1484
33	Πλαστήρα 100, 71201 Ηράκλειο	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής ΠΕ Ηρακλείου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	745,04+
34	Πολυξίγκη 25, 71306 Ηράκλειο	Αποθήκη	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Αποθήκη	
35	Μοίρες, 70400 Ηράκλειο	Κτηνιατρικό κέντρο Μοιρών - Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής ΠΕ Ηρακλείου	ΙΔΙΟΚΤΗΤΟ	Γραφείο + Κτηνιατρικό κέντρο	72
36	ΑΒΕΡΩΦ 1, 71201 Ηράκλειο	Δ/νση Τουρισμού, Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης, Europe Direct, Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	
37	Κεντρικό Κτίριο Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου (ΠΕΛ), Πολυτεχνείου 1, 72100 Άγιος Νικόλαος	Υπηρεσίες ΠΕΛ	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΤΙΜΗΜΑ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	Γραφεία	
38	Υγείας 7, 72100 Άγιος Νικόλαος	Κ.Ε.Δ.Δ.Υ. Λασιθίου	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	
39	Ομηρείας 8, 72200 Ιεράπετρα	Υπηρεσίες ΠΕΛ	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	
40	Ξηροκαμάρες Σητείας, 73200 Σητεία	Υπηρεσίες ΠΕΛ	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	
41	Τζερμιάδω, 72052 Λασίθι	Αγροτικό Κτηνιατρείο & Γραφείο Αγροτικής Οικονομίας	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	
42	Περιοχή Γλύματα, 72100 Άγιος Νικόλαος	Ταμείο Προστασίας Ελαιοπαραγωγής (Αποθήκη)	ΜΙΣΘΩΜΕΝΟ	Γραφεία	

5.3.2. Εξοπλισμός και Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Το 2019 αποτέλεσε τον τέταρτο (4ο) και τελευταίο χρόνο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου της Περιφέρειας Κρήτης για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, για την προγραμματική περίοδο 2015-2019.

Παράλληλα με την εξέλιξη των στόχων του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού της, η Περιφέρεια Κρήτης συνέχισε με παράλληλους στόχους και Projects όπως η ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης του αρχείου αδειών οδήγησης της Π.Ε.Η., από την Δ/νση Μεταφορών & Επικοινωνιών, την ψηφιοποίηση του αρχείου Επαγγελμάτων στην Δ/νση Ανάπτυξης, του αρχείου Προσωπικού στην Δ/νση Διοίκησης. Επίσης απέσπασε μια σειρά πολύ σημαντικών διακρίσεων σε όλες τις εθνικές ή διεθνείς δράσεις, που συμμετείχε, βραβευόμενη για τις εφαρμογές της, στο 9ο e-Government Forum (3ος 2019), στο 4ο Συνέδριο των Smart Cities & Region (6ος 2019) καθώς και στο Διάλογο & Βραβεία Bravo (12ος 2019). Παράλληλα η Περιφέρεια Κρήτης διοργάνωσε το 1ο Περιφερειακό Συνέδριο Πληροφορικής (12ος 2019).

Έχει γίνει ανανέωση σε τηλεφωνικά κέντρα και εξοπλισμό με υλικό υψηλών φωτογραφικών αναγκών, δυνατότητα λήψης ρεπορτάζ και μοντάζ (Γραφείο Τύπου), κάμερες εποπτείας εξωτερικών χώρων του κεντρικού κτιρίου, συστήματα τηλεδιασκέψεων, συστήματα ασύρματης επικοινωνίας (TETRA, κ.α).

Ο εξοπλισμός ανανεώνεται συνεχώς, καθώς και οι άδειες των λογισμικών που χρησιμοποιούνται από την Περιφέρεια Κρήτης (Antivirus, ESET, Προμήθεια SSL κ.α), καθώς και συνεχείς προμήθειες – διαδικασίες δαπανών, για την υποστήριξη των Υπηρεσιών και της επισκευής hardware, σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες.

Επίσης, οι υπηρεσίες της Περιφέρειας Κρήτης είναι συνδεδεμένες και λειτουργούν όλα τα απαραίτητα διαδικτυακά προγράμματα για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους που λειτουργούν σε Κεντρικές Υπηρεσίες του κράτους (πχ. ΟΠΣ, ΠΣΚΕ, e-PDE, πρόγραμμα Υπουργείου Μεταφορών, κ.α).

Συνεχίζεται η ψηφιοποίηση του αρχείου αδειών οδήγησης της ΠΕ Ηρακλείου., από την Δ/νση Μεταφορών & Επικοινωνιών, καθώς και ψηφιοποίηση αρχείων στην Δ/νση Ανάπτυξης, στην Δ/νση Διοίκησης, στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της ΠΕ Ηρακλείου. Οι Γενικές Διευθύνσεις Εσωτερικής Λειτουργίας (Δ/νση Δ/κού Οικονομικού - Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας και Τμήμα Πρωτοκόλλου), Μεταφορών, Τεχνικών Έργων και Ανάπτυξης έχουν μπει σε τροχιά ψηφιοποίησης, ενώ αναμένεται σύντομα κι η τελευταία Γενική Διεύθυνση, αυτή της Υγείας.

Υπάρχουν διαδικτυακές εφαρμογές της Περιφέρειας Κρήτης:

- για θέματα πρωτοκόλλου, διαχείρισης εγγράφων, ψηφιακές υπογραφές, αιτήματα προμήθειας εξοπλισμού, αιτήματα τεχνικής υποστήριξης και εκπαίδευση χρηστών, για θέματα συνεργασίας, τηλεργασίας και διαχείρισης ομάδας έργου.
- Διαχείρισης Έργων για θέματα παρακολούθησης πορείας υλοποίησης και προγραμματισμού των Έργων που εκτελεί η Περιφέρεια Κρήτης ,
- Διαχείρισης Προσωπικού για τα σχετικά θέματα της Δ/νσης Διοίκησης
- Λογιστικής Διαχείρισης για τα θέματα οικονομικής διαχείρισης και προϋπολογισμού – απολογισμού της Περιφέρειας Κρήτης,
- Πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης έργων χρηματοδοτούμενων από το ΠΔΕ/ΕΣΠΑ διαλειτουργικό ΠΤΑΚ - ΔΙΑΠ,
- Ιστοσελίδα - Διαδικτυακή Εφαρμογή της RIS3Crete, για την υποστήριξη της όλης διαδικασίας ενημέρωσης των ενδιαφερομένων καθώς και των δράσεων στο πλαίσιο υλοποίησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης.

Επιπρόσθετα :

- Αναπτύσσεται γεωγραφική βάση δεδομένων GIS (Geographical Information System) σχεδιασμός, ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών. Αυτή η πλατφόρμα συγκεντρώνει όλα τα χωρικά και γεωγραφικά δεδομένα ώστε να εξυπηρετούνται ηλεκτρονικά οι υπηρεσίες μεταξύ τους, κατ' επέκταση

οι εργαζόμενοι, ενώ και οι πολίτες, φορείς θα έχουν την δυνατότητα να εξυπηρετούνται ηλεκτρονικά δίχως να αναγκάζονται να επισκέπτονται τις υπηρεσίες.

- Αναπτύσσεται η εφαρμογή για το Τ.Υ.Σ.Ο. – Υποσύστημα Σ.Ο - Συνεδριάσεις Σ.Ο, με την οποία οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι σε όλα τα Συλλογικά Όργανα βλέπουν τις εισηγήσεις τους μέσα από φορητούς υπολογιστές -ταμπλέτες, ενώ οι αποφάσεις του ΤΥΣΟ παράγονται αυτόματα σε πραγματικό χρόνο. Έτσι όλες οι σχετικές διαδικασίες γίνονται χωρίς τη χρήση χαρτιού (Paperless).

- Οι Αυτοδιοικητικές Εκλογές του Μαΐου 2019 πραγματοποιήθηκαν με το νέο σύστημα εκλογών της Περιφέρειας Κρήτης.

- Σε Υπηρεσίες της Περιφέρειας Κρήτης έγινε προτυποποίηση εγγράφων & ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

- Εφαρμόζεται το Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων «ΙΡΙΔΑ».

- Διευρύνεται η χρήση των Ψηφιακών Υπογραφών.

- Η Ιστοσελίδα της Περιφέρειας Κρήτης, www.crete.gov.gr , αναπτύσσεται περισσότερο, με σκοπό και στόχο την πλήρη κάλυψη του πολίτη και των Υπηρεσιών σε θέματα πληροφόρησης και παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

- Γίνονται ενέργειες για την αναβάθμιση και επέκταση της τουριστικής ιστοσελίδας Incredible Crete www.incrediblecrete.gov, μέσω ΕΣΠΑ Τουρισμού.

- Υλοποιείται η διασύνδεση του Παρατηρητηρίου Έργων, με την Πλατφόρμα «Έργα στο Χάρτη» και το GIS Crete.

- Δημιουργούνται φωνητική πύλη και νέα δίκτυα Wi-Fi (Διεύθυνσης Μεταφορών & Επικοινωνιών και Κεντρικού Κτηρίου της έδρας).

- Υλοποιούνται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης έργα με στόχο την ενδυνάμωση ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων και διαχείριση εκπαίδευσης στελεχών Περιφέρειας Κρήτης.

- Εγκαταστάθηκαν και φιλοξενούνται δεδομένα της Περιφέρειας Κρήτης στο data centre του Πανεπιστημίου Κρήτης.

- Μετά την υπογραφή του μνημονίου συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, υπάρχει στόχευση για πλήρη εκμετάλλευση των Υποδομών Νέφους Δημοσίου Τομέα και μετάπτωση των εφαρμογών που χρησιμοποιεί η Περιφέρεια Κρήτης στις υποδομές της ΓΓΠΣΔΔ.

- Η Περιφέρεια έχει συμμορφωθεί με τον νέο Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων.

- Υλοποιούνται πλήθος εκπαιδευτικών ημερίδων και κατ' ιδίαν εκπαιδεύσεις και τηλεκπαιδεύσεις. Υπάρχει η δυνατότητα απομακρυσμένης σύνδεσης των υπαλλήλων με τους υπολογιστές των γραφείων του μέσω VPN συνδέσεων που παρέχονται από την ΓΓΠΣΔΔ.

- Η Περιφέρεια Κρήτης πρόκειται να προμηθευτεί άμεσα 500 δωρεάν άδειες χρήσης της σουίτας MS Office (η παροχή θα γίνει μέσω της συνεργασίας της Π.Κ. με την ΓΓΠΣΔΔ). Επίσης άμεσα θα προμηθευτεί άδειες χρήσης ψηφιακών υπογραφών χωρίς την χρήση usb token.

- Άμεσα θα αναβαθμιστούν οι εξυπηρετητές της έδρας της Περιφέρειας Κρήτης με σύγχρονα πιο γρήγορα και αποδοτικά μηχανήματα, όπου θα λαμβάνεται υπόψη τόσο η αξιοποίηση του υπάρχοντος εξοπλισμού, όσο και το redundancy και το fail over.

- Τέλος, σε σύντομο χρονικό διάστημα θα αναβαθμιστεί η ταχύτητα κάποιων από τα κτίρια της Περιφέρειας Κρήτης από 100 Mbps σε 300 Mbps.

5.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Απολογισμοί Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικών ετών 2014-2019

Απολογισμός Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικού έτους 2014

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΤΥ ΧΡΗΣΗΣ 2014
00 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	58.800.010,97	4.508.033,76	2.836.503,52	1.671.530,24
01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ	35.204.138,06	24.457.192,57	16.791.241,47	7.665.951,10
02 ΡΕΘΥΜΝΟ	13.588.723,07	13.393.189,82	9.091.308,98	4.301.880,84
03 ΧΑΝΙΑ	22.001.310,48	15.088.963,93	11.046.032,20	4.042.931,73
04 ΛΑΣΙΘΙ	14.246.489,37	12.322.404,77	7.547.804,97	4.774.599,80
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	**143.840.671,95**	**69.769.784,85**	**47.312.891,14**	**22.456.893,71**

Απολογισμός Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικού έτους 2015

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΤΥ ΧΡΗΣΗΣ 2015
00 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	38.118.938,47	37.478.921,07	35.327.321,03	2.151.600,04
01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ	26.837.082,60	23.396.715,89	16.372.645,15	7.024.070,74
02 ΡΕΘΥΜΝΟ	10.786.625,07	10.699.134,93	6.734.027,35	3.965.107,58
03 ΧΑΝΙΑ	18.692.931,18	14.639.104,75	8.013.129,74	6.625.975,01
04 ΛΑΣΙΘΙ	10.293.170,05	9.054.073,58	4.286.004,18	4.768.069,40
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	**104.728.747,37**	**95.267.950,22**	**70.733.127,45**	**24.534.822,77**

Απολογισμός Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικού έτους 2016

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΤΥ ΧΡΗΣΗΣ 2016
00 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	66.413.664,31	37.375.511,15	34.884.952,56	2.490.558,59
01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ	25.289.242,76	22.524.684,16	16.080.002,98	6.444.681,18
02 ΡΕΘΥΜΝΟ	14.680.081,99	14.442.538,83	10.644.726,13	3.797.812,70
03 ΧΑΝΙΑ	23.221.749,29	22.028.617,38	14.027.527,27	8.001.090,11
04 ΛΑΣΙΘΙ	12.097.908,09	11.567.448,72	6.178.892,93	5.388.555,79
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	**141.702.646,44**	**107.938.800,24**	**81.816.101,87**	**26.122.698,37**

Απολογισμός Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικού έτους 2017

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΤΥ ΧΡΗΣΗΣ 2017
00 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	65.853.373,35	27.249.137,50	23.380.984,83	3.868.152,67
01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ	24.014.654,78	22.826.853,63	14.765.338,49	8.061.515,14
02 ΡΕΘΥΜΝΟ	13.995.630,03	13.673.705,64	9.087.004,26	4.586.701,38
03 ΧΑΝΙΑ	24.704.542,45	22.827.732,65	12.782.439,67	10.045.292,98
04 ΛΑΣΙΘΙ	13.188.261,22	12.538.916,25	6.397.758,09	6.141.158,16
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	**141.756.461,83**	**99.116.345,67**	**66.413.525,34**	**32.702.820,33**

Απολογισμός Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικού έτους 2018

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΤΥ ΧΡΗΣΗΣ 2018
00 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	101.993.390,97	33.334.853,82	28.565.786,63	4.769.067,19
01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ	27.611.615,12	26.390.687,42	14.030.389,65	12.360.297,77
02 ΡΕΘΥΜΝΟ	16.598.991,48	16.009.672,77	10.723.707,23	5.285.965,54
03 ΧΑΝΙΑ	28.319.778,61	27.736.269,79	15.707.212,11	12.029.057,68
04 ΛΑΣΙΘΙ	14.768.853,43	14.033.314,73	5.926.591,59	8.106.723,14
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	**189.292.629,61**	**117.504.798,53**	**74.953.687,21**	**42.551.111,32**

Απολογισμός Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Κρήτης οικονομικού έτους 2019

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΤΥ ΧΡΗΣΗΣ 2019
00 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	91.177.114,26	56.052.724,06	50.841.566,35	5.211.157,71
01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ	29.442.663,19	29.129.714,21	14.844.482,81	14.285.231,40
02 ΡΕΘΥΜΝΟ	16.628.955,22	16.293.582,14	10.475.373,41	5.818.208,73
03 ΧΑΝΙΑ	29.513.450,45	28.275.656,11	14.620.251,98	13.655.404,13
04 ΛΑΣΙΘΙ	16.664.427,95	16.089.687,33	6.411.957,01	9.677.730,32
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	**183.426.611,07**	**145.841.363,85**	**97.193.631,56**	**48.647.732,29**

5.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
• Μερικώς ασαφής/ελλιπής διατύπωση/επικαλύψεις αρμοδιοτήτων (Ν. 3852/2010, Π.Δ. 149/2010, όπως ισχύουν) • Μη επαρκής αξιοποίηση των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού και περιορισμένη συνάφεια των αρμοδιοτήτων με τις ειδικότητες του • Μη επαρκής συντονισμός/ενημέρωση/επικοινωνία μεταξύ συναρμοδίων υπηρεσιών • Μη συστηματική πολιτική επιμόρφωσης προσωπικού • Μέτρια επάρκεια, καταλληλότητα, λειτουργικότητα και συντήρηση διάσπαρτων κτιριακών εγκαταστάσεων σε κύριους και υποστηρικτικούς χώρους • Μέτρια επάρκεια, καταλληλότητα και συντήρηση τεχνικού εξοπλισμού και μέσων • Ανάγκη βελτίωσης και ανανέωσης συστημάτων / εφαρμογών πληροφορικής και επικοινωνιών, καθώς και εξοπλισμού ΤΠΕ • Μη ικανοποιητικό επίπεδο χρήσης συστημάτων / εφαρμογών πληροφορικής, επικοινωνιών και εξοπλισμού ΤΠΕ από το προσωπικό • Ανάγκη διοικητικής, τεχνικής, νομικής υποστήριξης από άλλους φορείς ή εξωτερικούς συνεργάτες • Διατήρηση ελλείμματος μόνιμου και εξειδικευμένου προσωπικού • Σχετικά υψηλό λειτουργικό κόστος	• Αρκετά ομοιογενείς Π.Ε σε θέματα οργάνωσης, διαχείρισης διαδικασιών και λειτουργιών • Καλό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών και εξυπηρέτησης πολιτών • Καλό επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών και με άλλες υπηρεσίες και φορείς εντός της περιφέρειας • Ικανοποιητικό επίπεδο εξωστρέφειας της περιφέρειας και εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών • Καταρτισμένο προσωπικό σε ικανοποιητικό επίπεδο • Ικανοποιητική αξιοποίηση του πλαισίου κινητικότητας υπαλλήλων • Ικανοποιητική αξιοποίηση και βελτίωση υφισταμένων συστημάτων/εφαρμογών διαχείρισης πληροφοριών, ψηφιοποίησης, διαδικασιών, επικοινωνιών, κλπ και ανάπτυξης νέων • Ικανοποιητική επάρκεια/βελτίωση εξοπλισμού ΤΠΕ • Διαχειριστική επάρκεια υλοποίησης έργων, προμηθειών, υπηρεσιών, δράσεων • Δυνατότητα μείωσης λειτουργικών δαπανών με συγκέντρωση υπηρεσιών σε νέα ιδιόκτητα κτίρια, ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, κλπ • Αναθεώρηση του ΟΕΥ – βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και αποτελεσματικότερη διοίκηση και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού • Επιχειρησιακός σχεδιασμός – διοίκηση με στόχους
Περιορισμοί	**Ευκαιρίες**
• Μη επαρκής συντονισμός /ενημέρωση/ επικοινωνία μεταξύ συναρμοδίων κεντρικών υπηρεσιών-περιφέρειας • Παραχώρηση αρμοδιοτήτων χωρίς μεταφορά αντίστοιχων πόρων από το κράτος • Ανεπάρκεια θεσμοθετημένων κρατικών πόρων για λειτουργικές/επενδυτικές δαπάνες • Προσλήψεις προσωπικού με χρονοβόρες διαδικασίες και μετά από έγκριση κεντρικών φορέων (ΥΠ.ΕΣ-ΑΣΕΠ) • Μεταβλητότητα, περιπλοκότητα και μη κωδικοποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας • Υπάρχουσες Δημοσιονομικές συνθήκες • Πανδημία COVID-19 • Έλλειψη διαδικασιών παροχής κινήτρων – ενθάρρυνσης προσωπικού	• Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού μέσω του πλαισίου της κινητικότητας υπαλλήλων και νέων προσλήψεων • Βραχυχρόνια κάλυψη αναγκών σε προσωπικό από προγράμματα άλλων φορέων για πρακτική άσκηση/εργασία • Διαρκής κάλυψη ανιχνευμένων αναγκών σε ζητούμενα εξειδικευμένα πεδία ενδιαφέροντος των υπαλλήλων/ στελεχών από επιμορφωτικούς φορείς • Ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιφέρειας και ενδυνάμωση συνεργασιών σε περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό, διεθνές επίπεδο • Αξιοποίηση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-gov) και χρήσης ΤΠΕ / διαλειτουργικότητα, συμβατότητα συστημάτων/εφαρμογών • Ανίχνευση/αξιοποίηση πόρων από εθνικά, ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία/προγράμματα • Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης – Απλούστευσης Διαδικασιών (ΕΠΑΔ)- (Ν.4635/2019).

5.6. ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Στην περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης γίνεται αναφορά στα βασικά στοιχεία που αφορούν στο εσωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας (οργάνωση και λειτουργία, ανθρώπινο δυναμικό, εξοπλισμός/συστήματα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, κτιριακές εγκαταστάσεις, οικονομικά στοιχεία) και αποτυπώθηκε μια ρεαλιστική αξιολόγηση των συντελεστών που επηρεάζουν την εσωτερική λειτουργία της και τις παρεχόμενες υπηρεσίες της, που στο πλαίσιο της ενιαίας συνθετικής διάγνωσης οδηγούν στον εντοπισμό τεσσάρων (4) διακριτών ενοτήτων, που απαιτούν σύγχρονη προσέγγιση.

Επίσης, σε μεγάλο βαθμό, οι χρονίζουσες αδυναμίες που εντοπίζονται αφορούν γενικά στην αυτοδιοίκηση και είναι συνδεμένες κυρίως με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, όπως ισχύει και στους μειωμένους οικονομικούς πόρους. Στις ενότητες αυτές αναδεικνύονται τα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα με βάση τις ανάγκες & περιορισμούς αλλά και τις δυνατότητες & ευκαιρίες, για την αναβάθμιση της εσωτερικής λειτουργίας της περιφέρειας και τη βελτίωση των

παρεχόμενων υπηρεσιών της, ώστε να διασφαλίζεται η άσκηση αποδοτικότερης και αποτελεσματικότερης διοίκησης:

- ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
  - Αναγκαία η επαναξιολόγηση της οργανωτικής δομής της Περιφέρειας Κρήτης, που θεσπίστηκε με το Π.Δ. 149/2010 (Α΄242) –όπως τροποποιήθηκε- για την βελτίωση της οργανωτικής δομής και των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας των υπηρεσιών της και καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων δυνατοτήτων, αποτελεσματικότερη και παραγωγική Περιφέρεια, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, το σύνολο των παλαιότερων και νέων ασκούμενων αρμοδιοτήτων, τους διαθέσιμους πόρους, την έκταση, τον πληθυσμό και τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της Κρήτης, με γνώμονα την εξυπηρέτηση βασικών αρχών και στόχων. Ο νέος ΟΕΥ θα προβλέπει διατήρηση, συγχώνευση και δημιουργία νέων υπηρεσιακών δομών, καθώς και μεταφορά/ανακατανομή αρμοδιοτήτων, όπου απαιτείται
  - Απλοποίηση, τυποποίηση διαδικασιών και διασφάλιση ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών
  - Ανάπτυξη, βελτίωση ηλεκτρονικών υπηρεσιών, διαδικασιών και χρήσης ΤΠΕ
  - Ανάπτυξη διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων της περιφέρειας
  - Βελτίωση διαδικασιών ενημέρωσης/πληροφόρησης των πολιτών, διαβούλευσης και διαφάνειας
  - Ενδυνάμωση συνεργασιών υπηρεσιών, νομικών προσώπων και ιδιωτικών/δημόσιων φορέων της περιφέρειας
  - Ενίσχυση εξωστρέφειας της περιφέρειας και των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών
  - Αναβάθμιση, συντήρηση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.

- ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ
  - Αποτελεσματική διοίκηση και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της περιφέρειας
  - Αξιοποίηση των προσόντων του προσωπικού και ενθάρρυνση/κίνητρα για την βελτίωση της αποδοτικότητας του
  - Ενίσχυση συμμετοχικών ενδουπηρεσιακών συνεργασιών
  - Διαρκής επιμόρφωση προσωπικού, ανάπτυξη δεξιοτήτων, τεχνογνωσίας
  - Μείωση των κενών οργανικών θέσεων

- ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΠΕ
  - Συντήρηση και αναβάθμιση του εξοπλισμού ΤΠΕ της Περιφέρειας
  - Αξιοποίηση και βελτίωση υφισταμένων συστημάτων/εφαρμογών διαχείρισης πληροφοριών, ψηφιοποίησης, αρχειοθέτησης, διαδικασιών, υπηρεσιών, επικοινωνιών, κλπ και της ασφάλειας τους
  - Ενίσχυση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-gov), ανάπτυξη νέων συστημάτων/εφαρμογών ΤΠΕ διαχείρισης έργων, δράσεων, διαδικασιών και παρακολούθησης τους
  - Εξασφάλιση διαλειτουργικότητας, συμβατότητας συστημάτων/εφαρμογών ΤΠΕ (περιφερειακών, κρατικών, κ.α)

- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ
  - Εξορθολογισμός διαχείρισης θεσμοθετημένων κρατικών και ιδίων πόρων για λειτουργικές/επενδυτικές δαπάνες
  - Εντατικοποίηση αξιοποίησης πόρων από εθνικά, ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία/προγράμματα και αύξηση της απορροφητικότητας
  - Μείωση/εξορθολογισμός λειτουργικού κόστους
  - Πλήρης εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος
  - Ανίχνευση/διεκδίκηση πόρων από δημιουργούμενα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία/προγράμματα
  - Αξιοποίηση της περιουσίας

6. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

6.1. ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον με αυξανόμενες προκλήσεις, συνεκτιμώντας και τις προβλέψεις του εθνικού σχεδιασμού, τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τους εν εξελίξει μεγάλους μετασχηματισμούς, που επιτελούνται σε διεθνές επίπεδο, υιοθετούνται οι εξής οριζόντιες αρχές:

- **Διασφάλιση της χωρικής ισορροπίας** -για τη δημιουργία μιας ευέλικτης πολυμορφικής υπαίθρου και ελκυστικών και δυναμικών αστικών κέντρων με ταυτότητα.
- **Εξειδίκευση και συνδυασμένη ανάπτυξη** -για την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ισχυρών κλάδων, με παράλληλη ενίσχυση των δεσμών μεταξύ τους.
- **Ανακάλυψη του άυλου κεφαλαίου** -για τη συνολική ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, που διαμορφώνει διαχρονικές αξίες και ταυτότητα ενώ αποτελεί το υπόβαθρο για μια νέα δημιουργία.
- **Πρόληψη και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής**,
- **Μετάβαση στην κυκλική οικονομία** -για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των παραγωγικών δραστηριοτήτων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας.

Η **καινοτομία** διατρέχει οριζόντια τις 5 βασικές αρχές σε 3 παράλληλα επίπεδα για **οργανωτικές, τεχνολογικές** και **κοινωνικές** καινοτομίες

Οι οριζόντιες αρχές απαιτούν συνδυασμένη δράση σε πολλούς θεματικούς τομείς και ως εκ τούτου πρέπει να ενσωματωθούν σε όλους τους επιμέρους άξονες πολιτικής διευκολύνοντας την αντιμετώπιση των προκλήσεων, που προκύπτουν από τη συνθετική διάγνωση.

Οι βασικές διαπιστώσεις από την συνθετική διάγνωση και την ανάδειξη των κρίσιμων ζητημάτων Περιφερειακής Ανάπτυξης για τους θεματικούς τομείς είναι, ότι η Κρήτη έχει αλλάξει. Δέχτηκε σοβαρό πλήγμα στην περίοδο της κρίσης, από το οποίο ανακάμπτει ταχύτερα συγκριτικά με την υπόλοιπη Χώρα, με επιμέρους κλάδους να επιδεικνύουν ένα σημαντικό δυναμισμό. Ο τουρισμός διήλθε περίοδο αξιοσημείωτης ανόδου ωστόσο η πανδημία του COVID19 δημιουργεί νέα δεδομένα με άγνωστες ακόμη επιπτώσεις και είναι μια σημαντική παράμετρος που θα πρέπει να συνεκτιμηθεί στο σχεδιασμό για την περίοδο 2020 – 2023. Έχουν οικοδομηθεί ισχυρές βάσεις, αλλά υπάρχουν ακόμα κενά. Έχουν οικοδομηθεί ισχυρές βάσεις, δημιουργούνται πολλές ευκαιρίες αλλά σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον παρουσιάζονται συνεχώς νέες προκλήσεις.

Οι κύριες προκλήσεις για την επόμενη 4ετία είναι:

- Ολοκλήρωση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων που ισχυροποιούν τη θέση της Κρήτης.
- Ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ των οικονομικών δραστηριοτήτων, συνδέοντας όλους τους κρίκους της ανάπτυξης.
- Κάλυψη των απαιτήσεων σε βασικές υποδομές, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη συντήρηση και τη βέλτιστη αξιοποίηση τους.
- Δημιουργία νέων οικονομικών διαύλων όλων των παραγωγικών φορέων με τις διεθνείς αγορές.
- Αξιοποίηση των ισχυρών πλεονεκτημάτων του πολιτισμού και των φυσικών πόρων για την ανάδειξη της Κρήτης σε ένα νησί με ταυτότητα, αυτοπεποίθηση και δυναμική κοινωνική συνοχή.
- Διατήρηση και προστασία υλικών και άυλων πόρων, διαμορφώνοντας ένα σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης για το νησί.
- Διασφάλιση των κατάλληλων προϋποθέσεων για την προώθηση της καινοτομίας, τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, την αξιοποίηση του ανθρώπινου και την ανάσχεση του brain drain.
- Διαμόρφωση προτάσεων με επίκεντρο την κοινωνία, για τη μείωση κοινωνικών ανισοτήτων και αντιθέσεων, ενισχύοντας την ποιοτική ανάπτυξη στο νησί.

Η συνθετική προσέγγιση των προκλήσεων οδηγεί στην διατύπωση του οράματος για μια :

Κρήτη
δυναμική, βιώσιμη, ευφυή,
με κοινές αξίες
και κοινωνική συνοχή,
δημιουργική με ταυτότητα
και αυτοπεποίθηση.

6.2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

6.2.1. Πεδία Πολιτικής – Στρατηγικές Επιλογές

Για την επίτευξη του οράματος διαμορφώνονται 4 αλληλοεξαρτώμενα Πεδία Πολιτικής, που έρχονται να απαντήσουν σε διαπιστωμένες προκλήσεις και να αξιοποιήσουν διαφαινόμενες ευκαιρίες για :

- **Ποιοτική Ανάπτυξη**, με εξειδίκευση της οικονομίας περιβαλλοντικά φιλικής, ενσωμάτωση καινοτομιών και εφαρμογών ΤΠΕ και παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας .
- **Ενεργό Περιβαλλοντική Διαχείριση**, με πρόληψη επιπτώσεων στο περιβάλλον, ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στα έργα και δραστηριότητες
- **Δυναμική Κοινωνική Συνοχή**, με ενίσχυση της δημογραφικής/κοινωνικής δυναμικής, φροντίδα ευάλωτων ηλικιακών / κοινωνικών ομάδων και δημιουργία ευκαιριών για τους νέους, μέσα από ενεργές και δυναμικές πολιτικές σε αντιδιαστολή της παθητικής αντιμετώπισης των κοινωνικών επιπτώσεων
- **Αποτελεσματική Διακυβέρνηση**, με ενίσχυση των ικανοτήτων της δημόσιας διοίκησης και της ενεργού και αποδοτικής συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών στην αναπτυξιακή διαδικασία και υιοθέτηση κοινωνικών καινοτομιών.

Ανά Πεδίο Πολιτικής, διαμορφώνονται οι κύριες Στρατηγικές Επιλογές (διάγραμμα 6.2.1), μέσα από:

- μια ρεαλιστική αξιολόγηση των δυνατοτήτων όλων των συντελεστών της ανάπτυξης και
- την αποτίμηση των πραγματικών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, που προκύπτουν από την εμπειρία της εφαρμογής των προγραμμάτων και στρατηγικών στην περίοδο 2014 – 2019 ή και προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων.

Κρίσιμες επίσης παράμετροι για την διαμόρφωση των κύριων Στρατηγικών Επιλογών είναι :

- οι στόχοι και οι κατευθύνσεις Εθνικών και Ευρωπαϊκών Αναπτυξιακών Πλαισίων και Στρατηγικών που βρίσκονται σε διαδικασία σχεδιασμού στην παρούσα χρονική στιγμή (ΕΣΠΑ 2021 – 2027, ΕΠΑ 2021 – 2025)
- οι 17 στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ και
- Θεματικές Στρατηγικές θεσμοθετημένες ή σε διαδικασία θεσμοθέτησης.

Διάγραμμα 6.2.1 : Στρατηγικές Επιλογές ανά Πεδίο Πολιτικής

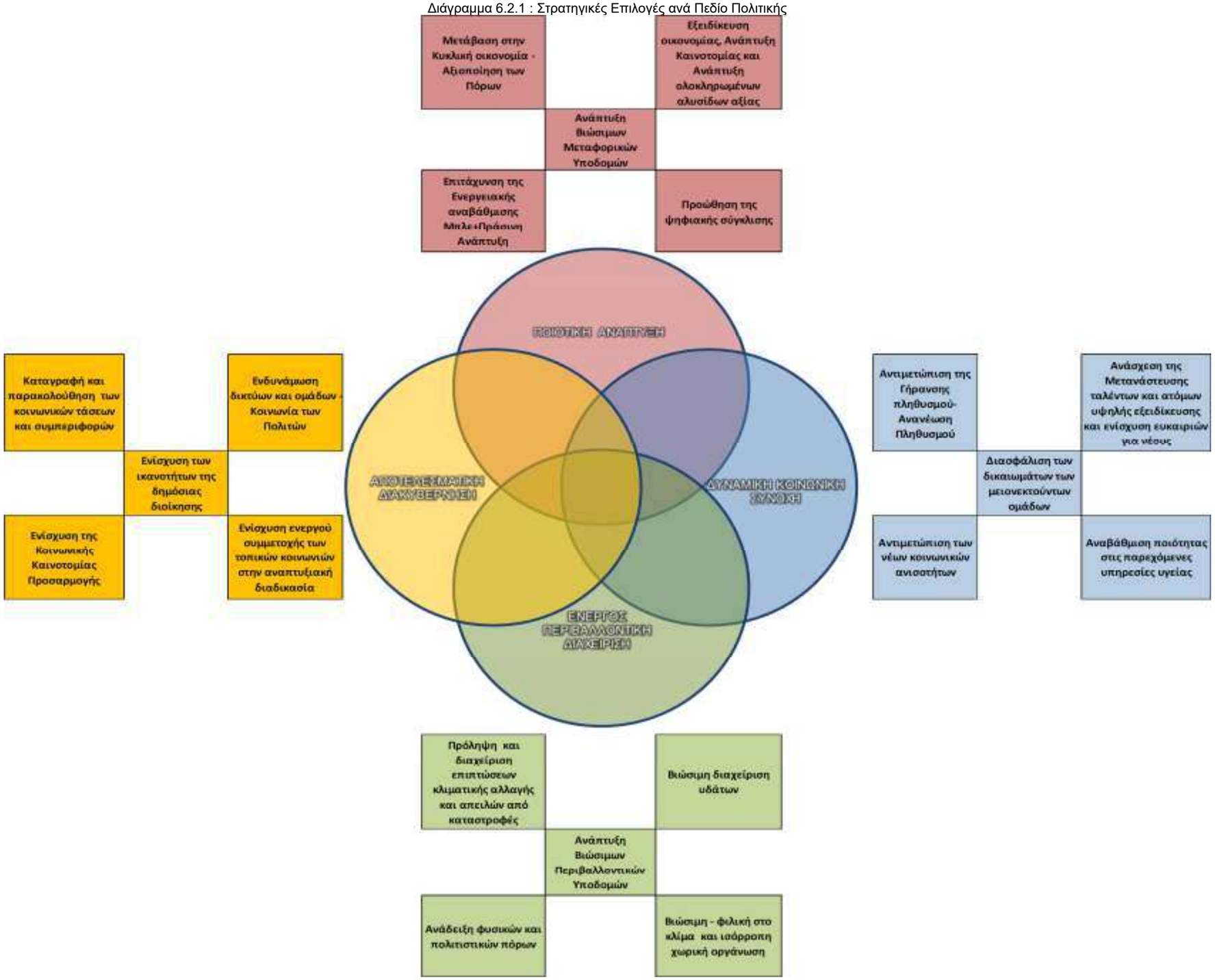

6.2.2. Συσχέτιση πεδίων πολιτικής με προγράμματα και στρατηγικές σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2020-2023 της Περιφέρειας Κρήτης διαμορφώνεται σε μια χρονική στιγμή που σχεδιάζεται το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025 και το ΕΣΠΑ 2021–2027. Στη λογική αυτή και με σκοπό την μεγιστοποίηση των συνεργειών αναλύεται και προσεγγίζεται η αντιστοίχιση των Πεδίων Πολιτικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τους Αναπτυξιακούς Στόχους του ΕΠΑ και τους Στόχους Πολιτικής του ΕΣΠΑ.

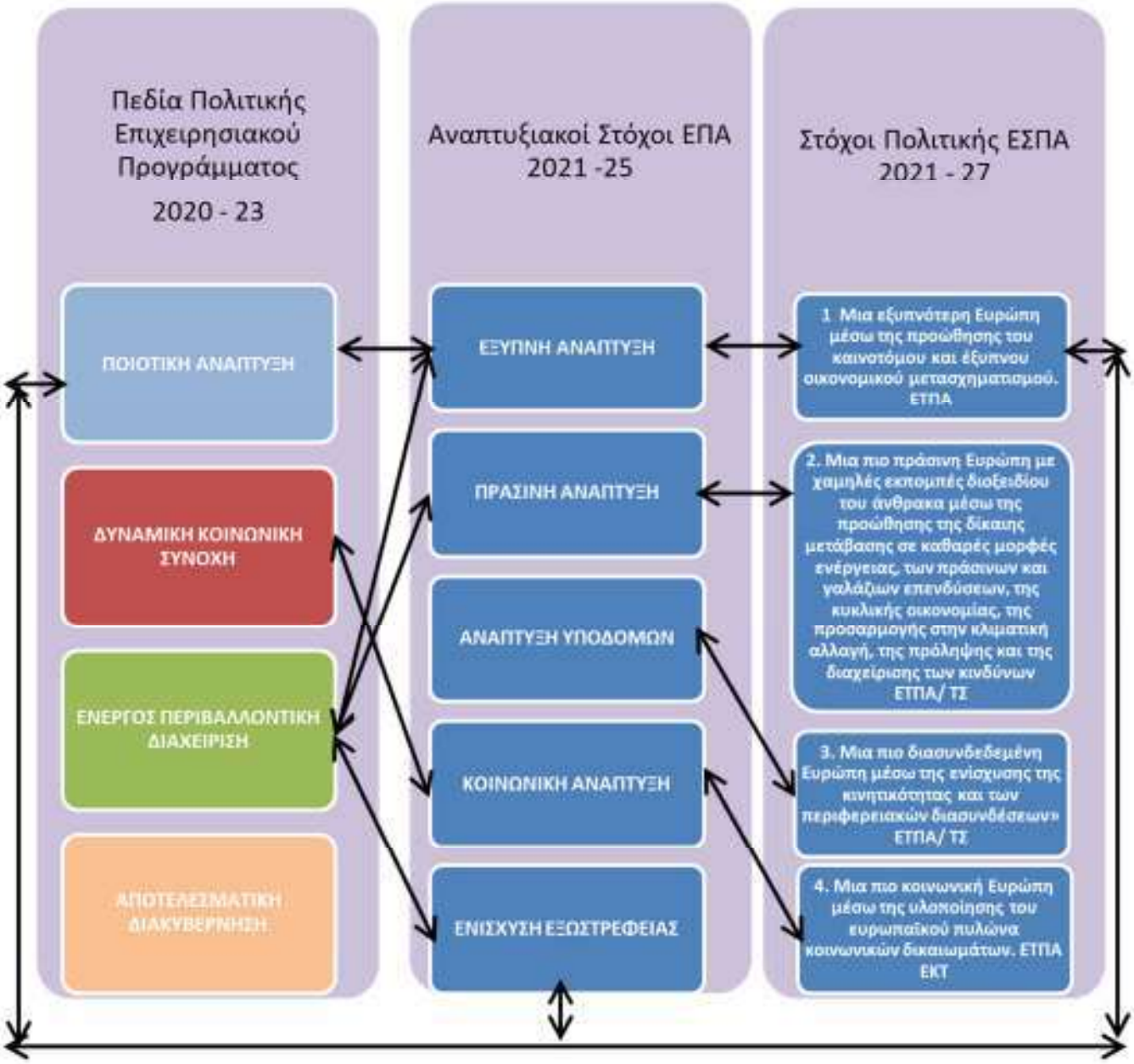

Λαμβάνοντας υπόψη την προαναφερόμενη αντιστοίχηση και τις συνθετικές διαγνώσεις για τους επιμέρους θεματικούς τομείς, στην ενότητα 6.3 αποτυπώνονται οι προτεινόμενοι Άξονες και τα Μέτρα ανά Τομέα με τις Στρατηγικές Επιλογές να αποτελούν τα Μέτρα στους επιμέρους Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

6.3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ

Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
Άξονας 1 : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής		
Μέτρο 1.1. Ανάδειξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων (ΠΠ Ενεργός Περιβαλλοντική Διαχείριση)		
1.1.1	Προστασία, ανάδειξη φυσικής κληρονομιάς	Δράσεις προβλεπόμενες από τα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 / Δράσεις στις περιοχές UNESCO / Διατήρηση, προστασία χερσαίων και θαλάσσιων οικοτόπων με αξιόλογα είδη χλωρίδας – πανίδας
1.1.2	Προστασία, ανάδειξη ιστορικής πολιτιστικής κληρονομιάς	Δράσεις ανάδειξης, προστασίας αρχαιολογικών – ιστορικών τόπων και μνημείων / Δράσεις λειτουργικής αναβάθμισης και ενίσχυσης ελκυστικότητας μουσείων – αρχαιολογικών, ιστορικών χώρων και μνημείων
1.1.3	Ανάδειξη - αξιοποίηση σύγχρονου πολιτισμού	Δράσεις ενίσχυσης και προβολής σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας / Διοργάνωση εκδηλώσεων που αναδεικνύουν το άυλο πολιτιστικό κεφάλαιο με στόχο την δημιουργία θεσμών
1.1.4	Συνδυασμένη ανάδειξη φυσικής – πολιτιστικής κληρονομιάς – τοπική ανάπτυξη	Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις σε περιοχές φυσικού – πολιτιστικού κεφαλαίου / Δίκτυα φυσικών, πολιτιστικών, ιστορικών πόρων – ειδικές θεματικές διαδρομές
1.1.5	Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση	Δράσεις για σχολεία / Δράσεις για ευρύ κοινό
Μέτρο 1.2. Βιώσιμη - φιλική στο κλίμα και ισόρροπη χωρική οργάνωση (ΠΠ Ενεργός Περιβαλλοντική Διαχείριση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.2.1	Ολοκλήρωση Πολεοδομικού Σχεδιασμού με ενσωμάτωση κριτηρίων για την κλιματική αλλαγή	Τοπικά Χωρικά Σχέδια / Ειδικά Χωρικά Σχέδια / Πολεοδομικά Σχέδια Εφαρμογής / Πολεοδομικά Σχέδια παραγωγικών ζωνών / Θαλάσσια Χωροταξία - παράκτιες ζώνες
1.2.2	Βιοκλιματικοί αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος	Βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης στο δημόσιο χώρο, δημόσια κτίρια και κατοικίες / Βιοκλιματικές παρεμβάσεις σε κοινόχρηστους χώρους και χώρους πρασίνου (Πράσινες υποδομές στον αστικό χώρο / βιοκλιματικά υλικά / φυτά προσαρμοσμένα στο κλίμα και κατάλληλα σχεδιασμένες φυτεύσεις παρόδιες και σε κοινόχρηστους χώρους με κριτήρια που αφορούν στην σκίαση αλλά και στην δημιουργία φυσικών ηχοπετασμάτων)
1.2.3	Ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης	Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις για την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
1.2.4	Ενίσχυση Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	Δράσεις από Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας / Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα
1.2.5	Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση	Δράσεις για σχολεία / Δράσεις για ευρύ κοινό
Μέτρο 1.3. Ανάπτυξη Βιώσιμων Μεταφορικών Υποδομών (ΠΠ Ποιοτική Ανάπτυξη)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.3.1	Συμπλήρωση, αναβάθμιση δικτύου μεταφορών	Δράσεις στο διευρωπαϊκό, διαπεριφερειακό, ενδοπεριφερειακό, τοπικό και αγροτικό οδικό δίκτυο / Παρεμβάσεις αναβάθμισης σε λιμάνια και αεροδρόμια
1.3.2	Ενίσχυση ασφάλειας στις οδικές μεταφορές	Δράσεις βελτίωσης γεωμετρικών χαρακτηριστικών και σήμανσης / προστασίας
1.3.3	Έξυπνες μεταφορές	Εφαρμογές ΤΠΕ για συνδυασμένες μεταφορές
1.3.4	Πράσινες μεταφορές	Υποδομές ηλεκτροκίνησης / Φιλικά προς το περιβάλλον οχήματα του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα
1.3.5	Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση	Δράσεις για σχολεία / Δράσεις για ευρύ κοινό
Μέτρο 1.4. Επιτάχυνση της Ενεργειακής αναβάθμισης Μπλε + Πράσινη Ανάπτυξη (ΠΠ Ποιοτική Ανάπτυξη)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.4.1	Προώθηση ΑΠΕ	Στήριξη και λειτουργική ενίσχυση για νέες εγκαταστάσεις / Υποστήριξη καινοτόμων πιλοτικών έργων για παραγωγή Μπλε + Πράσινης ενέργειας
1.4.2	Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης στις παραγωγικές εγκαταστάσεις	Ενίσχυση επιχειρήσεων για βελτίωση ενεργειακής απόδοσης / υποδομές ΑΠΕ σε οργανωμένες παραγωγικές ζώνες ή και ενεργοβόρες υποδομές / Συστήματα αυτοματισμού, ελέγχου, εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο / ευφυή ενεργειακά συστήματα
1.4.3	Αξιοποίηση και μεγιστοποίηση ωφελειών από την εξόρυξη υδρογονανθράκων	Σχεδιασμός προετοιμασίας χωροθέτησης συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στο χερσαίο τμήμα

Μέτρο 1.5. Βιώσιμη διαχείριση υδάτων (ΠΠ Ενεργός Περιβαλλοντική Διαχείριση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.5.1	Βιώσιμη διαχείριση υδάτινων πόρων	Δράσεις Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών για ύδρευση και άρδευση (Αντικατάσταση επέκταση δικτύων ύδρευσης / Ανάδειξη, αξιοποίηση φραγμάτων / Σχέδια Διαχείρισης και Συστήματα Τηλεμετρίας / Αντικατάσταση - επέκταση δικτύων ύδρευσης - ενίσχυση πηγών – αφαλάτωση)
Μέτρο 1.6. Ανάπτυξη Βιώσιμων Περιβαλλοντικών Υποδομών (ΠΠ Ενεργός Περιβαλλοντική Διαχείριση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.6.1	Βιώσιμη διαχείριση υγρών αποβλήτων	Δράσεις Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών για διαχείριση υγρών αποβλήτων (Αναβάθμιση υφιστάμενων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, μηχανολογικά , μεμβράνες, τριτοβάθμια επεξεργασία, ανακύκλωση και νέες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων σε τουριστικές και οικολογικά ευαίσθητες περιοχές / Αντικατάσταση επέκταση δικτύων αποχέτευσης)
1.6.2	Βιώσιμη διαχείριση στερεών αποβλήτων	Δράσεις Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Κρήτης (Μεγάλα Πράσινα Σημεία / Δορυφορικά Πράσινα Σημεία / ΚΑΕΣΔΙΠ / ΣΜΑ/Υ / Μονάδες επεξεργασίας πράσινων αποβλήτων γεωργικών υπολειμμάτων)
Μέτρο 1.7. Πρόληψη και διαχείριση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής και απειλών από καταστροφές (ΠΠ Ενεργός Περιβαλλοντική Διαχείριση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.7.1	Ενίσχυση Πολιτικής Προστασίας	Ολοκληρωμένα Σχέδια Δράσης Πολιτικής Προστασίας στο επίπεδο των Δήμων με βάση το εκπονούμενο Περιφερειακό Σχέδιο για τη Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Κρήτης / Υποδομές και εξοπλισμός Πολιτικής Προστασίας
1.7.2	Ενίσχυση της ικανότητας διαχείρισης κρίσεων (φυσικές, ανθρωπογενείς και τεχνολογικές)	Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης κρίσεων, παρακολούθησης απειλών και άμεσης αντίδρασης
1.7.3	Μείωση κινδύνων από φυσικές καταστροφές	Αντιπλημμυρικά έργα / Έργα πυροπροστασίας
1.7.4	Αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές	Δράσεις αποκατάστασης / Δράσεις καινοτόμων προσεγγίσεων για ενίσχυση της αντοχής των υποδομών έναντι των φυσικών καταστροφών
1.7.5	Ενημέρωση , Ευαισθητοποίηση	Δράσεις για σχολεία / Δράσεις για ευρύ κοινό
Μέτρο 1.8. Οριζόντιες δράσεις του Άξονα 1		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
1.8.1	Διασφάλιση ποιοτικών χαρακτηριστικών υποδομών	Δράσεις Συντήρησης - Πρόληψης
1.8.2	Δράσεις Ωρίμανσης	Μελέτες ωρίμανσης δράσεων / Έρευνες / Εμπειρογνωμοσύνες / Συμβουλευτική υποστήριξη
Άξονας 2 : Κοινωνική μέριμνα, Υγεία, Εκπαίδευση, Δια βίου μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός		
Μέτρο 2.1. Αναβάθμιση ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας (ΠΠ Δυναμική κοινωνική Συνοχή)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.1.1	Αναβάθμιση, συμπλήρωση του δικτύου υποδομών υγείας	Βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των υποδομών υγείας, αναβάθμιση, συμπλήρωση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού
2.1.2	Υγεία για όλους	Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας με ειδική μέριμνα για ευάλωτες ομάδες και μειονεκτούντα άτομα / Δράσεις συντονισμού κοινωνικής και υγειονομικής περίθαλψης για ενίσχυση της δημόσιας υγείας
2.1.3	Ενημέρωση , Ευαισθητοποίηση	Δράσεις για σχολεία / Δράσεις για ευρύ κοινό
Μέτρο 2.2. Αντιμετώπιση της Γήρανσης πληθυσμού- Ανανέωση Πληθυσμού (ΠΠ Δυναμική κοινωνική Συνοχή)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.2.1	Φροντίδα για το παιδί	Αναβάθμιση εξοπλισμού και βελτίωση της ποιότητας και δυναμικότητας των υποδομών φροντίδας για παιδιά προσχολικής ηλικίας / Αύξηση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων
2.2.2	Διασφάλιση συνθηκών ενεργού και υγιούς γήρανσης	Αναβάθμιση εξοπλισμού και βελτίωση της ποιότητας και δυναμικότητας των υποδομών φροντίδας για ηλικιωμένους/ Υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων – Βοήθεια στο Σπίτι / Νέο μείγμα δράσεων μέσω των δομών πρωτοβάθμιας περίθαλψης

Μέτρο 2.3. Ανάσχεση της Μετανάστευσης ταλέντων και ατόμων υψηλής εξειδίκευσης και ενίσχυση ευκαιριών για νέους (ΠΠ Δυναμική κοινωνική Συνοχή)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.3.1	Βελτίωση της ποιότητας και δυναμικότητας των υποδομών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης	Αναβάθμιση υποδομών υφιστάμενων μονάδων εκπαίδευσης / Αντισεισμική θωράκιση / Νέες υποδομές εκπαίδευσης / Εξοπλισμός εκπαιδευτικών μονάδων /Βελτίωση ελκυστικόστητας / Ψηφιακό Σχολείο
2.3.2	Αύξηση της απασχόλησης των νέων	Δράσεις βελτίωσης πρόσβασης των νέων στην απασχόληση / Δράσεις που στοχεύουν στην μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου / Δράσεις για ενίσχυση πρόσβασης στην προσχολική εκπαίδευση / Δράσεις για αύξηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
2.3.3	Προσέλκυση νέων επιστημόνων στην αγορά εργασίας	Δράσεις για στήριξη νέων ερευνητών στο πλαίσιο της RIS3Crete
2.3.4	Βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην αγορά εργασίας	Δράσεις που ενισχύουν την διασύνδεση εκπαίδευσης / κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας
Μέτρο 2.4. Διασφάλιση των δικαιωμάτων των μειονεκτούντων ομάδων (ΠΠ Δυναμική κοινωνική Συνοχή)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.4.1	Αντιμετώπιση ανεργίας	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων / Παροχή συμβουλών βιωσιμότητας επιχειρηματικών πρωτοβουλιών / Ενίσχυση επιχειρήσεων που στηρίζουν την ίδρυση επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας / Δημιουργία υπεργολαβικών σχημάτων κοινωνικής οικονομίας, σε συνάρτηση με εδραιωμένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων
2.4.2	Αντιμετώπιση της φτώχειας	Δράσεις στήριξης δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, Κοινωνικά Παντοπωλεία, Κοινωνικά Φαρμακεία)
2.4.3	Ενίσχυση της ισότητας των φύλλων	Διευκόλυνση των γυναικών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας
2.4.4	Στήριξη ΑμεΑ	Δομές και δράσεις φροντίδας ατόμων ΑμεΑ
2.4.5	Στήριξη ειδικών ομάδων	Κέντρα στήριξης ειδικών ομάδων με μείγμα δράσεων για κοινωνικοοικονομική ένταξη (Ρομά, μετανάστες, πρόσφυγες) / Δομές κακοποιημένων γυναικών / Κέντρα και δράσεις για τοξικοεξαρτημένους
Μέτρο 2.5. Ενίσχυση της Κοινωνικής Καινοτομίας Προσαρμογής (ΠΠ Αποτελεσματική Διακυβέρνηση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.5.1	Ενίσχυση της Δια Βίου μάθησης	Στοχευόμενα προγράμματα Δια Βίου μάθησης για όλες τις ηλικιακές ομάδες σε θεματικές αιχμής (ενδεικτικά κλιματική αλλαγή, κυκλική οικονομία)
2.5.2	Προώθηση Κοινωνικής Οικονομίας	Κέντρα ΚΑΛΟ / Ενίσχυση υφιστάμενων και ίδρυση νέων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας
2.5.3	Προώθηση της Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης	Δράσεις κινητοποίησης των επιχειρήσεων στην κατεύθυνσης της Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης
2.5.4	Προώθηση του εθελοντισμού	Δράσεις υποστήριξης της λειτουργίας εθελοντικών ομάδων σε πεδία αιχμής για την Περιφέρεια
Μέτρο 2.6. Αντιμετώπιση των νέων κοινωνικών ανισοτήτων (ΠΠ Δυναμική κοινωνική Συνοχή)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.6.1	Άμβλυνση των νέων κοινωνικών ανισοτήτων	Ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα εξοικείωσης με την ψηφιακή τεχνολογία σε στοχευμένες ομάδες πληθυσμού για αντιμετώπιση του ψηφιακού αναλφαβητισμού (ανάγκη που αναδείχθηκε ιδιαίτερα κατά την πανδημία του COVID19)
Μέτρο 2.7. Καταγραφή και παρακολούθηση των κοινωνικών τάσεων και συμπεριφορών (ΠΠ Αποτελεσματική Διακυβέρνηση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.7.1	Διαμόρφωση ενεργών πολιτικών για την κοινωνική συνοχή	Κυλιόμενες έρευνες και μελέτες που θα επιτρέψουν την διαμόρφωση ενεργών πολιτικών πρόληψης κοινωνικών ζητημάτων σε αντιδιαστολή με την παθητική αντιμετώπιση των επιπτώσεων τους

Μέτρο 2.8. Οριζόντιες δράσεις του Άξονα 2		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
2.8.1	Διασφάλιση ποιοτικών χαρακτηριστικών υποδομών	Δράσεις Συντήρησης - Πρόληψης
2.8.2	Δράσεις Ωρίμανσης	Μελέτες ωρίμανσης δράσεων / Έρευνες / Εμπειρογνωμοσύνες / Συμβουλευτική υποστήριξη
Άξονας 3 : Οικονομία & Απασχόληση		
Μέτρο 3.1. Εξειδίκευση οικονομίας, Ανάπτυξη Καινοτομίας και Ανάπτυξη ολοκληρωμένων αλυσίδων αξίας (ΠΠ Ποιοτική Ανάπτυξη)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
3.1.1	Υποστήριξη Περιφερειακής Οικονομίας	Δράσεις τουριστικής προβολής / Προβολή Κρητικής διατροφής - τοπικών προϊόντων
3.1.2	Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	Δράσεις προσαρμογής απασχολουμένων στις νέες απαιτήσεις στο πλαίσιο της Έξυπνης Εξειδίκευσης
3.1.3	Δράσεις της Έξυπνης Εξειδίκευσης στον Τομέα Αγροδιατροφή	RIS3Crete: Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης, των αγροτικών προϊόντων φυτικής – ζωικής παραγωγής και των τροφίμων στις διεθνείς αγορές / Ενίσχυση της συνοχής της αλυσίδας αξίας και ανάπτυξη των διασυνδέσεων με άλλες αλυσίδες / Δράσεις αναθεωρημένης RIS3Crete
3.1.4	Δράσεις της Έξυπνης Εξειδίκευσης στον Τομέα Περιβάλλον	RIS3Crete: Εξοικονόμηση Ενέργειας / Κλιματική αλλαγή και μέτρηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων / Ορθολογική διαχείριση φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων / Προώθηση των Τεχνολογιών ΑΠΕ / Δράσεις αναθεωρημένης RIS3Crete
3.1.5	Δράσεις της Έξυπνης Εξειδίκευσης στον Τομέα Τουρισμό - Πολιτισμό	RIS3Crete: Ανάδειξη του πολιτισμού ως ανταγωνιστικό στοιχείο του τουριστικού προϊόντος / Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών τουρισμού / Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, ισχυροποίηση του brand name / Ενίσχυση της συνοχής της αλυσίδας αξίας του τουρισμού και ανάπτυξη διασυνδέσεων με άλλες αλυσίδες και συμπλέγματα / Δράσεις αναθεωρημένης RIS3Crete
3.1.6	Δράσεις της Έξυπνης Εξειδίκευσης στον Τομέα της Γνώσης	RIS3Crete: Άλλοι Τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι ερευνητικές ομάδες της Κρήτης / Βασικές επιστήμες και μηχανική / Επιστήμες Ζωής / Οπτική / Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας / Δράσεις αναθεωρημένης RIS3Crete
3.1.7	Ενίσχυση υποδομών καινοτομίας	Ενίσχυση υφιστάμενων κέντρων αριστείας και νέων τεχνολογικών ινστιτούτων / Χώροι υποδοχής νεοσύστατων εταιριών, τεχνολογικά πάρκα, θερμοκοιτίδες
3.1.8	Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων	Ενίσχυση ικανοτήτων επιχειρήσεων / Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας / Ανοικτά Κέντρα Εμπορίου / Σύσταση νέων καινοτόμων εταιριών / συνέργειες (clusters) και δικτυώσεις (net-working)
3.1.9	Ενίσχυση της απασχόλησης στην ύπαιθρο	Δράσεις διατήρησης και δημιουργίας θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο / Ηλικιακή ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού της γεωργίας – κτηνοτροφίας / βελτίωση επιπέδου επαγγελματικής εκπαίδευσης και δεξιοτήτων των απασχολούμενων στον γεωργικό τομέα
Μέτρο 3.2.: Μετάβαση στην Κυκλική οικονομία - Αξιοποίηση των Πόρων (ΠΠ Ποιοτική Ανάπτυξη)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
3.2.1	Ενίσχυση Κυκλικής Οικονομίας	Δράσεις προώθησης της Κυκλικής Οικονομίας σε όλους τους τομείς και κλάδους με ιδιαίτερη έμφαση στον τουρισμό και στον πρωτογενή τομέα – Ενίσχυση πρωτοβουλιών βιομηχανικής συμβίωσης
3.2.2	Προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας στην διαχείριση στερεών αποβλήτων	Δράσεις υποστήριξης του Πάρκου Κυκλικής Οικονομίας στο Ηράκλειο – υποστήριξη πρωτοβουλιών διαλογής στην πηγή και πρόληψης παραγωγής αποβλήτων
3.2.3	Κυκλική διαχείριση νερού	Σχέδια ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, αντιμετώπιση περιόδων ξηρασίας / Δράσεις επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης επεξεργασμένης ύλης από ΕΕΛ / Προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων

Μέτρο 3.3.: Προώθηση της ψηφιακής σύγκλισης (ΠΠ Ποιοτική Ανάπτυξη)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
3.3.1	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ	Ηλεκτρονική μάθηση / Ηλεκτρονικός πολιτισμός / Ηλεκτρονική υγεία / Ηλεκτρονικός τουρισμός / Διαδίκτυο των πραγμάτων / Ευφυείς Πόλεις με βάση masterplan / data analytics
3.3.2	Δράσεις Ωρίμανσης	Μελέτες ωρίμανσης δράσεων / Έρευνες / Εμπειρογνωμοσύνες / Συμβουλευτική υποστήριξη
Μέτρο 3.4. Οριζόντιες δράσεις του Άξονα 3		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
3.4.1	Δράσεις Ωρίμανσης	Μελέτες ωρίμανσης δράσεων / Έρευνες / Εμπειρογνωμοσύνες / Συμβουλευτική υποστήριξη
Άξονας 4 : Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης της Περιφέρειας		
Μέτρο 4.1. Ενίσχυση των ικανοτήτων της δημόσιας διοίκησης (ΠΠ Αποτελεσματική Διακυβέρνηση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
4.1.1	Λειτουργική αναβάθμιση	Αναβάθμιση κτιριακών υποδομών / Δημιουργία νέων κτιριακών υποδομών / συμπλήρωση αναβάθμιση εξοπλισμού
4.1.2	Προώθηση εφαρμογών ΤΠΕ	Ψηφιακές εφαρμογές για παρεχόμενες υπηρεσίες – λειτουργίες
4.1.3	Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	Προγράμματα κατάρτισης εκπαίδευσης
Μέτρο 4.2. Ενίσχυση ενεργού συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών στην αναπτυξιακή διαδικασία (ΠΠ Αποτελεσματική Διακυβέρνηση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
4.2.1	Ενίσχυση της ενεργού και αποτελεσματικής διαβούλευσης	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
Μέτρο 4.3. Ενδυνάμωση δικτύων και ομάδων - Κοινωνία των Πολιτών (ΠΠ Αποτελεσματική Διακυβέρνηση)		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
4.3.1	Ενίσχυση συμμετοχικών διαδικασιών	Δημιουργία πλατφόρμας/ Δημόσιες συζητήσεις και εκδηλώσεις / δημιουργία δικτύων με ομάδες της κοινωνίας των πολιτών / δημιουργία μόνιμων ομάδων σε επιλεγμένους τομείς
Μέτρο 4.4. Οριζόντιες δράσεις του Άξονα 4		
Κωδ.	**Στόχος**	**Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων**
4.4.1	Διασφάλιση ποιοτικών χαρακτηριστικών υποδομών	Δράσεις Συντήρησης - Πρόληψης
4.4.2	Δράσεις Ωρίμανσης	Μελέτες ωρίμανσης δράσεων / Έρευνες / Εμπειρογνωμοσύνες / Συμβουλευτική υποστήριξη
4.4.3	Διοικητική υποστήριξη	Δράσεις διοικητικής υποστήριξης & εξοπλισμός

Παράρτημα Ενότητας : Μεθοδολογία και διαδικασίες προσέγγισης

ΑΔΑ: 6Μ2Σ7ΛΚ-Θ4Ξ

INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Δ/νση: Πλατεία Ελευθερίας
712 01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΑΔΑ:

Ηράκλειο, 17 - 09 - 2019

Αρ. Πρωτ.: 2319

ΘΕΜΑ: Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας για την εκπόνηση και παρακολούθηση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α΄/7.06.10) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης − Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
2. Τις διατάξεις του Π.Δ. 149/2010 (ΦΕΚ 242/Α΄/27.12.10) «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
3. Τις διατάξεις του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας & άλλες διατάξεις», και του Ν. 4024/2011 (ΦΕΚ Α 226/27-10-2011), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα.
4. Τις διατάξεις της παρ. ια) του άρθρου 159 «Αρμοδιότητες του Περιφερειάρχη» του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», σύμφωνα με τις οποίες ο Περιφερειάρχης «συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του περιφερειακού συμβουλίου, υπαλλήλους της περιφέρειας, υπάλληλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της περιφέρειας, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους».
5. Τις διατάξεις των παρ. 1 & 2 του άρθρου 268 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός–λογιστικό σύστημα περιφερειών» του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως αντικαταστήθηκαν με το άρθρο 176 του Ν. 4555/18, «Πρόγραμμα ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι» (ΦΕΚ-133 Α/19-7-18), αναφορικά με την εκπόνηση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος των Περιφερειών.
6. Την ανάγκη της εκπόνησης του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΚ), καθώς και του συντονισμού των απαιτουμένων ενεργειών και των εμπλεκομένων υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων και φορέων κατά τη διαδικασία κατάρτισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του.

ΑΔΑ: 6Μ2Σ7ΛΚ-Θ4Ξ

Αποφασίζουμε

Α : Συγκροτούμε την Ομάδα Εργασίας για την υποστήριξη της εκπόνησης του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π) της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΚ), καθώς και του συντονισμού των απαιτουμένων ενεργειών και των εμπλεκομένων υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων και φορέων κατά τη διαδικασία κατάρτισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του, όπως παρακάτω:

1. Νικόλαος Ραπτάκης, Εκτελεστικός Γραμματέας της Περιφέρειας Κρήτης, ως Συντονιστής
2. Χρύσα Ελευθερίου, Γεν. Διευθύντρια Εσωτερικής Λειτουργίας της Περιφέρειας Κρήτης, ως μέλος
3. Χρυσή Δασκαλάκη, αν. Προϊσταμένη της Δ/νσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού (ΔΙΑΠ), ως Αναπληρώτρια Συντονίστρια
4. Κασωτάκη Μαρία, Προϊσταμένη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ 'ΚΡΗΤΗ 2014-2020', ως μέλος, με αναπληρωτή τον Μπαλαντινάκη Ιωάννη, Προϊστάμενο της Μονάδας Α΄ της ΕΥΔ
5. Φωτεινή Κατίκα, Προϊσταμένη του Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής της ΔΙΑΠ, ως μέλος
6. Δαφνομήλη Δήμητρα, στέλεχος του Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής της ΔΙΑΠ, ως μέλος
7. Μπίλιος Χρήστος, στέλεχος του Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής της ΔΙΑΠ, ως μέλος
8. Ρουσάκη Αικατερίνη, στέλεχος του Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής της ΔΙΑΠ, ως μέλος

Β : Έργο και Καθήκοντα των μελών της Ομάδας Εργασίας

Τα μέλη της Ομάδας Εργασίας (ΟΕ) αναλαμβάνουν την υποστήριξη της εκπόνησης του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΚ), καθώς και του συντονισμού των απαιτουμένων ενεργειών και των εμπλεκομένων υπηρεσιών/φορέων της ΠΚ κατά τη διαδικασία κατάρτισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του και ειδικότερα :

1. Την επεξεργασία του περιεχόμενου, της δομής, της διαδικασίας κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής του Ε.Π & των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, που διέπει και τις τέσσερεις (4) Περιφερειακές Ενότητες της ΠΚ, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, αναφορικά με:

   α) τις στρατηγικές επιλογές,

   β) το επιχειρησιακό σχέδιο και

   γ) τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

ΑΔΑ: 6Μ2Σ7ΛΚ-Θ4Ξ

και γενικά κάθε ζήτημα σχετικό με τις κατευθυντήριες αρχές, τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και τις εξειδικεύσεις του Ε.Π

2. την επεξεργασία/αξιολόγηση των στοιχείων τεκμηρίωσης αναφορικά με τις κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, της μακροπεριφερειακής και διαπεριφερειακής στρατηγικής, των προτεραιοτήτων που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας
3. την εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου
4. τη επεξεργασία/αξιολόγηση των στοιχείων τεκμηρίωσης αναφορικά με την οργανωτική και λειτουργική βελτίωση και ανάπτυξη της ΠΚ
5. την ανάπτυξη συνεργασιών των υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων και λοιπών εμπλεκομένων φορέων της Περιφέρειας, καθώς και με φορείς δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την προώθηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της ΠΚ
6. τη παρακολούθηση των δεικτών και της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας κατά την υλοποίηση του Ε.Π
7. την αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας κατά την υλοποίηση του Ε.Π, καθώς και τη σύνταξη περιοδικών εκθέσεων
8. τη διατύπωση εισηγήσεων & προτάσεων για τυχόν αναθεωρήσεις του Ε.Π
9. την επικοινωνιακή πολιτική για την υλοποίηση του Ε.Π σε θέματα δημοσιοποίησης, δημόσιας διαβούλευσης, ενίσχυσης της διαφάνειας και θέματα ηλεκτρονικών/ψηφιακών διεργασιών

Β.1 Ο Συντονιστής της Ομάδας Εργασίας:

Β.1.α) Έχει τη γενική εποπτεία της πορείας της ανατιθέμενης εργασίας

Β.1.β) Συντονίζει την ΟΕ και δίνει κατευθύνσεις για τις αναγκαίες ενέργειες/δράσεις για την επίτευξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού της Περιφέρειας

Β.1.γ) Μεριμνά για την ενημέρωση μέσω αναφορών/εισηγήσεων προς τον Περιφερειάρχη, στην Ομάδα Στρατηγικού & Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Περιφέρειας Κρήτης (ΟΣΕΣ) και τα Συλλογικά Όργανα της ΠΚ.

Β.1.δ) Μεριμνά για την εξασφάλιση συνεργασιών και κινητοποίηση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών κ.λ.π.

Γ : Τα μέλη της Ομάδας Εργασίας θα συνεδριάζουν μετά από πρόσκληση του Συντονιστή, όποτε θα κρίνεται σκόπιμο. Το σχετικό ενημερωτικό υλικό θα διανέμεται ηλεκτρονικά.

ΑΔΑ: 6Μ2Σ7ΛΚ-Θ4Ξ

Στις συνεδριάσεις της Ομάδας Εργασίας δύναται να προσκαλούνται και άλλα στελέχη των υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας, της ΕΥΔ ΕΠ «ΚΡΗΤΗ 2014-2020», στελέχη λοιπών εμπλεκόμενων φορέων της Περιφέρειας, καθώς και ειδικοί εμπειρογνώμονες.

Κατά τις συνεδριάσεις και λοιπές συναντήσεις θα τηρούνται πρακτικά, που θα συνυπογράφονται από τα μέλη. Οι τυχόν διαμορφούμενες προτάσεις/εισηγήσεις καθώς και σχετικές αναφορές/ ενημερώσεις θα προωθούνται στο Περιφερειάρχη, στην Ομάδα Στρατηγικού & Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Περιφέρειας Κρήτης (ΟΣΕΣ) και στα κατά περίπτωση αρμόδια Συλλογικά Όργανα της Περιφέρειας Κρήτης.

Οι λοιπές λεπτομέρειες που ενδεχομένως απαιτηθούν για τη οργάνωση και λειτουργία της Ομάδας Εργασίας, θα καθορισθούν με αποφάσεις της.

Δ : Η γραμματειακή υποστήριξη της ΟΕ θα γίνεται από την γραμματεία της ΔΙΑΠ, με μέριμνα του Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής της ΔΙΑΠ.

Ε : Η ΟΕ δύναται να υποστηρίζεται στο έργο της από εμπειρογνώμονες και ειδικούς συμβούλους, με χρηματοδότηση από πόρους της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΔΕ, Ίδιοι Πόροι, ΚΑΠ).

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΝΑΟΥΤΑΚΗΣ

Κοιν.:
1. ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης
2. κ.κ Αντιπεριφερειάρχες Κρήτης
3. Εντεταλμένοι Περιφερειακοί Σύμβουλοι ΠΚ
4. Γεν. Δ/νσεις ΠΚ
5. Δ/ντές Υπηρεσιών ΠΚ
6. Νομικά Πρόσωπα ΠΚ
7. Οριζόμενα στελέχη

ΑΔΑ: Ω5ΘΣ7ΛΚ-ΦΡΛ

INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Δ/νση: Πλατεία Ελευθερίας
712 01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ηράκλειο, 28 - 11 - 2019

Αρ. Πρωτ.: 2873

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση Συγκρότησης Ομάδας Εργασίας για την εκπόνηση και παρακολούθηση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α΄/7.06.10) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
2. Τις διατάξεις του Π.Δ. 149/2010 (ΦΕΚ 242/Α΄/27.12.10) «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
3. Τις διατάξεις του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας & άλλες διατάξεις», και του Ν. 4024/2011 (ΦΕΚ Α 226/27-10-2011), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα.
4. Τις διατάξεις της παρ. ια) του άρθρου 159 «Αρμοδιότητες του Περιφερειάρχη» του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», σύμφωνα με τις οποίες ο Περιφερειάρχης «συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του περιφερειακού συμβουλίου, υπαλλήλους της περιφέρειας, υπάλληλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της περιφέρειας, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους».
5. Τις διατάξεις των παρ. 1 & 2 του άρθρου 268 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός–λογιστικό σύστημα περιφερειών» του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως αντικαταστήθηκαν με το άρθρο 176 του Ν. 4555/18, «Πρόγραμμα ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι» (ΦΕΚ-133 Α/19-7-18), αναφορικά με την εκπόνηση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος των Περιφερειών.
6. Την ανάγκη της εκπόνησης του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΚ), καθώς και του συντονισμού των απαιτουμένων ενεργειών και των εμπλεκομένων υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων και φορέων κατά τη διαδικασία κατάρτισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του.
7. Την αριθμ. 2319/17-09–2019 σχετική απόφαση μας (ΑΔΑ: 6Μ2Σ7ΛΚ-Θ4Ξ)

Αποφασίζουμε

Α : Τροποποιούμε τη Συγκρότηση της Ομάδας Εργασίας για την υποστήριξη της εκπόνησης του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π) της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΚ), καθώς και του συντονισμού των απαιτουμένων ενεργειών και των εμπλεκομένων υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων και φορέων κατά τη διαδικασία κατάρτισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του, με την προσθήκη ενός (1) αναπληρωματικού και ενός (1) νέου μέλους, όπως παρακάτω:

«2. Χρύσα Ελευθερίου, Γεν. Διευθύντρια Εσωτερικής Λειτουργίας της Περιφέρειας Κρήτης, ως μέλος, **με αναπληρώτρια την Μαρία Στειακάκη, στέλεχος της Γενικής Δ/νσης»**

και

«9. Καλεμάκη Καλλιόπη, στέλεχος του Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής της ΔΙΑΠ, ως μέλος»

Β : Κατά τα λοιπά ισχύει η αριθμ. 2319/17-09–2019 απόφαση μας (ΑΔΑ 6Μ2Σ7ΛΚ-Θ4Ξ), ως έχει.

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΝΑΟΥΤΑΚΗΣ

Κοινοποίηση:

1. Συντονιστή Ο.Ε κ. Νικόλαο Ραπτάκη/Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ
2. ΔΙΑΠ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

(Κάθε ερώτηση συμπληρώνεται με κείμενο έως 100 λέξεις και εάν υπάρχουν γραπτές εισηγήσεις επισυνάπτονται)

1. **Από την επικοινωνία σας με τους τοπικούς φορείς και πολίτες ποιες θεωρείτε ότι είναι οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας σας σήμερα;**

2. **Πως θα διαφοροποιηθούν οι προκλήσεις την επόμενη πενταετία κατά την άποψη σας;**

3. **Σε ποια περιοχή (δήμος / δημοτική ενότητα) εντοπίζονται τα περισσότερα και πλέον σοβαρά προβλήματα στο τομέα σας;**

4. **Πως θα οριοθετούσατε και θα ιεραρχούσατε τις βασικές ανάγκες του τομέα ευθύνης σας;**

5. **Ποιες είναι κατά την άποψη σας οι βασικές προϋποθέσεις αντιμετώπισης των προκλήσεων και κάλυψης των αναγκών του τομέα ευθύνης σας;**

6. **Ποιες ευκαιρίες ανάπτυξης διαβλέπετε στο τομέα σας την επόμενη πενταετία;**

7. **Ποιες κρίσιμες επενδύσεις είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη του τομέα ευθύνης σας και σε ποια φάση ωρίμανσης βρίσκονται;**

8. **Έχετε καταγράψει προτάσεις από φορείς ή πολίτες για την επίλυση κάποιων επιμέρους προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο τομέας σας;**

9. **Έχετε εντοπίσει στο τομέα ευθύνης σας καινοτόμες πρωτοβουλίες που έχουν αναλάβει φορείς ή πολίτες τις οποίες θεωρείτε ότι θα έχουν σημαντική αναπτυξιακή επίπτωση;**

Παράρτημα Ενότητας 2.1.1 :Φυσικοί – Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

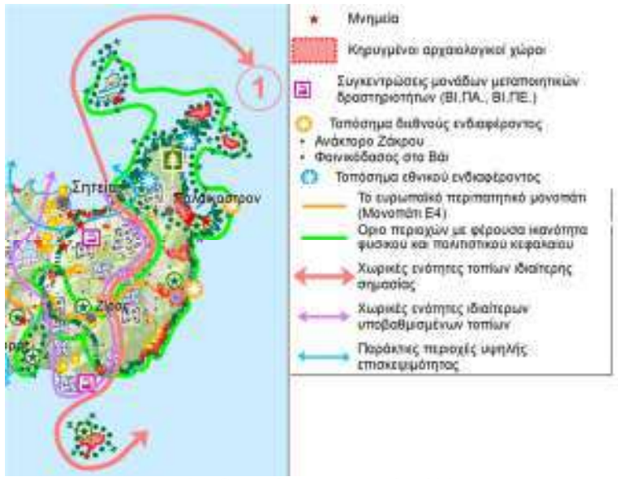

Σχήμα. 1 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Ανατολικές Ακτές[71]

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε το Αισθητικό Δάσος διεθνούς ενδιαφέροντος Βάι, Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 (SPA, SCI), πολυπληθείς αρχαιολογικές θέσεις και εκτεταμένες κηρυγμένες ζώνες. Ο χαρακτήρας των αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Μινωικής, Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου. Επίσης στην ενότητα περιλαμβάνεται και σημαντικό τμήμα του Γεωλογικού Πάρκου Σητείας. Για την καλύτερη προσέγγιση των πολλών και διαφορετικών στοιχείων του τοπίου εντός της ενότητας, διακρίνουμε δύο χωρικές υποενότητες , εκείνη του ΒΑ Άκρου της Κρήτης ως «ενότητας σχετικά άθικτου τοπίου» και εκείνη των Νοτιοανατολικών ακτών.

Η υποενότητα ΒΑ Άκρου περιλαμβάνει τρεις θύλακες: ο πρώτος αφορά στη Μονή Τοπλού με τις γειτονικές ακτές (Άκρα Μαύρο Μουρί-Ασπρομούρη-Ατζικάρη, Αλατοπατέλα) και στις Διονυσάδες Νήσους (Δραγονάδα, Γιανισάδα, Παξιμάδα), ο δεύτερος περιλαμβάνει τις βορειότερες ακτές του ΒΑ άκρου Κρήτης, με τους όρμους Μαγατζές, Χοχλάκια, Τέντας, Κυριαμάδι, Έλικας και ανατολικά την Ερημούπολη Ιτάνου και τον διεθνούς σημασίας «θύλακα δάσους Βάι». Στην θαλάσσια ζώνη περιλαμβάνεται η νησίδα Ελάσσα και ενιαία προστατευμένη ενάλια ζώνη που συνδέει τον όρμο της Ερημούπολης με το Βάι. Ο τρίτος θύλακας περιλαμβάνει το χείμαρρο Μαριδάτη με τις γειτονικές ακτές και την ενότητα Παλαίκαστρο-Κουρεμένος-Χιώνα – Πλάκα με παραδοσιακές καλλιέργειες και μικρούς υγροβιότοπους.

Στην υποενότητα Νοτιοανατολικών ακτών διακρίνουμε επίσης τρεις θύλακες τοπίου, που λειτουργούν ως τρία ανεξάρτητα συστήματα. Ο πρώτος αφορά στο θύλακα Φαράγγι Χοχλακιών-Ακτή Καρούμες, με πληθώρα αρχαιολογικών θέσεων (κυρίως Μινωικών) κατά μήκος του φαραγγιού και οριοθετημένο υγροβιότοπο στην παραλία Καρούμες. Ο δεύτερος θύλακας Ζάκρου περιλαμβάνει συνολικά τον όρμο και τα πεδινά της Κάτω Ζάκρου, το Φαράγγι των Νεκρών και τους οικισμούς Αζοκέραμο, Αδράβαστοι, Κλησίδι με διάσπαρτες θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και οριοθετημένο υγρότοπο.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Στην υποενότητα ΒΑ Άκρου είναι κηρυγμένος παραδοσιακός ο οικισμός Βάι , ενώ πολλοί και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι αναπτύσσονται σ' ολόκληρη την ενότητα. Η Νήσος Παξιμάδα αποτελεί κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο με ερείπια μινωικών κτιρίων. Προσωρινά οριοθετημένοι Αρχαιολογικοί χώροι υπάρχουν στο ΒΑ άκρο με πυκνώσεις στη χερσόνησο που καταλήγει στο ακρωτήρι Σίδερο. Αναφέρονται οι θέσεις: «Τραβούνι», «Βερνεγάδι», «Καλαμάκι» και στο ακρωτήριο Κάβο Σίδερο η περιοχή του Ιερού της Σαμωνίας Αθηνάς.

Σαφώς οριοθετημένη είναι η Α' αρχαιολογική ζώνη της Ερημούπολης όπως και ο αντίστοιχος ενάλιος χώρος, ο οποίος καλύπτει και τα ύδατα του όρμου του φοινικόδασους Βάι. Προσωρινά οριοθετημένος είναι ο αρχαιολογικός χώρος στη θέση «Βάι» όπου περιλαμβάνεται έπαυλη της Υστερομινωικής ΙΑ περιόδου.

Ως εντοπισμένα, ήδη προστατευόμενα, πολιτισμικά συστατικά ιδιαίτερης σημασίας του θύλακα-τοπίου Μινωικού Παλαίκαστρου - Κουρεμένου-Χιώνα, νοούνται οι αρχαιολογικής σημασίας περιοχές :ζώνη Α' και Β', και πληθώρα συγκεκριμένων μνημείων. Εντοπίζεται η προστασία αυτή στους αρχαιολογικούς χώρους του Μινωικού Παλαίκαστρου, του προϊστορικού οικισμού στον λόφο Καστρί, και των ιερών κορυφής στο Μόδι και τον Πετσοφά: όλοι προστατεύονται από αρχαιολογικές ζώνες 500 μέτρων. Επιπλέον προστατευμένες περιοχές, ως αρχαιολογικοί χώροι: το ιερό του Δικταίου Διός στην πεδιάδα του Ρουσόλακου, τα Μινωικά ερείπια στην νησίδα Γράντες, και το Μινωικό λατομείο στην θέση Σκαριά, ενώ με προσωρινή κήρυξη προστατεύεται ο χώρος ανάμεσα στην Β1 ζώνη Παλαικάστρου και την θέση Σκαριά.

Στην υποενότητα Νοτιανατολικών άκρων και συγκεκριμένα στο θύλακα Φαραγγιού Χοχλακιών - Ακτή Καρουμές, το φαράγγι των Χοχλακιών χαρακτηρίζεται ως σημαντικότατος αρχαιολογικός χώρος, και προστατεύεται από εκτενή, ενιαία αρχαιολογική ζώνη Α, η οποία, ξεκινώντας από το οδικό δίκτυο Παλαίκαστρου-Ζάκρου, φτάνει ως τη θάλασσα. Κατά μήκος του φαραγγιού, υπάρχει πληθώρα αρχαιολογικών θέσεων –κυρίως Μινωικών, που αφορούν: εγκαταστάσεις εξόρυξης-λατομεία , εγκαταστάσεις υποδομής-δρόμους, αμυντικά συγκροτήματα, οικιστικά σύνολα –έπαυλη οικισμούς και σπηλιές με ευρήματα. Η παραλία Καρούμες, έχει λείψανα από τα προϊστορικά χρόνια, την Νεολιθική εποχή και την εποχή του Χαλκού, αλλά και την Ελληνιστική και Ρωμαϊκή εποχή.

Από την ενιαία ζώνη Α εξαιρείται μοναχά, με στενά ορισμένο περιθώριο, ο εγκαταλελειμμένος, ως επί το πλείστον ερειπωμένος, παραδοσιακός οικισμός Χοχλακιών, ο οποίος βρίσκεται περί τα 500μ ανατολικά του σύγχρονα κατοικημένου οικισμού, εν μέσω παραδοσιακά καλλιεργούμενων γαιών.

Στο θύλακα της Κάτω Ζάκρου, διάσπαρτες θέσεις έχουν κηρυχθεί ως αρχαιολογικοί χώροι, όπως: η Μινωική έπαυλη κοντά στην Άνω Ζάκρο, τα σπήλαια Κατσιμπουρδού και Λυγιάς, αλλά και με προσωρινές οριοθετήσεις προστατεύονται αρχαιολογικά ευρήματα στις περιοχές Τραγόσταλος και Ανθρωπόλιθοι. Με προσωρινή οριοθέτηση προστατεύεται και θαλάσσια ζώνη του όρμου με νοτιότερο άκρο το ακρωτήριο Ζάκρος στα νότια. Έχει οριοθετηθεί και υγρότοπος στις εκβολές του Φαραγγιού των Νεκρών.

Ο θύλακας Ξηρόκαμπου, με πέντε παράκτιες περιοχές Α απολύτου αρχαιολογικής προστασίας σε συνδυασμό με την κηρυγμένη ως αρχαιολογικό χώρο νήσο Κουφονήσι συνιστά ένα γραμμικό τοπίο μεγάλης ομορφιάς, αραχιολογικής – οικολογικής σημασίας, με πυκνούς πόλους ενδιαφέροντος.

Αναγνωρισιμότητα

Στην υποενότητα ΒΑ Άκρου, η ομολογουμένως όμορφη περιοχή γύρω από την μονή Τοπλού, εκτός από πόλος έλξης θρησκευτικών επισκεπτών και χαρακτηρισμένο ΤΙΦΚ είναι και ένα ζωντανό παράδειγμα της καλλιέργειας του αμπελιού. Μάλιστα μεγάλη μερίδα αμπελώνων, είναι πιστοποιημένοι βιολογικοί αμπελώνες και έχουν την αντίστοιχα πιστοποιημένη, τυποποιημένη παραγωγή οίνου.

Το αισθητικό δάσος Βάι, καταγράφεται ως το μεγαλύτερο Ευρωπαϊκό δάσος Φοινίκων του Θεόφραστου, πληροί τους όρους της κατάταξής του δασικού πυρήνα του τις «περιοχές απόλυτης προστασίας», καθώς αποτελεί ευαίσθητο οικοσύστημα, ενδιαίτημα σπάνιου είδους αυτοφυούς χλωρίδας.

Στην υποενότητα ΝΑ Άκρου και ειδικότερα στην Κάτω Ζάκρο αποκαλύφθηκε το σημαντικότερο ανατολικό Μινωικό Επίνειο, και ως εκ τούτου η κατάταξη της τοποθεσίας είναι ανάμεσα στα τοπία διεθνούς σημασίας. Επίσης ο όρμος της Ζάκρου αποτελεί την ανατολικότερη απόληξη του περιπατητικού μονοπατιού Ε4, έλκοντας κάθε χρόνο περιηγητές.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Στην υποενότητα ΒΑ Άκρου

Συνολικά κατά μήκος της ακτογραμμής της περιοχής του θύλακα της Μονής Τοπλού και των γειτονικών ακτών, εντοπίζονται οι περισσότεροι προστατευόμενοι οικότοποι, ενώ τα απόκρημνα βράχια -παραθαλάσσια , στο διχαλωτό φαράγγι της Τοπλού, αλλά και στους βραχώδεις

σχηματισμούς της περιοχής Λαγκούφες και Ανάλουκα - εκτός από καταφύγια ορνιθοπανίδας αποτελούν και γεωλογικά αξιοθέατα, σε περιπτώσεις μάλιστα τα πετρώματα είναι απολιθωματοφόρα (φαράγγι μονής Τοπλού.

Στο θύλακα Σίδερο, Νησίδα Ελάσα και Βάι, συναντάμε ένα τοπίο διάστικτο με ίχνη αρχαίων υποδομών, οι οποίες στην μεγαλύτερη έκταση τους, δεν υπέστησαν ανθρωπογενείς παρεμβάσεις από την Βυζαντινή περίοδο και μετά . Είναι δηλαδή συνολικά ως τοπίο μία εντυπωσιακά άθικτη 'χρονοκάψουλα' της διαχρονικής κατά την αρχαιότητα σχέσης φυσικού και ανθρωπογενούς.

Ταυτόχρονα η περιοχή συνολικά διακρίνεται για την πυκνότητα εμφανίσεων σπάνιων ενδημικών, στενοενδημικών και απειλούμενων ειδών χλωρίδας, αποτελώντας -όσο αφορά αυτή την ποιότητα του τοπίου- την φυσική συνέχεια της υποενότητας των Δυτικών παράλιων του Κάβου Σίδερο.

Το ότι η υποενότητα αυτή διατήρησε τόσα από τα χαρακτηριστικά της μέσα στο χρόνο οφείλεται σίγουρα και στο διαχρονικό ενιαίο ιδιοκτησιακό καθεστώς της, υπό την μονή Τοπλού.

Παρά την σχετικά ασθενή θεσμοθετημένη προστασία του χειμάρρου Μαριδάτη και των γειτονικών ακτών, το τοπίο στο θύλακα, αποτελεί ιδιαίτερο παράδειγμα αρμονίας φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, καθώς συνδυάζει ενδιαφέρουσα και εντυπωσιακή γεωλογία και τοπογραφία με παραδοσιακά καλλιεργούμενες γαίες. Ο θύλακας Παλαίκαστρο- Κουρεμένος- Χιώνα-Πλάκα, αποτελεί παραδειγματικά, ιδιαίτερα σημαντική, θεσμικά αναγνωρισμένη, έκφραση του ενιαίου χώρου «Φυσικό και Πολιτισμικό Κεφάλαιο».

Στην υποενότητα ΝΑ Άκρου

Για το θύλακα Φαράγγι Χοχλακιών- παραλία Καρούμες, τα άκαμπτα πλαίσια προστασίας που επιβάλει η Α' αρχαιολογική ζώνη, μας δίνουν το προσόν της διατήρησης ως τις μέρες μας της αυστηρά και μόνον πεζοπορικής προσέγγισης, τόσο του εσωτερικού του φαραγγιού, όσο και της παραλίας Καρούμες. Τούτη η ιδιαίτερη συνθήκη εφόσον συνεχίσει να εφαρμόζεται, είναι ικανή να διαφυλάξει το φαράγγι, τον υγροβιότοπο και την παραλία σε βάθος χρόνου.

Για το θύλακα Κάτω Ζάκρου, δε θα πρέπει να διαταραχθεί στην πορεία προς την εξωστρέφεια, η ευαίσθητη και αξιόλογη στο παρόν ισορροπία, που χαρακτηρίζει τα πεδινά της κοιλάδας, καθώς οι αρχαιολογικοί χώροι βρίσκονται ανάμεσα από τις παραδοσιακές καλλιέργειες στα εύφορα αλλουβιακά εδάφη. Τούτη η συνύπαρξη δίνει στο τοπίο τον χαρακτήρα του διαχρονικά κατοικημένου, παρ' όλο που το τοπογραφικό ανάγλυφο της περιοχής έχει διαπιστευμένα αλλάξει στο πέρασμα του χρόνου.

Στα παράλια του θύλακα Ξηρόκαμπου, σε όλο το μήκος, δημιουργείται μια προστατευμένη γραμμική 'ραχοκοκαλιά' , όπου η αρχαιολογική προστασία επικαλύπτεται στο μεγαλύτερο τμήμα με την ΖΕΠ του δικτύου ΦΥΣΗ 2000. Πρόκειται για ένα γραμμικό παράκτιο τοπίο μεγάλης ομορφιάς, αρχαιολογικής-οικολογικής σημασίας, με πυκνούς πόλους ενδιαφέροντος.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο σύνολο της ενότητας υπάρχουν έξι ζώνες του δικτύου Natura 2000: GR4320006 Β.Α. Άκρο Κρήτης, Διονυσάδες-Ελάσα-Χερσόνησος Σίδερο και Θαλάσσια Ζώνη, GR4320008 Νήσος Κουφονήσι και Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη, SPA 4320009 Β.Α. Άκρο Κρήτης, SPA 4320011 Διονυσάδες Νήσοι, SPA 4320017 Νήσος Κουφονήσι, γύρω νησίδες και νησίδες Κάβαλλοι, SPA 4320016 Όρη Ζάκρου.

71 Αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης Κρήτης. Στάδιο Β.1 - Τεύχος 9

Επίσης, υπάρχουν πολυπληθείς αρχαιολογικές θέσεις και εκτεταμένες κηρυγμένες ζώνες στην ενότητα, από τον Άμπελο έως τις Διονυσάδες, με κύρια σημεία αναφοράς τη Ζάκρο, χώρο διεθνούς σημασίας και την Ερημούπολη Ιτάνου, το Παλαίκαστρο και τη Νήσο Κουφονήσι. Ο κύριος χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Μινωικής, Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους ορίζονται η Μονή Τοπλού, η Ίτανος, το Παλαίκαστρο, το Φοινικόδασος Βάι, η Ζάκρος, οι Νήσοι Διονυσάδες και ο Πετσοφάς.

Ειδικότερα το Φοινικόδασος Βάϊ προστατεύεται συγχρόνως από πολλά επικαλυπτόμενα πλαίσια προστασίας, που είναι άλλωστε ενδεικτικά της μεγάλης του διεθνούς σημασίας. Ως διεθνή πλαίσια προστασίας αναφέρονται η Σύμβαση της Βαρκελώνης και οι 2 χαρακτηριστικές εμφανίσεις προστατευόμενων κατά προτεραιότητα τύπων οικοτόπων του δικτύου Natura 2000: [9370*] φοινικοδάση του phoenix theophrastii και [3170*] Μεσογειακά εποχιακά τέλματα.

Ο οικισμός της Κάτω Ζάκρου έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός.

Ολόκληρη η ενότητα περιλαμβάνεται εντός των ορίων του Γεωπάρκου Σητείας, αν και προς το παρόν δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο προστασίας του

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Λόγο της μοναδικότητάς του, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, το φοινικόδασος Βάι θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα «ζωντανό απολίθωμα της Τριτογενούς περιόδου του Ευρωπαϊκού τοπίου». Θα πρέπει επομένως να επαναπροσδιοριστεί ως φυσικός πόρος τεράστιας ερευνητικής αξίας και μέσω αυτού του πρίσματος, ανεξάντλητης τουριστικής αξίας. Μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει τον πολύτιμο πυρήνα ενός πιο εκτεταμένου φυσικού πάρκου, για παράδειγμα του Γεωλογικού πάρκου Σητείας.

Για το φαράγγι Χοχλακιών η προστατευόμενη ταυτότητά του ορίζεται ως ενός σπάνια ακέραιου τοπίου, με φυσική ομορφιά, γεωλογικά αξιοθέατα, υδρολογική και βιολογική σημασία και πολύ σημαντικά διάσπαρτα Μινωικά ίχνη, αλλά και παραδοσιακές δομές διαχρονικής κατοίκησης της υπαίθρου.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Το Βάι, όντας το μεγαλύτερο πανευρωπαϊκά εκτεταμένο δάσος του είδους phoenix theophrastii, και ότι το είδος αυτό είναι ο μοναδικός απόγονος μη επιγενή Ευρωπαϊκού φοίνικα από όσα είδη φοινίκων κατέκλυζαν την Ευρώπη κατά τα μέσα της Τριτογενούς περιόδου [25 εκατομμύρια χρόνια πριν], έχει τεράστια επιστημονική αξία για τις μελλοντικές γενιές παγκοσμίως. Το ότι επιβίωσε ως τις ημέρες μας σημαίνει πως έχουμε την τύχη να το θαυμάζουμε και την ευθύνη να το προστατέψουμε για να το θαυμάζουν και οι ερχόμενες και επόμενες γενιές.

Το φαράγγι Χοχλακιών λειτουργεί ως προστατευμένη ραχοκοκαλιά του θύλακα, περιβάλλοντας ως φυσικό γραμμικό πυρήνα το νήμα της διαδρομής του νερού. Είναι επισκέψιμο από την πεζοπορική διαδρομή σύνδεσης του οικισμού Χοχλακιές με την παραλία Καρούμες, όπου υπάρχει και ο εκτεταμένος προστατευόμενος υγροβιότοπος. Η πεζοπορική διαδρομή διακλαδίζεται προς τις θέσεις αρχαιολογικής σημασίας. Η κατάσταση διατήρησης του τοπίου συνολικά είναι ως τις ημέρες μας εξαιρετική.

Ο θύλακας Ζάκρου περιλαμβάνει συνολικά τον όρμο και τα πεδινά της Κάτω Ζάκρου με αρχαιολογική προστασία αλλά και χαρακτηρισμό Τοπίου Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, το Φαράγγι των Νεκρών με τους υδροκρίτες του, περιλαμβάνοντας και τα αντίστοιχα καλλιεργημένα υψίπεδα γύρω από τη Ζάκρο. Βόρεια ο υδροκρίτης τον χωρίζει από το φαράγγι των Χοχλακιών –κορυφή Τραγόσταλος- ενώ Νότια περιλαμβάνει και τα υψίπεδα με το τοπωνύμιο Μετόχι Αμπελιές. Το πεδινό τοπίο της Κάτω Ζάκρου είναι ένα τοπίο που διαρκώς μεταβάλλεται από την επενέργεια του χειμάρρου του Φαραγγιού των Νεκρών συν τω χρόνο και η ζωντανή έκφραση αυτής της δυναμικής είναι ο μικρός υγροβιότοπος στα νότια του όρμου.

Η παραλία του θύλακα Ξυρόκαμπου συνιστά ένα γραμμικό παράκτιο τοπίο μεγάλης ομορφιάς, αρχαιολογικής – οικολογικής σημασίας, με πυκνούς πόλους ενδιαφέροντος.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Στην υποενότητα Β.Α. Άκρου,

Στο θύλακα των Δυτικών παραλίων (Μονή Τοπλού και γειτονικές ακτές, Νήσοι Διονυσάδες) και συνολικά κατά μήκος της ακτογραμμής εντοπίζονται οι περισσότεροι προστατευόμενοι οικότοποι, ενώ τα απόκρημνα βράχια και βραχώδεις σχηματισμοί αποτελούν και γεωλογικά αξιοθέατα. Οι σημαντικότεροι από τους παράκτιους σχηματισμούς όπως και οι ακατοίκητες Διονυσάδες Νήσοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενα χαρακτηρισμού ως «προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί» ή «περιοχές προστασίας της φύσης». Σε όσες από της νησίδες μπουν σε αυτή την κατηγορία προστασίας, θα πρέπει να απαγορευτεί η κτηνοτροφία και να σημανθούν περιορισμένες επιτρεπόμενες πεζοπορικές

διαδρομές προκειμένου να ενταχθούν σε δίκτυο ήπιου τουρισμού, ανοίγοντάς μόνο για ημερήσιες εκδρομές και υπό αυστηρώς προδιαγεγραμμένους όρους επίσκεψης ανά εποχή του έτους. Στην Παξιμάδα η αποκατάσταση των υπαρχόντων αρχαιολογικών ευρημάτων θα συνεισφέρει επιπλέον στην ελκτική ισχύ διεθνή τουρισμού υψηλής ποιότητας.

Στο θύλακα Σίδερο, Νησίδα Ελάσα και Βάι, η προστασία των διάσπαρτων αρχαιολογικών υποδομών και των σπάνιων ενδημικών φυτών μπορεί να συνδυαστεί και να αποτελέσει την προστατευόμενη ποιότητα μιας εκτεταμένης ζώνης «προστασίας της φύσης» (Ν.3937). Ειδικότερα για το Βάι, η περιφρούρηση και αξιοποίηση της περιοχής του Δάσους του ως ενός «ζωντανού-απολιθώματος / υπαίθριου μουσείου φυσικής ιστορίας της Κρήτης και της Ευρώπης», αποτελεί στόχο ποιότητας ικανό να ελκύσει πληθώρα επισκεπτών, μέσα σε ένα πλαίσιο υψηλής ποιότητας και προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό οτιδήποτε επηρεάζει την υπέργεια ή υπόγεια ροή των όμβριων και εν γένει υδάτων, που καταλήγουν στον υδροφόρο ορίζοντα Βαίου, όπως επίσης την ποσότητά τους, το pH τους ή την χημική τους σύσταση, δύναται να επιφέρει άμεσα ή έμμεσα, ταχείες ή συν τω χρόνο, δύσκολα ή και καθόλου αναστρέψιμες μεταβολές στην διαχρονική κατάσταση του πολυετούς δάσους των ενδημικών φοινίκων. Υπό το πρίσμα αυτό θα πρέπει να γίνουν άμεσα ΜΠΕ που να εξετάζουν τις παρούσες ή προτεινόμενες χρήσεις γης σε όλη την υποενότητα, κατά πόσο και ως ποιο βαθμό είναι συμβατές με τις -επιστημονικά ορθές- συνθήκες ικανοποιητικής διατήρησης του δάσους.

Στον θύλακα Παλαίκαστρο-Κουρεμένος, Χιώνα-Πλάκα, προσδίδεται θεσμικά η σημασία του, ως είναι, ένα τοπίο διαχρονικής έκφρασης της σύνδεσης φυσικού και ανθρωπογενούς, ξεκινώντας από την προϊστορική αρχαιότητα και την Μινωική κορύφωση, συνεχίζοντας σε πολλαπλές περιόδους κατοίκησής του και φτάνοντας μέχρι τις παραδοσιακές πρακτικές που υφίστανται στο παρόν. Πρόκειται για έναν καίριο στόχο ποιότητας και αποτελεί πεδίο για την χάραξη της κοινής αντιμετώπισης των φυσικών και ανθρωπογενών δυναμικών και μελλοντικά .

Ως συμβατή κατεύθυνση ανάπτυξης των περιοχών αυτών, που βρίσκονται στην ζώνη επιρροής του Παλαίκαστρου, προτείνεται ένα πρότυπο είδος αγροτουρισμού, ώστε να συνδυαστούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, ενεργοποιώντας τον συσχετισμό: προϊόντα πρωτογενούς τομέα, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και ποιοτικός τουρισμός. Επίσης ο τουρισμός των μη μηχανοκίνητων θαλάσσιων σπορ , ιδίως της ιστιοσανίδας -που ήδη ανθεί στην περιοχή λόγω των ανέμων- αποτελεί επίσης περιβαλλοντικά συμβατή κατεύθυνση ανάπτυξης.

Στην υποενότητα Ν.Α. παράλια για το θύλακα Φαράγγι Χοχλακιών- Ακτή Καρούμες, η προστατευόμενη ταυτότητά του ορίζεται ως ενός σπάνια ακέραιου τοπίου, με φυσική ομορφιά, γεωλογικά αξιοθέατα, υδρολογική και βιολογική

σημασία, και πολύ σημαντικά διάσπαρτα Μινωικά ίχνη, αλλά και παραδοσιακές δομές διαχρονικής κατοίκησης της υπαίθρου

Ως συνολικός στόχος ποιότητας θα μπορούσε να διατυπωθεί το εξής: το τοπωνύμιο Χοχλακιές, συμπεριλαμβάνοντας χωριό-φαράγγι-παραλία-αρχαιολογικά ευρήματα-υγροβιότοπο-γεωλογία, να αποτελέσει συνολικό αξιοθέατο αλλά και προορισμό ήπιου τουρισμού συνδεδεμένο με υψηλών προδιαγραφών ανάδειξη, της αρχαιολογικής, υδρολογικής, βιολογικής γεωλογικής αξίας του τοπίου αλλά και της παραδοσιακής αγροτικής αρχιτεκτονικής.

Στα υψίπεδα πριν το φαράγγι, η αγροτική χρήση των παραδοσιακών καλλιεργημένων εδαφών με την παράλληλη διατήρηση των ξερολιθιών είναι μια πρακτική που θα μπορούσε να συνδυαστεί και με την σταδιακή αναστήλωση του ερειπωμένου παλαιότερου χωριού [Χοχλακιές ή Καμάρες], με σκοπό την δημιουργία ενός ηπιότατου –και έμπρακτα περικυκλωμένου από Α' αρχαιολογική ζώνη- πυρήνα εναλλακτικού αγροτουρισμού. Μέρος της αναστήλωσης του ερειπωμένου χωριού θα μπορούσε να ενταχθεί σε κοινοτικά επιχορηγούμενα προγράμματα που αφορούν Μεσογειακές ξερολιθικές κατασκευές, ή/και αναστήλωση παραδοσιακών οικισμών με περιορισμένα μηχανικά μέσα, και να είναι ανοιχτό ως πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας για σπουδαστές αρχιτεκτονικής αλλά και πρακτικής εξάσκησης για νέους αρχιτέκτονες Πανευρωπαϊκά.

Στην Κάτω Ζάκρο αποκαλύφθηκε το σημαντικότερο ανατολικό Μινωικό Επίνειο, και ως εκ τούτου η κατάταξη της τοποθεσίας είναι ανάμεσα στα τοπία διεθνούς σημασίας. Η απόληξη του Ευρωπαϊκού περιπατητικού μονοπατιού Ε4 στον Κόλπο της Ζάκρου, θα πρέπει να αξιολογηθεί ως έναυσμα για την κατάλληλη σήμανση και έμπρακτη σύνδεση –με πεζοπορικό μονοπάτι- με το δίκτυο μονοπατιών περιήγησης στις διάσπαρτες αρχαιολογικές θέσεις, και κυρίως με την πεζοπορική διαδρομή του αξιόλογου φαραγγιού των Χοχλακιών και την παραλία Καρούμες.

Όσων αφορά στο θύλακα Ξερόκαμπου, τα αρχαιολογικά ευρήματα στην παράκτια ζώνη και την νήσο Κουφονήσι θα πρέπει να αναδειχθούν/αναστηλωθούν ώστε να αποτελέσουν πυρήνες-πόλους έλξης τουρισμού ποιότητας. Η αξία τους και εξωστρεφής ελκτική τους ισχύς θα αναδειχθεί, εφόσον συνδεθούν με σχεδιασμένο δίκτυο σημαδεμένων πεζοπορικών διαδρομών και στάσεων, αλλά και εποχικά με ακτοπλοϊκά δρομολόγια μικρών σκαφών.

Η κρίσιμη παράκτια ζώνη ενδείκνυται να προστατευτεί, για την ανάδειξη της ομορφιάς του θαλασσινού ορίζοντα παράλληλα με της νησίδες Κάβαλλοι, διότι το παραλιακό τοπίο αποτελείται από χαρακτηριστικές εμφανίσεις προστατευόμενων οικοτόπων. Η περεταίρω πεζοπορική σύνδεση των παραλίων του θύλακα με τα 2 φαράγγια Χοχλακίων - Ξερόκαμπου, αποτελεί εξίσου τμήμα του

δικτύου ήπιου τουρισμού ποιότητας, και μπορεί να πάρει επιπλέον αξία και εξωστρεφή ελκτική ισχύ στα πλαίσια της θεσμοθέτησης του Γεωπάρκου Σητείας ως περιφερειακού πάρκου.

Επίσης το εύρος της οικολογικής και αρχαιολογικής σημασίας της Αλατσολίμνης θα πρέπει να διερευνηθεί περεταίρω και ο φυσικός αυτός σχηματισμός να λάβει την αντίστοιχη αναγνώριση.

Τέλος για το σύνολο της ενότητας Ανατολικές Ακτές, η θεσμική κατοχύρωση του Γεωλογικού πάρκου Σητείας ως Περιφερειακού Πάρκου -σύμφωνα με τον Ν 3937/2011- θα αναβάθμιζε σε δίκτυα υπερτοπικού και διεθνούς τουρισμού περιπατητικές και πεζοπορικές διαδρομές διασύνδεσης των περιοχών υγροτοπικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος της ενότητας και θα κατέτασσε την περιοχή, στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Γεωπάρκων, με άμεσο αντίκτυπο στην προσέλκυση τουρισμού σε όλη την διάρκεια του έτους.

Σχήμα 2 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Κόλπος Μεραμπέλου και ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή

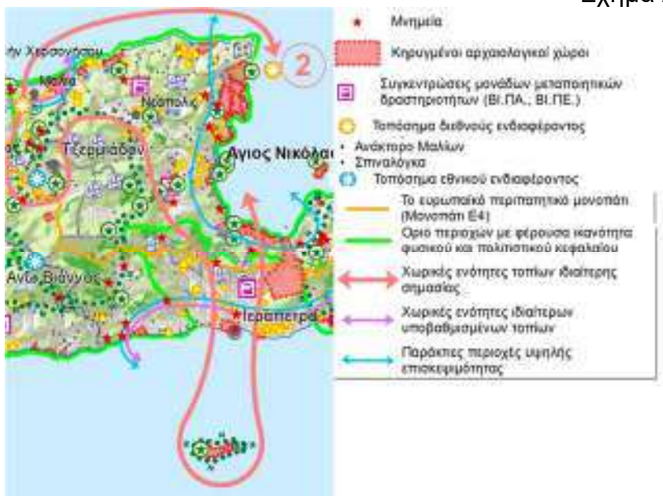

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

. Στην ενότητα αυτή συναντάμε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Ο χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι κυρίως Μινωικά και Κλασικά. Στην ενότητα υπάρχουν και χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Πολυπληθείς κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι της ενότητας συναντώνται στα ορεινά, κατά μήκος της ακτής και σε νησιωτικά σύνολα, από Σπήλαιο Ψυχρού, Δρήρος, Μάλια (χώρος διεθνούς σημασίας), Μίλατος, Σπιναλόγκα, Ελούντα, Λατώ, Άγιος Νικόλας, Βρόκαστρο, κ.ά. έως Γουρνιά, χώρο Ισθμού Ιεράπετρας και Νήσο Χρυσή.

Χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί είναι: Επάνω Σίσι, Πλάκα, Επάνω Ελούντα, Κριτσάς, Βραχάσι, Καστέλι, Λίμνες, Μίλατος, Φουρνή.

Αναγνωρισιμότητα

Πολλές περιοχές ταυτίζονται με μυθολογικά δεδομένα και τοπικούς θρύλους.

Οι περιοχές που παρουσιάζουν αξιόλογες συγκεντρώσεις τουριστικών δραστηριοτήτων λόγω διεθνούς αναγνωρισιμότητας είναι τα Μάλια, η Ελούντα, η Ιεράπετρα, η ευρύτερη περιοχή του οικισμού Κριτσά σε συλλειτουργία με τον Άγιο Νικόλαο.

Η περιοχή του φαραγγιού της Κριτσάς, και του οροπεδίου Καθαρού διατίθενται για πεζοπορικές και ορειβατικές δραστηριότητες. Στο Αβδού λειτουργεί πίστα ανεμοπτερισμού.

Οι περιοχές Χερσονήσου – Σταλίδας –Μαλίων συγκροτούν μια από τις πλέον αναπτυγμένες τουριστικές περιοχές όχι μόνο της περιφέρειας αλλά και της χώρας.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Στο σύνολο της ενότητας η ποιότητα του τοπίου κυμαίνεται από φυσική/ άριστη (Φαράγγι Σεληνάρι, Δρήρος, Κριτσάς, Σπιναλόγκα, Νήσος Χρυσή), έως καλή (Μίλατος, Λατώ, Οροπέδιο, Κράσι, Καθαρό) και υποβαθμισμένη περισσότερο στην Ελούντα και λιγότερο στον Άγιο Νικόλαο, λόγω τουριστικής υπερανάπτυξης με μεγάλα ξενοδοχεία.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο εσωτερικό της ενότητας υπάρχουν τέσσερις ζώνες του δικτύου Natura 2000 οι: GR4320002 Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Σελένα, Κράσι, Σελέκανος, χαλασμένη Κορυφή, GR4320010 Λάζαρος Κορυφή-Μαδάρα Δίκτυς, 4320013 Φαράγγι Σεληνάρι-Βραχάσι και 4320003 Νήσος Χρυσή.

Στο εσωτερικό της ενότητας περιλαμβάνονται και τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους: Οροπέδιο, Κέρα Πεδιάδος, Κράσι Πεδιάδος, Μάλια, Σταλίς Μόχου, Χερσόνησος, Μίλατος, Σίσι Νεαπόλεως, Αλυκές Ελούντας, Δρήρος, Μαυρικανός Ελούντας, Ελούντα, Λατώ, Κριτσά, Σπιναλόγκα, Βρυονήσι Καλοχωρίου, Βρόκαστρο, Ίστρον ή Καλό Χωριό, Ν. Άγ. Πάντες, Ν. Μικρονήσι, Αλμυρός Αγίου Νικολάου.

Χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί είναι: Επάνω Σίσι, Πλάκα, Επάνω Ελούντα, Κριτσάς, Βραχάσι, Καστέλι, Λίμνες, Μίλατος, Φουρνή.

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Στην ενότητα διακρίνονται περιοχές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά οι οποίες συγκροτούν πέντε αναπτυξιακές υποενότητες: Υποενότητα Βορείου Μεράμπελου (Ελούντα, Νεάπολη, Μίλατος) / Υποενότητα Αγίου Νικολάου – Κριτσάς – Καθαρού / Υποενότητα Οροπεδίου Λασιθίου (Οροπέδιο Λασιθίου, Κερά, Κράσι) / Υποενότητα Ιεράπετρας – Καλού Χωριού / Υποενότητα Νήσου Χρυσής

Στις περιοχές αυτές (εντός η εκτός των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000) αναπτύσσονται σημαντικά τοπία χαρακτηριστικότερα των οποίων είναι:

Στην υποενότητα Βορείου Μεράμπελου:

Η Μίλατος (μέχρι ακρωτήρι Αγίου Ιωάννη). Τόπος με πολλούς βραχώδεις λόφους και θαλάσσιους γκρεμούς. Υπάρχουν επίσης σημαντικές σπηλιές. Η χλωρίδα των κρημνών περιέχει πολλά είδη και περιλαμβάνει και κάποια ενδημικά. Η πανίδα ιδιαίτερα των ασπόνδυλων, τόσο των κρημνών , όσο και των σπηλαίων, είναι πλούσια σε ενδημικά και στενοενδημικά είδη. Στις σπηλιές υπάρχουν επίσης χειρόπτερα. Δύο είδη αμφιβίων, 7 είδη ερπετών και 2 είδη θηλαστικών προστατεύονται από την Ελληνική Νομοθεσία (Π.Δ. 67/81). Ο παραδοσιακός οικισμός Μίλατος είναι κτισμένος σε λόφο πάνω από πεδινό ελαιώνα που καταλήγει σε αμμώδη παραλία.

Η αρχαία Λατώ. Το τοπίο γύρω από την αρχαία Λατώ διατηρεί τη φυσικότητά του και δεν υπάρχουν κτίσματα ή οικισμοί. Η Λατώ δεσπόζει πάνω από την πεδιάδα και τον κόλπο του Αγ. Νικολάου. Επίσης η αρχαία πόλη του Δρήρου είναι ένας από τους λίγους αρχαιολογικούς χώρους που διατηρεί την κλασική αισθητική των ελεύθερων αρχαιολογικών χώρων.

Το Φαράγγι Σεληνάρι – Βραχάσι είναι μια σημαντική ορεινή περιοχή για τα πτηνά Gypaetus barbatus και Gyps fulvus με γειτνίαση στους κηρυγμένους παραδοσιακούς οικισμούς Επάνω Σίσι, Βραχάσι και Μίλατο.

Η Ελούντα είναι κτισμένη αμφιθεατρικά πάνω από τον ομώνυμο κόλπο που προς τα Α προφυλάσσεται από το νησί της Σπιναλόγκας, με τη ξηρά με στενό ισθμό. Στον ισθμό ήταν κτισμένη η αρχαία Όλους. Στο Β άκρο, η είσοδος του κόλπου ελέγχεται από το ενετικό φρούριο της Σπιναλόγκας στη νησίδα Καλυδώνα, όπου αργότερα λειτούργησε λεπροκομείο.

Νήσος και Χερσόνησος Σπιναλόγκα. Το νησί Σπιναλόγκα περιλαμβάνεται στα τοπία Διεθνούς σημασίας με κυρίαρχο το ενετικό φρούριο που χρησίμευσε ως λεπροκομείο. Η χερσόνησος της Σπιναλόγκας εκτείνεται απέναντι από το τουριστικό θέρετρο της Ελούντας παράλληλα με την ακτή με την οποία συνδέεται με στενό ισθμό στο σημείο που υπήρχε η αρχαία Ολούς. Μία σειρά λόφων καλυμμένων με φρύγανα και μακία κυριαρχούν στο ανάγλυφο. Ανάμεσά τους υπάρχουν μικρές κοιλάδες με υπολείμματα παλαιών χωραφιών που χωρίζονται με ξερολιθιές. Η ακτή είναι βραχώδης και σχηματίζει μικρούς όρμους και ακρωτήρια.

Η υποενότητα Αγίου Νικολάου – Κριτσάς – Καθαρού,

καταλαμβάνει ένα μεγάλο τμήμα της ανατολικής πλευράς του όρους Δίκτης. Συγκροτείται ουσιαστικά από το ημιορεινό τοπίο του Μεραμπέλλου που αναπτύσσεται ανάμεσα στον Άγιο Νικόλαο και την Κριτσά και από το οροπέδιο Καθαρού που αποτελεί ένα από τους πλέον ενδιαφέροντες φυσικούς σχηματισμούς

της Κρήτης. Στην περιοχή Καθαρού υπάρχουν σημαντικοί θύλακες πρινοδάσους, στην περιοχή Κρούστας πευκοδάση και φρύγανα στις λοιπές ημιορεινές – ορεινές περιοχές.

Ειδικότερα οι μικροί διάσπαρτοι ποιμενικοί οικισμοί του οροπεδίου Καθαρού αποτελούν ιδιαίτερης σημασίας και αξίας ανθρωπογενές περιβάλλον.

Στην υποενότητα Οροπεδίου Λασιθίου: Το Οροπέδιο Λασιθίου είναι μια επίπεδη έκταση όπου δεσπόζει η καλλιέργεια της πατάτας, του σταριού κα. Τα χωριά είναι κτισμένα στην περίμετρο στο άγονο ασβεστολιθικό έδαφος. Οι χαρακτηριστικοί ανεμόμυλοι είναι εγκαταλελειμμένοι.

Το Δικταίον Άντρον βρίσκεται στο ΝΔ άκρο του οροπεδίου του Λασιθίου σε υψόμετρο 1205 μ. (185 μ. πάνω από το οροπέδιο). Η περίφραξη του αρχαιολογικού χώρου έδωσε τη δυνατότητα στο δρυοδάσος να αναπτυχθεί ελεύθερα.

Το Κράσι είναι ένα μικρό χωριό κτισμένο σε ένα ύψωμα της Δ κλιτύος του υψώματος Καρφί του όρους Σελένα. Πάνω από το Κράσι εκτείνεται ζώνη πρινοδάσους ως πάνω από το χωριό Κερά. Το πρινόδασος διαδέχεται ζώνη μακκίας και σε μεγαλύτερο υψόμετρο φρύγανα που αραιώνουν προς τις κορυφές του βουνού. Προς Β δάσος από ατζίλακες (Q. macrolepis). Το χωριό περιβάλλεται από ελαιώνα με μεμονωμένα κυπαρίσσια, πλατάνια και ατζίλακες. Κάτω από το Κράσι υπάρχει μικρό οροπέδιο με καλλιέργειες σιτηρών.

Στην υποενότητα Ιεράπετρας Καλοχωρίου: Ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά αγροτικά τοπία της Κρήτης, αναπτύσσεται στην μεγάλη κοιλάδα καλύπτει την περιοχή του «ισθμού» από την Παχιά Άμμο έως και την Ιεράπετρα, το στενότερο σημείο του νησιού. Ανατολικά της κοιλάδας κυριαρχεί ο ορεινός όγκος της Θρυπτής και στα δυτικά το χαμηλό ημιορεινό τοπίο.

Η περιοχή Βρυονήσι Καλοχωρίου εκτείνεται ανατολικά του Ίστρου και φθάνει ως την αρχαία πόλη Γουρνιά και περιλαμβάνει τη βραχώδη ακτή και τη λοφώδη παράκτια ζώνη κάτω από την Εθνική οδό Αγ. Νικολάου-Σητείας. Η βλάστηση είναι αλλού φρύγανα και αλλού αραιή και χαμηλή μακία από σχίνους, κέδρα και χαρουπιές.

Στην υποενότητα Νήσος Χρυσή: Η Νήσος Χρυσή ή Γαϊδουρονήσι είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και περιοχή Natura. Το ανατολικό και το δυτικό τμήμα της νήσου αποτελούνται από πετρώδη διαβρωμένα εδάφη που καλύπτονται από θαμνώδεις σχίνους. Η παραλία αποτελείται από ψαμμίτες και κοφτερά λατυποπαγή πετρώματα που περικλείουν απολιθωμένα όστρακα. Η κεντρική ζώνη του νησιού καλύπτεται από αμμοθίνες κατάφυτες με κέδρα που καταλήγουν σε αμμώδεις παραλίες στο βορρά και το νότο του νησιού.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Στο σύνολό της ενότητας συναντάμε ενδιαφέροντα φυσικά, οικολογικά, γεωμορφολογικά στοιχεία, ενώ τόσο οι παραδοσιακοί οικισμοί όσο και οι περιοχές των τοπίων διαθέτουν πανοραμικές θέες, ιδιαίτερης αισθητικής αξίας.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Γενικά για το σύνολο των παραλιακών οικισμών οι αλλοιώσεις τοπικού μεν χαρακτήρα , πλην σημαντικές απαιτούν άμεσα μέτρα για την ανάταξη τους.

Για τις ορεινές περιοχές οι κύριες απειλές είναι η υπερβόσκηση και το παράνομο κυνήγι. Επομένως σημαντικοί στόχοι ποιότητας για την ενότητα αποτελούν αφενός η αντιμετώπιση των οξυμένων προβλημάτων που δημιουργεί το ανθρωπογενές τοπίο, με σοβαρές συνέπειες και στο φυσικό τοπίο, αφετέρου η αναγνώριση και ανάδειξη του τοπίου των παραδοσιακών και όλων των οικισμών της ενότητας, ως ιστορικού. Στην κατεύθυνση αυτή πέρα από τις δεσμεύσεις που υπάρχουν σχετικά με την προστασία και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής των κτιρίων, θα πρέπει να υπάρξουν αντίστοιχες δεσμεύσεις για την προστασία του οικιστικού ιστού και δεσμεύσεις για τις επεμβάσεις στο άμεσο και ευρύτερο περιβάλλον των οικισμών και των τοπίων.

Ειδικότερα για τις περιοχές της ενότητας με φυσική/ άριστη κατάσταση τοπίου, βασικός στόχος είναι η διατήρηση της αισθητικής αξίας του τοπίου (γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, χρώματα πετρωμάτων) και της σημαντικής βιοποικιλότητας του. Το αυξανόμενο τουριστικό ενδιαφέρον, έχει οδηγήσει σε αυθαίρετη σταδιακή κατάληψη του χώρου και θα πρέπει άμεσα να ορισθούν οι επιτρεπόμενες μορφές τουριστικής εκμετάλλευσης.

Σχήμα 3 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Ηράκλειο, Δίας, Κνωσός, Γιούχτας

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 και πολυπληθείς αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία. Κύριος χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Ενετικά και Μινωικά.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Στην ευρύτερη περιοχή της ενότητας, σχεδόν όλοι οι οικισμοί διαθέτουν αξιόλογους παραδοσιακούς οικιστικούς πυρήνες με εξαιρετικής αξίας λαϊκή αρχιτεκτονική και ενδιαφέροντες πολεοδομικούς ιστούς. Το συνεκτικό τμήμα των Αρχανών είναι ο μοναδικός χαρακτηρισμένος παραδοσιακός οικισμός της περιοχής.

Η ενότητα χαρακτηρίζεται από τις σημαντικότερες περιοχές της Κρήτης σε ότι αφορά στην συγκέντρωση μινωικών αρχαιολογικών χώρων, με σημαντικότερους την Κνωσό, το Βαθύπετρο, τα Ανεμοσπήλια, το Φουρνί και τις Αρχάνες.

Εξαιρετικής σημασίας κτίσματα που σχετίζονται με την οινική παράδοση της περιοχής είναι τα διαφόρων ειδών πατητήρια στους περισσότερους οικισμούς αλλά και τα διάφορα κτίσματα που σχετίζονται με παραδοσιακές παραγωγικές δραστηριότητες (πιεστήρια, νερόμυλοι, πέτρινα γεφύρια κλπ).

Από τα σημαντικότερα μνημεία της περιοχής είναι τα τμήματα του βενετσιάνικου υδραγωγείου που οδηγούσε το νερό των πηγών της περιοχής των Αρχανών στο Ηράκλειο.

Αναγνωρισιμότητα

Αναρίθμητες τοποθεσίες της ευρύτερης περιοχής είναι συνδεδεμένες με μυθολογικά δεδομένα και θρύλους σύγχρονους και παλιότερους, αλλά η σημαντικότερη και από τις σημαντικότερες της Κρήτης είναι ο Γιούχτας.

Σύμφωνα με μια παράδοση ο Γιούχτας είναι ένα από τα βουνά στα οποία φέρεται να θάφτηκε ο Δίας

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Εάν εξαιρεθούν οι αστικοποιημένες ζώνες της πόλης του Ηρακλείου, με τα γνωστά προβλήματα, στο σύνολο του το υπόλοιπο τοπίο κρίνεται ότι βρίσκεται σε φυσική/αρίστη κατάσταση με σημειακές υποβαθμισμένες περιοχές κυρίως στα νοτιοδυτικά του Γιούχτα και στο παραλιακό μέτωπο όπου δέχεται οικιστικές πιέσεις

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο εσωτερικό της ενότητας υπάρχουν τρεις ζώνες του δικτύου Natura 2000 οι: GR4310002 Γιούχτας – Φαράγγι Αγίας Ειρήνης, GR4310003 Νήσος Δία και GR4310010 Όρος Γιούχτας.

Επίσης, πολυπληθείς είναι οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία στην ενότητα. Ιδιαίτερα η Νήσος Δίας, το ιστορικό κέντρο Ηρακλείου, ο Διεθνούς σημασίας αρχαιολογικός χώρος της Κνωσού, η ευρύτερη περιοχή του Βαθύπετρου, η βορειοανατολική πλευρά του Γιούχτα, ο αρχαιολογικός χώρος του Προφήτη Ηλία είναι κηρυγμένες αρχαιολογικές ζώνες.

Στο εσωτερικό της ενότητας περιλαμβάνονται και τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους: ο Γιούχτας, η Αγία Ειρήνη, η Κνωσός, ο Προφήτης Ηλίας, Αμνισός, το Σπήλαιο Ειλειθυίας, το Βαθύπετρο

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Στην ενότητα αναπτύσσονται σημαντικά τοπία, χαρακτηριστικότερα των οποίων είναι η νήσος Δίας, το βουνό Γιούχτας και το Φαράγγι Αγίας Ειρήνης.

Η νήσος Δίας αποτελεί σημαντικό βιότοπο ενδημικών φυτικών ειδών και στενά εξαπλούμενων φυτών του νοτίου Αιγαίου. Έχουν περιγραφεί δύο στενοενδημικά φυτά αποκλειστικά της νήσου, ενώ αναμένεται ο τελικός κατάλογος. Το νησί αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους βιότοπους φωλιάσματος στο Αιγαίο του γερακιού Falco eleonorae. Η μεσογειακή φώκια παρατηρείται συχνά γύρο από το νησί.

Το φαράγγι Αγία Ειρήνη ξεκινά από τους Β πρόποδες του Γιούχτα και συνεχίζει με κατεύθυνση προς Β για να καταλήξει στο δρόμο Ηρακλείου - Κνωσού - Α. Αρχάνες όπου κλείνεται από πέτρινο υδραγωγείο με καμάρες

Ο Γιούχτας αποτελεί ορεινό τοπίο με βραχώδεις σχηματισμούς. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από μεγάλη βιοποικιλότητα και παρουσία πολλών ενδημικών ειδών της Ελλάδας και της Κρήτης. Αποτελεί ένα «οικολογικό νησί» καθώς περιβάλλεται από εκτεταμένες καλλιέργειες, κυρίως αμπελιών και ελαιόδεντρων. Ο Γιούχτας θεωρείται μια Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω της παρουσίας μιας αποικίας όρνιων (Gups fulom). Προστατεύεται επίσης ως «Αρχαιολογικός Τόπος» και «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους».

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Η αισθητική αξία της Νήσου Δίας κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική. Το ανάγλυφο του νησιού με τους γεωμορφολογικούς σχηματισμούς της βραχώδους ακτής και τα χρώματα των πετρωμάτων δημιουργούν ένα μεγάλης αισθητικής αξίας τοπίο.

Η περιοχή του Γιούχτα διαθέτει μεγάλη ποικιλία και αισθητική αξία με καλαίσθητα ανθρωπογενή στοιχεία και αξιόλογες διαδρομές σε σπάνιων τύπων τοπίου. Υπάρχει το Ε4 που διασχίζει την περιοχή από ανατολικά στα δυτικά, καθώς επίσης διαμορφωμένες διαδρομές στο σύνολο των μικρών φαραγγιών της περιοχής.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Βασικός στόχος για την ενότητα είναι η ενοποίηση των ιστορικών τοπόσημων και του φυσικού τοπίου, μέσα από την ανάδειξη του άξονα «Ενετικό Λιμάνι – Παλαιά Πόλη/Τείχη – Κνωσός», με την εκπόνηση και την εφαρμογή Σχεδίου Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης.

Ειδικότερα για τη Νήσο Δίας βασικός στόχος είναι η διατήρηση της αισθητικής αξίας του τοπίου και της σημαντικής βιοποικιλότητας του. Θα πρέπει να ενισχυθούν και να ενταθούν οι ήδη σοβαρές
προσπάθειες της Διεύθυνσης Δασών του Ηρακλείου στην κατεύθυνση της ορθής δασικής διαχείρισης της νήσου.

Συνοδευτικούς στόχους αποτελούν η προώθηση ειδικών ηπιότερων μορφών τουρισμού και ο αποτελεσματικός έλεγχος των αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων

Σχήμα 4 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Αστερούσια, Γόρτυνα

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Ο χαρακτήρας των αρχαιολογικών καταλοίπων είναι κυρίως Μινωικά.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Σημαντικοί παραδοσιακοί οικισμοί της περιοχής με ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά είναι ο Αχεντριάς, η Εθιά, τα Καπετανιανά, η Μιαμού ο Λίσταρος στα ορεινά και ημιορεινά καθώς και ο παλιός πυρήνας του Λέντα. Τα Μάταλα στην δυτική ακτή είναι ο μοναδικός χαρακτηρισμένος παραδοσιακός οικισμός της περιοχής.

Πολλοί και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι αναπτύσσονται σ' ολόκληρη την έκταση του βουνού. Σημαντικότερη είναι το ιερό του Ασκληπιού στον Λέντα, το ιερό Κορυφής του Κόφινα και οι συγκεντρώσεις Μινωικών εγκαταστάσεων στην περιοχή της Τρυπητής.

Τα Αστερούσια θεωρούνται το Άγιο Όρος της Κρήτης εξαιτίας των πολυάριθμων μοναστηριών και σκητών της περιοχής. Σημαντικότερα είναι το Αγιοφάραγγο, το Μάρτσαλο, οι μονές Οδηγήτριας, Απεζανών, Αγ. Νικήτα και Κουδουμά ,και πλήθος θρησκευτικών μνημείων σε πλήρη εγκατάλειψη.

Ο Πύργος του Ξωπατέρα στη Μονή Οδηγήτριας είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της νεώτερης κρητικής ιστορίας.

Αναγνωρισιμότητα

Πλήθος περιοχών και τοποθεσιών του ορεινού συγκροτήματος ταυτίζονται με μυθολογικά δεδομένα και τοπικούς θρύλους. Οι περιοχές που παρουσιάζουν αξιόλογες συγκεντρώσεις τουριστικών δραστηριοτήτων λόγω διεθνούς αναγνωρισιμότητας είναι η Φαιστός, τα Μάταλα και η περιοχή Λέντα.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Στο σύνολο του, το τοπίο κρίνεται ότι βρίσκεται σε γενικά καλή κατάσταση με σημειακές αλλοιώσεις από κακές παρεμβάσεις του οδικού δικτύου στη νότια ακτή και στο παραλιακό μέτωπο όπου δέχεται οικιστικές πιέσεις.

Ειδικότερα η έντονη βόσκηση και οι φωτιές έχουν ήδη καταστρέψει μεγάλες εκτάσεις των Αστερουσίων και αυτές παραμένουν οι κύριες απειλές για την περιοχή μαζί με την κατασκευή δρόμων και τον τουρισμό.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο εσωτερικό της ενότητας υπάρχουν τέσσερις ζώνες του δικτύου Natura 2000 οι: GR4310004 Δυτικά Αστερούσια, GR4310005 Αστερούσια (Κόφινας), SPA 4310012 Εκβολή Γεροποτάμου Μεσσαράς και SPA 4310013 Αστερούσια Όρη (Κόφινας)

Επίσης, υπάρχουν πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων στην ενότητα: (ορεινοί, κατά μήκος της ακτής, στον Κάμπο της Μεσσαράς) από Γόρτυνα, Αγία Τριάδα, Φαιστό (χώρος Διεθνούς σημασίας), Μάταλα, Κομμό έως Λέντα, Τρυπητή, κλπ.

Στο εσωτερικό της ενότητας περιλαμβάνονται και τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους: Καλοί Λιμένες Πηγαϊδακίων, Άγιος Γιάννης Καμηλαρίου, Βώρος Πυργιωτίσσης, Αστερούσια Όρη - Κόφινας, Μάταλα, Σίβα, Σπήλαιο Καμαρών, Αγία Τριάδα Φαιστού, Φαιστός, Γόρτυς.

Τα Μάταλα είναι επίσης κηρυγμένος παραδοσιακός οικισμός.

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Στην ενότητα διακρίνονται περιοχές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά οι οποίες συγκροτούν δύο αναπτυξιακές υποενότητες: Υποενότητα Ανατολικών Αστερουσίων (Κόφινα – Γόρτυνας)/ Υποενότητα Δυτικών Αστερουσίων (Αγιοφάραγγο – εκβολές Γεροπόταμου – Φαιστός. Στις περιοχές αυτές (εντός η εκτός των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000) αναπτύσσονται σημαντικά τοπία χαρακτηριστικότερα των οποίων είναι:Αστερούσια, Κόφινας. Η σημασία αυτής της περιοχής συνίσταται στα εξής: α) το όρος Κόφινας παρέχει θέσεις φωλιάσματος για μεγάλα αρπακτικά πουλιά, όπως ο πολύ σπάνιος Gypaetus barbatus. Στην περιοχή είναι παρόντα και άλλα ενδιαφέροντα αρπακτικά πουλιά, β) η παρουσία της μεσογειακής φώκιας στις θαλάσσιες σπηλιές, γ) στην περιοχή φιλοξενούνται ενδημικά και προστατευόμενα φυτικά είδη, δ) υπάρχουν επίσης ενδιαφέροντα ενδημικά σαλιγκάρια, ε) στο σύνολό της η περιοχή είναι αρχαιολογικής σημασίας, περιλαμβάνουσα πολύ ενδιαφέρουσες σπηλιές με προϊστορικά υπολείμματα, αρχαιολογικά ευρήματα και τέμπλα, βυζαντινά μοναστήρια κλπ. στ) από τα είδη χλωρίδας που έχουν καταγραφεί στην περιοχή, 7 προστατεύονται από την Ελληνική Νομοθεσία (Π.Δ. 67/81).

Γόρτυς. Τα ερείπια της αρχαίας Γόρτυνας κείται δυτικά και ανατολικά του ποταμού Λιθαίου (παραποτάμου του Γεροποτάμου) στο βορειοανατολικό τμήμα της πεδιάδας της Μεσσαράς, στους πρόποδες του Ψηλορείτη. Η Ακρόπολη της Γόρτυνας βρίσκεται σε λόφο πάνω από τη δυτική όχθη του ποταμού, ενώ τα Ελληνικά, Ρωμαϊκά και Βυζαντινά ερείπια εκτείνονται ανατολικά του ποταμού που σχηματίζει φαράγγι με απότομες πλευρές. Η Ακρόπολη δεσπόζει πάνω από τον κάμπο της Μεσσαράς και η θέα φθάνει ως τις βόρειες κλιτύες των Αστερουσίων.

Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο). Η περιοχή φθάνει ως τον Κόκκινο Πύργο, περιλαμβάνοντας τα δύο τρίτα της ακτογραμμής του κόλπου της Μεσσαράς. Τα φαράγγια παρουσιάζουν συνεχείς αλλαγές τοπίου ιδιαίτερα το Αγιοφάραγγο. Υπάρχουν εντυπωσιακοί κρημνοί και βράχοι. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία από μικρές φυτοκοινότητες. Ανάμεσα τους υπάρχουν συστάδες με Nerium oleander, μια μικρή συστάδα Phoenix theophrastii στην περιοχή του Μάρισαλου, ένα μικρό δάσος με Juniperus phoenicea, μακκία Oleo - Ceratonion και φρύγανα. Η χλωρίδα συνιστάται από πολλά ενδημικά είδη. Η πανίδα περιλαμβάνει επίσης αμφίβια και ερπετά, καθώς και θηλαστικά προστατευόμενα από τη Συνθήκη της Βέρνης. Υπάρχουν επίσης ενδημικά ασπόνδυλα κάποια από τα οποία τοπικά ενδημικά. Από τα είδη που έχουν παρατηρηθεί 3 είδη φυτών, 2 είδη αμφιβίων, 4 είδη ερπετών και δύο είδη θηλαστικών προστατεύονται από την Ελληνική Νομοθεσία (Π.Δ. 67/81).

Η Φαιστός, τόπος Διεθνούς σημασίας, δεσπόζει πάνω από την πεδιάδα της Μεσσαράς και η θέα είναι ελεύθερη ως τις νότιες κλιτύες του Ψηλορείτη. Στη βάση του υψώματος ρέει ο Γεροπόταμος. Το ύψωμα έχει κλίση από τα Δ προς τα Α και στο ανατολικό άκρο βρίσκεται το μινωικό ανάκτορο.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Αγίας Τριάδας, βρίσκεται στο δυτικό άκρο του επιμήκους υψώματος που εκτείνεται από τα Δ προς τα Α, όπου βρίσκεται και η Φαιστός. Στους πρόποδες του υψώματος ρέει ο Γεροπόταμος, οι όχθες του οποίου καλύπτονται από πυκνή παρόχθια βλάστηση με πλατάνια. Απρόσκοπτη θέα προς τον κόλπο και την πεδιάδα της Μεσσαράς καθώς και τις νότιες κλιτύες του Ψηλορείτη.

Άλλα σημαντικά τοπία της ενότητας είναι:

Η Εκβολή Γεροπόταμου Μεσσαράς. Ένα δέλτα ποταμού στη νότια Κρήτη με αμμώδες έδαφος και θαμνώδη βλάστηση. Αποτελεί σημαντική περιοχή για πουλιά, όπως το Plegadis falcinellus. Ο Βώρος Πυργιωτίσσης. Παραδοσιακός οικισμός κτισμένος στη ράχη ενός λόφου πάνω από την πεδιάδα της Μεσσαράς με αξιόλογα παραδοσιακά κτίσματα. Περιβάλλεται από ελαιώνες, οπωρώνες και άλλες καλλιέργειες. Ο Σίβας. Οικισμός κτισμένος σε ένα πλάτωμα ανάμεσα σε δύο λόφους κατάφυτων με ελιές στα νότια της πεδιάδας Μεσσαράς. Από μακριά η εικόνα του οικισμού εναρμονίζεται πλήρως με το καλλιεργημένο τοπίο. Το Σπήλαιο Καμαρών. Το σπήλαιο των Καμαρών βρίσκεται στη νότια πλευρά του Ψηλορείτη σε υψόμετρο 1500 m. Λίγο πάνω από το χωριό Καμάρες η πλαγιά είναι κατάφυτη με αραιά κυπαρίσσια και θαμνώδη πουρνάρια. Σε μεγαλύτερο υψόμετρο τα κυπαρίσσια αραιώνουν και το μονοπάτι περνά μέσα από ένα δάσος από μεγάλα πουρνάρια. Στη διαδρομή υπάρχουν μια σειρά από πηγές, το νερό των οποίων διοχετεύεται με σωλήνα στο χωριό Καμάρες. Πάνω από τα 1200 m η βλάστηση αραιώνει και γίνεται θαμνώδης. Το σπήλαιο περιβάλλεται από εντυπωσιακούς βραχώδεις σχηματισμούς.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Η αισθητική αξία της περιοχής οφείλεται στη μορφολογία της. Η όλη έκταση των Αστερουσίων είναι ένα Φυσικό τοπίο ομορφιάς με εναλλαγή τοπίων. Αισθητική αξία έχουν τα μικρά καλλιεργημένα οροπέδια που σχηματίζονται στα ανατολικά του Κόφινα, με τα μικρά μισοεγκαταλειμμένα χωριά (Πλατανιάς, Παρανύφη, Πρυνιάς).

Η πανοραμική θέα, λόγω της δεσπόζουσας θέσης της Ακρόπολης της αρχαίας Γόρτυνας στον κάμπο της Μεσσαράς, αποτελεί το στοιχείο της αντιληπτικής αξίας του τόπου. Στα Δυτικά Αστερούσια, τα φαράγγια έχουν μεγάλη αισθητική αξία και παρουσιάζουν εναλλαγή διαφορετικών τοπίων με μεγάλη ποικιλία φυτών και ζώων.

Στη Φαιστό συναντάμε ενδιαφέροντα φυσικά, οικολογικά και γεωμορφολογικά στοιχεία. Η πανοραμική θέα αποτελεί επίσης, στοιχείο της αντιληπτικής αξίας του τόπου, όπως και για τον αρχαιολογικό χώρο της Αγίας Τριάδας, στο ανατολικό άκρο του υψώματος της Φαιστού. Ο Βώρος Πυργιωτίσσης και ο Σίβας, Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, έχουν αξιόλογα παραδοσιακά κτίσματα και ενσωματώνονται στο καλλιεργημένο τοπίο της Μεσσαράς.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Στη βάση της διάκρισης των δύο αναπτυξιακών υποενοτήτων Ανατολικών Αστερουσίων (Κόφινα – Γόρτυνας) και Δυτικών Αστερουσίων (Αγιοφάραγγο – εκβολές Γεροπόταμου – Φαιστός) διακρίνονται και οι στόχοι ποιότητας τοπίου.

Έτσι έχουμε για τα Ανατολικά Αστερούσια στόχους ποιότητας για το τοπίο, που αφορούν στην προστασία των φυσικών, οικολογικών και γεωμορφολογικών στοιχείων, ειδικά αυτών στις νότιες πλαγιές όπου δημιουργούνται αναρίθμητα μικρά φαράγγια. Απαιτείται επίσης να αναταχθούν οι σημαντικές αλλοιώσεις οι οποίες οφείλονται κυρίως στην ανεξέλεγκτη διάνοιξη κτηνοτροφικών δρόμων και στην αυθαίρετη κατασκευή εγκαταστάσεων, που υποστηρίζουν την κτηνοτροφική δραστηριότητα, με υπερβόσκηση σ' ολόκληρη την ορεινή περιοχή. Η έκταση και η ποσότητα των αλλοιώσεων κρίνονται ελέγξιμες και αναστρέψιμες στην βάση κάποιων οργανωμένων παρεμβάσεων. Χρήζουν ανάδειξης και προστασίας οι παραδοσιακοί οικισμοί της περιοχής (Αχεντριάς, Εθιά, Καπετανιανά, Μιαμού, Λίσταρος στα ορεινά και ημιορεινά καθώς και ο παλιός πυρήνας του Λέντα) με ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά, καθώς και ο μεγάλος αριθμός των αρχαιολογικών χώρων, που συναντώνται σε ολόκληρη την έκταση του βουνού. Στα Δυτικά Αστερούσια οι στόχοι ποιότητας τοπίου αφορούν κυρίως δύο τύπους τοπίου, το πρώτο βραχώδες με κρημνούς και φαράγγια, ενώ το δεύτερο περικλείει μια αμμώδη παραλία και την εκβολή του Γεροπόταμου. Στα φαράγγια οι δραστηριότητες της τουριστικής ανάπτυξης, της παράνομης ανοικοδόμησης, της υπερβόσκησης, της λαθροθηρίας και της παράνομης αλιείας είναι οι κύριες αιτίες, που καθιστούν τρωτή την περιοχή. Η έντονη τουριστική ανάπτυξη, η παράνομη δόμηση και το παράνομο κυνήγι αποτελούν τις κυριότερες απειλές και για το Δέλτα του Γεροπόταμου. Στους παραδοσιακούς οικισμούς, Βώρος και Σίβα με πολλά αξιόλογα παραδοσιακά κτίσματα καταγράφεται και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί η σημαντική οπτική όχληση από νεότερα ακαλαίσθητα κτίσματα.

Σχήμα.5 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Ρέθυμνο και περιβάλλουσα περιοχή

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Κύριος χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Ενετικά και Ελληνικά. Σημαντικός είναι ο αριθμός των κηρυγμένων παραδοσιακών οικισμών.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Εντός της ενότητας για την καλύτερη προσέγγιση και ανάδειξη εκτός των κοινών χαρακτηριστικών και αυτών των κυρίαρχων, διακρίνουμε δύο υποενότητες αυτή των βορείων οικισμών και αυτή των νοτίων οικισμών-Κουρταλιώτικο Φαράγγι-Μονή Πρέβελη.

Η υποενότητα βορείων οικισμών αναπτύσσεται σε κλίσεις που καταλήγουν στην θάλασσα και είναι προσανατολισμένες στον Βορρά.

Στην υποενότητα συναντάμε πλήθος παραδοσιακών οικισμών με σημαντικά τμήματά τους να βρίσκονται στη φάση της εγκατάλειψης αλλά όμως συνεχίζουν να είναι ζωντανοί οικισμοί. Έχουν διατηρήσει αξιόλογα οικιστικά χαρακτηριστικά με σημαντικότερους όλων τον Μαρουλά και το Χρωμοναστήρι.

Σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι στην υποενότητα, είναι η αρχαία Ελεύθερνα, το Φαράγγι Πατσού, η Ενετική πόλη Ρεθύμνου, η Μονή Αρκαδίου αλλά και πλήθος άλλων ιστορικών μονών (Αγ. Ειρήνης) και εκκλησίες Βυζαντινής περιόδου. Υπάρχουν επίσης σημαντικά ιστορικά μνημεία και κτήρια όπως η Φορτέτσα του Ρεθύμνου, σημαντικά κτήρια στην παλιά πόλη, οι πύργοι του Μαρουλά και πλήθος κτηρίων εντός των παραδοσιακών (ενετικών) οικισμών.

Η υποενότητα νοτίων οικισμών αναπτύσσεται στην περιοχή γύρω από το Κουρταλιώτικο Φαράγγι με κλίσεις που καταλήγουν στην θάλασσα, στα νότια του και είναι προσανατολισμένες στον νότο αλλά και με ημιορεινές περιοχές στα βόρεια της εισόδου του φαραγγιού, που δεν έχουν θέα στην θάλασσα. Περιοχή με σημαντικό Φυσικό πλούτο. Περιοχή Natura 2000 το μεγαλύτερο μέρος της υποενότητας, ΤΙΦΚ το Κουρταλιώτικο φαράγγι και το ποτάμι μέχρι την Θάλασσα, το Φοινικόδασος στην Πρέβελη και ο βιότοπος (Corine) η νότια παραθαλάσσια περιοχή.

Αναγνωρισιμότητα

Κύριο χαρακτηριστικό για το σύνολο της ενότητας είναι το πλούσιο πολιτισμικό της περιβάλλον, με αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικά μνημεία διεθνούς και εθνικής σημασίας, όπως η Φορτέτσα του Ρεθύμνου και η παλιά πόλη Ρεθύμνου, η Μονή Αρκαδίου και η Μονή Πρέβελης, η αρχαία Ελεύθερνα, ενώ οι πλειοψηφία των οικισμών αναφέρεται στον τουρισμό.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Στην υποενότητα βορείων οικισμών, η τουριστική ανάπτυξη έχει δημιουργήσει σημαντικές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο αλλά και στον κοινωνικό ιστό. Στο εναπομείναν φυσικό τοπίο δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες αλλοιώσεις. Οι πολιτιστικοί πόροι σε καθεστώς προστασίας, είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση όχι όμως και οι υπόλοιποι.

Στην υποενότητα νοτίων οικισμών, η κατάσταση του τόπου κρίνεται ικανοποιητική σε γενικές γραμμές. Σε ορισμένες περιοχές είναι φυσική/αρίστη. Ελάχιστες αλλοιώσεις τοπίου και αυτές αναστρέψιμες. Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες και η τουριστική ανάπτυξη έχουν δημιουργήσει μικρές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο. Οι πολιτιστικοί πόροι που προστατεύονται είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο εσωτερικό του συνόλου της ενότητας υπάρχουν τρεις ζώνες του δικτύου Natura 2000 οι: GR433003 και SPA 4330007 Κουρταλιώτικο Φαράγγι-Μονή Πρεβέλη-ευρύτερη περιοχή, SPA 4330008 Πρασιανό Φαράγγι, GR433003Πρασιανό Φαράγγι-Πατσός-Σφακορύακο Ρέμα-Παραλία Ρεθύμνου και εκβολή Γεροπόταμου-Ακρωτήρι Λιανός Κάβος-Περιβόλια.

Πολυπληθείς είναι οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μεταξύ αυτών η Παλαιά Πόλη Ρεθύμνου -Τοπίο Διεθνούς Σημασίας, η Αρχαία Ελεύθερνα, η Αρχαία Λάππα, το Νεκροταφείο των Αρμένων, ο χώρος της Μονής Πρέβελης-Τοπίο Εθνικής Σημασίας.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί τα: Σπήλαιο Γερανίου, Άνω Βαλσαμόνερο, Μονή Πρέβελη, Κουρταλιώτικο Φαράγγι, Φαράγγι Πετρέ, Μαρουλάς, η Ελεύθερνα και Χρωμομοναστήρι.

Οι κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί συνιστούν σύνολο εθνικής σημασίας με δύο διακριτές ομάδες οικισμών: την ομάδα Αργυρούπολης: Επισκοπή, Αρχοντική, Αργυρούπολη, Κάτω Πόρος, Ζουρίδι, Άγιος Κωνσταντίνος, Ρούστικα, Μούντρος και την ομάδα Ρεθύμνου: Βεδέροι, Πρινές, Ατσιπόπουλο, Γάλλος, Μικρό Μετόχι, Αγία Ειρήνη, Ρουσοσπίτι, Μύλοι, Καπεδιανά, Χρωμομοναστήρι, Πρασές, Κάστελος, Αρμένοι, Άγιος Γεώργιος, Αμπελάκι, Καρέ, Μαρουλάς, Κυριάννα, Αμνάτος, Καψαίανά, Πίκρη, Βιρανεπισκοπή. Εντός των οικισμών συναντάται μεγάλος αριθμός από τοιχογραφημένες Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές εκκλησίες

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Το μεγαλύτερο βόρειο παραλιακό τμήμα της ενότητας ανήκει στα όρια περιοχής Natura κυρίως για την προστασία της Caretta caretta και της Monachus monachus όπως και για τα δυο φαράγγια με κατεύθυνση από τον βορρά προς το νότο. Δυο περιοχές χαρακτηρίζονται ως ΤΙΦΚ.

Το μεγαλύτερο τμήμα της υποενότητας νοτίων οικισμών, ανήκει στα όρια περιοχής Natura του Κουρταλιώτικου Φαραγγιού, με κατεύθυνση από βορρά προς νότο. Οι περιοχές γύρω από το Φαράγγι και ειδικά στα νότια του (Πρέβελη) χαρακτηρίζονται ως ΤΙΦΚ και η νότια παραθαλάσσια ζώνη είναι βιότοπος Corine. Επίσης στην έξοδο του Κουρταλιώτικου Φαραγγιού συναντάμε το δεύτερο αυτοφυές φοινικόδασος της Κρήτης, μετά το Βάι, με φοίνικες του Θεόφραστου.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Ενδιαφέροντα πολιτιστικά, φυσικά, οικολογικά και γεωμορφολογικά στοιχεία, συνθέτουν την αισθητική αξία του τοπίου για το σύνολο της ενότητας. Ειδικότερα στην υποενότητα των βορείων οικισμών εντοπίζονται πανοραμικές θέες προς το Κρητικό πέλαγος και ενδιαφέρουσες διαδρομές σε σπάνιο τύπο τοπίου, ενώ αντίστοιχες θέες προς το Λιβυκό Πέλαγος έχουμε στην υποενότητα νοτίων οικισμών.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Τα σημαντικότερα προβλήματα στο σύνολο της ενότητας, εντοπίζονται στο οικιστικό τοπίο. Αφενός στην οικιστική περιοχή του Ρεθύμνου εκτός της παλαιάς πόλης και αφετέρου στους παραδοσιακούς οικισμούς της υποενότητας βορείων οικισμών, οι αλλοιώσεις είναι σημαντικές και απαιτούνται άμεσα μέτρα για την ανάταξη τους. Κύριοι στόχοι ποιότητας επομένως είναι, αφενός η ποιοτικά αρτιότερη σύνταξη και εμφάνιση του οικιστικού τοπίου και αφετέρου η ένταξή του στο ευρύτερο φυσικό τοπίο σε οριακές περιοχές τόσο των παραδοσιακών οικισμών όσο και της εκτός σχεδίου δόμησης. Οι ποιοτικοί αυτοί στόχοι που αφορούν κυρίως στην βόρεια υποενότητα, όσων αφορά στους οικισμούς και την εκτός σχεδίου δόμηση αφορούν αρκετά και στην νότια αντίστοιχη.

Οι στόχοι ποιότητας για το φυσικό περιβάλλον αναφέρονται κυρίως στην απόδοση καθαρότερων υδάτων στη θάλασσα αλλά και ρεμάτων τα οποία την τροφοδοτούν. Αιτίες της ρύπανσης των υδάτων είναι η οικιστική και τουριστική χρήση κυρίως στις εκτός σχεδίου περιοχές. Στις παρυφές της ενότητας το φαινόμενο της ρύπανσης είναι εντονότερο καθώς κτηνοτροφικές μονάδες μεγάλης ή μικρότερης κλίμακας ρυπαίνουν τον υδροφόρο ορίζοντα με τελικούς αποδέκτες την θάλασσα και τα ρέματα.

Ειδικότερα στη νότια υποενότητα (Κουρταλιώτικο φαράγγι – Πρέβελη) οι στόχοι ποιότητας στο φυσικό τοπίο αναφέρονται στην απόδοση καθαρότερων ρεμάτων και λιγότερων καμένων εκτάσεων. Επίσης απειλή για το τοπίο αποτελούν οι οχλούσες τουριστικές δραστηριότητες ειδικά στην παραλία Πρέβελης, όπως και η ακατάλληλη αναδάσωση.

Σχήμα 6 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Μυλοπόταμος, Ίδη

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, σημαντικές θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων που αποτελούν και τοπία εθνικής σημασίας, κηρυγμένους παραδοσιακούς οικισμούς, ενώ σχεδόν ολόκληρη η ενότητα περιλαμβάνεται στο όριο του Γεωπάρκου του Ψηλορείτη.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Εντός της ενότητας για την καλύτερη προσέγγιση και ανάδειξη εκτός των κοινών χαρακτηριστικών και αυτών των κυρίαρχων, διακρίνουμε δύο υποενότητες: του Μυλοπόταμου και της Ίδης

Η υποενότητα Μυλοπόταμου αναπτύσσεται σε χαμηλές κλίσεις, με αγροτικό τοπίο, με ελαιώνες και διάσπαρτα ίχνη ενετικών εγκαταστάσεων.

Στην υποενότητα συναντάμε πλήθος παραδοσιακών οικισμών με σημαντικά τμήματά τους να βρίσκονται στη φάση της εγκατάλειψης αλλά όμως συνεχίζουν να είναι ζωντανοί οικισμοί. Έχουν διατηρήσει αξιόλογα οικιστικά χαρακτηριστικά. Υπάρχει επίσης σημαντικός αριθμός μικρών Βυζαντινών εκκλησιών.

Η υποενότητα Ίδης αναπτύσσεται γύρω από τον δυναμικό οικισμό Ανώγεια και έχει σημείο αναφοράς τον Ψηλορείτη, με έντονες κλίσεις στις υπώρειες που καταλήγουν σους πρόποδες του βουνού. Υπάρχουν παραδοσιακοί οικισμοί μη χαρακτηρισμένοι και ιδιαίτερης αξίας αρχαιολογικοί χώροι, το Ιδαίον Άντρον, η Ζώμινθος, η και η Αξός.

Αναγνωρισιμότητα

Αναπτύσσονται πολλές ειδικές τουριστικές δραστηριότητες όπως ορειβασία, περιηγήσεις στην ενδοχώρα για πεζοπορίες και ποδήλατα με κέντρο αναφοράς τα Ανώγεια, το οροπέδιο της Νίδας και τον Ψηλορείτη.

Ειδικότερα το Ιδαίον Άντρον έχει σημαντική μυθολογική και πολιτισμική αξία καθώς ήταν το σπήλαιο όπου, σύμφωνα με το μύθο, μεγάλωσε ο Δίας.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Στην υποενότητα Μυλοπόταμου, Η ένταση στην αγροτική παραγωγή καθώς και η λειτουργία μεγάλης μονάδας χοιροτροφείου και τυποποίησης κρέατος, έχουν σαν αποτέλεσμα την ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα και κατ' επέκταση των ρεμάτων και του θαλάσσιου χώρου.

Στο εναπομείναν φυσικό τοπίο δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες αλλοιώσεις. Οι πολιτιστικοί πόροι σε καθεστώς προστασίας, είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση όχι όμως και οι υπόλοιποι.

Στην υποενότητα Ίδης, η κατάσταση του τόπου κρίνεται ικανοποιητική σε γενικές γραμμές. Σε ορισμένες περιοχές είναι φυσική/αρίστη. Ελάχιστες αλλοιώσεις τοπίου και αυτές αναστρέψιμες. Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες και η τουριστική ανάπτυξη έχουν δημιουργήσει μικρές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο. Οι πολιτιστικοί πόροι που προστατεύονται είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο εσωτερικό του συνόλου της ενότητας υπάρχει τμήμα της ζώνης του δικτύου Natura 2000 με κωδικό GR433009 – Όρος Ψηλορείτης, ενώ σχεδόν ολόκληρη η ενότητα βρίσκεται εντός του ορίου του Γεωπάρκου του Ψηλορείτη.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί ο Αξός, το Σπήλαιο Μελιδονίου, το Ιδαίον Άντρο.

Σημαντικοί είναι οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι όπως ο Αξός και η Ζώμινθος, τοπία εθνικής σημασίας. Ο κύριος χαρακτήρας των αρχαιολογικών καταλοίπων είναι ελληνικά.

Οι κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί στο σύνολο της ενότητας είναι οι: Αλφά, Καλλέργος, Βεργιανά, Πλευριανά, Λαγκά, Μαραγαρίτες, Άνω Τρίποδο, Κάτω Τρίποδο, Δάφνη, Μελιδόνι, Σκεπαστή, Κρασούνας, Αβδελάς, Άγιος Μάμας, Καστρί, Αβδανίτες, Δαμαβόλος, Δαφνέδες, Καλαμάς, Καλανδορέ, Γαράζο, Μουρτζανά, Ομάλα. Συχνά συναντάμε τοιχογραφημένες εκκλησιές εντός των οικισμών.

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Η υποενότητα Μυλοπόταμου είναι μια περιοχή με σημαντικό πολιτισμικό πλούτο, με πλήθος παραδοσιακών οικισμών, με πολλά Βυζαντινά και μεσαιωνικά μνημεία μικρής κλίμακας.

Η υποενότητα Ίδης είναι μια περιοχή με σημαντικό φυσικό πλούτο βρίσκεται σε ζώνη περιοχής Natura 2000 ενώ ΤΙΦΚ είναι το οροπέδιο της Νίδας, ο Αξός, το Ιδαίον Άντρον και βιότοπος (Corine) τμήματα της ψηλότερης περιοχής.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Στην υποενότητα Μυλοπόταμου η αισθητική αξία του τοπίου αποδίδεται στα ενδιαφέροντα πολιτιστικά και φυσικά στοιχεία, αλλά και στις θέες προς το Κρητικό πέλαγος καθώς και στις ενδιαφέρουσες διαδρομές ανάμεσα στους παραδοσιακούς οικισμούς. Υπάρχει έντονη βλάστηση με πολλά νερά καθώς αναπτύσσεται στους πρόποδες του Ψηλορείτη.

Η αισθητική αξία του τοπίου της υποενότητας Ίδης αποδίδεται στα ενδιαφέροντα φυσικά, οικολογικά, γεωμορφολογικά και πολιτιστικά στοιχεία. Εντοπίζονται πανοραμικές θέες προς το Κρητικό και το Λιβυκό Πέλαγος και ενδιαφέρουσες διαδρομές σε σπάνιο τύπο τοπίου.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Στην υποενότητα Μυλοπόταμου, τα σημαντικότερα προβλήματα εντοπίζονται στο οικιστικό τοπίο. Αφενός στην οικιστική ανάπτυξη στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίου οικισμών περιοχές, αφετέρου στους παραδοσιακούς οικισμούς. Οι αλλοιώσεις είναι σημαντικές και απαιτούνται άμεσα μέτρα για την ανάταξη τους. Κύριοι στόχοι ποιότητας επομένως είναι, αφενός η ποιοτικά αρτιότερη σύνταξη και εμφάνιση του οικιστικού τοπίου και αφετέρου η ένταξή του στο ευρύτερο φυσικό τοπίο σε οριακές περιοχές τόσο των παραδοσιακών οικισμών όσο και της εκτός σχεδίου δόμησης.

Το φυσικό τοπίο αντιμετωπίζει τα προβλήματα τα συναφή με την αγροτική ανάπτυξη και την εκτός σχεδίου δόμηση.

Παρατηρείται ρύπανση της θάλασσας και των ρεμάτων από την γεωργία και κυρίως την κτηνοτροφία. Η κτηνοτροφική δραστηριότητα δεν εκσυγχρονίζεται ανάλογα με την αποδοτικότητά της, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πρόβλημα διαχείρισης των αποβλήτων των μονάδων, μάλιστα σε περιοχή όπου συνυπάρχουν οικισμοί, ξενοδοχεία και οικίες και προστατευόμενα τοπία.

Οι στόχοι ποιότητας για το φυσικό περιβάλλον αναφέρονται κυρίως στην απόδοση καθαρότερων υδάτων στη θάλασσα αλλά και ρεμάτων τα οποία την τροφοδοτούν.

Στη υποενότητα Ίδης, η κατάσταση του τόπου κρίνεται ικανοποιητική σε γενικές γραμμές. Σε ορισμένες περιοχές είναι φυσική/αρίστη. Ελάχιστες αλλοιώσεις τοπίου και αυτές αναστρέψιμες. Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες έχουν δημιουργήσει μικρές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο. Παρατηρείται ρύπανση των ρεμάτων από τις κτηνοτροφικές δραστηριότητες. Οι πολιτιστικοί πόροι που προστατεύονται είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση.

Οι στόχοι ποιότητας για την υποενότητα Ίδης είναι σχετικοί με το φυσικό περιβάλλον και αναφέρονται στην απόδοση καθαρότερων ρεμάτων και λιγότερων καμένων εκτάσεων.

Σχήμα 7 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Χανιά, Ακρωτήρι, Βάμμος

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 κυρίως στην παράλια ζώνη και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Κύριος χαρακτήρας των ιστορικών και αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Ενετικά και Ελληνικά. Υπάρχουν αρκετοί παραδοσιακοί οικισμοί σε μέτρια κατάσταση εκ των οποίων δύο είναι κηρυγμένοι.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Εντός της ενότητας για την καλύτερη προσέγγιση και ανάδειξη εκτός των κοινών χαρακτηριστικών και αυτών των κυρίαρχων, διακρίνουμε δύο υποενότητες αυτή των παράλιων οικισμών και αυτή των μεσογείων – ημιορεινών οικισμών.

Η υποενότητα παράλιων οικισμών αναπτύσσεται σε χαμηλές κλίσεις με θέα στη θάλασσα, με ελαιώνες, κηπευτικά και πορτοκαλεώνες. Περιοχή με σημαντικό φυσικό πλούτο και την παλαιά πόλη των Χανίων, Τοπίο Διεθνούς Σημασίας, με ιδιαίτερη πολιτισμική αξία. Σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι επίσης βρίσκονται σε ολόκληρη την υποενότητα, όπως τα Άπτερα, το Μαράθι, ο Αλικιανός, ο μινωικός οικισμός Ψαθί.

Ειδικότερα στην περιοχή Ακρωτηρίου σημαντικά αξιοθέατα αποτελούν τα Μοναστήρια : Γκουβερνέτου, Αγίας Τριάδας Τσαγκαρόλων, Αγίου Ιωάννου Ελεήμονος που αποτελούν και Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, καθώς επίσης και τα σημαντικά Σπήλαια: Λέρα στα Κουνουπιδιανά , «Αρκούδα» ή «Αρκουδιώτισσα» στην περιοχή Μονής Γκουβερνέτου, «Μετόχι Παναγίας Περβολίτσας» στο Μουζουρά κ.α

Η υποενότητα μεσόγειων-ημιορεινών οικισμών αναπτύσσεται στα νότια των παράλιων οικισμών, σε μεσόγειες περιοχές χωρίς ιδιαίτερα έντονη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη. Υπάρχουν παραδοσιακοί οικισμοί μη χαρακτηρισμένοι και δύο κηρυγμένοι η Κάστελος και η Φυλακή. Σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι ο Νεροκούρος, που είναι και ΤΙΦΚ, ο Κάστελος Βαρυπέτρου, ο αρχαίος οικισμός (ίσως Κόριον) στη θέση Μετόχι Κάβαλος. Επίσης συναντάμε σημαντικά ιστορικά μνημεία και σημαντικά κτήρια.

Αναγνωρισιμότητα

Κύριο χαρακτηριστικό για το σύνολο της ενότητας είναι το πλούσιο πολιτισμικό της περιβάλλον, με αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικά μνημεία διεθνούς και εθνικής σημασίας, όπως η εντός των τειχών παλιά πόλη Χανίων και οι Μονές Αγ. Ιωάννου Γκουβερνέτου και Αγ. Τριάδος Τσαγκαρόλων, ενώ οι πλειοψηφία των οικισμών αναφέρεται στον τουρισμό.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Η τουριστική ανάπτυξη έχει δημιουργήσει σημαντικές αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο κυρίως στους παράλιους οικισμούς. Στο εναπομείναν φυσικό τοπίο δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες αλλοιώσεις ενώ υπάρχουν περιοχές όπου η κατάσταση του τοπίου κρίνεται φυσική/άριστη. Οι πολιτιστικοί πόροι που προστατεύονται είναι στην πλειοψηφία τους σε καλή κατάσταση.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο εσωτερικό του συνόλου της ενότητας υπάρχουν περιοχές εντός ζωνών του δικτύου Natura 2000 οι: SPA 4340018 Νησίδα Άγιοι Θεόδωροι, GR4340006 Λίμνη Αγιάς-Πλατανιάς- ρέμα και εκβολή Κερίτη-Κοιλάδα Φάσας, SPA 4340020 Λίμνη Αγιάς, GR4340010 Δράπανο-παραλία Γεωργιούπολης-Λίμνη Κουρνά και SPA 4340022 Λίμνη Κουρνά και εκβολή Αλμυρού.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί τα: Αλικιανός, Νεροκούρος, Αλμυρίδα Πλάκας, Δουλιανά, Άσπρο Γαβαλοχωρίου, Γαβαλοχώρι, Μονές Γκουβερνέτου-Τσαγκαρόλων και Ακρωτήρι, ο Κόλπος Καλαθά μαζί με το Σταυρό Κουνουπιδιανών, Χανιάς-ο κόλπος και η Λίμνη Κουρνά.

Υπάρχουν σημαντικές θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μεταξύ άλλων η εντός των τειχών Πόλη των Χανίων-Τοπίο Διεθνούς Σημασίας, τα Άπτερα, η νησίδα Σούδα, το Μαράθι Ακρωτηρίου, ο Μινωικός οικισμός Ψαθί - Νέας Κυδωνίας, ο Μινωικός οικισμός στη θέση «Αμμούτσες»- Ιερά Μονή Αγ. Τριάδος Ακρωτηρίου, η περιοχή Σταυρός, ο κόλπος Καλαθά, ο Νεροκούρος, ο Κάστελος Βαρυπέτρου, η περιοχή Αλικιανού και ο αρχαίος οικισμός (ίσως Κόριον) στη θέση Μετόχι Κάβαλος.

Ειδικότερα στην περιοχή Ακρωτηρίου σημαντικά αξιοθέατα αποτελούν τα Μοναστήρια : Γκουβερνέτου, Αγίας Τριάδας Τσαγκαρόλων, Αγίου Ιωάννου Ελεήμονος που είναι και Τοπία Εθνικής Σημασίας.

Κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί είναι το Πάτημα και η Φυλακή, ενώ στο σύνολο της ενότητας υπάρχουν παραδοσιακοί οικισμοί μη χαρακτηρισμένοι.

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Η χωρική ενότητα αποτελεί περιοχή με σημαντικό φυσικό και πολιτισμικό πλούτο με ζώνες προστασίας που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000. Ειδικότερα όσων αφορά στην ζώνη Λίμνη Αγιάς-Πλατανιάς ρέμα και εκβολή Κερίτη-κοιλάδα Φάσας εμφανίζεται ένα σημαντικό υγροτοπικό σύστημα με ποικιλία βιοτόπων και μεγάλη βιοποικιλότητα, ενώ η κοιλάδα Φασά είναι ο μοναδικός υγρότοπος στην Ελλάδα και ένας από τους λίγους της Ευρώπης που φιλοξενεί τη φτέρη Woodwardia radicans.

Η περιοχή Δράπανο- παραλία Γεωργιούπολης- Παραλία Κουρνά αποτελεί επίσης σημαντικό υγροτοπικό σύστημα, από τα σημαντικότερα συστήματα στην ανατολική Μεσόγειο, λόγω της μεγάλης ποικιλίας διαφορετικών βιοτόπων, της σημασίας για τα μεταναστευτικά πουλιά και της παρουσίας πλούσιας πανίδας και χλωρίδας.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Ενδιαφέροντα πολιτιστικά, φυσικά, οικολογικά και γεωμορφολογικά στοιχεία, συνθέτουν την αισθητική αξία του τοπίου για το σύνολο της ενότητας. Επίσης εντοπίζονται πανοραμικές θέες προς το Κρητικό πέλαγος και ενδιαφέρουσες διαδρομές σε σπάνιο τύπο τοπίου.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Τα σημαντικότερα προβλήματα στο σύνολο της ενότητας, εντοπίζονται στο οικιστικό τοπίο. Αφενός στην οικιστική περιοχή των Χανίων εκτός της παλαιάς πόλης και αφετέρου στους παράλιους οικισμούς, οι αλλοιώσεις είναι μεν τοπικού χαρακτήρα πλην όμως σημαντικές και απαιτούνται άμεσα μέτρα για την ανάταξη τους. Η εκτός σχεδίου δόμηση, η εντατική οικιστική και τουριστική χρήση σε μια ζώνη βάθους 2-3 χλμ. από το παραλιακό μέτωπο, αλλοιώνει το πλούσιο φυσικό τοπίο και επιπλέον δημιουργείται ρύπανση στη θάλασσα και στα ρέματα.

Επομένως η ποιοτικότερη ένταξη της οικιστικής ανάπτυξης στο φυσικό περιβάλλον, η απόδοση καθαρότερων υδάτων στη θάλασσα και στα ρέματα που την τροφοδοτούν και η αποκατάσταση/ανάδειξη των μνημείων και των οικισμών με παραδοσιακό χαρακτήρα, είναι οι κύριοι στόχοι ποιότητας τοπίου για την ενότητα αυτή.

Ειδικότερα στις περιοχές που βρίσκονται σε ζώνες του δικτύου Natura 2000, εκτός του ελέγχου στη δόμηση και την απόδοση καθαρότερων υδάτων, πρέπει να τεθούν υπό έλεγχο, το κυνήγι, η βόσκηση και η επέκταση των καλλιεργειών.

Σχήμα 8 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Δυτικές Ακτές έως Ακρωτήρι Κριός

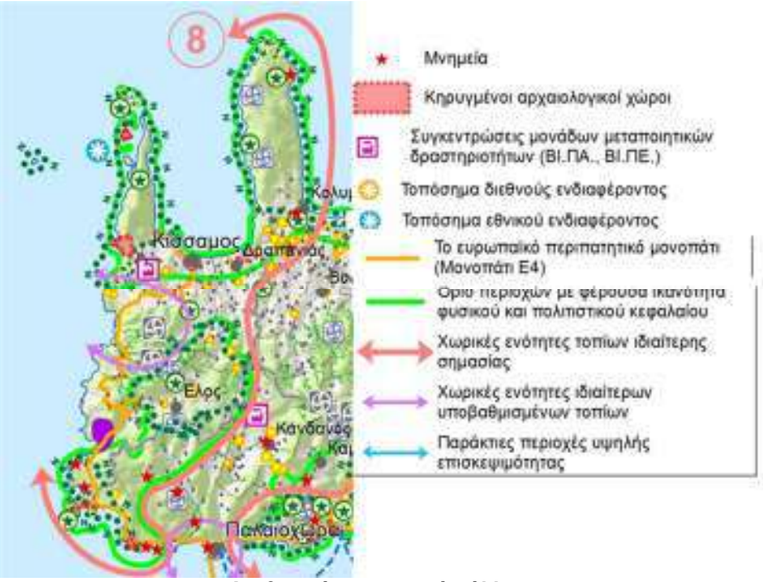

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Στην ενότητα αυτή συναντάμε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 κυρίως στην παράλια ζώνη και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Κύριος χαρακτήρας των αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Ελληνικά και Μεσαιωνικά. Υπάρχουν αρκετοί παραδοσιακοί οικισμοί σε μέτρια κατάσταση εκ των οποίων δύο είναι κηρυγμένοι.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Η ενότητα διασχίζεται από το Περιπατητικό Μονοπάτι Ε4, το οποίο έχει αφετηρία το Καστέλι Κισσάμου και στο εσωτερικό της περιλαμβάνονται πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων όπως το Καστέλι Κισσάμου, το Ελαφονήσι, η Νησίδα Γραμβούσα, η αρχαία Πολυρρήνια, η αρχαία Φαλάσαρνα.

Αναγνωρισιμότητα

Κύριο χαρακτηριστικό για το σύνολο της ενότητας είναι το πλούσιο φυσικό και πολιτισμικό της περιβάλλον, με σημαντικές περιοχές εντός ζωνών του δικτύου Natura 2000 όπως ενδεικτικά: Γραμβούσα, Φαλάσαρνα, Ελαφόνησος, Έλος, Χρυσοσκαλίτισσα και πλήθος Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Η σύγκρουση των χρήσεων στις παραλιακές ζώνες (θερμοκήπια και τουριστικές εγκαταστάσεις, κυριότερα στο ΒΔ άκρο) καθώς και η εκτός σχεδίου δόμηση αλλά και η δόμηση εντός των οικισμών, έχουν επιφέρει αλλοιώσεις στο οικιστικό τοπίο με συνέπειες και στο φυσικό. Με κατάλληλους χειρισμούς οι αλλοιώσεις κρίνονται αναστρέψιμες. Στο εναπομείναν φυσικό τοπίο δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες αλλοιώσεις ενώ υπάρχουν περιοχές όπου η κατάσταση του τοπίου κρίνεται φυσική/άριστη.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο σύνολο της ενότητας υπάρχουν σημαντικές περιοχές εντός ζωνών του δικτύου Natura 2000 οι: GR4340001 και SPA 4340017 Ήμερη και Άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα, GR4340002 Νήσος Ελαφόνησος και Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη, GR4340003 και SPA 4340021 Χερσόνησος Ροδωπού-Παραλία Μάλεμε, GR4340004 Έλος-Τοπόλια-Σάσαλος-Άγιος Δίκαιος και GR4340015 παραλία από Χρυσοσκαλίτισσα μέχρι Ακρωτήρι Κριός.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί οι: περιοχή Ελαφόνησος-Κολυμπάρι-Καστέλι, περιοχή Μονής Γωνιάς, Δικτυναίο Ιερό-Ακρ. Σπαντα, Πολυρρήνια, Νησίδες Ήμερη και Άγρια Γραμβούσα, Κόλπος Λιβάδι Κισσάμου, Καστέλι, Ρόκα.

Υπάρχουν πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων: το Καστέλι Κισσάμου, το Ελαφονήσι, η Νησίδα Γραμβούσα, η αρχαία Πολυρρήνια, η αρχαία Φαλάσαρνα.

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Η χωρική ενότητα αποτελεί περιοχή με σημαντικό φυσικό και πολιτισμικό πλούτο με ζώνες προστασίας που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000. Ειδικότερα όσων αφορά στο βορειοδυτικό της τμήμα, την

Χερσόνησο Ροδοπού-Παραλία Μάλεμε, η ποιότητα και σπουδαιότητά του συνίσταται στα ακόλουθα χαρακτηριστικά: αρχαιολογικός χώρος Δίκτυννας στο βόρειο μέρος της χερσονήσου, απολιθώματα θηλαστικών στη Ραβδούχα, σημαντική ορνιθοπανίδα, πολλά ενδημικά είδη φυτών και ζώων, ενώ η παραλία από Κολυμπάρι μέχρι Πλατανιά είναι μια από τις πιο σημαντικές θέσεις αναπαραγωγής της Caretta caretta στην Κρήτη.

Επίσης εθνικής σημασίας Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί τα νησιά Ήμερη και Άγρια Γραβούσα, ως σημαντικές περιοχές για πολλά ελληνικά ενδημικά ή στενοενδημικά φυτικά είδη και για ενδημικά ή σπάνια είδη και υποείδη ερπετών και ασπόνδυλων. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο σπάνιο και τοπικό ενδημικό φυτό Anthemis glaberrima.

Οι περιοχές Έλους και Περβόλια, στο κέντρο της ενότητας, είναι σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν σπάνιες για τη νότιο Ελλάδα, φυτείες και δάση καστανιάς.

Η Χρυσοσκαλίτισσα, η νήσος Ελαφόνησος και η απέναντί της ακτή της Κρήτης παρουσιάζουν μεγάλο οικολογικό ενδιαφέρον με τους σπάνιους φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς. Επίσης η περιοχή είναι πολύ σημαντική για τα μεταναστευτικά πτηνά τόσο ως τόπος αναπαραγωγής όσο και ως ενδιάμεσος σταθμός ανάπαυσης.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Ενδιαφέροντα πολιτιστικά, φυσικά, οικολογικά και γεωμορφολογικά στοιχεία, συνθέτουν την αισθητική αξία του τοπίου για το σύνολο της ενότητας. Επίσης εντοπίζονται πανοραμικές θέες προς το Κρητικό και Λιβυκό πέλαγος και ενδιαφέρουσες διαδρομές σε σπάνιο τύπο τοπίου.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Οι στόχοι ποιότητας για το μοναδικό τοπίο της ενότητας, πέραν από τις ενέργειες για την αντιμετώπιση της εκτός σχεδίου δόμησης και της δόμησης εντός των οικισμών, που αποτελούν κοινό πρόβλημα για όλο το νησί, είναι η επίλυση της σύγκρουσης των χρήσεων στις παραλιακές ζώνες (θερμοκήπια και τουριστικές εγκαταστάσεις, κυριότερα στο ΒΔ άκρο, από την περιοχή της Φαλάσαρνας και νότια), καθώς και η εφαρμογή των ενδεδειγμένων περιβαλλοντικών τεχνικών στην εξόρυξη γύψου, στην περιοχή Στόμιο.

Επομένως η ποιοτικότερη ένταξη της οικιστικής ανάπτυξης στο φυσικό περιβάλλον, η απόδοση καθαρότερων υδάτων στη θάλασσα και στα ρέματα που την τροφοδοτούν και η αποκατάσταση/ανάδειξη των μνημείων, είναι οι κύριοι στόχοι ποιότητας τοπίου για την ενότητα αυτή.

Ειδικότερα στις περιοχές που βρίσκονται σε ζώνες του δικτύου Natura 2000, εκτός του ελέγχου στη δόμηση και την απόδοση καθαρότερων υδάτων, πρέπει να τεθούν υπό έλεγχο, το κυνήγι, η βόσκηση, το παράνομο ψάρεμα, οι πολλές τουριστικές δραστηριότητες, τα θερμοκήπια.

Σχήμα 9 Παρουσίαση τοπίου ιδιαίτερης σημασίας Νότιες Ακτές έως Φραγκοκάστελο

Αισθητικό και φυσικό κάλλος

Μοναδικού κάλλους περιοχή των Λευκών Ορέων, η οποία βρίσκεται στην πλειονότητά της σε καθεστώς εντός ζωνών του δικτύου Natura 2000, ενώ στην ενότητα συναντάμε και το διεθνούς ενδιαφέροντος τοπίο του Εθνικού Δρυμού Σαμαριά. Υπάρχουν επίσης χαρακτηρισμένα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων. Κύριος χαρακτήρας των αρχαιολογικών καταλοίπων είναι Ελληνικά και Μεσαιωνικά. Υπάρχουν αρκετοί παραδοσιακοί οικισμοί σε μέτρια κατάσταση εκ των οποίων επτά είναι κηρυγμένοι – «επισκέψιμοι» σε ενιαία πορεία από τη θάλασσα.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Η ενότητα διασχίζεται από το Περιπατητικό Μονοπάτι Ε4, στο εσωτερικό της περιλαμβάνονται πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων όπως το Καστέλι Σελίνου, Ρωμαϊκός οικισμός Καντάνου, Φαράγγι Νίμπρου και θαλάσσιος χώρος Αγίας Ρουμέλης (αρχαία Τάρα), Σούγια, Λουτρό, αρχαία Ανώπολις, Αρχαίος Φοίνιξ, χώροι στη Νήσο Γαύδο και Γαυδοπούλα. Υπάρχουν παραδοσιακοί οικισμοί από τους οποίους κηρυγμένοι είναι οι: Ομαλός, Σκαλωτή, Κομιτάδες, Χώρα Σφακίων, Λουτρό, Αγία Ρουμέλη,

Αναγνωρισιμότητα

Η κυριαρχία μέρους των Λευκών Ορέων προσδίδει ιδιαίτερη αναγνωρισιμότητα στο τοπίο της παρούσας ενότητας. Στον πυρήνα της περιοχής συναντάμε το οροπέδιο Ομαλού και τον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς που αποτελεί Τοπόσημο Διεθνούς ενδιαφέροντος. Βραχώδεις ακτές, θαλάσσιες σπηλιές, πηγές, ρέματα και φαράγγια αποτελούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου.

Αναλλοίωτος χαρακτήρας – αξιόλογη ποιότητα

Η κατάσταση του τοπίου στο σύνολο της ενότητας είναι από εξαιρετικά καλή έως φυσική/άριστη. Μικρές αλλοιώσεις παρατηρούνται κυρίως στα νοτιανατολικά πεδινά της ενότητας.

Ήδη αναγνωρισμένα προστατευόμενα στοιχεία

Στο σύνολο της ενότητας υπάρχουν σημαντικές περιοχές του δικτύου Natura 2000 οι: GR4340005 Όρμος Σούγιας-Βάρδια-Φαράγγι Λισσού μέχρι Ανύδρου και παράκτια ζώνη, GR4340012 Ασφέντου-Καλλικράτης και παράκτια ζώνη, GR4340013 και SPA 4340023 Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα, SPA 4340014 Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς-Φαράγγι Τρυπητής-Ψιλάφι-Κουστογέρακο, GR4340008 Λευκά Όρη και παράκτια ζώνη, SPA 4340019 Φαράγγι Καλλικράτης-Αργουλιανό Φαράγγι-Οροπέδιο Μανίκα. Ο Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς είναι αναγνωρισμένος ως τέτοιος από το 1962.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν χαρακτηριστεί οι: Πεδιάδα Φραγκοκάστελου, Λευκά Όρη, Φαράγγι .

Σαμαριάς-Ομαλός και Τάρα, Συία και Λισσός, Κάντανος και Υρτακίνα, Φαράγγι Νίμπρου, Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα.

Υπάρχουν πολυπληθείς θέσεις κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων οι: Καστέλι Σελίνου, Ρωμαϊκός οικισμός Καντάνου, Φαράγγι Νίμπρου και θαλάσσιος χώρος Αγίας Ρουμέλης (αρχαία Τάρα), Συία και Λισσός, αρχαία Ανώπολις, Αρχαίος Φοίνιξ, χώροι στη Νήσο Γαύδο και Γαυδοπούλα.

Κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί οι: Ομαλός, Σκαλωτή, Κομιτάδες, Χώρα Σφακίων, Λουτρό, Αγία Ρουμέλη.

Μοναδικότητα- σπανιότητα

Η χωρική ενότητα αποτελεί περιοχή με σημαντικό φυσικό και πολιτισμικό πλούτο με εκτεταμένες ζώνες προστασίας του δικτύου Natura 2000, πολλά χαρακτηρισμένα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλους και πολλούς αρχαιολογικούς χώρους. Από τα σημαντικότερα στοιχεία που προσδίδουν και μια μοναδικότητα στο τοπίο της ενότητας είναι το τμήμα των Λευκών Ορέων και ο Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς.

Ειδικότερα:

Το τμήμα των Λευκών Ορέων και η παράκτια ζώνη παρουσιάζει ιδιαίτερα πλούσια γεωμορφολογία και χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό φαραγγιών, με σημαντικότερο αυτό της Σαμαριάς. Υπάρχει επίσης μεγάλος αριθμός χαραδρών, σπηλαίων, βαράθρων, πολγών και οροπεδίων. Αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό των ακτών της περιοχής είναι οι ασβεστολιθικοί απότομοι γκρεμοί. Οι υψηλότεροι έχουν περισσότερες από μια κλιματικές ζώνες και ζώνες βλάστησης. Το φαράγγι της Σαμαριάς χαρακτηρίζεται από τις μεγαλύτερες παράκτιες χαράδρες των Βαλκανίων.

Ο Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς είναι ο παλιότερος χαρακτηρισμένος στην Ελλάδα (από το 1962) και αποτελεί Τοπόσημο Διεθνούς ενδιαφέροντος. Περιλαμβάνεται στην περιοχή Natura Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς-Φαράγγι Τρυπητής-Ψιλάφι-Κουστογέρακο . φιλοξενεί πανίδα και χλωρίδα με μεγάλη ποικιλότητα και ισορροπία και είναι η μοναδική περιοχή όπου απαγορεύεται η βόσκηση. Η περιοχή προστατεύεται επίσης από τη συνθήκη της Βαρκελώνης.

Επίσης ιδιαίτερα σημαντικά για την Ευρώπη είναι τα νησιά Γαύδος και Γαυδοπούλα, αναφορικά με την χλωριδική τους σύνθεση. Τα αφρικανικά είδη που συναντώνται στα νησιά είτε αποτελούν την μοναδική παρουσία τους στην Ευρώπη, είτε μια από τις ελάχιστες.

Η αξία του τοπίου ως φυσικού πόρου

Η αισθητική αξία του τοπίου στη χωρική ενότητα αναφέρεται σε μέρος των Λευκών Ορέων με μοναδικού ενδιαφέροντος τοπία και γεωλογικούς σχηματισμούς, με ιδιαίτερα ανθρωπογενή χαρακτηριστικά, ενδιαφέρουσες διαδρομές και θέες και εξαιρετικής σημασίας οικοσυστήματα. Το μεγαλύτερο τμήμα της χωρικής ενότητας βρίσκεται εντός ζωνών του δικτύου Natura 2000 και περιλαμβάνει μέρος από τα πυκνότερα δίκτυα του Ε4 Κρήτης.

Στόχοι ποιότητας. Αναγκαία μέτρα προστασίας και διαχείρισης

Οι στόχοι ποιότητας για το μοναδικό τοπίο της ενότητας, πέραν από τις ενέργειες για την αντιμετώπιση της περιορισμένης εκτός σχεδίου δόμησης και της δόμησης εντός των οικισμών, που αποτελούν κοινό πρόβλημα για όλο το νησί, είναι η επίλυση της σύγκρουσης των χρήσεων στις παραλιακές ζώνες και στα νοτιανατολικά πεδινά.

Ειδικότερα στις περιοχές που βρίσκονται σε ζώνες του δικτύου Natura 2000, εκτός του ελέγχου στη δόμηση και την απόδοση καθαρότερων υδάτων, πρέπει να τεθούν υπό έλεγχο, το κυνήγι, η υπερβόσκηση (που πολλές φορές συνοδεύεται με διαχείριση των βιοτόπων με φωτιά), η ξύλευση, το παράνομο ψάρεμα (με δυναμίτη στις ακτές), οι τουριστικές δραστηριότητες.

Παράρτημα Ενότητας 2.1.2 : Οικιστικό περιβάλλον – παραγωγικές ζώνες

Προϊόντα ΠΟΠ ΠΓΕ

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γενική Διεύθυνση Τροφίμων
Δ/ντης Διασφάλισης ποιότητας και Ανάπτυξης Γεωργικών
Τμήμα ΠΟΠ-ΠΓΕ (ΕΠΟΠ)

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΚΡΗΤΗΣ	Ελαιόλαδο	Φύσσκα Ηρακλείου Κρήτης (ΠΟΠ)	Ηρακλείου
		Φέτα Ηρακλείου Κρήτης (ΠΟΠ)	
		Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης (ΠΟΠ)	
		Εθνικοτοπικό κομβίο ελιάς/λαδιά Ηρακλείου (ΠΟΠ)	
		Μαστίχα (ΠΟΠ)	
		Θύμαρο Μελισσόχορτο Ρεθύμνης Κρήτης (ΠΟΠ)	Ρεθύμνης
		Λουκί Κρήτης (ΠΓΕ)	Χανίων
		Κολοκυθάκι Χανίων Κρήτης (ΠΟΠ)	
		Μανιτάρια Χανίων Κρήτης (ΠΟΠ)	
		Εθνικοτοπικό κομβίο ελιάς/λαδιά Βάλτου Κρήτης (ΠΟΠ)	
		Σύκα Λασιθίου Κρήτης (ΠΟΠ)	Λασιθίου
	Φρούτα – Λαχανικά – Όσπρια/ Κηπευτικά	Ντομάτα Μάλεμε Χανίων Κρήτης (ΠΟΠ)	Χανίων
		Σταφύλι Σουλτανίνα Κρήτης (ΠΓΕ)	Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασιθίου
	Ελιές	Φασόλια Αρμενάδες Ρεθύμνης Κρήτης (ΠΟΠ)	Ρεθύμνης
	Τυριά	Γραβιέρα Κρήτης (ΠΟΠ)	Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασιθίου
		Κεφαλογραβιέρα Κρήτης (ΠΟΠ)	
		Μυζήθρα Χανίων (ΠΟΠ)	Χανίων
		Μυζήθρα Φαιστού (ΠΟΠ)	Φαιστού Λασιθίου
	Αρτοποιΐες	Κρητικό Παξιμάδι (ΠΓΕ)	Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασιθίου
	Λοιπά Προϊόντα Ζωικής Προέλευσης	Πλουσιόγραμμο Κρήτης (ΠΟΠ)	Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασιθίου

1

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	Ελαιόλαδο	Κρανιώτικο Καλαμάτας (ΠΟΠ)	Καλαμάτα
		Πικρολιά Καλαμάτας (ΠΟΠ)	
		Θουκιάς Καλαμάτας (ΠΟΠ)	
		Λιβανάτη (ΠΓΕ)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
	Ελιές	Κονσερβολιά Αταλάντης (ΠΟΠ)	Φθιώτιδας
		Κονσερβολιά Σπιτάλιας (ΠΟΠ)	
		Κονσερβολιά Ρηβίου (ΠΟΠ)	Βοιωτίας
	Τυριά	Φυσικόλιβα Αραχωβίτικο Παρνασσού (ΠΟΠ)	Βοιωτίας
		Φέτα ΠΟΠ	Όλοι οι νομοί (6)
		Κασέρι Δομενικό (ΠΟΠ)	Φθιώτιδας
		Κεφαλογραβιέρα (ΠΟΠ)	Βοιωτίας, Αιτωλοακαρνανίας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	Φρούτα	Μήλο Ζαγοράς Πηλίου (ΠΟΠ)	Μαγνησίας
		Μήλο Πηλίου (ΠΟΠ)	
	Ελιές	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου (ΠΟΠ)	Μαγνησίας
	Τυριά	Γραβιέρα Κεφαλονιάς ΠΟΠ	Καρδίτσας
		Φέτα ΠΟΠ	Όλοι οι νομοί (4)
		Κασέρι (ΠΟΠ)	
		Μανούρι (ΠΟΠ)	
		Γιαλοτύρι (ΠΟΠ)	
		Μυζήθρα (ΠΟΠ)	
	Προϊόντα Κράστας	Αρνάκι Βλαστάνας (ΠΟΠ)	Λάρισας
		Κατσικάκι Βλαστάνας (ΠΟΠ)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΗΠΕΙΡΟΥ	Ελαιόλαδο	Πράσινο (ΠΓΕ)	Πρέβεζας
	Ελιές	Κονσερβολιά Άρτας (ΠΓΕ)	Άρτας
	Τυριά	Μανούρι (ΠΟΠ)	Ιωαννίνων
		Φέτα (ΠΟΠ)	Όλοι οι νομοί (4)
		Κασέρι/γραβιέρα (ΠΟΠ)	
		Γιαλοτύρι (ΠΟΠ)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ	Φρούτα – Λαχανικά	Κίτρο-νιανό Κύμαρας (ΠΓΕ)	Κύμαρας
		Σταφύλι Σαντορίνης (ΠΟΠ)	Σαντορίνης
		Σύκο Νάξου (ΠΓΕ)	

4

		Κρασάτο Αγιορείτικο (ΠΟΠ)	Αγιο Όρος
		Λουκουμί Αλεξανδρείας (ΠΟΠ)	
		Καλαμάτα (ΠΟΠ)	Μεσσηνία
	Ελιές	Βλαχ Κοπανίστης	
	Φρούτα & Λαχανικά	Τσουλουφάς Μαλεβίζας Λασιθίου (ΠΟΠ)	Λασιθίου
		Μέλι Φυσικός Ρόδινος Τρικόρυφος (ΠΟΠ)	
		Θυμίαμα Βασιλίκας Φυσικό (ΠΓΕ) (Μέλι Φυσικό)	Λασιθίου
		Μέλι Φυσικό (ΠΓΕ) (Ι.Ε Φυσικό και Σταυρολέξη)	
		Αγκινάρα Ιρίκια (ΠΓΕ) (Τσιακάς Κοκκίνης Χερσονήσου, Ιρίκια και Φακιάς Κάστρου, Δήμοι Ηλιούπολιν)	Αγκιόλιδας
	Τυριά	ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	Μαγνησίας, Λαρισίας, Αγκιόλιδας, Αργολίδας, Κορινθίας
		Σαλίκα (ΠΟΠ)	Μεσσηνία, Λακωνία,
	Λίπη ζωικής προέλευσης	Μέλι λάδας Φυσικόλιβα Βασιλίκα (ΠΟΠ)	Αγκιόλιδας
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Ελαιόλαδο	Σπορέλιο (ΠΓΕ)	Αιτωλίας
	Φρούτα-Λαχανικά	Καρυοκαλλί Σταφίδα Βοστίτσας (ΠΟΠ)	Αχαΐας
		Σταφίδα Νιάλας (ΠΓΕ)	Αιτωλίας
	Τυριά	ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	Αχαΐας, Αιτωλίας, Αιτωλοακαρνανία
		Κεφαλογραβιέρα (ΠΟΠ)	Αιτωλοακαρνανία
	Ψάρια-Θαλάσσια	Κυρτόστομο Μεσολογγίου (ΠΟΠ)	Αιτωλοακαρνανία

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	Ελαιόλαδο	Λέσβος Α Ψυχολάου (ΠΓΕ)	Λέσβου
		Σάμος (ΠΓΕ)	Σάμου
	Φρούτα – Λαχανικά	Νιοστιάρι Νάξου ΠΓΕ	Νάξου
	Ελιές	Βρούσκο Νάξου (ΠΟΠ)	
	Γάμος - Ρετσίνα	Τσίπουρο Νάξου (ΠΟΠ)	
		Ρετσίνα Νάξου (ΠΟΠ)	
	Λιβάδια Νάξου	Μαστιχόβοδο Νάξου (ΠΟΠ)	
		Λιβάδι Μυτιλήνης (ΠΟΠ)	

	Ελαιόλαδο	Κορωνέικο (ΠΓΕ)	Κορωπίου
		Φυσικό Μανδήλιο Κύμαρας (ΠΓΕ)	Κύμαρας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	Ελαιόλαδο	Θάσος (ΠΓΕ)	Καβάλας
	Ελιές	Θρακίσια Θάσος (ΠΟΠ)	
	Φρούτα & Λαχανικά	Πιπέρια Φίλια Νευροκοπίου (ΠΓΕ)	Δράμας
	Όσπρια	Φασόλια Γίγαντες Κλεφαστών Φίλια Νευροκοπίου (ΠΓΕ)	
		Φασόλια Κοκκί Μανδηνάρια Φίλια Νευροκοπίου (ΠΓΕ)	
	Τυριά	ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	Όλοι οι νομοί (6)
		Κασέρι (ΠΟΠ)	Δράμας, Καβάλας, Σερρών, Ξάνθης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Φρούτα & Λαχανικά	Μήλο Καστοριάς (ΠΓΕ)	Καστοριάς
	Όσπρια	Φασόλια Γίγαντες-Κλεφαστών Καστοριάς (ΠΓΕ)	
		Φασόλια Γίγαντες-Κλεφαστών Πρεσπών Φλώρινας (ΠΓΕ)	Φλώρινας
		Φασόλια κόκκινα μαγειρίτσικα Πρεσπών Φλώρινας (ΠΓΕ)	
	Λοιπά Προϊόντα	Κρόκος Κοζάνης (ΠΟΠ)	Κοζάνης
	Τυριά	Κασέρι (ΠΟΠ)	Κοζάνης, Γρεβενών
		Μανούρι (ΠΟΠ)	Φλώρινας, Κοζάνης, Καστοριάς, Γρεβενών
		ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	
		Κασέρι (ΠΟΠ)	
		Μανούρι (ΠΟΠ)	
		Κεφαλογραβιέρα (ΠΟΠ)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Ελαιόλαδο - Ελιές	Λουκουμάκι Χαλκιδικής ΠΟΠ Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής ΠΟΠ Τσάκωνα Μαυροκορώνεικο Χαλκιδικής (ΠΟΠ)	Χαλκιδικής
	Φρούτα & Λαχανικά	Κεράσια ερυθρά Ροδοκερασιάς (ΠΟΠ)	Ημαθίας
		Ροδάκινα Νάουσας (ΠΟΠ)	
		Λιναριάν Πιερίας (ΠΓΕ)	Πιερίας
	Τυριά	Μανούρι (ΠΟΠ)	Θεσ/νίκης, Χαλκιδικής,

			Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας
		ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	Σερρών, Θεσ/νίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας
		Κασέρι (ΠΟΠ)	
		Μανούρι	Θεσ/νίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας

	Τυριά	(Φέτα Λάδας)	Λάδας
		Χαλλούμι Λάρνακα (ΠΟΠ) – (Φέτα Λάρνακα)	
		Φέτα (ΠΟΠ)	
		Κασέρι (ΠΟΠ)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	Προϊόντα Αρτοποιΐας Ζυμαρικοποιΐας	Μακαρόνια (ΠΓΕ)	Ρόδου
	Ελαιόλαδο	Ρόδος (ΠΓΕ)	Δωδεκανήσου
	Όσπρια	Φάβα Σαντορίνης (ΠΟΠ) – (Φάβα Σαντορίνης)	Κυκλάδων
	Τυριά	Γραβιέρα Νάξου (ΠΟΠ)	
		Σαν Μιχάλης (ΠΟΠ) – (Φέτα Σύρου)	
		Κασκαβάλ (ΠΟΠ)	
	Φρούτα - Λαχανικά	Πιπέρια Φίλια ΠΓΕ – (Φέτα Φίλιας)	
		Γιαρμπόλα Σαντορίνης (ΠΟΠ) –(Φάβα Σαντορίνης)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΑΤΤΙΚΗΣ	Ελαιόλαδο	Εθνικοτοπικό κομβίο ελιάς/λαδιά Τριπόλεως (ΠΟΠ)	Πειραιώς
	Φρούτα – Λαχανικά	Φυστίκι Αιγίνης (ΠΟΠ)	
		Φυστίκι Μεγάρων (ΠΟΠ)	Ανατολικής Αττικής
		Σύκο Βραβρώνας Μαρκοπούλου Μεσογείων (ΠΓΕ)	Ανατολικής Αττικής
	Τυριά	ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	Όλοι οι νομοί

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	Περιφερειακές Ενότητες
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	Φρούτα – Λαχανικά	Λιναριάν Σπερχειάς (ΠΟΠ)	Φθιωτίδας
		Λιβαδιακό Φυστίκι Φθιωτίδας (ΠΟΠ)	
		Σιρόπι Σύκο Κύμης (ΠΟΠ)	Εύβοιας
		Κυρά Σύκο Τριβόλκαρο (ΠΟΠ) (καλλιέργεια στη Β.Εύβοια)	
		Κουκουβάγιά Αμφίσσης (ΠΟΠ)	Φωκίδας

3

	Ελαιόλαδο	Κορωπάκι (ΠΓΕ)	Κορωπίου
		Φυσικό Μανδήλιο Κύμαρας (ΠΓΕ)	Κύμαρας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	Ελαιόλαδο	Θάσος (ΠΓΕ)	Καβάλας
	Ελιές	Θρακίσια Θάσος (ΠΟΠ)	
	Φρούτα & Λαχανικά	Πιπέρια Φίλια Νευροκοπίου (ΠΓΕ)	Δράμας
	Όσπρια	Φασόλια Γίγαντες Κλεφαστών Φίλια Νευροκοπίου (ΠΓΕ)	
		Φασόλια Κοκκί Μανδηνάρια Φίλια Νευροκοπίου (ΠΓΕ)	
	Τυριά	ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	Όλοι οι νομοί (6)
		Κασέρι (ΠΟΠ)	Δράμας, Καβάλας, Σερρών, Ξάνθης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Φρούτα & Λαχανικά	Μήλο Καστοριάς (ΠΓΕ)	Καστοριάς
	Όσπρια	Φασόλια Γίγαντες-Κλεφαστών Καστοριάς (ΠΓΕ)	
		Φασόλια Γίγαντες-Κλεφαστών Πρεσπών Φλώρινας (ΠΓΕ)	Φλώρινας
		Φασόλια κόκκινα μαγειρίτσικα Πρεσπών Φλώρινας (ΠΓΕ)	
	Λοιπά Προϊόντα	Κρόκος Κοζάνης (ΠΟΠ)	Κοζάνης
	Τυριά	Κασέρι (ΠΟΠ)	Κοζάνης, Γρεβενών
		Μανούρι (ΠΟΠ)	Φλώρινας, Κοζάνης, Καστοριάς, Γρεβενών
		ΦΕΤΑ (ΠΟΠ)	
		Κασέρι (ΠΟΠ)	
		Μανούρι (ΠΟΠ)	
		Κεφαλογραβιέρα (ΠΟΠ)	

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΪΟΝ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ Ή ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΝΟΜΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	Ελαιόλαδο - Ελιές	Λουκουμάκι Χαλκιδικής ΠΟΠ Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής ΠΟΠ Τσάκωνα Μαυροκορώνεικο Χαλκιδικής (ΠΟΠ)	Χαλκιδικής
	Φρούτα & Λαχανικά	Κεράσια ερυθρά Ροδοκερασιάς (ΠΟΠ)	Ημαθίας
		Ροδάκινα Νάουσας (ΠΟΠ)	
		Λιναριάν Πιερίας (ΠΓΕ)	Πιερίας
	Τυριά	Μανούρι (ΠΟΠ)	Θεσ/νίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας

6

Χαρακτηρισμοί Οικισμών μικρότερων των 2000 κατοίκων με Απόφαση Νομάρχη

ΠΕ Ηρακλείου

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																					ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1		1					1					1030/29-10-86
ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1030/29-10-86
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΑΜΙΡΑΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1030/29-10-86
ΑΝΩ ΚΟΡΝΙΑΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΑΡΒΗ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1030/29-10-86
ΒΑ1ΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΚΑΛΑΜΙ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1030/29-10-86
ΚΑΣΤΡΙ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1030/29-10-86
ΚΑΤΩ ΒΙΑΝΝΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΚΑΤΩ ΒΙΓΛΕΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
ΚΑΤΩ ΣΥΜΗ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1030/29-10-86
ΚΑΨΑΛΟΙ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1		1					1					1030/29-10-86
ΚΕΡΑΤΟΚΑΜΠΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1						1					1030/29-10-86
ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
ΚΟΚΑΛΑΡΑ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΚΡΕΒΒΑΤΑΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
ΛΑΤΟΜΙΑ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1							1		1					1					1030/29-10-86
ΛΑΤΟΜΙΑ ΠΕΥΚΟΥ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1		1					1					1030/29-10-86
ΛΟΥΤΡΑΚΙ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1030/29-10-86
ΛΟΥΤΡΑΚΙ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
ΜΕΣΗ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1030/29-10-86
ΝΕΑ ΑΡΒΗ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1	1			1				1	1		1	1								1030/29-10-86
ΞΕΡΟΚΑΜΠΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1	1			1				1		1					1					1030/29-10-86
ΠΑΝΩ ΒΙΓΛΕΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1030/29-10-86
ΠΕΡΒΟΛΑ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
ΠΕΥΚΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΣΤΑΥΡΙΑ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
ΣΥΚΟΛΟΓΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1030/29-10-86
ΣΥΝΔΩΝΙΑ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1						1					1030/29-10-86
ΤΕΡΤΣΑ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1						1					1030/29-10-86
ΦΑΦΛΑΓΓΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1030/29-10-86
1ΟΝΔΡΟΣ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1030/29-10-86
ΨΑΡΗ ΦΟΡΑΔΑ	ΒΙΑΝΝΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1030/29-10-86
ΑΓΙΟΙ ΔΕΚΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1		1		1							1031/29-10-86
ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΑΓΙΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1					1							1	1031/29-10-86
ΑΛΗΘΙΝΗ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΑΜΠΕΛΟΥΖΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΑΝΤΙΣΚΑΡΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1031/29-10-86
ΑΝΩ ΜΟΥΛΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΑΠΕΣΩΚΑΡΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΑΠΟΛΥ1ΝΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΑΠΟΜΑΡΜΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1031/29-10-86
ΒΑΛΗΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΑΝΩΓΕΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1031/29-10-86
ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1031/29-10-86
ΒΟΡΙΖΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1031/29-10-86
ΒΟΥΡΒΟΥΛΙΤΗΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΓΑΛΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1								1			1031/29-10-86
ΓΕΡΓΕΡΗ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1								1			1031/29-10-86
ΓΚΑΓΚΑΛΕΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΔΡΟΣΟΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΚΑΛΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1							1	1			1							1	1031/29-10-86
ΚΑΝΔΗΛΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΚΑΡΔΑΜΙΑΝΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΚΑΤΕΛΛΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΚΟΥΡΤΕΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΚΟΥΣΕΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΚΡΟΤΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΛΑΛΟΥΜΑΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΛΕΝΤΑΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1				1		1		1	1								1031/29-10-86
ΛΙΣΤΑΡΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΜΑΚΡΕΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΜΑΣΤΡΑ1ΙΑΝΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1031/29-10-86
ΜΕΣΗΚΛΙΟ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1		1		1							1031/29-10-86
ΜΙΑΜΟΥ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1031/29-10-86
ΜΟΝΟ1ΩΡΟ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΜΟΡΟΝΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΝΥΒΡΙΤΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1031/29-10-86
ΠΑΝΑΓΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΠΑΝΑΣΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1031/29-10-86
ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1031/29-10-86
ΠΕΡΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΠΗΓΑΪΔΑΚΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1031/29-10-86
ΠΛΑΤΑΝΟΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1031/29-10-86
ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΕΡΑΜΑΤΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1	1			1					1			1							1	1031/29-10-86
ΠΛΟΥΤΗ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΠΛΩΡΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1031/29-10-86
ΠΟΜΠΙΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1								1			1031/29-10-86
ΡΟΥΦΑΣ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1031/29-10-86
ΣΚΟΥΡΒΟΥΛΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1031/29-10-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																					ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
ΤΡΥΠΗΤΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1					1031/29-10-86
ΦΑΡΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
ΦΛΑΘΙΑΚΑΙ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1031/29-10-86
1ΡΥΣΤΟΥΛΙΑΝΑ	ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1031/29-10-86
ΒΩΡΟΙ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1		1			1							1				954/13-10-86
ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ 1ΩΡΙΟ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1		1			1			1							1	954/13-10-86
ΚΟΥΤΟΥΛΟΥΦΑΡΙ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ					1			1			1			1							1	954/13-10-86
ΠΑΝΩ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΣ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1		1			1							1				954/13-10-86
ΠΙΣΚΟΠΙΑΝΟ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ					1			1			1						1					954/13-10-86
ΠΡΙΝΙΑΣ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1		1			1							1				954/13-10-86
ΣΜΑΡΙ	ΛΙΜΕΝΟΣ 1ΕΡΣΟΝΗΣΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1		1			1				1						1	954/13-10-86
ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1246/31-12-86
ΑΗΔΟΝΟ1ΩΡΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1029/29-10-86
ΑΝΩ ΑΣΙΤΕΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1029/29-10-86
ΑΣΤΥΡΑΚΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1029/29-10-86
ΑΥΓΕΝΙΚΗ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1029/29-10-86
Α1ΛΑΔΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1				1						1	1246/31-12-86
ΒΟΥΤΕΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1029/29-10-86
ΓΕΡΟΚΑΜΠΟΣ-ΤΖΙΓΚΟΥΝΑΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	584/24-6-87
ΓΙΟΦΥΡΑΚΙΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1								1		1						1					1029/29-10-86
ΓΟΥΡΝΕΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1		1	1								584/24-6-87
ΓΩΝΙΕΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1				1						1	1246/31-12-86
ΔΑΜΑΣΤΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1029/29-10-86
ΔΡΑΚΟΥΛΙΑΡΗΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	584/24-6-87
ΚΑΒΡΟ1ΩΡΙΟΝ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1						1					1246/31-12-86
ΚΑΛΕΣΙΑ (ΑΝΩ, ΚΑΤΩ)	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1				1						1	1246/31-12-86
ΚΑΜΑΡΑΚΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1					1	1						1					1029/29-10-86
ΚΑΜΑΡΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1029/29-10-86
ΚΑΜΑΡΙΩΤΗΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1029/29-10-86
ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΕΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1									1		1246/31-12-86
ΚΑΤΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1			1							1	1246/31-12-86
ΚΕΡΑΜΟΥΤΣΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1				1						1	1246/31-12-86
ΚΕΡΑΣΙΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1							1				1246/31-12-86
ΚΙΘΑΡΙΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	584/24-6-87
ΚΟΡΦΕΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1				1						1	1246/31-12-86
ΛΙΝΟΠΕΡΑΜΑΤΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1								1		1		1	1								1246/31-12-86
ΛΟΥΤΡΑΚΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1						1					1246/31-12-86
ΜΑΡΑΘΟΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1029/29-10-86
ΜΕΤΟ1Ι	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1			1							1	1246/31-12-86
ΜΕΤΟ1Ι ΑΝΤΙΜΠΕΗ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1		1	1								1246/31-12-86
ΜΕΤΟ1Ι ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ (ΑΓΑΚΟΥ ΜΕΤΟ1Ι)	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1						1					1246/31-12-86
ΜΕΤΟ1Ι ΚΟΛΛΥΒΑΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1			1							1	1246/31-12-86
ΜΟΝΗ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1		1		1							1246/31-12-86
ΜΟ1ΟΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1									1		584/24-6-87
ΝΕΟ ΒΕΝΕΡΑΤΟ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1			1							1	1246/31-12-86
ΝΙΣΣΗ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ								1			1			1							1	1246/31-12-86
ΞΗΡΟΛΙΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1						1					1246/31-12-86
ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1				1		1		1	1								830/31-8-87
ΠΕΝΤΑΜΟΔΙ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1029/29-10-86
ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1		1		1							1246/31-12-86
ΠΥΡΓΟΥ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1							1				1246/31-12-86
ΡΟΓΔΙΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1							1				1246/31-12-86
ΣΑΡ1ΟΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1029/29-10-86
ΣΙΒΑΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				584/24-6-87
ΣΤΑΥΡΑΚΙΑ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ																						1246/31-12-86
ΤΥΛΙΣΣΟΣ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1									1		1246/31-12-86
ΦΟΔΕΛΕ	ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1		1		1		1							1				1246/31-12-86
Α. ΚΑΣΤΕΛΙΑΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1						1					1035/29-10-86
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1			1	1								1035/29-10-86
ΑΓΙΑ ΣΕΜΝΗ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΓΙΑ ΦΩΤΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΓΙΟΣ ΘΩΜΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1035/29-10-86
ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1						1					1035/29-10-86
ΑΚΑΜΩΤΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΛΑΓΝΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΑΜΟΥΡΓΕΛΑΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΑΜΥΓΔΑΛΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΑΝΩ ΑΚΡΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΝΩ ΠΟΥΛΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΠΟΙΝΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1035/29-10-86
ΑΠΟΣΕΛΕΜΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΡΚΑΔΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΑΡΜΑΝΩΓΕΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΑΡ1ΟΝΤΙΚΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1035/29-10-86
ΑΣΗΜΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1		1			1						1035/29-10-86
ΑΤΣΙΠΑΔΕΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
Α1ΕΝΤΡΙΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1035/29-10-86
ΒΑΓΟΝΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1			1		1							1035/29-10-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																					ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
ΒΑΚΙΩΤΑΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1										1	1035/29-10-86
ΒΕΛΟΥΛΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1035/29-10-86
ΒΟΡΙΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΓΑΡΙΠΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΓΕΝΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΔΑΜΑΝΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΔΕΜΑΤΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΔΙΟΝΥΣΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1							1					1035/29-10-86
ΔΡΑΠΕΤΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΔΩΡΑΚΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΕΘΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΖΙΝΤΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1035/29-10-86
ΙΝΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΙΝΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
Κ. ΚΑΣΤΕΛΙΑΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΚΑΛΟ 1ΩΡΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1								1035/29-10-86
ΚΑΛΥΒΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΚΑΠΕΤΑΝΙΑΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΚΑΣΤΕΛΛΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΚΑΤΩ ΑΚΡΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΚΑΤΩ ΚΑΛΥΒΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΚΑΤΩ ΜΟΥΛΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΚΑΤΩ ΠΟΥΛΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΚΕΡΑΤΟΚΕΦΑΛΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1								1035/29-10-86
ΚΕΦΑΛΑΔΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΚΟΛΕΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΚΟΥΜΑΣΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΛΑΓΟΥΤΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΛΑΡΑΝΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΛΕΥΚΟ1ΩΡΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1035/29-10-86
ΛΙΓΟΡΤΥΝΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΛΟΥΚΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΛΟΥΛΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΛΟΥΡΕΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΜΑΔΕ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΜΑ1ΑΙΡΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΜΕΓ. ΒΡΥΣΗ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΜΕΛΙΔΟ1ΩΡΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΜΕΣΟ1ΩΡΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1		1	1								1035/29-10-86
ΜΕΤΑΞΟ1ΩΡΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΜΕΤΟ1ΙΑ ΣΟΚΑΡΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1						1					1035/29-10-86
ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΜΙΛΙΑΡΗΣΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΜΟΡΙΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΜΟΥΡΝΙΕΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΜΟΥΣΑΤΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΜΠΑΔΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΝΕΟ1ΩΡΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΠΑΝΑΓΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΠΑΝΟΡΑΜΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΠΑΡΘΕΝΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
ΠΑΡΤΙΡΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΠΑΤΣΙΔΕΡΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1035/29-10-86
ΠΕΙΡΟΥΝΙΑΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΠΛΑΚΙΩΤΙΣΣΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΠΡΕΒΕΛΙΑΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1035/29-10-86
ΠΡΙΝΙΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΠΡΟΤΟΡΙΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΠΥΡΑΘΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΠΥΡΓΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΡΙΖΙΚΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΡΟΤΑΣΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1							1035/29-10-86
ΣΚΙΝΙΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1		1	1								1035/29-10-86
ΣΟΚΑΡΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1035/29-10-86
ΣΤΑΒΙΑΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1035/29-10-86
ΣΤΕΡΝΕΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
ΣΤΟΛΟΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
ΣΤΥΡΩΝΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΤΕΦΕΛΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1		1		1							1035/29-10-86
ΤΟΥΡΛΩΤΗ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΤΡΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1						1					1035/29-10-86
ΤΣΟΥΤΣΟΥΡΟΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1			1							1	1035/29-10-86
ΦΑΒΡΙΑΝΑ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΦΙΛΙΠΠΟΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
ΦΟΥΡΝΟΦΑΡΑΓΓΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1						1					1035/29-10-86
1ΑΛΑΣΣΟΥ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1035/29-10-86
1ΑΝΔΡΟΥ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1035/29-10-86
1ΑΡΑΚΑΣ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
1ΑΡΑΚΙΟ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1035/29-10-86
1ΟΥΜΕΡΙ	ΜΟΝΟΦΑΤΣΙΟΥ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1035/29-10-86
Α. ΠΕΛΑΓΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1		1	1		1							1107/18-11-86
ΑΒΔ0Υ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1015/22-10-86
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1107/18-11-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
ΑΓΙΕΣ ΠΑΡΑΣΚΙΕΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1					1145/26-11-86
ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1							1	1	1								1107/18-11-86
ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1	1	1							1					1107/18-11-86
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1							1	1	1								1107/18-11-86
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1015/22-10-86
ΑΓΡΙΑΝΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1107/18-11-86
ΑΙΤΑΝΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1015/22-10-86
ΑΜΑΡΙΑΝΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1107/18-11-86
ΑΝΑΛΗΨΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1			1							1	1145/26-11-86
ΑΝΩ ΚΕΡΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1					1							1	1015/22-10-86
ΑΝΩΠΟΛΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1				1						1	1246/31-12-86
ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1	1	1				1						1	1107/18-11-86
ΑΡΜΑ1Α	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΑΡ1ΑΓΓΕΛΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1			1							1	1246/31-12-86
ΑΣΚΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1107/18-11-86
ΑΣΤΡΑΚΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΑΣΤΡΙΤΣΙΟΝ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1107/18-11-86
ΑΥΛΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1015/22-10-86
ΑΦΡΑΤΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΒΑΘΕΙΑΝΟΣ ΚΑΜΠΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1145/26-11-86
ΒΟΝΝΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΒΟΡΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1			1							1	1246/31-12-86
ΓΑΛΑΤΑΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΓΑΛΕΝΙΑΝΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1			1							1	1246/31-12-86
ΓΑΛΙΠΕ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1						1					1107/18-11-86
ΓΑΛΙΦΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1107/18-11-86
ΓΕΡΑΚΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΓΟΥΒΑΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1107/18-11-86
ΓΟΥΡΝΕΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1			1						1145/26-11-86
ΓΩΝΙΕΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1015/22-10-86
ΕΛΑΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1107/18-11-86
ΕΜΠΑΡΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1145/26-11-86
ΕΠΑΝΩ ΒΑΘΕΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1015/22-10-86
ΕΠΙΣΚΟΠΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1								1			1015/22-10-86
ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1	1								1145/26-11-86
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1107/18-11-86
ΖΩΦΟΡΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΘΡΑΨΑΝΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1					1					1	1145/26-11-86
ΘΩΜΑΔΙΑΝΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1				1	1107/18-11-86
ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1								1		1		1	1								1145/26-11-86
ΚΑΛΛΟΝΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1107/18-11-86
ΚΑΛΟ 1ΩΡΙΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1145/26-11-86
ΚΑΡΑΒΑΔΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1								1			1	1107/18-11-86
ΚΑΡΤΕΡΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1				1		1		1		1							1145/26-11-86
ΚΑΣΣΑΝΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1015/22-10-86
ΚΑΣΤΑΜΟΝΙΤΣΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1107/18-11-86
ΚΑΤΑΛΑΓΑΡΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΚΑΤΩ ΒΑΘΕΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1145/26-11-86
ΚΑΤΩ ΓΟΥΒΕΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1145/26-11-86
ΚΑΤΩ ΚΑΡΟΥΖΑΝΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1107/18-11-86
ΚΑΤΩΦΥΓΙΟΝ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1107/18-11-86
ΚΕΛΛΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1107/18-11-86
ΚΕΡΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1	1				1							1	1015/22-10-86
ΚΟΚΚΙΝΗ 1ΑΝΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1145/26-11-86
ΚΟΞΑΡΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1107/18-11-86
ΚΟΥΝΑΒΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1107/18-11-86
ΚΡΑΣΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1145/26-11-86
ΛΑΓΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΛΙΛΙΑΝΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1								1		1			1							1	1246/31-12-86
ΜΑΘΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1015/22-10-86
ΜΑΡΘΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1107/18-11-86
ΜΕΛΕΣΣΑΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1					1	1				1						1	1107/18-11-86
ΜΗΛΙΑΡΑΔΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1					1	1				1						1	1107/18-11-86
ΜΥΡΤΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1				1						1	1145/26-11-86
ΝΙΠΙΔΙΤΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1				1		1				1						1	1107/18-11-86
ΞΕΝΙΑΚΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1					1	1				1						1	1107/18-11-86
ΠΑΝΑΓΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1					1						1	1145/26-11-86
ΠΕΖΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1								1				1145/26-11-86
ΠΗΓΗ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1				1							1	1107/18-11-86
ΠΟΤΑΜΙΕΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1015/22-10-86
ΠΡΑΣΣΑΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1		1		1							1145/26-11-86
ΡΟΥΣΣΟ1ΩΡΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1					1	1							1				1107/18-11-86
ΣΑΜΠΑΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1015/22-10-86
ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1015/22-10-86
ΣΚΑΛΑΝΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1		1		1							1145/26-11-86
ΣΚΛΑΒΕΡΟ1ΡΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1			1							1	1246/31-12-86
ΣΚΟΠΕΛΛΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΣΚΟΤΕΙΝΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1107/18-11-86
ΣΠΗΛΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1						1					1246/31-12-86
ΣΤΑΛΙΔΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1		1							1145/26-11-86
ΣΤΑΜΝΟΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1015/22-10-86
ΣΦΕΝΔΥΛΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΤΟΙ1ΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1107/18-11-86
ΤΣΙΓΚΑΝΟΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΦΙΛΙΣΣΙΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1		1		1					1	1				1						1	1107/18-11-86
1ΑΡΑΣΣΟ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1			1							1	1246/31-12-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
1ΑΤΖΑΝΑ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1107/18-11-86
1ΟΥΔΕΤΣΙ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1							1				1107/18-11-86
1Ο1ΛΑΚΙΕΣ	ΠΕΔΙΑΔΟΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1015/22-10-86
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1			1							1	1064/7-11-86
ΓΡΗΓΟΡΙΑ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1064/7-11-86
ΚΑΛΑΜΑΚΙ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1					1	1		1	1								1064/7-11-86
ΚΑΛΟ1ΩΡΑΦΙΤΗΣ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1064/7-11-86
ΚΑΛΥΒΙΑ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1064/7-11-86
ΚΑΜΑΡΑΙ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1064/7-11-86
ΚΑΜΗΛΑΡΙ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1													1064/7-11-86
ΚΙΣΣΟΙ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1064/7-11-86
ΚΛΗΜΑ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1064/7-11-86
ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΠΥΡΓΟΣ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1				1		1		1	1								1064/7-11-86
ΛΑΓΟΛΙΟ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1064/7-11-86
ΜΑΓΑΡΙΚΑΡΙ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1				1						1	1064/7-11-86
ΜΑΤΑΛΑ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ			1		1			1			1		1		1							1246/31-12-86
ΠΙΤΣΙΔΙΑ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ					1				1		1		1		1							1064/7-11-86
ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ	ΠΥΡΓΙΩΤΙΣΣΗΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1			1		1						1					1064/7-11-86
ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1							1			1		1	1								1246/31-12-86
ΑΓΙΟΣ ΒΛΑΣΙΟΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1		1	1								1246/31-12-86
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1	1	1	1								1246/31-12-86
ΑΓΙΟΣ ΣΥΛΛΑΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1014/22-10-86
ΑΘΑΝΑΤΟΙ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1			1							1	1246/31-12-86
ΒΑΘΥΠΕΤΡΟ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ								1			1						1					1246/31-12-86
ΒΑΣΙΛΕΙΕΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1				1						1	1246/31-12-86
ΒΕΝΕΡΑΤΟ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1		1		1							1014/22-10-86
ΒΛΥ1ΙΑ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1		1	1	1								1246/31-12-86
ΓΑΛΕΝΙ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1014/22-10-86
ΔΑΦΝΕΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1								1			1014/22-10-86
ΖΕΡΒΟΥ ΜΕΤΟ1Ι	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1014/22-10-86
ΚΑΛΛΟΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1014/22-10-86
ΚΑΜΠΟΣ ΑΓ. ΣΥΛΛΑ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1					1						1					1014/22-10-86
ΚΑΡΚΑΔΙΩΤΙΣΣΑ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1014/22-10-86
ΚΑΡΝΑΡΙ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1014/22-10-86
ΚΑΤΩ ΑΡ1ΑΝΕΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1							1				1246/31-12-86
ΚΝΩΣΣΟΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1							1				1246/31-12-86
ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1014/22-10-86
ΜΑΛΑΔΕΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1						1					1014/22-10-86
ΠΑΤΣΙΔΕΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1		1	1								1246/31-12-86
ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ									1		1								1			1246/31-12-86
ΠΥΡΓΟΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1			1							1	1246/31-12-86
ΡΟΥΚΑΝΙ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1							1				1014/22-10-86
ΣΙΛΑΜΟΣ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ								1			1			1							1	1246/31-12-86
ΣΙΝΑΠΙΟΝ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ										1	1			1							1	1246/31-12-86
ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΙ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	1014/22-10-86
ΦΟΙΝΙΚΙΑ	ΤΕΜΕΝΟΥΣ		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1									1	1		1	1								1246/31-12-86
ΣΥΝΟΛΟ				**28**	**287**	**41**	**284**	**39**	**287**	**1**	**12**	**101**	**266**	**360**	**10**	**43**	**137**	**94**	**3**	**57**	**77**	**9**	**0**	**191**	

ΠΕ Λασιθίου

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ	
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
ΑΓΑΛΙΑΝΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					172/Δ/22-3-89	272/11-6-09
ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1													1016/Δ/26-8-93	
ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΚΟΥΜΙΑ - ΒΡΥΣΕΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				806/Δ/31-12-85	
ΑΚΤΟΥΝΤΑ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1								1				ΦΕΚ 518/Δ/24-9-90	272/11-6-09
ΑΝΩ ΜΥΞΟΡΡΟΥΜΑ (ΝΕΟ)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΡΔΑΚΤΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																						172/Δ/22-3-89	272/11-6-09
ΒΑΤΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				125/Δ/23-2-87	
ΒΡΥΣΕΣ - ΑΚΟΥΜΙΑ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					806/Δ/31-12-85	
ΔΑΡΙΒΙΑΝΑ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					174/Δ/6-3-87	
ΔΙΜΠΛΟΙΩΡΙ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΔΡΙΜΙΣΚΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΡΙΝΕΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					589/Δ/14-6-94	
ΚΑΤΩ ΣΑΚΤΟΥΡΙΑ - ΑΝΩ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																						172/Δ/22-3-89	272/11-6-09
ΚΕΝΤΡΟ1ΩΡΙ (τα. ΔΟΥΜΑΕΡΓΙΟ)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΕΡΑΜΕΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΙΣΣΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					345/Δ/17-4-86	
ΚΙΣΣΟΥ ΚΑΜΠΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					654/Δ/11-8-86	
ΚΡΥΑ ΒΡΥΣΗ (ΑΝΩ)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΑΚΚΟΥ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΑΜΠΙΝΗ (τ. ΛΑΜΠΡΙΝΗ)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΙΓΚΡΕΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΛΑΜΠΕΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΜΟΥΡΝΕ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				125/Δ/25-2-87	
ΜΥΞΟΡΡΟΥΜΑ (Κάτω) (παλαιό)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΝΕΑ ΚΡΥΑ ΒΡΥΣΗ (κάτω)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΟΡΝΕ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΞΙΜΑΔΙΑ ΔΥΟ (ανατολικά)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΞΙΜΑΔΙΑ ΕΝΑ (δυτικά)	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΛΑΤΑΝΕΣ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΑΚΤΟΥΡΙΑ (Άνω) - Κάτω	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				172/Δ/22-3-89 1.1.	272/11-6-09
ΣΠΗΛΙ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΤΡΙΟΠΕΤΡΑ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΦΡΑΤΙ	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Νεύς)	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					174/Δ/6-3-87	
ΑΓΚΟΥΣΕΛΙΑΝΑ - ΠΑΛΑΙΟΛΟΥΤΡΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				419/Δ/30-4-86	
ΑΜΜΟΥΔΙ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΝΩ ΡΟΔΑΚΙΝΟ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				23/Δ/18-1-88	
ΑΣΩΜΑΤΟΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1	1						1					1142/Δ/3-11-94	
ΑΤΣΙΠΑΔΕΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΓΙΑΝΝΙΟΥ (τ. Γιαννού)	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1	1						1					31/Δ/30-1-91	272/11-6-09
ΔΑΜΝΟΝΙ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΛΗ ΣΥΚΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					804/Δ/31-12-85	
ΚΑΛΥΨΩ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΜΠΟΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΝΕΒΟΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					174/Δ/6-3-87	
ΚΑΤΣΟΓΡΙΔΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΤΩ ΡΟΔΑΚΙΝΟ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					23/Δ/18-1-88	
ΚΟΚΚΙΝΑ 1ΩΡΑΦΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΟΞΑΡΕ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					870/Δ/23-8-86	
ΚΟΡΑΚΑΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΕΥΚΟΓΕΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1		1						1				31/Δ/30-1-91	272/11-6-09
ΜΑΡΙΟΥ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				1126/Δ/16-10-87	
ΜΟΝΗ ΠΡΕΒΕΛΗ (νέα-πίσω) (γυαλιά)	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΗ ΠΡΕΒΕΛΗ ΚΑΤΩ (παλιά)	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΥΡΘΙΑΝΟΣ ΠΛΑΚΙΑΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΥΡΙΟΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΠΑΛΑΙΑ ΤΑΒΕΡΝΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΛΑΙΟΛΟΥΤΡΑ - ΑΓΚΟΥΣΕΛΙΑΝΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				419/Δ/86	
ΠΑΛΕ ή ΜΠΑΛΕ (Νέες Ατσιπάδες)	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΛΑΚΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΟΛΥΡΙΖΟΣ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΕΛΛΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1		1							1				518/Δ/24-9-90	272/11-6-09
ΣΟΥΔΑ (τ. Φοινικιά)?	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
Σ1ΟΙΝΑΡΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΤΣΙΚΑΛΑΡΓΙΟ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΦΟΙΝΙΚΙΑΣ (Σούδα?)	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΦΟΙΝΙΞ	ΦΟΙΝΙΚΑ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ	
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ				
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					172/Δ/22-3-89	272/11-6-09
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					805/Δ/31-12-85	
ΑΠΟΔΟΥΛΟΥ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1	1			1	1				1						1	218/Δ/10-3-92	728/Δ/1-1-95
ΑΡΔΑΚΤΟΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΑΘΙΑΝΟ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΙΖΑΡΙ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΟΥΡΟΥΤΕΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΑΜΠΙΩΤΕΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					958/Δ/15-10-86	
ΛΟΙΡΙΑ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΑΝΔΡΕΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΝΙΘΑΥΡΗ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				804/Δ/31-12-85	
ΠΕΤΡΟΙΩΡΙΟ (τ. Αποσέτι)	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				174/Δ/6-3-87	
ΠΛΑΤΑΝΟΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΡΙΖΙΚΑΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΑΤΑ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΦΟΥΡΦΟΥΡΑΣ	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1							1				418 / Δ / 30-4-86	728/Δ/1-1-95
ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ -ΓΕΝΝΑ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					1101/Δ/10-11-87	
ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΜΑΡΙ (Νεύς)	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1	1			1						1					457/Δ/25-5-87	728/Δ/1-1-95
ΑΝΩ ΜΕΡΟΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				805/Δ/31-12-85	
ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1			1			1					1126/Δ/16-11-87	
ΒΙΣΤΑΓΗ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΡΥΣΕΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΩΛΕΩΝΕΣ (τ. Βωλιώνες)	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					806/Δ/31-12-85	
ΓΕΝΝΑ - ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					1101/Δ/10-11-87	
ΓΕΡΑΚΑΡΙ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1		1						1				654/Δ/11-8-86	
ΓΟΥΡΓΟΥΘΟΙ (τ.Γουγούθοι)	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΔΡΥΓΙΕΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΕΛΕΝΕΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1	1						1					610/Δ/12-9-91	
ΘΡΟΝΟΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΡΔΑΚΙ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					880/Δ/29-9-86	
ΚΛΗΣΙΔΙ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΡΩΝΑΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				345/Δ/17-4-86	
ΜΕΣΟΝΗΣΙΑ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1						1					52/Δ/14-2-86	728/Δ/1-1-95
ΜΟΝΗ ΑΣΩΜΑΤΩΝ (Σιολή)	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΟΨΙΓΙΑΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΑ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΤΣΟΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1	1						1					518/Δ/24-9-90 1.1.	272/11-6-09
ΣΜΥΛΕΣ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΙΩΡΔΑΚΙ	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΝΩΓΕΙΑ	-	ΑΝΩΓΕΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΙΣΑΡΙΑ	-	ΑΝΩΓΕΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΔΗΔΟΝΟΙΩΡΙ (τ.Μετόιια Καμαριώτου)	ΤΥΛΙΣΟΥ	ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΜΑΡΙΩΤΗΣ	ΤΥΛΙΣΟΥ	ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΒΔΕΛΛΑΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ - ΙΑΝΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ - ΙΟΝΟΘΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					52/Δ/14-2-86	
ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΛΜΥΡΙΔΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΛΦΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΝΩ ΤΡΙΠΟΔΙΟ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΡΓΟΥΛΙΟ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΙΛΑΔΕΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΑΛΗ (ΜΠΑΛΙ)	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΕΡΓΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΒΛΥΙΑΔΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΓΑΡΙΠΑΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					617/Δ/5-11-90	272/11-6-09
ΔΑΛΑΜΠΕΛΟΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΔΑΦΝΗ (τ. Πραιίμου ή Βραιίμου)	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΕΞΑΝΤΗΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΛΑΜΑΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΛΑΝΔΑΡΕ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΛΛΕΡΓΟΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΣΤΡΙ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΤΩ ΤΡΙΠΟΔΙΟΝ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΕΡΑΜΩΤΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΡΑΣΟΥΝΑΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1															594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΚΥΝΗΓΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΑΓΚΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΛΑΜΑΡΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΑΥΡΙΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΟΥΤΡΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΑΡΑΓΑΡΙΤΕΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΜΕΛΙΔΟΝΗ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΜΕΛΙΣΟΥΡΓΑΚΙ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟΙΙ ΚΑΓΙΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟΙΙ ΠΑΠΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ	
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ				
ΜΕΤΟΠΙΑ ΚΑΜΠΟΥ - ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΗ ΒΑΣΑΚΟΥ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΗ ΜΠΑΛΗ (ΑΤΤΑΛΗΣ)	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΠΑΛΙ (τ.ΒΑΛΗ)	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΞΟΥΖΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΟΡΘΕΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					1142/Δ/26-10-86	
ΠΑΝΟΡΜΟΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΡΝΑΜΟΣ ΠΑΝΟΡΜΟΥ (Εφοριακών)	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΣΑΛΙΤΕΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					1142/Δ/26-10-86	
ΠΕΡΑΜΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΙΓΟΥΝΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΛΕΥΡΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΡΟΥΜΕΛΗ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				804/Δ/31-12-85	
ΣΙΡΙΠΙΔΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΙΣΕΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				617/Δ/5-11-90 1.1.	272/11-6-09
ΣΚΕΠΑΣΤΗ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				172/Δ/22-3-89	272/11-6-09
ΣΚΛΟΠΙΑΝΑ ή ΣΙΛΙΠΙΔΙΑΝΑ - ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΚΟΡΔΙΛΟ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΟΛΟΓΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1															594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΤΖΑΝΝΑΚΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
1ΑΝΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ - ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ - 1ΟΝΟΘΙΑΝΑ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					35/Δ/14-2-86	
1ΑΝΟΘΙΑΝΑ - ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ - 1ΑΝΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ								1			1						1					35/Δ/14-2-86	
1ΟΥΜΕΡΙ	ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΖΩΝΙΑΝΑ	ΖΩΝΙΑΝΩΝ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1								1			345/Δ/17-4-86	
ΑΒΔΑΝΙΤΑΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				172/Δ/22-3-89	272/11-6-09
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΓΡΙΔΙΑ - ΚΡΥΟΝΕΡΙ - ΤΣΑ1ΙΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1		1						1					518/Δ/24-9-90 1.1.	272/11-6-09
ΑΙΜΟΝΑΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					617/Δ/5-11-90	272/11-6-09
ΑΛΙΑΚΕΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΛΟΙΔΕΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				804/Δ/31-12-85	
ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΞΟΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΠΛΑΔΙΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΕΝΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΓΑΡΑΖΟ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1							1				958/Δ/15-10-86	728/Δ/1-1-95
ΔΑΜΑΒΟΛΟΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΔΑΦΝΕΔΕΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΔΟΞΑΡΟ (τ. Κλεψιμια)	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΔΡΟΣΙΑ (τ. Γενί καβέ, τ. Νέα Αξός)	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					617/Δ/5-11-90 1.1.	272/11-6-09
ΕΠΙΣΚΟΠΗ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΘΕΟΔΩΡΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΛΥΒΟΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1	1							1				518/Δ/24-9-9	272/11-6-09
ΚΑΜΠΟΣ ΑΠΛΑΔΙΑΝΩΝ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΜΠΟΣ ΔΟΞΑΡΟΥ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΤΕΡΙΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΕΦΑΛΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΡΑΝΑ - ΜΑΡΙΝΙΑΝΑ ή ΜΑΡΙΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				1138/Δ/26-10-86	
ΚΡΥΟΝΕΡΙ (τ. Ασυρώτοι) - ΑΓΡΙΔΙΑ - ΤΣΑ1ΙΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1		1						1					518/Δ/24-9-90	272/11-6-09
ΚΩΣΤΕΦΑΝΟΥ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΙΒΑΔΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΙΒΑΔΙΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1		1			1						1138/Δ/26-10-86	
ΜΑΚΡΥΒΙΑΝΝΗΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΙΟΝ (1άνι)	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΑΡΙΝΙΑΝΑ ή ΜΑΡΙΑΝΑ - ΚΡΑΝΑ -	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				1138/Δ/26-10-86	
ΜΟΝΗ ΔΙΣΚΟΥΡΙΟΥ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΗ 1ΑΛΕΠΑΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΥΝΤΡΟΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΥΡΤΖΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1															594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΜΟΥΣΑΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΝΗΣΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΟΜΑΛΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΤΣΑΝΙΑΝΑ - ΑΓΡΙΔΙΑ - ΚΡΥΟΝΕΡΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1		1						1					518/Δ/24-9-90	272/11-6-09
ΦΑΡΑΤΣΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
1ΑΝΙ ΑΛΟΪΔΩΝ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
1ΑΡΚΙΑΔΙΑΝΑ ή 1Ο1ΛΙΔΙ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
1ΕΛΙΑΝΑ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
1ΩΝΟΣ	ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					617/Δ/5-11-90 1.1.	272/11-6-09
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					419/Δ/30-4-86	

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ	
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ				
ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ - ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1				1	355/Δ/2-5-02	
ΑΓΙΑΣΜΑΤΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1	1					1	1										1	210/Δ/4-3-92	
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (τ.Καϊναρτζές) - ΒΙΡΑΝΕΠΙΣΚΟΠΗ - ΑΝΩ ΒΙΡΑΝΕΠΙΣΚΟΠΗ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					35/Δ/14-2-86	
ΑΔΕΛΕ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1		1									419/Δ/30-4-86	
ΑΔΕΛΙΑΝΟΣ ΚΑΜΠΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ			1		1				1		1		1									839/Δ/24-11-88 1.1.	272/11-6-09
ΑΜΝΑΤΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΝΩ ΒΙΡΑΝΕΠΙΣΚΟΠΗ - ΒΙΡΑΝΕΠΙΣΚΟΠΗ - ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Καϊναρτζές)	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					35/Δ/14-2-86	
ΑΡ1ΑΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑ (τ. Πρινές)	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΣΤΕΡΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΙΟ. ΠΑ.	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΒΙΡΑΝΕΠΙΣΚΟΠΗ - ΑΝΩ ΒΙΡΑΝΕΠΙΣΚΟΠΗ - ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Καϊναρτζές)	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					35/Δ/14-2-86	
ΕΛΕΥΘΕΡΝΑ (τ.Ανα1ουρδομέτο1α)	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΕΡΦΟΙ - ΡΟΥΣΟΥΝΑΎΛΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					35/Δ/14-2-86	
ΚΑΒΟΥΣΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΨΑΛΙΑΝΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΟΚΚΙΝΟ ΜΕΤΟ1Ι	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΥΡΙΑΝΝΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1							1				958/Δ/15-10-86	728/Δ/1-1-95
ΛΑΤΖΙΜΑΣ (Οικισμός Τραπεζοϋπαλλήλων)	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΑΤΖΙΜΑΣ (τ.Λετζιμάς)	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΟΥΤΡΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1		1						1					518/Δ/24-9-90	272/11-6-09
ΜΑΓΝΗΣΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					804/Δ/31-12-85	
ΜΕΣΗ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΗ ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΗ ΑΡΣΑΝΙΟΥ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΓΚΑΛΟ1ΩΡΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1			1								870/Δ/23-9-86	
ΠΗΓΗ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1			1	1		1							529/Δ/23-6-97	
ΠΗΓΙΑΝΟΣ ΚΑΜΠΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ			1		1				1		1		1									856/Δ/29-11-88 1.1.	272/11-6-09
ΠΙΚΡΗΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΠΡΙΝΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					804/Δ/31-12-85	
ΡΟΥΠΕΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					174/Δ/6-3-87	
ΡΟΥΣΟΥΛΑΥΛΙ - ΕΡΓΟΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΚΑΛΕΤΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΚΟΥΛΟΥΦΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					174/Δ/6-3-87	
ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ			1		1				1		1		1		1							935/Δ/13-9-94	
ΣΦΑΚΑΚΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ			1						1		1		1									712/Δ/31-7-87	
1ΑΜΑΛΕΥΡΙ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
1ΑΡΚΙΑ	ΑΡΚΑΔΙΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΛΩΝΕΣ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1	1			1							1				958/Δ/15-10-867	728/Δ/1-1-95
ΑΡΟΛΙΘΙ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΡ1ΟΝΤΙΚΗ (τ. Αρκούδενα)	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΒΙΛΑΝΔΡΕΔΟ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΕΠΙΣΚΟΠΗ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																						594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΚΑΡΩΤΗ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				231/Δ/18-3-87	
ΚΑΤΩ ΠΟΡΟΣ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΟΥΦΗ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					1140/Δ/26-11-86	
ΜΑΡΟΥΛΟΥ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΥΡΙΟΚΕΦΑΛΑ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1							1				1142/Δ/26-10-86	
ΠΥΡΓΟΣ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΡΟΥΜΠΑΔΟ	ΛΑΠΠΑΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ - ΓΩΝΙΑ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					345/Δ/17-4-86	
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1	1		1		1						1					254/Δ/20-4-95	728/Δ/1-1-95
ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1	1		1		1						1					254/Δ/20-4-95	728/Δ/1-1-95
ΑΓΝΑ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΝΩ ΒΑΛΣΑΜΟΝΕΡΟ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΝΩ ΜΑΛΑΚΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΤΣΙΠΟΠΟΥΛΟ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					701/Δ/21-11-85	
ΒΕΔΕΡΟΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΒΕΛΟΝΑΔΟ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1		1					1					174/Δ/6-3-87	

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ	
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ				
ΒΙΟΛΙ 1ΑΡΑΚΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ								1			1		1									70/Δ/8-9-86	
ΓΕΡΑΝΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ								1			1							1				701/Δ/21-11-85	
ΓΩΝΙΑ - ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				345/Δ/17-4-86	
ΖΟΥΡΙΔΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΛΟΝΥΚΤΗΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					630/Δ/3-7-87	
ΚΑΤΩ ΒΑΛΣΑΜΟΝΕΡΟ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1			1		1						1					682/Δ/5-12-90	272/11-6-09
ΚΑΤΩ ΜΑΛΑΚΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΟΥΜΠΕ υπολοιπο	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟ1Ι ΜΟΝΗΣ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΝΟΠΑΡΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΟΥΝΤΡΟΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΥΛΟΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΝΗΣΙ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΛΑΙΛΙΜΝΟΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1	1						1					870/Δ/23-9-86	
ΠΑΝΟΡΑΜΑ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ										1		1		1								1188/Δ/14-12-87	
ΠΕΤΡΕΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΡΙΝΕΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1							1				805/Δ/21-12-85	728/Δ/1-1-95
ΡΟΥΣΤΙΚΑ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΣΑΪΤΟΥΡΕΣ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΦΡΑΤΖΕΣΚΙΑΝΑ ΜΕΤΟ1ΙΑ	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1							1				419/Δ/30-4-86	
ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ								1			1						1					804/Δ/31-12-85	
ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	1								1			1					1					490/Δ/7-7-95	
ΑΛΜΠΑΝ ΜΕΤΟ1Ι	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΑΜΠΕΛΑΚΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΑΡΜΕΝΟΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1							1				52/Δ/14-2-86	728/Δ/1-1-95
ΓΑΛΛΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1						1					35/Δ/14-2-86	728/Δ/1-1-95
ΓΕΝΗ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΓΙΑΝΝΟΥΔΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΓΟΥΛΕΔΙΑΝΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΠΕΔΙΑΝΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΡΕ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΚΑΣΤΕΛΛΑΚΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΑΣΤΕΛΛΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1															594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΚΑΤΩ ΜΥΛΟΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΟΥΜΟΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΚΟΥΜΠΕΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΛΙΜΗΝ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΑΡΟΥΛΑΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																594/Δ/13-11-78
ΜΑΣΤΑΜΠΑΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΤΟ1Ι (τ.Ιρφάνι Μετό1ι)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΜΕΣΚΗΝΙΑΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟ1Ι ΑΠΟΘΑΜΕΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟ1Ι ΠΡΕΒΕΛΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟ1Ι ΣΚΑΡΠΙΤΣΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΕΤΟ1Ι ΦΟΥΡΦΟΥΓΙΑΝΝΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΙΚΡΑ ΑΝΩΓΕΙΑ (τ. Ανώγεια)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					870/Δ/23-9-86	
ΜΙΚΡΟ ΜΕΤΟ1Ι (τ.Ρισβάνη Μετό1ι)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1																728/Δ/1-1-95
ΜΙΣΙΡΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΜΥΛΟΙ (Νέοι) (άνω)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1															594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΜΥΡΙΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΞΗΡΟ 1ΩΡΙΟ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					867/Δ/23-9-86	
ΟΡΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΓΑΛΛΟΥ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ (Δασκάλων & Νηπιαγωγών)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΕΡΒΟΛΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ (τ. Πλατανές)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΡΑΣΕΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1	1			1			1								136/Δ/7-3-89	272/11-6-09 728/Δ/1-1-95
ΠΡΙΝΑΡΕΣ (οικισμός Δημ. Υπαλλήλων) (Δίλοφο)	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΠΡΙΝΕΔΕΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΡΕΘΥΜΝΟΝΒ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1															594/Δ/13-11-78	728/Δ/1-1-95
ΡΟΥΣΣΟΣΠΙΤΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1		1		1							1				805/Δ/31-12-85	728/Δ/1-1-95

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ	
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ				
ΣΕΛΛΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ									1		1						1					868/Δ/23-9-86	
ΣΩΜΑΤΑΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ											1						1					370/Δ/15-4-92	
ΤΡΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ																							
ΦΩΤΕΙΝΟΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		1		1		1				1	1			1							1	31/Δ/30-1-91	272/11-6-09
ΧΡΟΜΟΝΑΣΤΗΡΙ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΡΕΘΥΜΝΟΥ							1	1			1		1		1							457/Δ/25-5-87	728/Δ/1-1-95
ΣΥΝΟΛΟ				**1**	**19**	**4**	**19**	**4**	**18**	**60**	**8**	**58**	**50**	**109**	**6**	**9**	**5**	**4**	**1**	**64**	**35**	**1**	**0**	**4**		

ΠΕ Ρεθύμνου

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																					ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
ΑΒΡΑΚΟΝΤΕ	ΑΒΡΑΚΟΝΤΕ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1			1					1				348 Δ/30-4-87
ΚΟΥΔΟΥΜΑΛΙΑ	ΑΒΡΑΚΟΝΤΕ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					348 Δ/30-4-87
ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΑΓ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΑΜΥΔΡΟΛΑΚΚΟΣ	ΑΓ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΑΝΩΓΕΙΑ	ΑΓ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1									1			920 Δ/6-10-86
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ																						
ΑΓΙΑ ΦΩΤΙΑ	ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					670 Δ/15-7-87
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				920 Δ/6-10-86
ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ	ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				572 Δ/3-7-86
ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ	ΑΓ. ΤΡΙΑΔΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					670 Δ/15-7-87
ΚΟΥΝΑΛΙ	ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΤΣΑΜΠΙ	ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΦΡΑΘΙΑΣ	ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΕΠΑΝΩ	ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
ΣΩΤΗΡΑ	ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
ΚΟΥΤΣΟΥΝΑΡΙ	ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1										1					1				920 Δ/6-10-86
ΦΕΡΜΑ	ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1										1					1				920 Δ/6-10-86
ΜΑΚΡΥ ΓΙΑΛΟΣ	ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1				1		1									1				244 Δ/18-3-87
ΑΜΜΟΥΔΑΡΕΣ	ΑΝΑΤΟΛΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					920 Δ/6-10-86
ΑΝΑΤΟΛΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				627 Δ/1-8-86
ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ	ΑΝΑΤΟΛΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					627 Δ/1-8-86
ΝΕΑ ΑΝΑΤΟΛΗ	ΑΝΑΤΟΛΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1			1					1				235 Δ/18-3-87
ΣΤΟΜΙΟ	ΑΝΑΤΟΛΗ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					235 Δ/18-3-87
ΓΟΥΔΟΥΡΑΣ	ΑΠΙΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1			1					1				348 Δ/30-4-87
ΕΞΩ ΑΠΙΔΙΑ	ΑΠΙΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					861 Δ/18-9-86
ΚΑΛΟΣ ΛΑΚΚΟΣ	ΑΠΙΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					861 Δ/18-9-86
ΜΕΣΑ ΑΠΙΔΙΑ	ΑΠΙΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					861 Δ/18-9-86
ΑΡΜΕΝΟΙ	ΑΡΜΕΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				134 Δ/25-2-87
ΑΣΠΡΟΛΙΘΟΣ	ΑΡΜΕΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					319 Δ/28-4-88
ΕΤΙΑ	ΑΡΜΕΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ								1									1					1299 Δ/31-12-86
Α1ΛΑΔΙΑ	Α1ΛΑΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				307 Δ/14-4-86
ΚΙΜΟΥΡΓΙΩΤΗΣ	Α1ΛΑΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					307 Δ/14-4-86
ΠΑΡΑΣΠΟΡΟΙ	Α1ΛΑΔΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					307 Δ/14-4-86
ΒΟΥΛΙΣΜΕΝΗ	ΒΟΥΛΙΣΜΕΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				859 Δ/18-9-86
ΞΗΡΟΛΙΜΝΗ	ΒΟΥΛΙΣΜΕΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				859 Δ/18-9-86
ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	ΒΡΑ1ΑΣΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1								1					129 Δ/23-2-87
ΒΡΑ1ΑΣΙ	ΒΡΑ1ΑΣΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				529 Δ/13-6-86
ΚΑΡΙΤΣΙΝΙΑΝΟΣ	ΒΡΑ1ΑΣΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					529 Δ/13-6-86
ΠΥΡΓΟΣ	ΒΡΑ1ΑΣΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					529 Δ/13-6-86
ΣΕΙΣΙ	ΒΡΑ1ΑΣΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1								1					843 Δ/4-9-87
ΣΕΙΣΙ ΕΠΑΝΩ	ΒΡΑ1ΑΣΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ							1	1									1					845 Δ/4-9-87
ΒΡΟΥ1ΑΣ	ΒΡΟΥ1Α ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				311 Δ/14-4-86
ΜΥΡΩΝΙΚΗΤΑΣ	ΒΡΟΥ1Α ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					311 Δ/14-4-86
ΠΛΑΚΑ	ΒΡΟΥ1Α ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1				1		1								1					127 Δ/23-2-87
ΒΡΥΣΕΣ	ΒΡΥΣΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1148 Δ/27-11-86
ΓΙΟΦΥΡΙ	ΒΡΥΣΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					902 Δ/17-9-87
ΔΡΑΣΙ	ΒΡΥΣΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					528 Δ/25-7-88
ΒΑΤΟΣ	ΓΔΟ1ΙΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					1118 Δ/13-11-87
ΓΔΟ1Α	ΓΔΟ1ΙΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					663 Δ/13-8-86
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					427 Δ/30-4-86
ΒΑΙΝΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				427 Δ/30-4-86
ΚΕΝΤΡΙ	ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1			1					1				663 Δ/13-8-86
ΜΑΚΡΥΓΕΝΝΗΣΑ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					332 Δ/17-4-86
ΞΗΡΑ ΞΥΛΑ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1											1	332 Δ/17-4-86
ΣΟΥΒΛΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					308 Δ/14-4-86
ΦΙΝΟΚΑΛΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					331 Δ/17-4-86
ΓΡΑ ΛΥΓΙΑ	ΔΗΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1			1					1				902 Δ/17-9-87
ΚΕΦΑΛΑ	ΔΗΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1299 Δ/31-12-86
ΣΑΡΑΤΣΙ ΚΑΜΠΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					670 Δ/15-7-87
ΣΤΑΥΡΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					427 Δ/30-4-86
ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					331 Δ/17-4-86
ΑΔΡΑΒΑΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΑΜΥΓΔΑΛΕΑ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					310 Δ/14-4-86
ΔΙΛΑΚΚΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					332 Δ/17-4-86
ΚΟΥΔΟΥΜΑΛΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					331 Δ/17-4-86
ΚΟΥΡΟΥΝΕΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					308 Δ/14-4-86
ΝΟΦΑΛΙΑΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					308 Δ/14-4-86
ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1											1	332 Δ/17-4-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																					ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
ΠΕΡΑΜΠΕΛΛΑ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					308 Δ/14-4-86
ΠΕΡΟΝΙΔΕΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					308 Δ/14-4-86
ΠΕΤΡΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1											1	332 Δ/17-4-86
ΡΩΜΑΝΟΣ	ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					308 Δ/14-4-86
ΑΓΙΑ ΦΩΤΙΑ	ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ																						
ΠΕΤΡΑΣ	ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1								1					902 Δ/17-9-87
ΕΛΟΥΝΤΑ ΕΠΑΝΩ	ΕΛΟΥΝΤΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1				1		1									1				845 Δ/4-9-87
ΕΛΟΥΝΤΑ ΚΑΤΩ	ΕΛΟΥΝΤΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1								1					845 Δ/4-9-87
ΜΑΥΡΙΚΙΑΝΟ	ΕΛΟΥΝΤΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1								1					845 Δ/4-9-87
ΠΙΝΕΣ ΕΠΑΝΩ	ΕΛΟΥΝΤΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					572 Δ/3-7-86
ΠΙΝΕΣ ΚΑΤΩ	ΕΛΟΥΝΤΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					572 Δ/3-7-86
ΒΛΑ1ΗΔΕΣ	ΕΞΩ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1298 Δ/31-12-86
ΚΑΡΤΕΡΗΔΕΣ	ΕΞΩ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1295 Δ/31-12-86
ΛΑΚΩΝΙΑ ΕΞΩ	ΕΞΩ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1295 Δ/31-12-86
ΜΑΡΝΕΛΛΗΔΕΣ	ΕΞΩ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1295 Δ/31-12-86
ΠΕΠΟΝΗΔΕΣ	ΕΞΩ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1295 Δ/31-12-86
ΦΙΟΡΕΤΖΗΔΕΣ	ΕΞΩ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					1298 Δ/31-12-86
ΑΡΓΥΡΟ ΝΕΡΟ Ε	ΕΞΩ ΠΟΤΑΜΩΝ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					658 Δ/11-8-86
ΠΟΤΑΜΟΙ ΕΞΩ	ΕΞΩ ΠΟΤΑΜΩΝ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					861 Δ/18-9-86
ΠΟΤΑΜΟΙ ΜΕΣΑ	ΕΞΩ ΠΟΤΑΜΩΝ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					658 Δ/11-8-86
ΡΟΥΣΑΚΙΑΝΟ	ΕΞΩ ΠΟΤΑΜΩΝ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					658 Δ/11-8-86
ΑΔΡΑΒΑΣΤΟΙ	ΖΑΚΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					364 Δ/21-4-86
ΑΖΟΚΕΡΑΜΟΣ	ΖΑΚΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					364 Δ/21-4-86
ΖΑΚΡΟΣ	ΖΑΚΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				364 Δ/21-4-86
ΚΕΛΛΑΡΙΑ	ΖΑΚΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					364 Δ/21-4-86
ΚΛΗΣΙΔΙ	ΖΑΚΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ																	1					364 Δ/21-4-86
ΑΔΡΙΑΝΟΣ	ΖΕΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΑΜΥΓΔΑΛΟΙ	ΖΕΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΑΝΩ ΑΜΥΓΔΑΛΟΙ	ΖΕΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					861 Δ/18-9-86
ΖΕΝΙΑ	ΖΕΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					861 Δ/18-9-86
ΡΟΥΣΑΠΙΔΙΑ	ΖΕΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				426 Δ/30-4-86
ΑΓΡΙΛΙΑ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				426 Δ/30-4-86
ΖΗΡΟΣ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				426 Δ/30-4-86
ΚΑΛΟ 1ΩΡΙΟ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					765 Δ/8-9-86
ΛΑΜΝΩΝΙ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					765 Δ/8-9-86
ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΣ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					528 Δ/11-7-87
1ΑΜΑΙΤΟΥΛΟ	ΖΗΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					765 Δ/8-9-86
ΔΡΑΚΑΛΕΥΡΙ	ΚΑΒΟΥΣΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΚΑΒΟΥΣΙ	ΚΑΒΟΥΣΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1298 Δ/31-12-86
ΜΕΛΙΣΣΕΣ	ΚΑΒΟΥΣΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					425 Δ/30-4-86
ΠΑΝΑΓΙΑ	ΚΑΒΟΥΣΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					425 Δ/30-4-86
ΤΣΑΜΑΝΤΗΣ	ΚΑΒΟΥΣΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					425 Δ/30-4-86
ΚΑΛΛΑΜΑΥΚΑ	ΚΑΛΛΑΜΑΥΚΑΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1				1					1				528 Δ/11-7-87
ΚΑΜΑΡΑ	ΚΑΛΛΑΜΑΥΚΑΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1118 Δ/13-11-87
ΨΑΘΙ	ΚΑΛΛΑΜΑΥΚΑΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					920 Δ/6-10-86
ΙΣΤΡΟΝ	ΚΑΛΟΥ 1ΩΡΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				235 Δ/18-3-87
ΚΑΛΟ 1ΩΡΙΟ	ΚΑΛΟΥ 1ΩΡΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1				1					1				1298 Δ/31-12-86
ΠΥΡΓΟΣ	ΚΑΛΟΥ 1ΩΡΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1148 Δ/27-11-86
ΚΑΜΙΝΑΚΙ	ΚΑΜΙΝΑΚΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				1066 Δ/10-11-86
ΚΑΡΥΔΙΟ	ΚΑΡΥΔΙΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					309 Δ/14-4-86
ΚΑΜΑΡΑ	ΚΑΡΥΔΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΚΑΡΥΔΙΟ	ΚΑΡΥΔΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΛΑΓΚΑΔΑ	ΚΑΡΥΔΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΚΑΤΣΙΔΩΝΙΟ	ΚΑΤΣΙΔΩΝΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					309 Δ/14-4-86
ΣΑΝΔΑΛΙΟ	ΚΑΤΣΙΔΩΝΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					309 Δ/14-4-86
ΣΙΤΑΝΟΣ	ΚΑΤΣΙΔΩΝΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					309 Δ/14-4-86
ΑΓΙΟΣ 1ΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	ΚΑΤΩ ΜΕΤΟ1ΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1300 Δ/31-12-86
ΚΑΤΩ ΜΕΤΟ1Ι	ΚΑΤΩ ΜΕΤΟ1ΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1300 Δ/31-12-86
ΘΡΥΠΤΗ	ΚΑΤΩ 1ΩΡΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					670 Δ/15-7-87
ΚΑΤΩ 1ΩΡΙΟ	ΚΑΤΩ 1ΩΡΙΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1											1		1124 Δ/16-11-87
ΑΜΜΟΥΔΑΡΑ	ΚΡΙΤΣΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1			1					1				711 Δ/5-10-88
ΘΕΟΛΟΓΟΣ	ΚΡΙΤΣΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				658 Δ/11-8-86
ΚΑΘΑΡΟ	ΚΡΙΤΣΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									Σ				658 Δ/11-8-86
ΚΡΙΤΣΑ	ΚΡΙΤΣΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ							1		1													670 Δ/15-7-87
ΜΑΡΔΑΤΙ	ΚΡΙΤΣΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1299 Δ/31-12-86
ΤΑΠΕΣ	ΚΡΙΤΣΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				658 Δ/11-8-86
ΔΑΦΝΗ	ΚΡΥΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΚΡΥΑ ΕΠΑΝΩ	ΚΡΥΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΚΡΥΑ ΚΑΤΩ	ΚΡΥΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΣΚΟΡΔΙΛΟ	ΚΡΥΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΛΑΓΟΥ	ΛΑΓΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1												765 Δ/8-9-86
ΠΙΝΑΚΙΑΝΟ	ΛΑΓΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1												765 Δ/8-9-86
ΛΑΣΤΡΟΣ	ΛΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					1066 Δ/10-11-86
ΑΓΟΡΟΙ	ΛΑΤΣΙΔΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1														1					1290 Δ/31-12-86
ΖΟΥΡΒΑ	ΛΑΤΣΙΔΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					572 Δ/3-7-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
ΛΑΤΣΙΔΑ	ΛΑΤΣΙΔΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				1088 Δ/12-11-86
ΛΙΘΙΝΕΣ	ΛΙΘΙΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				411 Δ/30-4-86
ΑΖΑΛΙ	ΛΙΘΙΟΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					411 Δ/30-4-86
ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ	ΛΙΜΝΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				627 Δ/1-8-86
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΛΙΜΝΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				627 Δ/1-8-86
ΔΡΑΚΟΣ	ΛΙΜΝΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				627 Δ/1-8-86
ΔΥΟ ΠΡΙΝΟΙ	ΛΙΜΝΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				627 Δ/1-8-86
ΚΑΛΟΣ ΛΑΚΚΟΣ	ΛΙΜΝΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				627 Δ/1-8-86
ΛΙΜΝΕΣ	ΛΙΜΝΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				627 Δ/1-8-86
ΛΟΥΜΑ ΕΠΑΝΩ	ΛΟΥΜΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΛΟΥΜΑ ΚΑΤΩ	ΛΟΥΜΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΣΕΛΛΕΣ	ΛΟΥΜΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΣΕΛΛΕΣ ΚΑΤΩ	ΛΟΥΜΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					389 Δ/6-6-88
ΜΑΚΡΥΛΙΑ	ΜΑΚΡΥΛΙΑ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1												332 Δ/17-4-86
ΜΑΛΛΕΣ	ΜΑΛΛΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				859 Δ/18-9-86
ΜΑΡΜΑΚΕΤΟ	ΜΑΡΜΑΚΕΤΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1300 Δ/31-12-86
ΦΑΡΣΑΡΟ	ΜΑΡΜΑΚΕΤΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1300 Δ/31-12-86
ΜΑΡΩΝΙΑ	ΜΑΡΩΝΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					843 Δ/4-9-87
ΚΑΚΟΚΑΜΩΤΕΣ	ΜΕΣΑ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1298 Δ/31-12-86
ΜΑΡΓΕΛΙ	ΜΕΣΑ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					364 Δ/21-4-86
Σ1ΙΣΜΑ	ΜΕΣΑ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1298 Δ/31-12-86
ΦΛΑΜΟΥΡΙΑΝΑ	ΜΕΣΑ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					364 Δ/21-4-86
1ΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΑ ΛΑΚΩΝΙΩΝ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1298 Δ/31-12-86
ΛΑΣΙΘΑΚΙ ΜΕΣΑ	ΜΕΣΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					920 Δ/6-10-86
ΛΑΣΙΘΙ ΜΕΣΑ	ΜΕΣΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				920 Δ/6-10-86
ΚΑΛΛΑΒΡΟΣ	ΜΕΣΑ ΜΟΥΛΙΑΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΜΕΣΑ ΜΟΥΛΙΑΝΑ	ΜΕΣΑ ΜΟΥΛΙΑΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				1148 Δ/27-11-86
ΜΕΣΕΛΕΡΟΙ	ΜΕΣΕΛΕΡΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΜΕΤΑΞΟ1ΩΡΙ	ΜΕΤΑΞΟ1ΩΡΙ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ																				1		1066 Δ/10-11-86
ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΜΗΤΑΤΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
ΒΡΙΣΙΔΙΟΝ	ΜΗΤΑΤΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					764 Δ/8-9-86
ΚΡΥΟΝΕΡΙ	ΜΗΤΑΤΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
ΜΗΤΑΤΟ	ΜΗΤΑΤΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
ΞΗΡΟΛΙΜΝΗ	ΜΗΤΑΤΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
1ΩΝΟΣ	ΜΗΤΑΤΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					767 Δ/8-9-86
ΜΙΛΑΤΟΣ	ΜΙΛΑΤΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1									1				1118 Δ/13-11-87
ΜΙΛΑΤΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ	ΜΙΛΑΤΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					230 Δ/18-3-87
ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΙΛΑΤΟΥ	ΜΙΛΑΤΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					230 Δ/18-3-87
ΜΟΥΛΙΑΝΑ ΕΞΩ	ΜΟΥΛΙΑΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				309 Δ/14-4-86
ΑΝΩ ΣΥΜΗ	ΜΟΥΡΝΙΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					670 Δ/15-7-87
ΜΟΥΡΝΙΕΣ	ΜΟΥΡΝΙΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1			1					1				664 Δ/13-8-86
ΚΑΡΥΔΙΟ	ΜΥΘΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					427 Δ/30-4-86
ΜΙΝΟΣ	ΜΥΘΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					427 Δ/30-4-86
ΜΥΘΟΙ	ΜΥΘΩΝ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				1066 Δ/10-11-86
ΜΥΡΣΙΝΗ	ΜΥΡΣΙΝΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				1148 Δ/27-11-86
ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΜΥΡΤΟΥΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					711 Δ/5-10-88
ΜΥΡΤΟΣ	ΜΥΡΤΟΥΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1			1									920 Δ/6-10-86
ΜΥΡΤΟΣ ΝΕΟ	ΜΥΡΤΟΥΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					902 Δ/17-9-87
ΝΙΚΗΘΙΑΝΟ	ΝΙΚΗΘΙΑΝΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					332 Δ/17-4-86
ΠΛΑΤΥΠΟΔΙΟ	ΝΙΚΗΘΙΑΝΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					311 Δ/14-4-86
ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ	ΟΡΕΙΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					902 Δ/17-9-87
ΑΝΔΡΙΑΝΟΣ	ΟΡΕΙΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					715 Δ/29-8-86
ΚΑΛΥΒΙΤΗΣ	ΟΡΕΙΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					134 Δ/25-2-87
ΟΡΕΙΝΟ	ΟΡΕΙΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				1066 Δ/10-11-86
ΑΓΚΑΘΙΑ	ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					765 Δ/8-9-86
ΛΥΔΙΑ	ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					765 Δ/8-9-86
ΜΕΡΤΥΔΙΑ	ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					765 Δ/8-9-86
ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟ	ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1				1					1				902 Δ/17-9-87
1Ο1ΛΑΚΙΕΣ	ΠΑΛΑΙΚΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΒΟΡΙΟ	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΔΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					363 Δ/21-4-86
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΔΕΣ	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΔΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					363 Δ/21-4-86
ΣΚΛΑΒΟΙ	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΔΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					363 Δ/21-4-86
ΣΥΚΙΑ	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΔΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				528 Δ/11-7-87
ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΠΑ1ΕΙΑΣ ΑΜΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				425 Δ/30-4-86
ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ	ΠΑ1ΕΙΑΣ ΑΜΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					425 Δ/30-4-86
ΠΑ1ΕΙΑ ΑΜΜΟΣ	ΠΑ1ΕΙΑΣ ΑΜΜΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1										1					1				1300 Δ/31-12-86
ΚΑΛΟ ΝΕΡΟ	ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					348 Δ/30-4-87
ΠΕΖΟΥΛΑ	ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					715 Δ/29-8-86
ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΑ	ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					715 Δ/29-8-86
ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΑ ΕΠΑΝΩ	ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					715 Δ/29-8-86
ΛΑΓΚΑΔΑ	ΠΕΥΚΩΝ ΚΑΙ ΛΙΘΙΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					348 Δ/30-4-87
ΠΙΛΑΛΗΜΑΤΑ	ΠΕΥΚΩΝ ΚΑΙ ΛΙΘΙΝΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					134 Δ/25-2-87
ΑΝΑΛΗΨΗ	ΠΕΥΚΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1														1					244 Δ/18-3-87
ΠΕ΄ΥΚΩΝ	ΠΕΥΚΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				920 Δ/6-10-86

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ			
ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΤΩ	ΠΙΣΚΟΚΕΦΑΛΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					670 Δ/15-7-87
ΠΙΣΚΟΚΕΦΑΛΟ	ΠΙΣΚΟΚΕΦΑΛΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				670 Δ/15-7-87
ΠΛΑΤΗ	ΠΛΑΤΗΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				528 Δ-13-6-86
ΑΓ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ	ΠΡΑΙΣΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΚΑΛΑΜΑΥΚΙ	ΠΡΑΙΣΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΠΡΑΙΣΟΣ ΝΕΑ	ΠΡΑΙΣΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					217 Δ/19-3-86
ΠΡΙΝΑ	ΠΡΙΝΑΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				763 Δ/8-9-86
ΚΑΗΜΕΝΟΣ	ΡΙΖΑΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					331 Δ/17-4-86
ΡΙΖΑ	ΡΙΖΑΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					331 Δ/17-4-86
ΣΦΑΚΟΥΡΑ	ΡΙΖΑΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					331 Δ/17-4-86
ΡΟΥΣΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ	ΡΟΥΣΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					715 Δ/29-8-86
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΣΚΙΝΙΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1								1					311 Δ/14-4-86
ΒΑΛΤΟΣ	ΣΚΙΝΙΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					311 Δ/14-4-86
ΒΛΙ1ΑΔΙΑ	ΣΚΙΝΙΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					1118 Δ/13-11-87
ΣΚΙΝΙΑΣ	ΣΚΙΝΙΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					311 Δ/14-4-86
1ΟΝΔΡΟΒΟΛΑΚΟΙ	ΣΚΙΝΙΑ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					311 Δ/14-4-86
ΣΚΟΠΗ	ΣΚΟΠΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				920 Δ/6-10-86
ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΣ	ΣΤΑΥΡΟ1ΩΡΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1			1					1				845 Δ/4-9-87
ΛΑΠΙΘΟΣ	ΣΤΑΥΡΟ1ΩΡΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1												657 Δ/11-8-86
ΣΤΑΥΡΟ1ΩΡΙ	ΣΤΑΥΡΟ1ΩΡΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1												657 Δ/11-8-86
ΤΣΙΚΑΛΑΡΙΑ	ΣΤΑΥΡΟ1ΩΡΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					1066 Δ/10-11-86
ΑΡΝΙΚΟ Σ	ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					709 Δ/27-8-86
ΔΡΥΣ (ΚΑΤΩ & ΕΠΑΝΩ)	ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					709 Δ/27-8-86
ΖΟΥ	ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					709 Δ/27-8-86
ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ	ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					709 Δ/27-8-86
ΣΦΑΚΑ	ΣΦΑΚΑΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ								1		1								1				663 Δ/13-8-86
Α1ΛΙΑ	Σ1ΙΝΟΚΑΨΑΛΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					604 Δ/22-8-88
ΓΑΛΗΝΗ	Σ1ΙΝΟΚΑΨΑΛΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					604 Δ/22-8-88
ΜΑΥΡΟΣ ΚΟΛΥΜΠΟΣ	Σ1ΙΝΟΚΑΨΑΛΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1							1							1					604 Δ/22-8-88
Σ1ΙΝΟΚΑΨΑΛΑ	Σ1ΙΝΟΚΑΨΑΛΩΝ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				709 Δ/27-8-86
ΜΟ1ΛΟΣ	ΤΟΥΡΛΩΤΗΣ & ΛΑΣΤΡΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ			1						1								1					674 Δ/15-7-87
ΤΟΥΡΛΩΤΗ	ΤΟΥΡΛΩΤΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1													920 Δ/6-10-86
ΔΩΡΙΕΣ	ΦΟΥΡΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					209 Δ/18-3-86
ΚΑΣΤΕΛΙ	ΦΟΥΡΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				861 Δ/18-9-86
ΣΥΡΜΕΣΟ	ΦΟΥΡΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					209 Δ/18-3-86
ΦΟΥΡΝΗ	ΦΟΥΡΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				1298 Δ/31-12-86
1ΑΥΓΑΣ	ΦΟΥΡΝΗΣ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					209 Δ/18-3-86
1ΑΜΕΖΙ	1ΑΜΕΖΙΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				709 Δ/27-8-86
ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ	1ΑΝΔΡΑ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					307 Δ/14-4-86
ΚΑΤΕΛΙΩΝΑ	1ΑΝΔΡΑ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					307 Δ/14-4-86
1ΑΝΔΡΑΣ	1ΑΝΔΡΑ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				307 Δ/14-4-86
ΑΓΙΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	1ΟΥΜΕΡΙΑΚΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					572 Δ/3-7-86
1ΟΥΜΕΡΙΑΚΟ	1ΟΥΜΕΡΙΑΚΟΥ ΜΙΡ/ΛΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1									1				572 Δ/3-7-86
ΜΑΘΟΚΟΤΣΑΝΑ	1ΡΙΣΤΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								Σ				663 Δ/13-8-86
1ΡΙΣΤΟΣ	1ΡΙΣΤΟΥ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ																				1		1300 Δ/31-12-86
ΜΠΕΜΠΟΝΑΣ	1ΡΥΣΟΠΗΓΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				709 Δ/27-8-86
1ΡΥΣΟΠΗΓΗ	1ΡΥΣΟΠΗΓΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1							1					709 Δ/27-8-86
ΜΑΓΟΥΛΑΣ	ΨΥ1ΡΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ										1								1				1298 Δ/31-12-86
ΨΥ1ΡΟ	ΨΥ1ΡΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ		ΛΑΣΙΘΙΟΥ					1				1								1					127 Δ/23-2-87
ΣΥΝΟΛΟ				**0**	**0**	**37**	**0**	**1**	**0**	**5**	**3**	**40**	**217**	**0**	**0**	**15**	**0**	**0**	**0**	**184**	**53**	**1**	**3**	**3**	
																					15 Σ				

Σ = Υπάρχει χαρακτηρισμός ως στάσιμος αλλά δεν υπάρχει μέγεθος

ΠΕ Χανίων

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)		
ΑΡΓΟΥΛΙΔΕΣ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													320Δ/1989		
ΑΡΩΝΙ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														244Δ/1989	3368/14-6-89	459/30-06-89
ΚΑΘΙΑΝΑ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1072Δ/29-10-87		
ΚΑΛΟΡΡΟΥΜΑ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													672Δ/21-9-88		
ΚΑΜΠΑΝΙ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												475Δ/7-8-89		
ΚΟΡΑΚΙΕΣ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													475Δ/7-8-89		
ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙΑΝΑ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													949Δ/2-10-87	470/15-2-90 536/12-02-14	121Δ/09-03-90 78ΑΑΠ/17-03-14
ΜΟΥΖΟΥΡΑ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													672Δ/21-9-88		
ΠΑΖΙΝΟΣ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													519Δ/22-7-88	7444/10-10-88	746Δ/19-10-88
ΠΛΑΚΟΥΡΕΣ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													949Δ/2-10-87	1593/19-3-2009	183ΑΑΠΘ/29-4-09
ΠΥΘΑΡΙ (Α' ΤΜΗΜΑ)		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													457Δ/30-6-89		
ΠΥΘΑΡΙ (Β' ΤΜΗΜΑ)		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													457Δ/30-6-89		
ΡΙΖΟΣΚΛΟΚΟ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1053Δ/22-10-87		
ΣΤΕΡΝΕΣ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													447Δ/25-5-87	7724/98	86Δ/98
1ΟΡΔΑΚΙ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1053Δ/22-10-87		
1ΩΡΑΦΑΚΙΑ		ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													713Δ/22-11-89	2608/23-1-91	
ΑΓ.ΕΙΡΗΝΗ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΑΓΡΙΛΕ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													352Δ/1989		
ΑΡΓΑΣΤΗΡΙ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												341Δ/1990		
ΕΠΑΝΟ1ΩΡΙ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΚΑΜΑΡΙΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													352Δ/1989		
ΚΑΜΠΑΝΟΣ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													352Δ/1989		
ΚΟΥΣΤΟΓΕΡΑΚΟ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													939Δ/9-10-86		
ΛΙΒΑΔΑΣ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1	1													722Δ/1989		
ΛΙΒΑΔΙΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1	1												352Δ/1989		
ΜΑΖΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													352Δ/1989		
ΜΑΡΑΛΙΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													352Δ/1989		
ΜΟΝΗ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													722Δ/1989		
ΠΑΠΑΔΙΑΝΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													234Δ/1989		
ΠΡΙΝΕΣ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΡΟΔΟΒΑΝΙ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													352Δ/6-6-89		
ΣΚΑΦΗ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												341Δ/1990		
ΣΚΑΦΗ ΠΕΡΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												341Δ/1990		
ΣΟΥΓΙΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													969Δ/16-10-86	468/22-3-90 1757/09-04-92	208Δ/10-04-90 495Δ/26-05-92
ΣΤΡΑΤΟΙ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													234Δ/1989		
ΤΕΜΕΝΙΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													234Δ/1989		
ΤΣΙΣΚΙΑΝΑ		ΑΝ.ΣΕΛΙΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΑΡΜΕΝΟΙ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													112Δ/23-2-87		
ΚΑΡΕΣ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														484Δ/1989		
ΚΥΡΙΑΚΟΣΕΛΛΙΑ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													476Δ/1989		
ΜΑ1ΑΙΡΟΙ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													807Δ/12-9-86		
ΝΙΟ 1ΩΡΙΟ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													807Δ/12-9-86		
ΠΡΟΒΑΡΜΑ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													807Δ/12-9-86		
ΡΑΜΝΗ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													476Δ/1989		
ΣΑΜΩΝΑΣ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														684Δ/1989		
ΣΤΥΛΟΣ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													807Δ/12-9-86		
ΤΣΙΒΑΡΑ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														204Δ/11-3-87		
ΦΑΡΑΓΓΙ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													684Δ/1989		
1ΙΛΙΟΜΟΔΟΥ		ΑΡΜΕΝΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													476Δ/1989		
ΑΣΗ ΓΩΝΙΑ (Κοινότητα)		ΑΣΗ ΓΩΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													969Δ/16-10-86		
ΑΣΠΡΟ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1290Δ/31-12-86		
ΒΑΜΟΣ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													113Δ/23-2-87	6587/05-12-05	1494Δ/30-12-05
ΓΑΒΑΛΟ1ΩΡΙ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1290Δ/31-12-86	12298/08	609Δ/16-12-08
ΔΟΥΛΙΑΝΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														113Δ/23-2-87		
ΔΡΑΠΑΝΟΣ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													112Δ/23-2-87		
ΚΑΪΝΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														476Δ/1989		
ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ ΑΛΕΞ.		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														684Δ/1989		
ΚΑΜΠΙΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													969Δ/16-10-86		
ΚΕΦΑΛΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													112Δ/23-2-87		
ΚΟΚΚΙΝΟ 1ΩΡΙΟ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														498Δ/1989		
ΛΙΚΟΤΙΝΑΡΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														683Δ/1989		
ΛΙΤΣΑΡΔΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													805Δ/12-9-86		
ΞΗΡΟΣΤΕΡΝΙ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													805Δ/12-9-86	2792/22-5-89	
ΠΑΛΑΙΛΩΝΙ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													112Δ/23-2-87		
ΠΛΑΚΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													969Δ/16-10-86		
ΣΕΛΛΙΑ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														683Δ/1989		
ΣΟΥΡΗ		ΒΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ							1															683Δ/1989		
ΑΝΩΣΚΕΛΗ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												519Δ/22-7-88		
ΒΑΒΟΥΛΕΔΩ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΒΟΥΚΟΛΙΕΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												173Δ/1-3-88		

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
ΒΟΥΚΟΛΙΕΣ ΜΕΣΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													173Δ/1-3-88		
ΓΑΒΑΛΟΜΟΥΡΙ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													173Δ/1-3-88		
ΔΕΜΠΛΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														179Δ/1-3-88		
ΚΑΚΟΠΕΤΡΟΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												565Δ/4-8-88		
ΚΑΛΛΙΘΕΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												395Δ/6-6-88		
ΚΑΤΖΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΚΑΦΟΥΡΟΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												279Δ/1989		
ΚΕΦΑΛΑ ΑΝΩ-ΚΑΤΩ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													173Δ/1-3-88		
ΚΕ1ΡΕΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΚΟΤΣΙΦΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													565Δ/4-8-88		
ΚΟΥΛΟΥΚΟΥΘΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													173Δ/1-3-88		
ΛΑΚΚΟΙ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												279Δ/1989		
ΛΗΔΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΛΟΥΦΑΡΔΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΜΕΣΑΥΛΙΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												565Δ/4-8-88		
ΜΙ1ΑΛΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΜΟΥΛΑΜΕΡΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												279Δ/1989		
ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΛΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΝΕΑΡΑ ΕΣΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΝΕΡΑΤΖΙΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												395Δ/6-6-88		
ΝΕΡΙΑΝΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													784Δ/4-11-88		
ΝΙΟ 1ΩΡΙΟ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												279Δ/1989		
ΠΑΛΑΙΑ ΡΟΥΜΑΤΑ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΠΕΤΡΕΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												279Δ/1989		
ΠΗΓΗ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												279Δ/1989		
ΠΛΑΤΑΝΕΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												481Δ/1990		
ΠΟΛΕΜΑΡ1Ι		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												781Δ/3-11-88		
ΤΑΥΡΩΝΙΤΗΣ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												179Δ/1-3-88		
ΦΩΤΑΚΑΔΟ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													173Δ/1-3-88		
1ΡΥΣΑΥΓΗ		ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													395Δ/6-6-88		
ΑΣΠΡΟΥΛΙΑΝΟΙ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/5-6-87		
ΔΡΑΜΙΑ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1295Δ/31-12-86		
ΕΞΩΠΟΛΗ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														684Δ/1989	7980/15-12-89 1467/07-07-10	5Δ/90 337ΑΑΠ/2010
ΚΑΒΑΛΟΣ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/5-6-87		
ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ ΑΜΥΓΔ.		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														684Δ/1989	7980/15-12-89 1467/07-07-10	5Δ/11-01-90 337ΑΑΠ/13-08-10
ΚΑΣΤΕΛΟΣ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														196Δ/11-3-87		
ΚΟΥΡΝΑΣ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													939Δ/9-10-86		
ΜΑΘΕΣ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														369Δ/13-5-88		
ΜΟΥΡΙ (Κάβαλος)		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/5-6-87		
ΦΥΛΑΚΗ		ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ							1	1														1295Δ/31-12-86	7445/10-10-88	746Δ/19-10-88 594/Δ/13-11-78
ΑΓΙΑ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1071Δ/28-10-87	13823/2006	87Δ/2006
ΒΑΜΒΑΚΟΠΟΥΛΟ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												885Δ/29-9-86	4005/15-07-94	763Δ/1994
ΒΑΡΥΠΕΤΡΟ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1284Δ/31-12-86		
ΕΠΙΣΚΟΠΗ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1071Δ/29-10-87		
ΘΕΡΙΣΟ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													478Δ/1989		
ΚΥΡΤΩΜΑΔΟΣ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1071Δ/29-10-87		
ΛΥΓΙΔΕΣ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1284Δ/31-12-86	1734/10-9-14	325/ΑΑΠ/2014
ΜΑΡΜΑΡΑΣ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1284Δ/31-12-86		
ΜΥΛΩΝΙΑΝΑ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1284Δ/31-12-86		
ΟΑΣΗ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1284Δ/31-12-86	1656/17-5-89	350Δ/1989
ΠΟΤΗΣΤΗΡΙΑ		ΘΕΡΙΣΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1284Δ/31-12-86	7759/20-10-88	781Δ/3-11-88
ΑΕΡΙΝΟΣ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΑΛΙΓΟΙ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												208Δ/17-4-89		
ΑΜΥΓΔΑΛΟΚΕΦΑΛΙ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΒΑΘΗ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													197Δ/11-3-87		
ΒΛΑΤΟΣ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												10Δ/17-1-91		
ΕΛΟΣ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													341Δ/1990		
ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΚΑΜΠΟΣ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΚΕΡΑΜΩΤΗ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
ΚΕΦΑΛΙ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΛΕΙΒΑΔΙΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1100Δ/10-11-87		
ΛΙΜΝΗ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													341Δ/1990		
ΛΟΥ1Ι		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1	1												341Δ/1990		
ΜΕΛΙΣΣΙΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΜΠΕΡΜΠΑΘΙΑΝΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΠΑΠΑΔΙΑΝΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΠΛΑΓΙΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΠΛΟΚΑΜΙΑΝΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														197Δ/11-3-87		
ΡΟΓΔΙΑΣ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													10Δ/17-1-91		
ΣΤΡΟΒΛΕΣ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												208Δ/17-4-89		
ΤΖΙΤΖΙΦΙΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														197Δ/11-3-87		
ΦΕΛΕΣΙΑΝΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
1ΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ		ΙΝΑ1ΩΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													756Δ/21-10-88		
ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1301Δ/1994		
ΑΝΙΣΑΡΑΚΙ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													725Δ/11-10-88		
ΒΑΜΒΑΚΑΔΕΣ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													725Δ/11-10-88		
ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/23-03-90		
ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/23-03-90		
ΔΡΥΣ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/23-03-90		
ΚΑΒΑΛΑΡΙΑΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													725Δ/11-10-88		
ΚΟΠΕΤΟΙ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/23-03-90		
ΚΟΥΝΤΟΥΔΙΑΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/23-03-90		
ΜΟΤΖΙΑΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΠΛΕΜΕΝΙΑΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΣΠΙΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ							1															725Δ/11-10-88		
ΤΡΑ1ΙΑΝΑΚΟ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													725Δ/11-10-88		
ΦΛΩΡΙΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													725Δ/11-10-88		
ΦΛΩΡΙΑ ΠΑΝΩ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														725Δ/11-10-88		
ΨΑΡΙΑΝΑ		ΚΑΝΤΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												150Δ/1990		
ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΣ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														54Δ/1990		
Α1ΛΑΔΕΣ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												598Δ/1989		
ΓΕΡΟΛΑΚΚΟΣ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												598Δ/1989		
ΓΕΡΟΠΡΙΝΟΣ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												612Δ/1989		
ΔΡΑΚΩΝΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												208Δ/17-4-89		
ΘΥΜΙΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													732Δ/14-12-89		
ΚΑΜΠΟΙ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												612Δ/1989		
ΚΑΤΩ1ΩΡΙ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												494Δ/1989		
ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												494Δ/1989		
ΛΟΥΛΟΣ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												598Δ/1989		
ΜΑΔΑΡΟ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													612Δ/1989		
ΜΑΛΛΑΞΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													784Δ/4-11-88		
ΠΑΝΑΓΙΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												598Δ/1989		
ΠΛΑΤΥΒΟΛΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													732Δ/14-12-89		
ΣΠΗΛΙΑΡΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													732Δ/14-12-89		
ΤΣΑΚΙΣΤΡΑ		ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												612Δ/1989		
ΑΓ.ΑΝΤΩΝΙΟΣ-Καλεργ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												112Δ/23-2-87		
ΑΓ.ΑΝΤΩΝΙΟΣ-Καστελιου		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												604Δ/1990		
ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΣ-Γραμβ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΑΖΟΓΥΡΕΣ - Ντουλιανά		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1		1												1091Δ/6-11-87		
ΒΑΡΔΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1071Δ/28-10-87		
ΓΑΛΟΥΒΑΣ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ (Αθανασιανά)		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													477Δ/1989		
ΔΑΦΝΗ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1071Δ/28-10-87		
ΖΑ1ΑΡΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
ΖΕΡΒΙΑΝΑ-Καμάρτσος		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΚΑΒΟΥΣΙ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													172Δ/1-3-88		
ΚΑΛΑΘΕΝΕΣ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													648Δ/9-9-88		
ΚΑΛΛΕΡΓΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1071Δ/28-10-87		
ΚΑΛΥΒΙΑΝΗ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1091Δ/6-11-87		
ΚΑΡΕΦΙΛΙΑΝΑ (Μπαλαμπιά		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1091Δ/6-11-87		
ΚΙΟΛΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												612Δ/1989		
ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΑ - 1αρ1αλιανά		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												594Δ/1989		

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
ΚΟΥΝΟΥΠΙΤΣΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1071Δ/28-10-87		
ΚΩΣΤΟΓΙΑΝΝΗΔΕΣ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													612Δ/1989		
ΛΟΥΣΑΚΙΕΣ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
ΜΑΡΕΔΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1071Δ/28-10-87		
ΜΕΡΑΔΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
ΜΕΤΟ1Ι (Αγ. Γεώργιος)		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΜΕΤΟ1Ι (ΛΟΥΣΑΚΙΕΣ)		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
ΝΙΟ 1ΩΡΙΟ - Κουτουφιανά		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														477Δ/1989		
ΠΙΠΕΡΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1091Δ/6-11-87		
ΠΛΑΤΑΝΟΣ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													172Δ/1-3-88	3764/21-6-94	674Δ/1994
ΠΟΛΥΡΡΗΝΙΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														477Δ/1989		
ΣΙΝΕΝΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													612Δ/1989		
ΣΙΡΙΚΑΡΙ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												612Δ/1989		
ΣΦΗΝΑΡΙ ΑΝΩ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												172Δ/1-3-88		
ΣΦΗΝΑΡΙ ΑΝΩ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													172Δ/1-3-88		
ΤΡΑ1ΗΛΟΣ-Μετό1ι		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΤΣΙΚΑΛΑΡΙΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														591Δ/1989		
ΦΟΥΡΝΑΔΟΣ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1091Δ/6-11-87		
ΦΤΕΡΟΛΑΚΚΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
1ΟΡΕΥΤΙΑΝΑ		ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												594Δ/1989		
ΑΓ.ΑΝΤΩΝΗΣ-Επισκοπη		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												485Δ/7-7-88		
ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΣ-Δρομόνερο		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													180Δ/1-3-88		
ΑΣΠΡΑ ΝΕΡΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												197Δ/11-3-87		
ΑΣΤΡΑΤΗΚΟΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													197Δ/11-3-87		
ΑΣΤΡΙΚΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												485Δ/7-7-88		
ΑΦΡΑΤΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													112Δ/23-2-87		
ΒΑΣΙΛΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													489Δ/11-7-88		
ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													306Δ/19-4-88		
ΒΕΝΙ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1														1236Δ/1987		
ΒΟΥΒΕΣ ΑΝΩ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													394Δ/6-6-88		
ΒΟΥΒΕΣ ΚΑΤΩ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												394Δ/6-6-88		
ΓΕΡΑΚΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													395Δ/6-6-88		
ΓΛΩΣΣΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													378Δ/31-5-88		
ΓΡΑ ΚΕΡΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/28-12-87		
ΓΡΙΜΠΙΛΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													158Δ/27-2-87		
ΔΑΡΜΑΡΟ1ΩΡΙ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												517Δ/5-6-87		
ΔΕΛΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/28-12-87		
ΔΡΑΚΩΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													395Δ/6-6-88		
ΔΡΟΜΟΝΕΡΟ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													180Δ/1-3-88		
ΕΠΙΣΚΟΠΗ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													485Δ/7-7-88		
ΖΥΜΒΡΑΓΟΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													180Δ/1-3-88		
ΚΑΛΑΜΙ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/28-12-87		
ΚΑΛΥΔΩΝΙΑΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1236Δ/1987		
ΚΑΜΑΡΑ - ΠΥΡΓΟΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/1987		
ΚΑΜΑΡΑ (Κουμούλι)		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/1987		
ΚΑΜΙΣΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													864Δ/22-9-86	3830/21-7-89	478Δ/7-8-89
ΚΑΡΕΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													489Δ/11-7-88		
ΚΑΡΘΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													306Δ/19-4-88		
ΚΟΛΥΜΒΑΡΙ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													158Δ/27-2-87	3830/21-7-89	478Δ/7-8-89
ΚΟΥΜΟΥΛΙ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/1987		
ΚΡΥΑ ΒΡΥΣΗ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												513Δ/19-7-88		
ΛΟΥΚΟΥΜΙ1ΕΛΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													394Δ/6-6-88		
ΜΑΡΑΘΟΚΕΦΑΛΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/5-6-87	4733/12-10-89	664Δ/23-10-89
ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΕΙΟ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/1987		
ΜΕΤΟ1Ι		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													489Δ/11-7-88		
ΜΙΝΩΘΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													158Δ/27-2-87	3830/21-7-89	478Δ/7-8-89
ΜΟΘΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													378Δ/31-5-88		
ΝΟ1ΙΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												519Δ/22-6-88		
ΠΑΝΕΘΥΜΟΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												513Δ/19-7-88		
ΠΛΑΚΑΛΩΝΑ (Μετό1ι)		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												519Δ/22-6-88		
ΠΟΝΤΙΚΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													394Δ/6-6-88		
ΠΥΡΓΟΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1236Δ/28-12-87		
ΡΑΒΔΟΥ1Α		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													314Δ/28-4-88		
ΡΑΠΑΝΙΑΝΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													864Δ/22-9-86	3830/21-7-89	478Δ/7-8-89
ΡΟΔΟΠΟΥ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													197Δ/11-3-87		
ΣΚΑΦΙΩΤΑΙ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													378Δ/31-5-88		
ΣΚΟΥΤΕΛΩΝΑΣ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													158Δ/27-2-87	3830/21-7-89	478Δ/7-8-89
ΣΠΗΛΙΑ		ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/5-6-87	8074/19-1-90	

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
ΑΛΙΚΑΜΠΟΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														484Δ/1989		
ΑΡΕΒΙΤΗΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														463Δ/30-6-89		
Α1ΑΤΖΙΚΙΑ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														463Δ/30-6-89		
ΒΑΤΟΥΔΙΑΡΗΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														160Δ/15-3-89		
ΒΑΦΕΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														463Δ/30-6-89		
ΒΡΥΣΣΕΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1291Δ/31-12-86	1405/3-4-90	254/4-5-90
ΕΜΠΡΟΣΝΕΡΟΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													160Δ/15-3-89		
ΜΑΖΑ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΝΙΠΠΟΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													477Δ/1989		
ΦΙΛΙΠΠΟΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														710Δ/4-10-88		
ΦΟΝΕΣ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
1ΑΜΠΑΘΑ		ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87		
ΑΙΚΥΡΓΙΑΝΝΗΣ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													672Δ/21-9-88		
ΑΡΜΕΝΟ1ΩΡΙ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													306Δ/19-4-88		
ΒΟΥΛΓΑΡΩ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												532Δ/1989		
ΔΕΡΜΙΤΖΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												532Δ/1989		
ΔΡΑΠΑΝΙΑΣ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												447Δ/25-5-87		
ΔΡΑΠΑΝΙΑΣ ΑΝΩ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													447Δ/25-5-87		
ΚΑΛΟΥΔΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1091Δ/6-11-87		
ΚΑΨΑΝΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												672Δ/21-9-88		
ΚΕΡΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													519Δ/22-6-88		
ΚΟΚΚΙΝΟ ΜΕΤΟ1Ι		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												447Δ/25-5-87		
ΚΟΡΦΑΛΩΝΑΣ ΚΑΤΩ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1091Δ/6-11-87		
ΚΟΤΣΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													313Δ/ 27-4-88		
ΚΟΥΡΘΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1091Δ/6-11-87		
ΚΟΥΤΣΟΜΑΤΑΔΟΣ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												672Δ/21-9-88		
ΚΩΛΕΝΗ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												313Δ/ 27-4-88		
ΛΑΤΖΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													532Δ/1989		
ΜΑΚΡΩΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												532Δ/1989		
ΜΑΛΛΑΘΥΡΟΣ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												531Δ/27-7-88		
ΜΑΝΕΡΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												565Δ/4-8-88		
ΜΟΥΡΙΟ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												532Δ/1989		
ΝΟΠΗΓΕΙΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												447Δ/25-5-87	3845/30-7-90	481Δ/06-09-90
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΔΕΣ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1071Δ/28-10-87		
ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1071Δ/28-10-87		
ΠΟΤΑΜΙΔΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												517Δ/5-6-87		
ΡΟΚΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													519Δ/22-6-88		
ΣΑΣΑΛΟΣ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												565Δ/4-8-88		
ΣΦΑΚΟΠΗΓΑΔΙ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													306Δ/19-4-88		
ΤΟΠΟΛΙΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													672Δ/21-9-88		
ΤΡΙΑ ΑΛΩΝΙΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													306Δ/19-4-88		
ΤΣΟΥΡΟΥΝΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												672Δ/21-9-88		
ΦΑΛΕΛΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													313Δ/ 27-4-88		
1ΑΙΡΕΘΙΑΝΑ (ΚΑΣΤΕΛΙ)		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												655Δ/12-9-88		
1ΑΡΑΥΓΗ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1071Δ/28-10-87		
1ΟΥΔΑΛΙΑΝΑ		ΜΗΘΥΜΝΗΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												532Δ/1989		
ΑΛΙΚΙΑΝΟΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												196Δ/11-3-87		
ΑΣΚΟΡΔΑΛΟΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													57Δ/1991		
ΒΑΤΟΛΑΚΚΟΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													366Δ/13-5-88		
ΖΟΥΡΒΑ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														861Δ/2-12-88		
ΚΑΡΑΝΟ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													520Δ/1990		
ΚΑΡΕΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													520Δ/1990		
ΚΟΥΦΟΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													244Δ/1989		
ΛΑΓΓΟΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													521Δ/1990		
ΛΑΚΚΟΙ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													57Δ/1991		
ΜΕΣΚΛΑ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													861Δ/2-12-88		
ΜΠΑΜΠΙΟΛΟ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												78Δ/14-2-89		
ΝΕΑ ΡΟΥΜΑΤΑ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/5-6-87		
ΟΜΑΛΟΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ							1															594/Δ/13-11-78		
ΟΡΘΟΥΝΙ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													521Δ/1990		
ΠΡΑΣΕΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												517Δ/5-6-87		
ΣΕΜΠΡΩΝΑΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												208Δ/17-4-89		
ΣΚΙΝΕΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												485Δ/7-7-88	5844/1995	275Δ/1995
ΣΚΟΝΙΖΟ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												57Δ/1991		
ΦΟΥΡΝΕΣ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													365Δ/13-5-88		
1ΛΙΑΡΟ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													485Δ/7-7-88		
1ΩΣΤΗ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													517Δ/ 5-6-87		
ΨΑΘΟΓΙΑΝΝΟ		ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												78Δ/14-2-89		
ΑΓΙ Α ΜΑΡΙΝΑ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													267Δ/19-3-87	4146/22-7-88 470/15-2-90	249Δ/18-03-93 610Δ/22-8-88
ΓΑΛΑΤΑΣ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													813Δ/12-9-86	5599/18-4-88	349Δ/10-5-88
ΓΑΛΑΤΑΣ ΚΑΤΩ(Καλαμάκι)		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												813Δ/12-9-86	5599/18-4-88	349Δ/10-5-88
ΔΑΡΑΤΣΟ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1289Δ/31-12-86	1682/18-4-88 349Δ/10-5-88	7549/12-10-88 759Δ/12-10-88

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																				ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
ΔΑΡΑΤΣΟ ΚΑΤΩ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1289Δ/31-12-86	1682/18-4-88 349Δ/10-5-88	7549/12-10-88 759Δ/12-10-88
ΜΑΚΡΥΣ ΤΟΙΧΟΣ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1289Δ/31-12-86	1682/18-04-88	349Δ/10-5-88
ΣΤΑΛΟΣ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												601Δ/10-7-86	288/18-4-88	344Δ/10-05-88
ΣΤΑΛΟΣ ΚΑΤΩ		Ν.ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ										1												601Δ/10-7-86	288/18-4-88	344Δ/10-05-88
ΑΓ.ΘΕΟΔΩΡΟΙ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												11Δ/17-1-91		
ΑΓ.ΠΑΥΛΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													485Δ/7-7-88		
ΑΖΟΓΥΡΕΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												1141Δ/1987		
ΑΖΟΓΥΡΕΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ								1		1												4Δ/1991		
ΑΝΥΔΡΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1141Δ/19-11-87		
ΑΡΙΟΝΤΙΚΟ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													717Δ/7-10-88		
ΑΣΦΟΝΔΙΛΕΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													369Δ/13-5-88		
ΑΙΛΑΔΙΑΚΕΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1141Δ/19-11-87		
ΒΛΙΘΙΑΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													216Δ/1991		
ΒΟΥΤΑΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΑ (Σαρακίνας)		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												585Δ/25-9-89		
ΚΑΛΑΜΙΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												11Δ/17-1-91		
ΚΑΛΑΜΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													216Δ/1991		
ΚΑΜΑΤΕΡΟ Τσισκ.		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													717Δ/7-10-88		
ΚΙΤΥΡΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΚΟΝΤΟΚΥΝΗΓΙ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΛΑΓΚΑΔΑΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												11Δ/17-1-91		
ΛΙΒΑΔΙ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΜΑΝΙΑΤΙΑΝΑ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												11Δ/17-1-91		
ΜΟΥΣΤΑΚΟ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													717Δ/7-10-88		
ΠΛΑΤΑΝΕΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													369Δ/13-5-88		
ΠΛΑΤΑΝΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΠΡΟΔΡΟΜΙ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													369Δ/13-5-88		
ΣΑΡΑΚΗΝΑ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												585Δ/25-9-89		
ΣΚΛΑΒΟΠΟΥΛΑ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												11Δ/17-1-91		
ΣΠΑΝΙΑΚΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ									1													216Δ/1991		
ΣΤΑΥΡΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												585Δ/25-9-89		
ΙΑΣΙΟΝ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												4Δ/1991		
ΙΟΝΔΡΟΣ		ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΧΑΝΙΩΝ										1												585Δ/25-9-89		
ΑΠΟΘΗΚΕΣ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												847Δ/24-11-88		
ΒΛΑΙΕΡΟΝΙΤΙΣΣΑ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												655Δ/12-9-88		
ΒΡΥΣΣΕΣ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												784Δ/4-11-88		
ΓΕΡΑΝΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													447Δ/25-5-87	291/2-2-88	180Δ/1-3-88
ΓΕΡΑΝΙ ΠΑΛΑΙΟ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													447Δ/25-5-87	291/2-2-88	180Δ/1-3-88
ΕΛΛΗΝΙΚΟ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												830Δ/16-11-88		
ΖΟΥΝΑΚΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												830Δ/16-11-88		
ΚΟΙΛΑΔΑ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1053/22-10-87		
ΚΟΝΤΟΜΑΡΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1053/22-10-87		
ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												781Δ/3-11-88		
ΛΙΜΝΗ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												830Δ/16-11-88		
ΛΟΥΤΡΑΚΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												447Δ/25-5-87	291/2-2-88	180Δ/1-3-88
ΜΑΝΟΛΙΟΠΟΥΛΟ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												847Δ/24-11-88		
ΜΑΡΟΥΛΑΙΑΝΑ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												781Δ/3-11-88		
ΜΕΤΟΙΙ (Πύργος Ψηλ.)		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ																						1053Δ/22-10-87		
ΜΟΔΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1100Δ/10-11-87	4184/22-07-98	655Δ/98
ΝΤΕΡΕ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												735Δ/1989		
ΞΑΜΟΥΔΟΙΩΡΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												710Δ/4-10-88	4204/25-8-93	
ΞΗΡΟΚΑΜΠΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													1053Δ/22-10-87		
ΠΑΠΑΔΙΑΝΑ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												735Δ/1989		
ΠΑΤΕΛΑΡΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												784Δ/4-11-88		
ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ Α & Β		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ									1													32Δ/88	8150/2-11-88 223/93	798Δ/10-11-88 55Δ/93
ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ ΑΝΩ Γ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ								1														32Δ/88	5702/21-1-94	135Δ/16-02-94
ΣΥΡΙΛΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												830Δ/16-11-88		
ΣΥΡΙΛΙ ΜΕΤΟΙΙ		ΠΛΑΤΑΝΙΑ	ΧΑΝΙΩΝ										1												830Δ/16-11-88		
ΖΑΙΑΡΙΑ		ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														804Δ/12-9-86		
ΚΑΛΑΜΙ		ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													804Δ/12-9-86		
ΚΑΦΕΣ		ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ								1														804Δ/12-9-86		
ΜΕΓ.ΙΩΡΑΦΙΑ		ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													804Δ/12-9-86		
ΠΛΑΚΑΛΩΝΑ		ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													804Δ/12-9-86		
ΤΣΙΚΑΛΑΡΙΑ		ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ									1													113Δ/23-2-87	470/3-3-90 931/10-3-06	121Δ/9-3-90
ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														478Δ/1989		
ΑΓ.ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												447Δ/25-5-87		
ΑΓΙΑ ΡΟΥΜΕΛΗ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ							1																594/Δ/13-11-78	
ΑΜΜΟΥΔΑΡΙ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													805Δ/12-9-86	470/15-2-90	121Δ/09-03-90
ΑΝΩΠΟΛΗ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													841Δ/24-11-88		
ΑΡΑΔΑΙΝΑ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														803Δ/11-11-88		
ΑΡΓΟΥΛΕΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1														517Δ/5-6-87		
ΒΟΥΒΑ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1													447Δ/25-5-87		
ΒΡΑΣΚΑΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1												517Δ/5-6-87		

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΜΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΟΣ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ	ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ	ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΣ	ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΣ			ΚΑΤΟΛΙΣΘΑΙΝΩΝ	ΦΘΙΝΩΝ	ΦΕΚ		
																					ΜΙΚΡΟΣ	ΜΕΣΑΙΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ					
ΓΩΝΗ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1															805Δ/12-9-86		
ΙΜΠΡΟΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ										1													517Δ/5-6-87		
ΚΑΡΕΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1														805Δ/12-9-86		
ΚΑΨΟΔΑΣΟΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1														517Δ/5-6-87		
ΚΟΜΙΤΑΔΕΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ							1	1															517Δ/5-6-87	594/Δ/13-11-78	
ΛΙΒΑΝΙΑΝΑ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ								1															841Δ/24-11-88		
ΛΟΥΤΡΟ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ							1		1														150Δ/1990	594/Δ/13-11-78	
ΝΟΜΙΚΙΑΝΑ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1														447Δ/25-5-87		
ΠΑΤΣΙΑΝΟΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1														517Δ/5-6-87		
ΠΕΤΡΕΣ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ									1														805Δ/12-9-86		
ΣΚΑΛΩΤΗ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ							1	1															517Δ/5-6-87	594/Δ/13-11-78	
1ΩΡΑ ΣΦΑΚΙΩΝ		ΣΦΑΚΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ							1																	594/Δ/13-11-78	
ΑΓ.ΠΑΝΤΕΣ		ΦΡΕ	ΧΑΝΙΩΝ										1													1100Δ/10-11-87		
ΜΕΛΙΔΟΝΙ		ΦΡΕ	ΧΑΝΙΩΝ								1															494Δ/1989		
ΠΑΙΔΟ1ΩΡΙ		ΦΡΕ	ΧΑΝΙΩΝ								1															172Δ/1-3-88		
ΠΕΜΟΝΙΑ		ΦΡΕ	ΧΑΝΙΩΝ									1														732Δ/14-12-89		
ΤΖΙΤΖΙΦΕΣ		ΦΡΕ	ΧΑΝΙΩΝ								1															476Δ/1989		
ΦΡΕΣ		ΦΡΕ	ΧΑΝΙΩΝ								1															477Δ/1989		
ΣΥΝΟΛΟ				**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**10**	**55**	**216**	**157**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**				